

виходить в ЧЕРНІВЦЯХ
щодорож, п'ятницю і неділю,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ше застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 К. — с.
„пів року 10 „ — „
„чверть року 5 „ — „
„місяць 1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Запрошене до передплати.

З сьогоднішнім числом починаєть ся уже XX. рочник „Буковини“. Тому звертаємо ся з проською до всіх наших читачів, аби старали ся приєднувати для нашої часописи нових передплатників і самі продовжували почитати нас як матеріально, так і морально намагаючи, що тим зроблять не малу прислугу нашому народови, котрому треба як найбільше просвіти. „Буковина“ і на далі буде виходити три рази на тиждень. Передплата залишаєть ся та сама.

З новим роком!

І знов лишили ми рік за собою. Время котить ся скоро, невпинно. Минув старий рік і в безграничнім просторі віковичного руху життя поховав багато розбитих надій, несповнених бажань. Старий рік минув — а разом з ним багато помилок, багато доброго, але не менше й злого. Перед нами невідомий, таємничий, новий рік 1904. Що то він дасть нам, що за радости, що за жалі принесе нам новий рік, або ліпше, що ми самі зуміємо взяти в него, що виборемо, здобудемо за той час? Так! Що виборемо? Жити милостині не дає, треба вибороти і взяти. А роботи так багато, є за що боротись! Коли минулий 1903. був роком для підготовки до найбільше позитивної роботи, то 1904. є час для проведення наших домагань в життє. Минулого року енергійнійше як коли будь залунав поклик: „маючий, світлий, самосвідомий руский народ!“ В 1904. році ми мусимо сказати: Так! Ми дещо зробили до піддвиження народу, до того, аби він незабаром був дійсно маючим, світлим, самосвідомим.

Від нас залежить, чи будемо ми право мати, аби сказати: 1904. рік був, коли руский народ на Буковині заняв відповідне йому місце і життє его пішло скорішим темпом. Від нас залежить, чи наступаючий рік буде внесений в спис найбільш важливіших років і найважливіших часів в політичній життє буковинських Русинів. Се буде залежати по части також і від того, як ми проведемо вибори до сойму, що мають відбутись в сему році. Попередня лїтотина життє буковинського сойму і особливо різні події минулого року показали нам, що так далі не може бути, що для блага цілого краю необхідно уздоровити сойм відбравши у боярської клїки, що не має нічого спільного з народом, дїктаторство. А се можливо зробити лише тоді, коли в соймі будуть засїдати дійсні заступники народа і оборонцї его інтересів. За доказами не треба далеко ходити — вони перед нами. Що того року в соймі зроблено порядного, то лише „Вільнодумний союз“. Минулого року „вільнодумні“ мусїли робити, як го-

ворить ся, на два боки, іменно: провадити позитивну роботу для поладження доконечних краєвих потреб, а по друге на кожнім кроці боротись з тими перешкодами, що соймава більшість всюди ставила їх користній роботі. Пора вже увільнити дійсних робітників на народнім полі від досить неприємної роботи — розправ з боярами! Огже впасть приходимо до виборів. Вправді, вибори се найважливіша справа, з якою прийдеть ся рахувати ся в 1904. році. Від того, як ми проведемо вибори, буде залежати також дальша судьба виборчої реформи, яку того року провалив воргі народа і всего поступового — боярська клїка.

Не можна також, витаючи з новим роком не побажати більшого руху, більшого життя і жвавости між нашою суспільністю. Правда, коли се залежить лише від кількості товариств приміром, то ми в сему відношеню стоїмо досить високо, але тут має значінє і якість. В той спосіб ми не хочемо ані хвалити, ані гудити кого будь, а лише бажаєм різним товариствам руским ліпшого розвитку, яке новорічне бажанє мусить кожний зохотою прийняти.

Скажемо також дещо і відносно нашої часописи. Чи і як наша газета стерегла інтереси буковинських Русинів, годї нам самим судити, полишаємо суд над сим буковинським руским суспільністю. Єдиною провідною нашою думкою при видавництві було піднесенє матеріального і політичного становища нашого народу і его просвіта. До тої цілі будемо ми стремити і на далі — цієї цілі ми ніколи не пускали і не пустимо з ока. Інша річ, чи ми успіли дати найліпший вираз нашим думкам. Ми не претендуємо на совершенність і не відмовляємо ся від того, що „Буковина“ могла би бути ліпшою і навіть зазначимо причини сего: коли би „Буковина“ получила за цілий 1903. рік більше, ніж 5 дописів із різних місць на цілій Буковині, то вона мала-б ліпші інформації. Сумно констатувати таке індиферентне відношенє рускої інтелїгенції до руского органу і тільки тим утішаєм себе, що се було минулого року, і в 1904. певно нічого подібного не буде і руска публіка зуміє поперти свій орган морально. Та не лише морально, а також і матеріально, бо „Буковина“ власне кажучи не має потрібної підпори з боку руского загалу, щоби поконати чим раз трудішшу задачу, що росте з дня на день. Тому гадаємо, що такий сумний стан мусить доконче змінити ся з новим роком. Огсе наше перше слово з початком XX. року видавництва. Желаето цілій буковинській Русині щасливого нового року. Наша стара девіза: Гірше всіх і пізнійше всіх. Час з новим роком прибрати би собі другу більше відповідну часу!

Обструкція чesка.

При кінці лютого с. р. має бути скликана Рада державна для ухвалення ріжних „потреб державних“ а в першій рядї нового контингенту рекруту. В дійсности ніхто однако не мавити ся надїєю, аби Чехи занекали дальшу обструкцію і допустили до парламентарного поладження контингенту рекрутів, угорської угоди, митової тарифи й інших для держави доконечних справ. Супроти того під деяким зглядом є марнованє чesу скликанє посів до Відня, де в порожній салі посольській ледви кількох посів вислухує нудних обструкційних монологів, в часі коли інші „заступники народу“ не бачать навіть потреби трудити ся до салі нарад, бо знають, що там нічо цікавішого їх не чекає, як тільки та сама обструкційна балаканина, що тягне ся вже від кількох літ.

Властиво скликанє Ради державної в таких условинах не має ніякої реальної цілі а зі становища інтересів краю повинно домагати ся, аби прийняти не жертвовано для віденської обструкції соймів краєвих і аби сесія ради державної як найбільше скорочено, коли мають вони єдино формальне значінє для виказання, що правительство не перейшло іще до порядку денного надзбанкрутованим парламентаризмом і що не хоче обмежати законодавчої компетенції посольської палати. Для правительства то потрібно іза того, аби оправдати ужите § 14 неможливістю поладати справ біжучих в парламентарній дорозі. Скажуєт ся раду державну для повного виказання її нездїбности до праці.

Для ратованя позорів правительство рівночасно старає ся о усмиренє чesкої обструкції. Коли би Чехи тепер покинули би обструкцію не отримавши основних уступок, яких від кількох літ безуспішно домагають ся, було би се для них соромітним поразенєм політичним а кількіска їх борба о народні права показала би ся авантюричним походом без докладного обчислення сил і вигадів поводження.

Не дивниця огже, що Чехи упрямо обстають при обструкції і не гадають її занехати, доки не будуть узгоднені їх жагання. Консенвенція політична вказує їм обструкцію як єдино можливу для них форму борби.

Дорога для поєднаня Чехів з Німцями а звідси до санації парламенту є тільки одна а то: основні уступки для народних поступатів чesких. Здає ся однак, що так само Німці як правительство не визнають іще беззладного до кончності вступлення на сю дорогу справедливих уступок і компромісів а супроти того очевидна річ, що в Австрії буде тільки тїнь парламентаризму а найважливіші справи як бюджет, контингент рекрутів і т. д. буде ухвалювати саме правительство.

Сировола зросте і занепає абсолютизм. Потреби суспільного і державного життє не залагоджувані в законодавній дорозі оправдають правительство супроти людности, коли в дорозі адміністраційних розпорядків старати не ся зарадити біжучим потребам. Населєне призвичаєт ся від правительства очікувати ратунку в щодєнних трудностях суспільного життє, розпорядок міністеріальний набере такого значіння, яке доси єму не прислугувало. Обструкція пригтовить і виховає суспільність до абсолютистичного правління.

Коли однак система абсолютистична не відповідає новочасним напиркам і вимогам, по якімсь часі переходовім, ріжних заводах і діймаючих страгах мусить надійти хвиля до відбудованя парламентаризму на нових, тривалих підвалинах, котрі дасть виборча реформа через введенє загального, рівного, безпосередного, тайного голосованя.

Вісти з цілого світа.

Спільні делегації. В бюджетній комісії австрійської делегації розвинула ся д. 12. січня дебата над бюджетом міністерства внутрішних справ. Промовляло багато посів, із яких частина заявила ся проти бюджету. Деякі посли виступили за снівдланєм з Росією на Балканським півострові. Найсильнійше проявила ся опозиція з боку католицьких кругів проти veto, заложеного Австро-Угорщиною при виборі намі римського. На то гр. Голуховський відповів, що він чудував ся чимало, що таке veto доторкнуло ся почуваня католиків. Старали ся тут вплинути на мене — говорив бесідник, аби я подав причини приміненя veto-а. Бесідник не може подати причин, задля котрих виконано veto, бо не є покликаний давати поясненя в справах консяве, о чім кариналам навіть не вільно говорити. — Гр. Голуховський забирає також слово в справах балканських. Для проведення реформ в Македонії установлено речинєць 2 роки, а в справі сербської міністер сказав, що убийством в Білграді обурені однакові всі члєни делегації. — Ми — говорив бесідник дали новому королеви сербському до зрозуміння, що снівдаємо ся, що він скоро заведе лад. Однак король Петро не зрозумів, або не захотів зрозуміти тої ради. — Тридержавний союз після думки гр. Голуховського тепер творить і надалі буде творити основу вишньої австрійської політики.

З Угорщини. Розправа над контингентом рекрутів іще не закінчила ся. Граф Тіса всіма силами стремить до того, аби не обурити втихомиренних обструкційників. Коли Тіса найбільше політикував, то мабує тепер. Так напр. він заявив, що право установи языка в командованю війська має своє жерело у волі народу, але тут же додав, що та воля нині спочиває в тім, що монарх виконує право назначуваня сего языка. В сїд за сим. Гр. Тіса заявив, що в Австрії дєлїя права на жалє уважають абсолютними правами Монарха і що в таким разі консултїска резолюція має значінє. — Що-до партії незалежних, то вона спокійно придивляєт ся тому, що Тіса робить, а коли що будь їй не подобаєт ся, то вона рішучо протестує і грозить обструкцією. Огже коли гр. Тіса заявив, що право установи языка в командованю війська залежить цілком від волі народа, то незалежні вислухали сї слова з великим задоволенєм, а як тільки гр. Тіса додав, що така воля полягає в тім, що монарх виконує право назначуваня сего языка, то вони рішучо запротестували. Немає надїї на скорє поладженє доконечних справ в угорським соймї.

Сербія. „Білградські Новини“ доносять, що дипломатичні заступники держав в Білграді відбули сими днями конференцію, на котрій рішили односторонє піти за приміром тих своїх товаришів, котрі виїхали з Білграду. Сими днями всі виїдуть.

Япан і Росія. Спїр між воєнною і партією мира на посїдній російській радї кабинетовій мав рішити цар. Коли прихильники війни хотїли всякими способами надати російській відновї острійший і прямо провокуючий тон, цар мав встати і крикнути: „Чи я вже не є царем Росії?“ В наслідок сего становища царя, зредатовано відповідь в мирнім дусі. Цар казав також телеграфувати до адмірала Алексєєва, аби без виразного уповажненя правительства не розпочинав ніяких провокуючих кроків. В російських кругах правительствоєнних ждуть на япанську відновід з великим спокоем. Япанський посол в Петербурзі мав заявити, що в Токіо переважають мирові тенденції і що япанське прав-

тельство буде всіма силами старати ся удержати мир. В Лондоні говорять, що Японі лише в цілі доповнення воєнних приготувань і відпочинку вибуху війни, буде далі вести переговори. Війна таки може вибухнути перед весною. В віденських кругах політичних говорять, що Росія здаєсь зрече ся всяких своїх претенсій до Кореї, але за те тим енергічніше буде борити ся за свої права до Манджураї. На увагу заслуговує факт, що якраз тепер хінський цесар підписав договір з Америк. Унією, отворяючи Америці два манджурські порти, заняті тепер Росією. Здогадується, що се отворене наступило за згодою Росії, аби заспокоїти жадання Америки і в той спосіб дістати сильнішу позицію против Япону.

НОВИНКИ.

Всіх наших передплатників, дописувателів і читачів вітаємо з Новим Роком!

Іменований. Провізоричний податковий ад'юнкт Александр Пігуляк іменований дійсним податковим ад'юнктом.

Надане почетного громадянства. Сучавська громада рада надала на ондаті своїм засіданню почетне громадянство митрополиті др. Ренті.

Загальні збори каси пожежкової і шадничої ст. зареєср. з необ. порукою для громади. Духинці відбудуть ся в вівторок 19. Січня н. ст. 1904 в шкільнім будинку о 3. годині по обіді з слідуючим денним порядком: 1. справоздає касове за час урядовани до 31. грудня 1903 р. 2. ухвала в справі побільшення кредиту для каси і членів. 3. Призначення числа членів ради надзорчої і вибір другої ради надзорчої. 4. позаяк конечна потреба доказала, що потрібно часом вижигати членам на пару день кілька левів, а в касі гроші не сьміють стояти, треба-бухвалити, чи має і чи з того взгляду не могли бути паї безпроцентові. 5. Ухвала о евентуальне розширення діяльності і на сусідні громади. 6. вілні внески.

Україніца. Українське „Общество ім. Шевченка“ в Петербурзі задумало на всілякі українські цілі урядити там 6 до 7 „малоросійських вечерів“. Перший такий вечер відбув ся дня 16 н. ст. надоліста на дохід убогих куресетов медицини. Вечер вивав світло а прибраний по українськ хор відспівав кілька українських композицій. — Рахунок приходів і видатків на пам'ятник Котляревського в Полтаві і торжество відкриття того пам'ятника представляє ся так: На поставлене пам'ятника видано 15.434 рублів; на торжество відкриття пам'ятника і торжественне засіданне громадської думи (враз з коштами прийняти почетних гостей в квоті 456 р.) видано 1348 руб.; на устроєння раннього концерту і вистави „Наталки Полтавки“, видано 820 руб. Разом видатки виносили 17.494 рублів (або на австрійські гроші що найменше 44.000 корон.) Видаток той покрито з жертв, в часті з доходів вистав і концерту а в часті з грошей асигнованих думою. Гроші взяті з доходів вистав і концерту мусять однак бути звернені, бо призначені на фонд школи ім. Котляревського. Доходи ті з вечерки і концерту виносили 1249 рублів, а що на названу школу зложено еще в часі торжеств добровільними жертвами 360 рублів, проте фонд на школу ім. Котляревського виноситься тепер 1599 рублів. — „Благотворительное общество“ видання общепользних и дешовых книг“ в Петербурзі видало вже звіг із своєї діяльності за рік 1902 а незабаром вийде такий-же звіг за рік 1903. Після того звіту товариство — аналогічне до нашої „Просвіти“ — видало за 4 роки свого існування (статут затверджено тільки 19 ст. ст. надоліста 1898 р.) — 22 книжочки для українського простонароду на українській мові, між иншими в р. 1902 оті книжки: М. Загірної „Добра порада“, В. Грінченка „Оповідання про Е. Гребінку“, В. Імшенецкого „Про пошести або лихі хороби“, Е. Чикаленка „Розмова про сільське хазяйство“ і „Сад“, Б. Грінченка „Хто робить, той і має“, О. Степо-

вика „Корисні звірятка“ і „Про годину“. Книжочки „Общества“ розходять ся дорогою дрібною продажи в палинім числі і в однім 1902 р. принесли чистого доходу 695 руб. 74 коп. При тім они дуже дешові. Так пр. брошура про „Шевченка“ Кописького в 32 сторони малої 8-ки продавала ся всього по 2 коп. (австр. 5 сот.) за примірник. Членів числить „Общество“ тепер 732 а на его фонди пливуть доволі значні добровільні жертви. В р. 1902 виносил касовий оборот „Общества“ — 4087 руб. 75 коп., між тим коли пожертвовані вносили: якийсь незвісний патріот пожертвував 900 руб., В. Ф. Саміренко 300 руб., А. М. Куліш 100 руб., слуги заняті в полтавській губ. земській управі (дорогою складки) 337 руб. і з капіталу ім. І. А. Череватенка на ту ціль 120 рублів. — Ювілейний концерт в честь Лисенка має відбутися також в Петербурзі.

Наші люди в Америці. Як себе почувати наші люди в Канаді можна бачити із простого, навіть найявного, але за те щирого письма, яке подав дописувач американо-ської „Свободи“. „У нас робота поспуває ся, робимо лише два — три дні в тиждень, бо нема замовлень ні на кокс, ні на вуглі. А тутешні Русини поводити ся не добре. Доки не прийшло двох музикантів, дога був оновий. А тепер ті музиканти за пару шилінгів пива вічно грають у одного Полька, а наші Русини слодять ся танцювати — крик, сміх, розсміх. Кажуть, що в Канаді не гріх, що тут вільно. Пристають до дівчат. Певна річ, що порядна дівчина з такими не буде приставати, але є такі що й ідуть. Ого встид, та ганьбу нашім Русинам роблять.“

Німецький цесар божком війни. Англійські денники доносять, що Німці в провінції Шантунг розпочали ожважливу агітацію в користь будучого забору. Між иншим роздають поміж населення бронзові медалі, на котрих цесар Вільгельм зображений хінським божком війни.

Російський уряд в Манджурії. З огляду на неувійний стан річий на далейшій сході в Манджурії знаходиться ся окол 100.000 російського війська. Вони поводити ся з китайцями неможливо. Зразець в сему разі подає ім висше начальство. Характеристичний факт приповодять російські негальні часописи, що переносить наші думки на деякий час в епоху східних старих деспотій. Один урядник знайшов десь в архивах повідомлене о смерті бувшого російського царя, Александра III. і розіслав его по всіх кінцях свого округу з приказом збирати гроші на его похорони. А Хінці безперечно давали як дійсні „взрощені“. Другий урядник розіслав всюди свій власний портрет по 1 рублю за кожний, мотивуючи своє поведжене тим, що, як „висше начальство“ мусять всі его добре знати. Се досить добре характеризує цивілізаторську роль російського уряду на далекім Сході.

Убийство посла. Посол угорського союму Ереніч унав жертвою мести і погуб в Великій Кикинді на Угорщині, застрілений братами Шипулями. В р. 1880 селяни Шипуль побоюючи ся віртелів, заключив умову з Еренічем, директором каси шадничої в Великій Кикинді і на підставі тої умови перенісав цілий свій маєток вартости 80.000 зр. на Ереніча. Ереніч очистив маєток від довгів і коли Шипуль зажадав відданя маєтку, Ереніч поставив за умову заплату 30.000 зр. Шипуль обжалував Ереніча о обманство, але програв процес. Ереніч додав ему до смертї пенсію і обіцяв, що полагодиє справу з его синами, а коли переговори розбили ся, сини Шипуля застрілили Ереніча.

Доступність освіти в Росії. Цікаві дані подає в „А. Н. Вистянку“ про доступність освіти в Росії. Призначений інститут в Петербурзі: прохань 850, прийнято 108. Київська політехніка: складало вступні іспити 700, попало 330. Казанський учительський інститут: прохань 140, прийнято 24. Висні жіночі курси в Петербурзі: прохало 910, прийнято 594. Жіночі педагогічні курси в Одесі: більше 400 прохань, прийнято 303. Кєли порівняти кількість слухачок русинок ну приміром хоч би в Черновецькй університеті (2—3) з висше наведеним числом слу-

хачок в Росії, де треба сказати вступ до університету жінкам не вільний, то висновки прийдуть ся не в користь нашого спячого жіноцтва.

Смерть цілої родини від чаду. З Надвірнявщини в Галичині доносять: Другого дня Різдвиних свят погубла в Перерослі від чаду ціла родина, зложена з сімох душ а то: Василя Передрука, 34-літнього господаря, его жінки і п'ятерох дітей. Катастрофа наступила імовірно вночі і застала неспящих в твердм сні, що видко з їх цілком спокійних лиць. Ратунок був виключений, бо аж другого дня в полудне відкрили се коладники. Коли по відсьняванню коляди ніхто не виходив з хати, коладники виважали двері. Ціла хата стояла в димі, що походив з затілого примічка.

Гнет в Фінляндії. Царський указ до генерал-губернатора Фінляндії приказує, аби Фінляндці-урядники, які не згодили ся в 1903 р. до військової служби, не одержали через п'ять літ заграничних пашиортів, а всі ті особи, що не ставали до бранки, не сьміють одержати ніякої запомогі з державних фондів. Те само дотичить громад, в яких не було військової бранки. Вкінці загрожено всім тим, які добровільно не стануть в 1904 р. до військової бранки, що будуть розміщені в полках поза Фінляндією.

Бюджет Японії на 1903 р. виносив в доходах 273,630.876 ен (1 ен = 2-50 кор.) а в розходах 270,424.490 ен. Головні видатки йдуть на удержане двора мікада і на бюджеті військ міністерств (177,216.494 ен), а надзвичайні видатки предімовано на 93,207.996 ен. Удержане армії коштує в Японії окол 75 мільонів ен або 28% всіх видатків, так що кождий воєн коштує денно не реєсно по 1. ен. Львину часті предімованих видатків на армію пожерає воєнна флотія, яка складає ся із 142 суден. Між ними є 30 великих кораблів, 27 суден II-го класу і 85 менших кораблів.

Малий Фейлетон.

М. Горький.

Перед лицем житя.

Перед лицем житя суворим стояло двоє людей, обоє скрикнувши собі его; й наптане житя: „Чого ви від мене сподіваєте ся?“ — Один з них втомленим голосом сказав: „мене обурюють твої жорстокі противенства. Надармо мій розум збагнути прагне зміел існування і непевности в тобі повна душа моя. Моя самосвідомість мені говорить, що чоловік є найкраще з усіх сотворін.“

— Чого від мене хочеш? Без пристрасти жите спитало.

— Щастя! для того щастя є конечне, аби ти погодило з собою дві основи противенства моєї душі — мое „я хочу“ із твоім — „повинен“.

— Бажай того, що ти для мене робити повинен, сурово мовило жите.

— Не хочу я твоего жертвоу бути, аж скрикнув чоловік. — Я владикою житя бажаю бути. А натомисть повинен гнути шию в ярмі его законів. Чому се так?!

— Та ви кажіть бо просто, говорить другий, що ближше до житя стоїть. А перший каже далі, не звертаючи жадної уваги на его слова.

— Я хочу волі, жити в гармонії з бажаннями своїми. Не хочу я бути для ближніх по примусу ні братом, ні рабом. Я буду там, чим сам схочу — рабом чи братом. Не хочу я бути в суспільстві лиш камінем, який воно владе куди і як захоче, будуючи тюрми добробиту свого. Людина я! Я дух житя і розум его! Я вільним повинен бути!

— Чекай, жите ему усміхнувши ся гостро відповіло. Багато ти казав і все, що скажеш далі, мені відоме. Ти хочеш вільним бути, — то й будь!

Борись зі мною, переможи мене і моїм будь владикою; а я тоді твоім рабом зроблю ся. Ти знаєш — безсторонне я і побідителю я радо піддаю ся. Але побідить мене вперед конче треба... Чи згоден ти зо мною бороти ся за волю? Згоден? Своєї сили несеи?

І сумно чоловік той відказав: „Мене примусило ти до борби з самим собою. Ти вигостило розум мій, як ніж і він мені пройшов глибоко в душу і роздвоїв єї.“

— Та ви балакайте з ним строгіш, а некаржесь! говорить другий. А перший каже далі: „Я хочу відпочити від твого гнєту. О, дай мені пізнати щасте!“

Знов усміхнуло ся жите усмішкою, недібною до блиску криги.

— Снажи, коли говориш ти зо мною, то вимагаєш ти, чи просиш? — запитало жите.

— Прощу, відповів чоловік, немой той відгомін.

— Ти просиш як жебрак звичай. Але сказати тобі мушу я, що милостиві не дає жите.

А знаєш що? Свобідний — він не просить, він сам бере дари свої собі. А ти? — ти лише раб своїх бажань, та й годі! Знай, вільний є, хто має силу зрєкти ся всіх своїх бажань, аби себе одному віддати. Ти зрозумів? Іди!

Він зрозумів... і лїг як пєс той до ніг нечулого житя, щоби по тихеньку довести крихти з его столу, его недоїдки.

Тоді нечулі очі суворого житя зирнули на обличчє другого чоловіка. Було то грубе, але добре обличчє.

— Чого ти просиш?

— Я не прошу, я вимагаю!

— Чого?

— Де справедливість? Дай єї сюда!

Все инше потім я возьму. Поки що мені лише справедливости треба. Я до- вго ждав, терпиче ждав. Я жив в тюрмі без світла, без відпочинку... Я ждав, та годі! Час мені жити! Де справедливість? І жите ему нечуло відповіло: „Возьми“!

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Літературно-Наук. Вистянка“ вийшла сими днями книжка I. (за січень) VII. річниця. Зміст сеї книжки: „Ооловейко“ (3 нагоди 35 літ ювілею Мик. Витальевича Лисенка) написала Ганна Барвінок. — „Микола Лисенковий на сьомий день 7-ого грудня 1903 року“ Богдана Ленкого (стих виголошений автором підчас музичної Академії на честь Мик. Лисенка). — „Кантата на честь і славу Мик. Лисенку“ (Ся кантата була відсьнявана на ювілейнім концерті в Києві минувшої неділі). „Артист“ Якова Жарка. — „Герой по неволі“ Івана Франка (перша половина повісті на таї події з 1848 року у Львові). — „Ми- нуле“ (оповідане батюшкою) Лісака Тамаренка. — „На стрічу сонцю золотому“, початок повісті Марії Коцуняк. — „Із недружованих поезій Юрія Федьковича“ (віднайдене між паперами по пок. Мел. Вучинським в Станіславові перенесане его рукою перше із „Дванадцять посланий Ю. Героденчука Федьковича на цілу соборну Україну“). — „Рай чи пекло?“ Марка Твайна, переклав М. Лозинський. — „250 літ“ Михайла Грушевського (статя написана для „Rathenische Revue“ з нагоди 250-ої річницї договору Хмельницького з Московією). — „Нові погляди на діяльність св. Кирила і Мефодія“, початок наукової полеміки д-ра Володим. Копцевського з берлінським професором д-ром Ал. Брікнером, котрий в монахській „Allgemeine Zeitung“ і відтак в львівськй „Slowi Polsk-im“ з'югідив славянських апостолів, представивши їх хитримй обмандами. — „Платонічний панславизм“, відит Й. Бодуєна де Куртєне, переклав (з польського) В. Гнагон. — „Лисенкове сьвято в Австрії“ Івана Франка. — Хроніка і бібліографія.

Пів сотні повісток

для руских діточок.

За Гоєманом і Шмідом переігові О. П. — Така книжочка 3/4 аркуша друку з многими образами вийшла власне накладом тов. „Руска Школа“ в Чернівцях як дуже придатний дарунок для руских дітей. — Набути можна в папірни друкарні „Рускої Рада“, Чернівці, ул. Петровича 4, по ціні 40 с. за брошурований, по 50 с. за опрацьований примірник а по 60 с. в опрацьованім гарнітурі.

Відсутні числа

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереженє. — Реклямації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Допись з України.

Катеринодар 23. січня 1904 р.

Подаючи кілька слів про стан річий на Україні, я не буду докладно розбирати поступованя і ріжних заходів російського уряду около того, аби здавити всяку живу думку, живе жите, що всім добре відоме. Не буду також вдавати ся в поясненє тих, чи других причин фактичного стану річий на Україні — я постараюсь в коротких рисах схарактеризувати лиш загальний настрій, той домінуючий тон в хорі народиного жита, який коли-не-коли тай піднесеть ся над другими голосами.

Теперішні роки в житю українського народа є часом переходовим. Тепер сумують ся результати ріжних течій в житю попередних років, приймають свою означену форму і своє реальне значіне наслідки праці в ріжних напрямх з попередних часів, але рівночасно повстають і зародки — не скажу нового — але в кождім разі другого жита. Характеристичною прикметою такого часу є неозначність. Люд бродить мовби в темряві. Треба вийти із сеї півтьми, але — як, то ще питанє. Одно що можна з певністю сказати — се те, що по всіх усялах панує незадоволенє ествующим станом річий, бажанє чогось ліпшого, а чого — вить таки питанє.

Правда, на фоні такого сумного жита хіба прикрашеного лише бажанєм ліпшого ніколи появляють ся яркі вогоньки, які манять до себе змученого чоловіка, але чоловік, раб деспота традицій, боїть ся, чи не ілюзія то, чи не витвір власної фантазії чоловіка, що так прагне того оживляючого вогоньку? І він боїть ся і жде... Сі слова дадуть ся вповні примініти до характеристики сучасного стану річий і у нас на Україні.

Аби не розводити ся довго, подамо факти, які потвердять више сказанє.

Що то за домінуючий тон в житю українського народу, про який ми згадали више? — Се пробудженє із політичного сну низших верств суспільства, се перші рішучі кроки в боротьбі із абсолютизмом як городского, так і сільського пролетаріату. Коли в попередні часи ряди борців за економічну і політичну свободу заповняли ся переважно так званою інтелігенцією, то тепер противно, такі борці вербують ся по більній часті із пролетарських верств, звичайно і із рядів інтелігентів пролетарів. Як на доказ сеї думки — вкажемо на селянські розрухи в Полтавщині, Харківщині, на масові страйки минушого року майже на цілій території України. До сего треба додати, що такі розрухи чим дальше, тим більше та більше приймають характер свідомого загального протесту народу

проти ествующого самодержавного устрою. Нам неможливо тут не зупинити ся, щоб не подати характеристичної відповіді харківських селян своїм у вишньому, а то майже і найвишньому начальству. Коли їх запитали, чомуж вони не приймають участі в розрухах (підчас масових страйків в Полтавщині і Харківщині), то селяни відповіли: „як би вся імперія, тодіб і ми“... Значить ся, ходить не о те, чи „бунтувати“, чи ні? — а лише, які будуть наслідки із сього всего. А се вже багато значить. Давши відповідь досить відрядну на перше питанє, звернемо ся до другого, іменню: до тої „неозначности“, про яку також вказано ранійше.

Тут фактів навіть уже за багато. На Україні ествує досить українських „кружків“, що поставили собі на цілі збудувати Україну — але на яких підвалинах — не відомо. Брак ширшого світогляду, брак принципіальної витревалости дає ся тут занадто відчувати. Говорячи про сю категорію людей, годі поминути так званих „культурників“. Не можемо заперечити тому, що вони є „ширими Українцями“ як у нас при звичайні ся висловлювати ся, але — *amicus Plato, sed magis amica veritas*; тому мусимо зазначити, що головною задачію тих людей є утворенє порядку і законности на підставі — беззаконности, себто російських законів. Незвичайний страх навіть перед тією так званою не легальною роботою — є їх карактеристичною прикметою. А найголовнійше те, що у сих людей дуже часто під покривкою українства ховаєть ся звичайна буржоазійність. Нам же слід бороти ся за Україну вільну від економічного, а значить і політичного гнету.

Що до послідних подій на Україні, то мусим сказати де кілька слів про відомі вже свята — відселенє пам'ятника Котляревському в Полтаві і Лисенковий ювілей в Києві, особливо про перше. Глянемо на се свято всего українського народу з боку його значіння що до розвитку національної думки між Українцями. Коли воно і не творить початку нового періоду в національній житю України, то в кождім разі являєть ся одним із найбільших імпульсів до розвитку національної самосвідомости. Деякі із Українців казали: „еще одно таке свято і українська справа значно і дуже значно двигнеть ся вперед“. В сих словах безумовно є принаймні частина правди. В сему разі російський уряд мав еще одну нагоду пізнати, що український рух не є гра в „хохліков“, а щось більше важного і що він чим дальше тим більше розростаєть ся, отже з ним приходиться ся уже числити ся як з неоспорною конечністю. І рух на Україні в очах російського уряду приймає дійсно характер чогось незвичайно небезпечного! В наслідок сего починаєть

ся більше ніж коли будь енергічна боротьба з українською „крамолою“. За українські справи тепер караєть ся строгійше ніж за аналогічні події приміром в таборі російських революційних борців. По деяких містах заведено жандармські відділи спеціально для переслідуваня української „крамоли“. Всюди роблять ся масові арештованя. В Харкові декільки місяців тому назад арештовано багато людей, при чім частину заарештованих уже випущено, а деякі сидять до сього часу. На днях були зроблені масові труси з арештованими в Полтаві і в Катеринодарі, при чім в посліднім заарештовано лише 2 чоловіка. Як поводить ся з арештованими по тюрмах, можна бачити хоча би приміром із того, що київський студент і відомий письменник В. Винниченко заарештований на кордоні змагав ся в київській тюрмі завісити ся і єго тільки випадково спасли. Однак в міру того, як зростають репресії, ширить ся також і рух на Україні. Найліпшим доказом сеї думки може бути хоть би той факт, що в Росії не зважає ся св'яткувати відомої сумної річниці (1654—1904), так що свято не відбуло ся навіть урядово. Таке свято булоб нічим иньшим, як поічником цілому українському народу і такого поічника з відомої причини не дано. Все свято обмежило ся лише на тім, що в м. Переяславі під 8. ст. ст. січня появили ся завізвання до св'яткування тих сумних роковин, але і сі завізвання невідомого походження. Одно нас тішить — російський уряд і в 1654 р. мовчав, як тепер, але цілком з других причин...

Бесіда посла Пігуляка

виголошена при бюджетовій дебаті у соймі
28. грудня 1903.

(Конець).

Довголітна кривда — стала правдою.

Та відносини в нашій дієцезії тепер цілком іні. Сам преосвященний др. Рента заявив руским вітовикам з 7. лютого с. р. на їх просьби і жаданя естворити справедливість і рівноправність для Русинів в церкві: що він не може узглядити жаданя Русинів, бо се обурюєлиби другу половину дієцезії, значить Волохів! Там признає ся сам митрополит др. Рента, що він є покровителем лиш тої другої половини вірних, себто Волохів! Також заявив преосвященний при тій самій нагоді, що Русини не справедливо жадають рівноправности в консисторії, бо руских священників далеко менше, як волоських! Вперед отже консисторія здавала і зменшала всякими безправствами наших доти численних руских священників на малу горсть, а тепер буде митрополит др. Рента на тій нам заподіянній кривді правду і хоче таким чином одну кривду оправдати другою кривдою! Отак виглядають відносини в нашій церкві на Буковині!

Отакую односторонністю нашої найвищої церковної влади, отакими об-

міркованими упереджуваними і переслідуваними руских вірних і руского священства відстрашено також руску молодіж від богословія.

Гоненє священників Русинів.

Як вміє наша консисторія тиснути і деморалізувати руске священство, на се най послужить слідуєчий примір о. Галіна з Брідка за безчисленні другі такі вчинки консисторії. Парох о. Галін в Брідку безперечно не лиш найдостойнійший священник дієцезійського деканату — як се заріз буде видно — але один із найдостойнійших і найгіднійших душпастирів в цілій Буковині взагалі.

Колиж ходило послідний раз о номінацію протопопи у дієцезійськім деканаті, то консисторія не іменувала на се місце о. Галіна, але брата ко-систо-ри-я-ль-но-го-с-ов. Вєжа-на, того самого, що прославив ся в такий сумний спосіб в день послідних виборів 3. серпня 1903 в Заставні! Але на сім не конєць. Кождий протопопа має в своїм деканаті двох асистентів, котрих вибирає загал душпастирів того деканату, а консисторія їх лиш потверджує. Мимходом сказавши, значить отсе достійність тільки що жуя! А помімо того що де консисторія з о. Галіном при об'ядженю і такого незначного місця? На одно з тих місць вибрали свого часу о. Галіна всі священники того деканату одноголосно. Але консисторія не потвердила того вибору, найшла раптом як раз в сім случаю якусь перепону спорідненя і розпорядила другий вибір. І при другім виборі подали всі священники свої голоси знов на о. Галіна. А треба звати, що там є й священники-Волохи. Сеж певно свідчить о великій довірі священників до о. Галіна і о поважаню сего чоловіка. Тим часом виправє також попередна консисторією винайдена перепона для о. Галіна на се незначну або й ніяку гідність. Але консисторія не потвердила і сего вибору єго і заряджує третій вибір, не подаючи жадної причини сего поступку. При сім третім виборі порозуміли деякі о. духовні, чого властиво хоче консисторія і о. Галін виходить при сім третім виборі вибраний вже не одноголосно! Аж за сям третім разом потвердила консисторія вибір о. Галіна на асистента протопопи. Знак тому, що і при другім виборі не було ніякої перешкоди, лиш що консисторії не хотіло ся потвердити сего взірцевого священника Русина!

Але і на сім не конєць гоненям і переслідуваням о. Галіна консисторією. Коли наступила об'ава, що до консисторії можуть вдерти ся і рускі священники, то консисторія винайшла на се нову перепону для священників-Русинів. Винайшла окремий ієніт для убігачів о місце консисторського совітника. Отже на одно таке опорожненє місце подає ся і о. Галін з Брідка, сідає до ієніту, робить єго з відзначенєм, але — консисторія нише єму на квалификаційній табелі: нездібний на конєст. совітника, бо не вміє — як загально звісно — по волоски! Не задавши о. Галінові при ієніті ані одного питання у волоскій мові, твердить однак консисторія, що він не вміє по волоски, хоть той чоловік говорить по волоски принаймні так добре, як отець Калінеску і Бєжан. Він же учив ся на теології в тих часах, які ті два, в мові волоскій, а з дому він Русин, як волось Калінеску і Бєжан, лиш що не став перекинчиком-Волохом, як ті два і в тім ціла єго провиня. До того самого ієніту сідали і священники Волохи. Декодрих з них консисторія

від іспиту зовсім увільнила, а всім написала в табелі, що вміють по руски — як се загально зв'язно! Отже кождий священик-Русин, хоті-бни добре знав по волоски, в нашій консисторії поторично не вміє по волоски, а кождий священик-Волох вміє так само поторично по руски — хоті-бни не розумів і слова!

Серед таких обставин: видвижене священиків-Русинів на вищі становища і конкуренція з священиками-Волохами неможлива. Всі священики-Русини в нашій консисторії менше гідні і менше достойні від священиків-Волохів. Тому то й річ совісти заохочувати руску молодіж вступати до духовної семінарії. Та руска молодіж буде доти здержувати ся від богословських наук, доки не зникне отой ворожий дух проти Русинів в консисторії. А той поганий дух не счезне відти добровільно без радикальних заходжень — ніколи. Та хибам і трудностям на полі церковнім нині вже легким, незначними средствами не запобіжить ся, як якийсь час тому назад було се можливо зробити.

Нікчемність.

Найрадикальніше і найрозумніше средство було б: поділити цілу дієцезію на руску і волоску. Се справа сама собою важна і воділива, а надто в сій случаю, де бувши президент краю описав нас Русинів горі за певних людей; він бо сказав, що ми православні Русини зараз допустили-би в рускій дієцезії на Буковині вплив Петербурского церковного синоду! Се безглузде твердження старає ся наша консисторія тим підперти, що московити й тих кількох руских семінаристів, які вступають по одному до семінарії, як я се виказав у моїм запитанні до Его Святлості, пана президента. Се діялось там впередкрито, а тепер вже явно. Отак старає ся консисторія здескредитувати нашу руску інтелігенцію горі, а перед народом та сама консисторія представляє нас за унів'їт'ї! Консисторія робить тут з Русинами те, що другі народи вороги робили з рускими гімназіями. Жадати гімназій німецьких, польських, чеських, італіанських, волоских, се значить домагати ся заспокоєня культурних потребностей для тих народів — але руских гімназій для руского народу домагати ся, се у тих людей називає ся вже — дроздити, значить, вивольвати непотрібні, дразливі справи.

Докиж такі нікчемні, нарочні людські злоби дотично поділу дієцезії не замовкнут, треба конечно і безприволочно Русинів на полі церковнім втихомирити і від дальших крид оборонити — поділом консисторій на руску і на волоску консисторію. Найновіші поділи в семінарії вимагають тепер вже і поділу духовної семінарії. Бо висилати туд наших руских дітей, значило би кільки, що видати їх на страшні муки, або на пропаше для свого народу.

Поділ консисторій оправданий.

Наше жадане поділу консисторій сьогодні не лиш найпильніша народна потреба буковинських Русинів, але се жадане стало ся нині вже і пильною кравею потребою. Бо переворот, на який в нас на полі церковнім готується вже не на далекий час займе майже три чверти всего населення в краю. А при таких обставинах, які в нас панують, той переворот мусить наступити. Бож просвіта, інтелігенція і освідмлене народу вже зростає з кождим днем; народна школа працює ретельно, небавом неписьменність народу счезне. Тоді жадане руский нарід руских священиків з такою раптовною, що заспокоїти справедливе жадане народу навіть при добрій волі буде неможливо. Нарід же без рідних руских священиків не хоче і не зможе бути; і тоді захочить церква і край тяжкий перелом і переворот, який не дітне хіба таких дотично церкви байдушних людей, як о. Калінескул і о. Бежан.

Поділом консисторій може ще нині вдало-б ся здержати розлам в церкві, якого описав же годі буде загостити; небавом і се вже не допоможе, коли тепер справа проволоче ся. Так само, як приміром нині в Чехах між Німцями а Чехами

згода неможлива вже на тих умовах, які перед якимось часом Чехи передбачали, а Німці на те не годили ся. Тепер вже Німці бажать того, та Чехи вже не хочуть пристати. Або як недавно не хотіли Поляки пристати на домаганя Русинів і зутракізувати гімназії в Галичині, а тепер вже домагають ся руско-польських гімназій Поляки, а — навчені польско-руськими семінаріями учительськими — не хочуть вже Русини на те пристати.

Крайня пора — як небудь — але ратувати ся.

Многих всечесних імені сеї високої палати не дотикає отся мною тут піднесена справа зі зглядом церковного, за то важна вона для них яко справа зі зглядом церковного, за то важна вона для них яко справа загально кравея; бо-ж послам кравеям до законодавчого тіла сего краю не може бути таке нужденне положення Русинів на полі церковнім і наслідки, які з того конечно вийти мусять, байдушним і рівнодушним. Але в сій високій палаті засідає також і заступник найвишого оборонця і охоронця нашої православної церкви в краю і державі і до того звертаю ся я окремо з умилною просбою взяти нас буковинських православних Русинів на полі церковнім в імені Его Величества в оборону відшвидними зарадженнями скоротити вже раз безприволочно наші муки. Бо на конец можу я лиш тільки ще сказати, що Русини не дозволять вже дальше видирати або занижувати собі то, що кождому народові є найсвятіше, себто свою церкву. Руский нарід як не в сей, то в инший спосіб як не сьогодні, то завтра — але ратувати ся буде, бо мусить ратувати ся із соромно-понижаючого положення на полі церковнім, в яке за поміччю ц. к. правительства церковна власть нас Русинів їхнула, буде і мусить ратувати ся за яку небудь ціну і вже якими небудь средствами. Отак стоїть се питане нині — а завтра може ще гірше буде стояти! Я сказав своє. (Живі оплески і одобренья).

Відповідь президента краю.

С. Е. км. Гогемльог на запит пос. Пігуляка в справі недостачі руских священиків по руско-православних громадах.

Заявивши на самім початку, що в справах віроісповідних буде держати ся лишме меж признаних ему законами, відповів С. Е. президент, що головною причиною недостачі руских священиків є пообсаджуване гр. ор. парохій священиками волоскої народности. Та після урядових звістів є між ними 75% таких, що володіють рускою мовою зовсім добре, а 21% слабше, але так, що є в силі сповняти свої шкільні і церковні обовязки а лиш двох було таких, що рускої мови зовсім не знають. Тому то не можна назвати влучним твердження, що консисторія висилає з замишуванням вмішані а той чисто рускі села священиків, котрі не знають „отченаш-у“ в буквально значінню того слова.

(Що варт урядові посвідки нашої консисторії що до знання нашої мови у волоских священиків на те маємо класичні приміри в приваждлючій обильності фактами промови пос. Пігуляка, проте треба їм признавати лиш тільки віродостойності, на кільки вони заслугоють, а та віродостойність рівняєть ся великому 0. Цкаво також знати хто то екзаменував волоских священиків із рускої мови? Відай екзамінатори знали нашу мову так само — але, як і екзаменовані. Вирочити, яка для нас користь із волоских священиків, що по руски говорять вміють, але не хочуть і притомом волочать наші рускі громади й нашу славу нашу церкву. Прим. Ред.)

За те треба признати — говорив дальше С. Е. президент — що тепер панує на Буковині дійсно недостача православних священиків рускої народности і являє ся річю конечною тій недостачі запобігти через виховане відповідного приросту руских богословів.

Між средствами, яких ужило правительство до осягнення тої цілі треба назвати системізоване на черновецьким університеті катедри практичної теології з рускою мовою викладовою а також катедри церковно-славянської мови.

Також є на приміті заведене в семінарії обовязкових курсів рускої й волоскої мови, щобі питомці вже підчас

їх богословських студій могли навчитися обох мов кравеих. Осушене сего проекту повинно наступити вже в недовгій часі.

Справа піднесена фреквенції руских богословів через наділюване спосібних учеників, які наміряють вступити на теологію, степендіями із релігійного фонду зістала вже, як се мож проти твердження н. інтерпеланта спонсатувати успішно залагоджена.

Найвищим рішенням із 30. жовтня 1903 року заряджено, щобі 10 стипендій по 180 кор. річно уділюваних із буковинського релігійного фонду на основі найвишого рішення з 17. січня 1884 року православним ученикам буковинським — були зогляду на недостачу православних священиків володіючих рускою мовою уділювані від року шкільного 1903/1904 таким чином, котріб серед рівногідних співубігателей знали зовсім добре руску мову і хотілиб посвятити ся духовному станову Буквині.

Я мушу однак із натиском піднести, що консисторія розвизання сего питання не побороваала, але навпаки його понижала, офіційно естуючі відносини зовсім об'єктивно. (Чи консисторія розвизане сего питання є пиріла, чи понирала, на те найліпшим доказом хочби те, що пос. Пігуляк мусів аж через тринайцять днів добивати ся о уділене руских стипендій! Прим. Ред.)

Вінци позволю собі згадати про тутешню руско-православну бурю, якої естване уможливила і забезпечила значна щорічна субвенція із буковинського релігійного фонду. Подане внесене інтересованою стороною о потвердження тої субвенції було як раз мотивоване недостачою руских священиків і тим, що та буря на те призначена, щобі тій недостачі запобігти. Через виховане руских кандидатів духовного звана і саме із за тих мотивів правительство до того прошеня прихилило ся.

Тож із цим правом можу сказати, що правительственні, віроісповідні влади віднесли ся до сеї справи з повною печаливою. Треба отже надіяти ся, що коли зі стороною рускої будуть належно офіційні і відповідно визискані прихильні обставини спричинені правительством в наслідок названих домагань, то в душпастирських відносинах тутешніх руских православних громад настане стан відповідаючий і оправданним бажанням руского населення і інтересам православної церкви.

А що до побити двох руских питомців через своїх волоских товаришів, яке після твердження н. інтерпеланта мало бути ілюстрацією ворожого Русинам духа, який панує в митрополічій семінарії, то слідство заряджене в тій справі гр. пр. митрополічою консисторією ще остаточно не покінчене. Коли се стане ся, я не забуду про ту подію поінформувати ся, а колиб оказали ся які несправильності, тоді я постараю ся їм в відповідний спосіб запобігти, о скільки се лежить ме в обсягу моєї компетенції.

На другу точку питання зверненого до мене, в якій розходять ся о утворення особної рускої консисторії, позволю собі замітити, що в тій справі із компетенції стороні до правительства не увійшла ніяка спонска, проте державна власть віроісповідна не мала причини тою справою ближе займатися.

Із тої причини вже з огляду на короткий час, яким можу я тепер розпоряджатися, годі мені спеціалізувати становища правительства в сій справі так важній для організації православної церкви на Буковині а разом вимагаючої як найдокладнішого розслідування затрунутах відносин. Впрочім, компетентним форум для єї рішення є центральне правительство.

Політичний перегляд.

Внутрішнє положення в Австрії за послідні дні мало що змінило ся. Хоч можна би сказати із рівним правом, що оно не змінило ся в нічмі і за послідні роки. Вже

розпочав ся четвертий рік Керберового кермованя австрійською політикою, хоч він сам вельми спосібний і хоч він добирав усяких способів, не вдало ся ему привести нормальних відносин в австрійським парламентаризмі. Розпочав своє урядоване годженем Чехів із Німцями і годить їх доси та погодити не годен. Ось і тепер відбувають ся конференції чесько-німецької угодової комісії в Моравії, але вислід їх вельми сумнівний, бо хоч противники довгою боротьбою і як утомлені то Чехи не можуть зменшити своїх бажань що до основаия університету в Берні і чеської мови у внутрішнім урядованю, а Німці знова на те ніяк не хочуть пристати. Та Керберови не лиш не повело ся залагодити чесько-німецького спору — і австро-угорська угода не довершена. А коли тут не показала ся в цілій величї его безсилність, то се лиш тому, що угорський сойм так само не функціонує, як і австрійський парламент і то через обструкцію, яка мимохіть причинила ся до удержання Кербера при кермі. Гр. Тіса мимо того, що дав докази енергії, не може собі дати ради із обструкціоністами, тим більше, що як кальвін не має міру між католиками. Вчора був він на півгодинній аудієнції у цїсаря, а відтак конферував із гр. Голуховским а також міністри Пітрайхом. Всі часописи прикладали до сеї аудієнції велике значіння. Загально говорено, що гр. Тіса мав одержати потверджене на плян рішучого зломаня угорської опозиції. Тимчасом угорське бюро кореспонденційне заявляє, що аудієнція гр. Тіси не принесла ніякого принципіального рішення так, як его ввагалі не було треба. Тимчасом ждуть поалагоди контингент рекрутів і бюджет на рік 1904 і урегульоване військових уступок на користь мадярських національних вимогів. — Задержані резервісти бунтують ся не лиш проти своїх властей, але, як доносять телеграми, заговорюють ся на жите обструкціоністів, які після них є винні всьому лихови. Бувають ріжні способи до зломаня обструкції...

Економічний вплив ріжних держав на Балкані. Австрія поки що займає перше місце що до ввозу продуктів на балканський півостров. Однак конкуренція других держав загрожує такому становищу Австрії на Балкані, а торговельна статистика показує, що вплив Австрії все меншає та меншає, тоді коли скількість продуктів, які ввозять другі держави, значно зростає. — Подаємо деякі дані із статистики торговельного руху на балканським півострові. — В Болгарію ввезено продуктів: 1900 р. на суму 42 міл. фр., 1902 р. на 54 міл. фр. Вивіз Болгарії: 1900 р. на 54 міл. фр., 1902 р. 104 міл. фр. Як видно, торгівля Болгарії досить активного характеру. Ввіз Австрії в Болгарію: 1900 р. 12 міл. фр., 1901 р. 17 міл. фр., 1903 р. понад 19 міл. фр. Сі цифри не будуть нічого значити, коли не порівняти їх з другими цифрами, що дотикають ся торгівлі других держав. Ввіз Англії в Болгарію: 1900 р. 7½ міл. фр., 1903 р. 17 міл. фр., Ввіз Німеччини в Болгарію: 1900 р. 5½ міл. фр., 1903 р. 10 міл. фр. Словом, на протяг трох років Німеччина подвоїла ввіз своїх продуктів в Болгарію, а Англія більш

ніж подвоїла, тоді коли відносно Австрії сего годі сказати. Коли і на далі так поведе ся, то Австрії загрожує упадок економічного значіння на балканському півострові.

Заворушення в Корей. Кереспондент „Daily Mail“ доносить, що в дворі корейського цесаря запанувала повна паніка. Слуги утікли із двору, хоча за те карають звичайно смертю. Далі оповідає кореспондент англійської часописи, що російський посол підкупив корейську пресу, аби рішучо виступала проти Японців, Англіїців і Американців. Оскільки правдиві ці вісті, годі з певністю сказати, бо се пише Англієць про Росію. — Корейські астрологи, що до сего часу старанно передсказували судьбу свого владки, тепер з якихсь причин раптом вигнані із столиці. — Як довідано ся із корейських газет, має 3000 російського війська вступити до Сеуля.

Письма з краю.

Із Вашківця.

Довірочні повітові наради учителів відбули ся у Вашківцях в судоту 16. с. м. На порядку денним було обговорене становища, яке мали б ваяти учителі на сегорічних виборах до союму. Ініціатор наради п. надуч. Барбір підняв важність близької політичної хвилі і зазначив, що до такої хвилі треба і відповідно приготувати ся, а для порозуміння поодиноких діячів між народом мусять служити частіші наради. Відтак вибрано п. надуч. Попича на голову наради, а п. учит. Шлемка на писаря.

Першому ухвалено голову п. Безпалко в. Він змалював в довщій бесіді історію нашого союму попередніх і найновіших часів; згадав ті сумні часи, коли керма краю находила ся виключно в руках бояр, які до піднесення краю нічим не причинили ся, а противно працювали над его упадком; задав далі, як з виривнем національного питання починає хитати ся грунт під ногами бояр, бо они вели і національну заборчу політику. З піднесенем освіти в краю, з заложенням локальних організацій вирішують нові питання — питання соціальної натури, які не остають ся без відгомону і в соймі. Се і є та гармата, яка має до решти розбити сильний на вид боярський замок. Всі ті змагання противні боярській кліді втворили „союз вільнодумних“. Обговоривши діяльність „вільнодумних“, подав бесідник зборам отсю резолюцію до ухвали:

Учителі зібрані з цілого повіту на довірочну нараду у Вашківцях над Ч. дня 16. с. м. висказують своє повне довіре „вільнодумному союзові“ за его до теперішню діяльність в соймі і подяку за поправне учительських справ. (Прийнято одноголосно).

Обговорюючи оправдані жадання учительства, его зріст як що до числа, так і що до значіння в політичній життю, его неміж в законодавчих справах, а також необхідність заступництва учительства в соймі із радів самих учителів, бесідник поставив отсю резолюцію: Учителі зібрані з цілого повіту на довірочних нарадах у Вашківцях над Ч. рішили поставити при сегорічних виборах до союму кандидатуру з руского учительства, полишаючи цілому учительству волю що до вибору особи, а „вільнодумному союзові“ що до вибору повіту. (Прийнято одноголосно).

Описи розпочала ся оживлена дискусія в справі тактики і організації учителів, в якій брали участь пп.: Гарасимович, Попич, Барбір, Безпалко, Данчул, Шлемко, Руснак. Підчас дискусії прийнято еще отсі резолюції:

Довірочні повітові збори учителів відносять ся до учительського краєвого товариства з тим, щоби складало учительське віче з цілого краю для обговорення становища і бажань учительства при сегорічних виборах до союму — резолюція п. надуч. Барбіра.

Учительські повітові довірочні збори у Вашківцях висказують пословиці Ник. Васильовича подяку за его енергічну оборону руских справ підчас делегацій — резолюція п. Шлемка. Першу і послідню резолюцію ухвалили збори вислати телеграфічно на їх адресу.

Учитель.

НОВИНКИ.

Інавгурація нововибраного на р. 1903/4 ректора проф. др. Вальтера фон Герман на Гербх відбула ся 26. с. м. о 12. годін в полудне в аuli нашого університету. В тім чисто університетським святі взяли уділ заступники влнстий і представителі студентських товариств та численна публіка. Польських представителів на сяди не було навіть від тов. „Огніско“. Се зроблено мабуть тому, що „сторожі німецького духа“ поминули при ректорській виборі проф. Гальбана так як свого часу зробили з проф. Смал-Стоцьким. По привітанню зібраних відчитав професор Шаріцер звіт за рік 1902/3. а після того новий ректор перебрав ініціативу своєї влади і виголосив виступ про „Триденнийську форму слюбу в правно історичній освітлені“. Оскільки на честь цесаря у краєвих мовах покінчено се торжество.

Промоція. Укінч. богослова Семона Поповича з роду Сербів промовано д. 27. на доктора богословія.

Новий президент окружного суду в Сучаві. Цесар іменував Филипа Циргоффера совітника вишого суду краєвого у Львові совітником двору і президентом окружного суду в Сучаві.

П. Василь Стефанік, звінний наш письменник подружив ся дня 26. с. м. з п. Ольгою Гамораківною, нар. вчителькою в Стецеві. Вінчане відбуло ся вечером о год. 6-ій в церкві св. Юрія у Львові, а доконав его о. крил. Чапельський. Відтак відбула ся вечера в кружку найближчих приятелів. Новоженцям бажаємо як найкрасшої долі.

Повідомляємо отсим, що головні збори товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях, відбудуть ся в неділю, дня 14. н. ст. лютого 1904 р. о 2-ій год. полудни в сали „Народного Дому“. Дневний порядок: 1. Справоздане Виділу з его діяльності в році 1903; 2. Справоздане касове за рік 1903; 3. Предлімар на рік 1904; 4. Справоздане друкарні за рік 1903; 5. Внески Виділу; 6. Вибір 10 виділових і 5 заступників та 3 членів надзорчої ради; 7. Вільні внески членів. Друковані справозданні розіпше ся. — Від Виділу тов. „Народний Дім“. *Володимир Ясеницький* голова, *Юрій Мартинюк* секретар.

Товариство буковинських лікарів вибрало на загальних зборах відбух д. 22. с. м. такий виділ: Председателем став сов. саніт. др. Фридрих Майер, его заступником старший лікар штабовий др. Юлій Муресіну, членами виділу: дир. др. Филинович, старший лікар повіт. др. Рудчик, лікар подк. др. Райтман і др. Сейк. Заступниками виділових вибрано: др. Геніха, др. Фукса, просектора д-ра Паєтніка і міського лікаря др. Лютигера.

Черновецьке товариство ратункове. В неділю д. 24. с. м. відбуло ся під проводом коменданта сторожи пожежної ціс. сов. Ігната Шітрха засідане виділу черновецької охотничої сторожи пожежної. Після виголошеного дуже докладного реферату повітового лікаря др. Ап. Вольфа ухвалено оснувати в Чернівцях ратунове товариство, які естують по нинішніх більших містах австрійських. Незабаром відбудуть ся загальні збори і від їхнього рішення буде залежати, коли вийде в жите та корисна інституція. Імпульс до основання товариства ратункового в нашій місті дав кн. Гогенльогер.

Подорож до Мекси, яку устроєє буковинський клуб почтовий, відбуде ся дня 3 Дзудькаде 18777 р. від сотворена світа, себто 3. лютого с. р. довікола сали музичного товариства із східною величавостію. Білети їзди коштують від особи по 5 пестрів (5 корон), ложка коштує 30 пестрів (30 кор.), а мож їх

набувати в рекламацийнім бюрі тутешнього, головного уряду поштового.

Комерс, який устроєє черновецька філія тов. „Руска Школа“ з нагоди працання товаришів Михайла Кракалії і Михайла Дашкевича, які іменовані управителями в нинішній повіті, і на котрий запрошуємо все учительство і неучительство, відбуде ся в суботу, дня 6. лютого 1904 в 8. год. вечером в „Hotel Metropole“ в Чернівцях. Сподіємо ся, що не буде бракувати ні одного ні — товариша ні товаришки. — *Д. Піуляк* голова, *І. Карбулицкий* писар.

Скоропостижною смертю помер тутешній капіталіст Самуель Лютиггер у вівторок на головній улиці в 88. році житя.

Перші загальні збори товариства українських робітників „Воля“ відбудуть ся в неділю 31. с. м. о 2-ій год. полуд. в сали товариства „Unirea“ ул. Кучуриєвска ч. 22. — За виділ: *Тошущак*.

Загальні збори чернов. філії тов. „Руска Школа“ відбудуть ся в неділю, дня 7. лютого 1904 о 10. год. перед полуднем в „Народнім Домі“ в Чернівцях із таким дневним порядком: 1. Прочитане протоколу із послідніх головних зборів. 2. Прочитане протоколу із першого сегорічного виділового засідання. 3. Доповнючий вибір. 4. Вільні внесення. — *Д. Піуляк* голова, *І. Карбулицкий* писар.

Вістку про іменоване о. П. Філаса станіславським єпископом львівські часописи заперечують. Се однак не значить ще, щоби о. Філас не мав взагалі стати єпископом станіславським. — Цікава річ, кільки ще рік приїде ся ждати станіславським єпархіям на свого владку та як довго ще будуть станіславські мостити каноніки о те лише дбати, аби пообсаджувати всі лінійні міся своїми твердими фаміліянтами, та доводити своїм уміям зарядом до таких корисних для церкви подій, як залучанські розрухи.

Переня приступала до всесвітнього союзу поштового.

Довговічність. У Львові помер Герц Вольф Рузер, що прожив 104 роки житя. Через послідніх 30 років отемнів він на очі і не виходив із хати, однак захваив повну притомність ума.

Ціле місто пішло з димом! В Норвегії згоріло оноді до тла місто Алезунд. Огонь вибух около год. 3. по півночі і розширив ся з незвичайною скорістю задля сильного вихру. До 5. години рано знищив вже пожежарів, гімназію, дві антики і пошту. Ратунок був вже трудний, бо водопроводи якраз поисували ся. З причини перервання телеграфічного получення годі було порозуміти ся з іншими містами — проте пільний Алезунд згорів до тла. Часописи доносять, що 12,000 людей лишило ся без даху. Жертви в людях в людях еще дуже незначні — згинуло всего 2 особи. Ціла Норвегія поспішила з поміччю нещасним погорільцям, а військовий зарід вислав на місце пожежарів патра, коц та провіант. Правительство поспішить з фінансовою поміччю. З Кіль приїхав вчера на розказ цесаря Вільгельма до Алезунд кружівник „Гейрих“ з приладами до гашення і з санітарним відділом, а в Гамбурзі утворив ся на візване цесаря Вільгельма ратуновий комітет для норвегійських погорільців. З Гамбурга відплине парохід „Фейнік“ із живою силою 4,000 людей. Як великі розміри прибрав пожеж, можна собі уявити з того, що в пристани згоріли два рибачкі човни, а кораблі, що спішили з ратунком, не могли ніяк дістати ся до пристани, бо она ціла була в огні. Місто Алезунд заложено доперва 1824 р., а 1900 р. мало оно 11,777 жителів. В р. 1891. мало тов місто 156 кораблів. Привіз в 1891 р. оцінено на 1,094,000 шведських корон, а вивіз (головно риб) на 4 мільони. — Телеграми доносять, що самі редакції християнських часописів зібрани для погорільців 40,000 кор.

Принципальний поличник. Дуже добре характеризує відносини в висших школах в Росії слідуючий факт: Слухалка жін. виш. курсів в Москві панна С. дала директорові курсів Герье поличник, заявляючи при тім, що зробила се не з яких будь особистих причин, а цілком з принципальних względів. Після думки панни С. з дир. Герье в інший

спосіб поводити ся не можна, а то навіть і неспотрібно. Оскільки права енергічна панна С., можна бачити із того, що дир. Герье з великою охотою виконує поличницькі функції разом з жовтими королями, себто жандармами.

Подяка. Підписана старшина „каси позичкової і щадничої для громади Мега“ складає отсим Ви. Добродієви Євгенови Стрийському п. к. погареві в Вашківцях н. Ч. за безкористне легалізоване підняття і відмоване актів до заснованя названої каси сердечну подяку. — За старшину: *Петро Шлемко* начальник.

Малий фейлетон.

Перший король Корей.

Від часу російсько-японського конфлікту Корей на устах — у кожного. Про неї повно подробиць по часописах цілого світа, та на ділі знаємо про той край зовсім не багато. Навіть не знаємо певно, хто є монархом на тому півострові. Одна часопис називає Корейського цесаря іменем Гі, друга надає ему імя Li-Ying-Koum, після третьої називає ся він Yi-Hueung. Як є властиво — не знають. Даліше твердять одні, що жінка его є міс Врови, донька американського мідонера з Вісконсіна. В Альманаху Готтінгем знов розповідає ся, що цесар є вдовець а також, що померша цесарева була звичайна корейка, донька міністра Чірока. Словом, особа того монарха оповита таємничою темрявою. Політика дбає лишень про край а ніколи про особу пануючого. Династією вона не займає ся зовсім. Тим часом можуть бути подробиці про пануючу родину цікавими для ширшого загалу. Проте найбогачіший джерелік сидунали ся видобути тої тайни, але дарма. Повело ся їм однак відкрити початок корейської династії а має він бути отакий:

Давно колись мешкав у одній північній хінській провінції володар, що славив ся злими обичаями. Він мав любов. Проходжуючись понад ріку, побачила вона над нею хмарку в виді яйця. Зійши сего викивало ся пречудне дитя. Вона хватила се дитя і викинула ся перед своїм паном з тим даром неба. Пан сей не врадував ся тим даром, бо та ціла справа була ему підозрілою.

Порішили покликати мандарина, що був на службі. По хвилині заколисала ся занавіса вишита золотом і в дверях з'явив ся мандарин.

— Викинути отсе! — сказав, вказуючи на дитину.

Мандарин поклонив ся до самої землі, взяв з рук фаворити немовлятко, що дрожало із страху, знов поклонив ся і вийшов, аби кинути его на поталу але не львав, а після звичаю того краю, — свиням. Алетут стало ся щось дивного. Свині кинули ся в хліві сейчас на нового гостя, але замість поглотити его — окружили старанністю. Мандарин, побачивши се, побіг до палати і оповістив володареві про те, що стало ся. Тоді приказав пан принести дитину назад до хати, єї задержано в палаті та обнесено великими ніжностями й дарунками і надано ему імя: „світло сходу“. Дитина росла швидко. Єї краса, сила і мудрість викликали загальний подив. Володар був супроти неї спершу ласкавий, а відтак і заздрисний. Вкінці прогнав „світло сходу“ із своєї палати. Его ненависть була така велика, що молодець не чув себе нігде безпечним. Утікаючи зайшов аж на окраїни хінської землі і задержав ся над берегом ріки хелю. Станув над єї водами безпомічний. Аж по хвилині взяв свій дук і випустив з неї стрілу, що із свистом вилала до води. Оттоді виплила на беріг тисячі риб, що творили міст, по котрім перейшов гарний молодець на чужий беріг. Там зайшов він милий і лагідний народ, який обібрав его незабаром потім королем.

Тим народом були Корейці. А той король був основателем династії, яка панує в Корей до нині під заздрним оком Японії. Нашадком того „Світла сходу“ є Гі, або також Li-Ying-Koum, чи вкінці Yi-Hueung, теперішній монарх, котрого властиво імя є окрите тайною.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламці неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсератом платні в Чернівцях.

Заява

галицьких послів-сецесіоністів.

Історія сецесії руских послів із галицького а властиво польського союму знана нашим читачам надто добре, аби ми її мали наново обговорювати.

Їхня сецесія — то не була така собі демонстраційка, але konieczність, але єдиний вихід із честію із того союму, де відкидає ся найсправедливіші і найбільш умірковані домагання руского народу, де шляхотські верховоди лиш над тим передумують, щоби в який небудь спосіб ухвалити закони що раз шкідливіші для руского населення, які-б передали в їхні руки безмежну власть над руским народом, переміненем на — юрбу безправних і безграмотних гетьотів.

Вийшовши із союму, відкликали ся послі до народу, щоб він висловив свою гадку про їхній поступок.

І нарід сказав своє слово, зослідаризувавши ся вповні із сецесіоністами, ухвалюючи рівночасно, що при доповняючих виборах повинні вийти вибраними в сї послі, які зложили свої мандати. Та таким оборотом справи невдоволені „щирі приятелі“ руского народу: польські шовіністи й москвофіли. Усі свої зусилля обертають они на те, щоб зломити солідарність руских послів через повалення котрого небудь із послів-сецесіоністів. Найбільше обетрують проти о. Т. Богачевського, посла з Долини і п. О. Барвіньського, посла з Бродів. Проти сему — як звісно — старала ся польско-кацапська спілка під проводом такої людини як Демянчук, який їв хліб вже з неодної

— вязниці, урядити демонстрацію в Бродях.

Супроти тих подій видав бувший клуб соймовий руских послів заяву, в якій обговоривши справу сецесії звиває руских виборців, аби вибрали солідарно всіх послів, які в клубі спільно заступали інтереси руского народу. Між иньшим говорить ся в заяві так:

Уступивши з союму руский клуб посольський складає ся з оди-ниць різних партій і різних від-тінків політичних.

Всі они однак ішли солідарно і солідарно підприняли крок рішучий, — а в тій їх беззглядній солідарності лежить головна вага їх акції, супротив того мають они однак право вимагати від народа, щоби солідарності тої не розбивав кливом партійних невзгод, щоби при доповняючих виборах не ломив карності народної і не ударемняв дальшої солідарної акції руского клубу в соймі.

Робота така була-б як-раз на руку противникам нашим, котрим дуже невигідною була наша солідарність клубова, — а котрі в елімінованню котрого будь з нас бачать вже нині з гори для себе великий триумф і стремлять до досягнення сєї цілі розсіванням різнородних поголосок, сплетень і клевет про становище наше і причини сецесії, щоби тим способом здеморалізувати руску суспільність, викликати недовіре до бувшої соймової репрезентації і результати доповняючих виборів підпорядкувати цілям своєї політики.

А не треба додавати, що здеморалізоване виборців в однім лише повіті зломиле-б безперечно карність

в усіх повітах, бо в кождім повіті знайдеться горстка людей, котрим до-тєнерішній посол не любий і хто спинить тоді таких людей, щоби не виступали і в других повітах в імї своїх личних і партійних поглядів?

Хвиля виборів недалека, — а в краю нашім серед суспільности рускої кипить партійна усобиця. — Акт виборів вимагає однак, щоб нарід приступив до него під иньшим обликом! Серед тяжкої злоби дня була солідарність руских послів в соймі: — один карний руский клуб соймовий — безперечно ясною і відрадною проявою на темнім небо-склоні нашої політики.

Нехай же ніхто не ви-хіснує нинішнього поло-ження на тое, щоби галицьку Русь позбавити в соймі одноцїлої, солідарної ре-презентації.

Яко бувші члени сєї репрезентації, ми уважали обовязком нашим відкликатись до руского народа в сїй справі в надї, що народ сєї, заявивши нам тільки признання по причині нашого становища в соймі, не схоче тепер сам того становища ослабляти, що голос сєї наш оці-нює належнїю як голос вірних синів своїх, котрі по цілій змозі сил своїх боролись за права его в тяжкім нерівнім бою.

Бувший руский клуб соймовий:
Алексей Барабаш, Олександр Бар-віньський, Теодор Богачевський, Йосиф Гурик, др. Михайло Король, Віктор Мазикевич, др. Андронік Могилянський, др. Євген Олесницький, Дмитро Остапчук, Антін Старух.

Дорогий заяць.

Інтерпеляція

посла Пічулка і товаришів до его свѣ-тлости, чана президента в сиріві подвій-ного покарання Василя Садовчука з Ма-майців.

Василь Садовчук в Мамайцях за-стріляв на кіцманецькім полі заяця, не маючи до того права.

Уряд каже дотично сего переступ-ства таке: Василь Садовчук відсидів свою 17. жовтня 1902 р. ч. 1637/2 тут. судом наложону кару вісьмох днів арешту за переступство § 460 і § 87 ці-сарського патенту з 23. листопада 1903 р. 52 ч. 223 В. з. д. від 17. до 25. жов-тня 1902 в тугошнім арешті. Відділ кан-целярний Ш. п. к. повітового суду. Кіцмань 22. грудня 1903. Урядова пе-чатка і підпись.

З сего виходить, що хотий Садов-чук своє переступство вже судом нало-женою карою відпокутував, то однак кіцманське староство наложило на Са-довчука ще дальшу кару 50 кор. і за-рядило, щоби черновецьке староство за-фантавало Садовчука на тих 50 кор. отже покарано Садовчука в тій самій справі другий раз. Вче-ра мали его зафантавані річі продавати.

А Василь Садовчук — бідний селянин, що посідає всего три четвертині поля і 20 пражин города. Як зрахувати першу кару на гроші, то робить се 90 кор., а друга кара 50 кор., отже до купи коштує того чоловіка той один заяць ні більше ні менше як 140 кор. — се вілько, що мо-же п'ятина всего его ма-ятку, з котрого має той чо-ловік живити і отримувати цілу свою родину!

Хоть би приміром і признати, що заяці не плодять ся для бідних го-лодних людей п'ятої курії і хоть Садовчук дійсно провинив ся проти законів, сгинувши рукою за заяцем, то однак представляє ся так висока, як і подвоєне кара дуже тяжким і беззгляд-ним каранем.

Ярослав Весоловський.

При фортеп'яні.

(Д * * в альбом).

Над головою твоєю сняти муть ща-ста зорі, а за твоїми слїдами йти ме і тужити буде важкий мій біль.

Фортеп'яні ридав.

Розхвилювана болем грудь його ро-котїла громом й розвивала ся по повіт-рю широкими пасмами стогону. А спів твій тї пасма — стежечки мережанем пи-шання мережав. І виринали палкії рожі кохання і незабудки синї, а відтак вда-ряли морози і цвітї повалили.

І тоді поросло все колючим тернем споминів...

Одним цвітї — цвітять, а дру-гим шлях кінчаєт ся...

Сум, що нишком, тихо найшов на мою душу, поїв єї безмежним горем.

Ох, бо вже нічо не вернеть ся, а те, що прийде не роз'яснить мого чола усмі-хом долі й не вигладить вже ніколи за-дубілих скіб журби, якими його вона поорала.

Чую, як мелодія наводить на душу олов'яні думи, відчуваю гробовий їх хо-лод. Довкола душі вони вють ся і сту-деними крильцями єї дотикають.

Холодним подувом заморожують мінї серце, заморожують нещасне, роздерте серце, а кругом його носестийють краплі врови терновим вінком.

І важко лили ся звуки фортеп'яну, а спів твій тугу домовляв.

І чув я лиш жаль і сум один.

І померкло сонце щастя мого.

І покотила ся моя доля на запад свой.

А ніжна пісня лила ся безвинну... І в хвилину ту здалось мінї, що спів твій мережав стяжку мелодії шовкову, а вона м'яко вповивала мою зболїлу душу.

І заснув мій біль, мов заколисана доня горі...

Тож як йти-му в далеку дорогу, до-рогу безмежну і безповоротну не черво-ною китайкою мінї очі вповивай.

В дорогу ту, в путь незнану своїм співом мене проводи. що-б сповив він душу мою й в останнє.

Най єї сповне і весь мій біль при-давить, що-б бодай в останну хвилину жити не заходило мое серце кровію і не ридала гірко моя душа...

Найже перед тобою цвітуть рожі, а за тобою піде моя засльожена туга.

Олекаса Довбуш.

Похорони.*)

(Пам'яті своєї сестрички).

Там подем не скрипки грають, не гості весільні співвають. Ой то не та-

*) В розмовах заховані характеристичні черги діалектичні з околиць Печенїжина, на Покуття. (Др. Ред.)

вещь парубки з дівчатами заводять, не до танцю їм тепер, не до танцю...

Се мати, рідная мати плаче голо-силь за дитиною своєю, за кровію своєю.

На дворі студїнь, вітер снігом очі замітає.

На саях лежить трумна з білих гнїблених дощок. Се хата, цїле газдів-ство, се посаг, який мати дає своїй донці.

— Ой Оленко, Оленко, донечко моя... Оленочко, півіточко моя, правдочко моя... Ой то-ж то весїле сумне тобі сиравлю... Ой то-ж то тї на газдівство криваве ві-правляю... Сама там меш газдувати, не треба ти буде мамки рідненької... Олен-ко моя, Оленко... Тож-то ти єї до сту-деної хатки вибираєш, тож-то ти єї там загірєш...

Вітер дує ще дужше, дякового співу й не чути. Лиш мамине голосїне про-шибає всім серця, сльози з очей вити-скає. І всі плачуть, і старі жінки і на-віть такі що небіжки не знали й посе-стри її, що ще минулого дїта з нею на танці танцювали... Всі плачуть-голосить, а найдуше чути голос матери.

Вітер дує, розшибає ся об верби і свистом своїм супроводить материнське голосїне.

— Оленко моя, правдице моя, що єї так швидко від мене забираєш така молоденька?... Ця тобі у мене гірко було, ця ти єї на мене так тяжко загір-вала... Нераз я тебе вдарила... Ця за то ти мені муку таку завдаєш? Ця за то мені жите вибираєш?...

Вітер вие, а дик співває байдужно

захриплим голосом: Святий безме-ертний пом'идай нас... На передних са-нях сидить обоятний св'ященник; він при-вик до такого голосїна. Се вже його не ворухить.

— Йой донечко моя, кровце моя, чия єї там будеш укривати, у що єї меш убирати. Ти-ж собі ні одної сороч-чинки не взяла... А твої палчички тіль-ки єї виточок напирьли, тільки разів кровця з них капнула... А ти всею то покидаєш?... Ой робітнице моя, поміч-нице моя... Кому там меш робити, кому помагати? Тобі в мене не добре було, тимой*) мене покидаєш, на який хліб ідеш... Йой дїти мої, дїти, чо єї від мене розходить, чо мене покидаєш?

Похід доходить до цвинтаря. Вже здалека видїте куна чорної землі, яку вининув грабар із ями. Як мати се бачить, то ще більший жаль давить єї серце. Вона чує, що вже за хвилину не буде видїти навіть трумини своєї дочки, тож ще більше плаче і гірко голосить...

А вітер завиває ще дужше, наче хоче заглушити біль матери...

— Оленко моя, дитинчочко моя, встань та подиви єї на мамочку свою... як во-на гірко плаче, подиви єї, та не опу-скай єї саму... Що собі забажаєш, буду ти все старати, почам буду заробляти, а тобі все дам. Буду тї в подушки об-вивати, буду на тї хухати, аби ти їй не хибувало...

Голосить далі. — Аж під небо голос її чути, аж там, де душечка єї донечки літає у Бога.

*) тимой = тому.

Підписані звертають ся тому до его свѣтлости, пана президента краю із запитанем:

Чи его свѣтлость зволить Василя Садовчука на стільки оборонити, щоби ему прийнятій другу, отже подвійну кару опущено.

Чернівці, 29. грудня 1903.

Єротей Піуляк, Аврель Ончул, др. Смал-Стоцький, Николай Василько, Левіцький, др. Штраусгер.

Відповідь президента краю.

У відповіді на інтерпеляцію пана посла Піуляка і товаришів з дня 29. грудня с. р. позволю собі повідомити Високий сойм що, Василь Садовчук господар із Старих Мамаївців за застрілене зайця на чужім торені польована в часі заказанім без карти на оружє і польоване зівстав справді покараним кімчанецьким старостом гривною грошевою високою на 50 кор. за переступлене краєвого закону в справі заведення карт на польоване, за переступлене краєвого закону в часі, в яким не вільно дичини стріляти та за переступлене патенту про ношене оружя, отже по тій причині, що зійшли ся разом три проступки. Та ще й те заважило при вимірі кари, що в кімчанецьким повіті що раз більше зростає число лісних злодіїв. А коли те оречене стало правосильним, тоді заряджено викзекуване наложеною грошевою кари.

Із того самого приводу переведено проти него кару розправу в суді в наслідок донесення жандармерії а то за грабж як також за перекрочене патенту о ношене оруж'я.

Позаяк однак Садовчук за останне перекрочене зівстав також судово покараний і судову кару осмиденного арешту вже відбув проте міри підприняті адміністративною власттю о справі перекрочення патенту о оружю є безосновним і я зарядив, щоби та часть рішення була в дорозі урядовій знесена, та щоби розпочата егзекуція була спинена і аби рівночасно наложену кару знижено на 10 корон.

На стару тему.

Давно уже на сторінках „Буковини“ не обговорювано докладно російсько-япанського конфлікту. Протягом останніх двох місяців справа на далекім Сході не поступила як вперед, так і назад ані о один крок — по прежнему ведуть ся дипломатичні переговори. Дипломатичні зносини не мають ніякого значіння окрім того, що в той спосіб кожда із інтересованих сторін бажає виграти час для відповідних воєнних приготувань. Тому коментувати на різні лади слова яких будь міродайних мужів і в залежність від їх слів ставити таке, чи

Священник скінчив свою відправу, бере кропило, кропить спущену в яму домовину, хрестить її ризикаем і кидає першу грудку замерзлої землі. Люди беруть і собі до руки по грудочці і кидають в яму, а грудки тарабаниють по трунці, а материнське серце з болю крає ся.

Вона ляглаб радо поруч з донькою, нолиб лиш люди пустили.

Священник відходить від гробу а грабар стає з цілою силою засипувати яму. Люди клячуть довкола і шепчуть молитви. Одні коло Оленіного гробу, інші вишукують могили своїх родичів*, молять ся і голосять на них.

Гріб уже майже засипаний. Мати прокинула ся. Встала і запрошує на обід.

— Ходіт-но, ходіт. Адіт весіле справийню свої донці. Гадалам, що не на таким весілю буду вас приймати, але така Божа воля...

А люди хитають головами тай говорять собі:

А я, Божа така воля, таточка нашого милосерного. І йдуть поводи на обід.

*) ирених.

нинше закінчене російсько-япанського конфлікту — значило-би грішити проти фактичному станови річий.

Відома річ, що нїде нема стільки фальшивництва і обманства — як в міжнародних зносинах культурних народів. Нїщо не виглядає так мізерним комедиянством, як приміром взаємні запевнення двох міродайних осіб що до узгодження інтересів їхніх держав. В таким разі під покривкою сих мнимо-миролюбивих відносин ховають ся все грубі, егоїстичні стремління, ну хоть би і культурних народів. Се річ загально відома і російсько-япанський конфлікт не є в сему случаю винятком; тут також повторює ся та вічно молода й вічно стара комедия — дипломатичних переговорів для мирного улаштування відносин з постійним запевнюванем, що нї Росія нї Японія не бажають одна другій пошкодити в їх власних інтересах.

Тим часом як в Японії, так і в Росії ідуть приготування до війни, закуповують ся кораблі, концентрують ся війська. На днях Японія після офіційних інформацій Райтеровой агенції виступила рішучо проти посередництва Америки і Англії для поладження російсько-япанського конфлікту. Япанське правительство заявило, що воно із свого боку поставило мінімальні домаганя, а коли Росія на них не годить ся, то Японія не приймає жадних посередництв. Така відповідь наспіла до льондонського, вашингтонського і берлінського кабінету. Мало того, в останніх часах обидві миролюбиві держави постарали ся уже і о причину вибуху війни — а то: корейські заворушення. Не підлягає ніякому сумнівови, що сї заворушення являють ся „ділами рук“ держав заінтересованих на далекім Сході; питане лише в тім, яка із тих держав причинила ся безпосередно до вибуху корейських заворушень; найпевніше, обидві. Коли корейські заворушення не будуть в короткім часі заспокоєні, то стан річий на далекім Сході прийме форми більш конкретні. Росія і Японія, а також і другі культурні держави, що так старанно пильнують інтересів „європейської рівноваги“, зараз же являють ся уємпрати дикарів-Корейців. А в нагороду за свої труди кожда держава мабуть „здобуде“ собі — хто кусень землі, хто порт, словом кому чого треба. Відтак під покривкою культурничої місії пічне ся ширша експлоатація далекого Сходу. Можливо також, що заворушення в Корей будуть першою точкою, від якої розпочне ся оружний конфлікт між Росією і Японією і положить кінець антраментовій борбі дипломатів.

В сій справі доходять до західної Європи різні вісти відповідно до жерела, з якого походять. Російські часописи доносять, що в Корей розпочинають ся заворушення, через інтриги японського правительства і шлють Зевесові громи на Японію. Англійські знов часописи, які, як відомо, відносять ся до Японії прихильно, винують в сій справі Росію. „Daily Mail“ доносить, що російський посол підкупив корейську пресу, яка тепер рішучо виступила проти всіх чужинців з винятком Росії. Корейська преса після інформацій „Daily Mail“ звиває населення до вимордованя чужинців, а она має великий вплив на корейське населення.

Отже, як бачимо, з далекого Сходу знов насуває ся грізна мара-небезпеченство війни. Японія незадоволена послідною нотою, в якій Росія предложила своє ультиматум і починає знов енергичніше виступати з своїми домаганями. А японський посол, як доносить, на двірськїм балах у Відні мав заявити, що до остаточної кризи прийде найдалше за 2 або 3 дни. — Припустім, що японський посол трохи перерахував ся, всеж таки політичні вигляди на далекім Сході досить неясні.

Потреба рускої книгарні на Буковині.

Книгарняний рух зміг ся у Русинів доперва в послідних літах, головнж із того часу, коли оживив ся й рух видавничий. Наша рухлива „Рус. Укр. видавнича спілка у Львові“ дала книгарням не тільки львівським, але й провінціональним, багато книжкового матеріалу. До тогож стали й деякі наші письменники видавати свої твори на власну руку. Тимго й лучаєть ся тепер щораз то частійше зустрічати рускі книжки за шклом книгарняних виставок у такім Перемишлі, Стрию, Золочові, Тарнополі, Станіславові, а передівсім уже в Коломиї, де істнує навіть спеціальний книгарський склеп Я. Оренштайна, в якому знайдете бодай чи не найбільше рускої літератури з цілого книгарського торговнища провінціонального.

Таке на галицькій Русі А на Буковині? Про такий Серет або Кіцмань чи Радівці нема бесіди, обмежм ся лише на Чернівці, на столицю краю, який вказує найбільше число руского населення. На перших, гарних і просторах улицях сего „передмістя Відня“ глядаємо за книгарнями з рускими книжками. Передівсім випадають нам в очі дві найбільші черновецькі книгарні: Пардінського і Шалього. Книгарні великі, багаті, за виставками їх бачимо величезну масу новин самої німецької, а там і румунської, ба навіть польської літератури. Де ж рускі видавництва? Хибаж у нашої воскресючої літератури новин ніяких еще чи уже немає? Руских книжок тут не майдеж, або як знайдеш яку сирітку книжочку, то вона запроторена десь у самому невидному місці, десь у кутку вік свій тяженько коротає, ніхто її не догляне і ніхто — не купиць, бо не знає, чи вона там істнує. Замічаємо в тих книгарнях, багато новин артистичних, музикальн, рисунків, карт із видами навіть буковинських околиць часто-густо з триязыким підписом, а наших артикулів того рода не видати. Ні сліду навіть із карт з образами наших писателів, або з картинами із нашої історії, з нашого письменства. Таких річий подиблеш у багатьох галицьких склепах-книгарнях чимале число. Чомуж тут всего того немає: ні книжки, ні артистичної новини, ні навіть картин з видами околиць, з подобижами наших діячів? Бо власники тих книгарень не інтересують ся рускою суспільністю так далеко, аби для неї замовляли такі річі. Їх вдоволяє вигода для німецької, польської, ба навіть польської публіки. Руска суспільність не багато їх обходить. І то так у всіх книгарнях буковинських. А предив же се річ не малої ваги для буковинсько-рускої суспільности, чи має свої книжки під боком у Чернівцях, чи мусить розшукати ся за ними аж по Львові, Коломиї і по таким нинішнім містам. Тай і річ се тому важна, що до такої рускої книгарні мавби приступити і буковинсько-руский мужик і школяр сільський і міщанин і всякий, що потребував би рускої книжки, чи пісень під ноти, чи рускої карти з видом. Руска книгарня розпочала би би руский рух книгарняний на Буковині, бо его тепер тут еще нема.

Мусіла-б в власнім своїм інтересі тримати навіть кольтотерів, що розносили би руску книжку й свої переписні карти по всій країні. В малі містечка, в загішні села буковинські завтали-б побіж шкільних ще й інші просвітні книжки — певно з користню для населення. Рускі карти перенесені з образами, уявляючими важні моменти з нашої славної бувальщини, збудили-б у неодній байдужій голові питання: хто ми? що ми?

чий діти? Якже радо прийняла руска публіка галицька переписні карти фірми Я. Оренштайна в Коломиї!

Одним словом — потреба рускої книгарні на Буковині є справді некуча. І тому щиро можна новитати вістку, яка розійшла ся тими днями, що один з добре знаних книгарів наміряє незабаром отворити в Чернівцях руску книгарню. Важний се чинник для культурного піднесення населення нашої країни і тому — вірнмо — допоможуть підприємцєви в досяженню тієї ціли ті елементи, яким лежить на серці добро й духовний розвиток буковинської суспільности. Для черновецьких книгарень не буде се ніяка конкуренція, бо ж они і так не займають ся горячіше торгівлею рускими книжками.

Що буковинська Русь привітає таку книгарню щиро — се річ певна.

С. Яр...

НОВИНКИ.

П. Решарда Ліпперта, поштового секретаря в Чернівцях наділив ікскартитулум і характером поштового совітника з увільненням від такс.

† Александра з Ілєсевичів Семака, вдова по гр.-прав. протокерєу повіт. мати о. проф. Євгена Семака, упокоїла ся в пятницу 16./29. с. м. по короткій, тяжкій недужі в 78 році життя. Тілівні останки покійниці будуть перенесені в неділю 31. с. м. о 2. год. по пол. з дому жалоби ул. Піцелього ч. 6. до гр.-пр. катедральної церкви а з відсєм на тутешній гр.-пр. цмнтар.

Буковинський сойм ухвалив на останній сесії резолюцію: просити краєве правительство, щоби 700.000 кор., вистарані яко субвенцію на банк краєвий, ужити на оснєвуване нових кас Райфайзена в краю. Отже ві втерок сего тяжня зійшли ся председателі всіх трох національних і груп Зв'язку райфайзенських кас (між ними посол др. Смал-Стоцький яко председателі рускої і групи тих кас) і ухвалили вручити краєвому правительству пропамятне писмо в ду-сі ухвали сойму.

В університетській бібліотеці, в Чернівцях находит ся 150.881 творів із чого припадає 50 чисел на рукописи.

Союз руских хліборобських ен і лок на Буковині „Селянська Каса“ завзяває всі каси поживкові і щадничі, аби вони зараз повідомили „Селянську Касу“, кільки було в кождій на-сє членів з кінцем 1903 го р., то є 31. грудня 1903. — Др. Стефан Смал-Стоцький, начальник.

З тов. „Руска Школа“. Засіданє гошовного відділу товариства відбуде ся в єсереду, дня 3. лютого. с. р. о 6. годині вечером. На дневнім пораду важні справи. Просит ся всіх Ви. відділових, точно явити ся. — А. Клим, голова.

„Зоря“ товариство руских ремісників устроєне в суботу дня 6-го лютого н. ст. с. р. в великій саль „Народного Дому“ ул. Петровича ч. 2, в єчерок з танцями. Дохід з вечеру призначений на фонд запомоговий для членів товариства. Вступ для наєві (враз з податком від карт) 1 кор. 44 сот., для пань 1 кор. 10 сот. Стрій візитовий, початок о 8-ій год. вечером.

Число 5. часописи „Freie Lehrerzeitung“ з дня 29. січня сконфісковано. Задля сего виїде слідуюче число 5, лютого в подвійнім обємі.

Із історії буковинських капіталістів. В Сучаві живе богата родина капіталістів Барберів, а до тої самої родини належить і черновецький бідний столляр, Альбрехт Барбер. Альбрехтовому батькови також жило ся не ліпше а те ще й гірше. Він скоротав свій вік у Сучаві, на оці богатирів-своєків в убожєстві і номер жебраком. Видно, що належачи до сімї богачів можна вмерти — у крайній біді. — І. Я. чє.

В нашім місті, як довідуємо ся має заснувати ся єміграційне бюро, яке буде ділати в зв'язі із австрійським Людом.

Тов. „Руский-міщанський хор“ в Чернівцях устроїв з нагоди 35-літнього ювілею композиторської діяльності Нисея Лисенка в неділю, дня 7. н. ст. лютого 1904 в великій залі тов. гімнастичного (ул. Йосифа, ч. 14). Концерт з салютною програмою: 1. Вступне слово — п. проф. др. Ст. Смал-Стоцький. 2. О. Я. Кониський-Лисенко: „Молитва“ — хор жіночий в супроводі власної оркестри. 3. Н. Лисенко: „Козаченько, куди йдеш“ — хор мішаний. 4. В. Лепкий: „М. Лисенку на спомин“ — віддаємусь п. Ант. Робахик. 5. Ф. Колесса: „Закувала зазуленька“ — хор мішаний. 6. Н. Лисенко: „Ой шов бо то за ворон“ — хор мужський. 7. Шторх: „Глибочим сном“ — сольно сопрано в супроводі власної оркестри. 8. П. Сич: „На спомини Тар. Шевченка“ — віддаємусь п. Т. Савчуківна. 9. Н. Лисенко: „Коло млина“ — хор мішаний. 10. Кнїпл: „Pot rougi z ukraynських пісень“ — оркестра товариства. Хором і оркестрою управити-ме п. М. Гундич. Початок концерту точно о 1/8 вечером. По концерті наступлять танці. Ціни місць на концерт і танці: Крісло I-рядне 2 K 20 с. Крісло II-рядне 1 K 76 сот. Вступ на сцену 1 K 32 с. для учеників лише на концерт 50 сот. Виділ товариства доложив всяких старань, щоб концерт вийшов як найкраще, сподієся тому, що й руска публіка підобре наші змагання, являючись в комітеті на нашім концерті, та віддаючи таким способом пошану нашому найбільшому композиторові а разом підпирючи морально і матеріально наше молоде а так діяльне товариство. — За виділ: *Ор. Гандяк* голова, *Гм. Властук* писар.

Вечерок з танцями уладжує тов. „Руска Бесіда“ в Вашківцях над Черем. в сали касовій дня 13. н. ст. січня. Вступ від особи 2 кор., для родин 5 кор. Стрій візитовий, або народний. Початок о год. 8. вечером. — За комітет: *Микола Савица* п. к. інспектор шкіл, *Евген Стрийський* п. к. нотар, *Олександр Кобиланський* п. к. конціпієнт правительствений.

Загальні збори каси шкичкової і щадничої для громади Неполоківці, стоваришени зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуться в п'ятницю д. 6. лютого с. р. на Трох Святителів о год. 1. пополудня в шкільнім будинку з огнем порядком нарад: 1. Установлене стану паїв, вкладок і пожичок, найбільшої і найменшої суми, яку дозволяє одному чоловікові зложити до щадничої каси, установлене речинця виповідниць для вкладок щадничих і речинця платності відсотків від вкладок щадничих; установлене найбільшої пожички, яку можна одному членови дати; установлене стопи процентової для вкладок щадничих і для пожичок (§§ 52 б — е, 59, 63, 65). 2. Ухвалено, що робити з лишніми в касі грошми і як роздобути потрібних для каси грошей. 3. Ухвала в справі запомоги краєвої. 4. Ухвала, чи пристати до „Селянської Каси“ в Чернівцях. 5. Вибір касиєра і назначене платні для него (§§ 29, 51, 52 ж). 6. Ухвала, кілько має бути членів в раді надзорчій і вибір ради надзорчої (§§ 32, 40, 51). — *Мисайло Луцук* начальник.

Самоубійство. Властитель „Блудного городу“ Вільгельм Штур по причині неоводженн грошевих вистрілів до себе дня 27. с. м. із револьвера. Тяжко раненого перевезено до краєвого шпиталю, де він на другий день помер.

Пожарна хроніка. В четвер займала ся нововибудована школа для православних дівчат при ул. Херескула. Несподівано погасили огонь водою із гідрантів протягом кількох минут. Гірше покінчили ся огні, які вибухли на провінції в середу 17. с. м. Ось в Бадівцях займив ся з невідомої причини о год. 5. рано млин Івана Вальтера. — Полуміння, котра появилася перший раз в соломі, якою були вкриті колеса, обіймала так скоро цілий будинок, що яка будь поміч була неможлива. Лиш з великим трудом udało ся уратувати кілька кірців збіжжя. За 2 години можна було бачити лиш невеликі могили поцелу, де перед тим стояв пишний будинок. Школа вноситься на яких 30.000 корон. Будинок був від огню обезпечений. — Той самої днини згоріла шкура у Василя Білави в Мишишівцях горішних. Причина невідома, будинок не був обезпечений.

Конкурс. Сім розписує виділ черновецької філії тов. „Руска Школа“ конкурс на 3 оповідання, вдатні для шкільної молодіжн висших чотирох років народної школи і котрі мали-би друкуватися в виданнях сего товариства — іменню в „Крейцаровій Бібліотеці“. Услія: 1. Перша премія вноситься 20 кор. (оповідане гумористичне). Друга премія вноситься 10 кор. (опов. гумор. або поважне). Третя премія вноситься 5 кор. (опов. гумор. або поважне). 2. Твори мають бути оригінальні, нігде ще не друковані, писані шкільною правописною по одній стороні листка, не коротші як 1/8-на а не довші як 1/2-на аркушу друку. 3. Авторі мають до 1. марта надіслати свої твори на руки Іларію Карбулицького в Мамаївцях на Буковині. 4. Кожде оповідане має мати значок, а в особно запечатаній куверті має знаходити ся імя і адреса автора. 5. В протязі місяця марта буде оголошений результат в часописях „Буковина“ і „Промінь“, а нагороджені автори дістануть свої премії поштою. 6. Прочими не премійованими оповіданнями буде мати товариство право користуватись. 7. В разі коли-б комісія не знайшла якогось премії гідного оповідання, то конкурс розписує ся на ново. *Дарій Цицук* голова, *Іларій Карбулицький* писар.

Університетська бібліотека в Турні, що перед кількома днями погоріла, поїдала 350.000 друкованих творів, з них згоріло около 100.000 вартости до пів мільона лірів. Крім того спалило ся млого цінних манускриптів і збірників творів східних письменників як також багато латинських. Університет замкнено ізза того, що кілька сальцілком знищених а нинішнм грозить завалення.

Жінка — чачальником сторожі огневої. До Народних Лісів належить із містечка Модяїн що тамошні пожар добровольці вибрали своїм комендантом жінку, властительку невеличкого заїздного дому.

Самоубійство маляра. У Фльоренції застрелив ся дуже талановитий маляр Альфредо ді Вантіні. Житє відобрав собі у власнім ателє перед недовкінченим образом, на нїм був намальований середньовічний лицар, що блукає перед цвинтарем, над котрим взноситься ся мрачний привид смерті. Причиною самоубійства неврастенія.

Кровава пімста зрадженого мужа. В болгарськїм місті Лом-Палинцє спровадив ротмістр 2 полку болгарської кінниці Дімітрієв свого слугу до касарні, приказав жовнірам его звязати, кинути до землі і бити буками. По 50 ударах стратив слуга притомність, помімо того еїзекуцію ведено даліше, так що нещасна жертва одержала 192 ударів, тіло відпадало кавалками. Везений до шпиталю, помер катований вже по дорозі. Причиною сєї страшної еїзекуції було те, що ротмістр довідав ся про любовні зносини, які удержував слуга з его жінкою.

Конец танцю „cake-walk-a“. Тамтого року був у парискїм аристократичнім свєїтї дуже модним танець „cake walk“, який складав ся із дуже комедних та дивних сконів по сальонах; тепер вже той танець вийшов з моди, а на его місці є вже нова чудасія, ще більш мальовнича — а буде звати ся „Trans Atlantic“.

Листи по дровах. Італійський інженер Пісчічеллі винайшов спосіб пересилання листів часописей і пакєтів в маленьких вагончиках, які будуть їздити порушувані по дровах силою електричної струї. В Лондонї вже утворив ся навіть італійсько-англійський синдикат з капіталом півмільона фунтів штерлінгів для експлуатації того винаходу. Проби того винаходу мають бути зроблені між Римом а Неаполем.

Винахідник телефону. Загально уважають винахідником телефону Американи Граама Белля та на ділі винайшов сей прилад Німець Філіп Райє з Гайнгаузен. Тепер як раз минуло 30 літ від його смерті. Райє, пекареський син був спершу субектом в складї фарб, а відтак учителем та займав ся дуже приліжно наукою фізики. Перший телефонічний прилад свого винаходу представив на засіданню фізичного товариства в Франкфурті 1860 року. По уліпшенню приладу демонстрував його у друге на

зборах природоисств в Гіссен дня 21. вересня 1864, але проти Райєсови виступив проф. Поггендорф, а він сам мав за мало сміли, щоб досягнути які практичні висліди із винаходу. Із тої причини про винахід забуто, хоч його опись подали часописі і підручники фізики. Правдивого винахідника пригадали собі люди аж тоді, як Белль уліпшив Райєсовий винахід і відновидно використав до практичних цілей. Німецьке правительство визначило Райєсовій сімї емеритур. Сей его оригінальний телефон находит ся в почтовім музею, в Берліні.

Шестий раз виходить замуж одна ще лиш 27-літня вдовиця в Женєві. Єї дотеперішнє житє незвичайно цікаве. Родила ся в Медіолані в богатій кунєційній сімї, а віддавши ся у перше за одного Француза, виїхала з ним до Парижа. В рік після його смерті віддала ся в друге, але вже за Англієця в місто Брістоль. Сей не потяг також довго, згинув підчас одної колїєвої катастрофи. Для відміни віддала ся ота вдовиця у третє вже за Американи, з яким виїхала до Нового Йорку і зазнала тут трилітнього семейного щастя, бо нещастє хотїло, щоби по тім часї помер і третій муж. Вертаючи назад до „старого краю“, познайомила ся із якимсь російським торговельним агентом, а щоб потїшити ся в своїм смутку незабаром і повінчалась з ним. Та сей четвертий муж занедужавши на тиф, перенїс ся незабаром до вічної щастливости. Тепер звінчалась ся наша „нещасна“ вдовиця ще в няте і то вже в своїм родиннім місті із одним із товаришів своєї молодости. По нїм року — помер і сей муж. Три роки після смерті сего послїднього мужа оглашала вдова знов нещастливою, але єї краса приманила ще одного такого юнака, що відважив ся тягнути з нею „житєське нго“. Є ним для відміни Німець. Із численних віддавань привело ся в житю тїй безконечній вдовї зазнати не мало клопотів та за те було у нєї не мало „жєтєв“: от звидїла тільки єїїт і навчилась ся п'ять мов. Дугий нема у неї жадних. Женєвська часопись, яка розказує про єю подїю, замїчує, що колиб помер ще і сей шестий чоловік, то вічна вдовиця твердо постановила бїльше за нікого не виходити замуж, хїба що — додамо від себе — найде ся ще семий кандидат до женїчки й близької смерті.

Як повело ся російським шпїонам у Парижу? Недавно була горяча розправа в німецькїм парламентї про те, що російські шпїони газдують собі у Німеччинї так, як у себе в дома. При тїй нагодї назвав Бебель Німеччану — Stiefelputzer ом Росії! Росія впрочїм має тепер своїх шпїонів по усїй Европї, які сповняють свої функції то з більшим, то знов з меншим новодженем. От в Парижу своїла ся в послїдних часах така подїя. Російські емігранти із верстові робїтничої та студентської сходили ся на збори та ва відчитати звичайно в однім касинї. Дня 21. с. м. відкрито в сали трох російських шпїонів. Здемаскованї післянцї матушки Расєї стали шукати ратунку в утечї і то забігли в одне місце, яке є конечно в хатї, де проживають люди і там покидали в преїсподню свої потатки. Іх заведено назад до салї, єлизувано вїїти перед публіку на підвисшенє, де їх відфотографовано. Коли їм виражено ту пошану, яка їм і належить ся — повиїдувано їх за двері. Вправдї Франція живе тепер у союзї і великій приязни з Росією, та в сїм случаю французкі поліції дозволили на цілу операцію із шпїонами і лише дуже здержано проти неї протєстували.

Науковий фейлетон.

Про спілковий рух в Німеччинї.

Написав: *Адольф фон Ельм.**

(Далї.)

Отже ремеслови годї вже допомогти, не можливо затримати поступаючого розвитку, на мою думку не має жадного зміслу старати ся штучно зберегти вмираючі члени єспїсального організму.

Значно більшої уваги з найшого боку заслугоє змаганє поліпшити своє становищє при помочи єпілок, яке повстає між робїтниками. Найстарша форма сїх товариств є спілки продукційні. Лясал з запропонував відновидно своєму принципови, який боронив проти Ішупле,

засновувати консумційні товариства з за-помогою з боку держави.

Та й Маркс ніколи не був противником єпілок. Швидче був прихильний до них. Але він в противність Лясалу не думав, що їх повинно засновувати з державною запомогою, він противно думав, що їх конечно потрібно організувати на підвалинах самопомочи. 1885 року він висловив ся, що такі єпілки мають лише тоді значїне, коли цілком не залежні від держави й буржуазії. Анї Маркс, анї Лясал не були прихильні до продукційних товариств.

Де особливо пропаговано заведенє сїх продукційних товариств, так в єспїсній нам державї — Франції. Там вже в 40. роках засновувано почастє з державною запомогою продукційні товариства. З початку розвивали ся вони цілком зносно. Та великою їх хїбою було те, що вони займали ся не лише своїми економічними справами, але хотїли також мати вплив на політику. Тому Наполеон III. вважав їх небезпечними для держави і їх знесено при незаконнім переворотї (відновленє монархї). Пізнійше їх здебільшого засновувано зношу. Історія їх дуже навчаюча: та єї не можна тут розповїсти з вичерпуючою докладністю. Скажемо тут лише, що продукційні товариства не мали у Франції дуже великого успїху, хоч там мали вони найбільше нагоди до того. Після останних звітів за 1900 рік їстнує там лише 4 товариства, які повстали ще перед 1870 роком. Загальне число французьких продукційних товариств вносилось під той час 246. Найбільше заснувані в них візники, потїм друкарї, малярї, шевцї і т. д. Більша частина товариств (125) є в Парижі і найближших його околицях.

В противність до товариств продукційних розвивали ся консумційні спілки в Франції швидко й дуже гарно. В 1899 році було там 1489 консумційних товариств, з яких частина (375) мала свої єпілкові пекарні.

Коли вже в Франції, де продукційні товариства користували ся особливими симпатіями, вони не розвивали ся так, як того сподівано ся, то тим менше стало ся се в Німеччинї. Тут маємо ми лише 12 ремїсничих продукційних товариств з 1966 членами. Дохід від продажі вироблєних продуктів вносив 1.8 мільон. марок і зних чистого зиску 109.000 марок. Коли ми єпитаємо себе, що було причиною так малих дотеперїшних успїхів продукційних єпілок, то побачимо, що причини єї досягт зрозумїлі. В одних причиною того був брак потрібного капїталу, в других брак кредиту, а найбільше брак досвїду і знаня. Се легко пояснити. Продукційне товариство мусить з самого початку платити своїм робїтникам крашу платню, нїж приватне підприємство. Се вже мусить лежати цілком в природї продукційних товариств, що умови працї мусять бути в них кращі, їм в приватних підприємствах. Коли єпілка не встанї виконати сїх вимог, то єї члєни вважають, що єствованє єпілки нїчим не оправданє. А прецїнь має-ж вона такі самі видатки, як нїяні підприємства. Вона так само мусить поклати чимало працї на то, аби придбати покунцїв, а то можливо зробити лише повільно. До того треба додати, що продукційні товариства засновані робїтниками зовсім не мають покунцїв із-поміж маючих верств. Вони мають на собі п'ятно соціалїзму, а в буржуазній верствї багато таких людей, які вважають, що не можна їх підтримувати. (Далї буде.)

Послїдні вїсти.

Відєнь. З приводу річниць смерті Архїєпископа Рудольфа був єїсар в Капуцинських гробницях і горячо молив ся при трумї покійника.

Відєнь. Шведський король Оскар в дорозї до Абації задержить ся з кінцем лютого у Відні і буде з візитою у єїсари. Побут буде мати офіційний характер.

Нїтра. По девяти днєвій розправї увільнив тугешний єуд єлованого поєсла Весєлевського від закиненого єму злочину підбурюваня проти мадїрському правительству. В присудї сказано, що критика правительствє не можє уважати ся злочинним підбурюванєм.

Берлін. „Nardd. Allg. Ztg.“ доноєить з Алезунд, що шкода нанесєна тамошнім пожаром вноситься 17 мїл. корон.

* См. число 2. (в недїлї 4. (17.) єїчня с. р.).

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після скількох уміщених.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новости.

Для Пань.

Правдиві пера струсові і вахлярі з газів, білі, чорні, сині і ж. в різних балевах красках і формах. Рукавички Glacé, Chair, шовкові гладкі і ajour, білі — в різних красках. Балеви панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднішої балевої сорти. Піл-черевика, цукерки білі Glacé, або чорні лаверки і Chevreauх. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, канелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові а шовковими піковими і н. передами, ковчарі, манжети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, синики до сорочок, ковчарі і манжети, лаверовані черевика у всіляких модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skingа, соболєві, а куви і різнородні модні виробі: до того зарукавки (муфи) і шапки. Убраня футряні для хлопців і дівчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одяги, панчохи для дам і дитий, панчохи до польованих, огрівачі колін, карку, черева і нольєві, камані, вовняні шапки, рукавички для дам, панів і дитий.

ПРАВДИВІ ПЕРСКИ КУЧМИ Sealskin і Nutrica для панів хлопців і дитий, зимові рукавички шкіряні, вовняні, футряні для дам, панів і дитий.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАНИЯ (ручна робота), черевика домові і різні найліпшої якості для панів і дам, як також черевика до виправ гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНИГУ найліпші фабрики, самостійна продаж тихже, з патентованими підшвами, на котрих не мож похованути сн.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИВІР артикулів а бронзу, із шкіри, артикулів до подорожи, нецесарі Nipа, етоликів сальонових на цвиги і до курени.

Самостійна продаж обуви з Годиарської фабрики обуви **Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відні**, різної сорти для пань, панів і дитий. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Зсрасне, добре і дешево.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфекцій пань,
панчонок і панів.
Новости:
в манетах, новітрах
і плащах
з найліпших што-
ків віденьских і бер-
линських сальонів.

Магазин одягів дамских і мужеских
Чернівці
ул. Ратушева 6. Готель „Централь“
(в локалю Якова Гольда)

ОДЯГИ
для панів, хлопців
і дитий.
Загортки, ульстри і
шляфрони.
Футра звичайні і до
подорожи і всіляні
в сю галузь входять
артикули з перво-
рядних фабрик.

ВСІЛЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ
виготовляють ся сейчас.

2 (4-7)

Зсрасне, добре і дешево.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттер-
дам, і те переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шікар-
том, іде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма
(листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Шерша буковинська.

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење
ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного
музея у Відні, і записаного судового знатока
поручає

ВЕЛИКИЙ СКАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дитий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінцій пожадане, аби прислати а'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Канцелярия

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена

в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з антики Ріхтера в Празі,

е найліпшим загально знанням біль усмирюющим натиранием, в ціні
від 80 сот. 1-40 кор. і 2 кор. до набути у всіх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише
в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „якор“ з антики
Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим
охронним знаком яко правдиві.

29 (20—40)

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“)

одиноке руске товариство асекураційне,

Обезпечает будинки, движимости, збіжжє і пащу против
шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий
зиск т. е. надвишку з оплат розділяє межі членів яко зво-
рот; в послідних трох літах виносил зворот 8%.

Виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом.
ДНІСТЕР з делегатом і місцевими членами за 10 літ виплатив
6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 кор.

ДНІСТРА поліси приймають при пожитках Банк краєвий і каси
ощадности. Посередничать при обезпеченях на жите в
краєвськім Товаристві.

ДНІСТЕР відступає часть провізії з таких обезпечень на рускі
добродійні ціли; длятого на жите треба обезпечати ся тільки
через „Дністер“.

ДНІСТРА фонди виносить з кінцем 1902 р: 838.364 кор. і всі
умищені в цілих паперах пуцілярних.

ДНІСТЕР уділяє агенції селянам особляво там, де еще не роб-
лять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА агенти заробили вже 432 тисячів корон провізії

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ню застереженню. — Реклямації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
пів року	10	—	„
чверть року	5	—	„
місяць	1	70	„

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Не хочуть „культури“...

(яв) Вже пів місяця минуло від хвилі, як телеграф розніс по світі вістку, що в німецьких колоніях, які знаходяться в полуднево-західній Африці, вибухли розрухи Герерів. Вістка та була правдивою несподіванкою не лиш для прочих європейських держав, але навіть і для самого матірнього краю, для Німеччини, бо річні пропам'ятні письма про політичну ситуацію в німецьких колоніях висказували ся дуже успокоюючо ще навіть на сей рік. Видно отже, що або німецькі урядники колоніальні не завдавали собі великого труду при провірюванню того, що писали, або що Герери приготували ся до ворохобні дуже зручно і тихо, чим повстидалиб не один народ в Європі, який місто розправити ся з ворогом, заскочивши его знечевя лише робить багато пустого крику і терпить біду таку, як і перше...

Німецьким дипломатам вибух повстання у власній колонії прийшов в час дуже прикрий вже хочби тому, що они, користаючи із російсько-японського конфлікту, раді були при чужій ватрі упечі і для себе якусь печеньку. Німеччина, як звісно, розуміючи добре, що в Росії розвине ся промисел не так швидко, помагала їй всіма силами проти Японії, яка є рішучо небезпечним конкурентом для німецького експорту на далекім сході. Товари свої вивозить Німеччина сибірською колією, яку Росія якби нароком вибудувала своїми грошми для німецької вигоди.

Розрухи Герерів тривають ще й до нині і охоплюють що раз більші ділянки колонії, так що німецьке

правительство буде мусіло відвернути свою увагу від того, що роблять его сусіди а натомість привернути лад у своїй власній хаті.

А запроваджувати лад приводить ся важко, бо німецького війська є в колонії доволі мало, а європейська поміч прийде там аж за кілька днів, щоби кулі з німецької люфти могла, як висловив ся кн. Генрик, сповнити свій „святій обов'язок“. Тай тоді ще не буде легка справа з Герерами, бо они повтікають у свої криївки по горах, а європейське військо і коні будуть десяткувати зарази, які під сей час дощевих опадів у тім краю страшно змагають ся. А поки що приходять з поля борби вісти для Німців дуже невідрадні. Герери кинули ся передовсім на залізничний шлях, який лучив порт Свакопмунд із містом Віндгуком, яке є вже в середині краю і зв'язали его від Віндгук аж до Карібіб, так що він зовсім не до ужитку, а направляти его серед ворожих стрілів не легко. Ситуація являє ся ще гіршою, коли згадаємо про те, що велика частина німецької колоніальної залоги є значно віддалена від терену борби, вибравши ся на полудне для остаточного покінчення рахунків із ледви здавленим кафарським племенем Бондельцвартів. Вся сила Німців полягає в тім, що їхнє невеличке військо позамикало ся до кількох сильних фортів, відки будуть могли так довго оборонятися, аж не з'їдять посліднього кусника сухаря. Удача перших кроків Герерів дає заохоту і другим підбитим дикарям, щоб і они також прилучили ся до ворохобні. Герери нівечуть фарми і вбивають фермерів. Послідній телеграм бюро Вольфа

подає число замордованих на 16 осіб, яких смерть є стверджена, а доли інших 70 зовсім не знає. В борбах з Герерами полягло вже 12 жовнярів і один військовий ветеринар, Кемпні, крім того є багато ранених. Число вбитих Герерів подають німецькі телеграми на 20. Із зловленими Німцями мають Герери обходити ся страшно. Тортують їх а відтак палять живцем; із фермерами — ловлять й вбивають їхні жінки і діти. Так бодай доносять телеграми з поля борби.

Поки прийде нам ще розглянути ся в причинах повстання Герерів, огляньмо бодай поверховно їхній добуток. Сего року минає як раз 20 літ від часу, як Бісмарк уважав за відповідне проголошене німецького протекторату над отсею полуднево-західною африканською колонією, бо Німці, як звісно, мають в Африці ще дві другі колонії: Камерун і країну над озером Вікторія-Ньяза. Племя Герерів буде числитися до 100 тисяч голов, а складає ся оно із струнких, високих, сильних та зав'язаних муринів. Займають ся они найрадше годівлею худоби. Земля їх убога. Просторі рівнини вкриває жовтава степова травиця помережана декуди тернистими кущами, які належать до семейства акацієватих. Денеде вистрілюють із землі такі стрункі акації, се знак, що десь у тій околиці пливе плитонька річка або потік. Так виглядає земля Герерів в частині північній і східній. Терен теперішньої борби значно відмінний: значні спадисті гори знімають ся там нагло із долин і перебігають їх кількома ланцями. Гори бувають з часта порослі густими терновими корчами, через які майже

ніяк пробити ся. По за них то сховали ся тепер Герери із своїми стадами і аж там треба буде їх досягнути, щоби їх рішучо поконати. Як видно, земля Герерів має мало що приманчивого для Європейця. І майже дивно, що Німеччина оснувала собі колонію в тім краю. Але дарма, тепер на колонії мода. Держави хотять мати конче колонії, деб багаті фабриканти збували свої товари. Тож закладає ся там колонія, деб се лиш вдало ся, без огляду на те, які користи виплинуть із того для цілої держави. Всеж таки є з такої колонії „честь“ для матірнього краю, що він є великою державою, яка може вести колоніальну політику! Але така честь дуже дорого коштує і людської крові в жовнярах і гроша, а до того зовсім не оплачує ся.

Візьмім під розвагу хотя отсю „Deutsche Südwestafrik-u“. Увесь ввіз виносив там за 1902 р. 8,567.550 м., а вивіз „ „ „ 2,212.973 „
разом . . . 10,780.523 м.

А з того припадає 1,003.037 на звір'ята і їхні продукти, а решту на гуано. Більше нема що, відти вивозити! Вправді по часописях являли ся не раз вістки, що там найдено металеві руди та до тепер не завязало ся ні одно товариство, аби мало охоту закладати там копальню, себто закопувати на дармо свої гроші. Рільництво не може там також розвивати ся, бо земля лиха а до того підсоне горяче і убоге на атмосферичні опади, так що ростинність є дуже незначна, як вже було сказано в горі. Остає хіба годівля худоби, але тут приходять колоністи до конфлікту із туземцями, бо

Дві поезії.

Українській дівчині.

Прощай мені, я буду сам
Боротися і там іти —
Огненний стовп мене рве там,
А тут спиняєш ти!

Родина — не для моїх струн,
Жити з тобою — не мені;
Бо я орел — а ти плазун
На озері борні!

Пливу, кермую без вітрил,
А очі шлють ся в ясну даль —
Ще стане в мене стільки сил
Убити свою печаль!

В чолі моїм мов хмаролім
Гуде і блиска і гремить —
То грім гремить і вдарить грім,
Народ мій запалить!

Ніхто не знати-ме, ніхто,
Що в серці ніч з моїх пісень —
Бо в оці день як золото,
В устах моїх — огонь!

У серці ніч, розпука, жаль —
Як міль, як черв, як рак мій сум,
А моя пісня — то скрижаль
Воскресних, ясних дум!

Прощай мені! хились на груди
Коханця, що такий, як ти;
Його любі, мене забудь,
У парі нам не йти!

Твоя краса — то блиск змій,
Убийча їд — твоя любов!
Візьми тебе на шию я,
Звалю ся стрімголов!

Мені в очах вже світ заблис,
Лечу у даль, що маю сил —
Я в гору рвуся, ти тягнеш в низ,
Плазун не має крил!

Смієш ся ти, глузуєш з ран
Народу, що окопи рве —
Чекай, застогне океан,
Як лев той зареве!

Невольнице, той глум і сміх
Сама собі в обличчя кинь!
Що ми в тюрмі, вина се всіх
Таких, як ти — рабів!

Як всіх таких з лица землі
Зітрем іронії огнем —
Нам гордість блисне на чолі,
Кайдани розірвем!

А може шум великих дум
І над тобою прошумить —
Розвіє насміх твій і глум,
Що груди мою палить!

Як блискавка моїх пісень
Отреть ся об чоло усіх,
З людьми в рядах ти стань лишень,
Сплатиш великий гріх!

Сповни тоді прохання те,
Що в серце я кладу тобі:
Велике сій, відкрий пусте,
Будь жінщина в борбі!

Годуй синів, годуй огнем
Моїх пісень, бо прийде час,
Що слово стане ся мечем
На тих, що мучать нас!

Кіндал ім дай! і начеркни
Ім точки дві за ціль борби —
Най знають, що вони сини
Невольниць — раби!

Як чобла люди піднесуть,
На бій народ пірветь ся мій —
Аби я вдрів, що перші йдуть
Сини твої у бій!

Тепер прощай і не шебеч
Мені про рай, що мріє в сні —
Я сию жар, я кую меч,
Те „щастє“ не мені!

Мені бють перуни в чоло,
Мене колише гураган,
А чеше град, а дощ як скло
Змиває — кров із ран.

Я бурі син! мое ім'я:
Українець, великий дух!
А хочеш бути ти моя,
Будь левниця — а не пух!

Василь Пачовський.

* * *

У відповідь на сю поезію, яка була поміщена в грудневім випуску „Літературно наукового Вістника“ прислала нам одна Українка — отсей віршик з просьбою о поміщенє:

Українська повзунка — Українському вірлови, львови, великому духови і т. д.

Як ти орел — в гору лети,
Як лев, йди на Сагару,
Не дуй ся даром, не кричи,
Що я тобі не в пару.

Лев чує силу — і мовчить,
Орел летить з вітрами,
Когут надує ся, кричить,
А гонить за курками.

Максим Горький.

Пісня про буревісника.

Над синій ровень моря вітер хмари зганяє. Межі хмарами а морем гордо веть ся буревісник, наче блискавиця чорна. То крилом хвилі торкнеть ся, то злетить стрілою під хмари. Він кричить — і чують хмари радість в смілім крику птаха.

Крик отсей — жадоба бурі. Гнів міцний, палкую пристрасть і міцну певність побди чують хмари в сьому крику. Чайки стогнуть перед бурею — стогнуть, крутять ся над морем і на дні його радіб заховати жах перед бурею. І гагари також стогнуть: деж гагарам зрозуміти російсь боротьби житевої: грім сердитий їх лаякає.

Полохливо ховаєть ся у щілини гребий пінгвін.

будуться на трьох святителях т. е. 12 а не 5 лютого, як се через ошибку вичепатано в 8. ч. „Буковини“.

Збори „Волі“. Заповіджені на сю неділю (31.) збори політичного товариства робітників „Волі“ — не відбули ся із тої простої причини, що робітники не мали „волі“ прийти на них, так що не зійшли ся навіть всі члени основателі. Сподіємо ся однак, що організатори сего товариства, так потрібного для згуртована руских робітників, возьмуть ся до діла горячіше і таки доведуть до его заснованя.

Новий повітовий суд в Боянах. Дня 1. січня с. р. відбуло ся посвячене і відкрите нового повітового суду в Боянах, на якому були присутні: президент краевого суду п. Клар, фінансовий надрадник К. Маер і радник краевого правительства п. Лягариер. Вони прибули до Боян ранішим потягом і повернули до Чернівців вечером.

В Кадобівцях відбув ся дня 23. січня сего року вибір старшини для каси райфайзенської з таким порядком днівним: 1. Вибір старшини, голови і заступника тогож. 2. Вибір каспера. 3. Вибір членів до ради надзорчої. До старшини увійшли: Іван Мельниченко яко голова, Георгій Гладій, заступник голови, Николай Міхоловский, Николай Кукурудзяк і Кароль Веселый, каспер: Езген Стернюк. До ради надзорчої вибрані: Дмитро Гладій, Василь Ткачук, Дмитро Сорохан, Іван Трясевич, Стефан Жураковский, Анатій Олійнич, Іван Мельниченко Вас., Георгій Лунин Іванів, Іван Гладій Андрій. — *Іван Мельниченко* председатель збору, *Езген Стефаник* каспер.

Рибацький календар. В лютім не вільно ловити рака самця і самички, зате вільно ловити всі риби, але они мають мати приписану міру. В сонніні дни можна ловити між 11 а 2 год. на вудку; карпи, головатиці, окуни, щупаків, плотвиці і ин.; угрів ловить ся на вудку нічну.

Страйк. Пять тисяч будапештських столярских челядників рішило на одностинних зборах розпочати страйк, наколи не підвищать їм платні і не скоротять робочого дня.

А. Бебель спадкоємцем. Перед земским судом в Аугсбургу відбув ся незабаром дуже цікавий спадковий процес о спадок по бувшій офіцері Колльман в сумі 800.000 марок. Колльман одержавши в 1880 р. дімісію, звернув ся до провідника соціалістів Бебля із прохобою, щоб він обговорив справу его дімісії в парламенті, так як він зістав несправданий. Тимчасом показали ся у Колльмана знамена умовної недуги, вкінці его уповчолітнено, а в р. 1903. помер в однім монахійськім домі здоровля. В тестаменті установив Колльман Бебля своїм спадкоємцем, тепер отже домагає ся він видачі спадку, щоби ужити его на цілі соціалістичної партії. Рідня тестатора старає ся, що е річ зовсім понятна, той тестамент уневажнити.

Добре бути — великим! Ось вилкана Гіга увільнила в Парижі асентерунгова комісія від війська по причині его надмірної високости, а виносить она 2-29 м. З ним бувби військовим властям чистий клопіт: треба би для него шити extra мундур, робити довге extra ліжко. Для так довгого чоловіка треба би також довгого штрозака і деки. А що гірше не ласував би в „Гліди“. У війні не було би з него ніякої користі; ворожа артилерія на перший „шус“ вимірилаби на него канони тай булоби по ним! Впрочім се не годить ся з вимогами війська, де повинна панувати сраодноманійність, аби один воляк переравав до двох камратів але й шаржу — головою.

У страха великі очі. Після театральної катастрофи в Чикаго розбудила ся у людей незвичайна лякливість. Она проявляє ся в ріжні способи. Ось власти політичні скликають комісії, оглядають театральні салі, реферують обзори, ставлять проекти нових реформ, словом урядують із ляку, аби Чикаго не повторило ся прим. в якій патитися закутінні. Деякі галицькі старости з ляхаби підчас такого пожару не стало, яке нещасте Русинам замикають ру салі, аби там не відбували ся ні руські представлєня ні руські концерти. Поль-

Сокіл и однак дають більшу забезпечку, тож тому повинні собі Русини наймати салю там... Ще більше лякливою стала тепер театральна публіка, а передовсім пані-Ося на концерті фільтармонічного товариства в Берліні стала публіка на глум втікати із театру, почувши, як трісала шибя. А в Франкфурті над Менном наробили пані величезного шуму, крику і страху — із-за простої миши, яка забавля оглянути театральну публіку і перебігла через партер.

Апостол під вагоном „Matin“ описує досить оригінальну приключку на залізничім дворі в Остенді. Залізничий слуга, осматруючи колеса при вагонах, помітив якийсь предмет подібний до чоловічого трупа, підвазаний під вагоном, так званім „Train de luxe“, що йде безвинивно до самої Росії. Здивований слуга покликав начальника стації. Сей же з більшим здивованем розглядав в темряві давню річ і прийшов до переконання, що се труп убитого чоловіка. Якеж було зачудоване, коли сей мнимий труп оказав ся живим чоловіком і коли обрізано ремінці, якими він був привязаний, став на ноги і спокійно обвів очима присутних. Мнимий труп оказав ся живим молодим чоловіком досить високого росту і з сумним виразом лица. Молодий чоловік заявив, що він наміряв ся переїхати incognito через всю Європу і добратися до Росії, де він мав на цілі росновсюджувати учене Л. Толстого. Як доказ сего, він показав послідні брошури сего письменника. Але поліція віднесла ся з недовірем до сего проповідника і таки полізла в кешени Варова (так імя молодого чоловіка після его зізнання). В кешени толстовця Варова разом з брошурами Толстого оказало ся 10.000 франк. золотом, що уже зовсім віднало довіре до толстовских переконань пана Варова. Коли би пан Варов їхав із Львова і звичайно до Америки, то сей інцидент був би зрозумілим, а так... дивна річ.

Науковий фейлетон.

Про спілковий рух в Німеччині.

Написав: Адольф фон Ельм.

(Далі.)

Отже їх ествовавє мусять підтримувати лише немаючі робітники і розуміє ся, такі товариства мусять часто робити сумні спостереження, що деякі робітники, завівши на власну руку маленьке підприємство, не можуть заплатити за побрааний товар. Товариство-ж, розуміє ся, не може поводити ся з своїми членами і товаришами в той спосіб, як се роблять приватні особи — воно краще мусить бути поблажливим, що значно побільшує небезпечку понести великі страсти. До того ж часто думает ся, що провудир руху товаришів має досить факхових знань, ба часто має навіть цілком вичначні факхові знання, але его торговельні досвідки не завжди стоять на відповідній висоті. А про те вони не менше потрібні для кермованя таким рухом, ніж докладні факхові знання. Се одна із найголовніших причин, чому ці люди не можуть, як слід, розпоряджати і тому приватні підприємці мають над ними перевагу. На жалі в робітничих товариствах можна указати не лише на брак дисципліни, але й на брак почуття солідарности. Робітники сподівають ся від продукційного товариства, до якого належать, чудес і тому ему ставляють часто такі високі вимоги, що колиб товариство захотіло виконати їх, то мусило-би з гори зречи ся дальшого веденя справи. Іновді робітники мають також цілком фальшиві гадки про демократизм, а то тим більше, чим пізнійше вступили до організації. Вони гадають, що можуть скрізь втручати ся і при найневідповідніших обставинах не дозволяють на то, аби їм заперечували їх право. Тому ествовавє товариства є все загрожене і лиш цілком обережне урядоване може здолати сі труднощі.

Ествує лише одна держава, де спілковий виріб товарів має дійсний успіх — се Англія. Там в 1898 р. число продукційних спілок виносило 863, в них брало участь 30.104 людей. Зарібкової плати сплачено 29 мільйонів марок. Вей спілки, які подали звіт, запровадили у себе такий порядок, що всі їх співробітники брали участь в зиску спілки і їм через

рік, за який має ся звіт, виплачено 956.920 марок, а плата за рік виносить 17 мільйонів марок, так що прибавка до зарібкової плати після такого запровадження могла виносити коло 5 1/2%. Я вважаю таку участь робітників в зиску спілкового підприємства незвичайно потрібною. Спілка не може поводити ся з своїми співробітниками, як експлуататор-капіталіст зглядом своїх робітників. Драконські кари за всяку дрібницю мусять тут зникнути, противно — потрібно підтримувати і розбуджувати власну ініціативу. Се можна найскорійше досягнути, коли власні інтереси робітників можливо міцно звязані з кінцевим вислідом підприємства і тому з огляду на се робить ся їх співучасниками в зиску. Англійські товариства зробили під сям зглядом найліпші досвідки.

(Далі буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Із Харкова телеграфують до „Нов. Врем.“, що там приїхав 24. м. м. Микола Лисенко на концерт, який дали в его честь оперові співачки і аматори в Малім Театрі. Програму вечерка виповнили майже виключно композиції ювілянта. М. Лисенко був предметом горячих овацій.

Кароль Еміль Француз помер 28. січня с. р. в 55 році жити в Берліні. Француз се один із нечисленних Буковинців, який займав зовсім значне місце у німецькім письменстві. Кажемо про Француза: Буковинець, бо хоч він родив ся в Чорткові (1848) до духово вярє в Чернівцях і так зріс ся з тутешніми обставинами, що й пізнійше, коли покинув університет у Грацу і Відня та віддав ся своїм літературним і журналістичним роботам у Берліні не зривав давних зв'язків з Чернівцями. Обставинний люди, серед яких зріс, подорожи які відбував по Росії, Азії й Японії та горячий темперамент дали его перам оригінальну живу краску і були причиною его поведження в літературі. Колиб ходило о змальованє літературної характеристики Француза — то він дуже похожий на Гайного, тільки з тою ріжницею, що у него не було тільки талану, тільки блеску в помислах, а за те була у него з'дільність. Без неї було впрочім годі обійтись, малюючи картини із Пів-азії „Bilder aus Halbasien“ себто Галичини й Буковини. Крім того написав ще отчі твори: „Von Dun zu Donau, Neue Kulturbilder aus Halbasien — Moschko non Parm. — Der Präsident. — Judith Trachtenberg. — Der Wahrheitssucher“ і пнші. Імя своє завлячує Француз образкам із пів-Азії. У них говорять він не раз і про Русинів, до яких був доволі симпатично настроений, та в малюнках виходить они так як на оповіданні із пів-Азії — пристало. Сила кольорату і живість оповідань перших творів пізнійше слабшала через брак обмежаний. Віддалений від терену своїх оповідань не переставав однак Француз переспівувати у своїх творах старої пісні, в якій основними тонами се руский хлон, польський пан і жиди, до яких як своїх земляків звертає ся все із майже хоробливим співчутєм. Із Французом сходить із землі один із тих письменників, які відкидали для Німців нових людей а в сїм случаю — Русинів.

Письменники-самоуки. У Москві закладає ся товариство „Суриковскій літературний кружок“. Членами его будуть письменники, що виїшли із простого народу. Назву свою бере кружок від народного російского поета Івана Сурика, якого писаня виїшли були свого часу і в переводі на нашу мову. Члени того кружка будуть дбати о поліпшенє своїх матеріяльних відносин а також будуть що тижня сходити ся на читанє класичних творів літератури, щоби піднести своє образованє. На се повинні звернути і увагу наші письменники-самоуки, які занадто перецінюють свій талан і гордять всякою наукою і читанєм других письменників.

„Наші звуки“ збірник творів хоральних, почав виходити заходом львівского „Сокола“ під редакцією Я. Вінцковського. Є се дуже гарна збірка старих і нових пісень та дуже на часі, позаяк у нас того рода музична література майже не існує. — До тепер появили ся уже два випуски а в міру розпродажи

будуть виходити дальші; чисте призначений на тов. „Сокол“ том емоє, що видавництво се найде ний покуп. Ціна випуска 40 сот.

„Економіст“. Коли у других і ествує богата популярна економік тература і велике число ріжних дичних видань по економічним пита- то у нас до сего часу нічого подібного не було. Брак відповідного органу, аби порушувал і розясняв ріжні питання із сфери національної економії, давав та правду сказати і тепер ще дає відчувати. Не дивлячи ся на те, що у нас з заснованем ріжних економічних товариств само жите видвигнуло потребу органу економічного характеру, однак протягом послідних 50 років такі органи засновуючи ся скоро падали. Перша часопись економічна почала виходити у Львові в 1855 р.; за сєю першою пробою почали видавати ся другі часописи: „Недѣля“ у Львові в роках 18 „Господарь“ у Львові, „Сельск дар“ в Чернівцях, „Господє шленник“ в Станіславові, в виходили на Буковині „Ді- „Батьківщина“ у Львові, в 185 р. почала в Перем. виходити „Господарь“ з додатком „Економіст“, в послідних часах видавала ся „Газета господарська“ у Львові. Як бачимо, економічні часописи від 1855 р. почали у нас виходити з визначною скоростію, але не менше скоро також і падали. — Тепер з дня 30. січня с. р. почав виходити у Львові „Економіст“, який в виду потреби подібного органу, треба сподівати ся, руска суспіль- ность підобре як морально, так і мате- ріально. Зміст „Економіста“: Від вида- вництва. — Закон з 10. червня 1903, др. Кость Левицкий. — Розвій селян- ских господарств в західній Галичині 1847—1898, др. Йосиф Олеськів. — Беруть гроші але не ми. — Господар обрахунки, Гд. — Закладаймо спілки за- робково-господарські. — О торговлі шту- чиними навозами, И. Р. — Длaczego треба обезпечуватись? — Оголошенє „Краевого Союза Кредитового у Львові“. — Коопе- рацийний рух в Англії, Ів. Петрушевич. — Де-що про жіночу промислову Спілку „Труд“. — Крамниці а „Народна Тор- говля“, Мик. Заяцьківський. — Ру- ремісничя і промислова, Вас. На. Невизискані податкові пільги в обла- податку домового. — Дивіденди по вариствах кредитових і гандлевих Рух товариств кредитових, належ до „Краевого Союза Кредитового“ грудня 1903. — Новинки. — Ціни збіжя і плодів господарських. — Оголошенє. — Редакция і адміністрация: Львів, рынок ч. 10. — Передплата: На цілий рік 5 кор- поодинокє число 60 сот.

Послідні вісти.

Сеуль. Бюро Райтера доносить, що 1000 російского війська вступила до Сеуля.

Токіо. Японське правительство рішило подвоїти ґрунтовой податок, що побільшить державні фонди для війсьни- цілий о 44.000.000 єнів.

Льондон. Японія замовила у англій- ских фирм два военні кораблі. — Заря- жено мобілізацію резервової флотії.

Християнія. В руїнах спасено міста Алезунда знайдено трупи людей, що пали жертвою воєни. — До Хри- стиянії прибув директор краевого банку в Алезунді, аби продати решту цінних паперів на суму 50.000 швед. корон в Норвежскому банку.

Константинополь. Порта повідом- ляє, що Саратов закупив в Австрії тран- спорт фезів, які разом з турецькими формами мають бути роздані Вожа- рам, аби в той спосіб звальяти вину рі- жних атентатів на турецьких живірів.

Київ. В київській в'язниці розпоча- ла 31. січня голодовка політичних аре- стантів. Причина сего — грубе пово- дженє жандармів. — В готелю „Мар- сел“ спокійно проживає відомий шпійон Т. Рабінювич, що наміряє ся в Швей- царії підкупити дипломатів, за що і був відданий прогнаний.

Акад. тик-правник

пошуку: лекції

Чернівці або на селі

Адресувати: Г. в редакції „Буков

Належитість за Оголошення за один раз:

Оплата коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — На шістьнадцяту сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтковій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новости.

Для Пань.

Правдиві пера етрусків і вахлярів з газів, білі, чорні, сині і ж. в різних балевах красках і формах. Рукавички Glacé, Chair, шовкові гладкі і ajour, білі — в різних красках. Балеви панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднішою балевою сорти. Шнурочки, піджаки білі Glacé, або чорні лажерки і Chevreux. Артикули балевані (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими піковими і ж. передами, ковчарі, маншети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, спинки до сорочок, ковчарів і маншетів, лажеровані черевки з великих модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skings, соболіві, а куні і різнобарвні модні вироби; до того шаруванки (муфи) і шапки. Убрані футряні для хлопців і дівчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одяги, панчохи для дам і дитяй, панчохи до польовання, огрівачі козів, карку, черепа і пультів, камаші, вовняні шапки, рукавички для дам, панів і дитяй.

ПРАВДИВІ ПЕРСЬКІ КУЧМИ Sealskin і Nutria для панів хлопців і дитяй, зимові рукавички шкіряні, вовняні, футряні для дам, панів і дитяй.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАННЯ (ручна робота), черевки домові і різні найліпшої якості для панів і дам, як також черевки до виправ гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНИГУ найліпші фабрикації, самогійна продаж тихже, а патентованими підшвами, на котрих не мож похованути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВІВІР артикулів з брову, із шкіри, артикулів до подорожі, нецесарі Nipr, столики сальонові на цівті і до куреня.

Самостійна продаж обуви з Годиарської фабрики обуви Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відні, різної сорти для панів, панів і дитяй. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Есрасне, добре і дешево.

Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ

для конфекції пань,
панночох і панів.

Новости:
пакетах, ковчарах
і плащах
найліпших што-
фів віденьських і бер-
лінських сальонів.

Магазин одягів дамських і мужеских
Чернівці

ул. Ратушева 6. Готель „Централь“
(в локалію Якова Гольда)

ВСІЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ

виготовляють ся сейчас.

2 (5—?)

Одяги

для панів, хлопців
і дитяй.

Загортки, ульстри і
шляфроки.

Футра звичайні і до
подорожі і всілякі
в сю галузь входячі
артикули з перво-
рядних фабрик.

Есрасне, добре і дешево.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного
музея у Відні, і запряженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дитяй.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінцій пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

Великий склад ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ ВЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса
за 2 кор. 50 с.
Писани Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшім закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найкорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкар-
тою дістане, іде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, кудя їм
потрібно — без жадного пересіляня. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. Харч на кораблях узняний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма
(листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отці книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умніський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Фремічук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Бажанський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин. „Маларі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюзі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Копиский. „В день святної воли“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі рочкики). . .	2-—

Видання тов. „Руска Школа“.

Барановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1-20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як біди збогатили“ . . .	1-—
„ „ „10 казок для діточок“ . . .	—20

Ом. Попович. „Збірка законів“ . . .	1-—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнарівський Сергій. „Руска Читанка“ для II. класу гімназ. . .	2-80

Др. Стеф. Смал-Стоцкий. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради“ як закладати капи . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галін. „Домашній писар“ . . .	1-—
Пігулик Єротея. „Верховинські загадки“ . . .	2-—
О. Шнитко. „Листи з некла“ . . .	—30

	К. с.
Іван Франко: „Що таке поет?“ . . .	1-20
Франчук: „Осерма“ . . .	—20
Підеша: „Восток і захід“ . . .	2-—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“ . . .	—30
Марченко: „Власна хата“ . . .	—30
Яричевський: „Серце мовить“ . . .	—60

При замовленях книжок упрощає ся присилати
на порто.

Православний

МОЛИТВЕННИК !

для молодіжи,

е до набути

в Папірні „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане
10 проц. рабату.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ше застереження. — Рекламаций неопе-
чатані вілні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — а.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсератами
платні в Чернівцях.

Американські університети.

Університет — то зеркало, в
якім до найменших дрібниць від-
биває ся ціле життя народу з усіма
его відрадними і невідрадними сто-
ронами. Молодіж з усіма її сві-
тими нерозбитими надіями, пори-
вами до всего доброго і погордою
до злого — се мешканці малень-
кого світа-університету. Молодіж
екорішше захоплюєть ся всім добрим,
але скорішше також і падає. Тому
університет є неначе показником
відповідного стану і характеру життя
цілого народу. Приміром в Росії,
де підймає ся велична боротьба за
політичну і економічну свободу,
університети перші відкликнули ся
на босний клич і перші стали в ряди
борців. В Америці, де завдяки ши-
рокій політичній свободі ініціатива
єдиничі незвичайно розвинена а про-
цес індивідуалізації доведений до
крайности, житє університетів при-
брало свої оригінальні форми, словом
„американські“.

Скажемо скільки слів про аме-
риканські університети — сей ори-
гінальний витвір американської
культури. В американській суспіль-
ности глибоко вкорінило ся пере-
конаве, що вища просвіта не вхо-
дить в область задач держави.
Значна частина університетів на-
ходить ся в руках приватних, так
званих університетських корпорацій.
Цікаво, що навіть і ті університети,
які тепер перебрала держава в свої
руки, повстали з ініціативи при-
ватних осіб.

Але поруч з добром йде завжди
і зло. Коли приватний характер

університетів має добрі наслідки,
надаючи їм більше життя і усуваючи
пусту форму, то є також і шкідливі
сторони сего. Матеріальна сторона
університетського життя значно за-
лежить, не кажемо вже від това-
риств і корпорацій, а часто навіть
від окремих одиниць. Правда, аме-
риканські мільйонери не жаліють
своїх грошей на університетські
справи, але в кождім разі за право
слухати виклади приходиться плати-
ти надто високу плату. По де-
яких університетах в Америці така
плата виносить 750—1200 корон
річно.

Диплом американського універ-
ситету не дає ніяких прав. Він
свідчить лише про те, що студент
скінчив університет і більше нічого.
Дякуючи сему зникає той гешефтяр-
ський дух, який панує в універси-
тетах по других краях. Американсь-
ка молодіж іде на університети не
за дипломами, а за освітою, бо
вона лиш при помочи освіти може
здобути собі кусок хліба. Отже тут
більше ніж де небудь виконує ся
принцип: „наука для науки“. По-
заяк в американських університетах
ходить не о диплом, а лише о
освіту, то студенти старають ся в
найкорисніший спосіб використати
вільний час. В Америці нема і пен-
сій, тому нема там професорів, якіб
жили спеціально мріями про пенсії.

Не менше цікавий внутрішній
устрій студентського життя. Мораль-
ність, труд, дисципліна — се го-
ловні заповіді, які мусить кождий
студент тямити під страхом кари в
виді виключення із університету.
Піянство і розпуста карають ся в
найстрогіший спосіб. В таких слу-
чаях повстає перед студентом ділема

такого рода: або бути виключеним
із університету, або залишити своє
попереднє житє. Звичайно студентів,
що провинили ся проти моральности,
виключають в „власних інтересах
молодого чоловіка і всеї суспільно-
сти“. Перейти із одного універси-
тету на другий в Америці не так
легко, як приміром у нас, де луча-
ють ся такі случаї, що студент
перейде через всі університети, дуже
часто не кінчаючи ні одного. При
переході із одного університету на
другий потреба багато інформацій
про попереднє житє студента, так
що навіть Американці при звичаєні
до точности і дисципліни часто обу-
рюють ся на таку „інквізицію“, але
університет ні за що не поступить
ся своїми принципами ані о один
крок. Американці привикли до пра-
вильного труду і тому на студентів,
які не являють ся правильно на
виклади, задивляють ся як на шкід-
ливий елемент, який є небезпечним
для здоров'я всего університетського
організму. Таких студентів зви-
чайно виключують, коли вони не
являть ся на три або чотири ви-
клади.

Американський студент універ-
ситету цікавить ся також публичним
і політичним житєм. Всі форми аме-
риканського життя незвичайно сим-
патичні через свою основну ідею.
Академічне товариске житє не є
також виїмком. Студенти багатьох
університетів мають свої власні пе-
ріодичні видання — дневники, тиж-
невники, а навіть місячники. Правда,
не всі такі видання високої літера-
турної вартости, однак всеж таки
они значно причиняють ся до обміни
думок, до знакомства з другими
товаришами. В такий спосіб уже

в школах виховують ся вільні сини
вільної держави. Такі видання мають
окрім того і наукове значінє. На
сторінках своїх часописів порушу-
ють студенти різні принципиальні
питання, які старають ся спільно
розв'язати. Отже в той спосіб ви-
образовує ся їх ум і характер;
студент привикає мислити все-
сторонно і самостійно, що є пер-
шими вимогами розумної логіки.
Між американськими студентами
незвичайно розвинена солідарність.
Коли треба кому небудь допомогти,
або дати який концерт на добро-
дійні цілі, зараз же стають до ро-
боти всі, як один муж. Словом, у них
менше слів а більше діла. Побу-
вавши на зібраннях американських
студентів — думаєш, що ти попав
на другу планету.

Ми малиб не повну характери-
стику американської молодіж, колиб
не спікнули, що вона не забуває
і на те, що „in corpore sano sano
mens“. Американські студенти дуже
вважають на гімнастику і спорт.
Мало того; після думки Американці
гімнастика не тільки впливає ко-
рисно на тіло і ум чоловіка, —
вона розвиває також і моральну
дисципліну, що в Америці вважає
ся річчю першої ваги. Тому зро-
зуміло, чому в американських уні-
верситетах гімнастика і спорт не-
звичайно розповсюджені. Студенти
устроюють різні гри під голим не-
бом — атлетичні і др. гімнастичні
вправи. В такий спосіб повели при-
ходить американський студент до
свідомої оцінки правильного життя,
шкідливости розпусти і алкоголю;
привичають ся до дисципліни, що
безуслівно має велике практичне
значінє в житю кождого чоловіка.

Наталія з Озаркевичів
Кобринська.

З того світа уяви.*)

Присвята Ганні Барвінок.

IV.

(Далі.)

Ніч була темна, у воздуху пахло
дощем, вітер гнав чорними хмарами.
Жуки в гадузях дерев і обривав на пів
зосхле листе. Там та не там блищало
світло, то мурало ся, то розсипувало
ся виразним ясним блиском. Часом за-
гуло громом, а чорна хмара роздирала
ся червоними світлими стрілами.

Серед чорної темряви щось замая-
чило над верхами дерев і ніби путало
ся в одертих з листя гадузях. Тріскуча
блискавка потрясла небом і землею, а
її вогнисте світло відбило ся від крил
двох чорних птахів, що спускали ся по
над стріху одної мужицької хати і сіли
над вікно.

— А що? питає одна птаха.

— Уже вродила ся.

— А яка тепер година?

— Така година, що відьми родять
ся — відповіла друга птаха, і голос її
згубив ся в оглушаючій гуку грому і
птахи шезли в просторі.

Ніхто їх не видів, не чув, ніхто про
те і не знав, що вродила ся відьма
в селі.

Відьма підбула, виросла, а далі від-
дала ся. В селі зачало щось не ладно

показувати ся; люде хоть не знали, що
між ними є відьма, то стали догадувати
ся. Десять то у одного, то у другого гади
корова доїть ся: нараз щось зайде, що
корова ані каплі молока не дасть або
лиш сама сирватка буде, та ані крихти
не підідає ся. А що відьму найкоріше
мож пізнати на молоці, то люде й мір-
кували, що є відьма між ними; не знали
лиш, котра би то могла бути.

Аж раз один парубок колов дрова —
а з поліна як був цілий сук, так випав.
Він давно чув, що як через таке поліно
подивити ся, то аби яка відьма, то му-
сить ся показати. Ухопив він поліно,
дивить ся, а перед ним стоїть найбіль-
ша богачка в селі.

— Чого ти такої сили ужив, та на
що ти мене тутки притягнув? Що тобі
з того прийде, що будеш знати, що я
відьма? — заводила вона. — Скажи мені,
що хочеш, я зроблю, лиш не смійши мене
межи людьми.

— А що можеш зробити? — пи-
тає парубок.

— Я найбільшу маю силу до мо-
лока, але як схоцеш, то дам тобі таку
сопівку, що лиш приложив до губи —
сама буде грати.

Відьма, бачите, знала, що парубок
дуже любив грати на сопівку, та аж
усміхнулася ся, коли побачила, як на
згадку сопівки очі у него засвітили ся.

— А коли ти мені можеш її дати?

— питає відьма.

— Іди на повний місяць смерком
у ліс, улови гадузу, сидь на ній і скажи
„понад ліс“, а там вже дістанеш.

Парубок так і зробив.

Коли настав новий місяць, пішов
смерком у ліс, уловив гадузу, сів на неї
таї сказав „по над ліс“.

Вітер подув, він підніс ся в гору,
як половик, і ніби просто летів на міс-
ця, що золотим серпом завис над его
головою. Верхи дерев мигали під его
ногами, як трава, а з середини ліса до-
бував ся глухий, протяглий шум; часом
попадала невеличка царинка, котру пе-
ребігла серпа або прудконогий заяць.
Ліс почав рідіти, протягла ся густа мрак,
під нею плила ріка. Его понесло вздовж
одного берега ріки, в котрій плюскала
ся риба, а в високій над берегами трохи
шелестіли дикі качки.

Нарешті надлетів на високу лису
гору; шум, що его ніс, перестав, а на-
томісць чути було, якби який коров'ячий
рик, ніби якийсь лютий, нелюдський
регит.

Ему закрутило ся в голові, хоть чув,
що вже не летить, а стоїть на місці.

— Як ся маєш? — каже відьма —
добре було їхати?

Парубок протер очі якби з просоня.
Господи! що тут нечистої сили! Чорти
з відьмами гуляють, пють та всілякі
збитки виробляють.

— Ходи зо мною в танець — ка-
же до него відьма.

— Най і так буде!

Гуляють, кільки гуляють, пють, кіль-
ко пють, а нарешті зачала чортівська
сила сунати ся; кури могли зашати, час
було розходити ся.

— А де моя сопівка? — каже па-
рубок до відьми.

— Не бій ся — каже відьма. Ма-
хнула рукою, прибігли, преч би ся каза-
зало, вороги, дали ему золоту сопівку
та ще до того і золоту порцію, посадили
на гадузу, таї казали, аби сказав „по
над ліс“.

Парубок узухвалив ся, таї хотів
підійти чортівську міць.

„Я видів уже, гадає собі, що було
„по над лісом“, пай-ко я ще уздрю, що
буде, як я инше слово сказав би“.

Сів на гадузу, таї каже: „лісом“.

Гей, як не думне ним, як не зачне
его нести, як не зачне від дерева до де-
рева товчи! Стовкло так, що мало душу
не зителенало, таї ледви трохи живого
кинуло під ліс.

Залим навернула ся людська душа,
він духа з себе спустив, та найбли при-
нім лиш кінську кість таї кінське ко-
нято.

Відьма страх рада була, що так
стало ся, таї ніхто у селі не дізнав ся,
що вона відьма.

Але-ж один чоловік з її села ішов
у місто з мітлами. То було досвіта,
ледви що кинуло на зорі, таї трохи
дніло. Іде він, аж дивить ся, а перед
ним котить ся сито. Він за ситом, сито
далі, він за ситом, а сито біжить у руд-
ки та болота. Але чоловік був годний,
великий і як протис ноги: хан! — таї
зловив сито.

Щезай, бідо! відан тут є то взяло
ся міркує він; приченив до череса
таї іде.

* См. число 150. з 17. (30.) грудня м. р.

Правильний хід університетського життя в других краях звичайно зупиняють три чинники а то: порушення автономічного принципу в життю студентів, або повний брак дисципліни або знов гішефтарський характер університетів, коли на посліdnих задивляють ся як на інституції, де можна здобути диплом. Для американського університету характерне іменно те, що тут при автономнім принципі в життю — всюди панує повна дисципліна і тому університет являє ся дійсно храмом науки.

Полкова мова.

Військове питане так енергично порушене в угорськiм соймі спонукало дотичні влади до відповідного розсліdження сеї справи. Як відомо, німецький елемент в Австро угорській державі виступав і тепер ще виступає проти узгодженню національного живла в армії на тій основі, що се грозить єдності в війську. Однак компетентні в сій справі влади глянули на військове питане з більшою об'єктивністю. Із заяв міністра війни генерала Пітрайха підчас заїдань бюджетової комісії австрійської делегації видно, що військовий заряд наміряє енергично зарядити різні міри для полагодження сего питання. Суть заяви ген. Пітрайха полягає на тім, що при повнім збереженню єдності в армії мусять бути рівночасно узгоджені національні права кожної народності. Отже питане „полкової мови“, т. е. мови пореважаючої більшості воєнків в данім полку розв'язує ся позитивно. Міністер війни Пітрайх виходив із тої засади, що усуненє мови більшості в полку не може не відбити ся шкідливо і на військових справах. В наслідок того, що жовняр і офіцер один другого часто не розуміють, повставало величезне число різних непорозумінь. Окрім того, заборона говорити на своїй рідній мові впливала шкідливо на цілу духову структуру, витворюючи із жовняра цілковитого автомата нездатного до жадного захоплювання. Що до єдності армії, то вона зовсім не тер-

пить від запровадження полкової мови; потрібно лише провадити справу так, аби жовняр завжди пам'ятав, що від добробуту цілої монархії залежить добро его народа.

За тим розпорядком міністра війни промовляють статистичні дані подані проф. Гікманом. Він уложив карту для ілюстрації чисельного відношення поодиноких народностей в обох половинах держави. В цілій піхоті, що складає ся із 102 полків і числить тепер 172.570 мужа, є тепер Німців 26 прц., Малярів 17 прц., Чехів 14 прц., Русинів 9 прц., Поляків 9 прц., Сербо-Хорватів 9 прц., Румунів 7 прц., Словаків 5 прц., Словінців 3 пр., Італійців 1 прц. З інших родів оружної сили представляє ся процентове відношенє Русинів і Поляків ось як: при стрільцях (загальний стан 16.500 мужа) Русинів 1 прц., Поляків 5 прц.; при кавалерії (стан 45.860) Русинів 5 прц., Поляків 9 прц.; при піовірах і залізничнім полку (стан 9.920) Русинів 1 прц., Поляків 3 прц.; при трені (стан 3.470) Русинів 13 прц., Поляків 10 прц.; при санітетах (стан 4.150) Русинів 6 прц., Поляків 7 прц.; при крайній обороні (стан 361.250) Русинів 8 прц., Поляків 9 прц. а вкінці при маринарці Русинів 0 прц., Поляків 1 прц.

Що до процентового відношеня різних народностей спеціально в окремих полках, то статистичні дані ось які: в 9. полку піхоти (Стрий) нац. склад представляє ся тепер ось як: Русинів 75 прц., Поляків 15 прц., Німців 10 прц.; в 10. (Перемишль) Русинів 45 прц., Поляків 55 прц.; в 15. (Тернопіль) Русинів 55 прц., Поляків 45 прц.; в 20. (Н. Сая) Русинів 10 прц., Поляків 90 прц.; в 24. (Коломия) Русинів 80 прц., Поляків 10 прц., Німців 10 прц.; в 30. (Львів) Русинів 40 прц., Поляків 55 прц., Німців 5 прц.; в 41. (Чернівці) Русинів 30 прц., Румунів 40 прц., Німців 25 прц., Поляків 6 прц.; в 45. (Сянік) Русинів 50 прц., Поляків 50 прц.; в 55. (Бережани) Русинів 95 прц., Поляків 5 прц.; в 58. (Станиславів) Русинів 70 прц., Поляків 25 прц., Німців 5 прц.; в 65. (Мункач) Русинів 25 прц.,

Малярів 75 прц.; в 66. (Унгвар) Русинів 30 прц., Словаків 40 прц., Малярів 20 прц., Німців 10 прц.; в 77. (Самбір) Русинів 75 прц., Поляків 20 прц., Німців 5 прц.; в 80. (Золочів) Русинів 65 прц., Поляків 35 прц.; в 85. (Марморос-Сігет) Русинів 45 прц., Малярів 15 прц., Румунів 25 прц., Німців 15 прц.; в 89. (Горолок) Русинів 70 прц., Поляків 30 прц.; в 90. (Ярослав) Русинів 20 прц., Поляків 80 прц.; в 95. (Чортків) Русинів 65 прц., Поляків 35 прц.

Вкінці треба сказати, що при уложеню карти не обійшло ся без промахів, іменно: галицьких Жидів пораховано за Поляків. Отже в дійсності процентова скількість Русинів виспа, ніж се подано.

Лік на укушенє гадюкою.

З винаходом сировиці проти дифтерії почав ся цілий ряд різних удіньєнь і винаходів в сфері сировичної методи ліченя. Незабаром після того зроблено докладні досліді над сировицею проти тифу, холери, шкарлатини і проти других хороб. Правда не всі такі досліді мали добрі і успішні наслідки. Найліпше повела ся справа із дослідідами над сировицею проти тифу і шкарлатини. Огеті хороби з значним успіхом лічать тепер сировичною методою ліченя. Коли приглянути ся уважно сировичним способам ліченя, то не тяжко завважити, що вони по суті свого діланя розпадають ся на дві головні категорії, а то: сировиця проти мікробів і проти їди яку, виділяють із себе мікроби. Довша практика ліченя сировичною методою показала, що неутралізувати їд в організмі є річню багато легшою, як знищити самих мікробів. Новим доказом сего наукового висновку являє ся сировиця проти їдовитих гадюк, винайдена відомим французьким ученим бактеріологом Кальметом.

Одна із засад сировичної методи ліченя звучить так: організм заражений їди виробляє проти їди. Любичним висновком із сеї загальної наукової аксіоми, коли її приміняти спеціально до смертних укушенє гадюками, було те, що можна виробити протиїд, якаб неутралізує в організмі їд гадюки*). На таку думку вивав учений Кальмет.

*) До речі сказати, що найбільше їдовити-ми гадюками вважають ся *Ophiophagus elaps* і *Bothrops lanceolatus*. Їд першої убиває чоловіка протягом трьох мінут.

Раніше їм ще заяв ся дослідом над неутралізацією їди гадюки в організмі, розсідив Кальмет природу їди гадюк різних категорій. Его досліді показали, що їд різних родів гадюк не ріжниться що до якості, але лише що до скількості.

Се має велике практичне значенє для сировичної методи ліченя. Річ в тім, що організм завжди виробляє протиїд проти той їди, якою він заражений. Отже колиб їд всіх категорій гадюк ріжнила ся що до якості, то необхідно булоб для ліченя відповідною сировицею мати стілько сортів єї, скілько числить ся різних родів гадюк. А доста сказати, що число всіх відомих категорій гадюк вносить майже 1.000.

Перейдемо тепер до технічної сторони вироблення сировиці проти їд гадюк. Звичайно беруть зручно гадюку за годовну і вставляють в пазу шклянну чашку; відтак подавають слинові железа, із за чого стікає їд до чашки. Після того їд висушують, бо в такім виді можна єї зберегти на довгий час, а для вживаня розпускають єї опять у воді. Для вироблення сировиці вводят їд звичайно в організм коня — бо в такім способі можна найбільше здобути сировиці. Першого разу втрискують в організм незначну дозу їди, а відтак все більше і більше. Так що через 15—20 місяців під шкіру коня можна втриснути дозу 200 разів більшу ніж звичайну без жадних шкідливих наслідків. Сировиця, яку здобувають із крововосних посудин такого коня, їде вже на ліченє людей.

Наслідки такого ліченя оказали ся досить відрадними. Із Індій, Австралії і південної Америки отримує ся багато посвідченє в користь такої методи ліченя. Цікаво, що винахідник Кальмет нізнав на собі самим корисні наслідки такого ліченя, іменно: в короткім часі виділив ся від затровєня крози, яке булоб у него наступило в наслідок укушеня їдовитою гадюкою. Щоби вповні оцінити користь такого винаходу, треба тямити, нілько то лиха наносять людськості їдовиті гадюки. В східній Індії приміром після урядової статистики наде щорічно оного 200.000 людю жертвою їдовитих гадюк.

НОВИНКИ.

Іменования. Президент краю іменував укіченого гімназиста Кліма Терлецького практикантом рихунковим в буч. правит. краєвім.

Адреса вдячності. Громадські секретарі Далішньої Австрії вручили послови др. Флоріанови Ліону адрес вдячності за оборону інтересів громадських писарів в парламенті.

Дивить ся за якийсь час, а то не сито, а жінка тай ще знакома, перша богачка в селі.

— Чоловіче добрий! — каже вона — пусти мене тай нічо не кажи, а будеш мати тільки молока, кільки сам схочеш!

Він мав лиш одну коровину, а дїтей купка, то гадає собі: може і справді біду пустити, може молока прибуде? А що мнї з того прийде, як буду єї смішпити?

Відчепив від череса, а вона прикинула ся чорним котом, тай побігла в село. Прийшло ся в вечір, їде его жінка до корови, доїть, а корова дає тай дає молока, гейби не та корова стала. Жінка не може надивувати ся, що то таке стало ся, а чоловік мовчить, бо боїть ся, аби відьма назад молока не відобрала.

Але у куми відьми хибло молоко. Бувало, корови дають молока як дають, а тепер нема на що дивити ся, таке рідке як вода, анї підсидає ся, анї скисне. Гадзиди журить ся, розпитує людий тай робить, хто що скаже: каміне по дорозі збирає, жулї бере від цигана тай опарником парить, сьвяченим на Івана вілем корову підкурює, — а нічо не помагає.

— Ануко! — каже раз одна стара жінка, (а то було якось перед Великоднем) як прийде страстний четвер і вернете з церкви, то най ваш чоловік їде до стайні, най сяде собі за дверми, а щоє ся вже ему покаже. Каже то гадзиди чоловікови. Він послухав єї і як прийшов страстний четвер, пішов по

відправі в церкві до стайні і сїв собі за дверми на стільчику. Сидить, кільки сидить, уже за північ пішло, і кури заїняли, але нічо не видів.

Минув ся вже Великий, якось та гадзиди подибала ся знов з тою старенькою жінкою тай розповідає, що чоловік засїдав, але нічо не видів.

„Ануко!“ — каже знов вона, возьміть та підїдайте на Юр'я, тогди найбільше відьми шастають ся.

Прийшло ся на Юр'я: їде наш гадзид до стайні, сїдає за дверми, чекає. Уже троха здрімав ся, аж тут щось зашелестіло. Він сховав ся, а его гейби заморочило, — дивить ся, нічо вігде нема, лиш під коровою праник лежить! Тоу! пек тобі, відьки ся тут праник узяв? Се уже не на дурно, — гадає собі.

Взяв той праник проколов у ручці дїрку, тай повісив під образи.

Ледви відступив ся, а праник прикинув ся в куму.

— „Ей куме! каже вона, — пусти мене і нічо нікому не кажіть, а будете мати тільки молока, кільки самі схочете.“

Взяв він тай пустив єї, нічо нікому не каже, і має вам такого молока, що жінка гладунів не може настарчити.

Але на відьмі лишив ся знак — дїрка, що він був зробив у ручці, лишила ся у неї у носі. Дивують ся нераз люди, звідки ся у неї та дїрка в носі взяла? — се бо уже не без того, аби щоє ся у тім не було?

Деякі жінки запримітили, що у неї щоє мусить бути на лївій бік оберве-

не: як не хустка, то спідниця, як не спідниця, то фаргушок, або що будь инче з одежини. Запримітили і те, що коли з процесією стануть обходити церкву, то вона ніколи не може три рази церкву обїйти, як другі обходять, лише припре ся десь до паркана і чекає, аж обїйдуть. Сусїди сонотять ся єї, бувало, як вогню.

Одна жінка білила раз у хаті і вивнесла на двір старе помело. Ні з того ні з ового прибігла відьма, говорить то одно то друге, покрутилась тай пішла. Жінка нагадала собі, що кинула на двір нерозв'язане помело, та що не годить ся старе помело нерозв'язане кидати. Шукає помела, а за помелом і місце застигло.

— Ого! щось було нового — подумала собі, — якась певне „відьмина“ по'явиться у селі.

Тимчасом відьма видула з помела дитину тай лиш пантрує, де дитина мала вродити ся, аби підїняти. Але люди пальнують ся: доки дитина не хрещена, доти буде сьвітло у хаті горїти тай жадна жінка, як возьме до себе дитину, не відверне ся до неї задом, бо усі знають, що відьма зараз би тогди дитину підїняла.

Не знала того лиш одна молода з першою дитиною молодича і коли нікого не було в хаті, а коло неї на постелі лежала дитина, вона обернула ся до дитини плечима. Дивить ся потому до дитини — а то, борони Боже! — ніби чоловік, а ніби пєс. Голова вам така велика, як добрий гарбуз, а ніжки та ручни цілком такі, якби у пєса.

Минає один місяць, врешті піверіє, ба! і рік, і другий, а дитина ні росте, ні розуму не набарає.

— Се ніхто не зробив, лиш Корчиха — став раз говорити один парубок.

— А ти як знаєш? — питають ся его люди.

— Уже не питайте, я вже знаю.

Коли его раз приперли, він розповів, що, як на Івана пас коні в полі, Корчиха голїська, без сорочки вибігла до-сьвіта у поле, стала росу згортати тай щось до себе говоріла. Я напурив уха — каже він — а вона говорить: „Людям жентицю, а мені молоко, людям жентицю, а мені молоко“. Я лежав у межі і трімав у руках оброну, та я вона каже: „людям жентицю, а мені молоко“ тай згортає до себе росу, а став обронукою до себе росу згортати, та й кільки вона скаже: „людям жентицю, а мені молоко“, а я за нею: що жичиш собі, най буде мені, а що людям, най буде тобі“. Коли другої, чи третьої днини я не гнав коні на пазу, повісив оброну у стайні на кілок тай ляг спати; я сплю, а то все щось на мене цап-цап, — дивю ся, а з обронуки молоко тече.

Люди слухали тай покручували головами. „Може се і не так, а може і так“.

Усі, наприклад, знали, що Корчиха ніколи не могла удержати слуги в хаті. Наймуть ся який, побуде трохи, а дадїй відправляє ся. Люди запримітили, що найме ся у неї парубок як бурак, а за якийсь час побїдїє, позеленїє тай скорчить ся у двоє.

(Далї буде).

Державна поліція. В магістраті горіла праця. Ходить преці о заведене новості: державної поліції. Треба-ж подумати над фондами в цілі достойного ударижани сторожі безпеченства черновецких горожан. Конечна потреба й примістити десь такого гостя; в тій цілі перетворює ся старий шпиталь на касарню. А все те буде стояти чимало гроша. Може й калне дощо з державної каси, але всеж таки львину пайку занлатить місто. Магістрат мусить отже працювати над звітом у тій справі. Щастя йому Боже!

Палата Справедливости вже віддана до будови сніпці Кісінгер, Тавбер, Коритинський і Айзенберг. Відповідна угода вже віддай підписана у Відні. При тій нагоді постарала ся дирекція почти о місце для віллі в новому будинку.

Черновецька кухня людова. В місяці січня с. р. роздано в черновецькій кухні людській 6326 порцій по 3 потрави, як також 7416 порцій хліба. В тім місяці спожито 423 кг. мяса.

Вечерніці „Кружка українських дівчат“ в Чернівцях, що відбули ся 2. с. м., випали в кождім згляді так гарно, що від кількох років вже не було йому пари. Бюетом Шевченка, живими півтатами і драперіями густовно прибраною сазя „Народного Дому“ не годна була помістити хочби самих тільки танцюючих, а прибічні комнати оказали ся, як ніколи доси, затісні для тих, що вже не гуляють або й ніколи не гуляли. Загально висказувано проте жалі, що вечерніці „Кружка“, не відбули ся в просторіший сазі музичного товариства. За те не було ще на ні однім вечерку стілько загального вдволеня, такої приємної забави і охоти, і то не тільки у танцюючих, але й у всіх а всіх без різниці. Вечерніці розпочато, як усе коломийкою, але так гарно аранжованою, як ніколи передом, бо провід переняв славний на всю Русь аранжер проф. Кумаровський. Так само чудово вишав під его проводом котільон і кадрили, хоч до него стануло аж 74 пари. І гуляно з такою охотою, що аж о 4. годині рано трошечки прерідило ся й стало вигідніше для великої сили тих, що ще тропотіли до ранку. А було кому і з ким, бо жвавих молодців було більш сотні, не числячи старших козарюг, що ще мають здорові ноги; гуляли не тільки військові і цивільні, теперішні і будучі „Союзани“, але навіть, чого в нас вже з 20 літ не бувало, й православні теологі-Русини. А пань і панючок, пардон! „українських дівчат“ і жінок від найповажніших до найдрібніших „підлітків“ було багато, пребагато, але все таки „брудний“ рід переважав значно. Дівчатом на вітху а собі на полечку. А хто з дівчат чи жінок не гуляв безперестанно, той нарікав хіба на брак місця а далєбі що не на мужичин. Алекова музика грала-увивала, а коли увивши переставала, то на невимовляючі оплески знов і знов повтаряла кождий танець. Та не тільки забава випала як не можна краще і ліпше, бо й каса дописала, як ще ніколи, триста корон чистого доходу, така сума бувала хіба недобору. З цього доходу наші „українські дівчата“ призначили значну частину на бурсу, за що їм належить ся щира подяка, а не менше й за устроєне сих вечерниць. Показала ся тут сила нашого жіноцтва і ему би похитити й на будуче ся роботу. Хоч з 90 комітетових пань і панючок, підписаних на запрошеню деякі не явили ся а дехто навіть поїхав до Снятина гуляти, то загаль комітету а особливо виділ „Кружка“, головню-ж пани Шкурганівні працювали так ревню, що вечерніці випали, як годі ліпше і краще, зібравши не тільки всю черновецьку руску громаду, але й багато замісцевих своїх і чужих. Гратуємо проте „Кружок українських дівчат“ і его вечерковому комітету з панями Стоцкою і Поповичевою на чолі до сего прегарного успіху, що зараз має ще й вільне велике значє, а то покорене зухвалців, що уважали себе ба й ухилили за таких, без котрих годі обійти ся, особливо-ж годі устроїти вечерніці. „Кружок українських дівчат“, збійкотований ними, доказав всім, що й без „Васили обїде ся весіля“.

Вечерок „Зорі“ відбуде ся вже сеї суботи. Гостий же знаменита забава і многі милі несподіванки. — *Комітет.*

Вечерок тов. „Буковинський Боян“ заповідає ся як найкраще. Висилка запрошеня вже покінчена; хто би однак через недогляд або неправдиву адресу запрошеня не дістав, звольте звернути ся з дотичним бажанем до підписаного секретара товариства, котрий запрошене сейчас вишле. — За виділ: *М. Грушкевич* з голови, *Ор. Гандяк* секретар (ц. к. проф. П. Гімі).

Вечерок з танцями, який уладжує тов. „Руска Бесіда“ в Вашківцях н./Ч., відбуде ся в сазі касиновій в суботу дня 18. лютого, а не 13. січня 1904, як було через помилку оголошено. Стрій візитовий. Вступ від особи 2 К, від родин 5 К. Початок о год. 8. вечером. — За комітет: *Микола Сипула* ц. к. інспектор шкіль., *Евген Стрийський* ц. к. нотар, *Олександр Кобилянський* ц. к. конціпієнт правительственой.

Пригадуємо, що великий концерт в честь П. Лисенка, який устроює тов. „Руский-міщанський хор“, відбуде ся вже в найближшій неділю 7. с. м. о год. 1/8. вечером. в великій сазі тов. Гімнастичного (Йосифа 14.). Програма вечерка така богата і цікава, що кождий буде певно дуже жадувати, хто би через забуте не прийшов на се велике міщанське свята.

Загальні збори „Рускої Каси“ відбудуть ся не 21. цвітня 1904, як було через помилку написано в попереднім числі „Буковини“, але 21. лютого 1904. — *Др. Стефан Смал-Стоцький* начальник.

Пригадуємо, що в неділю дня 14. лютого відбудуть ся сегоднішні „загальні збори“ тов. „Народний Дім“. Порядком дивенний поданий в надрукованім справозданню, що розіслав усім членам. Початок о год. 2-ій з полудня. Як би не явилось відповідне число членів, то відбудуть ся збори о год. 3-ій евентуально о годині 4-ій по полудні при всякім числі членів. Просимо о численну участь членів. — За виділ: *Ясеницький* голова, *Мартинюк* секретар.

Подаємо до відомости інтересованих, що Каса „Народного Дому“ отворено що днини в льокалах читальні від год. 12—1 в полудні і від години 7—8 вечером: *Іванко* наспер.

Руска мова — а жєлєзничі власти. Із черновецької управи руху на ц. к. жєлєзничих державних — одержали ми отсю оповістку, яку перепечатуємо в цілости із всіми похибками: Ц. к. австрійські жєлєзничі державні. Ч. 26058/Б. т. ех 1903. 379/У. ех 1904. Зміна належності за їзду жєлєзничі льокальні Хабівка-Закопани. З 1. Мартом 1904 підвишає ся належність за їзду на жєлєзничі льокальні стоячі під управою жєлєзничі державних Хабівка-Закопани і запроваджує ся білєти для їзди і повороту (!) між стаяціями сєй жєлєзничі льокальної з дводенною важністю. Докладно поучають табелі належностей, котрі **вишисені** (!) на стаяціях. Відень, дня 19. грудня 1903. Бюро укладу тарифі і обрахунку австрійських жєлєзничі державних в ц. к. Міністерстві жєлєзничі. — Думаємо, що в так коротеньким оповіщеню більше брудів зробити було годі. Для поясненя справи додаємо ще, що ті оповішеня випечатано отже й переведено в Чернівцях. Ми гадаємо, що таке незнанє рускої мови зовсім не підхїбне для жєлєзничих урядників і то в — Чернівцях. З другої сторони мусимо запротестувати проти тому, щоб за наші гроші виставлявано нашу мову на сьміх через недотепні перекручуваня слів і виписуванє недоладних речєнь.

Дрібні вісти. Восемидітний сенок послугача з печатні Австрії десь пропав від 8 днів. — Прокуратория сконфіскувала 2. число періодичного письма „Junimea literara“.

Руска-селяньска бурса. На Руску селяньску бурсу жертвувала панна Федоровичівна з Ревної 5 К, тов. „Кружок українських дівчат“ з доходу вечерка устроєного на 2/П. 30 К, а о. Маланчук з Лукавця н./С. зібрав у громадї 50 К, 02 сот. Подрібний висказ сеї складки поміщує ся в ч. 4. „Рускої Ради“. Поміщуючи отсю оповістку, годі не піднести нам гідного наслідуваня вчяку о. Маланчука. Колиб так наші панотці поступили і по других селах, тоді б наша бідна молодіж мала запевненє удержанє. Суму таку на бідних школярів і з дрібних складок буде не важко зібрати. Тому кличемо: *vivant sequentes!*

Конкурс. Краєвий виділ воеводства Буковини оголошує конкурс на посаду секундиара в краєвім заведеню для божевільних із річною платнею 1800 кор., вільним помешканєм в заведеню із сьвітлом і опалом а також і вітком із кухні заведеня. Та посада буде надана з початку на 2 роки однак речинєць може бути продовжений на років 6. В поданю на оту посаду, — яке треба внести найдалше до 15. марта с. р. прямо до краєвого виділу згідно за посередництвом своєї власти, коли кандидат остає в публічній службі — треба помістити коротке curriculum vitae і залучити диплом доктора всіх наук лікарських одного із університетів австрійської монархії, метрику хресту (уродження) на доказ, що кандидат не має більше як 40 років життя; крім того треба долучити посвідку покінченя курсу на психіатричній клініці, згідно відбута практики в публічнім заведеню для божевільних а до того еще документ виказуючий, що претендент володіє краєвими мовами.

Лікарка в в касі хорих. Із власної ініціативи рішила угорська загальна каса хорих установити при відділі жіночих недуг лікаркою др. Кароліну Штайнбергер. Она є першою лікаркою, яка найшла місце в угорських касах хорих.

Обкращанє переселєнців. В наслідок донесєня Міслєра в Бремї арештовано в Кошницях на Угорщині Гавріла Гошу, який оснувавши в Харон (в Пенсільванії) контору вимін виманів від тамошних угорських емігрантів 60 тисяч корон і утік на Угорщину.

Російські штундисти іменно ті, що зовуть ся „християнами євангеличного віроісповіданя“ подали були до царя просьбу, аби їм було вільно вести свої метрики та щоби їхню секту признано толєрановано. Своє прошенє опирали они на царськї маніфєсти про релігійну толєранцію, який оповіщено 26. лютого м. р. Однак просьбі відмовлено.

Експлозїя в кавярні. Тамтого вітїрка навістило страшне нещастє гостий кавярні de France в Rognonos. Жінка властителя кавярні пішла із закладеною сьвічкою до ачителєного приладу, який функціонував не зовсім добре. Наслідком сеї неуваги був страшний вибух, який висадив у воздух цілу кавярню із єї мешканцями. При сьвітлі смолосквпів добувано із трудом нещасних із під завалиц. Наперед найдено властителя кавярні, его жінку і всім-найблїзїйшїм доньку. До пятниці видобуто 7 трунів і 17 ранених. Декотрі так дуже поранені, що мабуть не вилужають. Чи під звалицями нема ще більше убитих — ще рішучо не провїрено.

Смерть виродека. Коля, чоловік із собачою головою, який походив із сімї костромської губернії в Росії і обїздив із цирком Барнум & Байлей цілу Европу, помер в Сальонїках в наслідок запалєня легких. Його лице було так густо поросле волосєм, що він був зовсім похожий на собаку.

Заряд друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях пригадує всім тим Вп. панам начальникам кас райфаїзєньських, котрі побрали минувшого року книги насові, що наближає ся речинєць сплати за них, тож звольте ласкаво до 1. марта с. р. вирівнати свої залежлости.

Науковий фейлетон.

Про спілковий рух в Німєччині.

Написав: *Адольф фон Ельм.*

(Далі.)

В спілках, які подали звіт, є 58, 7% мужчин і 26% жінок. Загальне число всіх робітників вносило перед 18 роками 15-3% від загального числа в поспільних часах. Якї товари продукувано переважно, видно із слїдуючих даних: в фабриках обуви робовало 7.766 душ, в фабриках одєжи 4669 (спеціально виробом суконь займало ся 2.405 душ), ткацтвом 2410, пекарів було 4076, будівництвом займало ся 1676, в металїчних фабриках і будовано кораблів — 2410, в друкарнях робовало 1104; число членів в спілках, що займали ся хліборобством, молочарством, риболовством вносило 1041, тєслєрством займало ся 819, по

млинах робовало 892 роб., в миловарнях 321 і нарешті гірництвом займало ся 371 душ і т. д.

Але не можна гадати, що є 30.000 робітників робили виключно в самих продукційних товариствах — в сїх останніх робовало лиш незначне число. Ма неможемо подати дійсного числа робітників, які робили в варєтатах і фабриках, що належать до консумційних товариств. В 1897 р. досліджено лишє, який збут товарів був в товариствах. Він вносиє 187 мільонів марок, з них 122 мільонів марок припадає на виріб товарів, які спожиткові товариства виробляють в власних варєтатах. Отже майже 1/3 вартости припадає на товари вироблені в власних варєтатах продукційних товариств. Продукційні товариства, які мали успіх в Англії, лишє тому могли встоїти ся, що продавали свої товари консумційним товариствам. Лише в найміцїйшїм звязку з послїдними могли вони розвинути ся, як се в дійсноєсти і стало ся. В більшости продукційних товариств консумційні товариства беруть участь, вкладаючи в них капітал. Тому ся продукция і є родом, власне кажучи, консумційних товариств. Се і є причиною, чому продукційні товариства придбали там таке значє. Консумційні товариства, що дійшли в Англії поволи до цїлєного стану, поклали підвалини для цїлєної системи.

В 1897 р. в Англії було 1686 консумційних товариств; 1898 р. — 1603. Число товариств в 1898 р. лишє тому менше попереднього, що в сїм році не пороховано хліборобєних товариств, які в 1897 р. пороховано разом із другими. Число членів в британських товариствах вносило 1.591.000, в 1898 р. уже — 1.646.000. Товари продали в 1897 р. на 62 мїл. фунтів штерлінгів, в 1898 р. на 65 мїл. фунтів штерлінгів. Зиску було в 1897 р. 6 мїлїонів фунтів штерлінгів, а 1898 р. уже 7 мїл. фунтів штерлінгів.

Се дуже великі числа. Тут цікавить нас передовсім питанє, скілько товариств набрав пересїчно кождий член сїх товариств протягом одного року. Виходить, що кождий член набрав 1898 р. в товариствах товарів пересїчно на 40 фунтів штерл., себто на 800 марок; отже на досить значну суму. Зиск поділений між членів вносиє пересїчно 87 марок на рік, або 1-67 марок на тиждєнь. З сего видно, що користь, яку мають члєни з таких товариств, досить значна. Для порівнаня наведемо число членів німєцьких товариств. Р. Е. Май в своїм творі: „Господарка в часах минулих, єучасних і будучих“. (Бєрлін 1901. Академічне видавництво єучєльних наук) подає, що в Німєччині належить до консумційних товариств один мїлїон осіб. Найбільше консумційне товариство в Вроцлавї має 73.000 членів. Відтак їде товариство в Лїпєску-Пляциг із 25.000 членами, консумційні товариства в Щєтїні (Stettin) з 20.000 членами, Магдєбург з 17.000 членами, Дрезно з 18.000 членами, Горлїци з 15.000 членами і Бремєн з 11.000 членами.

(Далі буде.)

Послїдні вісти.

Відень. Австрійські делегації відбули вчєра пленарне засїданє. Спільний міністер скарбу Бурїян відповїдав на інтерєляції а після того приступлено до дискусїї над окупацийним кредитом. По референті Сустєрєйчу, промовляв Бянкїні.

Будапєшт. Заповіджений страйк єтолярів вже розпочав ся.

Бїлград. В снудній інтерєлював вчєра п. Рїборян в справі поспілку поліційних агєнтів проти властїтєлєви початї Пантицьови, який видавав опозиційну часопїсь „Narodni list“. На его початню напали буди, як звїсно, в нощі полїцаї і розкинули весь склад часопїсє, а складачів поарештували. Пантиць домагє ся тєпер значного відшкодованя. — Кабінєт Грїчєа подав ся по демисїї, яку король Пєтро приняв.

Академик-правник пошукує лєнцїї в Чернівцях або на сєлі.

Адресувати: *Г.* в редакції „Буковини“.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новости.

Для Пань.

Правдині пера струсени і вахлярі з газі, білі, чорні, сині і ж. в різних базевих красках і формах. Рукавички Glacé, Chair, шовкові гладкі і ajour, білі — в різних красках. Базеві панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднійшої базеві сорти. Шив-черевики, цукерки білі Glacé, або чорні лякерки і Шевреанх. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими піковими і н. передми, ковпирі, маншети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, спинки до сорочок, ковпирів і маншетів, лякеровані черевики у всіх модних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skings, соболіві, з куни і різномодні модні виробі; до того зарукавки (муф) і шапки. Убрання футряні для хлопців і дівчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одаги, панчохи для дам і дитий, ланьчохи до польованя, огрівачі колін, карку, черева і пульсів, камаші, вовняні шапки, рукавички для дам, панів і дитий.

ПРАВДИВІ ПЕРСЬКІ КУЧМИ Sealskin і Nutricea для панів хлопців і дитий, зимові рукавички шкіряні, повняні, футряні для дам, панів і дитий.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАНЯ (ручна робота), черевики домові і різні найліпшої якості для панів і дам, як також черевики до вправ гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНІГУ найліпші фабрикаті, самостійна продаж тихже, з патентованими підшвирами, на котрих не мож поховзнути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИВІР артикулів з брону, із шкіри, артикулів до подорожи, нецесарі Nips, етолків сальонових на цвѣті і до курени.

Самостійна продаж обуви з Годиєрської фабрики обуви **Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відні**, різної сорти для пань, панів і дитий. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Есрасне, добре і дешево.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфекцій пань,
панночон і панів.
Новости:
в жанетах, новітрах
і плащах
з найліпших што-
фів віденьських і бер-
лінських сальонів.

Магазин одягів дамських і мужеских
Чернівці
ул. Ратушева 6. Готель „Централь“
(в льокалі Якова Гольда)

Одяги
для панів, хлопців
і дитий.
Загортни, ульстри і
шляфрони.
Футра авіаційні і до
подорожи і вейлякі
в сю галузь входять
артикули з перво-
рядних фабрик.

ВСІЛЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ

виготовляють ся сейчас.

2 (6-7)

Есрасне, добре і дешево.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкар-
тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желѣзницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересїданя. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. **Харч** на кораблях узнаний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма
(листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Перша бужовинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного
музея у Відні, і запряженого судового внятка
поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дитий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати а'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіальних
так для гр.-ор. як і гр.-нат.
дістати можна

по дуже дешевій ціні

в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса
за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича
I, II, і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшім закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Людеха“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Корольовський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремичук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Ваканський „Прощаєть“ . . .	—20
Ф. Колесса „Наша думка“ . . .	2-50
Гаршин „Маларі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюля по заслугі“ . . .	—20
О. П. Коняський „В день сьвятої вої“ . . .	—20
Ю. О. Федькович „Проскурка“ . . .	—20
Омелян Попович „Ластівка“ (старі речники) . . .	2-—

Видання тов. „Руска Школа“.

Барановський Мечислав „Педагогіка“ . . .	1-20
Ом. Попович „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як біди збогатили“ . . .	1-—
„ „ „10 казок для діточок“ . . .	—20

Ом. Попович „Збірка законів“ . . .	1-—
Ів. Синюк „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнгаровський Сергій „Руска Читанка“ для II. класу гімназ.	2-80

Др. Стеф. Смоль-Стоцкий „Громада“ . . .	—20
„ „ „Порядок“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Букварієська Русь“ . . .	3-40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrath be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович „Пісні жовнярські“ . . .	—20
Франко Іван „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галич „Домашній писар“ . . .	1-—
Пігуляк Єврей „Верховинські загадки“ . . .	2-—
О. Шпайтко „Листи з цекла“ . . .	—30

	К. с.
Іван Франко: „Що таке поступ?“ . . .	1-20
Франчук: „Оверда“ . . .	—20
Підеша: „Восток і запад“ . . .	2-—
С. Тихий: „Як робити testament“ . . .	—30
Марченко: „Власна хата“ . . .	—20
Яричевський: „Серце мовить“ . . .	—60

При замовленнях книжок упрасає ся прислати
на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Православний

МОЛИТВЕННИК!

для молодіжи,

е до набути

в Папірні „Рускої Бесіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане
10 проц. рабату.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

Відсутнє число

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятницю і неділю,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністрації і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Редлямації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсерта-
м платні в Чернівцях.

Війна.

Дипломатичні зносини межі Росією а Японією зірвані. Японія відкликала цілий свій дипломатичний корпус із Росії. Цар із свого боку видав приказ своєму послові опустити Токіо. І так атрантована дипломатична війна закінчила ся і розпочинає ся так давно жданий збройний конфлікт. Мніма миролюбність счезла і дійсні бажання двох держав заінтересованих на далекім сході дали ся видіти вповні. Коли і в сю критичну хвилю, чого годі сподівати ся, не прийде до по-
лагодження справи через компроміс з боку обох держав, то довша війна буде мати фатальні наслідки не тільки для Росії і Японії, а взагалі і для других першорядних держав особливо для Англії і Америки.

Росія при всій своїй военній силі займає на далекім сході становище не вигідне в стратегічній відношенню. Мало того, аби вповні правильно оцінити сили Росії, треба також звернути увагу і на її фінансовий стан. В сій справі най-
ліпше поінформує нас провізоричний бюджетовий прелімінар на 1904 р. предложений заступником міністра фінансів.

Із него ми довідуємо ся, що звичайні доходи на 1904 рік мають перевищити доходи за 1903 рік о 83,061.815 рублів. Цікаво зазначити, із яких жерел черпає ся підвищення. На се питанє відповідає нам цілий ряд цифр поданих низше. Дохід від експлуатації залізничних доріг має побільшити ся о 34,7 міль. рублів, від експлуатації спірітусових нап'янків о 25,5 міль. рублів. Через підвищенє ціна мають доходи

в порівнянню з минулим роком побільшити ся о 12,3 міль. рублів. Далі, звичайних розходів в 1904 р. має бути о 86 міль. рублів більше, чим в 1903 році. При тім ся над-
вишка розділена межі міністерства в такий спосіб: Міністерство війни 30,8 міль. рублів, міністерство внутрішніх справ 15 міль. рублів і на міністерство освіти 4,4 міль. рублів. На реорганізацію поліції видано більше о 1,4 міль. рублів, а видатки на утриманє різних заведень для селянських справ побільшено лише о 0,8 міль. рублів, тоді коли на само духовенство призначено розходів більше о 11,7 міль. рублів. Із поданих цифр видно, що при побільшенню доходів звернено увагу переважно на посередні видатки, що лягає незвичайним тягарем на оподатковані верстви. Із тих же цифр видно, що для піддержування державної продукції заряджено в Росії штучні міри, які безуспішно ні до чого не причиняють ся; говоримо тут про підвищенє ціна. Та се ще не все. Треба заважити, як поділено державні доходи. Варта порівняти видатки на поліцію і на різні селянські справи. Отже перші побільшені порівнюючи їх із минулим роком о 1,4 міль. рублів, а другі лише 0,8 міль. рублів. І се тоді, коли загально признано, що селянська господарка все більше і більше унадає.

Мало того. Після прелімінара предложеного міністерством фінансів виходить, що розходи покрийуть ся державними доходами лише тоді, коли видатки на флоту будуть сего року побільшені лише о 6½ міль. рублів, чого з відомих причин годі сподівати ся. Крім того, надзвичайні

розходи в 1904 р. мають виносити 212,178.804 рублів, для покриття яких береть ся 195,792.562 рублів із державних резервних фондів. Тут мимохіть виникає питанє, від-
кіляж взяли ся ті резервові фонди і приходять ся згадати на численні позички, які Росія затила в пос-
лїдних часах. Отже сегорічний державний дефіцит в Росії досить великий і его лише штучно замасковано. Се є найстрашніший ворог Росії в надходячій війні. Не-
обхідно мати великий резервовий фонд для війни; як на доказ прав-
дивости сеї думки досить указати на те, що війна в 1877—1878 рр. коштувала Росію около 2 мільярдів рублів. Один Наполеон був того переконаний, що війна живе з війни, алеж не всі — Наполеонами.

Раніше сказали ми, що Росія займає на далекім сході невигідне становище під стратегічним зглядом. Річ в тому, що крім концентрації війська і флоту потрібно також по-
старати ся і о приготуванє стра-
тегічних дорог і відповідного терену війни. Росії все то трудно виконати. Можливо, що терен війни буде не-
звичайно великий — отже Росії потрібно булоб розтягнути свої вій-
ська, що є невигідне як задля браку відповідного числа війська, так і з огляду на другі стратегічні вимоги. Брак потрібного числа залізних до-
рог зупиняє рух війська — отже трудно буде сконцентрувати в відомих місцях потрібне число війська.

Що до морських сил, то Росія багато слабша ніж Японія. Японська флота значно переважає російську навіть чисельно, не кажемо вже про якість японських моряків і їх озброє-
нє. В інтересах Японії є, аби війна

розпочала ся на воді, бо в такім разі вона малаб більше шансів на першу перемогу. А не треба забувати, що добрий початок — половина діла.

Не без значіння також і те, по якій стороні стануть Хіни і Коре-
анці. Правда Хіни зобов'язали ся заховувати ся підчас війни неутра-
льно. Але інтереси їх і Росії що до манджурского питання так проти-
лежні, що годі сподівати ся, аби Хіни дійсно не виступили проти Росії. Вони постараються о те, аби використати кожду нагоду для усунення впливу Росії в Манджурії. Можливо також, що Кореанці, яких симпатії стоять по стороні Японії, рішучо виступлять проти Росії. Мало того, Англія і Америка, яким надто ходить о вплив на азіатським ринку, постараються поперти Япо-
нію як не „натураліями“ в формі живого мяса — себто жовнірів, то в кождім разі — всемогучою мо-
нетою. Тим більше, що два торго-
ві міста, в яких після торгових договорів з Хінами, мала розпоряд-
жати Америка — Росія свого часу нагло окупувала.

Ми будемо мати не повну ха-
рактеристику обставин, при яких Росії приходиться ся розпочинати війну, коли не ушїмнемо про не-
певний стан в середині держави. Тоді коли народ стоїть під власттю внутрішнього ворога — абсолют-
стичної бюрократії, свідомою частю всіх народів російської держави не так песимістично задивляє ся на свого мнимого війшнього ворога.

При такім стані річий годі спо-
дівати ся, аби перемога була по сто-
роні Росії; в кождім разі коли би навіть і так стало ся, то Росія мусілаб сказати: еще одна така

Наталія з Озаркевичів
Кобринська.

З того світа уяви.

Прасвята Ганні Варвінок.

V.

(Далі.)

Іде богомільник. Іде здалека на сьвя-
ту гору, до Матері Божої, що царствує в білих мурах монастира серед буко-
вого ліса.

Богомільник був уже підбулий чоло-
вік, упав на ноги і не міг держати ся своїх людей із-за Бесіду.

Ідуть ви, людоньки добрі, наперед,
— каже він до них. — Не ждїть мене. Матїнька Божа мене і самого доведе.

Та хотї він лишив ся своїх, то не ли-
шав ся нічких людей, що гейби одним пасмом тягнули ся.

А ідуть вони не день і не два, а від Зелених Сьвят аж до сьвятої Покро-
ви; лишакот роботу, поле, хати та ідуть поклонити ся Пречистій Діві Ма-
рії, упросити ласки єї небесної.

Ідуть вони, ніби ріка пливе, розли-
ває ся, росте в очах що раз инчим цвіте цвітєм уоїлякої ноші людей з ріжних сторін. Іде компанія за компа-
нією, повівають хоругви, блищать хре-
сти і широко дунає пісня: Причистая Діво Мати руского краю.

То знов скриплять вози, із-за висо-
ких драбин визирають дитинячі голови, влязши сїна і узлики богомільників.

Громада за громадою, віз за возом,
пісня за піснею несе ся з тисяч грудий і паде до ніг Діві Марії. — — —

Від западу хмари зажеврили багровим огнем.

Велике як колесо сонце кидало сно-
пами проміння на простору рівнину перерізану тонкою струєю ріки, що як срібна нитка крутила ся серед колосних нив та буйних засіяних ріжним цвітучим зіллям єножатиї.

На горі із-за близької мряки забі-
лїли мури монастира, заясїла бляхова баня золотом сонця, усіми красками бли-
скучих хмар.

Одно велике побожне зітханє вчу-
валось із тисяч грудий, з утомлених лиць сияла радість. Голови клонили ся як колоса, а руки і серця підносили ся в гору — Слава Тобі, Господи! Радуй ся, Невісто невеністаная! — — —

Старий богомільник припав до зе-
млі, хрестив ся і бив поклони.

Довго він так молив ся та коли хотїв устати, аби іти за другими не міг піднести ся з місця. Надармо підперав ся грубим костюром, надармо силував ся підоймити ноги — утомленє перема-
гало.

Хтось зайшов із-заду і піддержав
его. То був високий білявий молодий ще чоловік.

— Дай Тобі, Боже, здоров'я, чоло-
віче добрий, що ти ратуєш мене ста-
рого!

— Труджені вибачу; певне ідете
на гору; гора стрімка, камениста тай з під ніг усуває ся.

— Знаю я ту доріжку, знаю! Не-
раз вже мої ноги єї дотпали, але ніколи не зіслабали, як тепер. Старість не ра-
дість.

— Хто в Бога щасливий, тому і ра-
дість, а ви якби у Бога не щасливі, то не дав-би вам такої глибокої старости дочекати ся тай сили, що вас веде з такого далекого краю.

— Хто може знати, як у Господа Бо-
га записаний тай менї просити би ще его ласки небесної, доки житем дарує.

— Ви богомільний чоловік, можете
ще й за других Бога просити тай не в пос-
лїднє на сьвяту гору ідете.

— Але тепер ви трудні, спочити
би вам треба. Зайдїть до моєї хати, вона недалеко; перепочуєте, а завтра підете, куди вас Бог веде.

— Най Бог заплатить, чоловіче; ме-
ні таки треба-би припочати, а як Бог дасть дочекати завтра, піду на сьвяту гору, помолюсь за вас і за діточки ваші.

— Бог з тебе говорив би, богомільче
— зітхнув гасда. Але у мене дітгий не-
ма, тепер жінка саме що з дитиною сходить ся та ніяк розв'язати ся. Шу-
каю якої щасливої душі, аби увійшла в хату, може Бог вам ту ласку дарує?

— Дав-би Бог, щоби так було; все
в его руках.

Богомільник стиснув костюр в ру-
ках і потюпав за гасдою.

Через дорогу він ему розповів, що
вже тринадцять літ, як із жінкою по-

брав ся, та аж тепер їх поблагослови
дитиною, лиш не знати, хто жити буде.

— Не страхай ся, здай ся на Бога
— потїшає богомільник, так буде, як Бог дасть.

Гасда гостив богомільника чим ли-
ше міг, що лише сам без гасдині міг приладити.

На нічліг приніс сїна і постелив у
хоромах.

Струджений богомільник зразу твер-
до заснув, але десь по за північ збудив ся і не міг уже більше заснути.

В хоромах було якось душно, він
отворив двері і вийшов на двір. — — —

На дворі було ще темно, яснійші
проблески лиш слабо пробивали густу темряву. Легкі від сходу сонця подуви будили сонну землю, шелестїли вузкими листками верб, шепотїли з вершками осе-
ту і обитими в темряву цвітїями вод-
ної лелїї. — — —

Прорвало ся прозорим сьвітлом. Цїле
небо загорїло багровим блиском, залю-
тїли крильми нічні сумраки і пронадали у яснім просторі. — — —

Над самою головою старця ударив
крильми великий чорний сумрак проби-
тий стрілою ясного проміння і мов заре-
готав ся.

— У десятимі року повісить ся.

Старець здригнув ся, перехрестив,
підняв руки тай став голосно говорити молитви.

побіда і я лишу ся... без грошей. Булаб одна лише світла сторона такого сумного явища — се знесення абсолютизму в Росії.

Дещо про Японію і Японців.

Знаменитий журналіст Беллесторт запитаний, про Японію відповів без обиняків, що се край чудовий. Вона чарує нас, як жінка. Коли її покине ся то потягає нас до себе більше чим би ми сего бажали і оставляє в душі незатертий слід. Самих Японців можна не любити, але годі не піддати ся тому чарівному вражінню, яке у нас викликають. Про життя Японців, котрі як звісно належать до раси монгольської і ведуть перед в її культурнім поступі писали ми вже дещо в 4. числі „Рускої Ради“. Тепер подамо ще хіба висоту населення Японії враз із островом Формозою, яке виносить 50,000,000 отже майже 110 мешканців на один кв. км. Се є її головною причиною, що Японці з усею силою стремлять до добути нових територій. Під зглядом економічним поступили вони в останніх тридцяти літах так дуже, що подібного другого соціологічного явища мабуть годі і знайти. По часах господарства майже природної — з'явили ся ліси коминів, електричні мотори і невимовний фуріт фабричних коліс.

В 1898 р. було в Японії 2,910 фабрик, які уживали моторів із силою 63,500 коней. Осередком промислового руху є Осака, де вже 1899 р. було 1,933 фабричних коминів, 460 кітлів, 408 машин величів. Виробляє ся тут все: тканини, вироби бавовняні, папір, капелюхи, цемент, сукно жовнірське, залізо, тютюн. Деякі машини зроблені після моделів так виходять, що про них не знають і європейські індустриальні центри. Торговля японська поступає також дуже швидко наперед. Із 26 мільонів єн вишньої торгівлі із р. 1868 досягнуто в році 1901. аж 506 міль, отже за 33 роки торгівля стала 16 рази більша. Перевозову службу торговельну перебрали Японці також у свої руки, так що пр. урядили правильно комунікаційне połączenie з Європою що чотирнадцять дець.

Японія буде півчверта рази так велика як Галичина, а вивіювана вона прегарними околицями й роскішною ростию, до якої вивію достроюють ся чепурні та легонькі японські будівлі. Богатства мінеральні також значні, головов обильні засоби камінного вугля. Підсоне в Японії не одиоцільне, так як єї країни розтягають ся від 30 до 45 степеня північної географічної ширини. Положенням своїм відповідає проте Японія краєм положенням на берегах Серед-

земного моря. Коли взяти на увагу склад Японії після островів, які єї творять то на Бессе є підсоне острів, на Японії умірковане а на Кю-шю горяче немов у підворотничкових околицях...

Супроти того, що війна між Японією і Росією вже розпочала ся згадав ще про духовий настрій Японців. У них головним принципом виховання є вполюване в молодечу душу погорди до смерті. Єї зустрічають вони без страху і болю. А до того серця їх переповнені любовію до вітчизни, яку випалюють у молодіжці патріотичні повісті, в яких величаєть ся посвяту для рідного краю, і земля переповнена славними історичними споминами. Як ширить ся в Японії патріотизм на се ще ось який характеристичний момент: Навіть на картах до гри замість звичайних фігур повинувано у них вірші пригадуочі відвічні народні традиції.

Англійський парламент.

Англійський парламент знов зібрав ся на парламентарну сесію, а король Едвард VII. відкрив єго престольною промовою. Підчас засідань англійського парламенту на дивний порядок мусять прийти дуже а дуже важні справи. Насамперед мусить він розв'язати досить трудне питання що до війни на далекім сході. Правда, король в своїй престольній бесіді висказав надію, що заколот на далекім сході поладить ся мирно; однак, здає ся, надії англійського короля не сповняться, конфлікт на далекім сході чим дальше тим більше загострює ся. А вісти, які принесли послідні телеграми можна вважати за початок війни. Англія в силу договору з Японією, а також в виду своїх власних інтересів на далекім сході мусить взяти активну участь в російсько-японському конфлікті. Але для сего потрібні величезні видатки, тоді коли бюджет держави стоїть дуже лихо. В наслідок великих коштів на буреску війну державний довг зріс до небувалої величини.

Отже при таких стані річий Англії одваково не вигідно, як зречи ся активної участі в війні, так і видати величезні кошти і тим самим збільшити державний довг. А тут треба ще видавати ся на два другі дуже коштовні походи.

Борба за Самалійське побережжє з повстанчими дикунами веде ся вже два роки, пожерла мільони і не принесла Англії нічого крім страт. Рівночасно мерзнуть англійські війська в снігу в високих горах середньої Азії, де Англіїці заняті тибетанських вершин хотять покласти сильну перепону напорови російського впливу на азіатським ринку.

Мало того, англійський парламент буде мати досить клопоту з видатками на военну флоту. Річ в тому, що англійські фаховці вважають єї уже зовсім недостаточною супротив зросту німецької морської сили. Можливо також, що на дивний порядок нарад підчас теперішньої сесії англійського парламенту прийде ще і проєкт військової реформи, бо критика цілого краю звертає ся проти тим печуваним відносинам, які відкрито з нагоди послідної війни з Бурами. А наслідком сего буде знов звернене до державного мішка. Тому то тепер в Англії з такою енергією піднесена kwestія реформи торгових міжнародних відносин. Чемберлен вважає потрібним в інтересах держави охоронити цілком свою продукцію і торгівлю перед конкуренційним напором інших держав і народів. Сторонники Чемберлена ведуть сильну агітацію за протекціонізмом і вважають єго конче потрібним для дальшого розвитку англійської торгівлі. Проти сего безуслівно виступлять всі прихильники свободи торгівлі і між ними в соїмі — ліві. На всякий спосіб буде се борба досить цікава і такі чи другі наслідки єї будуть мати велике значінє.

Перший відгомін законодавчої діяльності в англійським парламенті — се внесенє законопроекту в справі іміграції Жидів з Галичини і Росії. Після сего проєкту кожний такий імігрант має бути під доглядом поліції протягом 5 років і може бути висланий адміністративною дорогою за найменшу провинну. Взагалі в Англії заряджено всякі міри, аби зупинити іміграційний рух.

При таких стані річий отворенє англійського парламенту будить ве-

лике заінтересованє, тим більше, що від становища Англії супротив Японії буде в значній мірі залежати хід російсько-японського конфлікту. Найважнішою справою, яка прийде під наради підчас теперішньої сесії англійського парламенту, останє ся все таки питанє — бути або не бути — що до участі в оружнім конфлікті на далекім сході.

НОВИНКИ.

Достойні гості у нашого земляка-артиста. В суботу загодили князь Гогенлоє із своєю достойною женою до атеїє нашого земляка акад. маляра Миколи Івасюка. Численні образи, портрети, студії і ескізи викликали у достойних гостей велике заінтересованє а з спеціальними похвалами для живописця висказували ся за єго великий історичний образ „Богдан Хмельницький під Зборовом“, як також за вдатні портрети.

Хто би через не догляд або злу адресу не дістав запрошенє на вечерок тов. „Буковинський Боян“ (педіля, 14. с. м.), просимо звернути ся з докладною адресою до секретаря нашого товариства п. Ор. Гандяка (п. к. П. Гімн.), котрий жадає запрошенє сейчас вишле. — Виділа.

Виділа ремісничого товариства „Зоря“ в Чернівцях почувє ся до якого обов'язку аложити сердечну подяку Ви. панам академікам Джерджови і Ярошинському, що зняли ся ласкаво аранжованєм на вечеру „Зорі“, який відбув ся минулої суботи. — Неменьша подяка належить ся Ви. панам добродіям: пану інженатору Половичови, д-рови Миронови Кордубі, судії Бурачинському, членови „Зорі“ О. Кордасевич, гостям: П-ні Кульчицькій Адолі, пп. Добровольському і н. за ласкаві надатки, якими на вечеру обдарували наше товариство. Вітати сердечне спасибі всім П. Т. членам гостям, котрі своєю присутністю звеличали наш вечерок.

Загальні збори Історичного Товариства в Чернівцях відбудуть ся в п'ятницю, дня 12. лютого 1904 о 8. год. вечером в залі Народного Дому з таким порядком денним: 1. Отворенє зборів. 2. Справозданє з діяльності виділу. 3. Справозданє касово. 4. Абсолюторія і вибір нового виділу. 5. Репортаж д-ра М. Кордуби: Програма Товариства. 6. Відчит п. Панька Кліма: Плятон і єго значінє для розвою людскости. 7. Вільні внесення. — О. Милькович голова, О. Мановей секретар.

Із-за горв підносило ся здоровє, погідне сонце і кидало пригорцями золоті блиски.

Двері хати тихо отворили ся і вийшов газда. Єго лице було так саме ясне і погідне як сходяче сонечко.

— Бог поміг — сказав він радісно — дав мені сина.

Богомільникови серце стиснуло ся. Він подивив ся сумно на втішеного батька, хотів щось сказати, але замовк, не мав серця єго радість розбивати.

На що казати? — думав він про себе. — Тут ніхто нічо не допоможе, як уже така єго доля.

Ліпше завтра помолю ся за них на сьвятій горі.

Все в Божих руках.

Час єму вже було відходити. Газди етади єго просити, аби вернув ся тай держав їх дитину до хресту. Коли вже на такий час потрапив — тай все гараздом обійшло ся, то най хоть покумають ся.

Богомільникови ніяк було відказувати ся тай від того таки не годять ся відказувати.

До монастира було недалеко.

Лучі сонця підносили поволи мраку і відкривали сьвятую гору.

Висока вежа монастирської церкви вибігала високо понад верхи дерев, продирала хмару яки вирізана промінем сонця на янім блакиті неба.

Рівня по під горою вже роїла ся від людей, возів, усяких перекупок і купців.

Одні розбивали великі пакы, розвішували на шнурках образи, хрестики, металики, стяжки, розкладали молитвенники, зеркала, сопліки. Там знов продавали свічки. На низьких окритими дошками стільчиками розкладали булки, медівники, маювані цукорки. Садівнички сиділи з кошиками яблук та иншою садівниною.

Крута стежка до монастира вела стрімним берегом, по обох боках росли старі буки з нумерами пошривуваними богомільниками перед десятками та сотками літ. Дупкий камінь суне ся з під ніг, лише подекуди придержує ся грубим, покученим як гада коріням.

Люди йшли тихо, зрідка лиш перекидаючись словами або відмовляючи молитви.

Побожну тишину переривали лише в ряди — годи лискливі крики жебраків. Вони витягали поломані руки, коліна, підносили голови з випаленими очима і заводили на всілякі голоси: За ваше здоровє... за душі померші, до Ієуса Христа — до Матінки сьватої. Деякі підносили хрести в руках і заклинали мир Божий до мирорердія.

Там та не там брєніли як бжолки лірники, а коло них купка людей зітхає глибоко, киває головами і кидає по крейцару, а лірник крутить корбою тай співає пісні до Пречистої Діви Марії.

На самій горі був ліс людей.

З палицями в руках, з вузлами на плечах багаті і бідні, обуті і босі падали на коліна, цілували землю. Над пові-

нею голови і палахаючих свічок висіло ясне денне сяєво і клонило усі голови перед Божим престолом виставленим на честь Пречистої Діви.

Протяглі шемри людського гамору вражали тишиною, серед котрої чути було рівний звук дзвінків та голоси монахів, що благословляли.

Служба за службою, акафіст за акафістом... Нарід тисне ся до кутів, де сиділи душпастири, сповідали і розрішали єго від тяжких гріхів.

Вдарили у великий дзвін. Чистий єго голос підлетів як орел, бив крильми і сіє ся високо у блискуче сяєво.

Весь нарід упав на коліна; зачала ся велика служба Божя.

До середини церкви, де був образ чудесної Матері, ледви мож було досягнути — так люд доволка тиснув ся.

Заслова поводи підносила ся і показувала ся Матер Божя.

Лише Єї ясніло щастєм і тихою радістю. Широко розвинула руки і довгим рантуном яки обгорнула увесь світ, усіх бідних, зболілих, усіх тих, що до Неї горнули ся і шукали у неї спокою.

Поволи зступала з престолу, пліла серед звід свічок і обланів кадила, прикладала руку до зболілих сердець, утирала слюзи, здоровила хорих і тихомирила єтони нещасних.

З усіх тих лиць щезав смуток, висихали слюзи, роз'єснювали ся без блиску очі.

Ніхто вже не чув болю своїх ран, ні серця, не чув суму душі.

Старенький богомільник лежав хрестом. Серце єго отворило ся яки про буджена сонцем землі; душа рвала ся високо, а в грудях грали пісні, яких він ніколи не чув, на уста навертали ся слова, яких він ніколи не змагав.

І молив ся він за себе і за всіх живих і мертвих, молив ся за тих, що ще будуть на світі жити і за маленького народженого, тяжко засудженого страдним приказом долі.

Тимчасом газди ладили ся до хресту. Уже гостий запросили та лиш чекають на старенького богомільника. Кумів було щось десатеро, але богомільник стояв у першій парі і держав дитину на руках.

Довго вони єще потому не хотіли єго від себе пустити, але все таки прийшов час і на те.

— Повертайте знов коли до нас — просили відходячого — як Бог дасть, що будете йти на сьвятую гору.

Але богомільник покнявав головою. Старий він уже чоловік, та хто знає, чи вже не задовго не чекає єго дальша дорога.

На відході поблагословив дитину тай поклав у руки образок Матері Божої, що купив був на св. горі.

Мати убрала образок в рамки і повісила на стіні, коли дитина піросла, то рано і вечер проводила її перед сям образом молитви.

(Далі буде.)

Загальні збори товариства „Руска Школа в Путилові і Вишніці“ відбулись дня 14. лютого с. р., о год. 4. по полудні в будинку шкільним в Устю-Путилові з наступним денним порядком: 1. Справоздаче комітету вечеркового з видатків і доходів з дня 6. лютого 1904. 2. Полагоджене внеску п. Гайки дотично введення приватної науки 2. перших класів гімназії в Путилові. 3. Вільні внески. 4. Проба оркестри (просить ся взяти з собою інструменти). Час і місце для зборів догдано, тому є повна надія начисленні зборів. Хтоби з членів не міг прийти з важких причин, то згодить ласкаво наперед про се донести на адресу п. Гайки в Устю-Путилові. — За вид.: *Юрій Гордійчук* голова, *Николай Гайка* писар.

Загальні збори каси пожиткової і шадничої в Корчештах відбулись в неділю 15. лютого с. р. з наступним денним порядком: 1. Звіт касовий за рік 1903. 2. Доповняючий вибір старшини, 3. есентуалія. — *О. Казивич* начальник.

Загальні збори каси пожиткової і шадничої для громади Вашківці н. Ч. відбулись в неділю дня 6. марта с. р. з наступним денним порядком: 1. Звіт з діяльності старшини в році 1903; 2. Перечитане і прийняте бізнесу; 3. Зміна фірми товариства; 4. Вільні внески і запитання. — За старшину каси *Іван Гарасимович* начальник.

В Кадобівцях відбулись перші загальні збори каси пожиткової і шадничої, стоваришени зареєстрованого з не обмеженою поручкою дня 15. лютого 1904 о 11. год. перед полуднем з наступним денним порядком: 1. Вибір предсідателя і писаря. 2. Вибір скрутаторів і члена, що має провірити і підписати протокол. 3. Установа стану паїв, вилдок і т. д. після §§ 52 в—е, 59, 63 і 65 статута. 4. Ухвала в справі запомоги краю. 5. Вибір каспера. 6. Вибір членів до ради надзорної після §§ 32, 40 і 51.

Другий вечерок тов. „Зоря“ відбувся в суботу дня 13. с. р. в салі тов. гімнастичного (Turnhalle) ул. Йосифа ч. 14. — Стрій візитовий або костюм. Вступ для панів 2 К, для пань 1 К. — Комітет докладає всяких можливих старань, аби і сей вечерок випав без догани.

Із почти. Міністерство торговлі ствердило уряджене самостійного уряду почтового в Дерелюї (нов. Чернівці) і в Балабані (нов. Сучава). Активовані тих урядів у відповідній часі подане до прилюдної відомості.

Судити конкурсів географічного товариства в Парижі поставили вносене, аби золотий медаль на р. 1904 призначено шведському подорожникови Свен Гедінові, який, як звісно, добив ся тамтого року аж до Ляси в Тибеті.

Місто Дуарте на острові Сан Домінго згоріло в більшій часті до тла.

Шість папів менше! До тепер було після католицької історії церковної від сьв. Петра аж до Пія Х. загально 263 папів. Та в сегорічній ватиканським річнику „Gererhia“ папу Пін означено не 264 але 258 папою. Стало ся се тому, бо після наукових дослідів M^g. Duches шістьох папів оказало ся неавтентичними і їх із виказу папів счеркнено. Вістку сю подає париске „Figaro“, однак промовчує імена тих мнимих папів.

Найшов золото Яків Шніц дідич в Тарнавіці угочанського комітату. Шніц шукав вже від тридцять років за ним і в кінці подирав руду дуже багату в золото. Причиною его пошукувань були головні мужицькі перекази, що в тім селі має бути закопане золото — оттакє то все буває, що мужик про золото балакає, а пан его горне у свою кишеню.

На руску селянську бурсу. За заходом о. Данилевича і пана надучителя Завадюка громадський уряд у Мілеві прислав 5 кор., за що заряд бурси складає в отсій дорозі великодушним панам як і громадї сердечну подяку. Далше, вступили в члени пан радник двору Вінідний (4 кор. місячно) і пані Продав з Лашківки (1 кор. місячно), Паниа Дмитрюк прислала 6 кор. а пан Войнович 2 кор.

Науковий фейлетон.

Про спілковий рух в Німеччині.

Написав: *Адольф фон Ельм.*

(Далі.)

Треба сказати, що засноване спілок по великих містах дійсно сполучено з трудностями; тому потрібно з початку розвинути там сильну пропаганду, щоб зацікавити сею справою велику масу робітників. Бож коли заснувати консумційне товариство в закутному місті, то воно мати не значіне лише дрібної крамлиці. Тоді ему трудно досягнути то, аби дійсно з успіхом вести конкуренцію на ринку. Коли таке товариство може повстати лише як дрібний крамар і буде потребувати кредиту, цвитуний розвиток его є неможливим. Бож цілий успіх полягає на тім, що консумційне товариство платити готівкою і купує товари великими партиями.

Англіські консумційні товариства вже давно зрозуміли се і тому з організували закупню товарів великими партиями. Вони покладали собі цілію зробити дальший крок в організації закупни товарів і заснувати щось подібне до консумційного товариства для самих таких консумційних товариств і в такий спосіб разом закупувати товари. Так там і зроблено, дякуючи чому досягнуто успіх, якому ще нема рівного. В Манчестрі в 1874 р. відкрито перший, а в Лондоні другий склад товариств для гуртових покупок. Обороти сего складу в 1899 р. виносив 287 міль. марок, о 13% більше чим в 1898 р. Чистий зиск за 1899 р. виносив 5 міль. марок, о 27% більше ніж в 1898 р.

Та і в Німеччині існує подібна спілка консумційних товариств. Вже давніше заснувала ся така спілка в Бремені, але консумційні товариства не поперали єї в потрібній мірі, тому вона й не годна була існувати. Пізніше саксонські консумційні товариства зробили нову пробу і заснували таку спілку в Гамбурзі. В сій спілці оборот за 1899 р. виносив 6 мільонів марок і, як бачимо, значно побільшав що до обороту в 1898 р. Порівнювати річний оборот німецької центральної консумційної спілки з англійською безсумнісно ще не можна. Зиск Гамбурзької спілки того самого року виносив 43.000 марок.

Як розвинули ся товариства в Англії, видно із того, що в Манчестрі вони мають власний банок, в якому за другу половину 1899 року оборот виносив 609 мільонів марок, отже за цілий рік виносив около 1200 мільонів марок. Банок дбає не о великий зиск, але перш всего має на цілі викликати торговельний рух в консумційних товариствах. В Англії при пожитках в банках довший час брало ся 6%, а по деяких навіть 7%, тоді коли банок товариства задовольняє ся лише 4% та ще з того повертав 1% як дивиденд, отже власне брав лише 3%. Недавно місто Манчестер зацілило в сій банку пожитку. Англієська центральна спілка консумційних товариств має 7 власних пароходів, з яких два служать для зносив з Гамбургом, до якого вони прибувають регулярно двічі що тиждня. Ся спілка закупує багато товарів за кордоном, особливо в Данії, який щорічно платить багато грошей за масло, сало, яйця і т. п. Та найзначнішими і найважливішими єї закладами являють ся власні фабрики, на яких вироблює ся різні товари, між ними і такі, збут яких між нашою робітничою верствою є незначний. Найбільше виробляє ся обуви. За послідну половину 1899 р. такі фабрики випустили на продаж 1,700.000 пар обуви. В самім Манчестрі по фабриках, що належать центральній спілці консумційних товариств, виробом обуви займало 2500 люда. Причін платня мужичий виносять там 30—32 шел, а робітницям 16—22. Се далеко лишча платня ніж в других фабриках обуви. Ще треба додати, що товариство має свої власні друкарні і багато інших закладів. Не можна не завважити, що уєї названі фабрики і різні заклади мали великий зиск.

Та центральна спілка консумційних товариств пішла ще далі: вона придбала землі, має власну худобу і тут досягнула гарні наслідки. Отже тому хочуть і далі купувати землю і минушого року ухвалено видати на сю справу 17.000 фунт. штерл. Заразом ухвалено видати 2.000 фунтів на фонд для голодуючих в Індії. Се все виробляє центральна спілка

консумційних товариств. Крім того поодинокі товариства також займають ся виробом різних товарів для місцевого збуту, приміром одяга шита по мірі. Алеж те, що можна виробляти великими партиями — виробляє центральна спілка консумційних товариств. Все тут робить ся злиномірно. Лише там, де се вичне потрібно, бачимо ми дрібну продукцію.

(Далі буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Збиране рукописей. Пієріонт Морган закупив рукописи Байронового Корсара і Бульверових „Послідних днів Помпеї“ за 50 тисяч корон і передав сьому синові, аби завіз їх до Нового Йорку. На ті рукописи були ще й другі аматори, але давали трохи менше грошей, ось — Пуліцер, власник „Нью Йорк Ворльда“ давав за них 38.000 К а д. Рокефелер 42.800 К.

Ібзен а норвегський народний театр в Християнії. Із розвідки норвегського урядника Блянка виходить, що загально на християнській сцені граю 20 драм Ібзена а виставляювано їх 857 разів. Не всі штуки тїшили ся однако-вим поведженем. Найбільше, бо 122 рази виставляювано „Союз молодіжи“, „Катилини“ і „Сатирів“ дирекція сего театру зовсім не виставляла а „Пожару“ взагалі ніде не граю. Що до гонорару то Ібзен вдоволяв ся звичайно доходом із першого представлення, раз лише зажадав 4 тисячі корон в готівці за свого „Ворога народу“, однак як раз на сій штуці не зробив театр надзвичайного інтересу.

Жиди в польській літературі. Така вже доля народів недержавних, збіділих, що їхні найкрасіші сини не працюють для свого народу, але збогачують своїми творами скарбниці других міцніших народів. Не лиш ми маємо своїх Гоголів; ось у жидів є безліку таких письменників, що працювали й працюють у письменствах німецьким, російським і польським. Цікаві в тім напрямі дані що до польської літератури (*). Вони видають власне світло на kwestию, кому має завдячити теперішня польська література свій розвиток. Ось на поли критики працюють: Вільгельм Фельдман, що нині також повісти і драми, Цезари Елленга (Наполеон Грінбауд), Антоні Ланге, Генрик Бігелайзен, Ернест Дайхес-Дуніньскі, Альфред Носсіа, Леон Вельмонт (Вьюменталь), Адольф Й. Кон, Егтінігер, Форштетер, Й. Гольдберг, Леопольд Мейер, Габріель Кемінер, Др. Ігнати Зіссер, Гжегож Глясс, Краусгарі, Станіслав Ялк, Мальвіна Познер, Гайрайнова, Ян Стен (Людвік Бруннер), Остап Ортовін (Оскар Каценельленбоген, Зігмунт Бромберг-Витковскі і др. Монат. У відділі поезії крім Лянґе, Носсіа, Ал. Краусгара і Стена, записали ся в більше або менше тривалий спосіб ще Казімеж і Владислав Штерлінґи, Тадеуш Скарга (Маврикій Бернштайн), Фейке Пераль, Фр. Арнштайна, Едмунд Бідер, Генрик Зальц і Бенедикт Герц, який є одним із найліпших польських байкарів. В драмі крім згаданих вже вище пробують своїх сил Даниель Згурскі (Фрайдензон) і Ін Штерн: Повісти й оповідання пишуть: Міхал Муттермільх, Альфред Коуар, Альбес (Глясс), Регіна Левін, Регіна Бернштайн, Бр. Найфельд, Маріон (Гроссгайкова) А. Кальлас (Анея Корніґт) і др. Про Жидів — польських публіцистів нема що й говорити, нема мабуть багато польських часописей, де би вони не трудили ся. — Розумієть ся, що тут перелічені і ті Жиди, які змінили в пізнім віку свою віру, бо вона не змінила ані їх раси ані духовної фізіономії. Колиб ходило о визначене місце, яке займають Жиди письменники в польській літературі то треба би сказати, що найбільше значіне добули собі вони в поезії а головні в літературній критиці і через те причисляли ся значно до перецілених на польську ниву сучасних напрямів європейської літератури. Не без значіна були в сій справі і переломи новітніх європейських творів на польську, мову які доконували по найбільшій часті — також Жиди.

Оле Сатур.

*) Гл. Rocznik żydowski 1904. 36 64/5 ст. 142, і др.

Запорожські старинності. Член катеринославського археологічного музею ц. Стромьенко перейхав весь катеринославський повіт в цілі науково-археологічних дослідів. В наслідок сего при розкопках знайдено кістяк чоловіка. Завдяки

тому, що тут же найдено останки запорожської одяги разом із поясом, можна з певністю сказати, що се є кістяк Запорожця. Крім того найдено посудину з оригінальними старинними орнаментами. Висоцано дві бомби, люльку і інші останки домашнього інвентара із запорозьких часів. В селі Канулівці н. Стромьенко розглядав старинний чумацький віз із характеристичними українськими орнаментами. Відтак завернув до села — Гола-грушівка, де оглядав старинні хрести подаровані запорожцями до церкви ще в 1724—1786 рр. Недалеко коло церкви паходять ся два старі кладовища, при чім, як се видно із надписей, на однім із них є багато сильних могил. Отже можна припускати, що в сих місцевостях відбула ся мабуть не одна борба Запорожців з своїми ворогами. Крім сего місцевість ся знапа в історії Запорожця також ще з того, що тут жив славний кошовий Сірко, так що і до тепер єї називають еще — Сірковою.

Послідні вісти.

З делегацій. Мадярські обструкціоністи починають уже і в делегаціях робити різні труднощі. Делегат Вереш зажадав відорочени нарад над бюджетом маринарки, доки міністер війни не представить докладно свого становища в справі військовій. Се жадане піднер дел. Околічаний. Але комісія по довній дискусії відкинула се внесене. — Міністер війни Пітрайх розвивав нині далше свої погляди про намірені реформи у військових школах.

Кріза в Сербії. Король Петро все ще не може знайти собі президента міністрів, а сам Груїч не хоче вертати Дунаю, що безпосередно причиною уступленя Груїча було жадане російського посла Мурав'єва.

З далекого сходу.

Відень. Запроваджене Владивостока є дуже недостаточне. Магазини сильно обставлені сторожкою, бо в місті крутять ся дуже багато японських шпигунів. Коли би магазини підналено, Владивосток би грозив голодова смерть.

Париж. Дневники довідують ся, що під начальвою командою Алексеева, команду над сухопутною армією обняв генерал Куропаткин, а над флотом адмірал Скридлов. Перші стратегічні операції так Япану, як Росії мають па цілі обсажене полудневої Кореї і висилку сильної корпусу армії до Сеулу.

Токіо. Перша дивізія японської флотії і часть транспортної флотії з сухопутними військами вже відійшли і дня 7. с. м. вечером або рано вже етапували в Чемульпо (порт під столицею Кореї). Чотири російські кораблі війні виїхали на зустріч двом японським панцирникам, що наподать з Генуї. За сими кораблями російськими Япан вислав три панцирники першої класи з наказом безпозволенного атаківати Росіян.

Відень. Англіїї затопили в Суеці умисно корабель; через те військо російське і ємуційні вислані Росією з Європи до Азії будуть мусіли задержати ся через кілька днів. Затопленем Суецу середземне море замкнено як „бутылку корком“.

Відень. В австрійських урядах тедеграфічних заборонено висилати шифровані депеші до Японії.

Ст. Франціско. Японський консул оголосив урядовий маніфест до Японії, мешкаючих за границею, щоби вернули до вітчизни найдалше до середї

Владивосток. Під Байгайвай японська флотія замкнула виїзд російським кораблям.

Петербург. Намісник Алексеев вислав до царя таку телеграму, що нині (9-го) о півночі напали японські торпедові човна на російську флотію в Порт-Артурі. Два панцирні кораблі і один хрестовець ушкоджені. Значить ся, війна розпочала ся вже на добре.

НАДІСЛАНО.

Підписаний просить уклінно всіх тих Ви. Панів, котрі до тепер ще не заплатали за вислану їм книжку „Чоловік чести“, а з якої розпродажи часть призначує ся на будову „Народного Театру“ у Львові — о надіслане як найскорше належитости або о зворот в добрім етапі книжки. *Евген Адам Крушинський*, Коломия, ул. Соборного 3.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на ціні процент після кількості уміщених.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новости.

Для Пань.

Правдиві пера струсові і вахлярі в газі, білі, чорні, сині і н. в різних балевих красках і формах. Рукавички Glacé, Châir, шовкові гладкі і ajour, білі — в різних красках. Валєні панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднійшої балевої сорти. Піз-черевик, цїжемки білі Glacé, або чорні лякерки і Chevreaux. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими піковими і н. передами, ковнярі, манжети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, спанки до сорочок, ковнярі і манжети, лякеровані черевик у великих модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skings, соболєві, з куни і різнородні модні вироби; до того зарукавки (муфи) і шапки. Убраня футряні для хлопців і дівчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одяги, паньчохи для дам і дїтїй, паньчохи до польованя, огрівачі колїн, карку, черева і пультєв, камаші, вовняні шапки, рукавички для дам, панів і дїтїй.

ПРАВДИВІ ПЕРСЬКІ КУЧМИ Sealskin і Nutrica для панів хлопців і дїтїй, зимові рукавички шкїряні, вовняні, футряні для дам, панів і дїтїй.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАНА (ручна робота), черевик домові і різні найліпшої якості для панів і дам, як також черевик до вправ гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНІГУ найліпші фабрикаці, самостійна продаж тихже, з патентованими підшвами, на котрих не мож похованути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВІВІР артикулів з бронзу, із шкїри, артикулів до подорожи, нецесарі Nips, столиків сальонових на цвїги і до курєня.

Самостійна продаж обуви з Годиарської фабрики обуви **Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відні**, різної сорти для пань, панів і дїтїй. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хїньского срібла з ц. **к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спїлки у Відні.**

Красне, добре і дешево.

Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфекції пань,
паньчохи і панів.
Новости:
в жакетах, новїтрах
і плащах
з найліпших што-
фів відєньских і бер-
линських сальонів.

Магазин одягів дамских і мужеских
Чернівці
ул. Ратушева 6. Готель „Централь“
(в льокалю Якова Гольда)

ОДЯГИ
для панів, хлопців
і дїтїй.
Загортки, ульстри і
шляфрони.
Футра завчайні і до
подорожи і всїлякі
в сю галузь входячі
артикули з перво-
рядних фабрик.

ВСІЛЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ

виготовляють ся сейчас.

2 (8-7)

Красне, добре і дешево.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найсворше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шїфкар-
тою дістане, їде цілу дорогу дешеве, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желїзницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересїданя. Ціни перевозу кождому доступні.
Лїнія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма
(листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Перша буковинська.

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологїчного ремесельного
музея у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновїшого крою для пань, панів і дїтїй.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкїр.

При замовленях в провінції пожадане, аби прислати зужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева I7. (під „золотою Грушкою“).

7 (-)

Канцелярія

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

створєна

в недїлю і свята від 1/2 10 до 11 години рано.

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Виданя тов. „Руска Бесїда“:

*** „Явдох“ словїнська казка	К. с.	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“		—20
О. П. „Хлопці садівники“		—40
Омелян Попович „Розмови“		—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“		—40
В. Умїньский-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде єї кєнець“		—30
Проф. О. Єремївчук „Іван Сучавський“		—40
Ів. Важањський „Пропасть“		—20
Ф. Колєсса „Наша дума“		2-50
Гаршин „Малїрі“		—20
*** „Зєрна“		—20
*** „Котїзі по заслугї“		—20
О. П. Конєвський „В день святаї воли“		—20
Ю. О. Федькович „Прєсєкурка“		—20
Омелян Попович „Ластівка“ (старі рєчїники)		2—

Виданя тов. Руска „Школа“.

Барановський Мєчислав „Пєдагогїка“	1.20
Ом. Попович „Мєтодїка“ I часть	—60
„ „ „Як бїдні збогатїли“	1—
„ „ „10 казок для дїточок“	—20

Ом. Попович. „Збїрка законів“	1—
Ів. Синюк. „Образки з житя“	—20
Шпїйнарєвський Сєргїй. „Руска Читанка“ для II. класї гімн.	2-80

Др. Стеф. Смалъ-Стоцький „Громада“	—20
„ „Порадник“ як закладати каси	—40
„ „Буковинська Русь“	2-40
„ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“	—40
Ю. О. Федькович. „Пїснї жовнярєскї“	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“	—20
Теодот Галїл. „Домашній пєсар“	1—
Пїгуляк Єрєтей. „Верховиньскї згадки“	2—
О. Шпїтко. „Лїста з пєкля“	—30

Іван Франко: „Що таке поєтуп?“	1-20
Франчук: „Оєєрма“	—20
Пїдєша: „Вєсток і запад“	2—
С. Тихий: „Як робити тєстамєнт?“	—30
Марчєнко: „Власна хата“	—20
Ярїчєвський: „Сєрєє мовить“	—60

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з антики Рїхтера в Празї,

є найліпшим загально знаним бїль усмирюючим натиранєм, в ціну від 80 сот., 1-40 кор. і 2 кор. до набутя у вєїх антиках.

Прєсїмо жадати сєй загально улюблєний лїк все лишє в оригїнальних фляшках з нашим охоронним знаком „Якор“ з антики Рїхтера і для оєторєжностї приймати лишє фляшки з тим охоронним знаком яко правдивї.

29 (22-40)

Антика Рїхтера

„під золотим львом“ у Празї, уліця Єлїсавєтї ч. 5.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнїток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (-)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

для молодїжи,

є до набутя

в Папірнї „Рускої Бєсїди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьмє 20 молитвенників той дістане

10 проц. рабату.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарко.

За редакцію відповїдає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністрації і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік 20 К. — с.
„пів року 10 „ — „
„чверть року 5 „ — „
„місяць 1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсератом
платні в Чернівцях.

Руске Педагогічне Товариство у Львові.

Свого часу на сторінках „Буковини“ ми подавали статистику аналь-
фбетів в Австрії і обчислили про-
центову чисельність їх в відношеню
до загальної скількості населеня
ріжних народностей. Виявило ся,
що Русини при всій своїй анти-
патії до проводу і „перших місць“,
в сім разі займають першорядне
місце що до числа анальфбетів.
Ми навели сей факт з тою ціллю,
аби яскравіше зазначити потребу
енергічної праці і власної ініціативи
з боку нашої суспільности на поли
борби з народною темнотою. Мало
того; лише памятаючи на сей сумний
факт, можна з правильною оцін-
кою діяльність ріжних руских про-
світних товариств в Галичині і на
Буковині. Одно із таких найдіяль-
ніших товариств, що відіграє важну
ролю в культурнім движеню народа
— є Руске Педагогічне Товариство
у Львові, з розвитком і діяльністю
якого ми і хочемо в коротких ри-
сках познакомити нашу суспільність.

Після звіту головного відділу з
діяльности за 1902/1903 р. Тowa-
риство Педагогічне складає ся з
товариства матірнього та 14 філій,
яких з кінцем 1903 р. було уже 21.
О скільки розвиває ся просвітна
організація, можна бачити із ста-
тистичних виказів хоча би приміром
дотично зросту філій товариства.

Отже філій засновано:

1888	1
1895	2
1896	1
1897	2
1899	3

1900 2

1903 (до осені) 3

Із поданих цифр видно, що за
9 років (1888—1897) засновано лише
6 філій, тоді коли за послідні лише
чотири роки (1899—1903) уже 8.
Єще відрадійші результати полу-
чимо, коли подамо иньшу комбіна-
цію статистичних даних. Так на-
приклад, з початку засновани філії
товариства за перші 7 років, а
то: від 1888—1895 заснована лише
одна філія, тоді коли за один
1903 р. засновано 7 філій. (4 фі-
лії засновано в осені 1903 року).

Число членів філій товариства
виносить около 1200, причім в ново-
заснованих около 350. Отже за
півроку прибуло членів більше ніж
чверть загального числа філійських
членів. Філії утримують 7 селян-
ських бурс, в яких до осені 1903 р.
було 126 дітей. Окрім того, філії
Педагогічного Товариства в Терно-
поли, Коломиї і Перемишлі уже за-
сновували курси для анальфбетів.
Філія в Тернополи заснувала також
гімназійну бурсу і школу слуг
(40 учениць).

Що до матірнього товариства то
число членів его виносить 1300 душ,
причім 330 прибуло в 1903 р. се є
цілих 25%. А діяльність его не-
звичайно визначна: приватний жі-
ночий семінар з рускою викладавою
мовою, курс для анальфбетів (131
слухачів), курс рускої мови і літе-
ратури для Русинок учениць з поль-
ських віділових шкіл (слухачок 69),
віділова дівоча школа ім. Шевченка
з правом публичности (разом в чо-
тирох класах V—VIII — 159 уче-
ниць), інститут св. Николая для
гімназійських учениць (54 питом-
ців) і bursa (104 питомців), а вкінці

дівочий інститут св. Ольги. Всі
ті просвітні заведеня повстали і
жиють завдяки ініціативі і енергії
і невсипучому трудови виділу Пе-
дагогічного Товариства у Львові.

Товариство, як відомо, видає дві
часописи „Дзвінок“ і „Учитель“. Окрім того в рр. 1902 і 1903 до
31/8. видруковано 7 брошурок: Байки Глібова, Народні Думи, Мами Віри Лебедової і другі. Єї видання як і друки для школи виділової і самого товариства коштували 6.350 кор. 76 сот. Весь оборот товариства за 1902/03 рік виносив 37.621 кор. 32 сотиків.

Послідні загальні збори това-
риства відбули ся дня 2. лютого с. р. По справозданю відділу товариства за минулий рік збори перейшли до дискусії над ріжними просвітними справами. Годі не спізнати про дискусію сих зборів над справою утратізму по середніх школах, який запропонував галицький сойм. Всі присутні на загальних зборах прийшли до того переконання, що утратізм окрім негативних наслідків не може причинити ся ні до чого позитивного. Антагонізму годі осушити через утратізм; про-
тивно іменно з польських гімназій виходить найбільше ворожо успосіблена молодь. При таких стані річий анї Русини анї Поляки не будуть вдоволені, а ученики му-
сїли-б поборювати великі труднощі, як їм прийде ся відповідати в однім предметі по польски, в другім по руски. Мало того; через утратізм затрачує ся чистота мови і нале-
жите знанє мови.

Отже по основній дискусії рі-
шено одноголосно упростити д-ра
Копача о зладженє на основі ди-

скусії реферату до ради шкільної
краєвої, котра має незабаром взяти
сю квестию під наради. Відтак
приступлено до вибору відділу.

Головою став одноголосно ви-
браний крилошанин о. І. Чапельський. До відділу ввійшли: Андрій Ались-
кевич, Ольга Барвіньська, Марія Бі-
лецка, Василь Білецький, о. Волод.
Ганицький, Ілля Кокорудз, др. Мих.
Коцюба, др. Волод. Левицький, Ник.
Мороз, Ілля Чиж, о. Тед. Лежогуб-
ський, Кость Паньківський і Н. Строн-
ський. До контрольної комісії ввій-
шли: Вовків Іван, Гриневич Осип
і Маліцький Ст.

Вкінці поставлено отсі внесеня
і прийнято їх одноголосно: 1. Зміна
устави краєвої що до відносин
властий до учительства, особливо
що до параграфу о переносованю
„ze względów służbowych“. 2. Рі-
шено внести по одержаню від чле-
нів товариства конкретних, точних
фактів подане до ради шкільної
краєвої в справі нешанованя прав
рускої мови по школах в селах з
руським населенем. 3. Ухвалено ре-
золюцію, щоби відділ просив раду
шкільну краєву о поученє інспек-
торів в справі уживаня рускої мови
в часі візитації в розмові з учи-
телем або учителькою. По відчитаню
інтересного реферату д-ра Вол. Ле-
вицького про вислідї наукові з об-
ласті фізики в послідних часах
збори замкнено.

Із поданих фактів з діяльности
руского педагогічного товариства у
Львові видно, що воно розвинуло
широку органічну працю на поли
просвіти народу, а внесеня поста-
влені на послідних загальних збо-
рах так далекосяглі, що годі не за-
значити їх з великим задоволенем.

Рода Рода.

Зачарована армата.

(Історія з маневрів).

Поручник Пілґрім проводив другим
відділом другої батерії з арматами ч.
655 і 1313. Що армати мають душу,
то чув він вже в кадетській школі. Але
як злющою може бути така арматина
душа — об тім він навіть ніколи не ду-
мав. Деколи, як був сам один із своїми
арматами, опирав ся об мур возівні і
дивив ся в глибокій задумі на ч. 655
і 1313.

Ч. 655. — тото була рурка! Єї душа
була передтим певно в Патрокля, Піяда
або Горація, а може бути й у відваж-
ного Мамелюка Рустана, або у вірного
слуги Фрідоліна. Через гушавини, бодя-
ки та терне — куда все водили мирні
вправи у тім страшнім, воєннім ремеслі,
йшло ч. 655. без страху та догани. Його
тягнуло на посторонках шість терпели-
вих шкап. Але зате ч. 1313! Та зача-
рована армата! Коли подибала хоч
один камінь, зараз потикала ся на него
та домила колесо. Тоді клала ся із сто-
ном на землю. Або падала серед найго-
рчійшого літа в калабаню, яка начеб
нарочно для неї й заховала ся та про-
валювала ся жадібно у фії і застряга-
ла! Так лихими були тільки Ксан-
типа та Юда Іскаріотський. Але тоті
люди вже давно померли. В цілих серед-
них та нових віках дармо шукатиб рів-
ного до них.

Може душа ч. 1313. була первісно
призначена всадити ся в саямандру, а
попала в хвилих неуваги надземської сили
в полеву армату. Може ч. 1313, що бу-
ло таким адеком, вибрало Провидіне на
те, щоби лущити якого дуже проступно-
го ляйтнанта, а тільки знов через по-
тибку дістало ся до любого, доброго, як
дитина поруч Пілґріма, бо дороги Про-
видіня є темні.

Ч. 1313 намагало ся непохвилью-
чи ся розторочити кождий предмет,
який попав йому по дорозі; приміром в
послідні тижні поторощило канонірови
Новакowi великий палець лівої ноги, а
ляйтнантові Пілґрімові годинник. Та
армата потребувала пересїчно на рік
92. нових коліс, 17 дишлів та бочку оли-
ви до мащення. Вона випивала ту вели-
чезну скількість не змінюючи ся на зверх-
ні крихітки. Коли застрягла, а то при
кождій вправі все з 5 разів, робила ще
малий скік, щоби скинути всіх людей,
які на ній сиділи і то в той бік, де була
вода. Мости маловажила собі; коли-ж
все таки заводили її на міст, то вона
нарочно виломлювала на скрізь діру,
щоби подивити ся на те, що під сподом.

І з тою то арматкою мав ляйтнант
Пілґрім вести бій як самостійний коман-
дант виупі з прибічною сторожою, з за-
хідною партією!

О! Він вже знав, що то ніяк не
може добре скінчити ся. Вже ввечір
перед борбою приказав він огланути віз-
дом відважним підофіцерам, а сам пе-
реконавши ся, що все в як найліпшій
порядку, ляг по довгій молитві спати.

Ранним ранком — гармата за той час
не могла змінити ся — поробив він ще
деякі зміни в упряжі, щоби мати при ч.
1313 найревнійші в своїх обовязках
шкани, прямо посвятих лицарів у служ-
бі. Тоді сказав:

„Гештформайстер Фекете! Ви зна-
єте, що Ваша армата виробляє дур-
ницї! Вважайте! Дуже уважайте! Я
надію ся і бажаю, що ми не споти-
кнемо ся на глум піхоти о суху га-
лузку хмизу, або при першій вистрілі не
видетить нам затишка. Може нечаяно в
огні ціла армата обернеть ся та схоче
втїкати — як то стало ся тиждень пе-
ред тим. Тоді стримайте її.

Коли треба буде з'їзджати з гори,
то гальмуйте, як можна, вже годину —
дві наперед! Памятайте, що Ваша гар-
мата все спішить ся.

— Добре, пане ляйтнант! крикнув
Фекете.

— Ну! то гаразд.

Ляйтнант Пілґрім підняв шаблю
і дав знак до відмаршу.

Сам в собі перехрестив ся та мур-
котів молитви. Ч. 655 йшло як звычай-
но — вірно як песик. — Ч. 1313 не про-
їхало ще десять кроків, як розлетіли ся
колеса — ліве злетіло з горбочка до
ставу. А армата лягла спокійно на че-
реві. Коли наново приправили їм всі
члени та натовпили в тіло цівяхів, які
вчора при огляданю були забули, треба
було єї ще тільки помастити і вже мо-
гла йти дальше.

Майор Ціммерман фон Шляхтсверт,
полководець прибічної сторожі зганиз

виправді пана ляйтнанта Пілґріма за
спізнанє, але він був до того привик,
відколи мав під собою ч. 1313 і не чув
ся ображеним.

Маршова дорога прибічної сторожі
вила ся граціозними закрутами через
одну пречудну улицю.

Пілґрім був все більше неспокій-
ний. Після досвіду відказувало ся ч. 1313
прямо на добрий дорозі з особливую
упертістю. Знані є приміри, коли воно
ставало серед міста на асфальті і не
можна було рушити дальше. Та нині
вже майже через дві години тримало ся
воно хоробро.

Пілґрім в своїй невинности думав
про найліпше і вже гадав, що зача-
рована армата жалє своїх хитростей. Але
вола тільки роздумувала над новою штуч-
кою. Кінний звістун приніс вістку про
ворога, якого відкрила сторожа в кор-
чах — і майор Ціммерман пішов до
атаку.

Глянувши благальним оком на ч. 1313,
закликав Пілґрім до повільного бігу в
сторону горбка. На повний біг не міг
він відважити ся.

Ч. 655 потуркотіло звычайним бігом
наперед, а ч. 1313, розумієть ся, що ні.
Аж по осн загрягло воно в рів і пор-
скало на всі сторони болотом, коли тіль-
ки хто хотів приблизити ся до нього.

— Пане ляйтнант! Пане ляйтнант!
Уставте свою армату на місце! кричав
майор Ціммерман, що радо хотів стати
обертляйтнантом.

— Ну! Тобі легко говорити! —
буркнув Пілґрім і не брав ся до діла

Розводити ся про значіне грамотності та потребу викорінованя аналіфавізму нема чого, се аксіома всім відома. Можна лише говорити про те, яка сила лежить в грамотности.

Досить вказати на фінляндский нарід, який перед напором величезної сили — російского народу лише завдяки своїй культурности зумів оборонити свою національну індивідуальність, тоді коли 25 мільйонів українського народу стоїть під сям зглядом багато слабше.

У нас на Буковині аналіфавізм більше чим де небудь, і тому боротьба з аналіфавізмом у нас більше чим на часі.

Росія й Японія.

Потекла кров.

Води Жовтого моря загрили ся кровію. Обопільне перехитрюванє покінчило ся тим, що Росія, яка мала охоту заскочити несподівано Японію, зазнала вже сама несподівано доволі діймавих страт. Росія жаліє ся, що Японія поступила собі некультурно, розпочинаючи війну зараз по зірваню дипломатичних зносин. Японія знов заявляє, що для неї довше ждати було годі, бо Росія здержуючись понад 24 дні із своєю відповіддю прямо обиджала тим Японію і хотіла використати весь час на зібранє своїх сил. Як се мож було передвидіти, Японія на мори горою; що буде далі — вгадати годі... І лне ся кров полків польських і українських в обороні російських інтересів. Наш нарід йде в перший бій під чужими знаменами не вперве і мабуть не впоследнє... Для виробленя деякого понятя про будучий хід війни може послужити обчисленє сил обох воюючих сторін. (Хід війни в „Послѣдн. вістях“.)

Орудні сили Росії.

Військова часопись „Militärisches Wochenblatt“ подає таке обчисленє російських сил на сході.

Цілість сили лівневої армії російської на далеких сході предста-

вляє ся на стопі мировій в числі 142 тис. на стопі воєнній 174 тисячів жовнярів.

Крім того має ще Росія другу армію друголінійну, яка вже також змобілізована і може в кожній хвили розпочати воєнні кроки. Тота армія складає ся із 48 батальонів піхоти, 36 ескадронів кінниці і 8 батерій артилерії в силі 48.466 офіцерів і жовнярів. До тих сил треба ще додати спеціальні відділи по кріпостях: 1 батал. піхоти, 1 пішої артилерії, 1 компанія саперів, 1 компанія мінерів і 1 відділ служби телеграфічної у Владивостоку, Николаеві і Порт-Артурі, отже загалом 180 офіцерів і 7.800 жовнярів.

Як счислено всі оті позиції, разом одержимо число 222.410 жовнярів і офіцерів першої і другої армії лівневої, а з додаєм кріпостних відділів 251.450 війська. Того армією може оперувати Росія сейчас на обох теренах війни над Амуром і в Манчжурії. А дочисливши до того поміч, яка прийшла тепер із європейських корпусів, будемо мати цілковитий образ російської армії в силі 300.000, не беручи зовсім в рахунок армії, яка стоїть в європейській Росії.

Російська флота стоїть тепер у двох портах; у Владивостоці і Порт-Артурі; складає ся загалом із 99 кораблів різної величини із 1347 артилерій; розуміє ся, від сего треба відчислити ті шкоди, які вже задали до тепер Японці Росії.

Військо японське.

Сухопутного війська в Японії буде загалом найменше 640 тисяч; тут вже почисленє й загальне ополченє. І коли піхота японська і лівша чим російська, то японська кавалерія козакам не дорівнює. Проте вигляди на сухопутну боротьбу доволі неясні. На всякий случай Росії не так легко прийде ся і тут залагодити ся з Японцями. За те на мори мають Японці рішучо перевагу, так що до скількості, як і що до якості маринарки. Японська флота має понад півтора сотки кораблів воєнних, а деякі з них належать до найбільших кораблів на світі. — Крім того жертвує товариство

„Ніпон Езу Койша“ всі свої кораблі на воєнні услуги. На японських кораблях є 568 більших і середніх артилерійських і 900 швидкострільних канон. Залога виносить понад 25 тисяч бравих моряків, яким Росіяни ніяк не в силі дорівняти.

Що буде коштувати будуча війна?

З приводу війни на далеких сході обчислюють статистики, кілька би коштувала війна, наколиб вона вибухла в Європі. П. Юлії Рош доконав такого обчисленя в „Figaro“, беручи за основу послідню французько-німецьку війну із 1870 р. Тривала она 148 днів, а брало в ній участь по французьким боці 600.000 жовнярів. На кошта війни видано більше як 1500 мільйонів франків; кожний день коштував пересічно 10 франків. Нині рахунок був би трохи инший. Раз тому, що французька армія значно збільшилася ся, а по друге тому, що від р. 1871 стало тепер все дорожше, услівя веденя війни погіршили ся. А не треба вже згадувати проте, що навіть теперішні висші ціни товарів на случай війни значно підскочили би в гору. Колиб навіть прийняти лише 10 франковий видаток на день без угляденя наведених причин збільшеня воєнних видатків, то при загальнім числі з мільйонного війська мусілаб Франція видавати денно по 30 мільйонів франків. Але нестійність сего числа видно хочби з того, що вже Росія в турецькій війні із 1877—1878 рр. видавала пересічно на кожного вояка по 12 франків денно. Та доси не брано під увагу коштів приготуваня до війни і належного заосмотреня, яке коштує далеко більше, як сама війна. Рош обчислює, що на то мусіла би Франція видавати через перші два місяці по 2400 мільйонів франків. По переведеню загального рахунку всіх видатків перед і по розпочатю війни враз із удержанєм і закупном коний і тих видатків, які є конечні і в часі мира, одержує Рош таку суму, що армія в перших місяцях коштувала би по 44 мільйонів денно, а відтак по 11 мільйонів. Треба тямити, що та армія підчас війни

зуживає багато матеріалу, нівечить хати, склади амуніції, средства комунікації, а їх пропадає що дня не менш як на других 11 мільйонів франків. Сей рахунок зовсім не переборщений. Его стверджують обчисленя инших статистиків. Ось пок. Шефле оголосив 1896 р. такий рахунок, що щоденний кошт війни виносив би в Німеччині і Франції по 25 мільйонів, в Австрії 23 мільйонів, а в Росії 28 мільйонів франків. Ми наводимо отсі обчисленя коштів воєнних парочно тому, аби наші читачі могли собі виробити наглядне переконанє, якою фінансовою руйною грозить Росії і Японії розпочата війна.

Письма з краю.

Із Кліводина.

Заходом трудолюбивого учителя п. Никоряка, в котрім то ділі і другі учителі із Кліводина его шире піднімали заслужало ся у Кліводині перед двома неділями дуже пожиточне товариство гімнастичне і сторожи огневої „Січ“. Хосенє воно тому, що гуртує доволі себе по більшій часті молодіж, аби вона ріжними способами: чи відповідним читанєм, чи великими співанми, чи театральними представленнями, чи ріжними иншими гімнастичними виравами просвічала ся і була рівночасно в громадї ратунковим чинником при пожарах.

В Кліводині однак є ще кілька забламучених кацапами людей, що з своєю читальнею инакше думают. Правдоподібно зі страху, що скорше згуртують ся люди а особливо молодіж около такого пожиточного товариства ніж кодо їх пустої роботи, зачали вони відстрахувати молодіж ріжними бріднями, що то перетягає ся людий до унії, що будуть мусіти йти на якусь війну, що будуть статати з них великі податки на сивакви до воєни і на воєнну зброю і т. н. Зістє їх дійшла так далеко, що вони за дорадою свого панотчика Малика забрали крадьки із школи вижичені у начальника громади моздїрі, котрими мало ся стріляти в день отвореня „Січ“ і занесли їх до церкви, вони і до тепер стоїли у церкві.

Не помогав однак нічо кацанські брідні, жваві молодіж із Кліводина стояли вірно оден при другім, як справдішні, колишні козаки і такі отворили собі своє товариство на 24. січня с. р. дуже величаво. Найзамітніше було то, що на се їх сьвято явило ся много панів із Кіцмана, Лужан і Суховерхова. Крім панів явили ся на отворенє також п. проф. Яричевский, п. судия Бурачинский, п. ексцелент почтовий Григорович, пять академиків черновецких і много сусідних і дальших учителів. А звелчали се сьвято своєю присутністю товариства „Січ“ із Кіцмана і Лашківині і много парубків із Шиниць, Веречанки, Малигичів, Ставчан і Суховерхова і одна дівчиця із Кіцмана.

Збори отворив надучитель із Кліводина п. Григорович проймаючою промовою, підносячи витревалість жвавіх молодіж у своїм щирім намірі послужити для добра громади. На батька січового вибрано п. проф. Яричевского а на матку січову п. учительку Малицку. Крім п. проф. Яричевского промовляли на отвореню дуже гарно п. п.: учит. Безпалко, учит. Проконович, академик Рошка, учит. Попович і Коричук, а особлившу подяку належить тут зложити п. учителеви Безпалкову за дуже вдатне обясненє статутів і п. проф. Яричевскому за дуже поважний провід зборів.

До старшини вибрані п. п.: учит. Іван Никорак кошовим, Стефан Важа осавулом, Іван Видівский хорунжим, Георгій Гнїдий писарем, Дмитрій Масікевич учителем, Дмитрій Страдецкий скарбником, Дмитрій Незвисний, Александер Мудрак, Василь Деркач, Дмитрій Гаврилюк четарями. Установлено також місячну вкладку по 10 сот.

По скінченю зборів наступила неофіціальна часть, котра крім удачних співів Січовиків розвеселила всіх присутних і декламаціями „Тополя“ і „Не

— Ти не знаєш, що то значить зачарована армат. Бодай вона там і лишилася, де затрягла. Я чув би ся тоді щасливішим без неї.

Бум! бум! греміло ч. 655 з безпечного сховку на перестрашеного ворога. Ту й там лунотів огонь з малих карабінів.

Та там щораз сильніше і щораз сильніше і що раз ближше сунув ворог. В кожного образованого чоловіка зник найменший сумнів, що має перед собою маневри рухів.

Обі сторони хилили і вдарили ту й там з гідною подиву хоробростию на бічні сторожі! В таких случаях нічого не подавали підручники воєнної тактики; та стара жовнірска практика уміє собі поміч: тоді цопаєть ся назад, коли хто є слабшим, а кричить „Гурра“, коли є сильнішим. На кожний случай перечислять ся в силах, хто уложив-би собі план на такі маневри.

Та майор Ціммерман не укладав їх тільки пан генерал і йому, здаєть ся, дасть Его ексцеленція по носі, а то дуже радувало всіх підданих.

Лейтнант Пільгрім дивив ся з задоволенєм, як заворушенє у всіх усюдах росло. Його гадка, що ніхто не примітить зачарованої армати, яка не брала ніякої участі в боротьбі, гарно сповнилася ся. Кому-ж могло прийти на думку, що побіч ч. 655, яке гавкає огненною пащекою, нема сестричного ч. 1313. Воно є, тільки знаменито заховане! Але воно є тут!

— Пане лейтнант Пільгрім! Вертайте в долину! — приказав майор Ціммерман та додав ще по товариски: — А знаєте де? Там, де передтим була захпана Ваша армат! Але щоб Ви зайшли крадьком, пане лейтнант!

Пільгрім приказав своему послушному ч. 655 зачати ще один страшний танець, якого хіба доконує ціла товпа артилерії і хотів вертати назад.

Він хотів, але на жаль не міг того зробити.

Ч. 655 не рушало ся зі своєї діри. Йому було вигідніше тут між густими кочками. Вправді бідному Пільгрімови виступили з жалю дві сльози з очей, а канонірам і коням очі з ямики із за напруженя але армат не рухала ся.

Пільгрім походить з нервової родини. Він проливав невдачність душі ч. 655, зістє жовнірської судби. Відтак всадив коневі кілька острог і пігнав на то місце, де мав стояти майор Ціммерман, щоб будучи придавленим жалувати ся на свою долю. От комендант пугу з двома полеманими арматами!

То якраз так, як весна без любови!

Пан майор стояв в долині, там де шуміли води і підбігав то до неприятеля, то до свого батальону, що так лівно приближав ся.

— Славно! Славно! пане лейтнант! — крикнув він до Пільгріма, коли вже той міг його почути. — Дуже добре! Скоро й майже невидимо! Так, то я люблю!

Лейтнант Пільгрім гадав, що скаменеє з перестрахи. Бо щож то було? Там, на можливо найліпшій позиції стояло... ч. 1313 і міряло на неприятеля: Бум! Бум! Бум!

При гутірці сказала його ексцеленція: — При нинішній, зовсім невдалій вправі подобалося мені тільки одно — поведене лейтнанта артилерії при бічній сторожі. Якже він звав ся? Пан лейтнант Пільгрім? Так? Гратуюю Вам, пане оберст, гарного маєте офіцера! При в'їзді — я то слів уважно — можна було бачити тільки тут і там одну армату, другої зовсім ні. Але поворот був прямо майстерний! Мамо того, що на терені можна було все бачити, з армати не було й сліду. До того ще зміна місця відбувала ся з казочною скоростию. Я дякую Вам, пане лейтнант, в імени найвисшої влади! Справуйте ся так хоробро перед неприятелем!

Ч. 655 рушало аж тоді, коли було вже темно. Гешіцеформайстер думав, що Пільгрім потягне його до рапоти. Та эдорово омибав ся! Він дав йому два золотих та казав купити собі пива.

Переклав М—а.

загинем", котрі виголосили дуже удачно одна дівчиця і один парубок із Кічманя.

При сій нагоді не можна мовчки проминути, щоби не згадати про щире серце одного із кайводинських господарів, се пана Івана Страдецького, котрий, хоча не багатий чоловік, відступив для товариства „Січ“ безплатно одну хату. Майже кожного вечора сходять ся туди кайводинські Січовики і не можуть нагнішити ся своїм товариством. Честь і слава п. Іванови Страдецькому за его щире підпорядкування для сего пожиточного товариства. Коби Бог дав і більше таких щирих людей в кождім селі.

Учасник.

НОВИНКИ.

Нині о 8 год. вечером відбудуть ся в сали „Народного Дому“ загальні збори „Історичного товариства в Чернівцях“. Сподіємось, що наша громада явить ся на них як найчисленніше, тим більше, що гості будуть там дуже мило бачені, а хід нарад буде цікавий для кождого інтелігента.

Із Сокола. Гімнастичні вправи зачнуть ся вже сей суботи і будуть відтепер відбувати ся правильно кождої середи і суботи від 7—8 вечером в сали „Народного Дому“. Други являть ся точно і зволать принести з собою прибори гімнастичні а передовсім менти. Наколи зголосить ся відповідне число панів, то для них будуть відбувати ся особні вправи в тих самих днях від год. 6 до 7. — *Видіа.*

Реактивоване і разом загальні збори акад. тов. „Союз“ відбули ся дня 4. с. м. Вибір старшини вивав ось як: Володимир Данчул канд. прав голова, Пянт. Клим студ. філь. заст. голови, Плятон Мігула студ. філь. писар, Сидір Радик студ. прав контролор, Володимир де Ганкевич студ. прав касієр, Андрей Алікевич студ. прав бібліотекар. Яко заступники увійшли до виділу: Алексей Ластовецький канд. прав, Ник. Коначук студ. теол. Товариство загадує відбутися святочно своє реактивоване і свій LVII семестер в формі величавого комерсу. Запрошення розішле ся в своїм часі. — За видіа: *Володимир Данчул студ. прав, голова, Плятон Мігула студ. філь., писар.*

Загальні збори. Круга українських дівчат в Чернівцях відбудуть ся в неділю дня 14. лютого с. р. о 10. годині перед полуднем в сали „Народного Дому“. — За видіа: *Ст. Федоровичівна, К. Суханосієна.*

Повідомляємо отсим, що голова і збори товариства „Руский Народний Дім“ в Чернівцях, відбудуть ся в неділю, дня 14. н. ст. лютого 1904 р. о 2-й год. по полудні в сали „Народного Дому“. Дневний порядок: 1. Справоздане Виділу з его діяльності в році 1903; 2. Справоздане касове за рік 1903; 3. Прелімінар на рік 1904; 4. Справоздане друкарні за рік 1903; 5. Внеск Виділу; 6. Вибір 10 виділових і 5 заступників та 3 членів надзорчої ради; 7. Вільні внески членів. Друковані справоздання розішле ся. — Від Виділу тов. „Народний Дім“. *Володимир Ясемицький голова, Юрій Мартинюк секретар.*

Надзвичайні загальні збори каси пожиткової і щадничої для громади Лукавця п./С. відбудуть ся в неділю, 21. лютого 1904. о 3. годині по полудні в парохіяльнім домі в Лукавці горішнім з таким дневним порядком: 1. Прочитане протоколу; 2. Справоздане старшини; 3. Вибір старшини; 4. Вільні внесення. — *Стефан Маланчук начальник.*

„Січ“ в Шиницях. Перші загальні збори гімнастичного товариства і огневої сторожи „Січ“ в Шиницях на Буковині відбудуть ся в понеділок, дня 15. лютого с. р. о год. 11. перед полуднем в шкільнім будинку з отсим порядком дневним: 1. Отворене зборів, 2. Пояснене статутів, 3. Вибір старшини, 5. Вручене відзнак „Січовикам“, 6. Привіти, промови і вільні внесення. Гей! Славно наше парубецтво буковинське! приходіть сотнями на се велике свято січове!

Вияжницька філія тов. „Руска Школа“ подає отсим до відомости своїх членів, що є загальні збори відбу-

дуть ся 12. лютого 1904. н. ст. о 2½ год. по пол. в шкільнім будинку в Вияжницях з таким порядком: 1. Справоздане виділу з діяльності за минулий рік. 2. Справоздане касове. 3. Вибір нового виділу. 4. Евент. відчити і вільні внесення. Просить ся всіх членів, щоби явили ся точно і повизначували до того часу залеглі виладки. Хто хоче вписати ся в членів, може се зробити кождого часу. Вписове вносить раз на разше 1 кор., а членська виладка на рік 2 кор. — За видіа: *Никорович голова.*

Скількість крові в нашій тілі. В тілі дорослого чоловіка вноситься скількість крові 1/12 частину его тугару. Особа, що важить 65 кг. має отже разом 5 кг. крові. Кров новонародженої дитини вносить 1/10 частину тугару цілого тіла. Немовлятко, що має 3 тижні, повинно отже мати 300 гр. крові.

Науковий фейлетон.

Про сілковий рух в Німеччині.

Написав: *Адольф фон Ельм.*

(Далі.)

Переважно всюди розвинена велика продукція. Сим фабрики англійських консумційних товариств відрізняють ся від варетатів в французьких продукційних товариствах, які майже виключно займають ся дрібною продукцією.

В сему власне і полягає розв'язане цілої проблеми. Розвиток консумційних товариств, на які з початку так наклали ся, доказав, що при помочи сих товариств, себ то через організацію консумції можна розвинути велику продукцію, яка може з успіхом конкурувати з приватними підприємствами, цілком не експлуатуючи робітників.

Сі товариства безсумно здатні до сего, бо ж поодинокі консумційні товариства розуміють свій інтерес і в жаднім разі не купувалиб товарів в складах центральної спілки, колиб їх можна здобути дешевше в других фабриках. Хоч яка велика власна продукція англійських консумційних товариств в порівнянню з нашою у Німеччині, всеж та ні вона є лише початком, але початком, який дає великі надії. Тепер ще не можна сказати, до якого степеня розвинується в Англії власна продукція в консумційних товариствах. В сему разі на перешкоді стояв не брак потрібного капіталу, скоріше недостача відповідної організації в поодиноких галузях продукції і брак потрібних сил для керування сими товариствами. Се все мусить незабаром повстати з цілої організації.

Дотеперішня продукція в товариствах повстала завдяки вимогам членів консумційних товариств, а успіх досягнуто дякуючи організації консумції, бо збут товарів був уже з гори забезпечений, тоді коли поодинокі продукційні товариства мусіли собі пасамперед здобути місце для збуту. Отже в консумційних товариствах з огляду на великий збут товарів засновано фабрики, які без сумніву будуть розвивати ся і надалі.

Відповідно до того, в яких царинах і в якій мірі може розвинути ся та продукція, висловлювано раніше різні хибні гадки. Так наприклад, гадали, що не треба брати ся до виробу вовняних матерій, бо сей виріб надто піддає ся моді. Але виявилось, що се гадка хибна. Вже від багатьох років ествуют фабрики, де виробляють ся вовняні матерії і вони мають так добрий успіх, що на останніх головних зборах ухвалено вибудувати нову фабрику в Leeds-і. Заступник Товариства для гуртового закупки заявив при сій нагоді, щовони доти не спочинуть, доки не будуть спроможні одягнути кождого члена спілки в Англії. В Англії після Мам кожда десята родина належить до консумційного товариства, а в Німеччині — дванадцята. Там не відтругає ся нікого, хто хоче вписати ся до товариства, нікого не питає ся про політичні переконання, ані про релігію. Завдяки сему зовсім безпартійному характерові будуть консумційні товариства розповсюджувати ся широко і на далі. В 1862 р. мали британські консумційні товариства 48.000 членів, в 1886 вже 894.000, а в 1898 — 1.646.000 членів. Отже видно, як швидко більшає число їх членів, а се показує також відповідно зростаючий збут. Скоро лиш пов-

стане великий попит за яким небудь товаром, аний до того часу мав малий збут, то товариство користує ся тою нагодою, щоб завести власну продукцію сего товару. В Англії звернено увагу також і на сельську господарку. В тім напрямі зроблено в Німеччині варту уваги пропозицію: др. Франц Оппенгаймер запропонував завести поселенчі товариства. Тут не місце обговорювати значіне поселенчій товариств. Я цілком симпатизую з сєю справою і сподіюсь, що сі товариства мати муть найліпший успіх. Колиб удало ся на сім ґрунті зорганізувати сілських робітників, які ще до тепер не мають права коаліційного, то се булоб велим корисне також і для фабричних робітників, бо ж приостає сельські робітники ані ще дуже мало розуміють солідарність робітничих клас. Колиб і не поведо ся зорганізувати сілських робітників через товариства поселенчій, то в кождім разі треба покласти надію на те, що консумційні товариства поступенно перейдуть до власної продукції в царині сельської господарки і тим зроблять початок зорганізованю сілських робітників в товариства.

(Далі буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Недільний концерт „Міщанського хору“, що забавив і собіж та в аєсти цвіткы щирою почитаня в вінець незабутної слави нашого піснєвря М. Лисенка вивав дуже славно. Простора зала гімнастичного товариства червоного була удєкорована хоругвами о народних барлах, естрада зеленіла немов гайок який, в горі на стій виднів портрет великого музикана, прибраний в гармєньке зілля. Сали заповниди ся численю прибувшими гістьми, межи якими бачили ми багату членів нашої інтелігенції. На лицах усіх видніло нетерпеливе очікування. Концерт розпочав ся відповідною промовою посла проф. дра С. Стоцького, що в довгий, гарний, популярний бесіді пояснив високе значіне діяльності славного ювілянта. Слів шав. бесідника вислухали міщани і прибувші гості з великою увагою. По промові виступив жіночий хор і відсичивав в супроводі музики дуже вдатно Лисенкову „Молитву“. А вже аriamo несподіванку — прийме нам міщаний хор, що віддав свої пісні з правдиво мистецтвом вичіненем. Хор се зичивішаний, розуміючий свою важну задачу і певний себе. Багато причинила ся до вироблення тієї певности безперечно та обставина, що хор сей виступає всякої неділі й сьвята у тутешній рускій католицькій церкві і набув через те певної вирази. Решту досягнули концертанти невпинною і сумніною працею власною, як і заходами славного свого дириґента п. Гундича. Серце радувало ся, коли чули ми наші прегарні пісні віддані з належним фразованем, з тінюванем повним зрозуміння річи. Найже й так даліше працює славний міщанський хор, най причинить ся до піднесення культу рідної піснє-думи!.. Мужеский хор рівнож успів нас задоволити. Солістка п.на Тер. Федорук, що відсичивала в супроводі оркестри знаву серенаду „Глабоким сном“, володіє сильним, звичним голосом — се материял не аби який, вартість його показала-б ся вже по короткім часі образованя в школі сьвіву. Приемний і милозвучний голосок має й друга дуже молоденька солістка, що дала ся чути в „заулюбленій“. Деклямація п.ни Теодори Савчук була добра, виголошена зі щиростию і спокоем; більше можна було сподівати ся по мужескій деклямації, та п. Ант. Робаček дїстав призначену в тій цілі віршу трох за пізно, не вичув ся єї, як слід і тому не деклямував так, як свого часу. Багато праці видно в змаганю оркестри. Відіграла вона під проводом свого невтомного провідника п. Гундича визанку народних пісень і хоть оркестра тота, зложена з самих членів товариства, не має ще й одного року істнованя за собою, то все таки довершила до нині великого діла і дає зазоруку на сьвітлі успіхи. Концерт закінчив ся відсичиванем наших народних гімнів: „Ще не вмерла Україна“ і „Не пора“, яких вислухала публіка стоячи. По концерті наступила танці з правдивою охотою і жаром, яким визначають ся наші міщанські забави. При тій нагоді впаля нам думка: якби

се гарно було справити коли спільний концерт „Бояна“ й „Міщанського хору“! Такий великий і сильний хор заімпонувавби всім; причинив би ся до рішучого успіху чи Шевченківських вечерниць, чи якої ниншої народної маніфєстації. Такий хор „в сьмі великій“ піснє бачи значіне рідної піснє, почуте сьвітлості всіх руських верств і дав при тім сьвідомство недеклямованого — демократизму. (Я.)

Послідні вісти.

Здоров'я цїсаря.

Відень (11. лютого). Стан цїсарського здоров'я доволулучий. Болі уступили. Сон спокійний. Нині рано встав в звичайну годину і поладовив звичайні державні обовязки. По кількох днях відпочинку верне зовсім до давнього стану.

З далекого сходу.

Петербург. „Правительственный Вєстник“ оголосив маніфєст царя, що звучить так: Не повідомляючи нас, що зїрване дипломатичних зносин вважає ся за виповіджене війни Японія прика-зала напасти на російську флоту в Порт Артурі. З свого боку ми приназучемо відповісти на се оружєм. — Цар звиває Бога на поміч для славної російської флоти і війська.

Петербург. Алексєєв доносить: Ушкоджене трох кораблів при першій атаці під Порт Артуром не робить їх планком неможливими до війни. Кораблі дадуть ся напратити, бо машини і кітли зашили ся не ушкоджені. З людей убито 2, втонуло ся 5 а 8 є равених.

Петербург. Намісник Алексєєв доносить цареві: Японська ескадра зложена з 15 панцирників розпочала вчєра бомбардоване Порт-Артура. З твердий відповіджене огнем. Ескадра російська піднесла якорі, щоби взяти участь в борбі. По одногодинній бомбардованю здержали Японці огонь і відняли в полуднєвим напрямі. Страти російські вносять: 2 офіцїрів маринарки 54 жовітрів є равених, 10 жовітрів убитих. Панцирник „Полтава“, кружляки „Дїяна“ і „Новик“ навів ушкоджені. Шкоди в твердині не значні.

Льондон. „Палада“ і „Царевич“ завалили цілком вїзд лодкам до Порт-Артура, тому не мож довести угля і провіант до порту. Ушкодженем найбільшого російського панцирника „Царевич“ Японія одержала перевагу над російською флотом. Ескадра японська вернула і розпочала знов бомбардоване Порт-Артура.

Вашінґтон. Правительство Американських Спол. Держав заявило, що поново займає нестралне становище супротив Російсько-Японського конфлікту.

Пекин. Вчєра виладовано в Чемульпо кілька тисяч Японців, хоч в порті стоять два російські военні кораблі. Одна дивізія японської флоти, що стояла на Японських водах відійшла до Чемульпо.

Телеґрами із 11. лютого.

Льондон. Японські війська прибули до Сеуля. — Японці забрали Російськє перевозовий корабель добровольної флоти „Скєтеринослав“, паровень „Арґун“ і чотири кораблі уживані до ловити китів і завезли їх до Сєсєбо (На острові Кю-шю).

Тїєнсінь. Французька головна квартира одержала приказ, аби вислала напалію війська для охорони французького посольства в Сеуді, куда втік такий корейський король.

Петербург. Японський посол іа усім дипломатичним тілом виїхав уже до Берліна.

Шанґгай. Японці висадили міст на манджурській желїзници, причім зґинуло 30 Росіян.

Токіо. Японці заняли ще в неділю Мазампо і задумують то місто укрїтити, щоб було точкою опору для сухопутного і морського війська.

На Балкані війна?

Льондон. Політичні круги занепокоєні тут супротив не далекої колючности змобілізованя австрійської армії, бо небезпеченство болгарско-турецкої війни росте з кождою хвилиною. Супротив вибуху японської війни вибух війни на Балкані є майже можливим.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на ціні процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новости.

Для Пань.

Правдиві пера струсові і вахлярі з газів, білі, чорні, сині і ж. в різних базевих красках і формах. Рукавички Glacé, Chair, шовкові гладкі і аїонг, білі — в різних красках. Базові панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднішої базової сорти. Півчеревики, цїжемки білі Glacé, або чорні лакейки і Chevreaux. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими шкювими і п. передами, ковнярі, маншети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, спинки до сорочок, ковнярі і маншети, лакейовані черевики у всьляких модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skings, соболєві, з куні і різнородні модні вироби; до того зарукавки (муф) і шанки. Убраня футряні для хлопців і дївчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одаги, панчохи для дам і дїтий, панчохи до польованя, огрівачі колїн, карку, черева і пультів, камаші, вовняні шанки, рукавички для дам, панів і дїтий.

ПРАВДИВІ ПЕРСКИ КУЧМИ Sealskin і Nutrica для панів хлопців і дїтей, зимові рукавички шкїрані, вовняні, футряні для дам, панів і дїтий.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАНЯ (ручна робота), черевики домові і різні найліпшої якості для панів і дам, як також черевики до виправ гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНІГУ найліпші фабрикації, самостійна продаж тихже, з патентованими підшвами, на котрих не мож похованути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИВІР артикулів з бронзу, із шкїри, артикулів до подорожи, нецесарі Nips, столики сальонових на цївїті і до куреня.

Самостійна продаж обуви з Годиярської фабрики обуви Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відні, різної сорти для пань, панів і дїтий. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хїньського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спїлки у Відні.

Ісраске, добре і дешево.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Улиця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфенцій пань,
панночон і панів.
Новости:
в жанетах, новїтрах
і плащах
з найліпших што-
фів віденьських і бер-
лінських сальонів.

Магазин одягів дамських і мужеских
Чернівці
ул. Ратушева 6. Готель „Централь“
(в локалю Якова Гольда)

ОДЯГИ
для панів, хлопців
і дїтий.
Загорти, ульстри і
шляфрони.
Футра звичайні і до
подорожи і всьлякі
в сю галузь входячі
артикули з перво-
рядних фабрик.

ВСЬЛЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ
виготовляють ся сейчас.

2 (0—2)

Ісраске, добре і дешево.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найкорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шїкар-
тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желїзницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому лоступні.
Лїнія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма
(листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Шерша бужовинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу п. к. технологїчного ремесельного
музея у Відні, і запрясаженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновїйшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкїр.

При замовленях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словїньска казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корнїль Н. Устїянович „Три дїкаві загадки“ . . .	—40
В. Умїньский-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її конець“ . . .	—30
Проф. О. Бремїнчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Валянський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колєсса. „Наша дума“ . . .	2'50
Гарнїн. „Маларі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюї по заслугі“ . . .	—20
О. П. Конаський. „В день святаї волї“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Проскурка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники.) 2'—	

Видання тов. „Руска „Школа“.

Барановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1.20
Ом. Попович. „Методика“ І часть . . .	—60
„ „ „Як білі збогатїли“ . . .	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“ . . .	—20

Ом. Попович. „Збірка законів“ . . .	1.—
Ів. Синюк. „Образки з житя“ . . .	—20
Шпїнарівський Сергїй. „Руска Читанка“ для II. класї гімн. . .	2'80

Др. Стеф. Смал-Стоцький. „Громада“ . . .	—20
„ „Порадник“ як закладати каси . . .	—40
„ „Бужовинська Русь“ . . .	2.40
„ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галїл. „Домашній писар“ . . .	1.—
Пігуляк Єротеї. „Верховинські загадки“ . . .	2.—
О. Шпїтц. „Листа з пекла“ . . .	—30

	К. с.
Іван Франко: „Що таке поступ?“ . . .	1'20
Франчук: „Осерма“ . . .	—20
Підєша: „Восток і запад“ . . .	2.—
С. Тяхий: „Як робити тестамент?“ . . .	—30
Марченко: „Власна хата“ . . .	—20
Яричевський: „Серце мовить“ . . .	—60

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Великий склад ДРУКСОРТІВ

для

шкїл народних
урядів парохїяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна

по дуже дешевїй цїні
в друкарні

„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“
в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складї
сїдуючі книжки:

Наша дума Ф. Колєсса
за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича
I., II. і IV. том по цїні:
7'20, 6'80, 4'—, 3'60, 3'— і 2'60 к.

При більшій закупїї опускає ся
значний рабат. (0—0)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнїток

Черківці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Православний
МОЛИТВЕННИК!

для молодїжи,
є до набути

в Папірні „Рускої Бесїди“ ул. Петровича 2
і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане
10 проц. рабату.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відіовїдає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K. — 6.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерації
платні в Чернівцях.

Росія й Японія.

За що б'ють ся?

Храм, каплиці і ікони
І ставники, і мірри дам,
І перед образом твоім
Неутомлений поклон,
За кражу, за війну, за кров, —
Щоб братню кров пролити, просять,
А потім в дар тобі приносять
З пожежу вкрадений покров.
(Шевченко. Кавказ.)

(не) Двадцять століть і війна. Хоч воно не згідне одно з другим однак правдиве. Чи ж мало є таких річій, які непристібні до сучасного поступу? І славний же той наш поступ, коли держави свої рахунки вирівнюють кров'ю й кістками розриваних гранатами жовнірів... На Сході розгрівається ся одна із тих драм, які вказують на те, що людськості треба ще дуже багато, щоб вона стала — людиною... Правда, бувають війни, які є *malum necessarium*, які можна виправдати, ось як борба із диким наїзником, або бій на жите і смерть із вражою кормогою, борба за свободу. Та в теперішній війні йде не о те; тут розходить ся о загарбане Манджурію, яка не є ні російська ні японська, лиш хінська. Тут ходить лиш о збільшене своєї сили державної, яке і для Японії і Росії пожадане але не конечне. І коли говорити тут про „симпатії“ до воюючих держав, то Японці для нас симпатичні лиш своєю відвагою, що не злякли ся російського велита, перед яким дрожить вся Європа, своєю хоробрістю й меткістю, якої дали докази в дотеперішній борбі, а головню чероз те, що Японія через ослаблене Росії може причинити ся до того, що із плечій українського народу може бути коли не знятих то бодай зменшений тягар, який давить его вже від переяславської угоди.

Воєнна хронологія.

До тепер було 4 морські стріли. Три звершили ся при Порт-Артурі, а одна коло Чемульпо. Перша — се був знаний атак торпедовий із 8-го на 9-го; друга

бомбардоване фортів Порт-Артур 9-го в полудне; третя друге бомбардоване 1х 9-го по полудне. Борба коло Чемульпо, закінчена знівеченем канонірки „Кореєп“ і кружівника „Варяг“, відбувала ся рівночасно і тривала від 10 до 4 год. рано. Розуміє ся, що денешні подавали час східно-азійський. Колиб послідні денешні були правдиві то на 11-го принадалаб ще найважнійша подія а то добуте Порт-Артур, що булоб зверпенем рішучої перемоги Японців над російською маринаркою, якої одна половина вже й без того знівечена, ушкоджена або позабрана в полон.

Японський парламент.

Японський парламент складає ся із двох палат: вищої (верхньої) і палати послів (нижньої). До палати вищої належать: князі із цесарської родини і маркизи; пята часть всіх графів старших понад 25 літ, відеграфів і баронів держави, вибраних через колегія на 7 років, а остаточно іменовані цесарем до смертні пари, а також 44 члени не маючи ще 30 літ, вибрані 15 мешканцями, які платять найбільші податки в кожній окрузі адміністраційній; сих членів затверджує цесар на 7 років. Загалом має японська палата панів 252 членів.

Палата послів складає ся із вибраних на 4 роки 300 членів, які вже мають увічнений 30. рік жита. Право голосованя має в Японії лиш той, хто платить річно бодай 15 енів безпосередних податків державних. Але в Японії багатих людей не дуже много, так що цензує 70 кор., бо тільки варта 15 енів, є доволі високий. Із тої причини є в Японії лиш 450.000 людей управнених до голосованя. В послідних часах той цензує зменшив ся, а то мало такий наслідок, що число виборців в 1902 році в порівнянню із попередніми роками по-трейло ся.

Склад японської палати депутатів дуже цікавий. Поруч прихильників реформ і поступу є там і зашкарунілі назадники.

Морська борба.

Бувший капітан-поручник німецької маринарки, гр. Реветлев подає в берлінському тижневику „Die Woche“ такий живописний образ борби двох флотів:

„Ось наближають ся до себе дві ворожі флотії. На адміральському кораблі працює без перерви радіотелеграфічний

прилад. Виспані на реконесанс далеко на перед, але ще не видні кружівники добачили вже ворожу флотію і повідомляють про ві рухи. Адмірал бажає розпочати борбу як найшвидше, тож з можливою швидкістю веде флотію в тім напрямі, яку вказують телеграфічні знаки кружівників. Але незабаром він мусить той напрям змінити, бо і ворожа флотія розвідавши ся при помочи своїх численних кружівників про наші рухи, змінила первісний свій напрям.

Та взаємна обсервация коштувала вже обі сторони кілька кружівників, бо вони з собою вже також зустрічали ся. Одні пішли на дно моря, а другі лежать безсилно на морі. На них ніхто не звертає уваги, бо решта має приказ „удержати чуте за всяку ціну“, а й флотія кораблів лінійних (панцирників) не має часу думати про що инше, як про рішучий бій, що чим раз більше наближає ся.

Лінійні кораблі вже приладжені до бою. Армати стоять готові до стріляня, амуніція до дальших вістрілів лежить під рукою, торпеди всунено до рур, позамикано всі двері безпеки, пара в кітлах гудить під найвищим тисненем, помпи так позаосмотрювано, аби на перший сигнал могли заливати пожежу або помпувати воду із корабельного кадовба; офіцери і залого находит ся всі при арматах або на інших ставовищах, де роздано їм на приказ вожда послідну перед борбою обличну іду, бо жде їх нечуване напружене сил фізичних і моральних; а там на долі, в захороненім внутрі кораблів приготувляють лікарі і їхні помічники средства ратункові для ранених.

Тимчасом ворожі кружівники пропали за лінійною овиду. І наші вертають ся поза лінійю панцирників, готові на дальші прикази. Їх робота вивідча вже покінчила ся, бо ось на виднокрузі видно неприятельську флотію; певне число сірих, диміючих точок, які будь розтягають ся в одну довгу лінійю, будь скупляють ся в клубок, то зближають ся до нас, то плывуть рівнобіжно до нас. З того вносимо, що адмірал ворожої флотії зміняє боеву формацию. Тож і на нашім адміральському кораблі являють ся в швидких відступах короткі, флягові сигнали, а в кілька минут після того і наша флотія прибирає формацию признану адміралом за догіднійшу до бою.

Пять тисячів метрів відділює флотії. Оба адмірали рішають вперед онесмілити ворога вистрілами на да-

леку мету. Флотії плывуть майже рівнобіжно до себе. Розпочинає ся пальба. Звізгана, в відносно великих відступах часу старанно вимірювані армати нежові й середного калібру викидають страшні стріли. Більша часть їх задля далекого віддаленя не влучає. Декотрі однак доходять до ціли, але вони вже не в силі пробити грубого панцира, проте пугають при ударі і безцільно розпорскують ся в тисячні кавалочки. За те ті, що влучили в неопанцирене місце переду або задку кораблів сіють смерть і знівеченє.

Дальший опис борби улекшує собі автор в той спосіб, що першу флотію зове флотією антиподів, а другу флотію подів.

„Ось адмірал флотії антиподів замічує, що панцирі его кораблів є так само витривалі як панцирі подів, тож уважає, що найліпшою тактикою буде кинути ся швидко із цілою силою на ворожу флотію і засипати ві градом гранатів із близького віддаленя. До прийняття тої тактики спонукує й та обставина, що його кораблі мають більше рур до викидування страшних торпед, як кораблі подів. Тож всею силою пари гонять грізна флотія антиподів проти ворога.

Ворог спостеріг те, а позаяк вже переконав ся, що його стріли є успішні вже з далекого віддаленя і дають рівночасно можливість побіди без великого різниці, старає ся збільшити віддаленє між собою а антиподами. Однак та гра довше тривати не може, бо флотія антиподів зближає ся до раз більше. Коли отже не хоче опустити поля борби і надати своїм кораблям напругу невідгінного для артилерійного огню, то мусить прийняти борбу на близшу мету.“

(Конець буде).

Політичний перегляд.

Угорські делегації. Комісія військова угорської делегації 12. лютого с. р. провадила дискусію над бюджетом військовим. На запитанє, чи уряд наміряє в будучім військовім законі зречи ся права задержування однірічних охотників на другий рік, міністер війни генерал Пітрайх заявив, що не може дати відповіди, тому що урегульованє сеї справи настануть доперва при послідній ревізії військовій. Однак може запевнити, що брак знаня німецької мови не буде мати ніякого значіння при офіцерскім іспиті. — Гр. Апові промовляв проти побільшеня сил в аудиторіаті, поки не буде

Наталія з Озаркевичів
Кобринська.

З того світа уяви.

Присвята Ганні Варвінок.

(Конець.)

Хлопець росте, як з води. Уже і до школи кличуть. Старі тому і раді. До роботи заставляти его не будуть, робота і без него зробить ся — є кому у них робити, а як буде учати ся, то може вийти на пана або на попа. Коби здорове, дакувати Богу, є з чого потягнути.

Одним лише журять ся, що злого професора у селі мають. Учати він учить, але дуже дїгий побиває: „Так і треба, — кажуть деякі люди, — як би не бив, то діти не слухали-би тай нічого не научили-би ся“. А наші газди аж друкать, аби їх дитину коли не вдарили.

Ходять вони до него тай просять, аби мав побачіне і не бив їх дитину, бо тільки всего у них.

Хоче професор їхати до міста, коні з плуга випрагають і город з'орють, своїм насінєм засіють. А мати понесе

професорці то курку, то кланю яєц, то масла або троха сировини, звичайно, у богацтві дїє ся. — — — — —

Аж якось снить ся матери сон.

Снить ся їй якась довга сіножат, сонечко так світить, силе, трава висока, зелена. Якись люди ніби в тіни снують ся, та щось говорять, але бесіди їх не розуміє, хіба видить, що ступають, та трава під ними не угинає ся.

А там ніби журавель, іде хтось просто до неї. Дивить ся, а то богомільник. Сивий був як голуб тай, як се бувало, з надицею в руках. Іде він против неї. Слав — тай тривчі сїлюнув.

— А ти чого сїлювавеш, старче добрий? — питає вона.

— Сїлював бо моя душа вже чиста, а твоєю ще чуті.

— А чогож твоя душа до моєї пристає?

— Довго я на те чекав, аж мені дозволено, тобі новазати ся тай свій гріх спокотувати.

— Та ти був все такий богомільний, що ледви на тобі які гріхи лишили ся?

— Бог приказує нічо не тайти, а я затаїв перед тобою те, що у десятім року твоя дитина тяжку годину буде переживати.

Вона сїнула ся і прокинула зі сну. Серце у неї молотом било ся.

Ще тої самої днини пішла на св. гору, наймила службу Богу і акафист до св. Діви Марії, аби ратувала єї дитину, не дай Боже, від якогось нещастя.

Розказувала про сон чоловікови тай обоє так сокотять хлопця, що з она не спускають. Нігде самого від себе на міну не зникають, хіба лише що сам до школи іде, то вже тогди то одно то друге вікиєм визирає.

Одної днини пішов хлопець та як все до школи.

Чекать — вже час є звідти вертати, а він не повертає ся.

Сусідські діти повертали, а его все еще нема.

Зачали розпитувати дїтий.

Діти розповідали, що він уже давно пішов до дому, що его професор бив тай він утік із школи.

Вона уже нічо більше не питала, лиш якби не самовиті побігли до школи.

Хлопець видів із-за дуплавої верби, як вони бігли дорогою, але не показував ся їм на очі. Жаль, злість, розпука розбирала его дїточе серце.

Але сховив ся, обер сльози і бігцем побіг до хаті. — — — — —

Прибігає.

В хаті нема нікого.

Оглянув ся — якийсь мотузок лежить на лавині. Дрожащими руками ухопив мотузок, зробив петлю, закинув собі на шию і присунув стільчик до сволюка. Нараз якась мрака заслонила ему очі. Матір Божа викилилась із рамок і накрила его своїм довгим, прозорим ранихом. — — — — —

Тато і мама вбігли до хаті.

Хлопець з петлею на шії — кличів перед образом Матері Божої і молив ся.

Вони обоє упали на вколішки.

Їх дитина пережила тяжку годину.

відома карна процедура військова. — Делегат Угор промовляв також проти помноження сил авдиторіату, поки нова військова процедура не буде прийнята угорським сеймом. — Делегат Околичаний союдаїзмує ся з висновками Аноніого. На тім нараді перервано.

Балканська справа. Відносини між Болгарією а Туреччиною все більше і більше загострюють ся. Болгарський ексарх іменував на основі приналежного ему права учителів для болгарських шкіл. Турецкий уряд не затвердив сих номінацій, уважаючи номінацій за революційністів. Ексарх обетав при своїм зарядженю, тому конфлікт сильно загострив ся. — Міністер заграничних справ Петров заявив в Собранію, що переслідуванем болгарського елементу Туреччина ире Болгарію до війни. Коли болгарське правительство стратить всяку надію на ліпше, то возьме ся до енергичніших кроків.

Боротьба з алкоголізмом в Скандинавії.

В Швеції в 1775 р., коли консумція алкоголю зросла до незвичайних розмірів, запроваджено монополію в продукції спиритусових напінків. Держава взяла монополію в свої руки, гадаючи в той спосіб зупинити незвичайний розвиток спиритусової консумції. Але вже в 1778 р. мусіло правительство скасувати єї з тої причини, що пияństwo не тільки не зменшило ся, а протівно побільшило ся. Від сего часу дозволено продукувати спиритус кождому посідачеви ґрунту, наслідком чого був вліть такі незвичайний розвиток консумції алкоголю, так що при 2,800.000 населення число винокурів виносало 173.124. Так справа стояла до 1830 р., коли інтелігенція в перший раз взяла активну участь в боротьбі з алкоголізмом; а в 1855 р. уже і законодавство зробило значні кроки в боротьбі з сим злом, з яким не перестав бороти ся і до сего часу. Законодавство обмежило скількість продукованя спиритусу до мінімуму, в наслідок чого зникли дрібні продуценти алкоголю як по містах, так і по селах.

При дальшій розвитку законодавчих мір торгівлю спиритусовими напінками перебрали в свої руки різні просвітні товариства, які брали собі лише незначний процент зиску, а решту відступали на просвітні цілі. При чім було заборонено продавати на кредит; торгівля в свята була також заборонена. Такі заходи з боку самої суспільности мали незвичайно користні наслідки. Щоби не говорити безпідставно наведемо статистичні дані: Протягом одного року спиритусових напінків припадало в 1830 р. пересічно на кождого чоловіка в Швеції 20 літрів, в Норвегії 8 літр. А тепер: в Швеції 3,3 літр., в Норвегії 2,2 літр., в Фінляндії 1,8 літр. Найбільше алкоголю припадає на кождого чоловіка в Франції а то — 18 літрів, в Швейцарії 14 літр., в Росії 4 літри. Отже, як бачимо, в Скандинавії консумція алкоголю зменшилася ся в 6—3½ рази.

В 1853 р. в Швеції було 33.342 винокурів, а в 1855 р. лише 3.481(!) В 1853 р. можна було знайти коршуму в кождім селі, а уже в 1856 р. можна було обійти цілу провінцію і не знайти ні одного шинку.

В самій Норвегії боротьба з алкоголізмом поставлена еще раціональнійше. Там знаходять ся торгівля спиритусом в руках товариств тверезости, які в свою користь не беруть ні сотника, а всі доходи від-

ступають на різні просвітні цілі. Отже бодай частина того, що видає нарід за спиритусові напінки, вертає ся ему в формі різних просвітних заведень. Коли в яким будь місті більшість населення забажає скасування торгівлі спиритусом, то в такім разі товариства тверезости розвязують ся і торгівлю сею все-світною їдию скасовує ся. В такий спосіб уже в 25 містах Норвегії скасовано торгівлю спиритусом.

Що до фінансової сторони діла, то за сим, як не треба ліпше, промовляють подані нижче цифри. Товариства тверезости в Норвегії лише за один 1895 рік видали: на музеї 75.000 кор., на народні бібліотеки поверх 40.000 кор., на народні школи понад 60.000 кор., на вечірні школи понад 40.000 кор., на промислові школи понад 84.000 кор., на приюті для дітей понад 180.000 кор., на приюті для бідних 32.000 кор., на шпиталі понад 84.000 кор., на народні купальні також понад 84.000 кор., на саді для дітей 72.000 кор. і на інші добродійні цілі. Разом всі ті товариства видали 1,920.000 кор. і толише при 2,000.000 населення. Цілком зрозуміло, чому Швеція і Норвегія вважають себе першими на всім світі що до успіху в боротьбі з алкоголізмом. Прочитавши сю коротеньку нотатку і сліпий побачить, які колючальні успіхи можна досягнути при раціональній веденю боротьби з алкоголізмом. Ініціатива в сій справі мусить без-услівно вийти з радів нашої інтелігенції, яка перша мусить подати добрий примір, що можна зовсім добре жити, закинувши із культом всіх богів поганських також і доволі ще шанованого Баххуса.

Письма з краю.

Із Вашиковець.

Минувшого року відбули ся тут громадські вибори при досі ще не бувальшій великій участі виборців. Як при кождих, так і при сих виборах станули дві протівні партії до завзятої борби. Розуміє ся, що одна з них мусіла унасти і подала протест. Рекурсе той відкинено, а не давно тому прийшло до вибору старшини громадської, при котрім вийшов начальником дотепершій голова тутешньої громади п. Дмитро Балашескул. Замітно при сім виборі то, що коли тогді селяни під проводом місцевого учительства стояли проти п. Балашескула, то тепер, признавши его ліпше, пішли по его стороні. Причина в тім ось яка: Межи п. Балашескулом а тутешнім учительством було від довшого часу по часті через особисті справи, а по часті через великі непорозуміння велике напружене, котре довело до того, що п. Балашескула уважано за страшного противника учительства і школи, а взагалі за ворога Русинів. Аж посліднім часом прийшло межи ними до порозуміння, справа винесена ся і показало ся, що п. Балашескул не був таким злим Русинюм, як перед тим здавало ся, а коли може де-коли виступав проти школи і учительства, то лиш тому, бо, як каже ся, „робив один другому на заїсть“. По часі став той спір меншати, а коли п. начальник явив ся на запрошене при сего-річних головних зборах місцевого товариства „Січ“ і діставши слово, заявив урочисто перед сотками зібраних селян і великим числом інтелігенції, що він був завжди добрим Русинюм, а ним тепер і таким до смерті буде, то тогді той спір зовсім устив. Не один з присутних, учувши єї слова, повеселішав і зітхнув легко, бо кождий розуміє, що „згода буде, а незгода руйнує“ і „де два бють ся, там третій користає“. Потім прийшло у тутешнім касині до головних зборів, де п. Балашескул вступав ся рішучо за побільшенем числа руских часописей на кошта німецьких і тим допоміг

при голосованю до того, що замість дотепершньої одної рускої газети „Діла“, приходять до касина аж три таких, а то „Діло“, „Буковина“ і „Ruthenische Revue“. Дальше він не встидає ся ніколи своєї рідної рускої мови і бере при всяких зборах і забавах Русинів живу участь; навіть вже кілька неділь по его виборі начальником пристав до нашої „Рускої Бесіди“ і замовив собі „Буковину“, котру через якийсь час лиш тому перестав був брати, що була в ній поміщена одного разу для него невприємна стаття. Він дальше пренумерує вже здавна Русинам сприяючи часопись німецьку „Buk. Post“ і приказав зладити сеї зими чотири красні жезліні табличі для всіх 4 сторін громади чисто руским письмом. А що він виступає тепер проти учительства зовсім приязно і підтирає шкільну справу так як начальник, як також яко голова місцевої ради шкільної при всякій нагоді, є найліпшим доказом, що се признають самі пани учителі.

Вашиківский.

НОВИНКИ.

Заяви довіря для „Вільнодумного Союзу“. Вчора напіла на руни Вп. проф. др. Смал-Стопкого телеграма від учительства, зібраного на зборах „Рускої Школи“ у Вишніви: „Загальні збори філії „Руска Школа“ висказують „Вільнодумному Союзові“ на Ваші руки сердечну подяку за труди около соціального і матеріального піднесеня народного учительства і просять о дальшу опіку заявляючи, що учительство своїм добродіям все буде вдячне. — Никорович.

Селянська молодь в Кіцмані відіграє у вівторок дня 16. лютого 1904 о годні 8. вечером в касиновій сали драматичні твори: „Змічений Юрко“ і „Сатана в бочці“. Чистий дохід призначений на закупню поучаючих книжок для молодіжи. — За молодіж: Остап Попович учитель.

Проф. Дельбрік хоч сам Німець висловлював ся вже кілька разів із осудом агресивної роботи німецьких галатистів в польських провінціях німецького цсарства. А ті осуди спричинені глибоким почутем правди і справедливости були такі різкі, що „Ostmarkenverein“ заскаржив его о обиду чести. В двох перших інстанціях Дельбріка засуджено на 300 марок карі. Однак найвищий трибунал в Берліні зніс попередні засуди і увільнив обжалованого від карі.

Малі вдовиці. Доля індійських жінок доволі оригінальна. В Індії віддають дівчата у віці дуже ранній. Весільних церемоній є дві: одна в першій дитинстві, тоді як дівчина має лиш 4 а то й 3 або навіть 2 роки; друга в одинадцятім році життя. Перша святючна церемонія є властиво релігійні заручини. Маленька княгиня обходиться, чи то обводять єї довкола святої ватри в семи кроках. Се вже єї вже на ціле життя. По укінченю сего обряду вертає заручена дівчинка назад до батьківської хати і живе там звичайно до 11 року життя. А тоді настає властиво весілля із переведенем молодої до хати єї мужа. Коли суджений такої молоденької нареченої случайно помре, то вона остає на весілля вдовою, так як після індійських звичаїв їй у друге заручувати ся не можна. Що доля таких молоденьких вдовиць гірша, нема що й казати, коли знають ся, що бують там чотиролітні вдовиці. Аж в послідніх часах взяли на себе два мужі Ісваракодра Відісачака і Рабгуяата Ров таку важку задачу, щоб переломити той нераціональний переусуд своїх земляків, який не дозволяє віддатись і таким малим „вдовицям“, які до речі сказавши мужів ніколи і не мали.

Палиця-Христославич. Російські часописи подають оригінальний slučaj із практики російського духовенства. Один добродій підчас різдвяних свят загоствив до знайомих селян. — А що, священика у вас же не було — запитав гість. — Ні, панотець не було, а палиця его приходила і „христославич“ уже збрала — відновили селяни. Відтак вони пояснили адивованому гостеві, що їхній панотець має звичай замість самому приходити, присилати свою палицю; се має значити, що панотець бажає „христо-

славного“. Як виявило ся, такі палиці — „христославичі“ ховають не тільки по селах, а навіть по малих повітових містах. Отже можна сподівати ся, що не забаром і інші відзнаки святищеного стану почнуть сновити функції російського духовенства.

Цікава статистика. „Варшавський Дневник“ подає досить цікаві статистичні дані в справі стану державних податків в Росії. Після дослідів центрального статистичного комітету за кождий рубель, який бере ся в формі податків, видає ся на різні державні потреби в губерніях привіслянського краю 1 руб. 14 коп., т. є більше, ніж бере само правительство; в українських губерніях 92 коп., в південних 89 коп., в південно-західних 82 коп., в північних 81 коп., в східних 80 коп., в промислових 72 коп., і в центральних 47 коп. Отже за кождий руб. податків правительство повертає пересічно 73 коп., а 27 коп. з рубля іде на державну бюрократію, себто 27% народних грошей розходиться на непродуктивні цілі.

Найбільший міст на світі. Ледви кілька літ тому рішено вибудувати міст на східнім рамени ріки Гудзон, аби получити Новий Йорк з передмістям Гобокен, а вже дня 20. м. р листопада віддано его до публичного ужитку. Той міст є найбільшим на світі, бо має 7.264 стін довоти і 118 стін ширини. Будівлю піддержують по обох берегах ріки дві сталеві вежі високі на 332 стін. На отсю будівлю пішло 13.048 тонн. На мості знаходять ся дві дороги для возів, два тори жезліничі, два тори для циклістів, чотири тори для трамвайів і два хідники для піхотинців. Будівля мосту коштувала 20 мільонів доларів, то є 100 мільонів корон.

Послідні вісті.

Відень. До тутешньої японської амбасаді приходять багато заяв симпатії для Японії. Богато людей згодують ся до японської армії.

Льондон. Російські кораблі ушкоджені під Порт-Артуром зовсім несподівані до воєнної служби, а направлени їх на місці годі, бо в Порт-Артурі технічних вартатів не має, а вести їх серед ворожих стрілів до Владивостока неможливо.

Льондон. Король Едвард підписав на тайній раді габінетовій декларацію про неутральність Англії. — До тепер заявили вже майже всі держави європейські неутральність.

Льондон. „Daily Express“ доносить з Пекіну, що цсарева вдова дала приказ щоб всі хінські війська вирушили на границю Манджурії. — Десять тисяч неправильного хінського війська знаходять ся в окрузі Кван-тунг в Манджурії. То військо має заатакувати російський кордон жезліничий. (Се вказувало-б на те, що Хінці не мають охоти бути неутральними). (Прим. ред.)

Петербург. В цілій державі великий запал воєнний, а рівночасно обурене на небадьство вождів російської флоти в Порт-Артурі. Цар наказав перевести слідство і приказав телеграфічно віддати під воєнний суд всіх офіцерів, які спричинили проражку.

Телеграми з 13-го лютого.

Льондон. Нині о 11 годінї рано прийшла тут вістка, що у Владивостоці напали чотири кораблі російські на два японські; один з них затоплений, другий втік.

Петербург. Алексеев доносить, що транспортний корабель „Сінсей“ в наслідок експлозії пішов на дно. Корабельний командант Степанов із 95 людьми залози погіб.

Петербург. Жертволюбивість на цілі воєнні величезна. Члени московської й петербурскої „Думи“ зложили вже кілька мільонів.

Токіо. Японці забрали два нові паравіи „Мульден“ і „Россія“.

Нью-Йорк. Американці складають потайма гроші для Японії.

Шангаї. Канонічне човно „Манджурія“ мусіло в наслідок приказу неутральних Хін опустити порт і виїхало на море, де піймали его Японці.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Наша кривда в православних церквах черновецьких.

Не багато тому буде, як ми писали на отсім місці про нашу кривду, яких зазнаємо в черновецьких православних церквах, завзяваючи разом загал православних черновецьких Русинів, а передусім інтелігенцію, щоби починила відповідні кроки для усунення сих до неба о пімсту взиваючих кривд наших. Та дарма. Черновецькі православні Русини якось не дуже рухливі, мабуть поклали всі свої надії на поли церковним на митрополита Ренту, що ось то він зробить вже раз лад, а самі коби здорові сплять далше. Але від часу іменования Ренти митрополитом ушло вже около півтора року, а наших кривд на церковнім поли так взагалі, як особливо що до богослуження в церквах черновецьких не тільки що не усунено, но навпаки їх в деім навіть ще й заострено.

Тим часом волоский шовінізм починає знов сьміліше виступати і нападати на Божим і цїсарским законом заборучені права Русинів у православній церкві. Коли ми було писали про занедбане нашої мови в церквах черновецьких на стовпцях „Буковини“ і зі сторони волоскої на те довгий час ніхто не відзивався, можна було подумати, що правда наших виводів і доказів мусїла переконати навіть і найзавзятїйших наших противників. Але годї сподівати ся, щоби вовк коли небудь зрік ся своєї природи, а проти злої волї не допоможе ніколи навіть і тисяч аргументів, хоть би так яєних як сьвітло сонця. Волоскі шовіністи отже преці таки заговорили в сїй справі — і очевидно у властивий їм зарозумілий спосіб, опираючись на перекручуваню і неправді.

Подаючи отсім до відомости загалу читачів „Буковини“ зміст їхніх дотичних виводів, поміщених в 8-ім числі „Дештентарі“ з дня 7. лютого с. р., не хочемо властиво полемізувати ні з редакцією, ні з дописувателями сїї газети, бо то би значило тільки, що бити по воді прутом, або кидати горох в стїну; але наміряємо єдино поінформувати православну черновецьку Русь о тїм, що думають в теперішній хвили про нас і наші права у власній нашій прадїдній церкві скрайні ромунїзаторекі верховоди, та заохотити єї до живїйшої і рухливїйшої акції в справі поновного привернення рідній нашій мові прав, які їй у православних черновецьких церквах належать ся.

Ото якийсь ніби парохїянин церкви сьв. Параскеви жалує ся на протекцію (!) Русинів зі сторони правительства, котре мало би було скілька разів інтерпелювати консисторію в справі неувзгляднення рускої мови в церквах черновецьких. Се мало мати такий наслідок, що скликано консисторією душпастирів

черновецьких на анкету, на котрій признано, що руска мова дїйсно занедбана при богослуженю в наших церквах (отже признано навіть душпастирями-Волохами!) Замість однак щоби витягнути із сего признання консеквенції і узнати дотичні жалї Русинів справедливими або принаймї мовчати, достойний кореспондент „Дештентарі“ ставить хитре питанє, чи взагалі оправдані бажання Русинів зглядом руского богослуженя в церквах черновецьких. І на се питанє відповідає він очевидно заперечуючо. Однак аргументи, які він тут наводить, доказують як раз щось зовсім иньшого, а іменно, що той, що їх наводить, є грубий ігнорант, а при тїм чоловік злої волї, котрий церков уважає не за інституцію убагороднення норівів і піддвиження моральности посеред людий, а за машину для підбурювання низьких інстинктів людських і плеканя національного шовінізму.

Передусім хапає ся чесний „парохїянин церкви сьв. Параскеви“ за аргумент історичний, сїдає на сего із давня у ромунїзаторів улюбеного коника, щоби доказати, що Русини в православній буквинській церкві взагалі не мають ніякого права чого небудь жадати. Бо до XVII. столїтя в цїлій Молдові уживано в православних церквах виключно тільки славянської мови і аж в сїм столїтю запроваджено, або радше — як каже „Дештентарі“ — впроваджено на зад (!) мову волоску. Але ми запитаємо ся: Як можна щось назад впроваджувати, чого попередно ніколи не було? Коли отже станути на становищу „Дештентарі“, то треба признати, що впроваджуване волоскої мови замість славянської в церквах Молдови, почате в XVII., а продовжує ся аж до кінця XVIII. столїтя було несправедливе і не годилось з віковим характером молдовської церкви. Та хоть так аргументувати було би для нас дуже вигідно, то все таки ми того не чинимо, но навпаки признаємо, що введене волоскої мови у волоских церквах Молдови було ділом цїлком справедливим. Все-ж таки не треба забувати, що се введене відбуло ся не в одній хвилі, а поступенно, так що подекуди в волоских громадах еще на початку XIX. столїтя відправляли славянське богослуженє.

Так пияво ширила ся волоска мова особливо у нас на Буквині, як то признав з кінцем XVIII. столїтя сам єпископ Херескул, котрий каже, що більшість єго дієцезанів — то Русини, для котрих волоске богослуженє непридатне. Природним способом треба було замінювати славянські богослужбні книжки волоскими лишень там, де того конечно було потрібно, отже в чисто волоских громадах; тим часом в руских і мішаних громадах по-

зістають славянські книжки на далї. В Чернівцях, де православні парохїї мішані, чисто волоского богослуженя не було ніколи. Для того є то видумкою кореспондента „Дештентарі“, начеб до року 1870. в Чернівцях служено в церквах тільки по волоски. Що на против служило ся тут, коли не в рівній мірі, то може навіть більше по славянськи, за сїм не треба довго шукати по архивах, но можна довідати ся від численних нинї еще живючих наочних сьвідків.

Зрештою хоть би оно мало бути і правдою, що до 1870 р. не служено нігде в черновецьких православних церквах по славянськи, то се би доказувало хибате, що Русинам діяла ся тут незаслужена кривда і крайне безправство.

Та кореспондент „Дештентарі“ мабуть відчув, що єго історичні аргументи не варті й цибулі печеної, і для того схотїв їх поперті статистикою з теперішности. Се він зробив цїлком слушно. Бо православна церква, допускаючи різні мови різних народів при своїм богослуженю, руководила ся і руководить ся єдино духовною користю своїх вірних, яка впливає для них із зрозумілости православного богослуженя. Але знаючи добре, що на сїм поли не устояти ся ромунїзаторському шовінізмови, промовчав хитро дописуватель „Дештентарі“ докладні дати що до Русинів православних і доволів ся єдино нічо недоказуючими загальниками та ще до того і неправдивими.

(Конець буде.)

Загальні збори товариства „Народний Дім“.

Загальні збори сего товариства, яке стало ся центром національного руху нашого народу на Буквині, відбули ся дня 14. с. м. о 2. год. попол. в комнатах товариства, при значній участі єго членів.

Збори отворив голова товариства, надрадник п. Ясеницький і предложив вибрати предсїдателя зборів, на якого і вибрано єдиногласно п. Ясеницького. Вибраний предсїдатель покликав на секретара п. Мартинюка. Відтак відчитано протокол з засїданя минулого року, який загальні збори прийняли до відомости. По відчитаню протоколу предсїдатель зборів п. Ясеницький виказав свій глибокий жал по причинї невіджалованої страти, яку понесло товариство, тамтого року через смерть одного із найенергїйїйших і найдїяльїйших членів „Народного Дому“ в особі бл. п. о. Сидора Воробєвича, що присутні вислухали стоячи. На внесенє п. Ясеницького сїй вираз жалю внесенє до протоколу сегодїшніх загальних зборів товариства.

Потім розвинула ся ширша дискусія над точками дневного порядку. В дискусїї над єправозданєм видїлу з єго діяльности в році 1903, яке було видруковане і розіслане членам, забрав голос п. надучитель Іли Ілюк і зачитав Видїл чи він прийняв до відомости єго внесенє з тамтогодїшніх зборів в справі подїлу членів товариства що до високости вкладок, а то зниження для незасїбних владки члена основате-

ля з 100 кор. на 50 і 25 кор. Тї члени що внесли 100 кор., малиб називати ся золотими, — що 50 кор. — срібними і нарешті бронзові з вкладкою в 25 кор. Своє внесенє аргументував п. Ілюк тим, що в такий спосіб можна буде здобути більше членів для товариства а також розширити єго діяльність. На се відповів в імені видїлу інспектор Попович, що видїл рішив звернути ся до загальних зборів з пропозицією відтїгати те внесенє, а то з тих причин, що при ріжних вкладах членських мусїла цїлком природно наступити і ріжниця що до прав членів бож се зрозуміла річ, що відповідно до зросту обовязків такого чи иньшого члена збільшують ся і єго права, а се витворилоб безсильно багато непорозумїнь в житю товариства. Творене ріжних категорїй членів є тим більше злишне, що вкладку члена основателя після ухвали видїлу можна вносити протягом кількох місяців по 4 кор. а то і 2 корони місячно. Отже кождий, кому ходить о товариство, може причинити ся до підвищення єго стану. Вінци треба сказати, що видїл старає ся о розвиненє добродїйности на цїли товариства в той спосіб, що ухвалив розсилати кождому жертводавцєви відповідні грамоти.

На підставі сего бесїдник просить відтїгнути се внесенє, тим більше що по переведеню єго в жите прийшло би ся змінити статут. Далше забрав голос п. Грещук і поставив внесенє, аби зробити велику мраморову таблицю з списом членів і висїстити єї на стїнах „Народного Дому“. Бесїдник запропонував, аби такий спис членів вислати до кождої читальні, що в значній мірі причинило би ся до збільшення членів, тому що се заохотилоб многих селян до вступлення в члени товариства. Проє. др. Смал-Стоцький, відповідаючи на се заявив, що він цїлком годить ся з виводами п. інспектора Поповича що до внесеня п. надучителя Ілюка, бо подїл членів на категорїї крім неладу в товаристві ні до чого більше не причинив би ся, бо між членами кождого товариства повинна єстувати рівність, а такий подїл членів на золотих, срібних і бронзових знівечив би єї, а рівночасно дав би причину до запанованя несправедливости у відносинах членів, з яких понесли би одні більші а другі менші жертви, а рішачий голос малиб всі рівний і моглоб стати ся так, що тї, які понесли жертви далеко менші моглиб повести товариство на шлях несподіваний для товариства і невідповідний волї жертводавцїв більших удїлів. Що до внесеня пана Грещука, то бесїдник зазначив, що видїл давно уже ухвалив висїстити таку таблицю і лише задля браку грошей не виконано сего. Але при першій можливости се буде зроблено а поки що після думки бесїдника булоб дуже вказано зробити спис членів на звичайнім папері з відповідними орнаментами, що і прийнято єдиногласно. З особливю енергїєю підпер др. Смал-Стоцький друге внесенє п. Грещука, іменно, розписку відбитки спису членів товариства по селянських читальнях, вважаючи сїй спосіб цїлком раціональним для побільшення членів товариства.

Далї влять говорив п. Ілюк і зробив внесенє аби за кождий добровільний даток на фонди товариства вислано особну подяку листовно, чи в иньшій спосіб, що єдиногласно прийнято, бо в такий спосіб безсильно захоує ся людий до жертв на добродїйні цїли.

Відтак розпочала ся довша дискусія над станом бурси товариства, в якї брали участь пан професор А. Клим, пан надучитель Ярошинецький, пан надучитель Ілюк і пан П. Клим. Перший промовив надучитель Ілюк, він заявив, що бурса ажить тягарем на маєтку товариства і погложє велику скільність

товарисних фондів, тому вносить абизастаювати ся, чи не можна-би в якийсь спосіб здобути средства до отримання бурси. Пан професор А. Клим відповів, що „Народному Домові“ бурси ніяк позбувати ся, так як виховане убогої рускої шкільної молодіжї його головною задачею, яку він вже від ряду літ сповняє і сповняти буде на далі. За те виділ а радше заряд бурси застанаваляв ся над тим, чи не було б вказаним економічніше використати убиканції, які займає тепер бурса в „Народнім Домі“ через винайм їх на помешкання із рівночасним придбанем помешкання для бурси, яке було б не краще в центрі міста, а через те дешевше. В тій справі він навіть виділ просьбу до черновецької ради громадської о відступленні ґрунтової парцели. Пан Ярошинський пояснює внесення п. Ілюка, однак не годить ся ні з ним ні з паном А. Климом і говорить, що бурса при „Народнім Домі“ служить звязком між селян з „Народним Домом“. В кінці промовляв п. Панько Клим в тім зміслі, що колиб заходи товариства, про які упізнав професор А. Клим, здійснились, то було б пожаданим, аби і его бурсу злучити з бурсою, яку утримує товариство.

Далі на дневний порядок прийшли слідуючі точки: Справоздане касове за рік 1903, преліминар на рік 1904, справоздане друкарні за рік 1903. По відчитанню справозданя касового за рік 1903 яке прийнято до відомости, розпочала ся дискусія, в якій забирали голос п. надучитель Ілюк, п. проф. др. Смал-Стоцкий, пан надрадник Ясеницький др. М. Кордуба, о. Матейко. Перший забрав слово др. Смал-Стоцкий, який числами із білянсу доказав жвавий розвиток товариства. Бесідник говорив, що коли товариство повстає, то весь капітал его вносив 3.000 корон, тоді коли тепер в білянсі під рубрикою — чистий маєток товариства — читаємо уже досить значну суму, а то 55.438 корон, отже маєток побільшив ся о 52.000 корон. Із сего видно, що виділ зробив відповідно своїм силам все, що від него залежало аби піднести фінансову справу товариства. Крім того сего року сплачено ще довгів 7941 кор. 34 сот. Значить, коли прийняти і останні на увагу, то можна сконстатувати поступ в товаристві. Що до друкарні, то єї стан також добрий, так що товариство „Народний Дім“ не видає на ню ані сотика. Бесідник зазначив, що друкарня затягнувши позичку 14.174 кор. 96 сот. віддала сего року довгу 19.870 кор. 57 сот., отже колиб друкарня не мала довгів з давних часів, то сего року мала б чистого зиску 5.695 кор. 61 сот. Взагалі видно в ділах друкарні від часу нової адміністрації, яка вимагає значного труду і втрати часу, значний поступ, тож бес. констатує, що єї діла станули тепер на добрім шляху і будуть що раз краще розвивати ся. Що до зменшення датків на товариство, про яке говорив п. Ілюк то бесідник зазначає, що не слід забувати, що із розвитком нашого національного життя збільшили ся також і ціли, от як що раз нові бурси, на які та сама наша патріотична громада спрямовує свою жертвобливість, то й не диво, що тепер на „Народний Дім“ не впливає тільки жертв як перше, коли всі жертви ішли лиш на „Народний Дім“. Се все — закінчив др. Смал-Стоцкий — свідчить лиш про поступ в національним осявідомленню нашого народу, тож треба ще з більшою енергією і з вірою в ліпшу будучину ставати до праці.

Вкінці о. Матейко поставив внесення, аби в будучині в звіті подавало ся також виказ стану маєткового печатні, що і прийнято одгослосно. Причім др. М. Кордуба заявив, що се до тепер не зроблено лиш заля браку фахових людей потрібних для правильного оцінення вартости технічних приборів друкарні. Впрочім полагожденне тої справи буде вимагати великого часу. На сім перервано засідане на 5 минут, щоб члени могли порозуміти ся в справі вибору нового виділу. Відтак приступлено до слідуючої точки дневного порядку — вибору нового виділу. Скрутаторами вибрано п. секретаря Коралевича і пана надучителя Ілюка. До нового виділу вибрано картками в тайний спосіб, пн.: надрадника Володимира Ясеницького, проф. др. Стефана Смал-Стоцкого, директора д-ра Володимира Филиповича, проф. Омеляна Поповича, проф. Антона Клима, проф.

о. Євгенія Семаку, лікара д-ра Костя Клима, проф. д-ра Мирона Кордубу, учителя Опанаса Руснака, авскултанта Михайла Івашка. — Заступниками виділових вибрано: учителя Юрія Кавулю, авскултанта д-ра Михайла Литвинювача, інспектора Іларія Стратейчука, інспектора Григорія Никоревича, надучителя Олександра Барбіра. — До надзорчої ради вибрано: проф. о. Дениса Єремичука, секретаря суду Михайла Коралевича і надучителя Юрія Мартинюка. — Заступниками їх вибрано: купця Дмитра Грищука, надучителя Ілюка Ілюка, причім зазначає ся, що виділових і їх заступників вибрано одгослосно, а членів ради надзорчої і єї заступників вибрано будь одгослосно будь значно переважачою більшістю голосів. По виборах председатель зборів надрадник Ясеницький, вибраний і на далі головою тов. „Народний Дім“ подякував всім присутнім і замкнув збори, закликаючи членів до дальшого невсипучого труду для добра товариства, яке доперва тоді зможе вповні сповнювати свої високі ціли, коли буде свободне від тягарів, які поки що сповняють на его майні.

...ий.

Росія й Японія.

Тишина перед бурею.

Вістка про здобуте Японцями Порт-Артура не справдилася, впрочім подаючи єї висказали ми свій сумнів про єї стійність. Загалом мож сказати, що в останніх днях слідно застій в руках обох воєнних сторін; до оружної стрічі між ними не приходять. Се однак зовсім не підходить під лад європейським часописам, які мусять заспокоїти чимось жажду новинок своїх читачів. А цікавість їх значно змагає ся. Ось і в наших Чернівцях гурти публіки облягають спеціальні видання тутешніх двох часописів „Cz. Tagblatt“ і „Cz. Alg. Zeitung“, які в „приватних“ а „оригінальних“ телеграмах подають що раз інші сензаційні вісти із поля борби. Так робить ся і по інших редакціях, щоб на другий день ті вісти простувати. І так приносять такі телеграми із театру війни, де говорять ся або про те, що якийсь новий російський корабель вилетів у воздух, або знов про те, що козаки вирізали тільки а тільки то сот Японців, які хотіли із своїх кораблів вийти на сушу...

Річ очевидна, що теперішня війна представляє свій інтерес головно тим, чи вий на будуче виймуть у ділі і другі європейські держави. От і фабрикують ся такі телеграми як нинішні, де говорять ся, що в однім місці стріляли Росіяни на Англіяців, а деінде знов брали у ділі у борбі проти Росіянам Американці і т. д. Фактом однак є, що на терені війни наближаєть ся щось важкого! Мабуть прийдє до серйозної розприви, а може се стати ся й на суші, бо Японці мають в Корей вже поверх 100 тисяч війська. Так висловлюють ся перші європейські знатоки воєнної. Вони зазначають також велику страту, яку понесла Росія через єксплозію „Яматеса“, який був єдиноким міноносцем російським кораблем, а вилетів у воздух із за власної неосторожності при закладанні міна, якими мали російські моряки угостити Японців...

Телеграми з 16-го лютого.

Париж. Після донесення із Чіау переїє Алексеева свою квартиру до міста Мунден, щоби бути ближше воєнного терену. — Російська флотія із Порт-Артура виїхала на полууді, щоби острілювати недалеко пристані. Оборону Порт-Артура покинено. (Ред.)

Токіо. Між тутешнім населенням велике занепокоєне із тої причини, що розійшла ся вістка немов російські кораблі, які вийшли правдоподібно із Владивостока зближають ся до берегів самої Японії.

Морська борба.

(Конець).

Вже лиш тисячка кроків відділює обі флотії. Кожда з них витягує ся в довгу лінію і пересуває ся вадомж другої при безупиннім огні всіх армат.

Гук, трескіт, оглушуючий ломіт наповнюють повітря. Вже не чути ні

одного слова команди. Град більших і менших куль свище довкола кораблів, паде у воду перед ними, перелітає горою або влучає із страшними наслідками. Корпуси більшости кораблів представляють тепер образ страшного знівечення. Їхні тонкі сталеві стіни попродирані широко, ґранати, що тут і там вибухали прямо змели їх з лиця землі. Де були перед тим капітанські мостці один при другім, там стоять ще на деяких кораблях самітні, тяжкими панцирними плитами покривані вежі комендантів, а лекші або неопанцирені армати зістали вже познівечувані, або через те, що їх влучено безпосередно або тому, що поперевертали ся від ударів куль о підставу кораблів.

Серед бою наблизили ся до себе обі флотії ще більше. Офіцери, що беріг торпед на однім із кораблів антиподів здає ся, що відповідна хвиля надійшла. Дає знак і дві торпеди вискакують із рур. По хвилі видно на морі дві білі спінені борозди, що наближають ся швидко до неприятельського корабля. Офіцер кличе. Одна торпеда корабель поминула. Але друга? Друга є, влучає! Короткий, глухий трескіт і влучений панцирник паде важко на бок і так нагло звільнює свій біг, що ідучий за ним мало не спаде на него. Торпеда влучила в комеру машин. Стрісене було так сильно, що пилити підлоги вискочили в повітря, сусідні стіни безпеки повигинали ся дугом, а машиніст й паляч попадали з полонаними ногами й руками та порозриваними ушними бубонками. Вода вливає ся величезною струєю через неправильну, до 12 метрів проміру доходячу діру в панцирниковім ділі. Помпи або не функціонують або вже знівечені, позаяк стіни безпеки води вже не спливають на однім місці, тож філя розливає ся що раз ширше і ширше.

В опанцирених казематах середньої величини спричинили ґранати страшну руїну. Ізги поперевертали цілі армати та порозривали їхню обслугу на кусні. Призначені до розбивання панцирників сталеві ґранати зробили більшу частину панцирних веж нездатною до бою. Тоті вже не можуть обертати ся — їхні армати мовчать.

В руках флотії подів можна нараз добачити невпевність. Обезсиленій адміральський корабель остає по заду. Із того користає адмірал подів і всею силою пари змінєє напрям своїх кораблів аби зосередити огонь на передню часть ворожой флотії. Той маневр спостеріг неприятель запізно, щоб міг його спаралізувати, тож ймає ся старої тактики Нельсона і старає ся переломити лінію антиподів. Однак се не удає ся, бо антиподи добре вишколені під зглядом тактичним, аби ухилити ся перед стрічею розділюють ся на дві частини і з обох сторін засипують із невеличкого віддалення передні кораблі подів так сильним огнем, що в короткім часі примушують армати трьох кораблів до цілковитої мовчанки.

В ту мить кидає ся до бою пів сотні торпедових човнів антиподів, які держали ся дотепер в безпечнім віддаленні. Проти них спішають ще неушкоджені кружівники. Їх швидкий огонь змітує з лиця води половину лодий, інші ушкоджув, однак около дванадцять лодий таки досягає своєї цілі і ось чотири панцирники вже і так нарушені артилерійним огнем стають нездатними до бою і безропочно гинуть в морських глибинах.

Борба вже рішена. Флотія антиподів побідила але і вона потерпіла страшні втрати. Чотири кораблі затоплені, кілька так ушкоджених, що можуть ще лиш дуже поволі рушати ся, а половина армат обох флот до бою вже зовсім не надає ся. Половина командантів полягла, а люди, що остали при життю зломані мертведою утомою. Останки побідженої флотії, ще спосібні до рухів старають ся втечи із поля борби. Чи можлива погони за ними? Се виявить ся доперва по огляденню стану машин, кітлів а передовсім залогів.

Як побідник має ще під рукою неушкоджені кружівники то вони можуть віддати в такій хвилі знамениті услуги, іменно можуть присилувати

до мовчанки ослаблену ворожу артилерію і при помочи торпед витопити утікаючі кораблі. Якби пливачі ще, але неспосібні до швидкої їзди ворожі панцирники не схотіли піддати ся то згинуть під ударами острот*) побідних панцирників або будуть висаджені торпедами у воздух.

Так виглядає новочасна морська борба. (не)

*) острогами внутрі острозакінчені сталеві переди кораблів.

НОВИНКИ.

Президент краю а учительство.

Про відносини учительства до президента краю принца Гогенцолерн-Зігнгофського свідчать наново отся перепиסקа. Загальні збори філії „Рускої Школи“, що відбули ся 12. с. м. в Вижниці, вислали до президента краю телеграму такого змісту: „Учительство зібрале на головних зборах філії „Рускої Школи“ має честь повітати сердечно Вашу Ясність як голову краю і буковинських шкіль, подякувати як найширше за велику прихильність оказану учительству із завіренем, що воно старат ся буде як найревнейше сповнити вірно обовязки, які накладає на него стан, щоби удостоїти ся високої ласки й на далі. Никорович“. — На те написла на рука повітового шкільного інспектора Никоровича тої самої днини така телеграфічна відповідь: „Глибоко аворужений признаннями словами привіту прошу Вас і зібрале учительство прийняти мою найширшу подяку і вираз найбільшої симпатії. Гогенцолерн, президент краю“.

Нові здобутки Буковини. Президент краю князь Гогенцолерн-Зігнгофський писемно торгуювельну палату, що літом с. р. рознічне ся будівля нового двірця і в першій мірі будівель вартатних, а 1. червня 1904 буде вже активована самостійно дирекція залізниць буковинських. До осягання єї цілі приложив немало старань наш посол Николай Васильов.

Поступ роблять навіть рускі перекладачки черновецької управи залізничної. Ось недавно помістили ми були одне руске оповіщенє тої власті, в якім було омибок через міру. Тепер одержуємо нове оповіщенє про те, що з днем 1. лютого с. р. увійшов в жите III. додаток до 4. зошиту, II. части про залізничний звяз між Австрією, Угорщиною і Буковинєю. Констатуємо отже, що в тім оповіщенні є лишє три омибки. Не знати, чи се походить від того, що п. перекладач підучив ся нашої мови, чи може тому, (а се правдоподібнійше) що се оповіщенє є коротше, тож перекладачки не мали можности пописати ся докладнійше незнаєм мови, на яку пб. за наші гроші беруть ся перекладати залізничні оповіщеня. Колиж вже раз скінчить ся те легковаженє нашої мови на нашій землі?

Інструктор спілковий. Адаунт концентований буковинської палати торговельної й промислової Фридрих Ернест Декер, якого наділено спілковим інструкторством п. к. міністерства торговлі, обняв вже свій уряд, а его бюро знаходиться в будинку промислового музею, улиця Дилейна 2.

Надзвичайні загальні збори Каси пожиткової і шкільної отоварищення зареєстров. з неом. пор. для громади Вовчинці повіту Серетського відбулись ся у неділю дня 28. лютого 1904 точно о 2. годині по полудні в демі Читальній у господаря Семена Копачука, з таким денним порядком: 1. прочитанне протоколу 2. Справоздане касове. 3. Вибір двох членів ради надзорчої. 4. Вільні внески. — *Симеон Копачук* — начальник.

105 літний воєк. В однім із російських відділів маринарки висланих до Порт-Артура прибув також один 105 літний підполковник: Уродив ся він 1798 р. Кампанією Наполеона памятає знамениті, як також і інші сучасні події. Хоч прожив він тільки роки, всеж так він старик жвавий ітінить ся у своїм відділі великою пошаною. Старик сей, як нині „Вост. Вестник“, тільки живе тими мріями, щоби, ще міг раз повоювати. Ось і бажання его сповнило ся.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застережене. — Рекламациі неопе-
чатанні вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсератами
платні в Чернівцях.

Наша кривда в православних церквах черновецьких.

(Конець.)

Так каже він,* що православна інтелігенція — то самі „майже“ Волохи. (Коли-б узяти слово „майже“ в змислі троха ширшим, то можна би навіть сказати і таке, що православної інтелігенції в Чернівцях „майже“ нема.) А тим часом інтелігенції тої у нас, слава Богу, і в самих навіть Чернівцях щось троха таки є, навіть можна начислити її стільки, що коли-б она схотіла уся прийти до церкви, то було-б її в десятеро більше, ніж тих кілька одиниць з інтелігенції волоскої, що звикле приходять до церкви.

Що до простого люду, то на гадку „Дештентарі“ він лишень волоский, а нечислені Русини сеї верстви, які приходять до православних церков, то слуги та робітники фабричні, котрі з сїл до Черновець прийшли. Є се елемент номадський, котрий сьогодні тут, а завтра де-інде, і для котрого нема жадної потреби (!) впроваджувати до церкви руску мову. А притім є се крайні нуждарі, котрі не починають ся нічим до удержання православної церкви у Чернівцях. Удержане се поносять лиш самі Волохи-„баштінаші“. Так доказує „Дештентарі“.

Припустивши, що оно в самім ділі так, як „Дештентарі“ доказує, то чи є то становище гідне християнина, щоби церква мала опікувати ся лишень тими своїми вірними, котрі „щось мають“, а бідних позіставляти на погибель духовну тільки

тому, що они бідні? — Але то все чиста видумка, що Русини не в силі підпирати матеріально свою церкву і що увесь сей тягар спадає на плечі Волохів. Бо відома річ, що черновецькі церкви удержують ся богатими павшаліями із фонду релігійного, а не із датків вірних.

Видумкою є також й те, що Русини, які учащують до черновецьких церков, то елемент зайшлий, що сьогодні тут, а завтра де-інде. Треба тільки взяти статистичні табелі до рук, а покаже ся, що в Чернівцях жие понад 6000 православних Русинів побіч 8000—9000 Волохів. Коли зважити, що яких 3000 Волохів мешкає на Рошони, де існує осібно парохія і церква, то слідує, що на середмісті черновецькі припадає рівне число так Волохів, як і Русинів.

Та мимо сего всего румунізаторський шовінізм рекламує для Волохів церкву сьв. Параскеви, де би і пів слівця руского не повинно бути при богослуженю. А тим часом для того самого числа Русинів мали би бути прочі дві церкви із мішаним богослуженем аж надто вистарчаючи. А вже яке те ніби мішане богослуженє, про се кождий може увійшовши до церкви переконатися: от і все. Але і того вже добродушному „парохіянинови з церкви сьв. Параскеви“ за багато, коли каже: „сегодня ми дійшли до того, що чуємо в наших церквах „майже“ більше (!) мову руску, як волоску“. Чи можна уявити собі ще більше злобної неправди?

Переходячи до поодиноких церков, „парохіянин“ дуже лютить ся, що

в церкві сьв. Николая, де по его гадці більшість парохіян волоска, уживають при богослуженю „більше мови рускої, як волоскої“. Та се неправда. Бо по перше більшість учащуючих до сеї церкви (ся церква є філіяльною церквою катедрі, отже не має власних парохіян) є якраз Русини; а по друге парох і сотрудики відправляють тут богослуженє так, як би бути повинно в мішаних парохіях, на половину — раз по руски, раз по волоски. Се є ще обидно церква в Чернівцях, де не збиткують ся над нашою мовою; біда лишень в тім, що ся церковця стара, низька і дуже маленька та лежить на окраїні міста в околиці болотистій, так що тудя мало хто ходить і в наслідок сего користи для Русинів і тут нема майже ніякої.

Що до катедрі, то і тут після гадки „парохіянина“ вживає ся „надміру“ рускої мови, хотай заходить сюда майже лишень одна волоска інтелігенція і волоскі міщани. Про сотки шкільної молодіжи рускої „парохіянин“ не хоче нічого й знати, зачисляючи мабуть і її до інтелігенції волоскої. Тимчасом може якраз ся молодіж відчуває як найдітливійше брак руского богослуженя в Чернівцях і через те нидіє морально і стає ся рівнодушною супроти православної церкви, в котрій бачить замість рідної мамі лиху мачоху. — Зрештою церква катедральна, як церква, що репрезентує цілу буковинську єпархию православному, повинна мати богослуженє таке, яке відповідає чисельности православних народів живючих в нашій єпархії: отже принаймні на половину (а не як до тепер на $\frac{1}{100}$)

й руске, бо-ж нарід руский представляє більшість православних вірних на Буковині.

Із того, що пише далі „парохіянин“ про відношення богослужбової мови у церкві сьв. Параскеви, відко попри крайній фанатизм національний еще те, що „парохіянин“ відчуває якусь личну уразу до парохіа тої церкви. Він каже, що у сїй церкві (де також буде половина руских парохіян), до тепер відправляло ся чисто по волоски (хотай і сюда ходять велике число шкільної рускої молодіжи) та що в остатнім часі „теперішній парох, аби здобути ласку у Русинів, завів руску мову (мабуть дві-три ектеї) і в церкві сьв. Параскеви“.

Далі закидує ся парохію сеї церкви, що він в такий спосіб стремить ся, стати протоєреєм катедральним та що в наслідок „превеликої пастирської мудрости“ его і его сотрудики до церкви сьв. Параскеви не заходять волоскі парохіяни, а тільки Русини з сусідніх сїл. Коли не помиляємо ся, то тут мова про богослуженя у будні дні, коли то дійсно наші селяни посідають часто церкву сьв. Параскеви, аби собі там сьв. службу божу „наймити“. Так отже за добрі рускі гроші можна у будній день в церкві сьв. Параскеви почути два-три слова рускі. Але й сего вже „парохіянинови“ рішучо за багато.

Ми годимо ся зрештою цілком з „парохіянином“ в тім, щоби в церкві сьв. Параскеви було лишень чисто волоске богослуженє, але вимагаємо рішучо і для себе рівного права в церкві сьв. Николая з тим додатком, щоби сю церков перенести зі старого місця, значить ся, наново

*) Допиувач „Дештентарі“.

Др. МIRON КОРДУБА.

Наші дезидерати на поли буковинської історіографії.

(Відчит на збораз „Історичного Товариства“.)

Відколи розвиток історичних наук звернувся на новий шлях, відколи попри політичну історію здобули собі рівнорядне або й перворядне значінє історія внутрішнього культурного розвитку, став перед істориками цілий ряд задач, які розв'язати поодинокі люди не в силі. Доки задача історика обмежувалася на літописний матеріал, а вимоги не сягали поза критичне вихисюване сего матеріалу, робота могла бути і була дійсно індивідуальною. Колиж почали втягати інші роди жерел в обсяг історичних студій: грамоти, написи, листи рахунки, ріжного рода записки і т. н. задача історика стала дуже скomплікованою. Головна трудність лежала в зібранню сего ріжнородного жерельного матеріалу розкиданого по ріжних державних, міських, монастирських і приватних архівах часто цілими просторами від себе віддалених і тоді вже стало ясно, що лише колективний, збірний труд, спільна праця більшого гуртка людей може сю трудність поконати. І в цілій Європі почали завязувати ся товариства, які попре звичайне читанє і обговорюване відчитів мали метою таку збірку жерел історичних для даного краю, або для даної справи. Однак в сїй роботі могли брати участь лише тісніші кружки людей

більше менше вишколених і зазнакомлених з науками помічними історії (археологією, полеграфією, дипломатикою і др.)

Тепер переживаємо нову добу. За починком німецького історика Лямпрехта і его історичної школи висувано питання економічні і аграрні на перший план, в ріжних краях кинули ся історики до розсліджень осельництва і ріжних з ним зв'язаних питань. Виявив ся напрям, покинати латані і недокінчені будівлі історії країв, будівлі, котрим бракувало ріжних важких складових частин, а найчастійше саме підвалин, а починати роботу з долини. Перше за все розслідати з найбільшою точністю історію і розвій кождої оселі поодинокі, починаючи від її основаня а відтак з тих переломок дорогою синтези будувати тривку вже і солідну будівлю. Що ся робота вимагає вже не то сил цілого гуртка, але й помочи як найширших кругів, се ясно. Тут мусать наступити як найдалше ідучий поділ праці, ся условина цілого сучасного поступу. І при тій роботі веї найдуть свою частку, від звичайного збирача топографічних назв і народних звичаїв та переказів до вишколеного історика, котрий мавби зібраний матеріал сортувати, порівнювати, робити дедукції і др.

Сю мету має і наше історичне товариство. Щоби не розщипати сил ма обмежувемо свою діяльність на нашу тіснішу вітчину Буковину. Але й в сїх тісних межах як багато жде нас роботи. Наше товариство, се-ж перше того рода

і поки-що одинокє на Буковині, а ціла минувшина нашого краю — се поле майже не тикане плугом. Нива розлога і плідна — варта-б попрацювати!

Дуже ошибав би ся, хто хотів би ціняти нашу роботу після числа засідань виділу або хочби і відчитів. Відчитати мають для нас лише значінє помічного средства, мають заізнати ширші круги з ріжними областями людського знаня і продуктами праці людського мозку, захопити до самостійної праці. Во ся послідна наша ціль, наша мета. Нам перш за все треба солідно уладженої збірки матеріалів історично-топографічних зі сїл. Дотеперішні проби прогулюк у поблизькі села, які робили деякі одиниці товариства, показали ся мало практичними саме тому, що робили їх одиниці: се протяглоб справу на десятки літ. Колиб лишень кождий з тут присутніх поставив собі задачею одно село, ему найліпше знане, зібрати з него всі географічні назви рік, потічків, струй, частий села, доріг, частий поля, горбів, доли, нив і сіножатий, зібрав перекази народні про початок сеї оселі, звістки, відкіля прийшли перші поселенці, поясненя, які дає нарід до сеї або другої назви, а списав все то совісно, точно, задержуючи все точно так, як переказує народ, — як гарний матеріал до осельництва був би в короткім часі зібраний. А до всего того не треба ні надто великого підготовленя, ні незвичайного напруженя ума, тільки трохи охоти, точности і наукової совісности. А сей матеріал, в руках зручного історика

розповів-би нам багато такого, про що тепер нікому і не снять ся. Розслід історії осельництва як раз на території Буковини, на якій від правіків товпило ся тільки народів, проявив би і не одну темну картину світової історії. В тій цілі задумує виділ виготовити відповідний квестіонар і розіслати его з долученем малої карти даного села, щоби назви топографічні вписувати відразу на належне місце, а тепер звертаю ся до присутніх членів з завізванем до як найревнійшого піднертя сеї справи.

По при сю найголовнішу задачу мусить товариство звернути увагу на цілі області не меншої ваги, котрі все ще дожидають своїх робітників, хоча у інших краях вони вже давно зроблені. І тут першою задачею, що сама кидася в очі і стоїть в тісній звязи з порушеною вже справою осельництва, є зібранє і виданє донацийних грамот. А як раз з сими грамотами, що так важні не лише для названої справи, але й для ріжних також питань економічних і правничих минувшини, обходжено ся досі з великим легковаженем. Мала їх частина видана вправді по ріжних видавництвах грамот політичних, однак часто безкритично а навіть у лихих німецьких перекладах з перекрученими і змодерізованими назвами і іменами. Більша часть гине досі без ужитку у ріжних монастирських та державних архівах, або приватних скринях. До сеї роботи треба однак вже більше вишколених людей, яких у нас небагато. Виділ однак зверне ся до ширшої публіки з зазивом подати від-

вибудувати в середині міста і туди приділити усіх православних Русинів міста Черновець. Чейже се не є неможливе. Бо коли у Відні всі Греки належать до одної православної церкви, а всі Славяни знов до другої, то нехай же і наші фарисей-румунізатори не покликують ся на неможливість такого поділу зі згляду на величину міста. А власне тепер є якраз актуальною будова церкви св. Николая і ведуть ся поки-що переговори що до місця для будови; тож думаємо, що вже годі чернов. православним Русинам далі бути рівнодушними про свою судьбу на церковнім полі. Бо коли ми самі не рушимо ся з місця і не приложимо рук до сеї справи, то тоді нам певно ніхто инший не допоможе та й не пожалує нас, бо справедливо говорять ся, що кожний нарід заслужив собі на таку судьбу і на таке положення, в яким дійсно находить ся.

Руский православний парохіямий черновецький.

Росія й Японія.

Невтральність Австрії.

На передвчерашнім повнім засіданню угорської делегації референт бюджету міністерства справ заграничних підань, що міністер гр. Голуховський дав в справі невідповідності Австро-Угорщини в російсько-японській війні відповідь зовсім вдоволяючу.

Відгомін війни.

Обговорюючи на сторінках „Буковини“ можливі наслідки війни, ми рішучо зазначили, що Росії найбільше небезпеченство загрожує з боку її економічного краху. І дійсно по обчисленням фаховців теперішня іще коротка війна коштувала Росію понад 30 мільонів. Мало того, події на далекім сході встигли вже шкідливо вплинути і на російську торговлю. Так на примір, в Одесі торговельний рух значно поменшав, а не треба забувати на те, що крім

мість про які небуть звістні кому збірки грамот, а особливо до нашої шляхти, що би ті грамоти, які має в родинним посіданню, подали товариству для зладження відпису.

Трета справа — се зладжене точного реєстру виданих вже грамот. Без такого реєстру історична робота майже неможлива, дослідник тратить велику масу часу зовсім безцільно і не має ніякої певності, чи всі видані грамоти використав. Доки се не буде зроблене, неможлива навіть критично написана політична історія Буковини і досі такої нема. В тім напрямі вже почали ся у нас роботи, але задля браку достаточного числа помічників не поступає так скоро вперед, як сего треба би бажати.

А навіть найпростіша річ, від якої давно починали історичну роботу, аде ще на робітника. Маю тут на думці повне і строго критичне видання літописий і хронік для молдавсько-буковинської історії, видане оперте на точнім порівнянні всіх існуючих рукописий і виборі найбільш автентичних за основу видавництва. Бо видавництво Cogalniceanu, що вийшло ще в 50. роках, не відповідає теперішнім критичним вимогам. Такі Monumenta Moldaviae зладжені на взір Mon. Germaniae або хочби Poloniae повинні також зайняти наше товариство.

Як бачите, поле просторе, обіцяюче великі плоди, потреба лише робітників, щирах робітників, які не жахали ся підняти сего може не так легкого труду, бо часто треба доперва починати від самих основ, але плоди добути таким трудом будуть солодкою нагородою для перших піонерів на полі буковинської історії.

торговлі на далекім сході Одеса експортувала свої товари також і в південні краї. Отже війна вплинула шкідливо не тільки на торговлю на далекім сході а взагалі на весь експорт Росії. О скільки велику торговлю вела Росія на далекім сході, можна видіти хоча би із того, що одного цукру вивозило ся до Японії поверх 40 мільонів кілів. Між иншим Росія вела жваву торговлю з Набасаки, Йокагама і Кобе. Тепер сей ринок безсумнісно закритий для Росії. А Німеччина, що так в останніх часах симпатизувала Росії, завалила всю Японію своїм цукром, і її експорт на далекій схід чим далше — все збільшує ся та збільшує ся.

Початки японської маринарки.

Тепер, коли японська маринарка придбала собі незвичайну славу і показала ся одною із найліпших маринарок європейських, цікаво познайомити ся з її початком. В сій справі подаємо такі дати: В 1597 р. Голандія утворила флотилію з 5 кораблів для розслідування далекого сходу. Першим кермачем одного з тих кораблів був Англієць по імені Адам. Із всіх тих кораблів, що відправили ся до далекого сходу, до Японії прибув лише один а іменно той, яким кермував Англієць Адам. Японці всю корабельну залозу полонили, але незабаром „мікадо“ покликав Адама до свого двору. Незадовго Англієць зробив ся важною особою при дворі Мікада і почав учити Японців будови кораблів на спосіб європейський. Японці не захотіли відпустити Англієця до вітчизни, так що він залишив ся на завісгді в Японії, одружив ся з Японкою і умер в 1628 р., залишивши своїй дружині великий маєток. Сей Англієць Адам і був власне творцем японської маринарки.

Чи можлива всесвітня війна?

Російсько-японський конфлікт, який безсумнісно доторкуєть ся всіх великих промислових держав, викликав в європейській пресі питане, чи можлива всесвітня війна або бодай оружний конфлікт найбільше промислових сторін. В сій справі російська „Банковая і Торговая Газета“ замічає, що така війна є зовсім неможливою а то з тих причин, що вона причинила-би ся до загальної економічної кризи, до чого звичайно заінтересовані держави не допустять. Всі європейські держави одноголосно висловлюють ся за ізоляцією російсько-японського конфлікту. Далше подає названа газета характеристичний доказ неможливості загальної війни, іменно: в російські підприємства вложено мільярди французких, німецьких, бельгійських і навіть англійських капіталів; а сучасний капіталістичний світ опіює все під кутом погляду на свої власні зиски. „Банковая і Торговая Газета“ доказує далше, що коли і роздають ся голоси за можливість загальної війни, то їм не треба придавати жадного значіння, бо се робить ся в тій цілі, аби виготовити паніку на біржах. Цікаво, що „Галічанін“ уважав за відповідне помістити оголошене російського міністерства фінансів, що ціна вартіх паперів російських не може спасти. Мовляв: ви, що маєте рублі, не турбуйтеся!

Історичне товариство в Чернівцях.

Дня 12. лютого с. р. о 8. год. веч. відбули ся у великій салі „Народного Дому“ другі з ряду збори „Історичного товариства“ в Чернівцях. Отворив їх голова товариства проф. др. В. Милькович, витяючи численно зібраних членів і гостей так полу брідного як і гарного і уділяв слово секретареві товариства др. О. Маковеві в цілі заложення звіту із дотеперішної діяльності товариства.

Др. О. Маковей заявив вперед, що товариство не може ще поки що похвалити ся великими успіхами раз тому, що воно єстувє лиш другий рік а крім того із тої причини, що виділові приходить ся доволі важко згуртувати більшу групу людей охочу до наукової праці, якаб відповідала цілі товариства. Всеж таки і серед тих обставин зробило оно не мало а передовсім ряд відчитів і то будь чисто наукових, будь популярних, призначених для ширшого загалу. До першої групи зачислились відчити: др. Мильковича: Про закладане карт ґрунтових, 2. др. Маковей: Про троє галицьких грамастиків, 3. др-а Мильковича: Головні основи культурного, політичного і соціального розвитку Європи, 4. др-а Кордуби: Біблія в освітленю найновіших вавилонських розкопок, 5. проф. Вриндзана: Про гору Атос, 6. др-а Маковей: Війна Хотинська (з 1621. року) у славянській поезії, 7. акад. Вальєра: Про собор св. Софії в Царгороді. До другої групи треба зачислити три популярні виклади др-а Кордуби про повітря і ряд викладів проф. Стоцького про Славянську старину.

Мірою, як ті відчити заінтересували нашу громаду, най буде хочби те, що платні виклади проф. др-а Смоль-Стоцького згуртували аудиторію із 64 людей.

Другою справою, якою займало ся товариство було вишнюване карт ґрунтових. В тій цілі закупило вже товариство карти штабу генерального для цілої Буковини а незабаром одержить ще натаєстер Йосифа П. Дотепер виконано виповнення в селах Віла, Ревна і Стрілецький Кут, куди їздили проф. В. Милькович і др. М. Кордуба. Не менше печалило ся товариство справою консервації церков, щоб при їх реставраціях несвідомі річи люди не нівечили останків нашої штуки й культури. І хоч протест товариства вже не всім виражувати церкви св. Дмитрія в Сучаві, то всеж таки мати ме він своє значіння через те, що здержить на будуче варварські реновації по иньших церквах.

Виділа тов-а займав ся на своїх засіданнях також справою основи краєвого архіву, де булиб зібрані всі історичні пам'ятки разом. Ся справа поступила тепер о стільки наперед, що порушено її навіть в сеймі.

Відтак слідував звіт касовий др. Мирона Кордуби, який є сего року далеко корисніший ніж тамтого, бо тамтой покінчив ся дефіцитом 4 кор. 30 сот. а тепер є в касі 123 кор. 80 сот. Стая каси бувби ще ліпший, колиб всі члени сплатили свої впрічм невеликі вкладки.

Після сего прийнято до відомости звіт уступаючого виділу а приступлено до вибору нового і то через аклімацию. На внесенє проф. Гандяка вибрано головою товариства др-а В. Мильковича, заступником годови др-а Стеф. Смоль-Стоцького, секретарем др-а О. Маковей, касиром др-а М. Кордубу. Далше вибрано на внесенє др-а Кордуби виділовими проф. Ор. Гандяка і інсп. Поповича а заступниками виділових проф. Івасюна і Вриндзана.

По виборі виділових привітанних рісними оплесками уділив голова проф. Милькович слово п. др-у Кордубі, який відчитав свій реферат про план будучої роботи історичного товариства. Реферат сей так задля його внутрішньої вартости як також тому, що він може заінтересувє ширші круги справами Історичного тов-а поміщуємо в нинішнім фейлетоні нашої часописи. В дискусії, яка розвинула ся над рефератом др-а Кордуби забрав перший слово п. Василь Сімович, зазначуючи, що в ній положено малий патис на фільозофічний бік справи. Після думки бесідника діалекти, якими говорять ся на Буковині і сусід-

ній Сиятиничів є дуже інтересні а не розсліжені, хоч могли би причинити ся до роз'ясненя деяких неясних доси kwestий в фільології. Тож вносить, щоб виділу виготовив і в справі тих досадів відповідний план. А на появлення др-а Кордуби, що виділові сим заінтересує годі тож добре бузоби, щоб зробив те хтось з поза виділу, який і так має доволі праці — обидав сам п. Сімович виготовити такий план лизиковословної роботи на Буковині протягом слідуєщих двох місяців. Дискусію сю закінчив проф. Милькович залозю що Істор. тов-о займає ся всіма галузями історичних наук, тому просить, щоб доволі него гуртовали ся не лиш історики але також літерати й юристи й причинювались переловсім до проясненя буковинської історії. В першій раді булоб дуже пожаданим, щоб правники заняли ся збиранем матеріалів до історії права.

Яко пята точка дневного порядку слідував відчит студ. філь. п. Панька Кліма „Про Платона і его значінє для розвитку людскости“. Презегент в своїм відчиті переплітавм цитатами з різних чужомовних письменників намагав змалювати фон, серед якого виступив Платон тавясиати його геніяльну вдачу й великанський вплив на всі галузи людского знання тодішних і будучих століть а відтак його світогляд, в яким, мовляв, дійшов до його яко причина буття. В дискусії над відчитом замітив проф. Ісепенко, що він зладжений надто „фільозофічно“ себто неясно, а др. М. Кордуба закінчив презегентови не належне вичерпану літератури предмету і невідповідне його трактоване; серіозний виклад Платонових ідей заступає ся тут високопарними а інколи й парадоксальними фразами, анекдотами й теологічними екскурзіями. По замітках акад. Калиновича й репліці презегента промовив проф. Милькович дякуючи п. Климови за його виклад, який коштував його безперечно не мало труду при тім однак замітив, що п. презегент передітнів значінє Платона а вінни звернув ся до будучих презегентів, щоб вони вибирали собі теми, які моглиб вичерпати як слід в межах відчиту а передовсім, щоб тема, на яку читають відчити буда ними докладно опанована. На сїм скінчила ся части офіційальна зборів, а розпочала ся неофіційальна, яку розпочав п. др. Галіп інтерполяцією до презегента, щоб зволни яснійше з'ясувати (здефініювати) т. зв. платонізм в любови, і — „толкуючому було отвержено“, а по доволі оживленій гумором дискусії незабаром покінчила ся і части неофіційальна.

Олег Сатур.

НОВИНКИ.

З „Рускої Каси“ в Чернівцях. Пригадуємо, що слідуєщої неділі, 21. лютого відбууть ся загальні збори „Рускої Каси“, в „Народнім Домі“ о 5-й годіні пополудня.

Виправи „Сокола“ відбудуть ся й сеї суботи від год. 7—8 вечером. Прогнєть ся о точність і комплет. — *Старшина.*

„Царославная“ кить собі із справоздань посла Пугуляна передего виборцями і не дивно, бо по думці нацапських „лакеєв“ вистарчить лизати паньські лапи, аби стати постом; та чи нани і їх хрупі виберуть хочби Ганмана, понаже ся небавом.

В Вижниці сеї неділі сиропустної відбудуть ся в шкільнім будинку наради, як заложити касу райфайзенську. Сподіваємо ся, що як інтелігенція, так і селяни приймуть живу участь в сих нарадах. — За виділ Читальні: *Петро Клим* голова, *Тамасійчук* секретар.

Даремні заходи. Наші дурисвітні-кацали розписали ся в своїй „Царославній“, підюджуючи учительство проти „українського“ гнету, православну руску шляхту проти провідників їх товариства, що „покланяють ся уніятів Стоцькому“ і т. д. „Які ви бідняки, господа“ коли гадаєте такими глупими бріднями йти „на село дурити“. Ви дурите ними хіба самих себе.

Нова антика. З передвчерашнім днем отворив п. Грабович на основі рішеня краєвого правительства антику при ул. Паньскій ч. 35.

З Університету. Цесар іменував приватного доцента і амануента в бібліотеці віденської політехніки др. Роберта Давблевського фон Штернека надзвичайним професором математики в черновецькому університеті.

Правно-історичні іспити на нашій університеті будуть відбуватися від 2—10 марта під проводом сов. двору проф. дра Фридриха Кляйнвехтера. До іспиту зголосилося 40 кандидатів.

„Не пора Москалеви й Ляхови служити“ заспівали онюди славні молодці-Січовики в Суховерхові Гакманові і його товаришам, що з'їхалися там на збори кацапської читальні.

Виклади української літератури в київській університеті почав дня 8. с. м. проф. Перець. Доси урядово уважано українську (малоруську) літературу інтегральною частиною російської літератури. Дозвіл російського правительства не українські виклади є отже великим значущим фактом.

З ради культури краю. До крайової ради призначено для справ промислу крайового виділявала рада культури крайової яко члена соймового посла Теодора Фальндора.

Іменования. Цесар надав радникові суду крайового др. Ігнатію Сальтерови при нагоді переясення в стан спочинку титул радника вишого суду крайового. — Президія дирекції скарбової в Чернівцях іменувала управителя уряду цюлого Юдіуса Гольдкрегера старшим контролером в головнім уряді цюловім в Ідзанах, а старшого офіціала уряду цюлого Людвіка Егера старшим контролером в головнім уряді цюловім в Чернівцях.

Самоубийство. Із Ілутешт доносять: 18-літня донька тутешнього мешканця Вільгельма Манца, Емілія поїхала дня 13. с. м. до стації, там передала через знайомого дістатого листа до своєї родини і кинула ся під потяг. Причини самоубийства невідомі.

Конкурс. В наслідок рішення із 10. лютого 1904 р. розписує ся отсим на основі рішення ц. к. ради шкільної крайової конкурсу на посаду сталої підручницької посади при міській школі мужеській при ул. Семигородській із німецькою й рускою викладавкою мовою. Конкуруючи о ту посаду кандидати, які покінчили ц. к. учительський семінар мають свої подання належно заосмотрені в свідомства зрілості і уздібнення внести приписаною службовою дорогою до черновецької ради шкільної міської найпізніше до 15. марта 1904 року. Спізнені подання відкине ся, зовсім їх узявляючи.

На руско-селянську бурсу зложив Ви. п. Константина Малицька 12 К 57 сот. На квоту сю зложив ся на велику ул. п. Івана Ілюка в Старих Мамаївцях отці Ви. жертводавці своїми датами: Онуфр. Ілюк 1 К, Петро Ілюк 1 К, Олена Малицька 1 К, Константина Малицька 2 К, Іван Бережан 1 К 20 сот., Василь Демчук 1 К, Леонтій Волощук 20 сот., Георгій Ревлюк 20 сот., Василь Голинський 20 сот., Тодосій Венгрінюк 20 сот., Георгій Олевич 20 сот., Олена Вислювська 70 сот., Николой Меленка 20 сот., Іван Никорак 50 сот., Орест Ілюк 30 сот., Н. Н. 2 сот., Дмитро Хемічук 20 сот., Прокіп Клевчук 40 сот., Дмитро Грегорашук 20 сот., Николой Хемічук 10 сот., Дмитро Григорак 10 сот., Василь Петрашак 10 сот., Дмитро Марчук 10 сот., Николой Клевчук 5 сот., Петро Вурак 10 сот., Тодосій Ілюк 4 сот., Катер. Кеб 20 сот., Адам Косташук 30 сот., Іван Ілюк Тодосів 66 сот., Нестор Ілюк 10 сот.; разом 12 К 57 сот. Дальше прислав на сю бурсу уряд громадський в Гаврилівцях 5 кор., зібраних між членами громади, заставляючи рівночасно, що на будуче постарав ся о відповідний даток від самої громади, вкладаючи его в громадський бюджет. Вкінці заплатив п. надуч. Андрук членську вкладку за десять місяців 10 К, п. уч. Скакун 6 К, а п. Лев Когут 1 К. Всім жертводавцям складає сердечну подяку. — *П. Клим студ. філь.*

Бібліотека мира. Сими днями слідувало в Християній сьвяточне створене норвеської бібліотеки мира з фундації Нобла. На тім сьвяті виголосив совітник стану Ковлянд промову, в якій зазначив, що тою бібліотекою, яка об'єднує допер-

ва около 4000 томів, має бути получена наукова діяльність в справах мира і роз'ємних судів, бібліотека буде немов научним середовищем народного й державного права а також наук споріднених, а на покриття коштів її удержання є призначений фонд 30 тисяч кор. Крім того зладжено план, після якого має бути з бібліотекою получена міжнародна Академія народного права, що буде складати ся з 6. членів Норвегійців і 10 чужинців. Задачу Академії має бути уділюване поясненє в міжнародних спірних квестіях, ставе отже доповненням естувочого роз'ємного суду в Гадзі.

Нужда італійських учителів. Перед кількома днями вручено італійському міністрові війни петицію заосмотрену в 45.000 підписів учителів і учительок, в якій домагають ся вони підвищення платі. Яка нужда панує між італійським учительством, на те найліпші докази — се платні, які побирають учителі в поодиноких містах: в Італії бере сілський учитель денно в (новіт) Павії 95 сот., в Медіолані 74 сот., в Палермо 65 сот., в Комо 58 сот., в Флоренції і Перуджії 37 сот., Кієзі 35 сот., в Мантуї 23 сот., а в Кунео 13 сот., а в теренській провінції аж 10 сот. денно. Річ зрозуміла, що при такій пенсії мусять учителі і їх жінки займатися торгівлею, промислом і т. д. з шкодою для школи. Якій наслідок має такий заведен над учительства, се видно хочби із того, що через темноту і убожество стала Італія гніздом анархістів.

Страшний пожар, якого не було в Сполучених Державах ще від 1871 року, то є від пожежі Чикаго навістив тепер місто Балтімор, одно із найбільших міст в цілій Америці. Огонь вибух ще тої неділі в торгових складах промислової ділянки міста і змагав ся що раз більше, так що тривав аж кілька днів і ніяк его було угасти. Всі будівлі на просторі 140 акрів спопеліли, між ними впади жертвою банки, театри, великий магазин збіжжівий і ин. Особи потяги попривозили на ратунок пожежні сторожі із Нового Йорку, Вашингтона, Філадельфії і других менших міст. Та помімо усіх зусиль годі було пожар в час здавати. Щоби перервати дію пожару, висаджено кільканайцять домів динамітом у воздух, але безуспішно. В огни під звалищами домів найшло страшну смерть кільканайцять пожежників. Кілько загинуло людей, ще не знати. Де були величаві будівлі, там стортать тепер лави розвалених звалищ. Шкоду, яку заподіяв той страшний огонь, обчислюють на 200 до 300 мільонів доларів. Поверх сотні кораблів покинуло балтіморську пристань, ратууючись від огню.

Дідичі ідуть в трубу. В послідніх часах в Росії парцеляція великих маєтків розвиває ся незвичайно скоро. Так наприклад в одній Донській області до дворян належало в 1883 р. 3.333.000 морг. а в 1903 р. 1.743.000 морг., отже протягом 20 років продано при помочи парцеляційного державного банку, так званого крестанського, 1.590.000 моргів. При чім більша частина землі перейшла в руки селян.

Ворожнеча цвітів. Деякі цвіти постійно ворогують між собою. От приміром рожа і рєведа ніколи не можуть погодити ся і нищать одна другу. Аби перекопати ся про се, вистарчить звязати їх в одну кучку. Вже через нівгодний розпочинає ся між ними цвітими срашенна боротьба: вони переплітають ся а відтак увивають, тоді коли другі цвіти еще зовсім сьвіжі. За те гвєдзак і соняшник симпатизують один з другим і разом їм неначеб веселіше живе ся.

Науковий фейлетон.

Про спілковий рух в Німеччині.

Написав: *Адольф фон Ельм.*

(Далі.)

Щож до сполучених консумційних товариств в цілі власної продукції, то справа стоїть в Німеччині в кождім разі доволі сумно. Консумційні товариства ще й доси, здає ся, не дуже охочі давати товариству до гуртового закупна засоби потрібні до власної продукції. Не давно була дучила ся нагода завести одну гаузу власної продукції.

Ціни на мило завдяки завязаному мильному рингові нараз дуже піднесли ся і цілий ряд саксонських консумційних товариств задумав ся, чи не завести-б їм власної мильної фабрики. Спершу повинтано сю гадку справдішним захватом, але коли обговорювано, якого капіталу треба на засноване фабрики та коли дізнали ся, що на її засноване будуть мусіти консумційні товариства дати часті свого зиску, тоді захват сей на превеликий жаль пропав. В Німеччині на жаль дуже мало ще розуміють вагу власної продукції. Саме по Саксонії можна було сего найменше сподівати ся, бож Саксонія є країна із найбільше розвиненим промислом в цілій Німеччині та на жаль консумційні товариства загрязли там здебільшого глибоко в багаті погоні за дивідендами.

Колиб всі 205 саксонських консум. товариств, що минулого року мало 5½ мільонів марок чистого зиску або бодай більша частина їх захотіла, то можна було відразу почати виробляти самим потрібні товари. Колиб на власний виріб призначено лише 1 мільон марок, то можна було заснувати не лиш мильну фабрику, але й зробити початок заснованню ще й інших фабрик. Але, як сказано, погоня за дивідендами грає в багатьох консумційних товариствах погану роль. З 158 тамонських товариств менше як 10% платили лише 18 товарів, від 10% до 14% — 63, 15% — 33, 16% — 19, 17% — 10, 18% — 6, 19% — 6 товариств і так далі аж до 24%. З сего видно, що єдиною метою багатьох тамонських товариств є винячуване дивіденду. До тогож страх зречи ся завдяки власному виробови на довгий час частини дотеперішного зиску сьвідчить про їх велику короткозорість. Протавно, намість знизити ся зиск за короткий час підніс би ся. Бож справді цілком зрозуміло, що завдяки власному виробови дасть ся на усіх царинах піднести зиск, розуміє ся, під тим усливем, що власні фабрики будуть добре кермовані, бо лише тоді користь від власного виробу буде також позиточна для консументів. Але у нас і доси завадго ще панує драмарський дух, а почуте солідарности ма жаль ще не достаточне.

І тут на мою думку постує до ліпшого може бути зроблений лише з низу — з боку членів товариств. Вони повинні змусити кермачів консумційних товариств до того, аби взяти ся до власного виробови. Зорганізовані робітники повинні в першій мірі зайняти ся тим, щоби заводів товариства зробити рухливими; вони в тім без сумніву мають інтерес, як і взагалі розвиток консумційних товариств має для них велике значінє. В Англії завдяки консумційним товариствам досягнуто основне зміцнене заводних товариств. Особливо підчас страйків робітники зорганізовані в консумційні товариства можуть витримати значно довше, ніж се булоб можливе без запасного фонду консумційних товариств заощадженого їх членами.

Іще одна річ промовляє за товариствами заводними. Се те, що така велика господарка, яку повинноб запровадити, булаб різночасно взірцевою господаркою що до стану платі, як також робучого часу. В Англії вже тепер по фабриках різних консумційних товариств працює понад 30.000 робітників; крім того працює іще 45.000 душ як робітників або поставників при розділюванню товарів в консумційних товариствах. Нема сумніву, що є 75.000 людей, що не служать капіталови, в великій мірі збільшують силу таких товариств. В Англії спілковий рух розпочав ся разом з розвитком заводних стоваришенє, при чім такі товариства взаємно підтримували одно друге і часто робили вкуці. Се промовляє за тим, що і в Німеччині таке спільне діланє стає чим раз потрібнішим. Коли в Німеччині говорять ся про такі далші цілі, то звичайно заявляє ся: се все чудово, алеж можливо деінде і ніколи у Німеччині. Передовсім говорять ся, що німецькі закони про товариства стоять на перешкоді такому розвитку товариств.

Се неправда. Німецькі закони про товариства хоч і становлять їм деякі перешкоди, всеж таки не являють ся в сім разі непереможними.

(Далі буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Микола Лисенко. Видавництво товар. „Просьвіта“. Брошура зладжена Ф. Колессою і Л. Лопатинським. Ціна 30 сот. З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка.

Літ. Наук. Вістник. Книжка II. за лютий 1904 р. Зміст: Шан. М. В. Лисенку привіт — Микола Вербицький. З Бєсидів — Стефан Чарнецький. До Тараса. Жидівські слєзи — Г. Гурович. Nocturne. На біблійну тему — Ольга Коренцева. Герой по неволі (конєць) — Ів. Франко. На стрічу сонцю золотому (V—VIII) — Марія Колчуняк. Талісман — Напрохін. В передодєнь Нового року — Едмондо де Амічє. Старе і Нове в Українській літературі — С. Русова і Ів. Франко. Нові погляди на діяльність Кирила і Методія — Волод. Коковський. З часів переполоху — Андрій Чайковський — Хроніка і бібліографія.

„Промінь“. Суспільно-науковий орган руско-українського учительства; число 4; дня 15. лютого с. р. Зміст: Звіт адміністраційної комісії про проект закона — Народна руска школа і рускі учителі в Галичині (далше). — Сум сучасної філії і его відгомін в діточому світі. (далше). Дві нації — Закон антропології (далше) — Тілесні кари (конєць) — Весичина.

Про „Чуда“. Під таким заголовком вийшла брошура, що містить в собі кілька коротеньких статей на різні теми. Ціна 20 сот. Коломня. Накладом Д-ра К. Трильовського.

„Зоря“ За м. сьчень 1904 р. вийшов перший випуск, що містить в собі: Три питання (нова легенда) написав Л. Н. Толстой. — Про Л. Н. графа Толстого. Про „Січі“ — Сумні роковини — Напад на Січ. — Розрита Могила Шевченка. Ціна 20 сот. Коломня.

Гумористичний-ілюстрований календар „Комара“ на р. 1904. Річ. IV. ст. 140 + Оголошеня 16-ти. Є календарі, які купує ся не лиш за для „сєвят“ і „погоди“ але також тому, щоби дешо цікавого а легкого прочитати. Для таких купців ще й тепер час купити собі названий календар, бо посьміяти ся добре не є ніколи за пізно. Ціна примірника 60 сот., а найліпше набувати його в адміністрації „Комара“, Львів, ул. Собіщини 8. А хто хоче причинити ся до доброго гумору редакторів єдиної нашої гумористичної часописи, той най посилєє на вказану адресу також і предплату на „Комара“ на 1904 і то 8 кор. в готівці, а й сам буде мав через цілий рік велию радість на землі.

Послідні вісти.

На Балкані.

Ще лиш загреміла на далекім сході перші вистріли пушок, як по балканських державах змогли ся з великою швидкостю воєнні приготования. Революційний комітет македонський проголосив відозву, в якій звизав селян, щоб вони не брали ся до орання землі, бо вона буде незабаром полита кров'ю й потратована військами. Послідні телеграми доносять, що між Альбанцями а військом турецьким кипить вже коло Діакви боротьба. Подробець про неї нема. Коло Струмиці знова, яке лежить в сальоніцких вілєтє старало ся 55 осіб, „комітаджів“ знівечити колєвий тор.

Голос суспільности.

Московське земство, що не давно було зібрало кілька мільонів на війну, розвизано задля „рїзкої“ адреси яку воно подало цареві. Ся адреса мала бути не прихильною для теперішнього правительства.

На два фронти.

Бюро Райтера доносять, що генерал губернатор Ташкенту а заразом і комендант тамонських військ Іванов вїхав до Туркестану. В військових прутах чувати, що Іванов отримав наказ зробити відповідні зарядженя на індійській границі, а то на случай, колиб Англія заняла вороже становище супротив Росії.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на цілі проценти після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новості.

Для Пань.

Правдиві пера струсові і вахлярі з газів, білі, чорні, сині і ж. в різних базевих красках і формах. Рукавички Glacé, Chair, шовкові гладкі і аїонг, білі — в різних красках. Валери панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднішої балевої сорти. Піч-черевки, цукерки білі Glacé, або чорні ласерки і Chevreaux. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими піковими і п. передами, ковнярі, маншети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, спинки до сорочок, ковнярі і маншети, ласеровані черевки у всіляких модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skings, соболеві, а куни і різні родні модні виробы; до того зарукавки (муфи) і шапки. Убраня футряні для хлопців і дівчат різного роду.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одяги, панчохи для дам і дітей, панчохи до польовання, оґрівачі колін, карку, черепа і пульсів, камані, вонняні шапки, рукавички для дам, панів і дітей.

ПРАВДИВІ ПЕРСКИ КУЧКИ Sealskin і Nutrica для панів хлопців і дітей, зимові рукавички пікірані, вонняні, футряні для дам, панів і дітей.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАННЯ (ручна робота), черевки домові і різні найліпшої якості для панів і дам, як також черевки до вирав гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНІГУ найліпші фабрикаці, самостійна продаж тихже, а патентованими підшвами, на котрих не мож похованути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИВІР артикулів з бронзу, із шкіри, артикулів до подорожі, нецесарі Nips, столики сальонових на цвяти і до куреня.

Самостійна продаж обуви з Годиарської фабрики обуви Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відні, різної сорти для панів, панів і дітей. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хіньського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Красне, добре і дешево.

Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.Уліця Ратушева ч. 6
Готель „Централь“.

Перед тим

МАРКУС ФУРЕР

Кожного сезону
НОВОСТИ
для конфекцій пань,
панчонок і панів.Новості:
в жанетах, ковнярах
і плащах
в найліпших што-
фів віденьських і бер-
лінських сальонів.Магазин одягів дамських і мужеских
Чернівціул. Ратушева 6. Готель „Централь“
(в льокалі Якова Гольда)ВСІЛЯКІ ЗАМОВЛЕННЯ
виготовляють ся сейчас.

2 (10—2)

ОДЯГИ
для панів, хлопців
і дітей.Загортки, ульстри і
шляфроки.Футра звичайні і до
подорожі і всілякі
з сьо галузь входять
артикули з перво-
рядних фабрик.

Красне, добре і дешево.

ОГОЛОШЕННЯ.

Повідомяю Вп. Публику, що дня 15. лютого с. р. я отворив в Чер-
нівцях, під знаком „Матери Божої“ при ул. Паньській ч. 37

АПТИКУ

котра від тої днини стояти буде на услуги Вп. П. Т. Кліентелі.

Довголітна моя практика у тім заводі, дозволяє мені упевнити
Вп. П. Т. Публику, що в кождім напрямі зможу відповісти всяким
вимогам а надіючи ся признання і довіря Вп. Кліентелі, пишу ся
з глибоким поважанем

5 (1—5)

Александр Грабович, аптикар.

Канцелярія

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена

в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

є найліпшим загально знаним біль усмирючим натиранем, в ціні
від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набути у всіх аптиках.Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише
в ориґінальних флашках з нашим охронним знаком „якор“ з аптики
Ріхтера і для остоорожности приймати лише флашки з тим
охронним знаком яко правдиві.

29 (23—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, уліця Єлисавети ч. 5.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланню задатку разом з шіфкар-
тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма
(листи) і почтові перекази треба адресовати так:An Herrn M. G. Freudberg, Rotterdam
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 п.)

Справоздане Товариства обезпечень і взаїмного кредиту „Дністер“
за місяць грудень.

В товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“

видаю в місяці грудня с. р. 2026 важних полтє з премією 33.325 кор. 03 сот.
за цілий рік було 142.780 кор. важних полтє на суму 141.415.228 кор. обезпеча-
ної вартості з премією 1.310.557 кор. т. е. о. 29.391 полтє і о 268.303 кор. пре-
мій більше як п. р. 1902. Інші доходи Товариства (з процентів власних таб-
личок и т. и.) винесли 50.594 кор., додатки на фонд резервовий 63.954 кор.Реасекуровано 49% обезпеченої вартості для зменшення власного
ризика і оплачено за аскурацію 639.497 кор; натоміть одержано від Товариства
реасекуративного (окрім звороту відповідної часті шкід) провізію 166.777 кор.Шкід в наслідок дуже частих і великих пожарів було значно більше, як
в 1902 році; виплачено 1738 відшкодовань, в резерві задержано з причин прав-
них або для того, що шкода приключила ся в послідних днях грудня, отже не
можна було перед кінцем року виплатити, 17 відшкодовань в сумі 10.573 кор., а
на власний рах. 4381 кор. Сума від 1755 шкід виносилла 984.983 кор. і. е. 78%
від суми премій; за реасекуровані шкоди одержано назад 512.357 кор., остало на
власний рахунок 472.626 В. р. 1902 було тільки 983 шкід в сумі 530.471 кор. і.
е. 51% суми премій; а на власний рахунок 242.520 кор.

Агенти заробили 105.380 провізії.

Фонди Товариства збільшили ся з суми 767.608 корон до суми
1.013.690 кор., іменно виносить: фонди резервовий 552.398 кор., резерва премій
303.000 кор., фонд емеритальний 98.082 кор., фонд на ріжницю курсів 39.606 кор.,
фонди спеціальні 20.604 кор. Всі фонди уміщені виїмних паперах і банках; стан
цінних паперів 1.011.159 кор. вкладки в банках і щадницях почтових 27.259 кор.,
разом отже 1.038.418 корон.

Чиста надвишка за р. 1903 виносить 83.819 корон.

Справоздане і біляси будуть оголошені перед загальними зборами.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 K. — с.
„ шість місяців	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотинків.

Передплата і належитість за інсератами
платні в Чернівцях.

Американська імміграція.

(яв) Еміграція із Австро-Угорщини змагає ся що раз більше помімо всіх средств, якими правлячі сфери хотіли її здавити. Від гаразду ніхто не втікає, а як хто йде за море тому, що в старім краю нерозвинений промисл, а ґрунта роздроблені, то годі спинити его насильними средствами, треба радше сотворити такі економічні відносини, щоб мужик не чув конечности втікати за море. Годі однак промовчувати й те, що до зросту еміграції передовсім наших селян причинили ся в значній мірі несовісні еміграційні агенти розкидуванем тисячій брошур, в яких малювано Америку другим раєм, й фінгованих листів старих емігрантів, які собі, мовляв, Америку дуже хвалять та заохочують і свою рідню і сусідів до далекої вандрівки, щоби втечи від панів та податків. І коли хто виїшов добре на еміграційній горячці то передовсім різні Нодарії, Моравеці, Карлсберґи й Кареші, які поробили на наших мужиках величезні маєтки і то дуже часто не чистими способами. А при еміграції було чим обловити ся.

Цікаві дати в справі зросту еміграції находять ся в нововиданій обемистій студії австрійського віце-конзуля д-ра Ганса Швєбля під заг. „Die Einwanderung in den Vereinigten Staaten von Amerika“.

Після его обчислень осіло в Сполучених Державах, від коли они добули собі політичну незалежність, то є від 1776 року 21 мільонів осіб, а з того припадає цілих 19 мільонів на виселенців із Європи! Ве-

лика Британія і Ірландія достарчила їх за той час 7 мільонів. Ірландія, як звісно, втікаючи перед важким гнетом, яким придавили їх Англійці у власнім краю, пішли у великій кількості до Америки, де сотворили собі центр свого духового розвитку й осередок проти-англійської агітації. Відтак йдуть в чисельнім порядку емігранти із Німеччини, Скандинавії, Австро-Угорщини, Італії й Росії. Тепер живе в Сполучених Державах поверх 10 мільонів іммігрантів, що становить осьму частину всего населення в тім краю. Процентіві відносини між емігрантами із різних країв не все були однаковими: на перший плян вибили ся звільна Італія й Австро-Угорщина. Се мов ознака, що горожанам тих держав живе ся не найліпше! Тамтого року пробувало в Сполучених Державах 230.564 підданих італійських а 206.011 австрійських. Після поділу на народности було між австрійськими емігрантами 1902 р.: Поляків 37.499, Словаків 34.412, Хорватів і Словінців 32.892, Малярів 27.113, Німців 23.597, Жидів 18.795, Русинів 9.819, Чехів 9.577, Болгарів, Сербів і Черногірців 4.227, Волохів 4.173, Італійців 2.170, Далматинців 1.723.

На перший погляд здавало би ся, що число Русинів-емігрантів є пропорціонально незначне, але оно так лиш здавало ся, бо треба зважити, що по перше наші емігранти не йдуть виключно до Спол. Держав але головню до Канади, коли вже не брати під розвагу тих емігрантів, що йшли до Бразилії, а по друге треба тямити, що наші мужики-емігранти звичайно записували ся в статистичні викази, як Австри-

яни або „Галішени“ й „Маляри“, коли вже не говорити про те, що велика їх сила записала ся в Поляків або й Волохів. Горе з народом, що сам не знає, як він називає ся. Ще й в другім напрямі стоять они по заду других народів. Непричасність в політиці, брак інтересу до громадських почувань, яке виніс наш емігрант із старого краю, не покидає его й у вільній землі Вашингтона. Бо коли прим. між Чехами є лиш 12.6% таких, що задержали давнє підданство то між „Галішеними“ є їх аж 61.6%. Цевно, що до тої ачаті до політичного руху й набути права горожанства причинила ся немало й слава галицька система із параграфами на папери а обовязками на плечах і „вільними“ виборами із жандармами, арештами і дреґлями...

Американці не до всіх емігрантів відносять ся однаково. Пожадані для них емігранти просвічені, грамотні як Англичани, Шкоти, Ірландці, Німці, Чехи і т. д. За те зовсім не бажані полуднево-східні Славяни, між якими найбільше анальфбетів. До них не може прихилити Американців навіть те, що вони роблять найтяжші роботи, до яких правдивому джентельменови їм си брати хіба в дуже великій біді...

Еміграція була і є для нас під зглядом національним безперечно шкідлива. Раз тому, що землі продавані емігрантами пішли за безцін в чужі руки, відтак тому, що за море пішли майже насвідоміші і найемккіші селяни, через що зменшили ся кадри наших політичних борців. А не треба забувати й того, що американська культура з'асимілює немало нашого народа коли не

в другім, то в третім покоління. Не треба однак примикати очий і на те, що наші заморські братя, які вже загосподарували ся, злюбули собі не малий маєток, а при тім у них росте почуте лучности і потреба організації, що найліпше доказало асекураційне товариство на жите, Руско-Народний Союз із многими тисячами членів. Рух національний змагає ся там що раз красше помімо важких перепоп із сторони тамошних „москвофулів“, які й за морем не перестають керинити. Що нашим емігрантам дорогий „старий край“, про се багато говорять численні складки, які збирають ся в Америці на народні ціли. Патріотичного духа старає ся передовсім піддержати американська „Свобода“, яка прим. заохочує діти до науки своєї мови та визначає різні нагороди для діточок, що перепишуть гарно рускі вершники.

На конець хотілиб ми ще ось що замітити. Коли признаємо, що еміграція для нас шкідлива, то треба проти неї раціонально противділати і то в час. А пора на те як раз тепер, бо тепер робота агентів найбільш оживлена. Жалкувати з приводу еміграції аж тоді, як вже зустріне ся емігрантів в дорожі до Гамбурга — мабуть трохи за пізно.

Росія й Японія.

Вигляди на будуче.

Втрати, які понесла до тепер Росія на мори, спонукали її оминати рішучі стрічі з ворогами, доки не збере так велику силу війська, щоб здавити Японців. А концентрація обох неприятельських військ йде

Іван Франчук.

Простақ.

Село Дубрівці розложило ся в долині ріки Вистриці межі двома невеличкими горбами порослими густо лісом. Білі хати мило визирають з поміж зелені овочевих дерев, а ріка, що наче срібною лентою опоясує людські оселі, котить бистро свої філі.

В селі тихо, бо се гарячий час — жнива. За те на поли, де повний колос пшениці клонить свою голову, а легкий вітерець похилає білим житом, де достигає овес і всяка инша пашниця — жите. Ту брелась коса, там похилив ся хлібороб і серпом жне збіжжє, онде стелить ся гомін пісній, чути веселу гутірку та сміхи. По лиці робітників спливає піт кроплями, але не устають в праці, бо треба спішитись, доки погода, а завтра неділенька, день Божий.

В таку то днину вже під вечер виїшов Ярослав на прохід. Прохід зовсім заслужений. Подібно як і сї робітники на поли і він напруцював ся в поті чола. Тільки що не махав він ні серпом, ні косою, але наівр ся при паньскім синкові, що через ферію має язык латинський поправити. Лекція скінчила ся, а Ярослав виїшов в село і подав ся полями під ліс.

Сонце вже ховало ся за далекі гори. Однак зовсім ще не скривило ся. Стануло над лісом, щоби в послідне попрощати

робучий люд. Неначе говорило: А що ж, ви Божі діти, не бачите, що вже йду опати? Пора і вам обтерти піт з чола, пора відпочити по труді. Завтра вам знов засвічу любенько. Покидайте, діти, роботу.

І совце спустило ся ще низше; вже ледви видко його із за країв ліса, тільки дерева одягли ся в золоту рясу.

Нарід послухав. З усіх усюдів чинчують домів здорові косарі та веселі жєнці, старші й молодші, мушники й жінки, а з грудий парубочих і дівочих понесла ся весела пісня в подяку Богови.

На поли стихло, а за се в селі почав ся гомін. Чути блей овець, лай собак, накликуваня людей, а цілий сей гамір так ріжнородний на місци зливав ся чим раз дальше в одну цілість, що неслася гармонійно й губила ся десь далеко.

Вже загомонів і голос дзвонів сільської церковці. Мельодійні а тихі звуки несли ся лагідно, неначе плыли на крилах лебединих, возносили ся в гору, то опадали, відбивали ся об ліс, то плыли з водою, аж в кінці трунули людські серця тай там спочили.

Ярослав стояв все на стежці між збіжжями. Заслухавсь в сю сільську поезию, а його вражлива, поетична душа переймала кожний тон і неначе розпливала ся в загальній гармонії. Зняв капелюх, заслухав ся в голоси, що доходили його з села, а уста шептали раз по раз: О природо, яка ти чарівна, яка красна, ти Божа! Аж нараз почув за собою шелест. Збуджений з солодких мрій стрепенув

ся Ярослав, але саме в сій хвили почув тривожний голос.

— Ах, ратуйте!

Ярослав обернув ся і оstownів. На дворі було ще трохи видно і він доглянув якусь людину, чи неземське ество, що як раз саме крило ся в збіжжє.

— Що то, хто то?

Не було відповіді.

Ярослав злякав ся. Він бачив, що те ество без одіня, тільки довга коса звисала на плечі і Ярославови прийшло на думку, що се русалка. Читав він і люди сільські оповідають, що русалки грають ся в збіжжє і вишукують молодих хлопців, щоб їх залоскотати. Та в сій же хвили засоромив ся сей думки. Охолов з першого перестрашу, а стискаючи палицю в руках підступив ближше.

— Паничу, не підходіть — обізвав ся затрівожений голос.

— Хто ти? запитав Ярослав внять.

— Ах, Бог би його побив. Сонця Божого щоб не бачив, неє такий. Який сором!

— Та кажиж бо розумно. Хто ти?

— Ах, та я Марійка, Зацерковного Івана донька.

Ярослав знав з виджоня Марійку, бо була через кілька днів на роботі в дворі, а навіть був раз в хаті у її батька за якоюсь орудкою.

— А чом же ти так?... і не докінчив, бо соромало ему стало.

— Ах, паничу, нещастє. Я жала на поли під самим лісом. В саме полудне, в найбільшу спеку скочила я в ліс, щоб відітхнути. Посиділа я таки зараз

з краю може з пів години і вже мал, йти на поле, аж бачу кілька корців малини. Зірвала я кілька ягід, коли ось, бодай його нещастє на гладкій дорожі, ухопив мене сей бородатий неє залісний (лісничий). До чиста обдер, все забрав і мене на сміх, на сором лишив. Від полудня сиджу я в збіжжє, а тепер у вечер пустила ся вже в село, та не хотючи наткнула ся на вас.

По сих словах зачала дівчина ревню заводити, перериваючи плач від часу до часу важкими прокльонами.

— Зістань ся тут, а я забіжу до твоєї хати, щоб винесли тобі в що прикрити ся — і не слухаючи дальше слів дівчини, побіг чим скорше.

Чар нощі ширє як банька з мила, а явилась сумна та дика дійсність. Ярослав мав вперше нагоду стрінути ся з нею так очі в очі, і його благородне серце закипіло. Щок у него горіли гнівом, затиснув зуби, а палицею вимахував, неначе мав ворога перед собою.

— Ось воно як! — говорив до себе. — От які варвари та людоді. Без сорому та чести. І се може діяти ся у нас? Пожди, пане лісничий, скажу я се кини в дворі.

І Ярослав біг дальше, не оглядаючи ся, біг, аж заснавав ся.

— Добрий вечер, пане Ярославе. А де се ви так біжите, що навіть людий не бачите?

Ярослав споглянув. Перед ним стояв лісничий, любенько усміхаючи ся і подавав йому руку.

без упину і кожної хвилини може прийти до борби над рікою Янью. Те, що Росія завчасу не збрала своїх військ, доказує, що в Петербурзі не надіяли ся, щоб війна вибухла, тому — бо її не хотіли. Росія мабуть хоче, щоб Японці зайшли в глибину краю, бо як би були покрані не могли втечи, бо відворот перетялаб їм есентуально російська флота побільшена за той час кораблями із Балтики. Однак етигане військ є для Росії дуже важким, хочби з огляду на велике віддалене терену війни від матірнього краю. До того манджурске населення відмовляє переходним військам великої помочи й провіантів і то навіть за гроші, а за те старає ся звичити тор колісний манджурской желізниці. Взагалі Хінці помимо офіційально заявленої нейтральності віддай ладять ся до нових подвигів проти „білих чортів“. Тому мабуть одержали два австрійські кружівники „Цесарева Елисавета“ і „Асперн“ приказ від'їжджати до порту Печілі для охорони австрійських інтересів.

Із поля борби.

Війна обмежує ся від кількох днів на взаємній ловитві торговельних кораблів та на дрібних зустрічах на суші головно при висіданню Японців на сушу. Так під Кю-теу згинуло 70 Росіян а за те 150 Японців пішло в полон. — В борбі під Чемульпо погбло на обох російських кружівниках 456 людей між тим 170 офіцерів. Кораблі інших держав виратували 15 офіцерів і 250 воєнів. — Вночі із 13. на 14. с. м. поновила японська флотія торпедова зложена із 6 човнів атак на Порт-Артур серед нічної сніжної метелиці. Човни „Асагірі“ і „Гаятор“ віхали до Порт-Артуру випустили торпеди і втекли. Котрий російський корабель ушкоджено, не знати. Японські човна добили Росіян аж тоді, коли вони були в порті. Алексеев мав з пересердя при всіх сам (!) зустріти ошціра, який мав тоді патрулю.

Торпедники.

При всіх морських борбах на далекім сході відіграють велику роль японські торпеди. Взагалі треба сказати, що тактика морської війни при помочи торпедників і торпед в остатніх часах звернула на себе загальну увагу, а спеціялісти твердять, що будучність війни залежить не так від панцирників, як від торпедових лодок.

Торпедники можна порівняти з великими відділами кавалерії, які посту-

пають перед великою армією. Цілюю їх є ознаклене з тереном, розсліджене становища противника і взагалі удержане дучности між відділами передньої сторожи а масою головної армії. Такої рухливості і шкорої служби на фронті і по боках потребує рівнож і флота, зложена з панцирників і кружівників. А таку задачу й виконує флотія торпедників, що розвідує про все на переді і по боках і удержує головну команду в постійній свідомості про стан річій.

Торпедовий корабель, сам не великий, не має пущок великого калібру, не має також і панцира. Звичайним его узброєнем буває одна, або дві легкі скорострільні пущки. А головним его оружієм є як раз торпеда. Скорість торпедників значно перевищає скорість панцирників, а навіть кружівників, вони пробігають до 30 миль морських на годину. Лодки торпедові також незвичайно оборотні і спосібні до маневрування, причім вони низькі а також узброєні торпедами. Японська флота має їх велике число. Тому, що торпедові лодки дуже низькі і розмальовані фарбами, які мало різнять ся від барви моря, проте незвичайно тяжко замітити їх навіть при малім віддаленю. Тим труднійше запримити їх на горизонті вночі навіть при світлі проміня з електричних рефлекторів.

Торпедники ріжних розмірів можна назвати піратами послідних часів.

Небезпечні то морські розбишакі, бо виконують свої функції шкоро і з наслідками, які дають ся добре відчуті. Надають ся вони найліпше до наглых нападів на панцирників і кружівників, які можуть боронити ся лише за помочи уміло провадженого огню з скорострільних пущок, сильно ділаючих рефлекторів вночі і при відповіднім окруженю флотією подібних кораблів і кораблів.

Напад торпедників буде мати наслідки лише під тим уелієм, коли будуть ділати в одній добре в'організованій масі, поділеній як на найбільші групи. Противник, на котрого нападають, мусить як найдовше утримати ся в несвідомості, відкіля власне можна сподівати ся нападу. Торпеда може ділати найдалше на 600 метрів. Коли доперва торпедники наближають ся на таке віддалене, можуть ділати з покаданими розултатами. Набої торпедові лежать звичайно на переді корабля або торпедові лодки, находячи ся звичайно в двох великих циліндрах, викидаючих набої при помочи згущеного повітря або пороку. Вистрілюючи набої мусить торпедник тойж таки хвилини утїкати, аби як найшвидше вийти за ліній вистрілів противника. Набій торпедовий є знаряд, маючий звичайно 5 стій довготи, форми цигара, опанцирований сталевом бляхою. Вийшовши

із метної рури в воду, одержує той прилад власний рух завдяки механізмови, що надає ему напрямок. Так пробігає він протягом одної секунди 15 до 20 метрів. Прилад має також автоматичний, дуже скомплікований, але знаменито обдуманий прилад, який удержує его завжди в однім напрямку і в рівній глибині під поверхнею моря аж поки не дійде до цілі. При ударі в стіну корабля обібраного за ціль, починає безприволочно ділати згаданий прилад. Є то рід каптура, який спричинює безприволочний вибух мокрої експлодуючої маси, яка є так званою стрільничою бавовною. Ті маси знаходять ся в набою в кількості 60 до 100 кілограмів, а наслідки єї є незвичайно страшні.

Однак на щасте не кожний з тих набоїв влучає. Коли в нападі на панцирник або на кружівник є чинних 10 торпедників ріжної величини аж до маленьких лодок, то треба з гори припустити, що із них 2 до 4 гине від вистрілів противника. Наколи решта змогла утечи, а лише один влучив, то результати досить значні, а втрата супротив таких наслідків є цілком не значною.

Такі японські торпедники знищили не один вже російський корабель завдяки необачності Росіян, як також зручності Японців.

Відозва.

Одержуємо отсю відозву з просьбою о поміщені:

Родимці!

Десять літ ділять нас від хвилі, як ціла велика Україна буде святкувати соті роковини уродин свого найбільшого генія, Тараса Гр. Шевченка.

1914 рік буде для нас і для цілої Славянщини тим, чим був 1898 рік для Поляків і Чехів (роковини Міцкевича й Пяліцко), 1899 для Росіян (роковини Пушкіна), 1902 рік для Словінців (роковини Прешерна), бо як раз тої пори, можна сміло сказати, зачало сходити на нашій Україні сонце, яке спричинило, що ми рішуче почали себе почувати і визнавати одним великим народом, якого не вітре із карти Європи ніяка ворожа сила.

1914 рік буде ювілейним, культурним святом всіх частин України, буде і мусить бути величавішим роком, як був для нас 1898 рік, коли ми святкували соті роковини відродження українського народу з поивою Котляревського „Енеїди“.

1914 рік буде і мусить бути величавішим чим 1903, в якому ми відкрили пам'ятник творцям нового періода нашої літератури і справляли тридцять величавий творцям нашої пісні!

Так, він буде величавий, великий.

Не місце розводити ся над заслугами Шевченка для рідного слова, рідної культури, рідного народу! Хто слідить за розвитком українського народу, хто чує, що живе, що належить до великого народу, який має від тисячі літ свою історію, свою культуру, славу минульщину і традиції — той знає, чим для нас Шевченко.

Родимці! Тільки тоді дамо перед світом доказ, що ми народ культурний, що не так легко нас здавати, що ми живемо, розвиваємо ся, що у нас задатки будуччини, коли у відповідний спосіб святкувати свою пам'ять великих свідців нашого народу.

А яким же чином ми більше в силі звелічати нашого кобзаря, як не тим, що здвигнемо йому в Чернівцях пам'ятник!

Родимці! Ми кидаємо отсе між нашу суспільність отсю думку, ми хочемо дати отсею дорогою ініціативу до того великого діла!

Родимці! Невелика наша Буковина, не багато у нас людей, бо всего 300.000. Але невинним трудом і енергією здвигнемо пам'ятник нашому кобзареві в столиці нашої зеленої Буковини.

Творім комітети по провінції, збираймо при кожній нагоді датки хоч би і як невеликі; накладаймо на себе добровільний податок, не вгаваймо, не думаймо над тим, чи вдасть ся діло чи не вдасть ся. Ми певні того, що воно вдасть ся мусить. Ми молодіж всіма нервами нашого молодого ества віримо, що наша думка сповнить ся. Ми певні, що на наш поклик відгукнуть ся також і наші брати зза Дністра і зза

Збруча. Ми певні, що в 1914 році на цілу нашу столицю буде красувати ся статуя нашого кобзаря, присвйчуючи цілому нашому народові на честь та на славу!

Від товариства українських студентів „Січ“ в Чернівцях.

Е. Ярошійський, В. Майновський,
голова. писар.

В соті роковини смерти Канта.

1904 р. дня 12. лютого минуло 100 років від смерти славного німецького філософа Емануеля Канта. Кенігсберзький мислитель родив ся в 1724 р. в родині бідного ремісника а помер в 1804 р. з пером в руках над своїми невмирущими творами. Самостійне жите з усіма его прозаїчними атрибутами мав нагоду пізнати Кант ще в ранній молодості. Покінчивши університет, протягом 10 років був домашнім учителем, а відтак уже одержав катедру логіки і філософії на кенігсберзькій університеті.

Всесвітню славу здобув собі Кант своїми знаменитими творами „Критика чистого розуму“, який появил ся в печаті в 1781 році, „Критика практичного розуму“ і трактатом „До вічного миру“ написаним незадовго перед смертю, іменно в 1795 р. Талант Канта визначав ся поразкою ріжносторонністю. Окрім цілком філософічних абстрактних тем, читав він лекції також географії, техніки, астрономії і мінералогії. Були також часи, коли викладав математику. Кант полинив багато творів, які безпосередно не входять в область філософії, а то: „Про теорію вітрів“, „Рух і спокій як основні принципи фізики“, „Курс фізичної географії“ і інші; не говоримо уже про его численні твори на питання із моралі, права і політики.

В своїм творі: „Критика чистого розуму“ слідом за Платоном, але цілком в иньшій спосіб і з цілком другою точкою погляду доказував Кант, що видимий світ єствує лише в нашій уяві. І от в XX. століттю, коли всі явища природи підводять ся під закони фізики і хемії, коли найскладніші життєві процеси вважають ся звичайними процесами енергії, картина віковичного руху життя намальована Кантом зробила ся для нас трохи за старою, але за те основний принцип его світогляду — відокремлене суб'єктивної уяви світа від об'єктивної его суті — і до тепер залишив ся основою всего нашого пізнання.

Годі в короткій часописній статі бодай побіжно виложити філософічні теорії Канта. Тепер, коли воєнні інстинкти ріжних народів розросли ся до колосальних розмірів, коли серед культурних народів постійно ведуть ся війни економічного характеру, які майже все кіпчать ся оружним конфліктом і сотками тисяч смертей, тепер нас цікавлять політичні переконання геніального сина XVIII. віку. Як і треба було сподівати ся, Кант був прихильником вічного миру. В своїм творі „До вічного миру“ філософ висловлює свої погляди що до політичного і економічного устрою ідеальної держави. Після думки Канта державний лад мусить опирати ся на принципи механічної рівноваги властей і можливо найбільшого обмежування їх що до вмішування в жите народа Кант подібно до того, як і Русс

Ярослав аж закипів.
— Пане! — майже крикнув. — Що се ви нині зробили.
— Що такого? — спитав здивовано лісничий.
— Ви обдерли людину до нага?
— Або що?
— А се, що такий поступок — то варварство.
— Пі, пі, пі! Побудьте ви довше на селі, а побачите, що з хлопцями инакше не можна. Впрочім — додав, якби звиняючись, — слуга робить, що пан каже.
— Себ то ви не по своїй волі?
— А вжеж. А впрочім, що о тім говорити і я вам раджу, не мішайте ся. Але звідки ви то знаєте?
— Бачив ось тепер в житті.
— Но то жадаю цасті — засміяв ся дивично лісничий. — Дівчина гарна, ви хлопець нічо, вечір, — чиста поезія.
— Худоба — проїдлив кризь зуби Ярослав і відвернув ся.
— Тільки, пане від політики — здадека, остеріг ще лісничий.
— На, на — засміяв ся Ярослав і за хвилину був в хаті Марійки, а в чверть години входив до їдальної салі в дворі. Панство вже сиділо за столом. На першій місці пані, по лівім боці пан, по правім донька і сини. Побіч пана було вільне місце для Ярослава.
Перепрашаю за опізнене — почав Ярослав, але я ходив нині аж під лісо на прохід і мав пригоду.

— Певно якийсь хлоп дрова крав — обізвав ся дідич.
— Я все говорю, що наш лісничий не пильнує ліса — додала пані.
— Противно — обізвав ся Ярослав.
— Він — думаю — своїй служби надуживає навіть і робить те, що жадною мірою не повинен.
— Не розумію.
— Подибав нині в полудне дівчину на малинах і пустив єї в стріло Єви. До самого вечера сиділа в збіжу. Я несподівано зійшов ся з нею...
— Нехай не краде — сказав пан.
— Воно правда, що урвала трохи малин без позволення, але обдирати в такий спосіб...
— Фі, що за розмова? — обурилась пані. — І то при жєнщинах. Справді, се вже прощайство!
І по сих словах встала розгнівана від стола, а за нею донька і вийшли з покою, тріснувши за собою дверима.
Пан нічо не говорив вже, лиш сопів, але Ярослав вражений до живого подакував в сій хвилі за лекцію, обіцяючи прислати другого. А коли на другий день від'їздив, його ученик, сховавши ся в городі за деревом попрацавав свого учителя, кламкувши за ним: Простак.

вважав державний устрій лиш за звичайний законодавчий механізм. Основні умовини ідеального устрою держави і вічного мира після Канта були такі: 1. Міжнародне право мусить бути ґрунтованим на федерації свободних держав; 2. міжнародне приватне право мусить бути ґрунтованим на принципі рівноправності; 3. не повинно затягати державної пожитки для розвитку внутрішньої політики. Внутрішню політику Кант вважав за одну із найголовніших причин постійних війн.

Отже коли Кант в XVIII. віку виступав проти вмішування уряду в життя народа, то тепер розвиток економічних відносин прямо таки примушує правительство вмішувати ся в борбу різних клас. Мало того, коли Кант звертав передовсім увагу на внутрішню організацію роботи в державі, то тепер під впливом економічного фактора в силу необхідності внутрішня торгівля зробила ся головною основою теперішньої міжнародної політики.

Значить, Кант при всій силі свого ума зовсім не передбачив відповідного розвитку економічної сторони в життю кожної держави. Великий філософ Кант виступив енергійно за вічний мир — а тепер іще в 1904 р. на далекім сході летить кров людей лише задля того, аби розширити ринок для своєї торгівлі. Всі надії Канта що до ідеального устрою держави не сповнили ся, війни приймають конвульсивний характер і всі так звані культурні народи стають дуже часто похотливими до собак, що гризуть ся за кістку. Се значить, що при всіх благородних стремліннях чоловіка ідеї вічного мира утрудняє ся міжнародним економічним суперництвом і проти такого явища, як також проти економічного утиску одних і всіх цілих народів виступають тепер не тільки геніальні одинокі — як се було 100 літ тому назад, а весь робочий люд.

НОВИНКИ.

Заряд читальні „Народного Дому“ в Чернівцях подає до прилюдної відомості, що вступ до Читальні вільний тільки для членів Читальні а винятково й для замісцевих членів „Нар. Дому“ як гостей. Звертаємо на се увагу всіх інших, що заходять до Читальні, аби вписали ся в членів Читальні, коли хотять до неї вчашати й на далі. Перша комната читальні призначена виключно на читане газет, отже тут всякі голосні розмови не дозволені, на те є друга комната читальні. До цієї другої комнати мають всі, що не є членами читальні заходити на проби „Бояна“ і на засідання якого небусть товариства дверми, що проводять до неї із снігів. Заряд читальні просить о ласкаве угляджене сих ухвал виділу товариства задля уникнення всяких неприємностей.

Архиправославний „Карпат“ вибрав головою тов. уніята Баліцко-го. І якже тут „Парославній“ не плакати на упадок православія з вини „українців“?

Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях вибрав головою товариства надрадника Ясеницького, заступниками проф. д-ра Стоцького і дир. д-ра Филиповича, секретарем проф. Семаку і уч. Кавуля, касиром авск. Івашка, контролерами інсп. Поповича і д-ра Кліма, господарем уч. Руснака, начальником Читальні інсп. Поповича, начальником друкарні д-ра Кордубу а начальниками бурси д-ра Филиповича, проф. Кліма, Семаку і Руснака.

Антисемітизм, який вийшов тепер зовсім на верх в християнсько-ві-

мецьких „Buk. Nachrichten“, викликав живий рух між буковинськими Жидами проти ворожої їм агітації Германів.

Вечерниці „Бук. Бояна“, що відбули ся минулої неділі в салі „Народного Дому“ в Чернівцях, випали так само знамениті, як вечерниці „Кружка українських дівчат“ і хоч було трохи менше гостей, то все ще за багато на нашу салю, що відчував дехто „боками“ підчас кручених танців. До коломиїк стануло зо 40 пар, до кадрили 60 пар, так само й до котильону. Сим танцям проводив знов проф. Кумановський на велике здоволення не тільки танцюючих але найзавзятіших „хореографів“, що з приємністю приглядали ся хорощим фігурам, які виводив аранжер, котрий дбає не тільки про лад і забаву, але й про естетичний бік танців, не забуваючи й про „медведів“, щоб їх утримати при гуморі, аби не втікали за скоро домів і не псували молодим донечкам а деколи й жіночкам забави а тим то й гумору. І так котильона танцювала риба з раком, а петрушка з пастернаком, а цибуля з часником, а дівчина з козаком. Ст 4 пари мали відповідні до своїх назв відзнаки, себто намальовану рибу, рака і т. д. До сего кола вибрав аранжер панчів і паночок в народних строях і завів з ними жвавої коломиїки з прекрасними фігурами. В иньшій колі знов гуляло вальси 16 пар а то: „Боян“ з музикою, бук. учитель з наукою, ремісник з „Зорею“, Райфайзен з „Рускою Касою“, Кіцмань з гімназією, „Нар. Дім“ з „Буковиною“, „Промінь“ з „Рускою Радою“, „Дівочий Інститут“ з „Православною Шляхтою“, Акад. „Союз“ з „Українськими Дівчатами“, Клім з Бурсою, Попович з „Рускою Школою“, Пігуляк з В. курією, Василько з Вишнцем, Стоцький із Садагурою, „Вольнодумний Союз“ із суспільністю, а гимн народний з „Не пора“. Хто з ким гуляти мав, про се рішав лос, який хто витягував.

Членами пов. ради шкільної у Васківцях назначив краєвий виділ тамешного начальника п. Валюшескула і пароха з Горішніх Станівців д-ра Богатирця.

Краєва рада шкільна іменувала на засіданню з дня 19. с. м. Онуфрія Ілюка надучителем в Дубівцях, а уч. в Кришатику Міроша Зотика учителем в Іспасі.

Зазив на конференції кіцманської „Рускої Школи“. На основі статутів запрошує виділ кіцманської філії товариства „Руска Школа“ всіх Ви. товаришок і товаришів на конференцію в першій кварталі с. р., котра відбуде ся дня 6. н. ст. марта 1904. в хлопнячій школі в заставі о 12. годині в полудне з отсим днівним порядком: 1. Відчити п. н. Бажанського і Маріянука. 2. Внески виділу. 3. Евентуалія. Дорогі товаришки і товариші! Виділ нашого товариства має дати під обрану дуже а дуже важні справи, котрі тепер конче треба обговорити. Тому вибрано відповідний час на збори по перше, щоб кожному із Ви. членів була дана спрможність явити ся на зборах і брати чинну участь на тих переважних нарадах. Задля того має виділ повну надію, що Ви. Члени являть ся на зазначені збори в повнім числі. Для прийнятної подорожж поручає виділ їхати гуртком, тому просить ся тих Ви. Членів, що переїзжають Кіцмань, щоб їхали ся перед 10. годинною рано до Кіцманя і поїдуть разом далше. Ті знов, що виходять на гостинець коло стайці Суховерхова, зволить ласкаво коло стайці Суховерхова зачекати на членів із Кіцманя по 10. годині рано, а знов ті, котрі їдуть через Веренчанку, най будуть ласкаві зачекати на сих із Кіцманя около 11. години рано на роздорозж, як наворачає ся з Кіцманського гостинця до Застави. Де мають очікувати одні на других наддністрянські Ви. Члени, зволить хтось донести до „Буковини“, а при другоразовій оповістці редакції про ці збори помістити ся і то. До милого побачення на зборах! — За виділ: *Іл. Стратичук* голова, *В. Григорович* писар.

Кацапів не вважають вже в міродайних кругах за Русинів, бо на вечеринках „Карпата“ не явив ся представителю ряду, котрий винищував ся, чи й коли Русини дають баль, бо уважав би своїм обовязком явити ся на нім, як у Волохів, Німців і Поляків.

Конкурс розписаний на посаду надучителя двокласової народної школи в Нових Драчинцях (Вашківського повіту) до кінця с. м.

Надзвичайні загальні збори Каси пожичкової і щадничої стоваришенія зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Кисилів відбуде ся у неділю дня 28. лютого н. ст. 1904 о 12. годині в полудни в школі з таким порядком: 1. вибір касиера 2. найбільшє ради надзорчої на 9 членів. — *Севастиан Шербанович* начальник.

Конкурс розписані при П. гімназії в Чернівцях на місця учителів класичної філології і учителя історії а при реальній школі на місце учителя рускої і німецької мови до 15. марта с. р.

4. число „Промінь“ вислали ми лиш тим, що заплатили передплату. Кожний, хто прише цілорічну передплату 6 кор., або хоть якусь часть її, бодай 1 кор., отримає всі до тепер вийшовші числа. На кредит „Промінь“ не вислаєм. — *Адміністрація „Промінь“ в Вашківцях н. Ч. на Буковині.*

Фреквенція на австрійських політехніках була в зимовім семестрі 1903/4. ось така: На політехніці у Відні було 2563 студентів, в Граці 490, у Празі на чеській 1687, на німецькій 858, в Берлі на чеській 329, на німецькій 610, у Львові 1060 (попереднього року було тут 996 студ.). Разом отже є на всіх політехніках Австрії 7537 студентів, а з того 7013 звичайних а 524 надзвичайних.

Товариство для охорони сучасних немовлят зазиває ся у Відні під протекторатом Архипіпа Ізабелі. До тепер зібрано на ту ціль 50.000 корон і уладжено в диточім шпиталю св. Анни спеціальний відділ для сучасних немовлят і школу для няньок. Найближшою ціллю, яку товариство постановило досягнути, є основанє спеціального молочного заведення, в котрім би розділюване матерям безплатно або за незначну оплату молоко відповідно приготовлене для немовлят.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

В. Вересаєв. Записки лікаря. Переклада Маруся Полтавка. Львів 1903. Накладом укр.-руської Видавничої Спільн. Ціна 3 кор. Ст. 297. 16-ки. 3 друкарні В. Л. Шийковського.

Що чоловік, не тямучий в лікарській справі та не ознайомлений із лікарською долею і долею, часто „ремствує“ проти лікарів, котрим не вдало ся вилічити його самого або якоїсь йому близької особи — се річ певна. Рідко можна в нас почути, що причиною смерті будь якого хворого була власне його невилічливість, але звичайно вина його смерті приписує ся лікареві, що його лічав. Дуже часто кинуть собі суспільність із лікарської штуки говорючи: „Гарні лікарі, гарна їх штука і здібність, коли не можуть хорим помагати! Ну та річ має ся інакше. Автор названого в горі твору з писательським артизмом познайомлює нас з найглубшими тайнами лікарського життя і його штуки. Познайомивши читача із науковими заведеннями лікарської штуки а особливо з російськими і знайомивши перед нами душу пересічного слухача-медика, наводить автор багато причин, які синають точне образове слухачів і через які часто заводять ся правдоподібна поверховність медичного знання не лише практичного, але й теоретичного.

Описав бере ся автор до відповідей на таке питанє: „Чи помічна медицина для людскости?“ І власне тут наводить автор безліч різних нещасливих випадків, які були причиною смерті соток людей тому, що з неуважли неперепрацьованого лікаря або ще із за не випробування лікарства затроював ся хорий. Хоч автор недбалим лікарем робить дуже гіркий докір, то все таки ганить при тім постулюване лікарського звая нетимучої публіки і її преси. Часто буває, що в деяких случаях, де зовсім не слід винувати лікаря роблять лікарем гіркі закиди, підбурюють суспільність проти довіри до лікарів, а часом зазивають його безвинно перед суд.

Автор наводить велике число різних цікавих фактів із його власної прак-

тики та з практики всьляких иньших лікарів і доходить до тої думки, що медицина конечно для людскости і проти неї міг би виступати лише цілком обмежений чоловік, що не має жадного поняття, кілько мільонів лікарів поміч виворатує від смерті і привертає до здоровля.

А коли не мало людей паде жертвою нових наукових дослідів, проб нових ліків, експериментів в справі випробування заразливості різних недуг, то се річ конечно, так як все знає добуває собі людскість лиш через важку борбу. А де борба — там мусять бути жертви. А не слід забувати й того, що жертвою нових наукових дослідів падають не лиш ляйки але й самі лікарі, які не рідко йдуть з піднесеним чолом на очевидну смерть.

При кінці ставить автор таке питання: Чи служать лікарі суспільности? Ну та тут вже аж надто виходить читачеві ясно, які фальшиві поняття маємо ми о лікарях яко дівчач в суспільности, яко представителів гуманности. А коли заходить бесіда у него про приватну плату за лікарську поміч, то автор каже: Правда, що не гарно воно, коли деякі лікарі відмовляють убогим людям своєю поміч тому, бо знають що за свій труд нічого не дістануть. Але коли взяти на увагу велике число приватних, державою не плачених лікарів і коли представимо собі, як страшенно тоті люди бідують — а прецінь мусять при тім якось відповідно до свого стану жити, то цілком не є на місці жадаги від такого чоловіка безплатної праці. Закон карний для лікарів буває в де-чім заострий і винятковий лише для самих лікарів. Чому — питає ся автор — карний закон карає лікаря, що відмовить бідному без гроша своєї лікарської помічі, коли той є дуже нагло потребує?... а чому той самий закон не карає мілінерів, магістратів і взагалі всіх маючих людей, котрі тим нещасним не помагють. Чому карає закон лікаря, а не покарає багатого пекаря, під котрого дверми вмирає убогий чоловік із голоду?...

Ну се справді цікаві питання. Коли лікар (помимо того, що його учинок не гарний і не гуманний) десь тріха „дрє“, бо він хоче жити і годувати свою родину, то ми обурюємо ся і ляхословимо його, але коли ми дивимо ся, як повні люди, що мають платню і всякі станівні вигоди, здирають за менше важкі чини в десятеро, то ми мовчимо, бо то щось иньшого... Лікар, що ночами не спить через непокоєне пацієнтами, котрий жертвує часом своєю жите, бо хотів помагати суспільности під час заразливих хороб, не має права на людське жите. Сего старість і родина не забезпечені перед нуждою, але він не сьміє старати ся о гроші лиш тому, що він... лікар.

Убогі часи! Убога й наша культура і її гуманність!

Іларій Карбулицкий.

Послідні вісти.

Русини а військовий бюджет.

В дискусії над військовим бюджетом промовляв вчера пос. Ник. Василько, заявляючись за бюджетом в надії, що теперішня австрійська криза причинить ся до здобуття прав тим народам, які до тепер були все занедбувані. Виступивши відтак проти малярским аспіраціями та висказавши свої бажання в справі російсько-японського конфлікту, висловив таке бажанє, щоб наше військо виступало на будуче лише проти внутрішніх ворогів, а не було уживане у внутрішніх заколотах, як се діє ся у східній Галичині.

Росія й Японія.

Японці сконфіскували два російські торговельні кораблі „Котік“ в Йокосамі і „Бобрік“ в Хоккадзі.

На Балкані.

В Болгарії вже покликано рекрутів, які мали бути асентеровані аж 1905 р. — Коло Діякова прийшло до другого бою. Турецкий батальон розбито, а паша Шемсі ранений. До повстаня стануло 30.000 Аلبанців.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на ціну процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новости.

Для Пань.

Правдині пера струсові і вахлярі в газі, білі, чорні, сині і ж. в різних балевах красках і формах. Рукавички Glacé, Chair, шовкові гладкі і ajour, білі — в різних красках. Балеви панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднішою балевою сорти. Піл-черевики, цюжемки білі Glacé, або чорні лякерки і Chevreaux. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими піковими і п. передами, ковнярі, маншети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, спанки до сорочок, ковнярі і маншети, лякеровані черевики у всіляких модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skinga, соболеві, з куни і різнородні модні вироби; до того зарукавки (муф) і шапки. Убраня футряні для хлопців і дівчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одяги, панчохи для дам і дитий, панчохи до польована, огрівачі козлі, карку, черева і пулясів, камані, вовняні шапки, рукавички для дам, панів і дитий.

ПРАВДИВІ ПЕРСКИ КУЧМИ Sealskin і Nutria для панів хлопців і дитий, зимові рукавички шкіряні, вовняні, футряні для дам, панів і дитий.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАННЯ (ручна робота), черевики домашні і різні найліпшої якості для панів і дам, як також черевики до виправ гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНІГУ найліпші фабрикати, самостійна продаж тихже, з патентованими підшвами, на котрих не мож поховзнути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИВІР артикулів з бронзу, із шкіри, артикулів до подорожі, нецесарі Nips, столики сальонових на цвїті і до куреня.

Самостійна продаж обуви з Годиарської фабрики обуви **Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відні**, різної сорти для пань, панів і дитий. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. **к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.**

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дитий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях в провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

36-літна Русинка,

з увічненою школою господарки і провадження кухні в Празі **приймає посаду газдині дому** лише у Русина (св'ященника) за скромним винагородженням. —

Зголошення приймає з чемности адміністрація „Буковини“ в Чернівцях під: **„Матрона Д. К.“**

8 (1—3)

ОГОЛОШЕНЕ.

Повідомляю Вп. Публику, що дня 15. лютого с. р. я отворив в Чернівцях, під знаком **„Матери Божої“** при ул. Паньській ч. 37

АПТИКУ

котра від тої днини стояти буде на услуги Вп. П. Т. Клієнтелі.

Довголітня моя практика у тім заводі, дозволяє мені упевнити Вп. П. Т. Публику, що в кождім напрямі зможу відповісти всяким вимогам а надіючи ся признання і довіря Вп. Клієнтелі, пишу ся з глибоким поважанем

5 (2—5)

Александр Грабович, аптикар.

К а н ц е л я р и я

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

створена

в неділю і св'ята від 1/10 до 11 години ранко.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

є найліпшим загально знанням біль усмирюючим натиранем, в ціні від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набути у всіх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „якор“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охронним знаком яко правдиві.

29 (24—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттердам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цілу дорогу дешеве, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотинів.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 п.)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в ДНІСТРІ від огню. Членський уділ 50 корон можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть зятягати позички на 6 1/2 % за предположенем відповідної гіпотеки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшій купні землі нехай купуючі звертають ся за позичками до ДНІСТРА.

ВКЛАДНИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від уділів а часть зиску призначує ся на добродійні цілі; до тепер уділено на церкви, бурен, школи і т. н. 16.385 корон.

(—)

Стан 31. грудня 1903:

Вкладки	1,444.589 К.	Позички	1,330.822 К.
Уділи	109.835 К.	Цінні папери, льок.	
		в банках і на рах.	
Фонди резервові .	21.318 К.	біж.	280.681 К.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

„Листи з Буковини“ до „Діла“.

„Діло“ помістило в ч. 28 з 19. с. м. знов одну допис з Буковини про тутешніх Галичан і Буковинців і додає, що містить єї тому, „що раз вона походить від чоловіка, що добре бачить і вміє орієнтувати ся в обставинах, а далше тому, що піднесене невідрадних відносин публично може причинити ся до справлення існуючих похибок і усунення лиха“. На нашу думку „Діло“ сим не тільки, що не направить і не усуне лиха, а противно его ще збільшає і підтримує односторонніми поглядами чоловіка, що неоднє бачить таки через партійні окуляри та тому й судить так, що тим судом доливає не води а оливи до вогню. А тут і так доста таких з одного і з другого боку, що сим на жаль займають ся доволі, наколи загаль рускої інтелігенції на Буковині сим спором ще не займає ся, а всі поважніші Русини поборюють его в інтересі рускої справи.

Тому ми не бачили покищо потреби підносити сю справу публично, раз що сей спір веде ся межі малою горсткою людей молодих, яких вплив незначний, а по друге сказали ми вже раз, також визвані „Ділом“, своє слово, яке осуджує сей домашній спір, що на руку хіба ворогам руского народу. Та на жаль „Діло“ помимо сеї нашої заяви підняло знов сю справу публично, бо ось то захотіло ся якомусь чоловікові розмазувати єї по газетах і причинити ся своїми „добрими“ спостереженнями до того, щоби лихо погіршити, в чім винуває й „Діло“, що дало санкцію тим выводам свого

дописувателя з Буковини в особній замітці від себе. Чи се було в інтересі рускої справи покажемо на выводах дописувателя „Діла“.

На вступі малює він галицького Русина з его польським вихованем а буковинського з німецьким, з якого походить антагонізм межі обома. Ну добре, дісталось тут обом на рівні, дописуватель забув тільки звернути увагу на те, що той „елегантський, блескотливий“ Русин з Галичини прийшов до „незугарного, неповоротного“ по его думці Русина на Буковину й повинен би принорувити ся до буковинських обставин а не жадати, щоб весь край перебудував ся задля его польських фум.

Та дописуватель „Діла“ по сконстатованю сего антагонізму бере ся зараз ганити буковинських Русинів ось як:

„Національна свідомість і почуте національної окремішности серед загалу рускої буковинської інтелігенції ще доволі слабе. Під тим зглядом переживає буковинська Русь тепер ту добу, яку переживали Галичани в 60-их роках. Німецька культура, німецька мова, німецькі звичаї володіють тут всеяльно. Домів, в яких розговорною мовою є руска, поки що невеличке число. А попри се треба замітити дуже сумну прояву, що під тим зглядом зовсім не йде до ліпшого. Ми могли б навести цілий ряд родин, де батьки свідомі, щирі націонали, не які-там „тихі а ревні патріоти“, але таки визначні діячі на народнім полі, провідники буковинської Руси, а діти, сини і доньки, цвєнкають лише по німецьки, народними справами зовсім не интересують ся, по руски або зовсім не балакають, або

дуже рідко і лихо, деякі не знають навіть руского письма.

Се відбиває ся дуже сумно на відносинах серед молодіжи. Ніколи не забуду сего вражіння, якого я дізнав, коли зайшов в перше (перед 2-ма роками) у руске академічне товариство в Чернівцях. Вся розмова вела ся по німецьки, лише деколи мож було почути руске слово. Я думав з разу, що тут зайшло кілька Німців, і що через них веде ся німецька розмова, але мені сказали, що се самі „свої“ а говорять по німецьки „з привички“.

Кождий, хто живе на Буковині хочби лише 2 роки, як дописуватель „Діла“, але за те „бачив“ троха більше і вміє ліпше „орієнтувати ся“, признаєть, що отсей суд несправедливий, бо переборщений; бо неправда, що діти „провідників“ буковинської Руси цвєнкають лише по німецьки і т. д. та що під зглядом розговорної мови по домах зовсім не йде до ліпшого, що в руских академічних товариствах вся розмова йде по німецьки“ і т. д. Що дехто з Русинів має жінку-Німку, з того ще не таке у нас лихо як в Галичині, де жінкою Русина є Полька, бо крім двох-трох домів там і Німкині говорять по руски, а не одна з них причинила ся для рускої справи більше як деяка Русинка.

Тому пересада й у тім, що далі пише дописуватель „Діла“ а іменно:

„Ще гірші відносини, ще менша свідомість національна у женщин. Панночки прямо соромлять ся рідного слова і то не лише на улиці, але й самі між собою. В церкві, у шепоті підчас богослужєня, на вечерицях, пробах

„Боїна“, сходинах, царствєє німеччина. Се знаменно, що коли при працяню Лисенка на черновецькім двірці прийшло ся вручити панночкє, годі було вибрати відповідну до сеї ролі, бо кожда звиняла ся, що їй по руски тяжко говорити. Вкінці найшла ся одна, що почала відтак промову „Високоважаний соловію!“... Само по собі, що серед таких відносин брак чути до всяких народних справ, брак заїтересованя і зрозуміння питань, які займають нашу суспільність.“

Найцікавіше при єїм те, що ті панночки, котрі з предилекцією розмавляють по німецьки, то якраз уніятки-Галичанки задля вправи в німецькій мові з їхніми приятельками, тай що та панна, яка вручала д. Лисенкови букет, була Галичанка, наколи в „Нар. Домі“ витала ювілята Буковинка по руски. Впрочім сей „знаменний“ доказ дописувателя доказує тільки, що дівчині не так легко відразу пальнути орацію без приготования, що мабуть і в Галичині зовсім звичайна поява.

Але що найважніше, на що дописуватель повинен був тамити, коли списував свої замітки про знанє й уживанє рускої мови на Буковині, то те, що він забув чи не знає факту, що на Буковині всі середні й висні школи змінені та що ледви 8 літ тому, як в одній однієській гімназії стали вчити кілька предметів по руски, наколи в Галичині є від давна чисто рускі гімназії, а й з тих виходять студенти, що не вміють рускої мови, як слід. Живим доказом того н. пр. два найзавзятіші галицькі Kulturträger-и-студенти, що стоять тепер

Наталія з Озаркевичів Кобринська.

Чортище.

I.

Тихо тай темно на свѣті божому. Ніч лягла на землю тай вкрила ся великою, чорною плахтою, з під котрої виростали якісь страшні, темні мари. Одні пнуть ся високо, неба досягають, другі зігнули ся у двєє, або причакали до землі, як би на кого засідали, иньші знов ніби зібрали ся на тайну нараду тай хильцем розбігали ся.

За днини вони виглядали инакше. То були хати, стодоли, стог, обороти, сади, верби, тополі тай придорожні хрести невеличкого подільського сільця. Але тепер всі вони перемінли ся, стали якимись грізними постатями, що аж у душі від їх виду замерає, тай дрож переходить тілом.

В однім кінці бухало розтертим у вогни порохом, і здавало ся, що розлючена змія кидає ніздрями стовпи ясних іскор, хрюпять, сопє тай кланцає зубами.

Коли се отворили ся двері низенької, припалої до землі кузьні і з пащі розжертого звіря бухнуло ще жеврійшим вогнем.

Великий ковальський міх роздував розжарєне вугле, кидав довкола червоним подумем і обливав стоячого з клеветцем коваля, що з розгоном підносив тай спускав клеветць на вбитє в дубовий ковбок ковало. В округ стояли колеса,

плуги, драбини, борони, а поміж тим штики коси, сокири непевно миготіли блиском розжарєного вогню.

На деяких із тих нарядів сиділи ґазди і парубки з села. Очи всіх були вліплені в окопчену, як смола, стіну і сміяли ся до розпугу.

Із за червоного полузя показувала ся довга, витягнена стать, великі, голі, зубаті крила стреміли до гори, кудлата голова кінчила ся острою гейби у папа борідкою.

— Ади! Ади! — мішали ся різні голоси, — які видають йому роги, які криві очи, тай хвіст як смійшно закручений! А бодай того ковала, — де він єму так придивив ся? Крила зовсім як у лилика. А нігті які? Ха, ха, ха! Тай кінські копита, — бігме — кінські копита має, — договорювали смійючи ся люди.

— А може би єму ще більше крильця закрутити, чубок поправити, — приговорював сам коваль; кинув клеветць, узняв заострений зубок борони тай став ним дерти по стіні, а з під зубка виходили здорові білі риси. — — —

Уже ґазди повідходили, а коваль все ще стояв при стіні тай рив зубком. То чуприну ще більше розчухрає, то брови піднесе, то щось коло губ закроїть, через що чорт іще більше вишкірять зуби.

Та коли покровив вогонь водою тай змучений протягнув ся на постелі, аби відпочити, чорт до него: — Що я тобі винен, що ти мене такого поганого змалював? Тепер скоро хто прийде

до кузьні, то лише з мене кепкує, а ти ще добагаєш: то крила викручуєш, то зуби вишкіруєш. Де ти справді мене такого видів, що такого смійшного тай поганого людям показуєш тай за що так збиткуєш ся?!

Коваль сам не знав, де він его такого видів; він якимсь таким зродив ся в его душі, тай такого змалював.

А приходила єму найбільше та охота тоді, коли налив ся горівки, котру сам чорт єму піддавав.

Ковальство тяжка робота, бити клеветцем цілий день, то не жарт, тож коваль все собі тримає флящину, потягне в ради-годи, трохи поверішить ся тай знов до роботи бере ся.

Хоть він з горівки ніколи не випускав ся, все таки трафляло ся, що в горлі висхне, заки сам до корчми зможе піти, або кого післати, а часом і жид не хоче дати, заким гроші на стіл не покладе.

— Ох! коби то мені, як лиш очи отвору, фляшка горівки на столі, — думає нераз коваль про себе тай зітхне глибоко. — — —

Одного ранку дивить ся він, а перед ним стоїть на столі фляшка горівки. Він так утішив ся, що таки від разу не роздумуючи, вихилив цілу фляшку нараз. Другої днини так само, третьої знов фляшка з горівкою на столі.

Відки та горівка може брати ся? — гадає нераз коваль — тай чогось здригне ся, відсуне фляшку тай бере ся до ковала. Але що ударе клеветцем, то зиркне на фляшку; а вона стоїть, як

стояла; через біле скло видно горівку чисту як слезу, а таку пахлячу, що коваль лиш ніє підносить тай нюхає, аби як найбільше втягнути в себе милого запаху. Аж не втерпить: ухопить за фляшку тай лиш сухе дно лишить ся. І чує, як чортівський напикот ходить по жилах, кров розгріває ся, бе в висках, янась страшна стать вириває перед его уявою, з початку десь далеко ніби із за густої хмари, а потому все ближше, яснійше, аж так близько, так ясно, що він кинє клеветць, ухопить який будь острый кусень заліза, тай зачне пороти по стіні; а з під заліза чим раз виразнійше визначають ся форми і закрої страшного чудовища, котре люди чортом називали.

— — —
Слава про ковалєву штуку розносила ся геть по селу. Чи мав хто яку потребу, чи не мав, ішов до кузьні, аби на чорта подивити ся. Забіжить яка цікава молодиця та як узрить таке чудовище, то лиш очи відверне — коби, не дай Боже, „не задивити ся“. Прилїзе стара баба, та аж стряє ся тай зачне хрестити ся, аби до неї приступу не мав; а що дівчата, то цілими гурмами бігають до ковалєвої кузьні, та з чорта вже так смійють ся, що влізе ся.

— Який страшний та поганый, які смійшні у него очи, які криві брови! А руни як у старого злодія! А назурі як простер! Тай кінськими копитами притупує, гейби танцював. От се раз парубок, нема що казати! Не жалє подивити ся тай у танець піти!

на чолі ворожої Буковинця партії і накидують ся їм на учителів мови. З сего видно найкраще, який сьмислний сей спір, про котрий „Діло“ так широко розписує ся.

(Конець буде.)

Мое посольське справозданє в Суховерхові.

На моє справозданє в Суховерхові, яке відбуло ся минулої неділі, 21. с. м. зайшли подібні напади запроданців людської правди, як в Іванківцях. Тут прибрали они ще ширші й виразніші розміри як там, тож годить ся змалювати ті події так, як вони дійсно представляли ся.

З моїх, доси в 16. селах з найкращим успіхом зложених справоздань надавав я, окрім подій в Іванківцях, нарочно нічого до прилюдної відомости. Тут же я приневолений не мовчати раз для того, що вороги народу плетуть про се в світ вістки крайно ложні, а по друге уважаю, що кинче треба прилюдно отворити народові очі, щоби він знав і видів, як старають ся ті, що жили до тепер віками людською кривдою, недопустити до усунення тої кривди з плечей нашого народу.

Нім же суховерхівський народ вийшов з церкви, то панські запроданці спровадили багато темного народу з Кіцманя, Ківодина і Ошихлівів. Підчас служби божої лила ся горівка з близької коршми коновками між спровадженням народом. Сам Бажан, кіцманський бурмистр і панський кандидат на хлопського поседа вносив коновки з горівкою. Горівка се єдиний, перший і останній аргумент наших запроданців і вискувачів в їх нечестій справі. Під школою чекав вже спорний гурток кіцманських читальників і Січовиків. Школа, церква і коршма стоять вкрут маленької толчки, так що все видно, що тут і там дє ся.

Як лиш люди вийшли з церкви, так суховерхівський двірник завізав Суховерхівчан, аби йшли на справозданє до школи. Нарід пустив ся заходити. На то відзивають ся спроваджені Бажаном люди, щоби я не відокремлював ся від них: „Ми хочемо свого заступника як тата слухати“, кричали з громади. На те обернувшись я, пішов межі ту велику товпу людей, яких 200 голов, і сказав їм, що я як раз на те прийшов, аби нарід мене вислухав і я готов дозволити, щоби попри суховерхівських слухачів мого справозданя і сторонські люди. Але на то згоджу ся лиш тоді, коли приречуть мені, що будуть спокійно слухати і не-

перебивати, як се діяло ся в Іванківцях. По тім можуть і мають право мені сказати, на що годять ся а що їм неподобає ся. Я за те не буду гнівати ся. Протинно, дам на все потрібні вясненя, як де чого не порозуміють.

Вони згодили ся і на то, а я сказав їм ще виразно, що як мені стануть перебивати, так я сейчас відокремлю суховерхівських і буду лиш перед ними складати справозданє так я нині лиш до них прийхав, а до Кіцманя, Ошихлівів і Ківодина поїду окремо, але пізнійше.

Повитавши нарід почав я своє справозданє, серед великої громади, яких сімсот голов. Спершу слухали всі тихо. Я описував події в соймі і зійшов на несправедливий розклад податків краєвих і громадських, на звалене громадських тягарів лиш на плечі народу, до котрих ділчі зовсім неприлучують ся, хоч з громадських порядків, як доріг, мостів, сто-рожив і т. д. так само як громада, або ще й більше користають. За ті і инші користи не платять двірські обшари навіть зломаного сотика. Отсі мої слова почали одобрювати навіть спроваджені люди головні з Ошихлівів. Рівночасно однак із тими голосами стали мені перебивати вимущтрувані послики.

Тут напівнув я їх, що обіцяли мене тихо вислухати, але їм як раз о то ходило, аби нарід мене не вислухав і стали перебивали ще дужше. В тій хвили вибіг суховерхівський начальник на ослиці і зарядив, щоби суховерхівські люди заходили до школи. Запроданці народу звели тепер, що зовсім поватне, шум і крик; одні гордали „сумно“, другі „славно“, треті „ганьба“. Кіцманські читальники і „Січовики“ аж рвали ся до крикунів, ледви мож їх було втихомирити і сперти. До метушні я не допустив, знаючи добре, що запроданці лиш чекали на зачіпку. А кров була би потекла зараз.

Треба було нам кинче розлучити ся. Суховерхівські позаходили, до середини, а темна товпа кричала. Я став відтак перед суховерхівськими і протягом яких двох годин скінчив своє справозданє. Люди мое постоунованє в соймі і радї державній одобрив, а подикувавши мені розійшли ся. Підчас моєї бесіди був супокій, лиш єдиний Моргоц десь колись пробував перебивати. При кінці, як вже мали люди виходити, прислали запроданці з коршми одного запитого суховерхівського хлопчика, аби перешкаджав, але то вже було по справозданю.

Оттак старають ся ті, що віками живуть з кривди і мозолів народу обдурювати своїми запроданцями нарід і заповігати, аби ніхто не доступив до народу і неотворив ему очей, як се мені мій посольський обовязок наказує.

Оттак відбуло ся мое справозданє в Суховерхові.

Чорт тільки чекає, аби сам з одним ковалем лишив ся.

— Поганий ти чоловік! Малюєш ти мене поганого, а сам не красний від мене! Я тобі добре роблю: даю тобі, що тобі наймильшє, а ти так зо мною постоунаєш, так відплачуєш ся! До церкви ходиш, слухаєш слів святих євангелістів, що кажуть хліб за каміне віддавати, а ти за мое добро сьмислиш мене тай поганиш перед людьми! А що вони тобі доброго робять, тоті люди? Працюєш, тягнеш міхом, товчеш клебцем, що аж духу в тобі не стає, та ледви з голоду між ними не згинеш. Чи ти їх не знаєш? Не знаєш, яка то поганя, яка мерзість? Ти мою горівкою розгріваєш серце, розгонюєш журку, а за те мене сьміхом пускаєш?! Знаєш, як люблю залицяти ся до молодих, а ти мене їм таким показав, що вони очі від мене відвертають. Аби ти тепер і найкращим хлопцем приниував ся, то ніяка дівка не схоче мене, коли знає, що я кімські копита маю! А ти знаєш, як то мене болять, як дразнить, коли яка стара баба зачне колоти хрестом; а чим вона красша, чим ліпша від мене?

Може се і правда — гадає собі коваль — та все таки не може перемогти себе, аби не доповнити чортівську статю. Щось горіло в его голові, кипіло в серці, тай рвало ся якоюсь неперепертою силою показати явнє те, що тайло ся в его нутрі. Чим більше він прикладав ся до своєї роботи, тим більше якась туга притягала его до неї і могучим жаром будила чим раз більше уподобанє, що

трало усема звуками его душі, ставало ся ударом серця, кружало в жилах.

Нераз стоїть він так довго тай дивить ся на свій твір, аж той набере жити, зачне кивати головою, розмахувати руками тай лаяти ся:

— І знов ти мене дразниш, знов підчеркував, аби мене поганійшим зробити! Спамятай ся, чоловіче! Ні користи тобі з того, ні добра, лиш якась злобна утіха, а мені кривда.

Часом ковалеві жаль зробити ся чорта. Може він справді не такий лихий, не такий страшний тай чорний, як він его змалював? Але тогді ще більше охота его збирає, робить его ще поганійшим: то різки докрутить, то борідку заострить, розчищать нігті.

— Поправляй, поправляй, братчику! — бо що би ти для своєї слави таких не зробив? Що тебе обходить моя кривда? аби ти лиш був вдоволений! Диви ся, аби ся того не жалувал!

Страхом переймає коваль: возьме мітлу, усадить у садку, аби стерти чорта зо стіни, але як подивить ся в очі чудовища, як пригляне ся усеїм рисам, до котрих так прикладав ся, то й кине далеко мітлу від себе, як зду покуску, що грозила знищити образ его духа.

(Далі буде.)

Замітне з сего справозданя ще й се, що тамошний парох зволівав зі службою Божою довший час, і то доти, доки не наспіли запроданці спровадити під коршму велику товпу сторонських людей.

Замітне також і то, що заявив кіцманський господар Митро Павлюк Онуфрий на запитанє, що він має властиво послови — себто мені — закинути. Той чоловік сказав виразно, що він проти мене не має нічого, але потугу мають вони „зі староства, мені такі перешкоди робити“. На се маю три свідки. Не сказано хто так радить зі староства, але досить що зі староства. Чи се він говорив правду чи неправду не знаю, лиш се певна річ, що староство про єї говорив знає. Я сам говорив о тім зі старостою як ті люди покинувають ся на староство проти мене, а староство доси мовчить і не покинує тих людей до ніякої відвічальности, вони компромітують політичний уряд. Се не кинче згідне з приреченою неутральностию староства.

Той Павлюк ходять дійсно за мною по справозданях, як наймлений на то з одного села в друге.

Фактом є, що кожда довірочна особа кіцманського староства належить до моїх противників, хоть я не маю ніякої провини за мною дотично населеня кіцманського повіту. — А може як раз тому? Я сам вже не знаю, що на се сказати.

Дальшим в очі видаючим фактом є те, що Бажан докладно знає, де і в котрих селах я справозданє маю складати, хоть я про се так в дотичнім селі, як і в старостві в останній хвили даю знати.

Годить ся і про се згадати, що закидують нам в старостві, мовляв: „таж Бажана ви видвигнули на верх!“ Так є, але тоді був він нашим довірочним чоловіком. Відколи ж він став довірочною особою староства, став він разом і нашим противником!

Чернівці, 23. лютого 1904.

Єр. Пігуляк.

Оттаким то оружем воюють різні послики проти народного поседа. Супроти такої інвазії споєної банди крикунів виглядає свобода зборів, запоручена конституцією як чиста іронія. І не сором же ними аранжерам тих буч деморалізувати горівкою наших темних селян? Ба, але се питанє, чи в них є ще сором. Будь що будь, треба хіба погратувувати „чесній“ компанії — чесної збруї. Одно варта другого. Цікаво лишень із чийої кишені йдуть гроші на розпованє мужиків, а не менше цікаве й те, на основі якого закона відбуває г. Бажан свої збори, не повідомляючи про те староства і проголошує на них себе кандидатом, як се доносить нинішній „Czern. Tgb.“ Так збори ще не розписані, щоб можна скласти передвиборчі збори. Розуміє ся, що всякі подвиги і старання розбивачів зборів крім заслуженої погорди не приносять їм авторам ніякої користи. — (Прим. Ред.)

Росія й Японія.

Настрій в Росії.

Російські часописи все ще переповнені вістками про патріотичні маніфестації по різних містах російської держави. Після сих вістей сьпіви „народного“ гимну не затихають ані на хвилину, а національний прапор не випадає із рук захоплених патріотів. Але чим дальше, то все більше і більше вкрадає ся в сей дружний самоуспокоючий хор дісонанс. Голоси російської суспільности не прихильні до правительсва можна чути все частійше і частійше і то з більшою енергією. Не дивлячи ся на те, що російські урядові часописи отверто заявили, що треба вірити лише тому, про що повідомляє сам російський уряд, зажадала російська суспільність уже докладніших інформацій про події на далекім сході, значить, довіре до свого „обожав-

мого“ уряду підорване уже навіть і серед ширшого загалу.

Відповідаючи на таке жаданє суспільности, російський уряд опублікував характеристичне заявленє в сій справі, яке звучить так: Найросійська суспільність терпеливо очідає на дальший хід подій на далекім сході; най вона буде переконана, що російська армія зуміє віддячити за наглий напад Японців. Важні операції на суші розпочнуть ся вже не скоро і ми не мусимо і не можемо очідати скорих відомостей про наш успіх або не успіх на терені війни. Уже один той факт, що російське правительсво найшло потрібним опублікувати подібне оголошенє, свідчить про те, що незадоволенє серед російської суспільности зросло вже до значних розмірів. Далі, можна завважати, що тон сего урядового оголошеня не має диктуючого характеру, що уже зовсім не в природі російського правительсва.

Окрім того, бомба кинена у вірменській церкві на сьвященників підчас молебня за російське військо безуслівно має щось значити. Сей факт сотивий раз пригадає російському правительству, що Вірмени зуміють відплатити за зруйнованє своїх національних метків, яке воно сего року зарядило. Взагалі треба сказати, що весь Кавказ що до „вірнопідданчих почувань“ займає одно із останніх місць. Російський уряд се розумів і тепер розумів, а тому в трох повітах тифліської губернії оголосив виїмковий стан.

Мало того, не тільки по окраїнах держави зростає незадоволенє тактикою правительсва, се можна завважати в самім центрі Росії. Коли вірити газетним вісткам, то навіть в Москві, яка з давних давних визначала ся своїми „вірнопідданчєськими“ чувствами, патріотичні маніфестації починають прибирати характер протиправительсвенних. Недавно тут розвизано земство і то безуслівно з причин, які дотворюють ся до теперішньої війни. А в Петербурзі протиправительсвенні демонстрації провадять ся просто таки систематично. Уже перші неудачі в японсько-російській війні викликали тут демонстрації проти Плевого, головного репрезентанта теперішньої політики в Росії. Демонстрація була о стільки велика, що до розігнаня демонстрантів треба було вжити війська. Міністер фінансів Плєске подав ся о димісію, а Віте, коли его покликано назад до міністерства, відмовив ся і тепер міністром фінансів зістав мало відомий сенатор Коковцев.

Постійні телеграми доносять, що положенє в Петербурзі погіршає ся з кождим днем. Революційна агітація росте і протиправительсвенні демонстрації множать ся. В наслідок сего цар заборонив навіть патріотичні демонстрації, бо боїть ся, аби з них не скористували революційні елементи. Те-ж саме дє ся в Одесі, Харькові і Варшаві.

Варта також спізнати і про нелегальну російську пресу, яка, треба сказати, має досить прихильників серед російської суспільности. Вона енергічно виступила проти війни, вважаючи єї наслідком авантюричної політики російського уряду на далекім сході і кличе революційні елементи використати теперішнє тяжке становище правительсва і енергічно вдарити на него.

Отже, як бачимо, російська суспільність по першій патріотичній захваті починає критикувати воєнну тактику свого правительства, а з часом, можна сподівати ся, енергично заперестує і проти самої війни, яка являє ся вислідом внутрішньої заборчої політики Росії.

Перед борбою.

До рішучої борби не прийшло ще й досі. „Новое Время“ даючи виписки із парижської „Matin“ про теперішню стадію війни, догадує ся, що Японці приготували ся до рівночасного атак на Порт-Артур із сторони моря і суші. Та се лиш догадка, бо нині прим. ніхто не знає де знаходиться японська флота, про се мають не знати навіть в Токіо. Вістки про концентрацію військ так суперечні, що годі в них розізнати ся.

Нещасте на колії.

Вістка, що на Байкальському озері мали піти на дно 3 режими російського війська, показала ся не правдою. За те доносять, що на байкальській колії біля ст. Байкалу при наближенню потягу обірвала ся лявіна снігу, в наслідок чого локомотива виколіла ся, а п'ять вагонів ушкоджено. Жертвами впало — один вбитий на смерть, 5 понесло тяжкі рани а 14 легкі. Ранених відіслано до Іркутська.

Перша стріча передних сторіжний на суші.

Відділ козаків ударив онюди на корейській території на відділ Японців і полонив его. При зловлених були мапи і документи.

Непорозуміння з Англією.

Російський амбасадор виїхав нагло із Лондону до Петербурга. Сей факт вважають часописи за обурення Росії проти Англії з тих причин, що англійські кораблі мають інформувати Японців про всі рухи російських воєнних і транспортних кораблів.

Листьма з краю.

Із Кіцманя.

(Аматорська вистава в Кіцмані).

Парубочко тов. „Січ“ в Кіцмані дає на 16. с. м. аматорську виставу „Змічений Юрко“ і „Сатана в бочці“. Треба признати, що наші молоді аматори вивязали ся із сего діла не зле. Як одна, так і друга штука випала надсподівано добре. В першій найкраще відіграв свою роль Юрко (тов. Корийчук), дуже добре грали Циган (тов. Северин), Доця (тов. Лисецька). Не менше гарно грали й другі. В другій штуці знов найліпше випала роль Мірошника (тов. Корийчук) і Кума (тов. Лисецька). Другі дві ролі підраділи показали також, що аматори зрозуміли ту штуку і завдали собі чимало труда. Найбільше заслужив ся около сєї вистави п. Прокопович і тов. кошовий п. Остап Попович. Честь їм за се! — Публики була повна зала. Кіцманська руска інтелігенція явила ся вся. Не видно було лише уніятського священика, що однак відпочивав по аранжерці на казино ввечерку. Також прибуло гук учителів з околиці. Видко було також двох делегатів від акад. товариства „Січ“. Взагалі мимо того, що рівночасно відбувала ся за старанем деяких людей продукція Tausendkünstler-а в сали громадського уряду, явило ся багато селян, найбільше молодих і то не лиш з Кіцманя, але й з Суховерхова, Калюдина, Лашківки, а навіть Шинице. Приблизно вражало, що польська і німецька публіка збожотувала представленим. Розуміє ся, се не на руку нанам, щоб селяни самі навіть уряджували „театер“. Найліпшим доказом сего

є факт, що Староство заборонило давати се представленим під фірмою „Січ“, хоч в статуті „Січ“ стоїть виразно, що то товариство може давати „продукції“, а дозволила лиш під фірмою „Селянська молодіж“. Мабуть сільно в оці напам ті „Січ“.

Свідок.

Із Путилово.

Вечерок декламаційно-вокальний з представленим аматорським, а вкінці і з танцями, котрий уряджено для 6. лютого заходом філії тов. „Руска Школа“ в Путилові, випав знаменито. Бо зваживши на деякі перепони і недогідности, які при подібних случаях у нас в горах часто дучають ся, мож бути гордим з удачности цілої забави. По тій причині Відділ філії складає найсердечнішу подяку усім учасникам, що не жалували труда, а деякі з них прибули з далеку. — Пану Е. Глачукові, місцевому почтмайстрови за покриття дефіциту, п. О. Брандлеви за густовне, працюване і величаво удекороване саль до танців, п. Ю. Гордійчукowi за майстерне вичучене дітий шкільних пісень, декламацій і представлених, а в кінці п. Л. Ключерови, місцевому нотареві за випозичене великого образу для сцени — кличе Відділ щиро-руське „Спаси-Біг“.

Виділ.

НОВИНКИ.

Перенесення. На основі розпорядку міністерства внутр. справ п. к. краєвий президент переніс Антова Свораковського старосту в Кіцмані і Генрика Мікуля, старосту в Кімполонгу до краєвого правительства і іменував їх референтами, дотеперішнього референта дирекції буковинського фонду проінаційного, сов. Кароля Федікса Кісеньовського іменовано управителем староств в Кіцмані. Сов. краєвого правительства Фридриха Рігнера іменовано референтом проп. фонду а старості Францови гр. Бельгарді, який був досі занятий при намістництві, поручено управу староства в Кімполонгу. До перенесення п. Свораковського ми ще повернемо, щоб з его старостованем належно розпрацати ся.

Від редакції. Промову виголошену пос. Васильком в делегаціях, подамо в повній тексті в наступному числі нашої часописи.

Перехід на православ'я — як пишуть до „Діла“ — зголосило письменно в п. к. снітинській старостві майже ціле село Залуче. Заколот в тім селі розпочав ся еще тамтого року з причини, що опороженню по смерті бл. п. о. Сабата парохію одержав о. Салі, син зненавидженого в селі економа пана Криштофовича. Селяни просили за о. Юревичем довголітнім дотеперішнім завідателем, однак п. Криштофович, чинячи на покірність наших селян, відмовив рішучо їх просьбам а навіть грозьбам, що перейдуть на православ'я. По наданні презенти о. Сальмови перестали селяни ходити до церкви, протестуючи тим спокійним способом против знехтованя їх бажань. Власті світські і духовні старали ся силою як: військом, жандармерією і через до крайности зненавидженого в селі віта, даше через зміну завідателя парохії зломити упір селян, котрі однак — подражені тим — рішили ся однодушно перейти на православ'я, що їм тим легше прийшло, бо в дво-кільметровім віддаленні єсть церкв православна на Буковині.

Загальні збори каси пожичкової і щадничої стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Гайбока відбудуть ся дня 2. місяця марта в будинку читальні. — *Німіджас* голова, *О. Матейко* касиєр.

Головні збори для каси пожичкової і щадничої стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою в Брідку відбудуть дня 28. лютого с. р. о 2. годині по полудні із наступним порядком денним: 1. Справоздане касове, 2. вибір одного члена до старшини; 3. Евентуалія. — *Домітраш Гудима* голова, *Е. Томору* касиєр.

Заходом „кружка українських дівчат“ в Чернівцях відбуде ся дня 27. с.

м. в сали „Народного Дому“ о 8. годині ввечером відчит. В. п. Александри Глаговевої про вишні жіночі курси в Росії і сучасне російське жіноцтво. По відчиті слідує товариські забави. Вступ від особи 30 сот.

Устроєння курсу для науки геґелюндської методи доєня. Рада краєвої культури устроїть в Чернівцях від 7 до 10 евентуально аж до 11. марта курс геґелюндської методи доєня, при призначенні якої видоєє ся більшу скількість молока, яке зарозом єй товстійше. В тій цілі виголосить в названих днях п. Альфонзій Альфонзус, властитель молочарні у Відні кілька загально-приступних виладів, а також поучить обмежену скількість практичних молочарів про належне виконувание доєня. Рада краєвої культури просить всіх інтересованих, щоб взяли уділ в тих викладах, а також визнає практичних молочарів, щоб як найшвидше зголошували ся до вишколеня геґелюндської методі доєня. Але позаяк на практичний кількадевний практичний курс може бути прийняте лиш обмежене число учасників та позаяк їм будуть звернені їх видатки обчислені виділом в тім курсі, тож Рада краєвої культури застерігає собі вибір учасників практичного курсу. Близші інформації подасть ся із кінцем сего місяця.

Товариство буковинських лікарів устроєє в п'ятницю дня 26. с. м. о 7. год. ввечером в льокалі товариства загальні збори своїх членів з отсим денним порядком: 1. прочитане протоколу із посіднього засіданя і его верифіковане а також опубліковане впливу, 2) Демонстрації інтересних случаев із буковинського краєвого шпиталю, 3) вилад протестора Паєйгера „про сучасний стан дослідів функцій бічних нирок“, 4) Евентуалні внесення і інтерпретації.

Оголошені на 20. лютого нараді, як заложити касу райфайзенську, з причини візитації парохіальної і нараді в справі будови нової церкви відложено на 1-шу неділю посту, т. є. на 28. лютого. За виділ читальні „Рускої Бесіди“ в Вишніці: *Петро Клим* голова, *Олександра Тарасійчук* секретар.

Із п. к. залізниць державних. В наслідок частинного ушкодження дерев'яного мосту на Молдаві між станціями Айзенау-Кімполонг спричиненого пожаром спинено рух товаровий на частинній лінії Вама-Дорна-Ватра буковинських, льокальних залізниць при потягу 2952 від 21. лютого с. р. правдоподібно на протяг 10 днів. Рух особовий буде удержуваний через переїздане і через переносувание подорожних пакунків та почти на перерві між Айзенау а Кімполонг.

Повновласть. Підписані основателі Товариства „Любов“ у Львові подають отсим до загальної відомости, що уноважнили до часу перших Зборів до веденя всяких справ Тов. „Любов“ і до підписуваня всіх писем і документів виходячих з Товариства, професора Володимира Шухевича і адвоката д-ра Стефана Федана, а в заступстві о. Теодозія Лежогубського. У Львові 20. лютого 1904. Др. Ярослав Кудачковський, о. Теодозій Лежогубський, др. Стефан Федан, о. Алек. Стефанович, др. Евгений Озаркович, проф. Володимир Шухевич.

Не дика дичина. Від якогось часу появляв ся в лісах любачівських, в Галичині якийсь звір, що в день криз ся в гущах, а лиш ночами, коли були сильніші морози і сніг укривав землю, підрадав ся до селянських загород під лісом, аби з оборогів сіном заспокоїти голод. Сальди вказували, що то великий звір, відтиски ніг на снігу подібні були до оленячих, але значно більші, немов би лосі. Один лісничий кілька разів засідав ся коло оборога, однак без успіху, бо або цілком не показував ся, або почувши на яких триста кроків мисливого, утік. Однак раз чи то задля темної ночі, чи примушений голодом наблизав ся загадочний звір до оборога і лісничий тоді пострілів его. На другий день добито в лісі того звіра і показало ся, що то була здичіла ялівка.

Воєнні вселієня. Як лиш вибухне яка нова війна, тоді являють ся звичайно винаходчики різних оригінальних а велими спасених воєнних універсальних средств, які они жертвують на услуги воюющим сторонам, Ось на початку фран-

цуско-німецької війни казав один французський патріот випустити на Пруссії всі дикі звірять із париских звіринців, тепер знов якийсь приятель Японії жертвував японському конзулеви в Льовдні поживні пігулки, від яких один жовітр може бути три дні ситий, а инший таку машину підводну, яка може на десять метрів беззаметно зблизити ся до російських кораблів і може притягнути їх своєю магнетичною силою до японських берегів. Чи не чудовий винахід, шкода лиш, що то все байочки. Волілоб' тоті винаходчики винайти для себе такі пігулки, аби могли ними самі проживити ся місто спасати Японців.

Сумні наслідки цікавості. Трилітня дочка власителя заїздного дому Кронца в Берліні виїшла на стрих і перекинула ся, щоб через шкільний обвід який був зроблений трохи низше, подивити ся до саль на танець. Несподівано стратила рівновагу і через дах впала на цементову підлогу саль. Там піднесено бідну дитину вже із роздавленим хребетним хрищем і з тілом густо покритим ранами спричиненими повбиванням шилом. Смерть слідувала сейчас.

Найдені старинности. В Італії стала ся тепер подія, яка кидає вельми характеристичне світло на те, що не досить мати якусь цінну річ, але іще й треба єй відповідно цінити, а то покінає ся єй за безцін. Ось в престарій могилі струській біля Нореї (коло Перуджі) найшов один Італійський мужик величаву бігу. Находчик продав єй потайма незмусь фабрикантови самоходів за 800 лірів (1 ліра — 1 кор.) вдоволеній, що зробив добрий інтерес. Фабрикант однак розглянувши куплений архаїчний віз зрозумів, що зробить на ній ще дінший інтерес і в секреті продав его до Нового Йорку, але вже за 250.000 лірів. Ось яку суму втратив мужик через своє незнане. Біда є покрита плоскорізьбами грецького виробу і походить з VI-го чи VII-го столітя пер. Хр. В секреті продавано єй до Америки тому, бо Італійське правительство не дозволяє вивозити своїх старинностей за границю. Ціла справа виїшла на світло денне лиш при такій нагоді, що одно американське видавництво наукове помістило опис того вартного виконалиця. В тій справі промовляв тепер в Італійським парламенті археолог Барнабі, але те вже Італії проданого воза не верне.

На руску селянську бурсу пожертвувала панна Іна Винодіна в Кисилеві 10 кор., а пан Дмитро Гришук з Садагури 2 кор., — Вп. п. Юрій Гордійчук надучит. в Кисилицях прислав зібрані ним 13 кор., на когтру то суму зложили ся: Вп. пані Козаришукowa з Устї-Путилово 2 кор., п-ї Анна Брага з Плесої 1 кор., п-ї Іванна Гордійчук з Кисилів 1 кор., п. Литвинович з Устї-Пут. 2 кор., п. Загер з Устї-Пут. 1 кор., п. Гнідий з Устї-Пут. 1 кор., п. Некрас з Устї-Пут. 1 кор., п. Брандєль з Сторонця 1 кор., п. Гайбока з Сергіїв 1 кор., п. Гордійчук з Кисилів 1 кор., п. Брага з Плесої 1 кор. разом 13 кор., за що складає сердечну подяку *Пант. Клим*.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Ruthenische Revue. P. II. Ч. 3. (1. Februarheft). Zmicer: „Eine hohe Kultur“ in Liquidation. Von R. Sembratowycz. — Der japanisch-russische Konflikt und die Ukraine. Von J. Karenko. — Von den Ersatzwahlen. Von J. Manastyrskyj. — „Politische Polen“. Von Verus. — Die ruthenische pädagogische Gesellschaft. Von Meletius Kiczura. — Die Mutter. Von Bohdan Lepkyj (в перекладі І. Поповича). Rundschau. Büchertisch. Рукописи належить посилати під адресою редактора Р. Сембратовича Wien XVIII/2, Gersthoferstrasse Nr. 32, а передплату (6 кор. на цілий рік) під адресою Wien IX/2, Hüfergasse 5.

Осян Шпигко. Дві новелі. Чернівці, 1903. Накладом Миколи Грабчука в Чернівцях. 3 друкарні тов. „Австрія“ в Чернівцях. Стор. 47 + 1 неп. 16-ки. Половина доходу призначена на будову українського театру у Львові. Зміст: Через неї стор. 1—20 і Декадент стор. 23—47.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на ціні процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новости.

Для Пань.

Правдиві пера етрусеї і вахлярі з газі, білі, чорні, сині і ж. в різних балевах красках і формах. Рукавички Glacé, Chair, шовкові гладкі і ajour, білі — в різних красках. Балеви панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднійшої балевої сорти. Шнурочки, цїжемки білі Glacé, або чорні лакерки і Chevreauх. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими піковими і н. передами, ковнярі, маншети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, спинки до сорочок, ковнярів і маншетів, лакеровані черевки у всіляких модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skings, соболєві, з куни і різнородні модні вироби; до того зарукавки (муш) і шани. Убрана футряні для хлопців і дівчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одаги, панчохи для дам і дїтий, панчоха до польовання, огрівачі колїи, карку, черева і цульєві, камаші, вовняні шапки, рукавички для дам, панів і дїтий.

ПРАВДИВІ ПЕРСКИ КУЧКИ Sealskin і Nutrica для панів хлопців і дїтий, зимові рукавички шкіряні, вовняні, футряні для дам, панів і дїтий.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАННЯ (ручна робота), черевки домові і різні найліпшої якості для панів і дам, як також черевки до виправ гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНІГУ найліпші фабрикації, самоїтиїна продаж тихже, з патентованими підшвами, на котрих не мож похованути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИВІР артикулів з броню, із шкіри, артикулів до подорожи, нецесарі Nips, столиків сальонових на цївті і до курєня.

Самостїйна продаж обуви з Годіарської фабрики обуви **Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відни**, різної сорти для панів, панів і дїтий. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хїньского срібла з ц. **к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спїлки у Відни.**

Конкурс.

При повітовім зарядї дороговім в Кїцмани буде з днем 1. цвітня 1904 р. опорожнена посада надзорці доріг із осїдком в Кїцмани і річною платєю 1440 корон.

Петенти, котрі мають краєву приналежність а володїють нїмецкою і рускою мовою мають свої власноручно написані і стемплевою маркою на одну корону заосмотрені подання враз із метрикою уродження, свїдоцтвом укїнченої школи будівельної як також дотеперїчного практичного занятя внести найдалше до 23. лютого 1904 р. до повітового заряду дорогового в Кїцмани.

Першенство мають будівельні палїри і вислужені підофіцїри полку желїзничого і телеграфїчного як також піонерского.

Предсїдатель повітового заряду дорогового.

9 (1—3)

Свораковский.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологїчного ремесельного музею у Відни, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновїшого крою для панів, панів і дїтий.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінції пожадане, аби прислати зужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Фїлїя ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

36-літна Русинка,

з укїнченою школою господарки і провадження кухні в Празї **приїме посаду газдині дому** лише у Русина (свїяченика) за скромним винагородженем. —

Зголошення приймає з чємности адмїністрація „Буковини“ в Чернівцях під: „Матрона Д. К.“

8 (2—3)

ОГОЛОШЕНЄ.

Повідомляю Вп. Публику, що дня 15. лютого с. р. я отворив в Чернівцях, під знаком „Матери Божї“ при ул. Паньській ч. 37

АПТИКУ

котра від тої днини стояти буде на услуги Вп. П. Т. Клієнтелї.

Довголітна моя практика у тім заводї, позволяє менї упевнити Вп. П. Т. Публику, що в кождім напрямї зможу відповісти всяким вимогам а надїючи ся признаня і довіря Вп. Клієнтелї, пишу ся з глибоким поважанем

5 (3—5)

Александр Грабович, аптикар.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттердам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шїкартою дістане, Іде цілу дорогу дешєво, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешєвше коштує. Всї письма (листу) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**

209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 ц.)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсї книжки:

Виданя тов. „Руска Бєсїда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словїнська казка . . .	—24
Ів. Сянюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корнїль Н. Устїянович „Три цїкаві загадки“ . . .	—40
В. Умїньскій-Ф. Королевскій „Як повстала земля і який буде єї кєнець“ . . .	—30
Проф. О. Єремївчук „Іван Сучавскій“ . . .	—40
Ів. Ваханскій. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колєсса. „Наша дума“ . . .	2:50
Гаршин. „Малїрі“ . . .	—20
*** „Зєрна“ . . .	—20
*** „Котюї по сєлєзї“ . . .	—20
О. П. Коняскій. „В хєлє свїятої волї“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прєсєкурка“ . . .	—20
Омелян Половїч. „Ластївка“ (отарї рєчїники) . . .	2:—

Виданя тов. „Руска „Школа“.

Барановскій Мєчислав. „Пєдагогїка“ . . .	1:20
Ом. Попович. „Мєтодїка“ І часть . . .	—60
„ „ „Як бїдні збогатїли“ . . .	1:—
„ „ „10 казок для дїточок“ . . .	—20

Ом. Попович. „Збїрка законїв“ . . .	1:—
Ів. Сянюк. „Образки з жїтя“ . . .	—20
Шпїйнарєвскій Сєргїй. „Руска Читанка“ для II. класї гїмн.	2:80

Др. Стеф. Смалъ-Стоцкїй. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Порадник“ як закладати каєя . . .	—40
„ „ „Буковїнська Русь“ . . .	2:40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landes-schulrathes beauftragt der ruthenischen Schulorthographe“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пїснї жєвїярєкї“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська лїтература“ . . .	—20
Теодот Галїп. „Домашнїй писар“ . . .	1:—
Пїгулик Єрєтєй. „Вєрховїнскї агадки“ . . .	2:—
О. Шнїтко. „Лїстї з цєкла“ . . .	—30

	К. с.
Іван Франко: „Що таке поступ?“ . . .	1:20
Франчук: „Оєрєма“ . . .	—20
Підєша: „Вєсток і запад“ . . .	2:—
С. Тихий: „Як робити тєстамєнт?“ . . .	—30
Марчєнко: „Власна хата“ . . .	—20
Ярїчєвскїй: „Сєрєцє мовїть“ . . .	—60

При замовленях книжок упрашає ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагнїток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Православний

МОЛИТВЕННИК!

для молодїжи,

є до набутя

в Папірнї „Рускої Бєсїди“ ул. Петровїча 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молїтвеннїків тої дістане 10 проц. рабату.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захаря.

За редакцію відповїдає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

„Листи з Буковини“ до „Діла“.

(Конєць.)

Далі дописувач „Діла“ роз-
бирає відносини між академічною мо-
лодіжню, і як причини, які викликали
виступ тих членів з „Союза“, що
заснували „Молоду Україну“, подає:
„Особисті незгоди серед членів а
попри се згаданий вже антагонізм
буковинсько-галицький. Приїжі з Га-
личини студенти, вважаючи ся пев-
ного рода Kulturträger-ами у „пів-
византийській“ Буковині, виступали
визиваючо — Буковинці призначе-
ні до культу осіб і взаємної адо-
рації, а непривиклі до критики і
острійшої диалектики обурювали ся
на поведене Галичан“.

Заклад „культу осіб і взаємної
адорації“, який дописувач робить
Буковинцям, не подає докладно
причини тих особистих незгод, які
дійсно спричинили роздор межі
академічною молодіжню, далеко влуч-
ніше буде, коли скажемо, що
„культ власного вивисшування і вза-
ємного понижування“, до якого при-
значені Галичани, є тою центріфу-
гальною силою, що розбила „Союз“
а відтак і „Січ“; бо „взаємна адо-
рація“ може тільки притягати а
річева „критика“ направляти, хіба
що при тім є така „острійша диалек-
тика“, яка водить ся межі пере-
купками. А таку „диалектику“ ви-
являли на жаль не раз галицькі „кри-
тики“ а знов поводом до „критики“
буває не так сама справа, як особа
немила „критикам“, котру побива-
ють не раз із простої зазвисти тому,
що „безугарний і неповоротний“
Буковинець зробив се чи те, ізза

чого схильні „до культу осіб“ люди
шанують его, що знов голословним
поклонникам „культу власного ви-
висшування і взаємного понижування“
не в смак. Звідси йде й те, що
признає й дописувач „Діла“, що
„борба вже не вироджуєсь, як попе-
редно, в емуляцію діяльності, а у
сварні і інтриги, які на жаль
виводять ся і перед ширші
круги, приміром при основаню
парубочкої „Січі“ в селі Ши-
пичках“.

Яким духом дине не вже там який
недовчений недоліток а хочби таки сам
дописувач „Діла“, котрий „добре
бачить і уміє орієнтувати ся“, а ко-
трого листами „Діло“ хоче направити
(sic!) лихо ворожнечі межі Буко-
винцями і Галичанами, про се най
говорять его власні слова: „Буко-
винці в головній часті дуже паси-
вний елемент. Супроти них при-
шелці з Галичини, вишколені у борбі
з Польщею, являють ся елементом
метким, енергічним, підприємчим.
Силою тих прикмет у всіх інститу-
ціях, товариствах і в загаль у пу-
бличнім житю Галичани сейчас ви-
бивають ся на верх і обіймають
ролю провідників. Тому то по всіх
майже руских товариствах Гали-
чани засідають у виділі, у многих
надають вони рішачий напрям і
ініціативу. А автохтонні Буковинці
бачать ся усуненими на другий план,
обмеженими до ролі простих рядових.
Невдоволене з сего стану річий
було тут вже й давніше, але від-
чували его лише одиниці; воно іст-
нувало, але не було сформуловане
а більш інтуїтивне. Тепер, коли
ортодоксальна молодіж кинула
Мопгее-доктрину: Буковина для

Буковинців, се невдоволене
обіймає що раз ширші круги, осо-
бливо на провінції“.

Із сих слів бачимо безграничну
зарозумілість такого галицького
Kulturträger-a і то безпідставну, бо
то, що тут списав, неправда. „При-
шелці з Галичини, вишколені в
борбі з Польщею, сего елементу
меткого, енергічного, підприєм-
чивого“ у нас на Буковині майже
нема; бо Стоцький і Ясеницький, оди-
нокі, що родом з Галичини і гра-
ють на Буковині видну ролю, не
вишколені в борбі з Польщею а є
в нас з давних, молодечих літ, чують
ся наскрізь Буковинцями й най-
більш противні галицькому Kultur-
träger-ству. Хтож з Галичан крім
них „надає в товариствах рішачий
напрям і ініціативу“? Де ті другі
„меткі, енергічні і підприємчиві“
Галичани, що затемнюють „пасив-
них“ Буковинців і „обмежують їх
до ролі простих рядових“?

Ми їх на жаль не знаємо, ба
протівно бачимо, що пришелцям
з Галичини руска справа на Буко-
вині звичайно байдужна, що їх
робота головню тільки одна пуста
критика і диалектика, що зовсім
так, як дописувач „Діла“, тільки
й знають ганити Буковинців, хоч би
вони й родили ся в Галичині, але
не „вишколені в борбі з Польщею“
й не придержують ся галицької по-
літики і тактики та не є поклонни-
ками „культу власного вивисшування
і взаємного понижування“.

Такі то люди як дописувач
„Діла“ спричинили ненависть і борбу
між академічною молодіжню, викли-
кали гасла: Уніят а Православний,
Галичани а Буковинець. Межі

ними є на жаль і деякі православні
Буковинці, тому й не звертаємо ся
проти одних Галичан чи Уніятів, а
проти всіх борбіфаксів без ріжниць,
відки вони і якої віри.

Супроти сих незгідливих одиниць,
що лагодять те, що накірнули, ще
й такими розумними статями, як
„Листи з Буковини“ до „Діла“,
мусимо стати до отвертої борби й
упораємо ся небагом з ними, бо їх
ледво кілька одиниць. Головні ви-
новники сего розстрою вже нап'я-
товані а тим і відокремлені. А з
тими, які ще посьміють кирияти,
упораємо ся скоро. Найліпшим спо-
собом на те бойкот. Завзиваємо до
него всіх щирих Русинів на Буко-
вині без ніякої ріжниць.

Просимо всі товариства, що уря-
джують що небудь, не запрашати
до нічого нікого, хто в який небудь
спосіб заколюче нашу згоду і єд-
ність. Ми з нашого боку будемо їх
п'ятувати без пошани, щоби сує-
спільність знала, від кого має сте-
речи ся.

Нам треба позитивної праці а
не „великої сили великих слів“,
треба щирих робітників не блягерів,
треба річевої критики а не в'дливой
„диалектики“, треба взаємної щи-
рости й любови а не зазвисти й не-
нависти, треба згідливости а ніяк
нетерпимости.

Проч із кожним, хто сьміє за-
колючувати згоду і єдність, яка досі
держала і кріпила буковинську Русь,
будь він Галичанин чи Буковинець,
Православний чи Уніят!

Наталя з Озаркевичів Кобринська.

Чортище.

(Далі.)

Ремісло ковальське упадає, люде хо-
дять до кузні, але вже не для коваль-
ської роботи, а лиш тому, аби чортови
придивити ся.

А ходять дивити ся не лиш зі свого
села, але і з сусідніх сіл. Іде хто на
ярмарок, або на торг у місто, то не мине
кузні; або таки наумисне вибере ся
подивити ся на чорта.

Десь донесло ся про ковалеву чор-
та до двора, до самого пана. Дивить ся
коваль, а перед его кузницею стає чвірка
з каритою, вилазить пан тай іде просто
у двері.

— Що ти, ковалю, за такого чорта
змалював, що усі люде ідуть дивити ся
тай тільки і бесіди, що про твого чор-
та? — каже пан.

А ось він тут є — показує коваль
на стіну.

Дивить ся пан на чорта, а чорт
етоїть, як его коваль змалював, тай ви-
шкірив зуби, ніби вєміхає ся. А пан,
що подивить ся, то аж за боки бере ся.

— Се справді, ковалю — каже він —
у тобі чорт сидить, то якби не мусів
тут у тій кузні клепати свою біду, то
не було би на сьвітї різного тобі чо-
ловіка.

Коваль, як то учув, то надув ся так,
як его ковальський міх.

Того вже було чортови за багато,

гнівало его, що коваль надув ся, тай що
паниско з него сьміяв ся.

— Іще і той буде з мене сьміяти
ся! — лютив ся він. Чим він від мене
красший, той паниско? Хто людською
працею живе, чужими руками обрабляє
ся? Від чийх буюв мужицька шкіра трі-
скає, тай кров тече потоками?! Не через
тебе, панку, у підземних дірах люде гни-
ють, ділкам обтинають коси, молоді чо-
ловіки карабіни носять, а їх жінки до
двора забирають?! З мене він буде сьмі-
яти ся тай хвалити ковала! а що би
він сказав, як би ему коваль яку кривду
вчинив? Чи не метав би ся гірше чор-
та? — Уздримо! — — — — —

Коли вночі коваль здрімав ся, си-
дять перед образом чорта з зубком у
руках, чорт відорвав ся від стіни, за-
свістав вітром тай закрутив ся високо
у воздух. Великі его крила простерли
ся як чорна хмара і як хмара спав
поволи на панський двір.

Пан був багатир, мав великі маетки:
червоні чвертками мірив, у мисках силі-
снїлі мідяки пересушував, а банки у
звоях полотен держав. А що дорогих
уборів, золота, срібла та иншого бо-
гацтва там було!

Чим низше чорт над двір спускав
ся, тим глибокий сон на всіх напав;
не лиш пан, пані тай усі слуги поза-
спляли, як би їм хто каменем голову
приклав, але навіть пси тай сторожа,
що як день, так ніч пильнувала двора,
запала в глибокий сон.

Чорт припав до двора своїм прозо-

рим тілом і проник ним аж до споду.
Здоймив з плеча ковалевий мішок від
вугля, що взяв був з собою з кузні,
тай що було, зачав у той мішок наби-
вати: де були які гроші, срібне начинє,
золоті перстені, зашницї, шовкові су-
кні тай деяке инше дороге фанте, —
все пхав у мішок, котрий що раз більше
розтягав ся тай грубів.

Коли вже вибрав все до чиста, взяв
мішок на плече, пішов назад до кова-
ля тай заволав під стіною, де був
намальований. — — — — —

З полудня чує коваль якийсь гамір
коло его хати. Пес лає, люде голосно
говорять і як би рєскалами копали зем-
лю. Коваль виходить із хати тай очам
не вірить: з під кузні витягають его
мішок від вугля, повний грошей тай
иншого добра! — — — — —

Беруть ковала, кують, тай ведуть
до темниці. Бідний коваль не знає ні за
що, ні чому?

Питає людей: за що кують, волі
збавляють?

— Та ти ще питаєш? — говорять
люде. — Та не тайт то мішок? не пі-
знаєш? не під твоєю то кузницею его
найшли? не ти хотів усе панське май-
но зрабувати? не ти наставив ся на
панський маеток, тай панське добро трі-
бував собі присвоїти?! — — — — —

Сидить коваль у темниці, сьвіта
божого не бачить; холодно тай вохко,
жаби тай гаде повзає по тілі. Ні на чім

лягти, ні вкрити ся, лиш один околіт
кинули під голову.

— Господи милосердний! — За що
то на мене попало? — плаче сиротище
коваль. — Чим я так прогрів ся, аби
надо мною збиткували ся, тай аби я
таку кару терпів?! Ні гірший, ні ліпший
я був чоловік від других; от хіба тіль-
ко, що пив тоту чортівську горівку,
що вона розсаджувала мені мозок, тай
палала серце, тай тільки мого гріху!

Не знає коваль, коли ніч, ні коли
божа динька: темно тай темно, гей би
у гріб живого поховали.

— А видиш, на що ти мене дра-
знив! Тепер маєш за своє! — запуміло
над ним у темниці.

— Іще й тут не даєш мені спокою,
ще й тут мучиш мене, чортівська сило!
Кажеш, що я тебе дразнив, — а хтож
тому більше винен, як не ти сам?! Хто
мені крови ще більше до мозку доливав,
хто піддавав чортівську горівку?! Не
ти?! А тепер кажеш, що я тебе дра-
знив! Як би не чортівська твоя горівка,
я був би стояв з клецем тай кував!
То твоя горівка відірвала мене від ко-
вала та коли вона мене розірвала, тоді
я брав ся тебе малювати.

— Не дурний я тобі відбирати го-
рівку — каже чорт: не пив биєс моєї чор-
тівської горівки, я не мав би був над
тобою ніякої сили тай не міг бим над
тобою пістити ся; а тепер маєш за
своє, повісять тебе на шибениці тай
мені душу віддадуть.

— Бери, муч, катуй, ріж на кусні —
най вишу на шибениці, най ворон тіло

Русини а військовий бюджет.

Бесіда делегата р. Н. Василька отомлене в австрійській делегації 19. лютого 1904.

Висока делегація! Хвилю, в якій сего-річна делегація приступає до нарад і голо-сованя над військовим бюджетом повинен будучий історик нашої держави зачислити до найважливіших.

Є три річи, які спричиняють важність біжучого року в історії Австрії. Ми бачимо, що внутрішні заколоти зросли в обох половинах Австрії вже до того степеня, що в одній половині рекрута зовсім не ухвалено, так що там гро-зить небезпека відмовлення державі не лиш средств грошових але навіть і людей, що є преці найважливішим. Але й ми не маємо поки що ніякої певности, чи у нас не стане ся сего року те саме, що на Угорщині. Виправді хоронить нас перед сям § 14, але мені здає ся, що уживане § 14 до рекрутованя є з многих причин річю дуже сумнівною.

Щоби уласкавити маляр-ських шовіністів дозволено тут на важні концесії для другої половини держави а вкінці понав ся наш великий сусід у війну із розвиваючою азіатською державою, яка може дати почин навіть до війни всесвітної. В та-ку хвилину здає ся мені річю зовсім зрозумілою, щоб міродатні чинники держави оцінювали становище народних делегатів не лиш після висліду голосо-вання в отсій палаті, але щоб розважи-ли також й те, хто саме стоїть поза тими заступниками на-родів. Також здає ся мені, що се не може а радше не повинно бути обоя-ним для міродатних кругів, як великі народи держави висловлюють через своїх заступників, хочби они являли ся в сїм заступництві лиш в дрібнім числі, свої важні побоювання супроти послідних по-дій в державі, супроти становища й за-радженя покликаних кругів.

Ми рускі посла подавали в послідних роках наші статистичні цифри до публичної відомости так часто, що а при сій нагоді мабуть зовсім не по-требує повторювати, що ми являємо ся в Австрії $3\frac{1}{2}$ міліоновим народом, су-проти того отже так з огляду на нашу чисельну скількість я не-географічне положення не може бути в такій хвилі, як те-перішня обояним для дер-жави, яке становище займе-мо ми в отсій ситуації. Тепер мої панове, маю я повне пересвідчене так як і послідного разу, коли я прома-вляв в палаті, що ані руский нарід ані руска інтелігенція не супротивить ся мені, коли я заявлю, що ми в сїм кри-тичним положенню не зайдемо держави з позаду, що ми отже як 19. грудня тамтого року так і тепер дамо на-

ші голоси за сею державною потребою. Але я мушу рішучо за-значити, що ми робимо се із тої при-чини, позаяк у нас не погас ще послідний промінь надії, що помимо всіх подій послідних часів, помимо всіх сумних до-свідів, які ми вже зробили, помимо ти-жкої неуги, в яку западає наша дер-жава що раз глибше а яку відчуває найбільше наш нарід може бодай отоя криза, отсе накопичене найбільш далеко-сяглих подій спонукає правлячі круги до звороту у внутріш-ній політиці, до звороту в відносинах до тих народів нашої держави які до тепер були найбільш занедбані.

Коли я хочу спредизувати наші по-гляди на малярські домаганя, які найшли вже одобрене а навіть осушуваче то мушу передовсім висловити наші най-більші сумніви що до уладженя і ор-ганізації військових шкіл на Угорщині в такий вид, як се тепер плянує ся. Ми чули вже в знаменитій промові мого то-вариша Бянкінґа, як сейчас із тою хви-линою, як Угри побачили сповнене своїх домагань зголошує ся нарід хорватский (із его становища із правною слушно-стю), щоб такі самі права осягнути і для себе. Коли хто прислухає ся ува-жно промова, які висловлюють в отсій палаті заступники не-німецьких народів той без труду зауважить, що вони за-ключають в собі дрібні наклони до того, щоб ті самі домаганя осягнуто і для свого народу хоч може повільніше і в більше осторожний спосіб.

Проти сего стоїть лише запевнене С. Е. міністра війни, що армія мусить остати одноцільною, а мова службова й коменди однастайна. Справді, коли ми нашою частиною спільних видатків, яка виносить 65%, будем теперішній офіц-рський корпус, який має лиш 17% знаючих ма-дарську мову доповнювати в малярських школах в інтересі збільшеня скількості малярських офіцирів і через те осягнемо вже в недалекий час малярський корпус офіцирський, то тоді віддамо наших єдиних приятелів по тім бо-ці — немалярські народи! не лиш на ла-ску і неласку малярської управи і спра-ведливости але також і малярського вій-ска! Ми, Русини знаємо се дуже добре, що значить, коли власти адміністратив-ні і судові мають на свій розказ військо в цілі переведення власних зарадженя. А се є ще військо — австрійське. Се є поки що військо не нації, із якою ми боремо ся, але військо, якого кермуючі особи приходять до краю чужими. Як же булоб се доперва тоді, колиб ми ма-ли нині в Галичині ще й польське військо, колиб ми до тамошньої управи й спра-ведливости мали ще й польську ар-мію? А се усьміхає ся немалярським на-ціям в Угорщині вже в недалекий бу-дучности.

Зелізних дверей — а замки тихо пороз-сували ся.

— Іди до дому, сиди тихо тай не гніви Бога тою чортівською горівкою — сказав ще ангел і відлетів до неба, а за ним потягнула ся струя блискучих зьвізд тай лишила ся довга, біла дорога.

— — — — —

Другої днини рознесло ся селом, що будуть коваля вішати, що пан поставив велику шибеницю тай спровадив ката.

І справді так було.

Вивели коваля з темниці тай по-вісили. — — — — —

Вертають ся люди назад домів — аж чують: щось кленцає у кузні. Ідуть у середину, а коваль стоїть при ковалі тай мучить кусень заліза.

— Та те щолий повісиви, а ти тут куєш?! — чудували ся люди.

— Та як повісили мене, коли я тут! — каже коваль.

Люде повертали назад під шибени-цю, а на шибениці не коваль, а околіт, що ему дали були до темниці під голову.

Побіч окологта висіла ще кінська ність, тай кінські копита: „на знак божої мо-чи тай чортівської сили. — — — — —

У кузні коваль нічо не змінило ся. Так само сів міг, гримав клевець, так само стояли плуги, борони, колеса, лише чорта на стіні не було.

Коваль чортівської горівки і дорота не брав тай жив, як сьвіт приказує: „Бога не гніви, чорта не дразни“.

Але чи ковалеві добре з тим було? казка не каже.

(Далі буде.)

Хоч я сего не хочу так виразно ви-сказувати, позаяк не хочу надто займати сеї палати внутрішніми борбами, які ведуть ся в однім короннім краю сеї дер-жави, однак ви зрозумієте із якої при-чини ходять намоте якнай-більше, щоб в дотеперішнім устрою армії не зайшла ні-яка зміна. Бож на те мабуть всі згодимо ся, що така звязкова армія із спільним війском на час війни, така ар-мія, що буде уладжена також і в своїй управі після народностей булаб радше дружиною *pomies funébres* нашої дер-жави. Щоби отже оминати таке далеко-сягле роздроблене мають лиш поодинокі упривілейовані народи задержати свої армії.

Перший примір того бачимо на узгяд-ненню Угрів, які упривілейовані в і-сторичних крикуні; відтак прийшли би до сего ще два, три народи, які мають в сій державі вже з давен дав-ня такий привилей, що їм позваляє ся на все, чого лиш забажають ради наве-сеня шкоди державі. (Дуже справедливо!) Тому то підносимо наш остерігаючий го-лос ми, ми кривджені й так дуже запізна-ні, ми, яких права так страшно обмежені у всіх напрямках, вірні своему основному переконанню, щоб витривати при сій дер-жаві до послідної границі можливости так само, як сини нашого народу, що боронять сю державу на полі борби. Ми почуваємо ся до обовязку скритикувати сей доконаний факт, а при тім без ляку „во всеуслышаніє“ заявити, що ми уважа-ємо сю уступчивість, з якою поступає ся супроти малярської манії великості, яку й тепер виявляє ся, за річ, яка приведе для нашої держави як найбільш шкоди, та що ми все це так віримо, що коли ма-дарска манія великості (*Größenwahn*), яка ніколи не спочиває в одній стації лиш все, коли вже що небудь ося-гнула, ще більше бажає... Президент Гавч (дзвонить). Прошу таких ви-словів, як манія великості не уживати.

Делегат Николай р. Василько (говорить дальше) в своїх жадах що раз дальше поступає то преці найде ся по сій стороні нашої держави в столиц-нім місті Відні сильна рука, яка зро-бить рішучий копець тм аспіраціям і яка будучи і збираючи проти малярства си-ли, які по тамтой бік дримають і з нами симпатизують як Румуни, Сербі, Хорва-ти, Словінці, Німці і Русини поста-вить може цілу отсю державу на иньші, тривкіші основи чим ті, на яких спочиває она нині! Дуалізм, ославле-на угода і аспірації на осібно малярську армію му-сять завести отсю державу над беріг пропасти. Сеє мої по-гляди. Се хотів я тут ясно і поинтно висказати.

(Конець буде.)

Балканське питанє.

Балканська справа вже з давна звертає на себе увагу всіх европей-ських держав, особливо в послідних десяти роках вона займала перше місце у внутрішній політиці европей-ських держав.

„Хорого чоловіка“, яким загально називають Турцію не піддають ще секції, бо він все ще декому по-трібний, за те переводять частинні операції, амплутуючи ему одну країну за другою. В першій хвилі вибуху грізної війни на далекім сході бал-канське питанє на деякий час зник-ло з політичного горизонту, а тепер виступає з новою силою.

Заворушення в Македонії, що на зиму були притихли, тепер знов розпочинають ся. Мимо успокоючих заяв, які вийшли з боку компетент-них сторін підчас угорських делега-цій майже з кожним днем множать ся на Балкані тривожні події. Хоч Росія і запевняє офіційно, що вона помимо війни з Японією найде у себе еще досить сили, аби в разі потреби вислати відповідне військо на Балкан, однак Порта вважає, що тепер у неї свободніша рука, тож

починає радити ся по своему без огляду на постанови своїх опікунів.

Ось мимо того, що держави на-становили начальником европейської жандармерії, яка мала пособляти ділу реформи, італійського генерала, Турція й собі заіменувала таким же комендантом власного пашу. Турецким плянам станули трохи на заваді заворушення Альбанців. Число повстанців, яке подавали перше ча-сописи на 30 тисяч, зменшено лиш на одну третину, але й они весіли дати добрий опір турецьким військам коло Диякова. Турецькі амбасади впевнюють, що повстанє Альбанців вже здавлене і всюди панує супокій, в те однак нема що вірити. Як се-ріозним є положення коло Диякова, видно хочби з того, що там вислала Турція 16 батальонів піхоти, 2 шва-дрони кінниці і 12 армат. Можна надіяти ся, що повстанє обхопить ще й околиці Подріму і Дьюм, де населене також не хоче платити податків і противить ся всяким ре-формам. Австрія слідить уважно події на Балкані, але не думає мабуть окупувати ані Македонії ані Аль-банії, буде лиш уважати, щоб послідна не попала в руки Італії, бо в тім случаю сталиб оба береги адрий-ського моря італійськими, до чого Австрія ніяк допустити не може. За те удержує ся по військових ча-сописах чутка, що Австрія задумує зайняти Сербію. Із сям мала би стояти в звязи просьба Австрії о дозвіл на перемарш австрійського війська через Сербію до Скоп'я та мобілізації австрійських війск, про яку не перестають писати заграничні дивізики мимо заперечувань австрій-ських кругів офіційальних. Та збро-нем захоплена не лиш Австрія, але також Турція і Болгарія, які з приводу Македонців уважають війну між собою прямо неминучою.

Кружок українських дівчат в Чернівцях.

В неділю дня 14. лютого с. р. о 10 год. рано відбули ся в кімнатах „На-родного Дому“ загальні збори „Кружка українських дівчат“. Зборами прово-дила п-а С. Федоровичівна; По від-критю нарад головою тов-а відчитала секретарка товариства п-а Суханосівна звіг із діяльности товариства за мину-лий рік. Членів має товариство 27. Тож після своїх свл зробив уступаючий ви-діл, що міг. Засідань виділу було 12, на яких погоджувано біжучі справи товариства. Крім того устроїло товари-ство своїм заходом ще 3 відчити, і сьвя-точний номер і один вечерок з танцями в Чернівцях, які все випадали із гарним успіхом.

В минулім році мало товариство 116 кор. 82 сот. доходу, а на сей рік остає 2 кор. 62 сот. готівки, прочу суму обернено головню на закупку нових книжок до бібліотеки товариства, в якій є вже те-пер 294 томів а з того 3 польські а 27 німецькі. По уділенню уступаюшмо виді-лови абсолютистського відчитало статутів товариства і вибір нового ви-ділу. Головою товариства вибрано п-у Олену Шкурганівну, єї заступницею п-у Николаю Костецку, секретаркою п-у Сте-фанію Лойванюківну, касперкою п-у Йо-сифу Маєр, а бібліотечаркою п-у Ніну Варницьку. Заступницями виділових ви-брано п-у Олю Шкурганівну, п-у Раді-ківну і п-у Анну Кадайську. Годить ся надіяти, що в слідуючім році згуртує „Кружок укр. дівчат“ в собі усі наші пан-очки, а через те зможе розширити успі-шнійшу діяльність в напрямі патріот-ичного і суспільного осявідомленя на-шого жіноцтва.

Льокаль товариства знаходить без-платне приміщенє в домі п-ства Шкурга-нів, ул. св. Трійці ч. 12.

О. С...

мое рве, але най лиш душа моя не про-падає! — просить ся коваль.

Велика розпуга відобрала ему силу, майже не тямив ся, що з ним діє ся, не знав, чи він живе чи ні! — — — — —

Довго так лежав, склонивши голову на околіт.

Аж ось щось ніби слабкий промінь-чик проник густу темряву темниці; за-несло сьвіжиною зелені і піяних цві-тів. Деся здалека доходили якісь чудні голоси, ніби сьпів птахів радісний, тихий сьміх, голос граючого по камінях потока, а відгомоном тих чарівних звуків грали ліси, гори, долини, дуги, діброви, води і облаки, і все те зливало ся в одну мо-гучу мелодію: „Слава во вишних Богу і на землі мир, во чловічїх благоволеніє“!

Ясність така ударила, що коваль аж за очі взяв ся. Що се! День білий, со-нічко ясне увійшло до его темниці?! То ангел божий, білий як сніг яснів перед ним, блищав промінєм срібної зьвізди, дровав блиском ранної роси.

— Бог мене прислав до тебе, кова-лю — каже ангел — встань і йди за мною!

— О! Боже, чим я у тебе на те заслужив, що ти до мене своїх послів по-силаєш? — питає зачудований коваль.

— Ти був усе добрий чоловік, та лиш тебе та чортівська горівка губила; але за те, що ти чорта гнівив і дразнив, сьмішав перед людьми, Бог розказав ви-вести тебе з тої темниці.

Ангел доторкнув ся кайданів, а кай-дани з бреньком упали; доторкнув ся

НОВИНКИ.

Відчит. Вже завтра о 8. год. вечером відбуде ся в сали „Народного Дому“ відчит. Ва. Александри Матв. Глаголевої „Про вищі курси жіночі і сучасне російське жіноцтво“, на який отримують руску громаду маєм честь запросити. За виділ „Кружка українських дівчат“ в Чернівцях. *Олена Шкурганіна* голова, *Стефанія Лойванюкіна* писарка.

Французкий рецитатор Дельбост виступить в суботу в сали Музичного товариства першорядні поезії, а в неділю виклад про *chanson française*. Початок на обі продукції о 3. годині по полудні. Білети при касі о пів години перед початком продукції.

Із університету. Програма викладів публичних ц. к. університету ім. Франца Йосифа в Чернівцях на літній семестер, які розпочинають ся дня 1. марта с. р., вже випечатана. Із статистичної таблиці доданої до неї довідуємо ся, що в зимовім семестрі 1903/4 було загалом висланих 698 слухачів, а іменню: 71 богословів, між ними 3 надзвичайні; 386 правників, між ними 30 надзвичайних слухачів і 1 госпітант; вкінці 241 філософів, між ними 80 надзвичайних, 9 фармацевтів і 21 госпітантів. Після місяця уродження припадає на Буковину 515, Галичину 117, Австрію Долишню 5, Горішню 2, Стирську 1, Карієтину 1, Чехію 3, Моравію 3, Шлезек 2, Тироль 1, Далмацію 2, Угорщину і Семигород 16, Хорватію і Славонію 1, Боснію 5, Румунію 12, Росію 4, Турцію 5 і Болгарію 3. Після народности було: 377 Німців, 1 Маляр, 179 Румунів, 63 Русинів, 42 Поляків, 3 Чехів, 10 Сербів, 14 Москалів, 2 Вірменів і 7 Болгарів. Після віроісповідання було 220 гр.-прав., 2 вірм.-пр., 107 римо-кат., 51 гр.-кат., 5 вірм.-кат., 29 еванг., 283 мисл. віроісп., а один безконфесійний. Із жінок було вписаних 59 слух. надзв. і 3 звичайні, між ними одна Русинка. — Як бачимо з нашої університеті 14 Москалів, хоч роджених в Росії є лиш 4 слухачів; прочих десять се „русские“ з Галичини і Буковини. Число Німців подає статистика на 377, але як від них відчислить ся 283 жидів то остане їх лиш 94 себто 13 5/8% загального числа академічної молодіжи. Оттак виглядає на ділі німецькість нашого університету.

Загальні збори тов. „Зоря“ в Чернівцях відбудуть ся в п'ятницю 26. лютого с. р. в бічній кімнаті „Народного Дому“ о годині 8. вечер із отримуваним порядком: 1. Відчитане протоколу. 2. Справоздане виділу з діяльності за р. 1903. 3. Справоздане касове. 4. Вибір нового Виділу. 5. Вільні внесення.

Перші загальні збори рускої каси шадничо-пожичкової „Власна поміч“ в Лужанах, стоваришена зареєстрована з необмеженою порукою відбудуть ся в неділю дня 6. марта с. р. о год. 2. по полудні з отримуваним порядком: 1. Отворене зборів. 2. Пояснене статутів. 3. Впис членів. 4. Вибір старшини і ради надзорчої. 5. Установлене висоти паїв, вкладок і пожичок; установлене речиння виновідження для вкладок шадничих; установлене стопи процентової від вкладок шадничих і пожичок. 6. Вільні внесення і запитання. Просить ся о численну участь. — За старшину: *Макарий Тоговська* голова, *Константина Малишча* писарка.

Заходом товариства українських робітників „Поступ“ в Відні відбудуть ся дня 28. лютого с. р. в сали „Ressource“, I. Reichsratsstrasse 3. „Вокально-музичні вечерніці в пам'ять Остапа Терлецького. Ветунне слово проголосить тов. др. Роман Ярославич св'ятоточку промову тов. посол Пернесторфер. Вечір закінчатиме комерс. Програму можна набути при вході. Початок о год. 7. вечером. Ветун 50 сот., при касі 70 сот. Чистий дохід призначений на „Волю“, орган соц. дем. партії в українській мові.

Фатальний вистріл. В Шининцях дучила ся 15. с. м. доволі прикра подія. Підчас весільного стріляння влучив один набій із пістолета парубка *Николая Міхолова* пісмаїтну дівчину *Фрозину Мізевич* в твар. Ранену дитину відставив громадений лікар до крайового шпиталю, а проти нещастю стрільцями зроблено карне донесення.

Арештоване в кругах військових. Тиждень тому арештовано в Славиславові майора *Фердинанда Венцковського*. Причини сего арештовання годі знайти. Спершу думано, що се арештоване стоїть в зв'язі із сиравою спроневеренням аудитор *Геккайди* пійманого недавно аж в Бразилії. Відтак вгадувало ся, що тут іде справа о шпіонаж на користь Росії, тепер виходить, що арештоване *Венцковського* мусить бути в зв'язі з асентерунковими обманствами. Се треба припускати хочби тому, що рівночасно арештовано ще й капітана крайової оборони *Ахта* у Львові, полковника крайової оборони *Мікуліна* в Перемишлі і майора крайової оборони *Брендія* в Радівцях. Всі вони займали ся сиравими асентерунковими. В тій самій справі переведено ревізію у *Дуда Френкля* в Чорткові, який мав бути посередником в асентерункових надужитях.

Один серед океану. Один відважний моряк, *Броун* захотів сам один добратися із Бостона до Марселя. Обібрав собі невеличке судно „*Колумбія*“, на яким має переїхати 4.910 миль. На 37 день від того часу, як *Броун* виїхав із Бостона, стрінувся він з англійським кораблем, якого капітан запропонував йому переїхати на свій корабель. Але *Броун* відмовив і розповідаючи про свої нагоди розказав, що він витерпів багато бур морських, часто лишав ся без річної води і мусів ловити дощівку в капелюх і п'яти єї. В кінці попросив *Броун* свіжого провіанту, води і тепер продовжує свою подорож далі.

Електричне доєня коров. Практичне примінене електричної сили ширити ся в останніх часах з незвичайною швидкістю. Хто би приміром міг подумати, що велика сила природи, винайдена *Франкліном*, буде експлуатувати ся для доєня коров. З таким оригінальним уживанем електрики можна познакомити ся в Франції. До вимени корови приставляється відповідний апарат, який є не що инше, як воздушна савка особливої конструкції. При помочи електрики такий прилад витягає молоко із вимени протягом дуже короткого часу. Такий спосіб доєня зовсім не шкодить корові і дає ся відповідно до потреби регулювати.

На могилі Гайного. Останки великого німецького поета *Гайного*, як відомо, поховані в Парижі. Поклонники его талану не забувають на свого „владу душі“ і часто залишають на могилі свої карти із ріжними надписами, із яких можна бачити, як *Гайне* почитає ся не тільки в Німеччині, але і по всіх культурних державах. Необходиться тут однак без дуреньких надписів, із яких можна бачити, як немирущий людський ідіотизм, що навіть іще в 20 століття так розповсюджений серед „царів природи“. Всі надписи можна розділити на три категорії а то: довші, лаконічні і дурні. Так наприклад: „Невмирущому“. „Ave poeta immortalis“. „Великому із великих“. Цікава замітка кинена одним охляком, під адресом Німеччини яка й досі не спромогла спровести тайних останків *Гайного* із Франції до рідної землі: O, Allemagne. Можна тут прочитати і верші приміром такого роду:

Твою пісню в пізну ніч
В честь тобі я тут співав
Та не всюю — бо поліцій,
Вмиг мене в арешт забрав.

А одна панночка подає свою адресу з такою приміткою: „Я жду на відданні візиту“. Напис отже на могилі поета гідна властительки мудрої голови шан. авторки.

Червак, що любить сніг. Коло гори св. Іллі на Алязці винайдено недавно цікавого червака, якого і назвали *Melanenchytraeus solifugus*. На диво сей червак не любить світла і теплоти. За то незвичайно милі для него ніч і холод. Звичайно вилазить їх велика маса вночі; при чім збирають ся не инше як на світло. Як лиш засвіють перші проміння сонця, тоді заривають ся оня глибоко в сніг і чекають там на наступну ніч.

Оригінальне розпоряджене. Шкільне начальство одеського округу опублікувало цікаве розпоряджене, правда лаконічне, але досить переконуюче. Воно звучить так: в жаднім разі не приймати дитий штудистів до школи, яких родичі не згодять ся на те, аби їх діти вивчили всі приписи шкільні одинаково з православними. Се безумісно треба розуміти так, що шкільні влади домагають ся від дитий штудистів виконувати обрядів православної релігії. Але тому що штудисти не продають совісті, то виходить, що в Росії можуть вчити ся лише православні і то — по „толеранційним“ маніфесту царя.

За 25 марок сім тижнів слідчої в'язниці. Перед познанською карною палатою розбирало сими днями ось таку цікаву справу сьвівака *Завадського*. Сьвіваки люди цікаві, а ще більш цікаві з ними, як вони при тім є артистами, бо грозять все, що зірвуть представлене, як їм не сповнить ся всіх їх бажань. Оттак загрозив і перед кількома тижнями і п. *Завадський* дирекції польського театру в Познані, а усьвів, від якого залежало его гра, був „*Фортис*“ — 25 марок. Вже давав ему директор 10 марок, але артист не приставав а инше не хотів грати. Рад не рад взолив сьвівакови его волю, але відтак засьвівав ему трохи инше. Вже слідуючого дня повідомили про цілу історію прокураторію і *Завадського* арештовано і держано его в слідчій в'язниці від 29. грудня до 15. лютого тай дали ему там зовсім не артистичну роботу: оклеювати пуделечка до цигар. По переведенні розправі і нерешучанню сьвідків і промові прокуратора, який вносив шеститижневе покарання *Завадського* і обороні адр. *Конерського* трибунал, мабуть з огляду на довгу слідчу в'язницю увільнив сьвівака від вини і кари. Варта, щоб сю пригоду артиста, яка починила ся семитижневим арештом, закінчили собі і наші аматори-артисти, які мають спеціальний талант до зривання приговореного вже представлення із за наймаршійших причин, зовсім не зважаючи на те, який клоніт роблять через те аранжерам представлення та як підкопують товариство, якому обидли грати, будь що будь — добровільно.

Науковий фейлетон.
Про спілковий рух в Німеччині.
Написав: *Адольф фон Ельм.*
(Далі.)
Безпосередня підтримка наприклад підчас страйків, розуміє ся, не можлива, але всеж такі товариства можуть побільшити заощаджені дивіденди в консумційнім товаристві. Далі, консумційні товариства при відповідній зміні статутів можуть давати гроші на будоване помешкань для робітників, фабрик і т. д. Се їм вільно і тому не можна казати, що закон стоїть на перешкоді тому, аби енергійніші взяти ся до діла, як до тепер.
Другі знов кажуть, що уряд розвиває такі товариства, скасує їх. Алеж те саме, як відомо, говорено і про заводський рух. Там дійсно довгий час загрожував небезпеченство, але в міру того, як заводів організації міцнішали, таке небезпеченство зникало. Що стало би ся з цілим робітничим рухом, колиб дало ся налякати себе таким небезпеченством? Навіть і тепер ще не поклять ся спілки через оборотові податки. Але сї податки мати муть лише те значіння, що товариства дучити муть ся тісніше і будуть розвивати ся й далі. Я переконаний, що власне сї проби задати розвиток товариств причинять ся лише до міцнішого сполучення їх, так що їм вдасть ся легко перемогти реакційні заходи звернені проти товариств. Нарешті здоровий людський розум й тут з часом буде тріумфувати.

На конець змалюємо коротко становище соціально-демократичної партії супроти спілкового руху. В Бельгії більшу частину агітаційних засобів дають партії товариства. В Франції товариства складають ся майже із самих соціалістів. В Німеччині перше не можливо, та колиб було й можливим, я не вважав би того за пожадану річ. Колиб ми робили се в Німеччині, то розуміє ся, не можна булоб закидати і иншим партиям, колиб вони з свого боку намагали ся використати консумційні товариства для своїх цілей. З економічного боку се дуже шкодилоб товариствам, бо в такім разі між членами повсталоб непорозуміння, тоді коли для того, щоб мати з консумційних товариств можливо найбільшу користь, треба, аби до них належало як найбільше членів. Огже консумційні товариства не повинні ніяким робом слудити так, що шкільні влади домагають ся від дитий штудистів виконувати обрядів православної релігії. Але тому що штудисти не продають совісті, то виходить, що в Росії можуть вчити ся лише православні і то — по „толеранційним“ маніфесту царя.

жити ані політичним ані релігійним партиям. Але се не виключає можливости, щоби соціальний демократ як приватна особа як найдужше цікавив ся товариствами і прилюдно виступав в їхній обороні. Послужуване консумційних товариств через соціальну демократію, а не через офіційну партію дотепер ще не наступило, можна радше сказати, що діло ся зовсім протини.

Ласка, як сказано з початку, гадаю, що консумційні товариства не мають жадного значіння. Колиб, мовляв, з'організувати більше число людей, то те, що вони зискалиб під одним зглядом, страшилоб під другим, напр. через знижене платні капіталістами. В дійсности не так було, та мимо того наші партії відносили ся до консумційних товариств індіферентно; їх не поборювано, але також і не підтримувало; і коли робітники брали ся до заснованя товариств, то робили се на власну руку.

(Конець буде).

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Slovanský přehled. Число 5. Piv VI. mčertv: Jaroslav Bidlo O styčích českopolských v minulosti. — O. Wagner. Zlatorog (початок). — Jaromir Borecký: Ze slovinské poesie (переклада із Stritara i Zupancic-a) — Adolf Cerny: Vspominka na Michala Horinka, (сербоду-жичког діла) — Rud. Brož. Probuzení maloruského národa. — (Дальше). — 2. Z časopisu a knih. — Dopisy — Rozhledy a zprávy. — Literatura, umění. В отім випуску „Словянського огляду“ уміло редактованого д. А. Черним крім названої статі Р. Брожа, в якій обговорює ся діяльність Киріло Мотодійського братства і его визначних членів нахально ще й кілька инших заміток, що відносять ся до нашого народу. Є тут згадка про невдачі заходи „вшех-позаків“ около утравізації галицьких гімназій, про „Просвіту“, будову „народного театру“, академічного дому у Львові, відтак про проект фільозофічної секції Тов. Наук. ім. Шевч., щоб др. І. Фрашко читав приватні виклади української літератури, про свято Котляревського в Полтаві і Лисенка у Київі та про подягу, які поставили послідні галицько-руські віча, що жадають поділу Галичини на дві часті і більшого узгляднення в школах мови німецької в місце польської. Та безперечно райці-кавіша для нас є потатка про замкнене послідної сесії нашого сойму, якої доконав кан. Лунул і, не ждучи подяки благородному ногам тягу дав, чи як каже „Slov. Přeh.“: „do slova utekl ze snemovny.“ (не)

Поступ ч. 6. із 19. лютого містить: Про Швайцарію Ч. IV. — Л. К. — Обнови! Поезія С. Леоніда. Відписане податку з причини розібрання хати або зміни власителя (о). Дожджання А. В. Янана. А. В. — Вєчина. — Хаонска доля. — Смішне. В фейлетоні: Запорожці І. Левацького (з скорочення).

Послідні вісті.

Відгомін промови пос. Н. Василька.

Пос. Ник. Василько почувачи обидженим промовою гр. Естергааго, в якій були образливі замітки для австрійських політиків визвав его на пошпиг. По заяві засутників гр. Естергааго, що він не мав наміру обидити пос. Василька особисто полагоджено справу в мировий спосіб.

Росія й Японія.

Петербург. Новоіменованний вожд манджурскої армії Куропаткін задумує визвати Японців на війні і способом війни із 1812 звільнити їхню армію.

Харбін. На основі воєнного при-суду підвищено шістьох Японців, котрі перебрані за Хінців хотіли висадити дивізію на манджурський кельаниці.

Петербург. Телеграм *Алексєєва* доносить, що вчєра вночі поновили Японці напад на Порт-Артур торпедовими човнами, але спостережені за вчасу, зістали відверті з великими стратами. Два їхні кораблі мали стати зніщені, а рано побачено ще чотирі ушкоджені парівці. Один японський корабель в огні. По російським боці не має бути ніяких страт.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новости.

Для Пань.

Правдиві пера струсові і вахлярі в газі, білі, чорні, сині і ж. в різних балевах красках і формах. Рукавички Glacé, Châir, шовкові гладкі і ажури, білі — в різних красках. Балеви панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднішою балевою сорти. Підчеревники, цїжемки білі Glacé, або чорні лажерки і Chevreaux. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими піковими і п. передами, ковнярі, манжети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, синики до сорочок, ковнярі і манжети, лажеровані черевки у великих модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skinga, соболєві, а куні і різнородні модні вироби; до того зарукавки (муфи) і шапки. Убраня футряні для хлопців і дівчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одяги, панчохи для дам і дїтий, панчохи до польовання, оґрівачі колїн, карку, черева і пульєв, камані, вовняні шапки, рукавички для дам, панів і дїтий.

ПРАВДИВІ ПЕРСКИ КУЧМИ Sealskin і Nutria для панів хлопців і дїтий, зимові рукавички шкірані, вовняні, футряні для дам, панів і дїтий.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАННЯ (ручна робота), черевки домові і різні найліпшою якоєсти для панів і дам, як також черевки до виправ гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНІГУ найліпші фабрикаці, самостійна продаж тихже, з патентованими підонвами, на котрих не мож поховзнути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИВІР артикулів з бронзу, із шкіри, артикулів до подорожи, нецесарі Nips, столики сальонових на цївті і до курєня.

Самостійна продаж обуви з Годиарської фабрики обуви Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відни, різної сорти для пань, панів і дїтий. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Конкурс.

При повітовім зарядї дороговім в Кіцмани буде з днем 1. цвїтня 1904 р. опорожнена посада надзорці доріг із осїдком в Кіцмани і річною платєю 1440 корон.

Петенти, котрі мають краєву приналежність а володїють німецькою і рускою мовою мають свої власноручно написані і стемпелевою маркою на одну корону заосмотрені подання враз із метрикою уродження, свїдоцтвом укінченої школи будівельної як також дотеперічного практичного занятя внести найдалше до 23. лютого 1904 р. до повітового заряду дорогового в Кіцмани.

Першєнство мають будівельні палїри і вислужені підофіцери полку желїзничого і телеграфічного як також піонерского.

Предсїдатель повітового заряду дорогового.

9 (2—3)

Свораковский.

Перша буковинська.

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відни, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновїшого крою для пань, панів і дїтий.

Замовлення виготовляєть ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати зужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

36-літна Русинка,

з укінченою школою господарки і провадження кухні в Празї прийме посаду газдині дому лише у Русина (святєеника) за скромним винагородженєм. —

Зголошення приймає з чємности адміністрація „Буковини“ в Чернівцях під: „Матрона Д. К.“

8 (3—3)

ОГОЛОШЕНЕ.

Повідомляю Вп. Публику, що дня 15. лютого с. р. я отворив в Чернівцях, під знаком „Матери Божої“ при ул. Паньській ч. 37

АПТИКУ

котра від тої динни стояти буде на услуги Вп. П. Т. Клієнтелї.

Довголітна моя практика у тім заводї, позволяє менї упевнити Вп. П. Т. Публику, що в кождім напрямї зможу відповісти всяким вимогам а надїючи ся признаннї і довіря Вп. Клієнтелї, пишу ся з глубоким поважанєм

5 (4—5)

Александр Грабович, аптикар.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттердам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученєм, котре кождий по відосланню задатку разом з шіфкартою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Ціни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бєсїда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Смилюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелья Попович „Розмови“ . . .	—40
Корнїль Н. Устїянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умїньский-Ф. Королевський „Як поветала земля і який буде її кєнець“ . . .	—30
Проф. О. Еремївчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Ваханський. „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колєсса. „Наша дума“ . . .	2:50
Гаршин. „Малїрі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюлі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Коїньский. „В день святї вої“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прєсєрка“ . . .	—20
Омелья Попович. „Ластівка“ (старі рєчники) . . .	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановский Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1:20
Ом. Попович. „Методика“ І часть . . .	—60
„ „ „Як бідні збогатїли“ . . .	1—
„ „ „10 казок для дїточок“ . . .	—20

Ом. Попович. „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Смилюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпїнарський Сергїй. „Руска Читанка“ для II. клася гімн. . .	2:80

Др. Стеф. Смаль-Стоцький. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Порадник“ як закладати кася . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2:40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe behufs Regelung der ruthenischen Scholorthografie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Пієні жовнярєкі“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галїп. „Домашний писар“ . . .	1—
Пігуляк Єротеї. „Верховинські згадки“ . . .	2—
О. Шпїтко. „Лїста з пєкла“ . . .	—30

Іван Франко: „Що таке поступ?“ . . .	1:20
Франчук: „Оферма“ . . .	—20
Підєша: „Вєсток і запад“ . . .	2—
С. Тихий: „Як робити тєстамєнт?“ . . .	—30
Марченко: „Власна хата“ . . .	—20
Яричєвський: „Серце мовить“ . . .	—60

При замовленнях книжок упрашає ся прислати на порто.

Г. ФАЙЛЄС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Православний

МОЛИТВЕННИК!

для молодїжи,
є до набути

в Папірни „Рускої Бєсїди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
щодорожній, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ню застереженню. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	—	„ 70

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата-
платні в Чернівцях.

Вага економічних організацій.

Давно минули ті часи, коли історичний розвиток взагалі і поодинокі нації з окрема ставлено в залежність від генеалогічних зв'язків правлячих родів, їх способу життя і подвигів. Основніший та глибший погляд на історію, пошукуване в житті народів за певними глибшими матеріальними причинами і різними чинниками, що впливали на розвиток суспільності виказав, що найголовнішим мотором в розвитку кожної народності являють ся найскладніші відносини між поодинокими одиницями суспільності на всіх полях суспільного життя. Тепер питає про суть націоналізму, про те, що таке нація, з чого він повстає і в який спосіб він яко такий розвиває ся, має зовсім інше наукове освітлене чим давніше. Важніші чинники, за якими признає ся в останніх часах виключна творча сила в формуванні національностей — се племенне походження, почуте спільності і чинники економічного характеру; особливо останнім надають тепер величезну вагу.

Ми, австрійські Русини, що живемо серед ворожих нам народностей, які цілком природно стремлять притиснути нас економічно, давно мали нагоду відчувати вагу економічних чинників. Приводили докази на се — значить говорити те, що всім вже добре знає. Непоборима сила фактів доказала і нашому народові, якого звичайно тяжко переконати, що робота в напрямі економічної організації всіх Русинів є конче потрібна і то в як найскорій-

шім часі. Тепер певно і між нами Русинами нема таких твердих голів, що вважалиб послідним словом економічної мудрости проповіді на тему — най мужик не не горівки, не лежить на печі і буде добре. Але чи далі ми пішли, про се годі з певністю говорити. Чи ми від слів перейшли до діла, то сего загально не дасть ся сконстатувати. Правда, майже кожда руска політична програма кінчить ся фразою: „економічне підвигнене нашого селянства“, але часто її вставляє ся її більше, ніж менше, як для фігурального заокруглення таких програм.

Сказане не значить, що ми нічого не зробили на економічній полі, але лише те, що ми зробили багато менше, як того потрібно. Не значить також оно й того, начеб ми критично не заставляли ся над сею справою, але те, що загально не розуміє ся, як важною є для такої хліборобської та ще до того й мужицької нації, як наша українська — енергічна економічна праця, а особливо на полі управи рілі. Вже час переконати ся, що нема чого боятися „жолудкових ідей“. Протівно, вони являють ся для національної справи не менше важними, як приміром мова і т. д.; наша інтелігенція вже розуміє се, але тільки по часті.

Не будемо вдавати ся в глибокі економічні теорії, а згадаємо лише про всім відомі аксіоми розумної економіки, а то: свій гріш в своїх руках, уміне використати чужого, зайвого гроша, а через те піднесене основ нашого економічного життя так, щоби ми на тлі економічних відносин держав зглядом нас — країв або народностей, виступали

як окрема одиниця з певною фізіогномією. Говоримо тут про стремління витворити національну або краєву продукцію. Що до першої засади, то не дивлячи ся на всю її ясність і користність ми немов нарочно її не виконуємо. Аби переконати ся про се, просимо кожного Русина інтелігента заглянути в касові книги руских інституцій — чи він багато побачить імен своїх знайомих. Звичайно гроші переважної частини нашої інтелігенції лежать по німецьких або жидівських інституціях. Чим се об'яснити? — Безусловно нічим іншим, як крайною недбалістю нашої інтелігенції до народної справи, або повним браком зрозуміння своїх же власних інтересів.

Коли наша інтелігенція вкладає свої ощадності по чужих інституціях, то наносить тим сама собі кривду, бо, як відомо, процент від вкладок щадничих в „Рускій Касі“ виносить 5% а від паїв 6%, тоді коли по чужих інституціях процент виносить лиш 3—4%! А колиб ся обставина й не заходила, то навіть при рівних процентах, повинен кожний Русин, котрий має бодай трохи патріотичного чуття, складати свої ощадності до своїх кас, тому лише, що вони рускі а не чужі. Свій до свого! Патріотизм треба виказувати ділом а не пустими словами.

Тепер скажемо дещо про наш краєвий промисел і хліборобство. Корінь нашого народу — мужики-хлібороби. А коли корінь не стає потрібних соків, то й ціла рослина не живе, а животіє. Хлібороб наш голодний та збіджений стає наймитом на власній землі, або покидає її

і втікає деінде шукати щастя. Промисел наш також мало розвинений і при існуючих обставинах нема певності, що він краще розвинеть ся. Причиною бідності нашого хлібороба є роздроблене ґрунтів, а передовсім низкий ступінь управи рілі. Способи оброблення ґрунту у нас по деяких місцях ще зовсім примітивні. Запобігти сему одині особі не в силі. Се вепіє зробити лиш загаль, т. е. організація загально. Мало того, навіть ті небагато продукції, що їх виробляє наш селянин, не збувають ся так, як треба. Ми живемо в часах капіталізму, де сотні тисячів непродукційних верств живе лиш із зарібку при перепродажі чужих продуктів. А найбільше заробляють ті торговці на нашій мужицько-хліборобі. Він живе під тим зглядом в особливо лихих обставинах. Їго товари проходять через 3—4 руки різних спекулянтів-торговців, поки не дійдуть до своєї ціли. Маємо тут на увазі незвичайну експлуатацію нашого селянина сільськими та міськими торговцями-спекулянтами. Отже наше економічне життя є не дуже світлим і наша будучність тісно зв'язана з рішенням економічної борби. А до сего — се знов повторюємо, — потрібна широка економічна організація нашого народу.

Першою задачею таких організацій є концентроване бодай своїх капіталів в своїх же руках і пущене капіталу в оборот серед нашого народу. Се безусловно значно причинилоб ся до рухливості економічного життя наших селян і вишколилоб у них підприємчивого духа. А сей знов причинив би ся до того, що такі наші фінансові

Наталя з Озаркевичів Кобринська.

Чортище.

II.

(Далі.)

Сумно дивила ся малими віконцями до половини запада в землю хатина; сумно хилила ся приціплена з боку комірчина. Тоскно розкладали яблуня розсохате гілля над шматком города, обведеного поломаним плотом.

І небо засувало ся чорними хмарами, тоскно вогким холодом мерців дощик.

Сумно тай тяжко було Матієви на серці. Сів на лавицю, опустил руки на коліна тай упер очі у заміток.

У хаті було бідно, холодно тай сумно як на дворі.

Матій зігнув глубоко.

Біда, біда зо всіх боків біда!

Одиноким багатством у него була його жінка, хоть була така бідна як і він. У бідноті пібрали ся тай ніяк з неї було вийти.

Уже якось свою біду переносив би, коби вона при нім так не бідувала тяжко.

А уже найбільше дерло ся ему серце, коли вона стала на біду нарізати тай нагадувати, як її сватав один найбільший багач в селі, а вона не хотіла йти через те, що він був удовець. — Пішла за парубка тай бідує.

Матій коли се учує, якби хто між устроїв ему в серці і як іде коли попри обійсте богачеве, то відвертає голову, щоби не видів его добра.

А багатство у него було, багатство! Будинки, оборони, стоги! Усі ему завидували, хоч і знали, що то не конче із чистої руки. Усі знали, що у него на печі сидить ніби дитина, ніби незнайомий; Ні рук у того, ні ніг, лише голова велика як гарбуз, тай страшні вивалені очі. Ніхто не видів, ніколи, щоби то коли з печі злизало. — А убрание так, якби яке попятко; шовкове плаття на то купували і їсти йому дають, лиш ніколи страв не солять. Дівка, що у них служила, розповідала, що раз дала була тому солону страву, тай той ночи щось піднесло корову у стайні аж під бантину.

Та чи одне таке люди розповідали, та що з того? Через те багач таки богачем панує, а его жінка з ним біду товче. — — — — —

— Чому ти, чоловіче, так сидиш? Чому не ідеш до кого хоть ціном ударити, — розсердила ся на него жінка. Я не маю, що в горнець покласти, а він сів тай сидить якби у яне сьвято.

Матій не сказав ані слова, затагнув капелюх на уха тай поплентав ся просто до корчми. — — — — —

У корчмі було повно людей, бо на то корчма, аби люди ходили.

Багач іде, щоби забавити ся, а бідний, аби червака заморочити. — Газдам газдівство у голові, то як і зійдуть ся, то бесіду про газдівство заведуть. Один журить ся, що бульба гине, другий перорює жито, посієв гречку, а гречка та-

кож хила і ячмінь плохий і гарбузів не буде.

— Так буде, як Бог дасть, — потішають богемільці. Все в Божих руках. Той що сів тай оре, з Богом держить спільку. Ти, чоловіче, зроби своє, а Бог як схоче, то зародить, а не схоче, то абиш не знати що робив, то нічо не вдієш.

— Табо не всі з Богом тримають, а збіже у них як море, а трави аж покладають ся — завважав Матій.

Люди усміхнули ся, усі знали, що то бесіда протів Івана Гаврилюка, що тримав хованця на печі тай від часу до часу ходить до пустого дворища серед поля — до той не при нас кажучи своє товковиско собі обібрав.

— Не завидуй ему, чоловіче — не завидуй, обіззав ся один старий чоловік. Тут збіже як море, а там „плач тай скрежет зубів“ — як у церкві говорить ся.

Двері з розмахом отворили ся — увійшов Іван Гаврилюк.

— Абрамку, горівки — крикнув ще у дверех. У корчмі ніби вітер подув, люди загуділи як нчолі.

Іван хоть був багач, не був скупий як пивші багачі, любив гостити, а що уже великі діти у него поумерали, то він розжалує ся, просить пити тай приповідает: „то у мене родини, хрестини, то, мої свати, весіля. На кого я роблю, на кого працюю? — от тільки, що наплю сь тай забавлю ся з людьми“.

Чарка пішла кругом, та лиш чути

було: „Дай Боже здорове, пийте здорові, дай Боже і нам і вам“...

Від горівки кожний стає жвавіший як кінь, коли вівса попоїсть.

Тоті, що ще не давно журили ся газдівством, як не тоті стали; веселі сьпіють, величають Івана багатством та маєтком. Веселіший над усіх сам Іван — підпер голову руками тай став на цілій годос сьпівати.

„Ой по над звір великий
Ходить барон дикий,
Та не цілуй, куме, куму,
Бо то гріх великий.
А я того гріху, гріху,
Неспокують ся
Та най свою куму люблю
Хоть націлю ся“.

За ним підтягали і другі, але недосьпіували цілої сьпіванки та якби лиш доповідали: куме — куму — гріху — націлю ся. — — — — —

У другім кінці стола, де сиділи бідніші газди, тай чарка не так з часта доходила, зачали сьпівати напротив богачів:

„Ой багачі, багачики,
Незбивайте суму,
Не помрете на холеру,
Помрете на джуму.
Як будете, багачики,
На джуму в мирати,
На кого ви свою суму
Будете лишати?“

(Конець буде.)

організації, отже властиво сам нарід зробив би ся більше кредитоспосібним, т. є. мав би можливість через поміч своїх широких організацій придбати собі хвилеву й чужий гріш і в відповідний спосіб его використати. Дальший крок в розвитку таких товариств — се надане їм характеру консумційних організацій. Ходить тут о те, аби при закупках і продажах усунути посередництво торговельників і спекулянтів, які змонополізувавши в своїх руках виміну товарів між продуцентами а консументами в той спосіб збивають собі великі маетки. Передавши забрали такі товариства в свої руки закупно певних хліборобських знарядів потрібних для піднесення хліборобства. Продаж продуктів, які виробляють хлібороби, булаб також управильнена консумційними організаціями. З сего булаб для наших селян двоєка прислуга, а то: вони булиб захоронені перед здирством ріжних агентів, гандлярів і спекулянтів, в наслідок чого грощі, котрі малиб піти до кишені тих посередників, лишалиб ся при хліборобах; по друге, піднеслаб ся хліборобська техніка, бо ті самі мужики, які в наслідок пиятого їм консерватизму ранійше не хотіли нічого й чути про шугні навози, машини і т. п. і взагалі ні про ніякі улпшени на поли різництва, або через обманьства при закупні тих товарів були до них зражені, радоб горнули ся до таких інновацій. Такі користи мав би наш нарід при широкій організації економічних і фінансових товариств, колиб були безпосередні відносини між продуцентами і консументами.

Мало того, навіть дрібну торгівлю моглиб вони забрати в свої руки. Правда, в сїм напрямі зроблені у нас початки, а то в виді крамниць при читальнях „Рускої Бесіди“ на Буковині і при читальнях „Просвіти“ і „Народних Спілок“ в Галичині. Але се є капля в море експлоатації народа торговельними спекулянтами. Тим більше, що такі крамниці не з'організовані між собою і з закупном товарів не сягають дальше Чернівців або Львова. Такі крамниці не ведуть також жвавої торгівлі через закупно ріжних товарів серед своїх же таки селян. За кілька літ діяльності такої загальної хліборобско-економічної організації можнаб розвинути краєвий промисел, а в той спосіб піднеслаб ся платня робітнича.

На кінець при дальшій розвитку фінансових інституцій, хліборобско-економічних і консумційних організацій — можнаб було перейти і до спільного гуртового продукування хліборобських продуктів. Правда, ся сторона кооперативного руху не мала великих наслідків і в других сторонах, але вага і користь сего полягає на тім, що в сей спосіб перемінює ся індивідуальна форма продукції в збірну.

Що до організації таких спілок, то годі се тут докладно обговорити. Тим більше, що непохитне прямує до назначеної висше цілі і практика реальної діяльності показує, який характер мусить мати та організація в подробицях. Можна лише в загальних нарисах зазначити головні основи організації товариств а передовсім споживних (консумційних). Федерация повітових спілок є найвідповіднішою формою до як найкоршого розвитку спілок. В та-

ким разі кожда спілка в своїм окрузі буде могла орудувати з незв'язаними руками, але справи обходячі всі спілки мусять безуслівно підлягати центральному зарядови спілок. Сей мусів би мати міцні зв'язки з промисловими осередками, а також із головними ринками світової торгівлі. В такий спосіб кожда поодинокі спілка стоялаб як найближше світового ринку. Повітовий заряд спілок мусів би мати на цілі засноване таких товариств по всіх сільських і мало-міщанських громадах. Центральний заряд вже не печалив би ся тими сільськими спілками і не роздроблював би на те своєї діяльності, тільки стежив би за ходом справ повітових зарядів.

Колиб така сітка спілок господарських, грошових та споживних обняла цілу нашу Буковину, тодіб панамі економічної ситуації стали як раз тоті спілки а радше їх члени, то є піднесені економічно селяни.

По переді було сказано, що на початку спілкового руху засновують ся звичайно спеціально фінансові товариства, які вже відтак починають прибирати і другі форми. У нас дїє ся теж саме: тепер маємо вже цілий ряд райфайзенських кас — як вони розвивають ся, які мають вигляди на будуче і як важна задача нашої інтелігенції на полі економічного піддвигнення нашого народа — про се скажемо на основі статистичних дат в слідуєчій числі нашої часописи.

(Кінець буде.)

Русини а військовий бюджет.

Бесіда делегата р. Н. Василька виголошена в австрійській делегації 19. лютого 1904.

(Кінець.)

Я чув в отсій палаті також не мало від велими поважаних і визначних бесідників німецьких і неїмецьких партій про розпорядок С. Е. п. міністра війни. І я мусу заявити, що се мене властиво дивувало, що одні добачували в ній якусь небезпеку, а инші концесію. Яж справді не найшов там нічого иншого, як затвердження письмом того, що зовсім понятно і природно до нинішнього дня в армії естувало. Час моєї служби військової був надзвичайно короткий, я служив всего вісім місяців, а після того був суперарбітрований, але вже в тих вісьмох місяцях, які я провів в угорській реїменті гузарів, зміг я пересвідчити ся, що ані вахмайстер, а тим менше цугефірер і напраль не знав більше нічого з німецької мови крім слів команди тай того, що вимагає мова службова і команди, та що рядових учено — зовсім природно в мові угорській. Підчас моєї служби військової а також і пізнійше мав я нагоду запитати, що при кождім полку є значнійше число таких офіцерів, котрі справді орудуєть мовою реїменту або принайменше напружують всі сили, щоби до неї наломити ся. О скільки його Екед. міністер війни запровадив обовязкове орудуване полковою мовою у офіцерів, то є се лиш самопонятне і надзвичайно розумне заряджене, узасаднене не тільки дотеперішню практикою, але й конечно для вишколення жовітра.

Отсей розпорядок відповідає поступованю С. Е. п. міністра війни, яке могли ми запитати в инших областях; він є розумно обдуманий та подиктований досвідом. На всякий случай не бачу я в тім розпорядку нічого, що моглоб дразнити Німців, але правду казавши не бачу я також нічого, що инші народи моглиб уважати концесією для себе. Загалом я не бачу нічого иншого, як тільки те, що з природи річи вимагає служба і військовое образование в цілі вироблення бодрости і орієнтаційної меткости в армії.

Тепер переходжу до війни нашого могутого сусіда.

Передовсім мусу сказати, що Русини, котрих в Росії живе, як відомо, 25 мільонів, є а й більшим про-

тивниками авторитарного царизму, теперішнього ладу і політичної системи в Росії і що з тої причини не мають найменшої симпатії до всіх тих розпорядків, які виходять від теперішних верховодів російських.

З другої сторони само собою розуміє ся, що ми, будучи Славянами, є споріднені з російським народом, якого наш селянин для відріжнення від своєї національності називає: Москалем; бо в жилах обох народів пливе снізьна славянська кров, але наш селянин знає зовсім добре, що ми є „Русини“, отже щось иншого як „Москалі“ і лиш комусь третьому удало ся споріднити нас з російським народом ближше, чим оно є в дійсности. Проте ми певно жаліємо, що наша кров тепер замотана у війну з Азіяцями. Як-раз наші предки козаки боронили свого часу Европу перед Азією. Борби козаків з Татарями чейже знав сій високий палат і так само й те не повинно бути незанимим що ті борби припадають як-раз на часи, з котрих починає ся культура і спокійний розвиток Європи.

Колиж тепер на землі тих історичних борб Азіяці наново втягнули у війну наших славянських братів-християн, то ми-ж не можемо хилити ся на сторону Японіїв. Правда, що наші земляки в Росії надіються по нещасливій війні з Японією переміни відносин. Але я думаю, що сего звороту не здержити ніщо, без огляду на те, чи побідить Росія чи Японія; бо теперішні верховоди ведуть тяжку війну так а масою народу і зусею інтелігенцією, як також і зусею європейською культурою, просвітою і поступом сего століття (кашенівські події, клеймо століття, обурили весь цивілізований світ), тож мусить війна впасти в тії борби із долами сусільности.

Але щоби нині бажати побіди азійської держави над європейською, се вважаю із становища Європейця таки за нерозумне. Дялгого мусу сказати, що мимо того, що я вже сказав яко Русин про Росію і царизм, не вдоволила мене публична опінія, яка особливо з початком війни проявила ся в Австрії. Мусу сказати, що вона робить на мене вражінє короткочорости, і я вважаю своїм обовязком висказати переконанє і надію, що з тою публичною опінією наші кермуючі круги певно не мають нічого спільного.

Вже з уваги на відносини на Балкані, колиб той пожар, що запалав тепер на границі Азії й Європи, не остав льокальним і колиб він довів до світової війни або взагалі заангажував більше держав, будуть міродатні круги все намятати на те, що інтереси Європи і Азії є протилежні, що Азія, помпнувши все; ще й нині є найважнійшим ринком для нашого експорту, та що Японія є тою державою, яка на случай побіди булаб в можности вити снути європейські держави із азійських ринків на довгі літа.

Так само як Русинів ненависті до авторитарного царизму не може спонукати, щоби ту ненависть перенести також на наших славянських російських братів, так і те, що колисе позаклидало між обома сусільними державами, не повинно мати впливу на нашу заграничну політику і — скоро тепер бесіда о війску — на ужитє армії в услугах тої політики.

Гадаю, що я сим порушив усі найважнійші справи, котрі висуюють ся на перше місце при обговореню військового бюджету. А тепер на закінченє прилучаю ся радо і я до тих висказів довіри, які тут підчас дебати дістали ся п. міністрови війни за его дотеперішнє поведєне. Заразом звертаю ще его увагу на те, щоб він уважав, аби австрійське військо на східних окраїнах монархії справді служило лише до оборони від сторонного ворога і щоби в тих борбах, які у східній Галичині ведуть ся між адміністратцією, судівництвом, поодинокими сусільними веретями а руским селянством, коли вже сего конче треба, робило порядок і спокій через тактичне поведєне без призначеного для сторонного ворога оружя, та не остріло его на тілі руского

хлопа. В остатніх роках зводило війско у східній Галичині при виборах, страйках і инших нагодах страждінні битви. Правда, що се діло є не за часів теперішнього міністра війни. Я звертаю ся отже до него з уклінною просьбою, щоби ті битви, колиб такі події мали знов повторити ся, мали ся до справдішних битв так, як маневри до війни; щоб не було жадного проливу крові, жадних убитих, жадних ранєних! (Живі признаня).

Письма з краю.

Від тов. „Руска православна шляхта на Буковині“ дістали ми отсю допись, котру містимо з особливим вдоволенєм тому, що міродатні в сїм засудженім товаристві особи відпирають закид дописувателя „Діла“, котрий глядїть на Буковину через окуляри затемнені зловимим Kulturträger-ством.

Допись звучить: „В ч. 28. Діла“ поміщено ось що про наше товариство: „Руска православна шляхта“ вважає ся заборолом Буковинців против Галичан і кинить тихою опозицією против політики проф. Стоцького і его товаришів“, а дальше: „Хто на Буковині не поживє хоч року, не може мати понятя, до якої ваги підносять ся тут сирава конфесійна“.

На сей цілком неоправданий а тому болючий закид і на се огірчуче підозрінє пана д-ра Омїрона відповідаємо ось що:

I. Тов. „Руска православна шляхта на Буковині“ не виступала і не виступає ворожо против політики проф. Стоцького і его товаришів, а противно она єї підпирала, о скільки се можливо було, як се доказує факт, що при посідньих виборах в Заставі голосували всі шляхтичі-виборці на кандидата поставленого проф. Стоцьким і его товаришами.

II. Товариство не виступало нігдє і ніколи ворожо або визнаючи — сего і найзавзятійший наш ворог не докаже — против инших віроісповідань.

Тому дуже нам жалі, що деяких людей, котрі дуже добре знають цілі товариства і бачать, що оно працює і процвітає — бо має в протягу двох років вже 259 членів — коде то, що оно православне.

В кінці коли би се товариство не мало жадних инших заслуг як ту одну, що удержує одиноку руску дівочу бурсу на Буковині, котру заслугу визнає і сойм краєвий, признавши товариству заномогу у висоті 1200 К, то вже задля сего самого заслуговало би товариство на инше трактованє зі сторони Русинів-Уніятів.

Ник. Влад де Вердеи Понт. Каша
голова, студ. філ., писар.

Із Шинице.

(Отворене „Січи“.)

Описуючи отворенє нашої „Січи“ в яке відбуло ся дня 14. лютого, мусимо не наражуючи ся на пересаду назвати его вже заздалегідь величавим. Справді рідко бувають по наших селах такі сьвятотічні хвилі, в яких згуртувалаб ся так велика маса народу, яка доходила до двох тисяч, та деб запанував рівно високий підєм дуґу навіяний величавими споминами минулєшин та иншими надїями на будучність, як на названім сьвятї. — Поруч селян згуртувало оно ще й значну скількість інтелігенції тодішньої із верствы учительської та академічної молодіжи. Між присутніми мож було завважати п. Трусевичівну учит. із Суховерхова, п. Малайцу учит. із Лужан, п. п. уч. Бережана із Лужан, Ілюків із Рудани і з Галицької Лука з Дубівця із Родиною, Руснака й Гучаєла з Чарторий, Прокоповича із Кіцмаля та п. Тотюскула уряд. жєлїз. із Лужан, около десятка „Січаніків“ із Чернівцє та представителє „Союза“.

Народ збирав ся густою лавою до хати ч. господаря Івана Матальчука що мала єтати новим кошєм і на ній вітер тихо мав новим сїчєвим знаменєм, прапором вишитим п. Єзєнїєю Качковською. Від часу до часу пролинула сєлом сїчєва пісня із далекого шлєху; — се надходили сусідні „Січи“ витати свою молоду посестру. Вже й пісня мовіла, чути гомін крові і сурма грає

привіт і перед нами виривають наче давні полки козацькі і розпочинає ся сердечне вітання.

Вже було добре полудне, як отсі основини розпочав п. уч. Аріїчук, вітаючи від основателів товариства як і громадян, так і сторонніх гостей і товариств, що привбули на се святю, а відтак пропонує вибрати січового батька, яким став п. Сильв. Яричевський та січову матку, якою вибрано п. уч. Євгенію Качковську.

П. С. Яричевський, покликаний на писарів п. ак. Рожку і ч. С. Івасюка, підніє в гарячих словах вагу хвилі, вагу сего свята загального братання та уділив голосу вашківському кошовому п. уч. Безпалковичу, який поєснив зібраним в приступинний спосіб теперішній лад суспільний, заходів останніх років щодо віддвигнення нашого селянства через закладане читалень, кас і „Січ“, а відтак виложив й цілі, до яких веде „Січ“ після своїх статутів.

Після порядку денного приступлено до вибору виділу. Батько січовий виловив вперед обовязки поодиноких виділових, а після того вибрано одноголосно ось таку старшину нової „Січі“ із поміж 122 її членів. Кошовим став уч. Никон Скаку, осавулом Николай Дячук, справником Паратей Грекул, писарем Спіридон Івасюк, скарбником Сидір Ілюк, члителями Митро Мійський, Тодор Михайлів, Николай Ілюк, Николай Проданчук, а хоружим Паратей Ілюк. Тепер наступила хвиля святячного вручення відзнак старшині, якого доконувала „Січова матка“, а „Січовий батько“ відбирав від старшини обіт, що по давньому звичаю, будуть чесно й вірно служити своєму товариству. Справді, мабуть не було й одних очей, із яких не сплила в ту мить сльоза великого зворушення. П. Сильв. Яричевський, побажавши шанинській „Січі“, як найкращого розвитку, зложив їй привіт від черновецького „Сокола“ і закінчив его окликом „Ще не вмерла“, а з грудий присутніх позив ся могутній гимн нашого відродження. Мірою одушевлення народного най буде хочби те, що хоч став падати дощ, то люди, яких велика сила залягла майдан, слухали уважно й дальших промов.

Від редакції „Буковини“ й „Рускої Ради“ привитав нову „Січ“ п. Яр. Весоловський, пояснюючи значення 250-літньої річниці Переяславської угоди, що була початком кінця давньої „Січі“, відтак поєснив найбільше поєднати способи гашення огню. По ній привитав нове товариство кошовий кімчанської „Січі“ п. Остап Попович, згадуючи при тім на важкі переслідування „Січі“ кімчанськими капапами, що присутні прийняли виразами важкого убурення. Осавула тойж „Січі“. Тимофій Корічук згадав про славу нашу минулину та побажав новій „Січі“, найбільшого успіху в надії що й вона причинить до здобуття наших прав на наші землі. По черзі промовив п. акад. А. Сабат, яко відпоручник академічного тов. „Січ“ пояснюючи причину радості інтелігенції, коли вона бачить, як наше селянство організує ся і єднає ся. Значення організацій пояснював на конкретних примірах п. ак. П. Клям, який виводив привіт від ак. тов. „Союз“. Ряд привітів замкнув п. уч. Прокопович, промовляючи від кімчанської „Рускої Бесіди“, даючи вираз своєї утіхи, що та молодіж, яку він перед роками вчив в шининській школі, лупить ся тепер в „Січове“ товариство.

Тепер приступлено до означення вкладок і на внесенє кош. Скакуна ухвалено місячну вкладку 10 сот.

З огляду на вичерпане порядку денного замкнув січовий батько п. О. Яричевський наради, завзиваючи Січовиків до витривалости в своїх намірах. Відспіванням народних гимнів скінчила ся части офіційна і наступила неофіційна із сьвітами та деклямаціями, яка покінчила ся відфотографуванням учасників того свята зробленим таки одним шининським селянином. Вже понад вечір розходили ся учасники сего свята піднесені на душі, і дай Бог, щоб зерна нових думок засіяні в їх серцях зійшли обильним дождем для нашої землі.

Вечером приймав у своїм домі привітних гостей п. уч. Аріїчук із усею сердечністю, яка є й головною ціллю нашої рускої гостинності.

О. С...

НОВИНКИ.

Тов. Історичне уряджує серію популярно-наукових викладів, подібно як се було тамтого року. Викладачі буде др. М. Кордуба „Історію Руси“ (книжний період) що середі і суботи о 6. год. вечером в сали „Народного Дому“. Перший виклад відбуде ся вже 2. марта (в середу). Вступ на цілу серію, котра обійме около 8 викладів, 2 кор. від особи. Академики платять половину, ученики 50 сот. — *Др. Володимир Милькович* голова, *Др. Осип Маковей* секретар.

В „Листі з Буковини“, поміщенім в 28. ч. „Діла“ с. р., сказано також, що члени і то виділові „Кружка українських дівчат“ не вагають ся брати участь в балю кацапського товариства „Карпат“. На се пише нам одна Русинка-Буковинка, що участі одної виділової та одної заступниці „Кружка“ в бали тов. „Карпат“ не можна ніяк пояснювати собі „браком чуття до всяких народних справ серед буювинського жіноцтва та браком заінтересованія і зрозуміння питань, які займають нашу суспільність“ — а просто обставиною, що обі участниці бали тов. „Карпат“ то сестри, що брали і давнійше, заки ще не належали до „кружка“, участь в балах тов. „Карпат“, та пішли і тепер нерозважно за голосом давньої привички. Повеселений факт не може проте становити основи до яких небудь загальних „заключень“. До сего додамо ще від себе лиш те, що сю не тактовність зробили не православні Буковинки тай що їх поставили на чолі „Кружка“ також не православні Буковинки. Sapienti sat!

Загальні збори тов. українських студентів „Січ“ в Чернівцях відбудуть ся в суботу дня 5. марта с. р. о 9-й зглядно год. 9-15 або 9-30 рано в II. сали тут. університету з отсим порядком денним: 1. Відчитаніє і верифікованіє протоколу з попередніх загальних зборів. 2. Звіт уступаючого виділу. 3. Вибір нового виділу. 4. Інтерпеляції і внесення. — За виділ: *Євзебій Ярошинський* голова, *Андрій Сабат* секретар.

Загальні збори „каси пожичкової і щадничої для громади Валяків“ відбудуть ся в неділю, 6. марта 1904 в читальні о 2-ій годині по полудні з таким порядком нарад: 1. Прочитаніє протоколу з попередніх загальних зборів; 2. Доповняючий вибір старшини; 3. Доповняючий вибір Ради надзорчої; 4. Вибір касиєра; 5. Вільні внесення і запитання. — *Василь Нижник* начальник.

Перші загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Мега відбудуть ся в неділю, 6. марта 1904 о 2-ій годині по полудні в шкільнім будинку з наступним порядком нарад: 1. Каса як необхідний чинник господарства; 2. Установленіє стану вкладок щадничих і пожичок; 3. Вибір касиєра, старшини і Ради надзорчої; 4. Установленіє стопи процентової від пожичок і вкладок щадничих; 5. Установленіє речинців виповідження для вкладок щадничих і речинців платності відсотків від вкладок щадничих; 6. Установленіє висоти пожички для одного члена; 7. Установленіє висоти пожички, яку старшина має зятигнути; 8. Ухвала в справі за-помогі краєвої. — *Петро Шлемко* начальник.

Дефракцію відкрито у львівській касі хорих мулярів. Допустив ся її Кор. Желяжкович, один із визначніших польських соціялістів. Дотепер сконстатовано недостатку 13.175 К 31 сот.

Кольосальний проект залізничний. Ще 14 років тому назад, а то під час панамериканського конгресу 1889—90 р. прийшов на дивний поряток проект в справі проведення залізничної, яка-б перерізала всю північну і південну Америку. До сего часу вели ся в сій справі різні розсудли і обрахованія, скільки коштувати ме така колія, а тепер проект наближає ся до здійснення. Така колія коштувала-б десятки мільярдів, але підприємці Американці не боять ся сего. Проти такої суми не звичайно імпонує їм, і чим проект кольосальніший, тим більше має прихильників. В сей спосіб дорога із північної Америки до південної була-б незвичайно скорочена, так що на переїзд із Чикаго до Буенос-Айреса треба би чотири рази коротшого часу як тепер. Та велика сума, якої потре-

бує проведена такої колії, безсумнівно скоро повернула-б ся, бо тодіб Американці мали легкий доступ до країн багатих на золото, срібло, чай, резину, табак. Огже така дорога причинила би ся значно до розвитку американської продукції і торгівлі. Окрім того малоб здійснене сего проекту велике значіння для Американців і під зглядом політичним. Уже і тепер американські Сполучені Держави мають великий вплив на південну Америку, а коли-б їх сполучено з нею колією, то такий вплив зріз би незвичайно. Проведеніє американської північно-південної колії буде одним із кольосальних підприємств XX. віку, яке можна порівняти хіба з проєктом проведення воздушної колії через африканський континент між Каїром а Канштадом.

Подяка. Сего дорогою складаю іменем тов. їм. „Січ“ в Кіцмани сердечну подяку ви. пані К. Малицькій учительці в Лужанах, за книжки і карту Русь-України, котрі ви. пані подарувала товариству. — *Остап Попович* кошовий.

Науковий фейлетон.

Про спілковий рух в Німеччині.

Написав: *Адольф фон Ельм.*

(Конець.)

Чимало років партія не надавала консумційним товариством жадного значіння. На берлінськмі з'їзді партійним, на якого дивним порядком стояло питання про спілковий рух, про консумційні товариства навіть не згадувано, ходило лише о продукційні товариства. Тай на послідні звернено там мало уваги.

Говорено, що при відповідних обставинах може бути з них яка небудь користь, але треба як найостріше поборювати таку гадку, начеб вони мали як небудь вплинути на капіталістичний спосіб продукції, або бодай зменшити економічну класову боротьбу. Той конгрес ухвалив відповідну до тих поглядів резолюцію, яка причинила ся до того, що члени партії по різних містах поборювали консумційні товариства і радше віддавали гроші капіталістам, чим підтримували такі товариства. Після поглядів, які панували в робітничих кружках по многих містах, цілий спілковий рух не мав ніякої вартости. Гадали тоді, що чим скоріше зникнуть товариства, тим буде ліпше. Се безсумнівно пошкодило деяким товариствам. Про консумційні товариства, як уже сказано, під час берлінського з'їзду навіть не згадувано.

Коли в Гамбургу консумційні товариства мали завести власний виріб, тоді знов вишукано стару берлінську резолюцію і деякі соціяльні демократи енергічно проти сего протестували.

Тоді говорили прихильники консумційних товариств: „ми стоїмо на ґрунті берлінської ухвали, отже значить, ви повстаєте проти партії“. Поясненія сеї справи оголошені в пресі мата муть колись історичне значіння.

Ну та тепер факти спростували попередні закиди. Противники товариств наводили як поважний доказ проти посліднім слідує: сеж пряма шкода для партії, коли ми обстаючи за такими товариствами, признаємо, що дуже багато можна зробити вже й тепер при сучаснім суспільнім ладі. Се може викликати гадку, що в таким случаю не варт заохочувати ся посліднього цілю соціальної демократії. Можна навіть подумати, що ті товариші бояли ся не того, що план не вдасть ся, а того, що властє ся, бож в першім случаю се було-б лиш новим доказом для „політиків“, що лише через політичний рух можна досягнути відому ціль.

Щож до робітників, то я далеко кращої думки про них тай про з'єднуєчу силу соціалістичної ідеї, аби міг подумати, що усіх на полі товариств мігби яким небудь чином пошкодити поступови партії, або щоб на основі сего успіху можна було прийти до виводу, що вже не треба поборювати капіталістичного устрою суспільности. Я не вірю в наглу перемену обставин. Нам ходять не лише о те, щоб вирвати з рук каших противників політичну власть, але є також колючою річчю поступенно заводіти властїю в сфері економічній. Без сеї властї є річчю зовсім неможливою досягнути нашу мету. Я взагалі не вірю в те, щоб справа пішла так, щоб маючи політичну власть можна було

приказами з центрального місця з'організувати цілу соціалістичну суспільність. Се єсть зовсім хибною гадкою і в самій суті противить ся нашим демократичним переконанням.

Я й досі тримаю ся лассалівського погляду, який проголосив: революція лише тоді буде успішна, коли вона вже до того наступила в нутрі суспільности.

Тому то я гадаю, що робітничі верства мусять придбати насамперед більшу економічну силу і витворити механізм, до якого опісля зможе прилучити ся дальше угрупованіє соціально-демократичної організації.

Я передовсім гадаю, що справу сю треба трактувати з того погляду, що є спілковий, так само й рух заводовий то-лише доповнюють рух політичний.

На гановерськмі з'їзді партійним признано, що при помочи спілок можна значно поліпшити долю робітничої верстви. Та ще важнійше є те, що партія узнає їх добрим середством до виховання робітничої класи. „Алеж“ — сказано там далі: „вона не признає їм рішучого значіння в боротьбі за визволеніє пролетаріату“. Я також є того переконання, що товариства не є ніяким вселіком, але вони, як вже сказано, мусять доповняти собою заводовий і політичний рух.

Чогож власне бажаємо ми, соціально-демократи? Ми хочемо знищити цілу капіталістичну суспільність в її основах.

Алеж мимо усіх своїх хиб і ран, капіталістичний лад ще дуже міцний і коли нападати на него з одного боку, то не так легко його переможе ся.

Сам Каутський вважає товариства зброєю проти капіталізму. В своїй брошурі: „Сніжиткові товариства й робітничий рух“, говорить він в кінці так: „в кождім краю швидко чи пізнійше, разом з боротьбою заводових товариств о вплив на умови продукції, разом з боротьбою пролетаріату о спільноту в громаді й державі відповідно до розширення й збільшення числа галузей продукції, які він опонує й якими кермує, мусить спілковий рух відіграти чималу роль в боротьбі о визволеніє робітничої верстви“.

Власне в Німеччині жде нас на полі спілкового руху ще превеликий труд. Великій масі робітників не достас ще арозуміння значіння товариств і дальшого їх розвитку, якого головним усьлієм є плеканіє духа солідарности по спілках. Вихованіє робітників в сім напрямі є конче потрібне і саме найпоступовішій з нас повинні взяти в сій справі живий уділ. Не фразами повинні ми одушевляти робітників для великої хвилі, але заохочувати їх до поважної праці на всіх царинах як політичній і заводовій, так і на спілковій. Поважне бажанє, діланє є умовою поступу і буде тепер умовою остаточної перемоги соціалізму.

Переклала *Маруся Полтавка.*

Послідні Вісті.

Відень. Шведський король Оскар II. по традиційній гостині у нашого цесаря відїхав нині рано до Абазії. На дворці проводив его сам цесар.

Краків. Міністерство війни визвало тутешню колеву дирекцію до приготування 13.000 тон для ужитку війська за 8 днів а 25.000 тон вугля за місяць.

Токіо. Проба адмірала Того щоби забавувати Порт-Артура пройшла без людських жертв. Затоплені старі кораблі брандери, які були наповнені намінами, не мали ніякої вартости. Їх затопили Росіяни, нім ще дійшли до того місця, де мали бути затоплені, щоб загатити дорогу російським кораблям. Вістка про затопленіє торпедових човнів опрокидає ся. (Як бачимо телеграми про „славу“ побіду російських військ явилась переборщенням. Вони на цілі Японців не побідили, лиш зберегли свою флоту від знищення, яку задумували Японці.)

Сеуль. Корея рішила полічити свої війська з японськими і разом бороти ся проти Росії.

Шангаї. В Нагасакі (Японія) оживлений рух. Приготовляють ся війська до відїзду до Далнього.

Акіта. В наслідок трасення землі в околиці Мадіно де Марсі завалив ся костел, касарні і многі приватні будівлі.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в спеціальній ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на ціні процент після свідкості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новості.

Для Пань.

Правдиві пера струсові і вахлярі з газів, білі, чорні, сині і ж. в різних балевах красках і формах. Рукавички Glacé, Chair, шовкові гладкі і аїонг, білі — в різних красках. Балеви панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймодішньої балевої сорти. Під-черевники, цїжемки білі Glacé, або чорні ланкерки і Chevreaux. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими піковими і п. передами, ковнярі, маншети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, спинки до сорочок, ковнярів і маншетів, ланкеровані черевники у всіляких модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skings, соболєві, з куни і різнобарвні модні вироби; до того зарукавки (муфи) і шапки. Убраня футряні для хлопців і дівчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одяги, панчохи для дам і дїтїй, панчоха до польовання, огрівачі колїн, карку, черева і пульсїв, каманї, вовняні шапки, рукавички для дам, панїв і дїтїй.

ПРАВДИВІ ПЕРСКИ КУЧМИ Sealskin і Nutria для панїв хлопцїв і дїтїй, зимові рукавички шкіряні, вовняні, футряні для дам, панїв і дїтїй.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАННЯ (ручна робота), черевники домові і різні найліпшої якості для панїв і дам, як також черевники до виправ гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНІГУ найліпші фабрикації, самостїйна продаж тихже, з патентованими підолівами, на котрих не мож похованути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИВІР артикулів з бронзу, із шкіри, артикулів до подорожжї, нецесарї Nips, столиків сальонових на цївїти і до куреня.

Самостїйна продаж обуви з Годиярської фабрики обуви Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відни, різної сорти для пань, панїв і дїтїй. Все в найбільшїм виборї.

Склад товарів з альпаки і хїньского сїрбла з ц. к. фабрики сїрбних виробів В. Бахмана і Сїлки у Відни.

Конкурс.

При повітовім зарядї дороговім в Кїцмани буде з днем 1. цївїтня 1904 р. опорожнена посада надзорцї дорїг із осїдком в Кїцмани і річ-ною платєю 1440 корон.

Петенти, котрі мають краєву приналежність а володїють нїмецкою і рускою мовою мають свої власноручно написані і стемплевою мар-кою на одну корону заосмотрені подання враз із метрикою уродження, свїдоцтвом укінченої школи будївельної як також дотеперїчного прак-тичного занятя внести найдалше до 23. лютого 1904 р. до повітового заряду дорогового в Кїцмани.

Першенство мають будївельні палїри і вислужені підофіцїри полку желїзничого і телеграфїчного як також піонерского.

Предсїдатель повітового заряду дорогового.

9 (3—3)

Свораковский.

Перша бужовинська.

спеціальна робїтня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологїчного ремесельного музея у Відни, і записаного судового внятока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновїшого крою для пань, панїв і дїтїй.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінцїї пожадане, аби прислати вужитий черевик на міру.

Чернівцї

ул. Руска II, а Фїлія ул. Ратушева IV. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

К а н ц е л я р и я

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

створена

в недїлю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Рїхтера в Празї,

є найліпшим загально знаним бїль усмирюючим натиранєм, в цїні від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набутя у всіх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лїк все лише в орігїнальних флашках з нашим охронним знаком „Якор“ з аптики Рїхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охронним знаком яко правдивї.

29 (25—40)

Аптика Рїхтера

„під золотим львом“ у Празї, уліця Єлисавети ч. 5.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттер-дам, і то переправою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шїфкар-тою дістане, їде цілу дорогу дешеве, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Веї письма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn M. G. Freudberg, Rotterdam
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Обезпечайте будинки, подвижности, збіже і пашу
против огневиx шкїд

в одинонїм рускїм тов. асенурацийнїм

„ДНІСТЕР“

(—)

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членїв. то значить звертає членам щорїчну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8 проц.

Шкоди лїквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членїв і деле-гатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4,161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1,013.691 кор. і уміщені в пуїлярних цїнних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ошад-ности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР удїляє агенций господарям, де еще на більший округ нема агенций. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізїй.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в товаристві кра-ківскїм; власну провізію від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродїйні цїли; тому на жите обезпечайте ся тїльно через ДНІСТЕР.

Товариство взаїмних обезпечень Дністер
у Львові, Ринок ІО. в домї „Просьвіти.“

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповїдає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 K. — с.
„ пів року 10 „ — „
„ чверть року 5 „ — „
„ місяць 1 „ 70 „
Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.
Передплата і належитість за інсератом
платні в Чернівцях.

Вага економічних організацій.

(Конець.)

О скільки схарактеризована в попереднім числі економічна організація нашого народу в кінцевій річці для піднесення его добробиту, о скільки она відповідає часу, можна побачити хочби приміром із того, як розвиває ся „Руска Каса“ в Чернівцях. „Руска Каса“ в Чернівцях заснувала ся в 1896 р., отже не так то й давно, та вже тепер обертає она доволі великим капіталом. Придивляючи ся звітові заряду сеї каси з кожного року, бачимо, що розвиток еї поступає значно вперед, і що колиб з боку рускої інтелігенції було більше зрозуміння своїх власних інтересів — то стан еї бувби, можна сказати, сьвітлим. Аби не говорити безпідставно, подамо деякі статистичні дані із справоздань за 8 років еї естования.

Розгляньмо приміром зріст резервового фонду, який виносив:

в 1896 р.	161.44	кор.
„ 1897 „	216.88	„
„ 1898 „	598.78	„
„ 1899 „	1134.30	„
„ 1900 „	2082.77	„
„ 1901 „	3061.71	„
„ 1902 „	4441.98	„
„ 1903 „	5966.01	„

Отже із поданих чисел видно, що товариство розвивало ся досить жваво, так що резервовий фонд в 1900 р. майже подвоїв ся супротив резервового фонду в 1899 році. Не

менше також цікаві і другі числа, які подаємо в отсій табличці:

в році	вкладки щадничі		виплачено внаслідок щадничих		Дано позичк. на суму		Звернено позичок на суму	
	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.	кор.	с.
1896	2841	16	1142	10	8631	74	3659	94
1897	17.301	—	9986	14	21.836	—	5991	32
1898	20.055	44	12.375	74	30.326	—	13.749	66
1899	48.444	26	26.144	73	58.627	46	28.812	12
1900	28.950	28	26.087	35	32.920	84	31.998	—
1901	58.684	74	45.459	97	51.333	04	38.914	11
1902	68.526	73	53.368	22	73.292	25	47.875	71
1903	77.308	82	64.482	38	120.377	—	60.784	05

Із поданих чисел видно, що сума приміром щадничих вкладок зростає досить скоро, а іменно: в 1899 р. вона більше ніж подвоїла ся супротив вкладок щадничих за попередній рік. Правда, в 1900 р. сума вкладок щадничих виносилла уже тільки 28.950 кор. 28 с., але за то в слідуємій 1901 р. вона піднесла ся аж до 53.684 кор. 74 сот. В 1903 р. вкладок щадничих було вложено на суму 77.308 кор. 82 с. Отже видно, що „Руска Каса“ має повне довіре серед нашої суспільности. Єще більше вірадіні результати будемо мати, коли порівнаємо суми позичок, які дала каса за кожний рік. В перший рік свого естования „Руска Каса“ дала їх на суму 8631 кор. 74 с., а в 1903 р. аж на 120.377 кор., се щось уже значить. А за вісім років естования сеї каси (1896—1903) дано позичок на 397.344 кор., а звернено їх на суму 231.784 кор. 91 с. Правда,

не можна сказати, що се сума не звичайно велика, але в кождім разі для такого молодого товариства як „Руска Каса“ досить значна і можна з певністю сказати, що ся руска фінансова інституція значно причиняє ся до піднесення добробиту нашого народу і вишколення підприємчивого духу серед нашої суспільности, якого їй так бракує. Варта також згадати, що загальний оборот касовий за рік 1903 виносилл уже 1.422,727 кор. 96 сот.; тоді коли в перший рік свого естования — 1896 р. лише 22.201 кор. 12 сот.

Із сказаного видно, що каса розвиває ся досить добре. Але питане ще в тім, до яких цілей она змагає. Бувають різні фінансові інституції — одні із них дійсно мають на цілі правильне функціонування народних капіталів, а другі носять часто цілком спекулятивний характер. „Руска Каса“ має на цілі виключно піднесення народногo добробиту, підготовлене основ для більших підприємств на будуче і субвенції нашим культурним та гуманітарним інституціям. Се вже можна бачити хоча би з того, що вона що року відступає, скільки міже, на добродійні цілі, а то:

в 1896 р.	10	кор.	56	сот.
„ 1897 „	25	„	52	„
„ 1898 „	37	„	24	„
„ 1899 „	257	„	51	„
„ 1900 „	192	„	96	„
„ 1901 „	287	„	80	„
„ 1902 „	318	„	25	„
„ 1903 „	250	„	50	„

Подані числа впають таки переконують нас, що каса добре розвиває ся, бо окрім різних видатків

знаходить можливим дещо відступати, правда на добродійні, але всеж таки сторонні цілі. Тіж числа промовляють і за тим, що каса мимо того, що вона іще молода, старає ся в можливі способи підтримувати різні гуманітарні рускі інституції і т. д. Мало того переважаюча і дуже переважаюча кількість членів — мужики, яким нема чого пускати ся в ризиковані підприємства, противно вони через касу старають ся лиш підтримати упадаюче господарство і утечи від голодної смерті. Так прим. в 1898 р. було 252 членів із них селян — 174, в 1899 327, селян — 229, в 1900 352, селян — 252, в 1901 383, селян — 237, в 1902 459, селян — 288, а в 1903 році всіх членів 490 а селян-членів — 306.

Остає ся єще схарактеризувати відношене до „Рускої Каси“ з боку чужих інституцій і з боку такиж нашої інтелігенції. Як се не сумно, всеж таки мусимо сконстатувати той факт, що тоді коли чужі інституції вважають „Руску Касу“ за поважну інституцію і тому радо дають позички, то наша руска інтелігенція віднось ся до неї індиферентно. Тут доходить аж до сьмішного. Як ми уже і писали, дехто із нашої інтелігенції вважає за вигідніше скласти свої ощадности по чужих фінансових інституціях. Сіж як прим. Бук. поземельне кред. зав. дають позички „Рускій Касі“; значить, гроші наших похлихлих патріотів попадають таки до рускої інституції з тою тільки ріжницею, що замість побирати 5%—6% в „Рускій Касі“, вони беруть 3%—4% в чужих інституціях, а 2% побирають чужі фінансові інституції за

Наталія з Озаркевичів Кобринська.

Чортище.

(Конець.)

Уже було пізно. Матій стояв на порозі тай див ся, як місяць по небі ходить. Коли вийшов Іван тай озирнувшись то поза себе, то на місяць, поминув дорогу до села тай пішов у поле.

— От звідки мається беруть ся — сказав сусід Матія і штуркнув его під бік. Не було сумніву, що богач йшов до старого двора, що стояв серед поля.

Не від тепер люди знали тай розповідали, що у тім дворі „Той“ — пречби ся казало — дає людям гроші, а люди там ходять тай душу ему свою записують.

Знав те і Матій єще від малого хлопця та так бувало боїть ся старого двора, що і у той бік не дивить ся. Але як узрів на свої очі, що йшов туди богач серед ночі, щось якби обернуло ся в его внутрі тай шепнуло до уха: „Не будь дурний тай не давай ся біді загризати“.

Одної днини над вечер вийшов Матій з хати тай хильцем, щоби жінка не виділа, направив ся по за село в поле.

По дорогі було тихо тай пусто. Старе дворище шкряло ся з дадека повибиваними вікнами та полоханими дверми. Великі сумні топоші стоя-

ли якби на сторожі двома довгими рядами і вели під самі стіни двора.

Густий здичиллий сад збитий в одну купу стремів подекуди остроми верхами дерев, повикручуване галузе спускало ся аж до землі і путало ся з свербіусом, корчами бзими і малиняку. Роздзявлені дупла, волохаті мохом пняки прикидали ся якби якими нічними звірами і ховали ся у загопи крониви.

Ніч що раз більше на день наставала, міцніла і прикривала чорними опонами.

Довга блискача смуга ще ярко ясніла на рубках небосклону, а заросла осетом і растю копанка блищала колючим оком і жалібно споглядала на покривлені і обдрані галузем стіни.

Матій ішов тихо, не оглядаючись. Страх его хапав за серце і тиснув за груди. — Станув. — Обтер рукавом зпиріле чоло.

— Ні, не верю ся! Віда страшний-ша, — сказав до себе і відважнішим уже кроком увійшов у довгі темні сіни.

Щось велике, чорне залонотіло над годовою тяжкими крильми і зареготало ся. Ціла куна лиливів порхнула у широкій простір і крутила ся тихим, нерівним летом.

Темнота хопила его за очі. Він зачав мацати руками по вохких спорохнелих стінах. — Прогнилі дошки розсипали ся під ногами, а за кождим поступом наступає на товсті тїла ящірок і жаб.

І знов заперло ему віддих у грудях, волосє зачало ставати дубом. І знов щось дино засьміяло ся, а дві великі блискачі, жовті ліхтарні висували ся з темряви і йшли просто на него.

Загуділо якби підземним громом. Вітер засвітав щелинами і пошумів долі тополями, а реготливий голос крикнув тричі — пугу — пугу — пугу.

Нараз бухнуло червоне світло, двері відскочили і розпали ся на дві половини. На порозі станув пан у червоній шапці з люлькою в зубах.

Матій низько поклонив ся.
— Як називаєш ся? — питає пан.
Матій сказав своє ім'я.
— Веди его! — крикнув пан у темряву.

Блискачі ліхтарні потахли, великий чорний кіт лїниво протягнув ся, вигнув у каблук як гора хребет і скочив у червоне світло.

— Ходи за мною — сказав до Матія. Пан десь здвигдів.
Огонь потах. —

З потухлим вогнем десь пропав і Матій страх і ему якось стало легко і весело.

А кіт веде его якимись такими довгими покломи, що краю їм не видно, а все аж ясніє від золота і срібла. „Червоні“ тай „сороківці“ понасипувані як збже у шпихлірах, а мідаків дежало всюду по підлозі як ріни.

*) дукати.

А нікого нігде не видно, лиш кіт тай він.

Лішби зігнути ся тай ухопити скільки прагориц — а вже було би з чого жити мужикови. Але як его лиш коротячка ухопить, кіт зараз озверне ся, якби знав его думки.

Десь може у десятих, а може в дванадцятій кімнаті були якісь бічні двері відхилені і чути було людську бесіду. Він гляннув і очам своїм не вірить. За столом сидять усе богачі з окресних сіл, а між ними і Іван тай в карти грають.

Кіт махнув хвостом, а двері замкнули ся і засунули ся муром.

Вони пішли дальше.
Нараз знов потемніло.
Якісь високі стіни обіймали его зі всіх боків, дивить ся, а він у якісь малій кімнатці з одним вікном у горі.

Десь якби з під землі вискочив панок.

— Ти прийшов грошній зичити? — каже до Матія... Матій утішив ся, що ему сам панок піддав такий розумний спосіб.

— Та просив бим ласки вельможного пана — каже він, низько кланяючись.

Пан усміхнувся, а очі загоріли огнем.

— Добре — каже пан — і блиснув довгим ножем.

Матій остовнів.

Плюнь тому в очі — і пробий сям ножем, а дістанеш гроші.

Матієви якби щось піднесло в гору очі, він дивить ся, а перед ним висить на стїні розпятий Христос.

Страх, жаль тай якась з під самогo

те, що постарайтесь віддати рускі гроші до руских інституцій. Сю думку найліпше потвердять впять такі числа, а то:

банковий кредит

в 1896 р.	1000	кор.
" 1897 "	1000	"
" 1898 "	1000	"
" 1899 "	6000	"
" 1900 "	8300	"
" 1901 "	8300	"
" 1902 "	8350	"
" 1903 "	57.430	"

Із сего видно, що банковий кредит поволи піднімав ся з 1000 кор. до 8350, а в 1903 він нараз підняв ся аж до 57.430 кор. Між нинішнім кредит Бук. поземельного кредитового заведення в 1903 році досягнув суми в 29.850 кор.

Отже бачимо, що „Руска Каса“ вважає ся цілком кредитоспівною і коли би вся наша інтелігенція мала стільки патріотичного почуття і зрозуміння річий, аби підперти її, вкладаючи туди свої ощадности, то стан сеї рускої фінансової інституції був би ще ліпшим. На жаль не є так.

В справозданнях дирекції тов. „Руска Каса“ за 1902 рік читаєм: „Членів професорів і учителів 60; адвокатів, нотарів, лікарів і урядників 51, сьвященників 12“ отже разом 123 інтелігентів членів; в в 1903 році із верств нашої рускої інтелігенції прибавилось лише 11 членів, отже разом лише 134. Як би хто не знав нашої вдачі, то міг би подумати, що число рускої інтелігенції на Буковині вноситься лиш 134, бо труднож припустити, аби інтелігенція не попирала своїх інституцій. Однак у нас все можливе. У нас можна звати ся Русиним, патріотом і до того ще інтелігентом, а всеж не почувати своїм обовязком зложити яку зайву квоту до рускої фінансової інституції не в дарунку а собі на процент.

Якже нам не встидати ся за себе, коли нас 30 мільонів, а не маємо ні виспих, ні середних шкіл; наш нарід тікає до Америки, а з часом може піде ще кудя инде, тоді коли прим. Чехи під зглядом еко-

серця злість проймила его душу. Почорніло ему в очах, зашуміло в голові і цілий світ пішов кругом.

Коліна під ним дрожали, угинали ся — він упав на землю тай перекрестив ся.

А то як не зашумить, не зареве: Ціле дворище гойдало ся якби у воздухах. Конанка клекотіла киплячим болотом, крик, скрегіт, шум гудів одним страшним ревом.

Під землею якби щось тяжко стогнало, сова жалібно кричала, кіт мьавкав не своїм голосом. Лялики крутили ся як ворони над стервом, усіляке гаде тай різна погань лізла ему до очей.

Нараз як щось не пірве его — та не шуєрне ним через вікно, що лиш в ухах зашуміло.

Другої днини знайшли его люди у рові без пам'яті.

Довго болів він, довго лежав, заки зміг знов взяти ся до роботи.

Тепер він на ні-на-що більше не по-ядавав ся, лиш на свою працю. Маєтків не доробив ся, але і біди не було.

Аж якось незнати звідки взяв ся в городі корінь бзини. Матій не втерпів, взяв сокиру тай став вирубувати.

Коли в останнє зарубав, сокира випала ему з рук, скрутило цілим его тілом і відоймало обі руки і ноги.

Жінка також якось несподівано умерла, а пугу его хату обходили люди як старе дворище серед поля.

номічним, політичним і просвітним стоять багато ліпше ніж ми, не дивлячи ся на те, що числять трохи більше як 5 мільонів. По більше широго патріотизму, праці і по менше пустословних суперечок!

До ситуації.

Наради австрійської і угорської делегації покінчені, рада державна скликана на 8. марта. Ось дві події із нашої внутрішньої політики. Та ніхто не прикладає до них великої ваги, ні нічого певного не сподіває ся. Сім літ йде вже у одній половині держави німецька зглядно чеська обетрункция, а в другій знов виринули скрайні затії шовіністичних мадяронів, які станули тамою на правильний розвиток австрійського парламентарного життя. У нас має й парламент лиш тільки й роботи — що робить обетрункцию, а найпотрібніші реформи ждуть погоди, економічний занепад убогого населення поступає швидкою ходою наперед. Правда делегації свої голоси дали за державними пропозиціями, але то лиш часова штучна комбінація політична та спосібність делегацій до ухвал. Впрочім що тут ухвалено? Принято військовий бюджет, залагоджено лиш конечність державну, а з сего для населення користь дуже далека, як взагалі збільшуване видатків на мілітаризм можна уважати хосенним для населення. Головно ходило о реформи нашої артилерії в напрямі заведення нових армат. Впрочім пішла дискусія над угорськими змаганнями до утворення власної армії. Проломи в засади давньої одноцілності вже зроблені і мадяризация армії буде поступати що раз дальше і то за австрійські гроші, бож наша половина держави причинює ся значно більшим видадом на спільні видатки. Те все піде своїм ходом мимо протестів австрійських делегатів. Із делегацій булаб хіба та користь для селян, якби справді правильно не покликivano резервистів в часі жнив на військові вирава. Чи се однак буде можливе бодай тепер — в виду неменшого положення на Балкані — се велике питання. Заколот балканський загально був тим товчком, що спонукав делегації до віддачі своїх голосів за військовим бюджетом. Удержує ся навіть така думка, що парламент навіть лиш на те має бути скликаний, аби ухвалив рекрута а передовсім вибрав нову делегацію, а відтак коли не буде можливості парламентарної праці піде знов на відпочинок, а рядити стане § 14 або будуть розписані нові вибори, до сего однак мабуть не допустять „польске коло“ якого члени не мають „охоти“ знов кандидувати на послів, так як ще старі видатки не вернули ся, а тут треба би знов справляти частунки для виборців. Можливо однак і те, що Молодо-Чехи не будуть вести безоглядної обетрункції, бо останній вибір доповнячий в Садовій, в якій порепав молодоческий кандидат проти гр. Штернбергерова, який впрочім і не брав живого уділу в політичній життю, виказує на те, що виборці чеські не зовсім задоволені із молодоческої політики і що готова в ній зайти якась перемена. За сим промаває і те, що голова чеської ексекутиви др. Скарда виїздить на полудне для „поратования здоролля“, щоби вже більше не вертати на своє становище.

Росія й Японія.

Із поля борби.

Порт-Артур став тепер огнищем борби між Росією а Японією. Японці прямо уважають точкою своєї національної честі здобути сю вже природою незвичайно укріплену твердиню, або бодай загатити вузький проїзд до сего порту, щоб зробити російську флоту нешкідливою. Після хитрого атакі із 24. лютого, в якій Японці старали ся затопити свої старі кораблі в проїзді до порту а рівночасно спричинити експлозую вибухових матеріялів, щоби запалити всю російську флоту слідували дня 25. і 26. лютого дальші

атаки, які обмежували ся головню на короткотривалі взаємні бомбардоване. Як доносять телеграми атаки зістали відперті. Страти по обох сторонах мабуть незначні.

Трактат Кореї з Японією.

Те що Корея з'єднала своє військо із військом Японії а головню те, що заключила з нею трактат, признаючи єї зверхність, промовляє за тим, що ситуація Японії сильна, а єї вигляди на будуче доволі певні, інакше булаб Корея на такий ризикований крок не рішила ся. Заклучене японсько-кореанського трактату мало такий наслідок, що французький посол, одержавши свої папері, з Сеулю виїхав. Се, як кажуть, може втягнути у війну ще й Францію.

Японський культ релігійний.

В. Верещагін в своїх споминах про Японію печатаних в часописі „Новости“ робить ось такі замітки про відносини Японців до своїх храмів і духовенства: Безпосередні жертви, які подають богомольці своїм храмам такі скупі, що „виплачують“ їх навіть особною монетою, а то хіньськими чеками на гроші, яких задля їх низької ціни навіть годі до чогось иншого ужити. Треба аж десять таких чеків на одну копійку (= менше як три сотики.) Очевидно гадають, що Богови, який цінять радше намір чим самий дар, досить і того, а з того виходить таке, що як японські духовники перерахують вечером купки накиданих жертв, то не дочислять до більшої суми, як до пятака (= 13 сот.) або й ще менше. Богомольці, залишивши перед храмовими воротами обуве, підходять із зложеними долонями до отворених дверей, падають на коліна і плещуть в долоні, щоби звернути на себе увагу „Духа“ (недовірчів плещуть два або й три рази), відмолюють молитви, кидають перед себе тогті мідяки і йдуть молити ся дальше вже в сам храм, де треба також кинути кілька монет для зміцнення „молитви“.

„Зоря“

товариство руских ремісників в Чернівцях.

Дня 26. лютого с. р. відбули ся при участі майже всіх дійсних членів загальні збори сего товариства в Народнім Домі. Збори привітав і отворив голова товариства Іван Захарко а відтак приступлено до порядку денного. По відчитанню протоколу предложив касиєр тов. В. Строїч справоздане касове. Товариство мало в мин. році 546 кор. 6 сот. приходу і 515 кор. 86 сот. розходу; готівка в „Рускій Касі“ предетоване суму 30 кор. 20 сот. Товариство урядило 2 представлення аматорські а два вечери з танцями. Членів нових прибуло 5. Тепер має товариство 27 членів так дійсних, як спомогаючих. По справозданню а діяльності виділу за рік 1903 збори уділили абсолютною уступаючому виділові і вибрали новий виділ, котрий уконститував ся ось як: Іван Созанський голова; Микола Унгурян, заст. голови; Фелікс Урбанський, секретар; Іван Захарко, касиєр; В. Строїч, контролор; Адольф Марчук, бібліотекар. Заступниками виділових вибрано: Ілю Качора, Осипа Діка і Якова Мороскевича.

При точці „Вільні внесени“ забрала слово член товариства п-ні Осипа Кордасевич в справі зміни статута, щоби жінщини могли бути не лиш членами спомогаючими, але також і дійсними, через що зрослоб число членів, а через те наступив би і красший его розвиток, на що загальні збори й згодили ся. П. Фел. Урбанський віно, аби при тій нагоді зміняти статутотом приписані видами міс-

чні, бо дотеперішні є за високі, а при менших вкладках число членів зростає, а через те також настане можливість живійшого руху в товаристві. Ів. Созанський опираючи своє внесене на попередній внеску звернув при тім увагу, щоби і висове зменшити з 2 кор. на 1 корону. Послідні два внесення так саме загальні збори прийняли до відомости і поручили новому виділові сею справою як найскорше зайняти ся.

Після того висказали загальні збори на внесенне уступившого виділу через повстанє з місць сердечну подяку Вп. панови проф. др. Стефанови Смал-Стоп-кому, послови на сійм краєвий за ласкаве виеднане субвенції для товариства в Сіймі краєнім, далі членови спомогаючому Вп. Пані Осипі Кордасевич, котра аж надто підпирала і підпирала наше товариство так матеріяльно, як і морально, Вп. панам академікам, що або радою або ділом чи прислужою причинюють ся до розвитку „Зорі“ і взагалі всім Вп. прихильникам нашого товариства, котрі через своє учашанє на наші вистави театральні, вечери і т. м. не мало причинюють ся до піддержання істнованя нашого товариства. Новий бібліотекар А. Марчук рівнож дякує всім тим Вп. Добродіям, що зволили ласкаво дарувати книжки для нашої бібліотеки.

Вкінці новий голова І. Созанський дякує за вибір, обіцєє товариство заступати як найліпше і замикає наради.

За Виділ:

Ів. Созанський,
голова.

Фелікс Урбанський,
секретар.

Руска селяньска бурса.

(Щірічне справозданє).

На рік шкільний 1903/4 поміщено в бурсі 50 учеників. Від шкільної оплати були всі увільнені. При класифікації в першій півроку 30. січня 1904 було: 9 учеників відзначаючих, всі інші дістали першу, а 2 другу класу. Класифікація не випала так добре як тамтого року, де було на 30 учеників 10 відзначаючих, а не перепав жадеп, а то з тої причини, що при прийманню брало ся більше згляд на бідноту як здібність учеників. При шконтрованню каси на 26. лютого виявив ся ось такий стан каси: Оборот шірічний: 2287.49 К, а то доходу 1021.31 К, а видатків 1266.18 К. З сих чисел видно, що бурса боре ся все з недобором і то в теперішнім моменті в висоті 244.87 К, котру суму управитель покриває то з власної кишені, то з пожичок. Тому зазиває ся всіх членів і прихильників бурси, особливо з провінції, щоби одні надіслали членські вкладки, другі вписали ся в єї члени. Управитель удає ся також з уклінною прозьбою до нашого щірого учительства, щоби оно з своєї ласки поургувало в кожній громаді справу запомогти. Бо як знаємо, наші громадські писарі по руски, на жаль, не уміють читати і не один кинув відозву бурси до уряду громадського в кіш. — Якби до якого села така відозва не прийшла а яких небудь причин, прошу зарад про те повідомити і зараз надішле ся другий еїземпляр.

Заряд висказує всім спомогаючим членам бурси як також і там Вп. Панам і і Панам, котрі від часу до часу запомогає бурсу, свою найщирішу подяку і просить на дальше не забувати на нашу біду молодіж.

Пант. Клим

студ. філь. управитель,

Др. Комст. Клим

Николай Ісоченко

лікар

ц. к. проф.

куратори.

НОВИНКИ.

Тов. Історичне уряджує серию популярно-наукових викладів, подібно як се було тамтого року. Викладати буде др. М. Кордуба „Історію Руса“ (княжий період) що середі і суботи о 6. год. вочером в сали „Народного Дому“. Перший виклад відбуде ся вже 2. марта (в середу). Вступ на цілу серию, котра обійме около 8 викладів, 2 кор. від особи. Академіки платять половину, ученики 50 сот. — Др. Володимир Мильніч голова, Др. Осип Мановий секретар.

Виділ кіпманської філії товариства „Руска Школа“ пригадує, що вже раз заповіджена конференція відбуде ся в шкільнім будинку у Заставній дні 6. березня с. р. о 12. годині в полудне, і просить всіх ви. Членів о як найчисленнішу участь. Рівночасно запрошує виділ і ви. відноручників других сестер-філій, щоби були ласкаві явити ся на згаданій конференції і причинити ся також своїми гадками до важних на рад підписаної філії. — За виділ товариства: *Іл. Стратичук* голова, *В. Григорюк* писар.

Загальні збори веснянні наші поміжкової і щадничої, стоваришенія зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Балківці відбули ся мають 13. марта 6. р. о 2. годині пополудні в читальни. Порядок нарад: 1. Закриття рахунків і біланс за рік 1903. 2. Зміна в старшині й раді надзорчій. 3. Вільні внесення й запитання. — *Василь Никоник*.

Надзвичайні загальні збори товариства „Рускої Бесіди“ в Вашківцях н. Ч. відбудуть ся в неділю дні 6. н. ст. марта, 1904 в комнатах товариства точно о годині 10й перед полуднем. Дневний порядок: 1. Отворене зборів. 2. Перечитане протоколу з перших загальних зборів. 3. Приняте резізиції одного члена виділу. 4. Доповняючі вибори до виділу. 5. Ліцитація часописий. 6. Вільні внесення і запитання. 6. Вільні внесення і запитання. — За виділ тов. „Руска Бесіда“ в Вашківцях н. Ч. *Н. Сипула* голова, *Іван Гарасимович* писар.

Із „Кружка українських дівчат“. Виділ „Кр. укр. дівчат“ задля різних перепон не міг швидше перевести рахунків із вечерка устроеного дні 2. лютого як на своїм засіданні в понеділок дні 22 лютого, на яким зложив також найсердечнішу подяку всім ви. добродійкам, що зводили взяти уділ в почетнім комітеті вечерковім також почував ся виділ зобов'язаним, подякувати ще з окрема ви. Паням Емілії Смал-Стопкій і Євгенії Кордубовій за причинене до убирання саді. Надатки при насі жертвували ви. панство Смал-Стопкі 20 кор., ви. сов. двору Зубрицький 10 кор., о. совітник Манастирський 6 кор., Наталія Стефановичева (з Самбора) 6 кор., дир. Зугаєвич з Заставної 3 кор., Марія Накоревич з Вижиці 5 кор., Роман Шехович з Вижиці 3 кор., о. Бобикевич з Сучави 4 кор., Евфрозина Галін з Брідка 3 кор., Емілія Окуневська з Кіпмані 4 кор., др. Теодот Галін 2 кор., Кеслер 1 кор. Яко спомогаючи члені жертвували: Теодозія Маер 1 кор., Емілія Кумановська 1 кор. 50 сот., Марія Прайсер 1 кор., Йосифа Шкурган 1 кор. 50 сот., Євгенія Кордуба 1 кор. 50 сот., Катерина Костенка 1 кор. 50 сот., Ізабеля Кобилянська 2 кор., Вікторія Радомека 1 кор., Ольга Галін 2 кор., Олена Власюк 2 кор., Йосифа Левицка 1 кор. 50 сот., Софія Дузіт 2 кор. Всім сим жертводателям складає найсердечнішу подяку — За виділ: *Олена Шкурганівна* голова, *Стефанія Лойванюкіна* писарка.

Із ради культури краю. Рада культури краю рішила на своїм засіданні із 25. лютого с. р. перевести курс геґелюндської методи доеня, з ось такою програмою: В понеділок дні 7. марта о 9. год. рано: Виклад властителя молочарні у Відні п. Альфонсія Альфонзуса в сали засіданні палати краю: „про раціональне доення і геґелюндську методу доення“. В полудне о пів 12. в стайні середньої школи господарської введе прийнятих учасників курсу до практичного виконання доення. Пополудні о год. 3. виклад п. Альфонзуса в палаті краю: „Про вплив уладження стайні на добуток молока“. Пополудні о год. 4. виклад інспектора культури краю Вільгельма Адамеца: „Про наради і ухвали 1. молочарського з'їзду у Відні“. В понеділок вечером о год. 1/2 6 і в звичайних порах доення рано, в полудне у вечір дні 8, 9 і 10 есентуально також 11. марта продовжене практичного курсу доення в крайній середній школі господарській. У вівторок дні 8. марта о 9. год. перед полуднем виклад п. Альфонзуса в крайній палаті: „Про раціональну годівлю молочних звірат та про відповідне піклування хорим вимям“. По полудні о год. 3. виклад тогжх прелесента „Про пильництво“. Есентуально також основане крайнього союзу пасічничого. На всі вивлади вступ для господарів і про-

чих інтересантів (жінки) вільний; на кількаднівний, практичний курс молочарський буде прийняте лиш обмежене число практичних молочарів і рада культури краюї застерігає собі вибір еї учасників. В случаях заслужуючих на спеціальне узгляднене одержать деякі учасники курсу від ради культури краюї зворот коштів подорожжя і побуту.

З товариства „Любов“ у Львові. Канцелярія товариства находит ся у Львові, ринок ч. 10 П. нов., куда просимо адресувати всі письма і посылки. Для місцевих годин урядові від 6. до 7. год. вечером. Хто має намір приступити до товариства в цілі забезпечення вдовиної зглядно сирітської ренти або приданого, зволить сю ціл докладно подати, щоби відповідно до того можна вислати відповідні друка до виповнення. Повний устав товариства, в яким находит ся всі постанови і найпотрібніші премійні таблиці, становить з членською книжкою одну цілість (71 сторін друку); супротив того висилаємо бажаним поінформувати ся о цілях і т. д. товариства „Любов“ на разі тільки „Проспекти“, в котрих подані докладно всі постанови і витяги премійних таблиц, потрібні інтересованим. На жадане, в яким треба конечно подати: виділ наміреного забезпечення (1. вдовина, 2. сирітська рента, 3. придане), ви забезпечуючого і того, хто має бути забезпечений, подаємо точні інформації і обчислення в високості премій. В цілі забезпечення приданого належить надго подати, коли оно має бути виплачене, чи по 18, 20, 22 чи по 24 році забезпеченої дитини. (На відповідь належить долучити поштову марку на 10 сот.) У Львові 23. лютого 1904. — *Товариство „Любов“ у Львові, зареєстрована заимова каса. Др. Стефан Федак. Вол. Шухевич.*

Просьба. Трох учеників ц. к. П. (рускої) гімназії (один з VI. б, один з IV. б, а один з III. б) не мають чим заплатити оплати шкільної. Позаяк є надія, що сі ученики в П. півроці доставлять добру класу, прошу тому ласкавих добродіїв помочи бідакам і надсилати датки найдашше до 15. марта с. р. на руки підписаного, котрий кожду лепту оголосить в „Буковині“. — *Орест Гамдик*, ц. к. П. гімназія.

Новий адвокат. Др. Константин Ончул отворив адвокатську канцелярію в Чернівцях ул. Камінна ч. 24.

Пятнистий тиф появил ся в Вашківцях п/Ч. Заряджено средства осторожности.

Рибачий календар. Через цілий март не вільно ловити рака самця і самки а від 16. болонів і головатиць. Зловлені риби мусять мати приписану міру. В совітні дні при ладній температурі можна між годиною 9 а 10 год. рано і 2 а 3 год. по пол. ловити на вудку: петруги, лосої, карпи, платиці і баби.

Смерть в церкві. В Коостелі св. Варвари помер парох Петер на проповідниці, ражений ударом серця.

Найтовстїйший чоловік у Англії помер 23. лютого. Був ним Томас Лонглей; при своїм 56 літ. віку важив він 584 фунтів. Через свою товстість мусів він 13 літ сидіти дома, а як їхав останнім разом до Лондону, то відбував подорож тигаровим вагоном, бо в особовім не міг помістити ся.

Прилюдна подяка. Почуваємо ся мило спонуканими виразити щирому рускому патріоту ви. добродієви Євгенови Стрийському, ц. к. нотареві в Вашківцях н. Ч., за безплатне легалізоване підписів нововибраної старшини нашої каси найсердечнішу подяку. — За старшину: *Стефан Маламчук* начальник каси.

Рада надзираюча Товариства взаїмних забезпечень і взаїмного кредиту „Дністер“ відбула дні 25. лютого с. р. звичайне квартальне засіданне під проводом президента совітника Григорія Кузьми при участі 17. членів Ради і правительственного комісара, радника двору Адольфа Гута. Дирекція представила справоздане товариства забезпечень за XI адміністраційний рік (1903); число забезпечень і сума премій зросли в тім році, бо було 142.780 поліс з премією 1.310.557 кор., т. е. о 29.391 поліс і о 268.303 кор. пре-

мій більше, ніж в попереднім році (1902); однак під зглядом пожегарів і шкід належав сей рік до найтяжших; сума шкід з коштами ліквідації і ратуновими виносила 982.156 кор. — 75 проц. суми премій (попереднього року 51 проц.). Найбільше шкід причинили забезпечення селянські і міщанські, (котрі на будинках виносили 80 проц. премій, на движимостях 91 проц., а на збіжж 71 проц. премій тої категорії), але також на інших предметах були значні шкід: на церквах 14 шкід на суму 23.165 кор., на прихотствах 17 шкід на 34.915 кор. і т. д. — З суми шкід припадає на реаскурацію 510.816 кор. (52 проц. суми шкід) на власний рахунок товариства остало 471.340 кор. — 70 проц. премій на власний рахунок, (попереднього року 45 проц.).

Всіх будинків єсть забезпечених 220.150, в тім будинків мешкальних 122.545. Церквей є забезпечених 2.398 (небезпечених в Дністрі 940), а прихотств 1.449 (небезпечених 447). Фонд резервовий збільшив ся в році о 95.460 кор. і виносить 552.398 кор., резерва премій збільшила ся о 32.855 кор. і виносить 303.000 кор. т. е. 45 проц. премій netto; фонд емеритальний збільшив ся о 27.326 кор. і виносить 98.042 кор.; резерва спеціальна виносить 9.000 кор.; фонд на ріжницю курсів 39.606 кор.; фонд спеціальний для зворотів 11.604 кор. разом отже всі власні фонди товариства виносять 1.013.691 кор. Цінних паперів посідає Товариство 1.012.200 кор. номінальної вартости (1.007.298 кор. після курсу). Надвижка білансова за р. 1903 виносить 83.819 кор.

Рада надзираюча приняла до відомости справоздане дирекції і комісії ревізійної і затвердила ухвалу комісії ради надзираючої, котра в січні с. р. установила, що з надвижки річної належить членам уділити в тім році зворот в висоті 5 проц. премій.

В товаристві взаїмного кредиту „Дністер“ в VIII році адміністраційнім (1903) збільшив ся оборот касовий о 639.487 кор., і виносив 4.749.522 кор.; капітал оборотовий збільшив ся о 231.703 корон і виносив 1.611.524 кор. Членів числить товариство 2.831 з 2.963 декларованими уділами на суму 148.150 кор., на уділи вилачено 109.835 кор. т. е. 74 проц. декларованої суми. Фонд резервовий, резерва спеціальна і фонд на ріжницю курсів виносить 21.318 кор. 44 сот. Разом з уділами фонди власні виносять 131.154 корон.

Вкладки ощадності виносять на 1.558 книжочках 1.444.589 кор. Позички на 2.293 скриптах виносять 1.212.673 кор., з котрих 2.076 скриптів на 1.172.330 кор. є інтабульованих на першім місці в цупілярний спосіб; позичок на векселі єсть 212 на 18.148 кор. Залеглости позичкові виносили з кінцем року у 180 довжників 17.000 кор. 54 сот. т. е. заледве 1 1/2 проц. суми позичок; найдавші рати залагають з 1901 (7 рат), переважна часть рат походила з ostatnich місяців 1903 р. — і зістали в значній часті вже с. р. заплачені. На судову дорогу віддако в 1903 році 17 справ о довжну суму 6.837 кор. 15 сот. В цінних паперах і на вкладках умістило товариство суму 196.243 кор.; всі вкладки уміщені в руских товариствах. Чистий зиск за р. 1903 виносить 12.805 кор. 06 сот. Рада прийнявши до відомости справоздане дирекції ухвалила уділити з товариства кредитового суму 3.000 кор. на публичні добродійні цілі, а то: 1) на будову і запомоги церквам Архiepархії львівської 400 кор., Епархії: Перемискої і Станиславської по 300 кор. разом 1000 кор. 2) Товариством взаїмної помочи дяків у Львові, Перемишлі і Станиславові по 100 кор., разом 300 кор. 3) Шкільним помочам у Львові, Перемишлі, Тернополі і Коломиї по 75 кор. в Станиславові, Самборі і Снятині по 50 кор., разом 450 кор. 4) Бурсам товариства педагогічного у Львові, в Коломиї по 100 кор. в Тернополі 80 кор., в Станиславові 50 кор., Бурсі сьв. Онуфрія в Ярославі 100 кор., в Новім Санчі обом по 50 кор., в Бродях 50 кор., в Золочеві обом по 50 кор., в Сокалі 50 кор., в Дрогобичі 40 кор., в Чернівцях 40 кор., разом 810 кор. 5) Бурсам селянським в Станиславові 50 кор., в Стрию 50 кор., ремісничій у Львові 50 кор.,

Тов. сьв. Кирила в Перемишлі 40 кор., разом 190 кор. 6) Захоронкам у Львові 50 кор., СС. Служебниць в Ямниці пов. Станиславського 50 кор., інститутові Св. Василіянов в Перемишлі 100 кор. інститутові дівчат в Станиславові 50 кор., разом 250 корон; В протягу року 1903 роздано на публичні добродійства 545 кор. і з провізії від забезпечень житєвих заключених за посередництвом нашого Товариства 1.054 кор., котрі вже давніше оголошено разом отже у ділено на добродійні цілі 4.599 кор. Належить проте забезпечення житєві заключати через Дністер.

Дальше ухвалила Рада обнижити стопу процентову від пом. жачок від 1. липня 1904 на 6 проц. місто 6 1/2 проц. — як також допустити сплату більших позичок на 15 літ в 30 ратах амортизаційних (дотепер найдовше сплата могла тривати до 10 літ). Окрім того залагодила Рада інші справи адміністраційні.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Ч. 5. „Промінь“ із 1. марта 1904. сконфіскувала ц. к. прокуратурія за одан уступ в донесі про галицьке шкільництво. Другий наклад печатає ся і розішле ся сейчас передплатникам. Поки що просимо надсилати передплату (6 корон на рік). При сій нагоді просимо тих, що отримали 1. 2. і 3. число „Проміня“, а не гадають его передплатувати о ласкавий зворот, бо зголошують ся нові передплатники. Адміністрація „Проміня“ в Вашківцях п/Ч. на Буковині.

Новий Громадський Голос почав виходити у Львові від 25. лютого на місце колом. „Хлопської правди“ а радше давнього „Громадського голосу“. Зміст першого числа: Що нам робити? — Організуймо ся! — Загальне і рівне право голосованя. — Війна Росії з Японією. — Казка про теперішню війну. — Новинки. — У фейлетоні: Хлопський ліс рубають, оповідане Вл. Ст. Реймонта. Адрес ред. Львів, Чарнецького 26. Передплата 3 кор.

Послідні вісти.

Зарібки в Прусах.

Галль. Тутешня торговельна палата вислала своїх урядників до Росії, щоби переконали ся, чи в наслідок війни не наступить замкнене границі для російських робітників, що йшли на роботу до Німеччини. В такім разі сировадляб Німці робітників з Бельгії й Галичини.

Бунт Герерів.

Берлін. З урядових рапортів виходить, що бунт Герерів прийав дуже широкі розміри. Дотепершні успіхи німецького війська доволі незнані. Губернатор Ляйтвін поділив своє військо на три часті, одна оперує в Гобабіє, друга під Окагандією, а третя розброєє племя Омаруру. Візвано о поміч нових відділів військових.

Росія й Японія.

Харбін. В околиці Манджурії помічено на горі червоні і білі світла сигналові; коли надійшли російські нагрозі, світла згасли. В Надульці стрілив хтось до варги. Атакуючий утік. Шість кілометрів від границі, коло Дутсану і Вашикуруну збирають ся якісь чужі люди, попередірані за паломників.

Льондон. Япанське посольство одержало з Токіо телеграму, що російська кіннота загнала ся аж під Пін'ян, але япанська піхота відігнала еї.

Льондон. Daylytelegraf доносить, що 29. лютого рано з'явило ся перед Портом Артура 15 японських військових кораблів і розпочало завзяту пальбу. Три російські кружівники вибігли із пристани з 4 торпедовими човнами, щоби напасти Японців, однак зістали примушені до повороту. Один кружівник потапає, другий тяжко ушкоджений аодню торпедесве човна пішло на дно моря. Ретіван знов потерпів ушкодження. Після двогодинного огню вернула ся японська флота в повний порядок. (Звертаємо увагу, що ся телеграма походить з щереда англійського, прихильного Японцям).

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтковій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарізкових уміщеннях опускають ся на ціні процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новости.

Для Пань.

Правдиві пера етрусеви і вахлярі з гави, білі, чорні, сині і м. в різних балеви красках і формах. Рукавички Glacé, Chair, шовкові гладкі і аjoin, білі — в різних красках. Балеви панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднішої балевої сорти. Півчеревики, цїжемки білі Glacé, або чорні лякерки і Chevreauх. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими піновими і м. передами, ковнярі, маншети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, спинки до сорочок, ковнярі і маншети, лякеровані черевики у всіляких модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skings, соболеві, з куни і різнородні модні вироби; до того зарукавки (музи) і шапки. Убраня футряні для хлопців і дівчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одяга, панчохи для дам і дїтїй, панчохи до польовання, огрівачі кохїн, карку, черева і пультів, камані, вовняні шапки, рукавички для дам, панів і дїтїй.

ПРАВДИВІ ПЕРСКИ КУЧМИ Sealskin і Nutria для панів хлопців і дїтїй, аїмові рукавички шкіряні, вовняні, футряні для дам, панів і дїтїй.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАННЯ (ручна робота), черевики домові і різні найліпшої якості для панів і дам, як також черевики до вирав гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНИГУ найліпші фабрикації, самостійна продаж тихже, з патентованими підоншами, на котрих не мож похованути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИВІР артикулів з бронзу, із шкіри, артикулів до подорожі, нецесарі Nips, столики сальонові на цвїті і до куреня.

Самостійна продаж обуви з Годиарської фабрики обуви Ф. А. Полпер і А. Чапен у Відни, різної сорти для пань, панів і дїтїй. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського куреу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відни, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дїтїй.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати в'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Канцелярія

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

створена

в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

ОГОЛОШЕНЕ.

Повідомляю Вп. Публику, що дня 15. лютого с. р. я отворив в Чернівцях, під знаком „Матери Божої“ при ул. Панський ч. 37

АПТИКУ

котра від тої давни стояти буде на услуги Вп. П. Т. Клієнтелі.

Довголітня моя практика у тім заводі, дозволяє мені упевнити Вп. П. Т. Публику, що в кождім напрямі зможу відповісти всяким вимогам а надїючи ся признання і довіря Вп. Клієнтелі, пишу ся з глибоким поважанем

5 (5—5)

Александр Грабович, адтикар.

Великий склад
ДРУКСОРТИВ

для

шкіл народних
урядів парохіальних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні

„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ БЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса
за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшім закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найкорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланню задатку разом з шікар-
тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересїдланя. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Веї письма
(листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn M. G. Freudberg, Rotterdam
209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отї книжки:

Видання тов. „Руска Бесїда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корніль Н. Устїянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Ваханський „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин „Малюрі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюї по заслугі“ . . .	—20
О. П. Кониський „В день святаї водї“ . . .	—20
Ю. О. Федькович „Проскурка“ . . .	—20
Омелян Попович „Ластівка“ (етарі рочники) . . .	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав „Педагогіка“ . . .	1.20
Ом. Попович „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як бідні збогатїли“ . . .	1.—
„ „ „10 казок для дїточок“ . . .	—20

Ом. Попович. „Збірка законів“ . . .	1.—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнгаровський Сергій. „Руска Читанка“ для II, класу гімн. . .	—30

Др. Стеф. Смал-Стоцький „Громада“ . . .	—20
„Порядник“ як закладати каси . . .	—40
„Буковинська Русь“ . . .	2.40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Піснї жовнярські“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галіп. „Домашній пїсар“ . . .	1—
Пігуляк Єртей. „Верховинські загадки“ . . .	2.—
О. Шпїтко. „Листи з некла“ . . .	—30

	К. с.
Іван Франко: „Що таке поступ?“ . . .	1.20
Франчук: „Оверма“ . . .	—20
Підеша: „Восток і запад“ . . .	2—
С. Тихий: „Як робити testament“ . . .	—30
Марченко: „Власна хата“ . . .	—20
Яричевський: „Серце мовить“ . . .	—60

При замовленнях нинижо упрашає ся прислати
на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Черківці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Православний

МОЛИТВЕННИК!

для молодїжи,

є до набути

в Папірні „Рускої Бесїди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане

10 проц. рабату.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністрації і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламаци неопе-
чатані відні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„пів року	10 „ — „
„чверть року	5 „ — „
„місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотинків.

Передплата і належність за інсератом
платні в Чернівцях.

В справі учительській і народній.

„Freie Lehrerzeitung“ доносить, що 21. лютого с. р. відбули ся до-вірочні збори руского учительства. Предметом нарад була кандидатура учителя на посла до краевого сойму, про що реферував надуч. Пігуляк і уч. Карбуліцкий. В зборах взяло участь 34 учителів з різних повітів, котрі „розбирали дуже докладно“ політичну ситуацію руского учительства і ухвалили одноголосно, поставити при слідуєчих виборах до сойму „на всякий спосіб“ кандидатуру одного з учителів. Збори вибрали тісний комітет, котрий має за-няти ся сею справою „докладно“ і має в тім ділі порозуміти ся з провідниками Русинів.

Коли-б „Freie Lehrerzeitung“ була обмежила ся на сю оповістку, ми би були єї тільки повторили і не мали нічо проти неї, противно були-б єї, як від 20 літ кожду учительську справу, трактували прихильно.

Але „Freie Lehrerzeitung“ на жаль додала до сеї вістки ще ось яку дописку свого довіренника: „Вибір учителя на посла тим більш узаасаднений, що слідуєчі вибори будуть вільні, що руске учительство має потрібного чоловіка а для него відповідний повіт. Але про-відники Русинів з тим здає ся не зовсім годять ся і відносять ся до сего оправданого жадання руских учителів дуже скептично. А ми рускі учителі не можемо того пере-боліти, що ті самі провідники оду-шевляють ся таким Тодором Ле-

віцким, чоловіком, що не в стані щось зробити ані для руского на-роду ані взагалі що небудь. На остаток, коли-б „Вільнодумний Союз“ був такий великий, щоби міг мати „Stimmvieh“, то й Левіцкий був би добрий... Впрочім шепчуть, що хо-тять зробити посла з повітового шкільного інспектора з н а н о г о Стратичука. Коли-ж є для него місце, то чому не мало-б бути місця для цілком звичайного учителя? А відтак: Чи Стратичук має справді довіріє усього руского учительства?“

„Freie Lehrerzeitung“ кінчить свою писанину радою, щоби рускі посла старались порозуміти ся з руским учительством, „бо инакше справа могла би замотати ся“.

Отже супроти сего додатку до-віренника „Freie Lehrerzeitung“ му-симо сказати слово й від себе, а то слово широго жалю, що межі тими 34 учителями, котрі взяли ся радити в імя більш як десять раз такого за великого числа руского учительства і проте повинні би становити сам цвіт сего стану, який повинен розбирати такі важні справи роз-важно і з тактом, що межі сею вільною виборчою ситуацією, в імя сих зборів забирає слово публично в газеті в спосіб, що і най-більшого прихильника нашого учи-тельства мусить вразити немилю. Та на жаль і на шкоду учительської справи накидують ся на провідників учительству люди, що крім „пас-кудного рота“ не мають ніякої ин-шої кваліфікації до провідництва. Вони то й удержують ся покищо

при верховодстві тим, що нібито за-помочию їх „паскудного рота“ учи-тельство здобуло дещо. Але небавом покаже ся, що коли учительство не найде ліпших речників своїх справ, то не вийде на тім добре; бо такі люди найкрасше вміють нівечити і так ще не великі симпатії бую-винської суспільности до учительства.

Отже такий то речник учитель-ства обізвав ся і сего разу в „Freie Lehrerzeitung“, де вже нераз зне-важливо виражав ся про руских послаів, що найперші піднесли справу шкільництва й учительства на Бую-вині, ба що зі всіх сил дбали не-устанно о те, щоби в самім учи-тельстві виробити самосвідомість і самопошановане, що й піднесли учительський стан до степені знач-ного чинника в краю.

Отже про тих то послаів-провід-ників каже дописувач „Freie Lehrerzeitung“, нїм ще вибраний тісний комітет тих 34 учителів звертав ся до них, що рускі провідники не зовсім годять ся на кандидатуру учителя а від-носять ся до сего оправданого жа-дання дуже скептично. Цілі сеї ма-жанини може лиш бути з одного гого боку пресия. Може бути, що найдуть ся такі, що повірять сему, але другої цілі він не осягне, бо на милування нема силування.

Але ще гірше вражінє хоч би й на учителя, коли в него є хоч крихітка почуття справелливости й любови до люду, мусить зробити простацький спосіб, в який допису-вач і то учитель-Русин накидує

ся на посла Левіцкого. Коли-б пос. Левіцкий не зробив був нічо більше як те, що своїм підписом уможли-вив внески і запитання „Вільнодум-ного Союзу“ в користь учителів, то вже за се одно заслугував би у образованих людей на нїльше трак-товане. Але посол Левіцкий надто ще держав за всім вірно з прочими рускими послами а відтак і з „Вільно-думним Союзом“, ба спирав его словом і ділом а вже найбільше тим, що як єдиний у соймі посол-мужик стояв по стороні сего клубу, чим надавав єму такої ваги, якої не мав би був навіть, коли-б у нїм засідало було й кілька таких „обра-зованих інтелігентів“ як дописува-тель „Freie Lehrerzeitung“. Тому простацький напад на сего посла а під'юджування проти прочих руских послаів спосібні тільки зменшити і так ще не великі симпатії суспіль-ности до учительства, готові охоло-дити і найширїйших приятелів учи-тельства, в котрого імя промовляє ся в їх офіційальнім органі в такий спосіб негідний образованих людей, що повинні мати почуте коли вже не вдячности то хоч пошанованя для того, хто не зважаючи на те,

шкільна в нас ще дуже непопулярна, спирає єї за всім зі всіх своїх сил.

Дописувач „Fr. Lehrerzeitung“ подає на остаток ще й свою видумку про кандидатуру інсп. Стратичука й дивує ся, чому мав би стати пос-лом він а не „зовсім простий учи-тель“. Ми знов дивуємо ся, чому не мав би стати послом як раз ви-значийший учитель або один з най-

Я. О—ський.

З побоевища. *)

Во время оно „над Калкою рікою“ ішов завзятий бій. З одного боку пле-мена під проводом Рюриковичів, з дру-гого боку орди монгольські з Чингіс-Ханом на чолі.

Побіда осталась за Монголами. „По-дчица княжє бѣжаху“ — повідає літо-писець. Судьба наша рішилась! Київ, матір городів руских, опустів, земля рус-ка опустіла. Люди рускі стратили віру в себе на цілі століття!

А наші добрі сусіди тільки так якби ждали на те.

За монгольським лиходїєм пішло ли-хої памяти людське пануванє, бо віру в себе ми згубили над Калкою рікою...

А ще дальші наші сусідове на за-пад, яким ми як могли давали захист проти орди татарської, узяли тимчасом увесь світ собі в аренду. Deutsche Kultur, deutsche Wissenschaft, deutsche Treue, deutsche Ehrlichkeit, deutsche Mannes-zeit, deutsche Frauenhehre і навіть той дуб зелений серед діброви, і той став deutsche Eiche...

Сім століть минуло від бою над Кал-кою рікою — і знов Монголи і племена рускі здобили ся перед віками.

Над „Ялою рікою“ почалась борня на жите і смерть. З Європи перенесли ми рішинець на другий кінець Азії.

*) Оцеї реалекції Я. О—го, під котрими то інцидентами криє ся імя автора знаменитих „Ді-вств з Чужини“ д-ра Ярослава Окуневського, б. лікаря австрійської маринарки, перепечатуємо задля їх стійности із „Діла“, так як они цінні не лиш для авторських земляків в Галичині але й на Буковині. — (Прим. Ред.)

„Українців нам давайте — сказав Драгомиров в війні проти Турка 77 р. — З ними хоть світ добувай“. Сего ста-рого російського Бєлізарія знов покли-кали до поради в Петербург. — пише телеграф.

Полки київський, харківський, одеський і инші уже там на землі амурській, ман-джурській, де кров буде литись...

Заячківський зве ся на імя той офі-цир, що перший наложив головою під Порт-Артуром. Земляк наш Українець здає ся, хоч Поляки кажуть, що він їх... І другого ще земляка згадаю, з яким я стрітив ся в тих азійських околицях бур-лакуючи. Подтавець був він родом і ко-мандував судно, що ходило з Владиво-стока в Японію. Усю Енеїду Котлярев-ського він на паміть знав і повадав ся з нею так як Англичани з Шекспіром. Що слово, то натяк з Енеїди.

Деж він тепер „той Еней парубок моторний“? В яких кормагах пробуває він тепер?...

Битись буде, кров свою буде про-ливати!

Та на яких побоевищах Європи та Азії не валяють ся уже наші кости? — Бились, воювали, кров свою проливали ми вірно і чесно за усякі ідеї. За єдність римської імперії „deutscher Nation“, ми бились за „святій“ союз, ми воювали проти Наполеона, за Шлезвік-Гольштайн проти Данця, за Ломбардію проти Іта-ліянця, за Габсбургів против Мадяра, проти Турка і Татара. Проти усяких етихій світа сего, здає ся, бились ми — тільки за себе самих ми ще не бились!

Віру в себе згубили ми „над Калкою рікою“...

„Земля наша обильная, пише Не-стор літописець, медом, молоком тече,

і тожмо порядку в ней нѣсть“. Приходьтє, чужинці! Варяги, робіть порядок, пануйте над нами!

І так дальше у цілій нашій минув-шині. З Дюрошенком під великого сул-тана, з Брюховецєм під лядську ласкаву руку, з Хмелем під високу руку паря восточного-православного, — під німецьку руку піддавалась з паном Капністом в XVIII. століттю.

А тепер в XX століттю як ми вигля-даєм? Пана собі шукаємо!

Ех! холоди! так хочєсє крикнути з глубини душі цілої. Чи не почули ми уже за тих сім століть на своїм таки хребті, як виглядають ті „порядки“, що чужі пани у нас заводять? Зніміть уже собі раз півку з очей! Час би уже по-свідний!

Дивіть ся кругом себе!

От Англо-Саксонці — ідуть в світ чужий чи в Африку, чи в Азію, чи в які небудь незнані дикі околиці. Зберєсь їх гурток, громаду закладають, а віттак і цілу державу, коли треба. Свій порядок заводять, який їм треба, і судю Lynchа заводять, коли того треба. — Посторон-ному до їх діл засї! Не сьмії! Ми тут хазяїни у своїй хаті.

Або і Нїмці! — та они і на нашій таки землі свої оселі закладали і своїм магдебурским правом судились. До їх справ мїшатись на сьмії! Ми пани в своїй хаті.

Один високий офіцар сказав менї раз, що нема вірїшого і чеснішого „про-фатина“ (Privatdiener) понад Русина... Сей висказ запав менї в серце, цимів і болів мене і щемить і болить до тепер.

Ми профатини! Пішлиють нас, будем битєсь, будем кров проливати і хрести за хоробрість будем діставати, цілий

світ будем своїми кістями гноїти, бо ми — профатини!

Якби ми не профатини, то якби се можливо, щоби хтось указом заборонити нам сьмів Господеви Всевишньому так молитви слати, як мама та бабка нас учила, та ті веселі піснї у голос сьпї-вати, що дівчата наші нишком щебечуть? Якби ми не профатини, то як би посьмів хтось в білий день у нашу хату чи чи-тальню дратись та там нишпорити? Як-би не профатини, та хто би посьмів нам ті уєї пакости робити, якими повні до-писи газет наших із уєїх закутків нашої землі рідної!...

Болить оно мене, що се моїм земля-кам сказати мушу. Усяка правда в очі коє. — Профатини! Там над Ялою рі-кою бють ся наші герої — профатини! Наші серця бють для них і за них. Не лиш тому, що се кров крови нашої і кїсть кости нашої, але і тому, що там пає рішинець між нами руским племенем а ордою монгольською, що нам во время оно віру в себе саміх взяло.

Вертайтесь здорові герої — вертай-тесь героями! Вертайтесь героями, людь-ми вертайтесь — лиш не профа-тині на ми! У себе порядок в хаті за-водіть, щоб ніякий поліцейський, ні жан-дарм, ні чиновник не сьмів Вам в душу лїзти. My house is my castle.

Се саме тичить ся і того обломку українського племені, що в Галичині живе.

Не той герой, що кров свою проли-ває, а той, що сам собі порядок у своїй хаті робить, — не пана собі шукає. От віз і перевіз. Або профатини, або хазяїни!...

визначніших в кождім згляді а не тільки „пакудний на рот“; бо-ж тільки такий чоловік міг би гідно репрезентувати стан учительський а тим то й здобути для него дещо, о скільки одиниць хоч би й у наших нечисленній соймі входить в рахунок. Але дописувач „Freie Lehrerzeitung“ узагальнює констатувати вибору учителя на посла лиш тим, що „руське учительство має „потрібного“ чоловіка а для него знов „дуже відповідний“ повіт“. Отже про констатувати вибору посла з учительських кругів і про вибір найгіднішого з них „Freie Lehrerzeitung“ і не згадує, не розбирає й того, чи готовий вже кандидат має здібності на посла, чи є в него заслуги та популярність в народі, є вистарчає те, що комусь там здає ся, що він міг би бути послом тому, що з его повіту є послом селянина, котрий не вміє по німечки хоч так слабенько як він. Та ба посол-мужик хочби одним тільки голосованем, про котре так згріжливо виражає ся „Freie Lehrerzeitung“, має вже як безпосередній голос хліборобського стану певне значіння, котрого хто як хто, а той, що хоче вийти до сойму голосами хліборобів як заступник сільської курії, не повинен мало-важити.

Дальше дописувач „Freie Lehrerzeitung“ питає, чи інспектор Стратичук має довіріє у сего учительства. Ну на се питає відповімо иньшим, себто: котрий учитель має довіріє всего учительства: чи той „провідник“, що провадив ся при виборі члена до червонової повіт. ради шкільної, чи той що перейшов до Вашківської ледви одним голосом; всім догодив, а вже найменше може всім вгодити інспектор, за те факт-фактом, що учителя Стратичука вибирали до пов. ради шкільної у Вишніви одноголосно, де він і заступав учительство як слід вже тоді, коли теперішнім „провідником“ і не в думці була справа учительства. Однак ми можемо успокоїти „Freie Lehrerzeitung“ і єї писаків, що інсп. Стратичук не кандидує, тим то й відпадає всякий повід до нападів на его особу, котрі тільки доказують, що „Freie Lehrerzeitung“ нема чого дивувати ся простацьких вибриків супроти посла Левіцького, коли вона не пошанує й учителя, як він не лає разом з нею всіх і кожного, що не гуляє, як „Freie Lehrerzeitung“ свиче.

Отсех кілька слів правди мусіли ми сказати не так для „Fr. Lehrerzeitung“ і єї дописувача а до загалу учительства руского. А сказали ми їх не так, аби ставати в обороні руских послів, руских провідників і заслужених Русинів, а більше в інтересі учительської справи, котра такими нерозважними вибриками одиниць готова стратити на симпатії і в тих, котрими вона досі стоїть, котрі зі взглядів культурних обстають за шкільництвом і учительством, не зважаючи на те, що народна просвіта а тим то й школа та учитель не тільки не на руку численним можним ворогам народу але й підбуреній масі, так що багато нинішніх виборців на Буковині противних кождому кандидату, що прихильний до сего справи, а не то кандидату самого учителя. Учительство повинно у власнім інтересі не віддавати таких важних справ, як отся, в руки нерозважних людей, що ото уже першим своїм

кроком поступили не так, як слід розважним людям, а поставили єї на вістрю ножа, що найкорше може покалічити саме учительство; бо коли не прийде до пожаданого порозуміння, яке з такими людьми дуже трудне, то готові на тім скористати вороги, котрим як раз просвіта народу а тим то і шкільництво й учительство солю в оці. Нехай же наше учительство розважить все те добре, нехай обстає за своїм, але най не передає сего переважної справи в руки людей, що своїм упередженням проти всіх і кожного, хто инакше думає, своєю зарозумілістю і нетактовністю готові нанести велику шкоду не тільки своему станові але й усеї народи.

На конець ще слово про грозбу „Freie Lehrerzeitung“, що як не прийде до порозуміння в сій справі, то готові виїхати „комплікації“. Розуміє ся, що де нема згоди, там виїдуть комплікації. Над тим послідним, видно, працюють „Freie Lehrerzeitung“ і єї менери, але тому й спаде вина за наслідки можливих комплікацій на тих, що своїм нерозважним поступованем їх викликають. Грозити другим нема що, бо за наслідки відповідати муть не тільки провідники Русинів, але й „провідники“ учительства й воно саме, коли піде сліпо за такими людьми без огляду на всякі обставини.

Отсе сказали ми, не щоби виступати проти кандидатури учителя взагалі і засадничо, що нам і не в думці, але щоби звернути увагу загалу учительства на нерозважне поступоване „Freie Lehrerzeitung“, котрої годі трактувати в такий легкомисний спосіб а обдумати би дуже докладно і серйозно, аби не поспувати на довго не тільки справу учительську але й загальну народну.

Загальні збори „Рускої Каси“.

Загальні збори „Рускої каси“ відбули ся в неділю 21. лютого о 5. год. по полудні при досить численній участі членів. Порядок денний засідання був слідує: 1) Прочитане протоколу, 2) Справоздане касове, 3) Зміна статутів, 4) Вибір старшини, 5) Вибір комітету надзорного, 6) Внесення старшини, 7) Вільні внесення. Збори отворив голова товариства др. Стефан Смал-Стоцкий, а по відчитанні урядником п. О. Могильником протоколу з послідних зборів і по верифікованню его зборами перейдено до другої точки: Справоздане касове, якого не відчитувало, бо воно находило ся вже в руках всіх членів; за то др. Стефан Смал-Стоцкий на основі чисел із касового справоздання за сей рік подав в коротких словах історію розвитку сего каси і змалював єї теперішній стан. Бесідник порівнює число членів за всі вісім років естования „Рускої Каси“ сконстатував значний розвиток, так що тепер ся інституція має вже 490 членів, із яких сего року прибуло 31 членів. Такий же поступ можна бачити також і з того, що каса сего року обернула більше ніж мільоном корон, тоді коли в перший рік сего естования — 1896 р. касовий оборот виносив 22.201 К 12 сот. „Руска каса“ виплатила протягом 8 літ самих відсотків від щадниці і дивіденд на суму 19.104 К 91 сот. Далі завважив др. Ст. Смал-Стоцкий, що мимо всего того стан каси міг би бути багато гілшим, коли би руска інтелігенція розуміла велику користь такої інституції як для всего свого народу взагалі, так власне для себе з окрема. Бесідник констатує той сумний факт, що наша інтелігенція не радо вкладає свої ошадности до „Рускої Каси“, і тим більше дивно, що робить ся те тоді, коли чужі фінансові інституції за-

жають єї за поважну інституцію, а приміром Буковин. кред. позем. заведення, будь що будь значна фінансова інституція — вважає „Руску Касу“ цілком кредитоспівною. Се видно хочаби з того, що кредит Буковин. кред. позем. заведення виносив в сім році 29.850. Правда раніш ніж відкрити для „Рускої Каси“ кредит, Буковин. кред. позем. заведення вислало свого урядника зрівнювати єї, але се висті так промовляє за „Рускою Касою“, бо коли Буковин. кред. позем. завед. відкрило для неї по сім кредит, то значить, вона находить ся в добрім стані. Отже нема жадного небезпеченства вкладати свої ошадности до „Рускої Каси“ і наша інтелігенція, складаючи свої гроші по чужих інституціях, допускає ся просто таки свідомого чи не свідомого проступку проти народу а то навіть і своїх власних інтересів. Бесідник кінчить бажанем, аби наша інтелігенція зрозуміла кінці, що годі віддавати свій гріш до чужих рук, коли єго собі так треба.

Відтак поставив др. Кордуба внесення, щоби зогляду на те, що всі члени переглянули касове справоздане і найшли все в порядку — прийняти єго до відомости і ухвалити старшині абсолютний, що і було ухвалено. Приступаючи до поодиноких точок касового справоздання, голова товариства др. Стефан Смал-Стоцкий поставив внесення, аби ті 8% чистого зиску, які відступала каса перше на фонди „Народного Дому“, розділити тепер в такий спосіб: 5% на „Народний Дім“ а 3% на добродійні цілі і надгороди урядників „Рускої каси“. При сій нагоді забрав слово п. Матейко і вказав на енергічну і сумлінну діяльність дирекції сего каси і урядників і висловив ся як за матеріальною надгородою для урядників каси, так і за сердечним признанем за їх сумлінне виконувание обов'язків; відтак поставив внесення, щоб ще спеціально виражено признане голові товариства др. Стефан Смал-Стоцькому за его невиспущу діяльність у заповіданніст кодо розвитку „Рускої Каси“, що загальні збори одноголосно прийняли, а також рішили записати єї признання до протоколу. При дальшій дискусії над поділом чистого зиску промовляв п. надучитель дала за допомогу бурейн. Кайма. Проти сего виступили др. Ст. Смал-Стоцкий і др. М. Кордуба і то з тих причин, що „Руска Каса“ передовсім мусить поспирати матеріально „Народний Дім“, який свого часу давав касі безплатно приміщення, тож годі відбирати єму предложену за допомогу. Вирочим „Народний Дім“ удержує також селянську бурсу. Отже даючи за допомогу „Народному Дому“, „Руска каса“ тим самим підтримує тоту бурсу. А відібрати за допомогу у одній бурсі і дати їй другий не має ніякої причини. Ділятиж ту суму на дві частини для двох бурс — нема також жадного змислу, бо тоді для кождої бурси припаде так мала сума, що за допомога стануть зовсім без значіння для бурс.

Внесення пана надучит. Ілюка перенало. По довшій дискусії чистий зиск поділено в такий спосіб 2% (чистий зиск за рік 1903 виносив 5010 К 96 сот.) на загальний фонд резерв; 30% на резервовий фонд товариства, 20% на тантєму, 1% Союзови кредитовому, 9% на адміністративну, 30% на дивіденди, 5% на „Народний Дім“ і 3% на добродійні цілі і надгороди.

Слідуєча точка денного порядку: зміна статутів. Найважливішою зміною є те, що „Руска Каса“ після зміни статутів перестав бути центральним товариством для пропозованих в старім статуті кружків „Рускої Каси“ по иньших містах і селах на Буковині. Сю зміну зроблено через те, що тепер таким центральним союзом є „Селянська Каса“, до котрої і „Руска Каса“ належить як член.

Окрім того § 27. другий уступ звучить тепер так: За зобов'язання товариства відповідають члени аж до п'яти кратної суми своїх паїв. В § 18, третій уступ зайшла така зміна: дивіденди не виняті протягом 3 років припадають на власність фонду резервового. Зроблено також деякі зміни в 17 §, де говориться про розділ чистого зиску, а то: відступлено 4% на новозаснований фонд пенсійний для урядників, а датка на фонд резервовий товариства знижена до 25%.

В кінці прийшли на денний порядок слідуєчі точки: вибір Старшини, вибір комітету надзорного.

До старшини ввійшли: др. Стефан Смал-Стоцкий, п. інспектор Понович, п. проф. Руснак, др. В. Дутчак, Василь Черський, а до комітету надзорного: др. Теодот Галін, Теодор Матейко і п. надучитель Ілюк. По виборі старшини і комітету надзорного порядок денний вичерпано і др. Стефан Смал-Стоцкий замкнув збори.

Росія й Японія.

З поля борби.

Загально припускає ся, що коли не виключно, то в кождім разі головною ціллю безперервних атаків на Порт-Артур є відвернути увагу Росії від висаджування японських військ на Корей. Однак ся окупація іде дуже поволі. Після обчислень військового справоздавця віденської „Neue Freie Presse“ числа війська японського, яке вступило на територію Корей, не сягає висше як 30.000 людей.

Телеграми.

Льондон. Російські садати доускають ся многих жорстокостей, але хінські власті заборонили про те писати в тінсінським „Times“.

Порт-Сайд. Пять російських торгових суден відіхало до Альгіру Оми є на призначені, щоб перешукувати мораблі на Середземнім морі, чи не ведуть они контрабанди.

Шангаї. Урядовий комунікат із Порту-Артуру, доносить, що підчас відпливу видно було японське човно торгове затоплене при Порт-Артурі.

Петербург. Алексеев телеграфував до царя: Дни 28, 29. лютого і 1. марта несприятельської ольоти під Порт-Артуром не було видно.

Токіо. Росіяни обсадили телеграфічні уряди в Анджу. — Начальник округу Енгіен взятий в полон. — Припускають, що Росіяни хотять зробити ріку Ялю оборонною лінією проти наступачим Японцям.

Льондон. „Standard“ із достовірного жерела в Токіо доносить, що маюджурна желізниця коло Нінгута на проєкт з півн. звичаєн. Получене телеграфічне між Нінгута а Владивостоком перерване.

Від чого гине військо?

„Рускій Инвалид“ роздвиглює в причинах, від яких погібає військо, нині, що підчас російско-турецкої війни погібло у боях 36 тисяч солдатів, а із причини ляхих санітарних відносин понад 81 тисячів! Небезпека пошестий в Азії ще далеко більша чим в попередній війні, тому радить автор той статі урядити особні санітарно-дезинфекційні відділи.

Байкальська желізниця.

Будова сибірської желізниці, яка вже веде ся від 1891 р., а контувала пів мільярда рублів, вже через кілька місяців віддана до ужитку, але рух желізничий не відбував ся правильно через цілу дівню. В 426 милевім віддаленні від Челябинська, відки виходить сибірська желізниця, розливає свої води Байкальське озеро. Від Байкалу починає ся друга части желізниці сибірської; колись будуть обі части получені желізницею, що йти ме довкола берегами озера. Поки що відбував ся переїзд через Байкал в той спосіб, що цілий потяг враз із локомотивом в'їздив на великий порон, який перевозив єго на другий бік, де потяг в'їздив знов на шини. Байкалом плив потяг через 400 км. Тепер Байкал замерз, тож про їзду пороном нема й бесіди, а Росія дала собі таку раду, що через лід поставлено шини, якими переїздити ме потяг, тягнений кінями. Перший потяг переїхав вже 1. марта в присутности міністра желізниць Хилкова. Зладжене сего дороги поручено підприємцеві Кузнецову з платнею по 1.700 рублів за одну версту; себто за цілу дорогу взяв би він 68.000 рублів. Роботу розпочато ще 27. січня. Всі потрібні матеріали перевозувало сибірською желізницею, а перевезено 11.350 штук шин, 22.500 накладок при прирубовуванню і стількож порогів. Крім платні за уложене шини йшло ще не мало грошей на устроєне вагонів і т. д., причім не мало заробили ріжні підприємці. Ось один іркутський купець за повстані матерії потрібні до вбивання вагонів заробив 200.000 рублів, скупилиши перед тим всю новість у своїй

руки. А не обійшло ся тут без злодія. Ось іркутського начальника магазинів, Ермолова за обманства вже увязнено.

Японія і Корея.

Японці виходять із Азії, ще давно перед Хр. відвоювали у дикунів ряд островів, на яких стало й осіли. В 660 р. вступив на престол перший японський мікадо — Джімму. З Європейцями почали Японці зносити ся ще в XVI в., але всеж такі відносили ся до них ворожо аж до останніх часів. Аж в 1853 р. відкривши декілька своїх портів для торгівлі з Америкою, почала Японія входить в тісніші зносини з Заходом. Рівночасно завязала она зносини з Росією в справі острова Сахаліна, в наслідок чого сей остров остав при Росії. Але поки що такі зносини не подобали ся більшості Японців, так що з приводу сего в Японії вибухали не раз заворушення. В шістдесятих роках вибухли в Японії внутрішні роздори, які закінчили ся радикальними реформами. Від сего часу починає Японія незвичайно скоро змінити свою фізіономію на європейський лад. Всі здобутки європейської культури Японія перенала дуже радо, примінявши їх до своїх обставин. Особливо добре розвинула ся в Японії техніка. Рівночасно з такими реформами центр політичного і культурного життя переніс ся до Токіо. Населення Японії зростає з незвичайною швидкістю. В 1898 р. число мешканців на Японських островах виносило 22.069,046 мушій і 21,685,307 жінок — разом 43,754,353 і се на 372,416 квадратних міліметрах, отже на кожний квадрат. кіл. припадає 113 люда, тоді води приміром в Росії лише 19. Отся тіснота є головною причиною воєнних стремлень Японців.

Цікаво також дещо сказати і про Корею, яка стала головною причиною боротьби двох держав. Японія почала ворогувати з Кореєю ще в I в. перед Хр., в наслідок чого Корея згодилася на вазальні відносини до Хін. В 1876 р. Японія заключила з Кореєю договір, після якого послідна була признана незалежною від когось державою. Рівночаснож почала ся велика еміграція Японців в Корею, так що вибухли заворушення проти Японців і їх вигнано. В 1885 році Японія і Хін заключили новий договір, після якого як одна, так і друга держава не мала права висилати до Кореї військ. Однак Японці і без військ зуміли вдерти ся там і розвинути в широкі розміри торгівлю. А уже в 1893—94 рр. виникли нові непорозуміння між Японією а Кореєю, які і закінчили ся замордованем корейської королеви і утечю короля, а війни Японсько-Хінської війною.

Корея се півострів, що значною довжиною відмежує море жовте від японського. Клімат Кореї незвичайно відмінний. На полудні півострова ростуть пальми, помаранчі й вишня лоза, а найбільший мороз 2—3 степ., а на півночі буває 25°—30° степенів морозу. Населення виносить 12 міліонів і належить до монгольської раси. Столиця краю Сеул має 200 тисяч мешканців, а притім визначає ся нечистотою як всі азійські міста.

Після японсько-хінської війни признано Корею самостійною державою а її володар прибрав собі новий титул цесаря „мікадо“. Однак ладу в державі було годі завести, так як старосвітські традиції 12 міліонового монгольського налення самі собою ніяк не могли пригтовити ся до нових обставин. А й сам цесар доволі немічний. Ось 8. січня видав він едикт, в янім добродушно пише ось що: „Перед роками завели ми різні реформи в надії, що вони стануть ся спасенними для держави. На ділі стало ся оно інакше, бо урядники не слухали устав. Обманство і злодійство беруть верх, а ціна средств поживи росте із дня на день. Очевидно, що така держава не може естувати. Тому то ми дуже жажурені, а сон наш несупокойний“. І справді мав корейський мікадо причину до несупокойного сну, бо з одного боку Японія, а з другого Росія простягла свою руку на его край. В перших хвилях японсько-російської війни були сампатні корейського правительства по стороні Росії. Мікадо, як звісно, хоронив ся був навіть до Французького посольства в столиці краю Сеул перед Японцями та поведжене японського оружжя спричинило упадок русофільської партії, а в слід за тим заключене дня 23.

с. м. японсько-корейського договору з ось такими головними точками: 1. Для удержання тривкої і сильної приязни між Японією і Кореєю та для забезпечення миру у східній Азії, корейське правительство має повне довіре до японського правительства і прийме ради Японії в справі поправи адміністрації. 2. Японське правительство задля сеї сильної приязни буде дбати о безчеченстві і спокої в корейсьім цесарстві. 3. Японське правительство обіймає десейтивню запову неувисимости і цілости корейської області. 4. В случаю, коли би третя держава напустила мир корейського цесарства або его посілости, або в случаю вибуху внутрішніх розривів, японське правительство сейчас заридить, що буде треба, а корейське правительство буде в тих случаях помагати японському правительству. Японське правительство для осягнення сеї ціли в даних обставинах буде могло закладати фортифікації, если сего будуть вимагати стратегічні причини. 5. На будуче правительства обох держав без порозуміння не будуть могли з якою третьою державою заключати договори, які могли би стояти в суперечности з основами сего договору. 6. Подробиці що-до сего протоколу і дальші конечні постанови, будуть управильнені через дальші пересправи між заступниками Японії і Кореї.

Коротко сказавши Корея стала державою зависимою від Японії, через що сповнили ся довголітні старання Японців. Як довго ся залежність буде тривати, буде зависиме від вислуду теперішньої війни.

НОВИНКИ.

Конкурс розписані до кінця марта с. р. на отсі місця з рускою викладовою мовою: місце надчителя в Добринівцях і Сгірляцкій Куті (Черновецького повіту) а в Балківцях (Серетського повіту), місце учителя в Чорнавіч і Новій Жучці (Черновецького повіту) а з рускою і німецькою мовою місце учителя в Садагурі, відтан з німецькою, рускою і волоскою мовою місце учителя при школі в прав учительської семінарії в Чернівцях. До 15. марта с. р. виписаний конкурс на місце провізоричного управителя 6-класової школи в Кучурові великим з рускою і волоскою мовою викладовою, а при хлопнячій школі в Чернівцях, (вулиця Семигородська) місце підчителя з німецькою і рускою викладовою мовою.

Рада шкільна краєва на своїм засіданні із дня 19. лютого 1904 іменувала сталим надчителем в Дубівцях сталого учителя Онуфрія Ілюка; Сталими учителями: Юрія Варвика в Валепутно, Константина Бараскуля в Дорні-Кавдрені, Рахміля Косторіза в Сторожинці, Василя Митрика в Красній-Путі, Сильвестра Данілеску в Сторожинці ре Білка, Омеляна Німеґеан до Бош, Омелян Ілуп до Пучіозуль, а Зотика Міроша до Іспаса, послідного із правним ділаєм від 1. вересня 1904 з рівночасним іменованем на управителя школи також. Сталими учителями іменовано: Марію Брекурт в Сторожинці і Регіну Френкель в Вамі. Сталими підчителями іменовано Лідію Чернушку в Дорнаватрі і Марію Майксер в Сучаві. Надчителя в Добринівцях. Юрія Кадешука перенесено в тревалій стан сучоюнку.

Відчити. Після сезону карнавалового наступив піст а з ним і час на відчити та товариські забави. Ряд їх розпочала п. Ал. Матв. Гляголева, відчитавши дня 27. велим інтересну історію борби російського жіноцтва за своє вище обрадоване та теперішній устрій жіночих курсів у Петербурзі, які сего року святкували своє двадцятипятилітє. Після сего відчиту устроеного враз із товаришескими забавами „Кружком українських дівчат“ прийшла черга на серію викладів з нашої історії, які виголошує др. К. Кордуба заступом Істор. товариства. Перший виклад, який обнимав розміщене первісних племен славянських і їхню організацію відбув ся в середу. Слідуючий виклад в суботу о год. 6-ій. Слідуючі годить ся, що ніхто із нашої громади не поминає тої нагоди, щоб користати з сих

відчитів, так як в них подає ся найновіші здобутки нашої історіографії.

„Союз“, товариство руских академиків в Чернівцях запрошує на 6. с. м. всіх бувших Союзанців (старих хат) на нараду в справі комерсу. Нарада відбуде ся по 8 год. вечером у рестаурації Sonntaga. — Клим заст. головп, Плятом Мігуля писар.

Рабункове убійство. В Товтрах, селі над Дуїстром, жив сам собою замужній селянин Олекса Барабаш; а що був працюватий і ошадний, говорено в селі про него, що має вже „тисячі“ в скрині. Уже перед трома роками обкраб Олексу серед дня й доси не висліджений злодій, забравши з скрині 300 зр. Всякі змагання місцевої старшини каси райфайзенської, щоби наклонити Олексу до зложування грошей в місцевій касі, була даремні, бо, мовляв, в тій касі дають дуже малий процент. Перед місяцем продав він пару волів за 340 зр. і знов відновила ся в селі говірка, що Олексова скриня „тріщить“ вже від грошей. Дня 6. т. м. найдено Барабаша вже не живого з розваленою головою в его власній керниці а скриню розбиту. Річний жахлив не рушено. Здогадують ся, що его хитроство заваблено до керниці, бо найдено в ній рака (якор) з шнуром та его власну ліхтарню. З его керниці брали всі сусіди води. За злочинником пошукує жандармерія.

Іменования. Президент міністрів яко управитель міністерства іменував судового секретаря Стефана Грігоровича совітником суду краєвого а повітового судю Гілодта Калінеску начальником суду в Дорні.

Смерть в костелі. Про наглу смерть кс. Март. Пастора пароха костела св. Варвари в Кракові доходить ще такі вісті, що смерть заскочила его як раз в хвили, коли виголошував з амбони проповідь і то „про смерть“. По знесеню тіла відправлявано богослуження до кінця.

Самоубійство в очах жінок. Підчас їзди паровим кораблем із Люсеїн Пікболь до Фюме кинув ся сими динами до моря старший ревідент міністерства фінансів Август Гберунді на очах жінок потопнув.

Жінки ветеринарими. В наслідок нотатки в часописі Hochschule für Tierheilkunde про допущення жінок до студій ветеринарії на університеті в Монахії застановили ся над тою справою також збір професорів львівської Академії ветеринарії і заявили ся за допущенням жінок до студій ветеринарії. Ходить ще лиш о згоду міністерства на ту ухвалу.

Найвищий дім буде зовсім природно в Америці. Вибудує его властительна New-York Times, В. Р. Герст в Новім Йорку. Дотепер мав найбільший дім в Америці 26 поверхів, а сей новий буде їх мати 34, тож буде найвищою будівлею світа, колиб поминати вежу Айфеля.

Жертви і датки на „Народний Дім“. На „Народний Дім“ жертвували дальше: Ви. п. Василь Гашка 9 К 90 сот. (складка). На бурсу „Народного Дому“ жертвували Ви. п. Омелян Попович 2 К, Михальський 4 К, Омелян Попович, Володимир Ясеницький і др. Смал Стоцький по 2 К, Маранда Остафій 5 К, Василь Гушко 6 К, др. Гордінський 3 К, др. Клим 2 К, Сергій Шпоинаровський 1 К, Іван Нейтфельд 10 К, Ярославський зі Слободзі-Комарівців 40 сот., Гедимін Лисинецький 4 К, Михальський 4 К, др. Смал-Стоцький, Попович, Ясеницький і др. Клим по 2 К, Соїм краєвий 2000 К. — Членські вкладки зложили: др. Михайло Литвиневич 18 К, Омелян Іваніцький 30 К, Володислав Кукелка 4 К, др. МIRON Кордуба 4 К, Семен Киретков 30 К, Тит Козак 4 К, Панько Клим 2 К, Юрій Кавуля 10 К, Іларій Карбулицький 5 К і Онуфрій Ілюк 10 К. — За виділа „Народного Дому“ сердечне спасибі. Микась Івашко.

На „Руску-селянську бурсу“ пожертвували: Ви. пан к. к. проф. Кміцкевич 12 К, Іля Ілюк (надчитель) 1 К, учитель Порембський 1 К, а уч. Леонтий 1 К. За що складає щирю подяку Памт. Клим.

Додаток. З сим числом „Буковини“ розсилаємо новий статут товариства „Руска каса для ошадности і поживи“.

Малій фейлетон.

Іларій Карбулицький.

Обзорини.

(Гумореска із життя „подруги іщущого“).

Присвячую моему другови І. О.

Мій товариш по „званію“ — П. має великий „пех“ в женитьбі. Де лише застугає, там ему акось справа не вдає ся. І нічого собі чоловік! Молодий, хорроший по виду і душі, свідомий своєї мужескої і національної гідности, настроєний троха музикальним духом; спазано — козак хоч куди. А тут не може до жіночки добитись ані кажи Боже!

Не раз вже й я на него серджу ся: — Деж тобі оженитись, — говорю — коли ти пів коня вимог ставляєш. — І гарна і вчена і музикальна і господарна і добра ба ще й богата. А що сей послідний „пункт“ в таким разі часто буває дуже важкої і необхідної натури, то мій товариш поклав би его на перше місце, але вже із принципу ідеального каде его на послідок.

Ну та тепер до річі! Позаяк мій шановний товариш не мав нагоди акось ніби так припадково залюбити ся, то не було нішого виходу, як познакомити ся при помочи ріжних „візит“ деєх з якоюсь красавицею, — а як би вої — а бодай хоч більша часть „пунктів“ була єї премою, то описи дало би ся може навязати щось із серцем. З тої то причини став П. трудитись по візитах.

При одній нагоді шепнув ему хтось: — В ** є добра партія: Музикальна, господарна і богата, про решту не знаю! В кілька тижнів „путешествував“ П. до ** на візиту.

Коли вступив на подвірє, привітала его лая поїв. На гірку біду освободив его доматор від поганих напасників і попросив до „середини“. В сінні привітала его доматорка із зачоченими рукавами і теж попросила до „середини“. В сінні побачив П. старомодний фортепья, що вже скорше придав би ся був для музею „археологічного“ як для салону, але щож робити? Годі мати можжому новомодний фортепья. Але вже був доказ, що дім безперечно музикальний! А ту обставину, що фортепья стоїть у сінні, то справу єю роз'яснив собі П. так, що в фортепьяновім покою мабуть роблять порядки.

В „середині“ завела ся звичайна гутірка. Зачали від взаїмного поводження аж до викладів доматора із обему практичної господарки. Панночка не показувала ся. Доматорка курила тоненькі цигаретти, а доматор зажав — вибачте — табак. Згодом появилася і панночка — „містодоматорка“, як то звичайно називали єї на храмах в тоастах. Була високого росту, а що Господь Бог вже наперед знав, що єї будучий муж буде палено любити, то сотворив єї дуже тоненькою, що-б легше було мужеві єї до свого серця притискати. Вирочім нічого собі! Очка гарні, а брови чорні, лише забула була обтерти добре чоло — так що видно було ще тоненький чорний смужок від сріничкового вуглика. Єї вік сконстатувати тяжко було, але П. був певний, що менше як 28 літ вона певно не мала.

Очарований єї тоненьким діжним голосочком в бесіді і єї образованим круговидом хотів П. троха перервати гутірку, щоб на дворі легше віддихнути. Попросивши доматора о дозвіл оглянути садок, встав зі свого місця і прямував в супроводі всіх доматорів до дверей. Але в сінні стрінула его досить цікава несподіванка. Верхній резонанс фортепьяну був підпертий дручком, а коли П. глянув до середини, то замість струн, побачив цілу батарею ріжних гладушів і горщиків із сметаною та квасним молоком.

По підвечірку пішов розчарований товариш дальше, подякувавши доматорам за „хліб-сіл“, розумів ся, що вони просили его щі й на „май явний раз“.

Сумний вертав П. домів і не думав вже йти ще „май явний раз“ до **. Був все так близько щастя, яке мало мати всі вимагали ним „пункти“ — а нараз те щасте стало так далеко. Його переслідував „пех“ абсолютно, тож в серці загніздила ся місце надії розпунув всеім так, як гладушчини сметани і молока що розсїяв ся на місці струн в фортепьяні.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Поручає на час підчас карнавалу найсвіжіші новості.

Для Пань.

Правдиві пера струсові і вахлярі з газів, білі, чорні, сині і м. в різних балевах красках і формах. Рукавички Glacé, Chair, шовкові гладкі і ajour, білі — в різних красках. Балеви панчохи, шовкові, батистові, хусточки до носа — все те наймоднішої балевої сорти. Піччеревики, цїжемки білі Glacé, або чорні лжерки і Chevreaux. Артикули бавовняні (ручна робота).

Для Панів.

Кляки, циліндри, капелюхи, краватки, рукавички, сорочки сальонові з шовковими піковими і м. передами, ковнярі, маншети, хусточки до носа з шовку, полотна і батисту, спинки до сорочок, ковнярів і маншетів, лякеровані черевики у всіляких модерних фасонах і різної першої сорти.

Задля надходячого карнавалу сильно знижені ціни товарів футряних.

ФУТРА Colliers, Skings, соболєві, з куні і різнородні модні вироби; до того зарукавки (муфи) і шапки. Убраня футряні для хлопців і дівчат різного рода.

ТОБАРИ ВОВНЯНІ, Штани, одяги, панчохи для дам і дїтїй, панчохи до польованя, огрівачі колїн, карку, черева і пульсів, каманї, вовняні шапки, рукавички для дам, панів і дїтїй.

ПРАВДИВІ ПЕРСКИ КУЧМИ Sealskin і Nutria для панів хлопців і дїтїй, зимові рукавички шкіряні, вовняні, футряні для дам, панів і дїтїй.

ЧОБОТИ ДО ПОЛЬОВАНЯ (ручна робота), черевики домові і різні найліпшої якості для панів і дам, як також черевики до виправ гімнастичних.

КАЛЬОШІ І ЧЕРЕВИКИ ДО СНИГУ найліпші фабрикації, самоїтийна продаж тихже, з патентованими підоншами, на котрих не мож поховзнути ся.

НАЙБІЛЬШИЙ ВИВІР артикулів з бронзу, із шкіри, артикулів до подорожи, нецесарі Nipr, столиків сальонових на цївті і до куреня.

Самоїтийна продаж обуви з Годиарської фабрики обуви **Ф. А. Поппер і А. Чапек у Відні**, різної сорти для пань, панів і дїтїй. Все в найбільшій виборі.

Склад товарів з альпаки і хїньского срібла з ц. **к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спїлки у Відні.**

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведенє

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу п. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для пань, панів і дїтїй.

Замовленя виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленях з провінцій пожаданє, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева IV. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Канцелярія

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

створена

в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в ДНІСТРІ від огню. Членський уділ 50 корон можна зложити в ратах; виписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть зятягати позички на 6 1/2 % за предложенєм відповідної гіпотєки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 лїт.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і иньшїм купнї землі нехай купуючі звертають ся за позичками до ДНІСТРА.

ВКЛАДНИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від удїлів а часть зиску призначає ся на добродїйні цїлі; до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. 16.385 корон.

(—)

Стан 31. грудня 1903:

Вкладки	1,444.589 К.	Позички	1,330.822 К.
Удїли	109.835 К.	Цїнні папери, льок.	
		в банках і на рах.	
Фонди резервові	21.318 К.	біж.	280.681 К.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттердам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученєм, котре кождий по відосланю задатку разом з шїфкартою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїданя. Цїни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Веї письма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 п.)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отї книжки:

Виданя тов. „Руска Бєсїда“:

*** „Явдох“ словїнська казка	К. с.
Ів. Синюк. „Образки з природи“	—24
О. П. „Хлопцї садівники“	—40
Омелян Попович „Розмови“	—40
Корнїл Н. Устїянович „Три цїкаві загадки“	—40
В. Умїньский-Ф. Королевський „Як поветала земля і який буде єї конєць“	—30
Проф. О. Бремївчук „Іван Сучавський“	—40
Ів. Валянський „Пропасть“	—20
Ф. Колєсса „Наша дума“	2:50
Гаршїн „Маларї“	—20
*** „Зерна“	—20
*** „Котїлоу по заслугї“	—20
О. П. Конїський „В день святаї вої“	—20
Ю. О. Федькович „Прокскурка“	—20
Омелян Попович „Ластівка“ (старї рочники)	2—

Виданя тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав „Педагогіка“	1:20
Ом. Попович „Методика“ I часть	—60
„ „ „Як біди збогатїли“	1—
„ „ „10 казок для дїточок“	—20

Ом. Попович „Збірка законів“	1—
Ів. Синюк „Образки з життя“	—20
Шпїнарський Сергїй „Руска Читанка“ для II. класу гімн.	2:80

Др. Стеф. Смал-Стоцький „Громада“	—20
„Порадник“ як закладати каси	—40
„Буковинська Русь“	2:40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathes beauftragte Regelung der ruthenischen Schullorthographie	—40
Ю. О. Федькович „Пісні жовнярські“	—20
Франко Іван „Русько-українська література“	—20
Теодот Галін „Домашній писар“	1—
Пігулик Єротеї „Верховинські загадки“	2—
О. Шпїтко „Листи з пекла“	—30

Іван Франко: „Що таке поступ?“	1:20
Франчук: „Оферма“	—20
Підєна: „Восток і запад“	2—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“	—30
Марченко: „Власна хата“	—20
Яричевський: „Серце мовить“	—60

При замовленях нижок упрашає ся присилати на порто.

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Православний

МОЛИТВЕННИК!

для молодїжи,

є до набутя

в Папірни „Рускої Бєсїди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане 10 проц. рабату.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вілні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і надешитість за інсератом
платні в Чернівцях.

З двох боків.

Балкан — то загадочна країна. На ній то здійме ся зловіща за-
веруха і кипить в ній неначе в кітлі,
а тут несподівано наступає й —
супокій. Чи однак в тревалість того
супкою треба вірити — се вже
інша історія.

Ось недавно ще Болгарія й
Турція безперервно зброїли ся.
Війна була прямо неминуча, а тут
на сьвято турецького Байраму обмі-
няли ся султан із болгарским Фер-
динандом дуже сердечними бажаннями.
Таких бажань навіть між паную-
чими безосновно не висилає ся.
Воно-ж так було й на ділі, бо не
минуло кілька днів, як оба прави-
тельства підписали мировий трактат,
підготовлюваний з великою енергією
болгарским агентом Начевичем. Си-
лою его дає Туреччина всім Маке-
донцям загальну амністію, а Бол-
гарія зобов'язує ся здавити револю-
ційні банди а загалом привертають
обі держави між собою мирові й
торговельні зносини та переривають
взаємні зброєня. Отсей трактат ма-
буть лиш тому й здійснен ся, що
Болгарія не могла-б в евентуальній,
безпоровочній борбі рахувати на
поміч Росії, яка сама занята важ-
кою борбою з Японією. Підпадок
російського впливу на Балкані видно
і в тім, що зайніційоване гр. Лиме-
дорфом діло реформи Альбанців зі-
стало відложено ad calendas graecas.
Ось реформуючі держави рішили
відступити від діла реформи всіх
трох альбанських вілятетів. Видно,
Альбанці знявши бунт, таки добре
промовили до переконання своїм ре-
форматорам. Коли-б Росія мала
тепер таке значіне на Балкані як

перше, сеї резигнації з реформ певно
ніколи-б не було, бо-ж годі забу-
вати, з яким завзятєм старала ся
Росія їх осушити. Жертвою сего
бажання впали навіть два російські
конзулі Щербіна і Ростовський,
влучені альбанськими кулями. Та
вплив Росії що раз маліє а се по-
яснює нам рівночасно подразнений тон
російських часописів, які не хотючи
подати дійсної причини его упадку,
звалюють всю вину на австрійську
інтригу, яка мала навіть спричинити
революту Альбанців!

Теперішня війна з Японцями
готова відбити ся дуже уємно також
на становищі Росії в Тибеті.
Японія, як звісно, змагаючи до що-
раз більшого розширення своїх гра-
ниць, кинула своє око на Тибет,
яким управляє „буддийский папа“
Далай Лاما в місті Лясса, в яким
живе кількадесят тисяч самих
монахів. Лорд Курзон, теперішній
віцекороль індійський поставив ці-
лю свого урядованя приєднане того
краю англійській короні. Тибет є но-
мінально підчинений хінському ці-
сареві, бо-ж з ним заключила Ан-
глія торговий договір в справі Ти-
бету, але сам Тибет тої умови при-
знати не захотів, памятаючи що
добре втрату країни Сіккім, яку
загорнули Англіїці ще 1890 р., а
яка була підчинена Далай Ламі. Ще
більше вплинула на таке вороже
Англіїцям становище Далай Лами
— Росія, яка его допомагає опікою,
а навіть, як ходить чулка, і військом,
щоби парализувати роботу Англії-
ців. Тибетанських послів витано на
петербурским дворі ошентативно
прихильно. Супроти того вислала
Англія нарочну експедицію до Ти-
бету, щоби вимочити згоду на свої

бажання. Експедицією впрочім не
дуже численною проводить полков-
ник Юнгхезбанд, та ему треба йти
високими горами, серед вічних мо-
розів, а до того спиною его ворожа
поставка Тибетанців, так що від дов-
шого часу стоїть на однім місці,
в Тану, близько границі полудневого
Тибету. Тепер надіють ся Англіїці
цілковитого обороту в своїй справі.
Як лиш надійдуть до Тибету вістки
про побіди Японців, оттоді пірне
у Тибетанців віра в незломну силу
свого опікуна „білого царя“ і они ста-
нуть більш прихильними до англій-
ських бажань. Се увінчало би одну
із дальших політичних побід Англії
над Росією, а рівночасно отворило
би нові країни для англійської тор-
говлі. Англія мала-б в Тибеті зна-
менитий ринок для свого індійського
чаю, бо Тибетанці спроваджували
его досі із Хіп. Англіїські політики
думають, що через Тибет доберуть
ся до середноазійського караванового
шляху, а се наповнило-б значно
англійські каси, які війна із Бурами
майже до дна випорожнила.

Лев Толстой про основні прин- ципи життя.

Лев Толстой є знаним не тільки як
геніальний мистець слова, але й як фі-
лософ і великий мислитель. В послід-
них часах особливо багато пише він на
філософські теми переважно із області
етичні. Властиво вся філософія Толстого
обмежує ся на етичні питання. З сеї
точки погляду він задивляє ся на всі
можливі питання в життю людскости і
критикує весь сучасний устрій. Аби пе-
ретворити весь сучасний устрій життя
людскости, треба після Толстого насам-
перед очистити своє „я“ від всего зла.
А критерієм в розпізнанню „зла“ і „до-
бра“ є голос совісті, який навіть у най-

більшого злочинника все протестує про-
ти всего злого. Коли чоловік іде за го-
лосом совісті, він найшов щасте на
землі і на небі. Така побіда над злом
— є щасте одиниці, а рівночасно малий
крок до здійснення ідеалу людскости —
Любови. Як відомо Лев Толстой має ба-
гато прихильників навіть в Західній Ев-
ропі при всіх еї матеріалістичних на-
уках, а в Росії его учене чим даліше,
тим більше розповсюджене ся і доходить
до низших верств. Духобори, які виємі-
грували тепер до Америки — є перева-
жно селяни Толстовці. Мимо того,
що Толстой за свої переконання перед
кількома роками зістав виклатом росій-
ским Синодом, то до его голосу прислу-
хують ся в Росії незвичайно пально і
зараз же такі подають до часописів
его думки висловлені при тій чи дру-
гій нагоді. Ось „Петерб. Вѣд.“ подають
таку нотатку про з'ясоване Толстим основ-
ного принципу життя:

Наш один спільний, основний прин-
цип життя — се любов не тільки на сло-
вах, але й ділі, любов, задля якої чоло-
вік радо жертвує навіть своє життя для
Бога і ближнього.

Із сего загального принципу впли-
вають частинні принципи: покора, лагід-
ність і несупротивування злу. Наслідком
того частинного принципу після всякої
правдоподібности (я кажу після всякої
правдоподібности а не завжди, тому
що чоловіка можуть посадити в тюрму,
або може з ним лутити ся щось подіб-
ного до того) — буде праця рілнична,
реміснична або й фабрична, але на вся-
кий случай лиш та праця, на яку є най-
менше конкурентів, а за котру платня
є найменша.

Що до праці, як необхідної усло-
вини людского щастя, то Толстой замі-
чає, що чоловік, який виконує заповіді
Христа завжди мусить опинити ся серед
робітників. Таке становище являє ся на-
слідком виконання вище сказаного основ-
ного принципу життя і ніколи само не є
принципом. Коли люди будуть вважати
за основний принцип те, аби бути робіт-
никами, не виконуючи того, що причиняє
ся до такого стану чоловіка, то очиви-
дно вийде з сего нісенітниця.

НАШ АЛЬБОМ.

Олександра Коваленко.

Слава Буковинцям!

(На спогад про Лисенкове сьвято).

Слава! Слава Буковині!
Слава щира Буковинцям;
Закордонним Українцям,
Слава їх усій родині!

Слава орлам Буковини,
Що до нас з Карпат спустились
До братів на Україну,
В нас на сьвяті веселились!

Слава буде їм на віки,
Що до згоди з нами стали,
Бо тепер ми маєм ліки
Від тих ран, що в нас повстали!

Квіт. 5. І. 1904.

Стефан Чарнецький.

Із карнавалових мелодій.

На карнеті І. Д.

Гей знаю, що не підеш у жите з мною —
В жите, що мріє тинно беззвідної нощі!
А проєї серед виру з такою тугою
За тобою безвідно блудять мої очі...

І як звук вальса чаром на душу повіє,
Я стать твою принадну обійму рукою —

В мому серці якийсь ся сон засьвітний [іріє,
...Хоть знаю, що не підеш у жите з мною...

* * *

Мов нині виджу всю: На сали балевої
Пливе тихий гомін ледви ухам досяжний;
І мерехтить кругом сьвітел прясних рій
Меліхольдіно лясє музики тон протаж-
[ний.

Ми в вирі пливемо. Я подих чую твій,
І голос твій звінкий і стиск руки твоєї; —
Мині в очах погас сьвітел прясних рій,
Я тихо прошептав: Ах будь, ах будь
[моєю!..

Vive la vie!

Eh, vive la vie! Нехай заграє сьміх!
В огню крови жите нехай порине!
Проч сум з чола! Туда, де море втіх
Де забуте... В шалу одній години!
Переживем терпіна днів усіх.
Нехай заграє сьміх!..

Eh, vive la vie! Най піснь звенить пуста!
І струями най шумно ллють ся вина;
Ти нахили вишневі уста...
А ти у пристратні обійми йди дівчино!
Най велонить нас опона тьми густа —
Гей нахили уста!..

Минув шість.
(З Петшицького.)

Працай моя дівчино! Розкішний мій раю!
Я йду і вже за мною летять тини нощі...
Чомуж слеза верібила твої ясні очі?
Слухай!.. Тобі останню пісню нині граю!..

Будась щастем на хвилю... Вже завтра [студене
Сновине млою чар твій та коси шовкові
Й жар, що ним твої очі тліли пречудові...
Іньші уста і очі зас'яють для мене...

Вітер ообраз твій звів — мого ти пешене!
Гамір в ріпній каварні сід твій позмітає,
Завтра будеш далеко, далеко від мене...

Молодість, хвилю щастя ставив я на [карту;
Сважи колись, як може хто з людей
[спитає:
„Любов наша — то була — comedia
[del arte!..

По балью.

Розвіялось... Минув ся баль...
І щезла мрія в поезії вбрана чар;
Погасла сьїгла — в душі тихне жар —
Як жаль мині, як жаль...

Розвіялось... Вже серед звуків фаль
Не попливем із грудю при грудах;
І не потону більш в твоїх очах...
Як жаль мині, як жаль...

Ярослав Весоловський.

Зівалий цвіт.

Цвіт рожі прекрасний,
червений та вчасний
сумно обнав.

А вихор повіяв
та лихе розвіяв,
люто пірвав.

І віс їх лісами
понад верхами,
в море загнав...

Цвіт рожі нещасний
то бий мій, мій власний —
моя любов.

Колиб' хто те листе,
що в море мулистє
впало, знайшов —

Тоді аж віджити
і серцем любити
мігби я знов.

К. Юнак.

Справедливість.

І ворога люби, —
стоїть в писемі сьвятому, —
і так ти жий, щоби
добром платити міг злему.

Я після сего жив,
сновивав все Божу волю;
потім за се тужив
і кляв гірку долю.

Бо хоть я над усіх
любив його найбільше,
то той самий — се сьміх —
вколов мене найгірше.

ШКІЛЬНИЦТВО В НІМЕЧЧИНІ.

В Німеччині признаєся велику вагу народній освіті не лиш в словах та на папері, але й на ділі. Майже кожного року робить ся в тій області реформи, котрі мають на цілі поставити шкільництво на таку ступень висоти, аби діти вважали науку за щось приємне не-обхідне, а не за примусовий, зовсім для них незрозумілий обов'язок. Задля сего переводять ся незвичайно часті статистичні дослідження до кількості дітей в школі таї про їх успіх в науці.

Після останніх статистичних обчислень державного статистичного бюро на всій території Німеччини було 58.164 початкових народних шкіл, в яких учило ся 8,829.812 дітей. Учительське тіло складало ся із 144.484 осіб, між ними було 122.145 учителів і 22.339 учительок. Видатків на народну просвіту зроблено протягом одного року науки 1902/3 на суму 415 мільонів марок. Пересічно на кожного учителя, згідно учительку припадає 61 учеників, а обучене дитини за цілий рік, коли взяти пересічно, коштує 47 марок.

Народні школи утримують ся переважно коштом громад, а додаткові суми з боку правительства дуже а дуже незначні. В сїм разі винятком є так звані вільні міста — Любек, Бремен і Гамбург, де всі розходи на народну освіту покривають ся сумами із державних фондів. Кляси для дівчат і хлопців бувають звичайно окремі, хоч часто лучаєть ся так, що вони містять ся в однім будинку. Платні за право науки окрім приватних шкіл майже нігде не побирає ся.

Кожда дитина від 7—14 років мусить обов'язково ходити до школи, а крім того мусять ще й старші підлітки і на далі ходити протягом 3 років до шкіл особливого типу, званих в Німеччині під назвою Fortbildungsschule. Тут звертає ся увагу не лиш на те, аби ученики не так скоро забували того, чого навчили ся в народних школах, але викладають різні предмети необхідні для практичних занять. Звичайно ходять діти по кілька годин на тиждень. Як ми сказали раніше, діти мусять ходити до школи від 7—14 літ, отже кождий ученик має перейти 7 клас елементарної школи. При деяких школах існує ще і 8-а необов'язкова. Мати таку клясу значить тільки, що покінчити 2-гу клясу Fortbildungsschule.

Цікаво, що порівнюючи різні таблиці з статистичними даними, можна завважати незвичайно велику різницю що до стану шкільництва в різних краях німецької держави.

Що до платні учительства і розмірів пенсії, яку звичайно отримують старі, вислужені робітники на сїм терністім полі — то вона ще доволі не вистарчаюча. Початкуючи учителі получають 660 марок, а відтак ся сума поволи підіймає ся і доходить до поверх 2000 марок; далі вже не збільшує ся. При такім стані річий в Німеччині можна часто почути протестуючі голоси як з табору учительства, так і з табору других верств суспільности. Особливо лихо стоять під зглядом матеріальним учительки, котрих платня буває звичайно багато низша. Однак мимо того, що таке явище

є аномальним, і що значна частина суспільности висловлює ся за поліпшенням матеріального стану учительства, справа в сїм напрямі двигає ся вперед поволи.

Річ в тім, що, як і було сказано по переді, школи разом з учительським тілом утримують ся коштами сільських громад, а вони окрім сих видатків мають ще багато інших. Загально признано, що коли би містити в класі по 50 дітей, то тоді треба би відкрити ще 25.000 нових класів, а се коштувало би около 100 мільонів марок. Сей факт свідчить з одного боку про те, яку масу капіталів видає ся у Німеччині на народні школи, а з другого — яку потребу, яку жадобу знання відчуває німецький мужик. Німецьке населення не обмежує ся на елементарну освіту, а хоче більшої. Такий потреби відповідають народні університети і незвичайно часті популярно-наукові виклади, на які приходять тисячі слухачів із робітничих і селянських верств. Хоча розходи на народні університети і т. д. беруть на себе товариства, які провадять сю справу, однак частина їх припадає деколи і на міста, де єствуєть такі університети. Тому то в останніх часах міста звертають ся до правительства з постійними просьбами побільшити видатки на народну освіту, закидаючи ему, що воно дбає лиш про школи середні і висні а на елементарні звертає дуже мало уваги.

Остає ся ще для доповнення характеристики німецького шкільництва сказати декілька слів про наукове підготовлене німецького учителя. Отже можна з певністю сказати, що майже кождий із них не забуває на ту просту засаду, що аби другого вчити, треба самому знати багато. Майже кождий добрий німецький учитель є енциклопедистом; та инакше воно й не повинно бути. Народний учитель в дійснім значінні сего слова мусить бути готовий на різні запити з боку селянина. Учителі мусить розуміти ся на ремеслі, на хліборобстві, на хові худоби, садівництві і т. д., бо за порадою в тих справах може до него селянин звернути ся кождої хвилі. Кінчимо характеристику німецького учительства золотими словами Бісмарка: Німецький учитель побідив Францію.

Росія й Японія.

З поля борби.

З тереу борби не наспіли ніякі важніші вісті, крім тих, що обі сторони ведуть старанно концентрацію своїх військ. Особливо горячково етиають свої війська Японці. Так, вони висадили сухопутне військо при устї ріки Тайсон. В сїм місці нагромаджено велике число піхоти. Після приватного донесення з Владивостока в залаві Плєксін японські кораблі висадили 2400 людей. З інших жерел доносить, що Японці пробували висісти коло Шангайвану, але Хінци не дозволили їм сего зробити. (1) З свого боку Росія укріплює місцевість Анджу в північній Корей; аби тут здержати похід японських військ, які концентрують ся в Фен'яні. На просторони між Фен'яном а Анджу вже кілька разів стріляли ся передні сторожі обох армій. Росіяни силою забирають Корейцям риж, пашу і паливо. Японці енергійно укріплюють Сеуль, а корейське правительство віддало Японцям до розпорядимости телеграфічну лінію Сеуль-Фен'ян. — Англійські дивізіони пояснюють недостачу телеграфічних вісток із поля борби об'єстрєнями японської цензури, яка хоче в той спосіб утаїти рухи своїх військ.

Порт-Артур — другий Севастополь.

В осередку півкопеса, узгір, що спадають до Жовтого моря, на сторожі старої морської дороги до заливу Печелі, стоїть Порт-Артур як останній ріг півострова Квантуна, який завла Росія по китайсько-японській війні в 1898 р. В середині міста зносить ся горб, названий Москалями „военною горою“, а на нїм стоїть православний собор. Стратегічну вартість Порт-Артура оцінили були Китайці і побудували там морську твердиню під проводом французьких інженерів, а оборонні форти будували для Китайців Німці. Пристань Порт-Артура, яка ніколи не замерзає, має вузький в'їзд і є довга на 460 метрів, а на 320 метрів широка. На берегах пристані стануло 12 фортів, по 6 з обох сторін, з більше як 40 арматами. Лише задля недостатності Китайців в часі китайсько-японської війни в 1897 р. здобули Порт-Артур Японці і держали его через рік в своїх руках. При заключуванню договору в 1898 р. в Сімоносекі по японсько-китайській війні, Росія дістала півострів Квантун з Порт-Артуром. Дня 28. марца 1898 р. Росія мимо протесту Японії завла Порт-Артур. Управу півострова Квантуна переняв адмірал Алексєєв з титулом команданта військ Квантуна і адмірала російської флоти на Далекім Сході. Сейчас почала ся перебудова фортифікацій в Порт-Артурі на новий лад, поставлено величезні касарми для війська і Порт-Артура став по чотирох роках одною з найсильніших твердинь цілого світа.

А однак заносить ся на таке, що замкнені в Порті-Артура Росіяни готові не видержати напору Японців колиб навіть прийняти і те, що англійські донесення про недостаточне заповнення російської залоги були ложними, то положене Порту Артура є таке дуже загрожене. Се стверджує денний розказ ген. Штессля, в яким ззиває всіх, щоб памитали добре, що тут йде борба на життя і смерть; иншого виходу нема „з трох боків окружує нас море, а з четвертої засів ся неприятель, не остає ся нам нічо иншого, як побіди, або згинуті“. Під впливом сего а також перепон в транспорті військ обхоплює населене Росії песимізм. Патріотичних маніфестацій нема, лиш іде започадавсь збирати грошей на военні цілі. Знаменним фактом підпаду загального духа є й те, що навіть стояче близько правительствених кругів „Новое Время“ вважало за відповідне виступити проти загальної думки, начеб Порт Артур мав стати другим Севастополем. Російська суспільність вивела вже навіть далші консеквенції з того порівняння. Надіє ся она, що так як по Севастополі надійшла ліберальні реформи 60 рр. так по Порті Артура наступлять нові реформи 10 рр. сего століття.

Письма з краю.

З Вижилиць.

Загальні збори вижилицької філії тов. „Руска Школа“ відбули ся дня 12. и. ст. лютого 1904. в Вижилиці в хлопчій школі. Голова тов. п. Гр. Никорович сконстатувавши достаточне число присутних членів, отворив збори і завізав писаря т. Івана Герасимовича до відчитання справоздання з діяльности виділу в році 1901. Зі справоздання довідались члени, що в тім році відбули ся 2 засідання виділові і 1 звичайні збори, де порушувало ся різні справи відносні до піднесення руского шкільництва і учительства, уряджено два вечери з танцями в Вижилиці і в Вашківцях н. Ч., виголошено два відчитки наукового і фахового змісту, а то: т. Осип Безпалко „Народна освіта і народний добробит“ і т. Іван Герасимович „Потреба заведення південної науки в народних школах на підставі психоаналітичних дослідів“, з котрих перший був друкований в „Буквині“, а другий передано до педагогічного органу „Виковапає Schule“, та вислано до центрального виділу тов. „Руска Школа“ слідуючі два вносні: 1. „Головний виділ зволить звернути ся до всіх філій в краю з завізанням зібрати потрібний матеріал в справі заведення в народних школах одноразової передшкільної науки і на підставі даних виготовити меморіал до ц. к. Ради шкільної краю, і 2. „зволить виготовити просьбу до ц.

к. Ради шкільної повітової, щоб зарядом шкіль можна було із навчальні призначених на закупню приборів наукових призначити відповідну квоту на заперенумероване „Дзвінка“. Т-во взяло участь в відсвяткуванню 10. роковин заведення рускої фонетичної правописи висланем привіту ініціаторови того діла д-рови Стефанови Смалю-Стоцькому. Виділ старав ся взагалі розширювати видавництва „Рускої Бесіди“, „Рускої Школи“ і червонової філії т-ва „Руска Школа“, та рівно займав ся стаганем викладок членських та придбанем нових членів, вислаючи запрошеня до приступання до товариства.

Відчитане справоздання прийняли збори до відомости, а по відчитанню т. Лучинським звіту касового, який перед тим сконстатував і знайшла в порядку вибрана ad hoc комісія контрольна зложена з тт. Дольницького, Браги і Зоти — уділили збори уступаючому виділові абсолютну повноту.

До нового виділу увійшли: т. Гр. Никорович як голова, т. Корніло Данилюк як містоголова, т. Осип Лучинський як каспер, т. Касиан Албшта як контролор і т. Дял Храпка як писар. На заступників виділових вибрано: п. Юрія Зоту і п. Павла Гуляку.

На вносек т. Храпка ухвалено засновати стапєндійний фонд ім. дотеперішного голови товариства п. Никоровича і до переведення сего ухвали вибрано комітет з 7 учителів. Вносек т. Храпка, щоб уділити редакції „Проміня“ запомог в висоті 50 К, як також залагоджене вплинувших до виділу просьб зарядів бурс-т-ва „Православної плахти“ і „Селянської бурси“ в справі уділення їм запомог, задля співзвеної пори позиншено до рішення виділови.

Збора вислали 2 привітні телеграми: „Візьмо думкою Союзом“ на руки д-ра Стефана Смалю-Стоцького і президентови краю кн. Рогеняльови, прощо була вже згадка в „Буквині“.

По вичерпанню двозного порядку голова т-ва замкнув збори промовою, яку закінчив окликом в честь цесаря Франца Йосифа І. Збори грірко повторили трикратно сей оклик і відсвятчили народний гимн. При звуках пісень „Ще не вмерла Україна“ і „Не пора“ опустали учасники салю, щоб удати ся на комерс до торговлі п. Москви, який протягнув ся аж до пізної ночі.

Іван Герасимович
писар.

При зміні місяця просимо відновити передплату і вирівняти давні залежності, щоб не наступила перерва в висилці часописи.

Адміністрація „Буквини“.

НОВИНКИ.

Наш фейлетон. Знаючи добре вагу, яку має в теперішній журналістичній часописній фейлетон, будемо старати ся по можности давати навіть до кожного числа по два фейлетони. В теї редакційній маємо оригінальні твори М. Буліної, Яр. Весоловського, О. Гринюка, І. Гаврилюка, М. Дашкевича, І. Карбуляничого, Сер. Камюка, Н. Кобринської, О. Коваленка, В. Кравченка, Б. Ляного, О. Луцького, О. Маковен, Пєтра Міхновського, Г. Хоткевича, М. Чернявського, Ст. Чарнецького, Сильвестра Яричевського. Будемо також в можности подати твори пок. Гр. Воробкевича (Наума Шрама) заосмотрені житєписи і характеристики авторової творчости пера д-ра Осипа Маковен. В переводах будемо давати твори первостепенних чужомовних письменників, як Гюґий, Андрєєв, Чехов, Гаршін, Сінічевич і др.

Виклад Вп. Др. М. Кордуби із історії Руса, який мав відбутися в сьоботу, відбуде ся із причин відпровадження незалежних (конвергенція) в неділю о год. 6 ій веч. — За виділ Істор. Товариства Др. В. Милькович, голова, Др. Осип Маковей секретар.

Охотничє товариство ратуш-кове буде вже незабаром в Чернівцях завізане. В неділю відбуде ся дальша нарада в тій справі, на який др. Вольо

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотинки за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дитини в фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвір-
ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & S. Habig і різних інших фабрикатів. — Цилиндри і кляки в найновіших фасонах.

Шалі в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дитини.

Парасолі Eutout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрикатів — шовкові і пів шовкові. Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасолі білі, чорні і в різних фарбах, послідної нової. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дитини. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорожчих до найдешевших. — Палички до проходів для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Tlonet-a, бальони і всякі апарати до гри Lawn Tennis.

Кальози Storm Stürperга найліпші тукрави як і заграничні фабрикатів. Самостійна продаж з патентованими підшивками, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожи в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гудиярекої фабрики Ф. Л. Понпера. — Самостійна продаж черевиків живрових і найславнішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreaux Boksealf, Glacé, локерів чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дитини. Lawn tennis черевки, чоботи і пів-черевки

Кияпа саидали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевки домові і до вправ гімнастичних різного роду.

Краватки. Найбільший вибір тукравих і заграничних фабрикатів. Кожного місяця новості Dervais і найліпші „Genres“.

Мужеске біле, найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські асфери, піки, полотняне і з шифону. Ковнярики і манжети найновішого фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дитини, сорочки для наколівників системи Дра Лямана, сорочки і катанки ситкові до обушувания поту.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дитини.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Канцелярія

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена

в неділю і свята від 1/2 10 до 11 години рано.

Товариство взаємного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки забезпечені тривало в ДНІСТРІ від огню. Членський уділ 50 корон можна зложити в ратах; внесове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть зятати позички на 6 1/2 % за предложеном відновіної гіпотeki або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦІЯХ і інших кунії землі нехай купуючі звертають ся за позичками до ДНІСТРА.

ВКЛАДНИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від уділів а часть зиску признає ся на добродійні цілі; до тепер уділено на церкви, бурси, школи і т. н. 16.385 корон.

(—)

Стан 31. грудня 1903:

Вклади	1,444.589 К.	Позички	1,330.822 К.
Уділи	109.835 К.	Цінні папери, льок.	
		в банках і на рах.	
Фонди резервові .	21.318 К.	біж.	280.681 К.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттердам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланню задатку разом з шіфкартою дістане, іде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною залізницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жалного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотинків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 п.)

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

є найліпшим загально знаним біль усмирюючим натиранем, в ціні від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набути у всіх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „якор“ з аптики Ріхтера і для остожности приймати лише флашки з тим охронним знаком яко правдиві.

29 (35—40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Зміна льокалю.

Переплетня і склад Рам
В. Сальтера

від 1. марца с. р. находить ся при
улиці Почтовій ч. 7 в подвір'ю,
напротив ц. к. Почти. 10 (1—3)

Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можна

по дуже дешевій ціні
в друкарні

„Рускої Ради“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

ВИХОДИТЬ В ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неопе-
чатані віддати від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Жовте небезпеченство.

(яв) Війна річ страшна. Єї в
нинішніх часах уважають злом ко-
нечним а навіть і таким, що без
него можна би зовсім обійти ся.
Мирові ідеї, довголітня культура,
хоч якби єї не цінити, все-ж таки
виписала в серцю людським нестерту
заповідь: не убий! Нані соромить
ся вже кожде правительство поси-
лати свої війська на війну лиш ради
заборочности, бо оно знає, що й при-
виклим до сліпого послуху жовнярам
було-б іти у бій за таку справу
ніяково, знає, що голос прочого на-
селення, голос цивілізованої людско-
сти — таку війну важко осудили
би. Тому то й видумує ся різні
мними причини, задля яких треба
проливати кров ворогів, хоч они
також є — людьми.

От і у війні Росії з Японією
урядові російські часописи а ще
більше заграничні часописи, які бе-
руть своє „патхенне“ із різних
„благотворительних обществ“ прямо
перебігають себе в способах, якими
хотіли би виправдати теперішню
війну, якими хотіли би загипнотизу-
вати гуманне почуване суспільности.
І йдуть такі аргументи, що Японці
треба знівечити, бо они — Азіати.
Не вже не з рівним правом воюють
Японці із Росією, тому що Росіяни-
Європейці?

Відтак іде такий аргумент, що
Японці се дич; так, се дич, але така,
що подбала далеко краще за свою
просвіту, чим широка і „культурна“
Росія. А в тут ще красний голос в тім
милім хорі; заспівав его таки ор-
ган „галіцких русских“. Війну з Япо-
нією хоче він піднести до значіння

хрестоносного походу, бо Японці-
погани, забуваючи, що й між японь-
ским війском є доволі християн.
Оттак знаком хреста, що є симво-
лом братолюбія, хотіли-б усьвятити
пролив крови за те, що Росія й
Японія раді би загорнути Манджу-
рию!

Тепер же слідує причина най-
важніша, яка має теперішню війну
підняти прямо до самооборони, а
Росію має зробити заступницею й
заборолом всеї Європи. Японці се-ж
провідники жовтої раси, яка хоче
залити всю Европу і знівечити всю
нашу тисячлітню культуру! І мно-
жать ся знаки на землі, наче-б се
була справді правда. Ось Корея з
Японією вже получила ся і зірвала
дипломатичні зносини з Росією, ру-
хи хінських військ стають що раз не-
безпечніші, а хінські ескадри прямо
протестують проти хінської неутраль-
ности. Давних ворогів — Хіни й
Японію мала-б знов з'єдинити
спільна ворожнеча проти Росії. І
справді стає жовта раса проти бі-
лої. Одна лиш тут різниця із дав-
ною боротьбою над рікою Калкою. Тут
не дикі орди на нашу землю насту-
пають, а Росія й інші держави
раді-б загорнути під свою власть
азійські землі, щоб мати з них най-
більшу користь. А боронити ся
проти чужому заливови можна ма-
буть не лиш „білим“ але й „жовтим“.

Поки що про жовтий залив
Європи нема страху, а коли він і
прийде, то хіба дуже довго після
нас і то таки з вини культурних
„білих“. Новочасний капіталізм із
тисячними фабриками продукує таку
силу виробів, що не може їх збути
на ринках Європи, але везе їх в
інші країни як ось і Азію. Фа-

бричні європейські вироби своєю
дешевостию вбивають азійські руко-
дільні, підкопують їхні ремісничі
варстати, витворюючи тисячі людей
безробітних, а до того они ще й без-
земельні. Ось они й підуть у інші
краї шукати собі красної долі —
чим смерть із голоду. А небезпечні-
ті „жовті“ з тої причини, що ро-
блять „білому“ робітничови велику
конкуренцію, вдоволюючи ся найгір-
шою поживою й платнею. Амери-
канські робітники вимогли вже на
своім правительстві, що оно дуже
обмежило прилив хінських робіт-
ників. В Європі жовті робітники
ноки що не показали ся.

Війна Росії з Японією тут ні-
чого не допоможе, бо тим голудуючим
„Азіатом“ хіба Росія не дасть а
своею побідою хіба приєднати хви-
лю, що над Європою стане опир не
панмонголізму а панмоскалізму...

Тілесні вправи в середніх школах.

Міністер просвіти др. Гартель ви-
дав 21. с. м. до всіх краєвих властей
шкільних розпорядок, в справі тілесних
вправ в середніх школах. На вступі
зазначає той розпорядок, що міністер-
ський розпорядок виданий в тій самій
справі 15. вересня 1890 р. не остав без
наслідків. Наука гімнастики зискала від
того часу багато на екстензивности і
інтензивности, особливо завдяки переве-
дєній в 1897 р. ревізії наукового плану
і завдяки виданням для тої науки ін-
струкціям. Число плавників і лижварів
зросло в середніх школах значно, а та-
кож що раз більше молодіжї управляє
веслярський, коловий і нартівий спорт.
Найбільше печальности почувано куль-
тивованню забав. Данийше школа при-
знавала гри сполучені з рухом лише о стіль-

ко, оскільки вони обертали ся в границях
гімнастики. Тепер краєві шкільні вла-
сти і учительські збори старають ся о
те, щоби систематичні шкільні забави
війшли в постійну педагогічну програму
середніх шкіл. Богато шкіл має вже
окремні площі або користають з жертво-
ваних в тій цілі публичних і приват-
них площ. В тих забавах бере участь
звичайно 50% до 60% загального числа
учеників. Однак є ще до нині такі се-
редні школи, в котрих не устроє ся
подібних забав, або в котрих бере участь
лише дуже малий процент учеників, а
випини заведення, де ледви 10 днів на
рік посвятили ся забавам. За причину
сего подає ся місцеві відносини, недостачу
відповідного місця, мале заінтересоване
учительського персоналу тою справою,
недосвідчене управління забав і т. п.
Річ певна, байдужність учительського
персоналу мусить знеохочувати моло-
дїж до забав. В кількох случаях пере-
поною являє ся те, що науку надобо-
визкових, а навіть обовязкових предме-
тів перенесено на пополудневу пору.
Супротив того міністер розпоряджає, що-
би 1. в заведеннях, де шкільні забави
відбувають ся при слабий участі уче-
ників і рідко, уладжено все, що треба
для їх пронаговання, а в недостатчі від-
повідного місця треба порозуміти ся з
компетентними властями або личностями;
2. в річних та інспекторських звітах ви-
казувати учителів, котрі проявили ся
ревними пронагаторами шкільних забав,
зглядно предкладали внесення для при-
знання їм ремунерації; 3. для виобразо-
вання у управителів забав буде призна-
вати ся стипендії, щоби могли відбува-
ти спеціальні курси та інформаційну
подорож за границю. Дотичні внесення
мають краєві власти шкільні предклада-
ти міністерству найдалше до мая каждо-
го року; 4. при укладанню поділу годів
треба узглядняти як найпечальніше сей
момент, щоби не витворювала ся ніяка
колізія із шкільними забавами.

Наталія з Озаркевичів Кобринська.

Хмарниця.

Сонце горіло на розпазі мертв
блакиті. Із самого ранку воно вже роз-
палало, а чим більше ішло до полудня,
тим більше розпалало ся і горіло палю-
чим золотим вогнем. Парнота та спека
заливала усі кути землі; блакит, як ро-
печена у гуті шкляна баня, вкривала
в усіх боків землю і придушувала тя-
жкий, розпалений, ненормальний воздух.

Збіже мов золоте море, замерло у
тихмільній, червоні маки у тяжкій
задумі поспускали головки, а сині бла-
ваті дивили ся тихо і лясно широко
отвореною зинцею.

Гори вкривали ся мраками, якби хо-
вали ся перед чимсь страшним, що ви-
ситься у воздуху.

Сонце, заросле осетом озеро, тихо
мліло і розслабало. Ластівкам опадали
крила, а крикливим чайкам замерає го-
лос у гортанках.

На розлогих ланах блідли китиці
конюшини. шурвали головки і прислуху-
вали ся чомусь — щось довкола заливало
пустотю і якоюсь тривожною мертво-
тою. Змучений парнотою чоловік обти-
рає рукавом піт із чола і несміло за-
зирає на сонце, товар на пасовищі не
покоїть ся і розбігає ся.

Сонце жарить, пече, горить. Земля
розсікає ся з шипар, тріскає в колеса і
звізди, трава жовкне, вяне, а через обви-
сле листе дерев нечуче сонце кидає

блискучі горячі пляма. — — — — —

Аж ось від заходу стала підносити
ся велика чорна зловіща голова.

Легка нечевна блискавка мигнула
стрілою, знов тихо і парно, лише чорна
голова росте, більшає і суне ся в гору.

Усе порухало ся.
Дуже теплий вітер подув сильно,
морщив на плечах воду, хапав скошене
сїно, обривав листя, нїс порохом і дрібним
рінем.

Стемніло ся. — Густі хмари зати-
гнули цілий небосклон і закрили сонце.
Деся якби адалека доходив відгомін
сильних громів, а блискавки щораз ча-
стїйше дерли чорні шматки хмар.

Над горами висїв у синї і жовті
пруги кадові хмарницї, а над нею ви-
сіло велике червоне сяєво.

Гук громів зближав ся, червоне ся-
єво погасло, а натомість виривали один
із за другого синї і чорні бовгани, тов-
пили ся розбивали і крутили якби в якім
неколінім, танці.

Птахи ховали ся під галузе, пере-
ляканий товар біг з поля, що ледви на-
ступих могли его здогонити, люди запи-
рали вікна і двері, гасили огонь у печі.

Михайло Федів ніколи не лягав у
подудне спати, а тепер як на то за-
снув, мовби хто каменем голову прива-
лив. Его називали ще Добровим, бо ха-
та его стояла край села над деброю тай
усї знали, що він щось від тучи знав.

Тому то тепер не оден згадав про
него в селі, а він спав твердим сном
і не знав, що діє ся.

Перелякана жінка ухопила его за
плече і стала будити.

Михайло схопив ся і глянув у вікно.
Із за вікна дивнуло вогнем і заре-
готало ся страшним трескотом.

— Регочи ся або й ні, а се вже
тобі не буде дозволене, — бурмотів
Михайло злісно і завзято.

Груба кадамутна пітьма тонула ся,
спадала що раз низше, роздувала і
груділа.

Нараз якби пукло дно озера; Пітьма
продерла ся у брудні, розтріпані шмати
і пошипала ся грубі як головки лещенку
замерзлі грудки льду.

Михайло ухопив ся із за образів по-
ясок, що ним іпн у церкві підперезує ся.
вигіг з хати і гейби пірзнув у темряві.

Біг до старої дзвінниці, що стояла
побіч церкви, якби підперта високим ро-
сехатим явором.

Розібрав ся, підперезав пояском і
потягнув за шнур великого дзвона.

Дзвін ані рушив ся. Він потягнув
другий раз, дзвін ударив серцем у кри-
су, але голосу не було, аж за третім
разом крикнув: „етій! етій! етій!“

Хмарниця закрутила ся стовпом си-
вого диму і розвівала ся вогнем і заре-
віла громом.

— Пусти! пусти мене!

— Не пуцу! не пуцу! — гудів пова-
жно дзвін.

— Пусти!

— Не пуцу!

— Пусти хоть на кусник поля!

— Не пуцу на поле, — іди лісом.

— Я хочу поля! — ревіла хмар-
ниця.

— Лісом, лісом — відповідав дзвін.

— Поля, поля — клекоцуть брудні
жовті бовгани.

— Лісом, лісом — гуде дзвін.

— Позволь хоть поступити ся, мое
військо бунтує ся — благала, а за нею
клекотїли як у пеклі, блискавки, крутили
ся як вузе і отворяли запінені кровію
пашеки, ішли пожирати, нищити, губити.

— — — — —

А дзвін приказує, голосно, остро,
неумолимо: „лісом! лісом! лісом!“

— — — — —

З розбитою грудею, з покорченими
руками, з повикрученими пальцями, з
роздертим на шматки нутром хмарниця,
то підносила ся, то спадала в долину,
витагала голову як птах, коли хоче де-
тїти.

Нараз засвітала вітром, аж земля
затрісала ся і поводи піднесла тяжкі як
олово, крила і наверхнула в бік понад гори.

З гуком, ревом і клекотом, якби рза-
ли стада коний, безліч голов, кадовів,
рук, ніг, крил путало ся в один клубок,
кидало стрілами і дегіли за нею в без-
одню чорного небосклону.

— — — — —

Зашумів і застогнав ліс, потгнули ся
до землі дерева. Трескіт, шум, блиск. Па-
лючі стріли колять стоїтні дуби, від ле-
дних куль обиває ся листя, обламлює
галузе. А серед лоскоти громів, шуму ві-
тру, зойку пильне чистий голос дзвона
чим раз далі й далі.

— — — — —

(Конець буде.)

Москвофільська робота в Кіцманщині.

(Статя надіслана.)

Тактика москвофілів — всім звана. Всюди і у нас і в Галичині і у вільній землі Вашингтона воюють вони неправдою і доносами проти чільнішим провідникам народного руху. При тім не оминають ніякої нагоди, щоби увести в народний табір, коли вже не незгоду, то бодай шкідливе роздроблене сил, а з другої сторони стараються з'єдинити ся Бог зна з ким, щоби лиш мати більшу міць в переведенню своїх замислів широким. „Широкая русская натура“ — на багато річий спосібна.

Отсеї знамена кацапської роботи можна добачити на всіх починах киричів, яку всіма силами ширять тепер у кіцманьскім повіті. Вірні традиціям історичних ренегатів не вагаються і тут ужити і найбруднішого оружия в борбі з ненавистним їм національним рухом серед нашого народу. І ся їх деструктивна робота слідна вже подекуди між селянством, она об'являє ся безпам'ятним піяченням і безтолковим кириченням всякій чесній справі. Коли-б ся деморалізуюча робота не мала проти себе свідомої праці народовців, то вигляди на будуче були-б справді дуже сумні. Та тут стрічає ся она з новим рухом серед селянства, який з'осереджує ся в тов. „Січах“. Січова організація, обхопивши вже майже всі повіти східної Галичини, з елементарною силою зачинає ширити ся і у нас на Буковині і стає осередком здорової національної думки і важним забором проти всякого рода перевертнів. Не дивно отже, що „Січи“ і їх організатори, в переважній частині учителі, удостоїлись нападів „Царославної“. Се однак може лише піднести їх значіння і вартість серед здорово думуючої і перенятої ширим патризотизмом суспільності. „Царославна“, дзвонячи на алярм, подала „дуже докладний“ перегляд основаних „Січий“, та вкінці таки добре набрехала, оповіщаючи світови, що „Січи“ у Кліводні і Суховерхові не змогли зав'язати ся, завдяки „здоровому смислу селян“. По правді річ має ся як раз противно — у Кліводні, як звісно з часописів, відбуло ся отворення „Січи“ еще минулого місяця, тай від сего часу молоде се товариство розвиває ся на диво гарно, а в Суховерхові власне завдяки безглузду кацапів і їх киричів січова організація здобуває собі що раз більше прихильників і вже сего місяця приступлять основателі до відкриття товариства, так як статуті правительством вже потверджені. Завчасно отже „Царославна“ заспівала похоронний гимн суховерхівській „Січі“. Доноси до староства і суду ніяк не спинять розпочатого діла, що найбільше поможуть заздальгидь вилікувати з товариства такі одиниці, котрі деморалізовані посторонними впливами грали до тепер ролю донощиків і подавали нашим ворогам неправдивий матеріал до доносів судових і слідств політичної влади. Се може вийти лише на користь нашій справі. А інформатори „Царославної“, подаючи вістку про неучасть заснованя „Січи“ в Суховерхові, не познайомилися добре з історією козаччини, коли думали, що такі перепони зможуть вже в почині убити справу. Таж наше славне козацтво не уступало

ні перед яким ворогом, а новітні „Січи“ в героїзмі і вірності рідній справі мусять і будуть іти слідом січової традиції. А може власне почувачи се, видвинули москвофіли весь арсенал своєї зброї, голосячи навіть з проповідниць, що основателі „Січий“ се — чорт, а приступаючи до „Січий“ записують свою душу чортові! Такі річи зможуть мати еще деякий послух лише між темним руским мужицтвом, а панотці, москвофіли, знаючи се, грають на сих струнах неосвіченої маси, розбуджуючи тим найпоганіші інстинкти. В своїй короткозорості і партійній зайлості не бачуть, що так в інтересі церкви, як і їх самих ліпше би було подбати радше про те, щоби по їх парохіях не лущали ся такі скандальні події, як зафантоване у бідного мужика бочки і ціпа за похорон (автентичне!), а „Січи“ полишити їх природному розвитку.

Щоби свій заникаючий вплив штучнопобільшити, пускають москвофіли в своїй „Царославній“ описи величавих зборів кацапської читальні в Суховерхові при участі всяких „маститих, егзархів, преподобних“ і т. д. Не можемо поняти лише, за які гріхи судило ся чесному начальникови громади п. Іванови Баблюкові опинити ся при описі сего „собрання“ в компанії побіч г-на „бургомістра з Коцмана“ Бажана, г-на Савчука з Кліводніа і других. На диво всім і єму самому довідали ся ми, що п. Баблюк мав навіть подавати хліб-сіль послови Гакманові. Ми певні, що п. Баблюк сам спростує ту брехливу вістку о собі, а ми зі своєї сторони мусимо лише констатувати факт, що начальника громади п. Баблюка на згаданім „собранні“ зовсім не було, а вістка, наче-б він витав посла Гакмана хлібом і солю є чисто кацапською і брехливою вигадкою. На ділі були там присутні лише такі подвижники тверезости: г-н „бургомістр із Коцмана“, котрий невдовзі по тім дав таки у тім самім Суховерхові прилюдний виступ тверезости, розполюючи у коршмі товпу волоцюг і організуючи з них галасливих крикунів против посла Пігуляка. А що маємо подумати про тих присутних там „егзархів і маститих“, які не соромили ся такого господина возвеличати, яко праведного мужа і спасителя народного?! Правда, він за се обіцяв „покасувати“ всі „Січи“, а їх організаторів позамикати до криміналів — школи також „покасувати“ тай взагалі змести з лиця буковинської землі всяку „фонетичну віру“ після оригінальної термінольої, незвісного нам з імени мудця з Оши-хліб. Певно, що за такі заслуги для здійснення об'єднательної ідеї варта і не знати кого прийняти в почет святих угодників кацапських. Звісне й те, що „schöne Seele finden sich“. *Ті, що підкопуванем поваги, науки і школи бажать завернути наш нарід о кімка віків взад, а бодай задержати его як найдовше на теперішнім низьким степені просвіти, мусять силою обставин брати ся з такими темними індивідуями, які спасене народа видять в коршмі і повних струях горілки.*

Знаменитий також сей поліцейський спосіб об'ясування „невідущим“ правдивих цілій „Січий“, а вкінці фарисейський погляд до учителів, щоби они спільно з кацапами заняли ся оживленем замерлих

читалень кацапських, сих „очагов“ москвофільської тьми. Що до першого, то всяка полеміка є злишня, бо статуті, прийняті правительством не можуть заключати в собі нічого противзаконного; — а з другої сторони знов ніхто не робить з сего тайни, що „Січи“ мають на цілі розбудити здоровий патризотизм серед нашого мужицтва і виховати нове покоління на горожан свідоміх не лише своїх обов'язків, але також і прав. Щоби досягнути сю мету, мусять в першій мірі очистити наш народний організм з тої погани ренегатства і безідейности, яке загніздилось у нас і деморалізувавши вже хоч і незначну частину інтелігенції, старає ся підкопати і здоровий поки що пені нашого селянства. Проти сего мусимо бороти ся просвітою і школою і від сего під загрозою загибелі нас яко нації не вільно нам ні на крок відступити! Москвофіли, деунціуючи учительство, яко каригідних, після їх гадки, організаторів „Січий“, роблять народній справі правдиву прислугу, вказуючи нашому учительству властивий терен его праці і спосіб, в який найліпше можна неутралізувати ворожу підпольну киричю. Противники, добачуючи заздальгидь небезпеку для свого естествованя в тім організаційнім русі заперечують учителям права брати участь в народній роботі, обмежуючи їх обов'язки виключно до кіннати шкільної. На щасте для поступу а на лихо для кацапів буковинське учительство розуміє свої обов'язки трохи ширше, якби сего бажало ся ширителям панрусської ідеї. Учителі, які обмежили би ся виключно на наочуваню „диявольської“ фонетики, були би негідні назви учителів і історія видала би колись на них свій засуд. Праця учителя — се гармонійне і повне зрозуміння високої своєї цілі виобразовуваня людського ества. У школі працює учитель в тім напрямі в межах відповідних умовому уровню дитини, а відтак, коли дитина вже вийде зі школи, старає ся учитель доповнити попереднє знанє і розширити умовий світогляд вихованка. А те розширюване світогляду було-б прямо не мислиме без вказуваня ідеалів народних і загально-людських. У першій стадії мусить учитель стати батьком, у другій позашкільній — приятелем-провідником свого брата-селянина. Так розуміє свою задачу руске учительство, а сї основні засади педагогії повинні бути знані і нашим москвофілам.

Та ба „Царославна“ завзиває вкінці учительство до спільної роботи над оживленем замерлих кацапських читалень. Се після їх гадки і логіки буде вже учителеви вільно. Ми-ж знова мусимо запитати, на що учителям брати ся за таку невдячну роботу, як оживлюванє того, що вже на світ прийшло мертвим. Звісно мертвого нічо не в силі оживити, а живий має живу роботу. Чи не ліпше нам отже творити нові осередки просвітні, ніж тратити безхосенно час і енергію коло воскрешуваня заснічених кацапами читалень. Впрочім про се знають і самі господинове з під москвофільського стягу, що їх читальні взагалі неспосібні до життя вже через сам ненормальний свій устрій і невідповідність почви. Основателям їх о те лише і розходило ся, щоби мати читальні на папери на доказ світові дбалости їх о просвіту

народу, — а в дійсности на те, щоби замкнути тому народови дорогу до просвіти. Сі укриті цілі не важко нам збагнути; они є конечною консеквенцією такої псевдо-просвітної роботи, у якій царює мертвечина в мові і ділах, а яка основує ся на подоптаню всякої етики. Коли-б справді щирі люди з поміж учительства схотіли би випустити в ті мертві організми струю життя і правдивої просвіти — то се остаточно при великім накладі праці мабуть таки вдало би ся, — але в такому случаю треба би вперед усунути від всякого впливу теперішних провідників тих читалень, а про се москвофіли мабуть і не думали, визнаючи учительство до сеї роботи. Однак і та можливість праці в тих читальнях мусить відпасти, коли приведемо собі на думку те, що із зрадниками і ренегатами нема для нас спільної роботи! Ми мусимо невідпущим засновуванем своїх культурних осередків гуртувати мужицтво коло прапора рідної справи і поступу а москвофілам полишити се вдоволене, що мають на папери кільканих читалень з неіснуючими кількадесятьма членами і величавими „годинними соборями“, котрих брехливі описи таки не зможуть піднести їх значіння просвітнього і морального.

Державні желізниці а руска мова.

В посльднім часі ми на наш превеликий жал москвофільські рази унімнути черновецьку Управу руху, щоби не легковажила собі рускої мови і постарала ся о добрі переклади своїх оголошень. Тепер мусимо знов навести один факт легковаженя рускої мови в тім уряді. Осє контролером руху при черновецькій Управі іменовано Поляка з Галичини, Дембовського з тим, що Дембовський де 6 місяців (!!) має навчити ся по руски або волоски. Чи-ж на Буковині нема таких відоміших кандидатів, а конче треба аж чужого чоловіка, котрий ще до того зовсім не знає буковинських відносин? Чи справді Управа руху думає, що рускої мови можна за 6 місяців докладно навчити ся? — З сего вже приміру бачимо, що черновецька Управа руху трактує руску мову в легковажний спосіб на кождім кроці, забуваючи, що се мова краєва релятивної більшости краєвого населення. Се застрічемо також і в тім, що на начальників стацій в чистого руских околицях ставлять людей, котрі і одного руского слова не знають. Наприклад у Вашківцях, де предіць конче треба знати рускої мови, є начальником чоловік, котрий і слова руского не втне! Чи справді вже нема відповідних кандидатів на такі місця? Все нарікали ми на етніславську дирекцію, що то она не допускає до поправки відносин, але бачимо, що й черновецька Управа руху не конче справедливо поступає. Тому ми ще раз звергаємо ся до сего уряду — котрий від 1. липня с. р. має стати цілком незалежним від етніславської дирекції — аби руску мову трактував з більшою пошаною і не легковажив собі єї, як в наведених случаях. Се така справа, що єї легко залагодити, поки ще наші посли унімуть ся висше... При тій нагоді варто би дізнати ся, що чувати з обіцаннями рускими інструкціями для низшої служби, бо доси, оскільки нам відомо, вийшла в руским переводі лише одна інструкція, а їх є загалом велика сила!

При зміні місяця просимо відновити передплату і вирівнати давні залежності, щоби не наступила перерва в висилці часописи.

Адміністрація „Буковини“.

НОВИНКИ.

Просьба. Трох учеників ц. к. П. (рускої) гімназії (один з VI, б, один з IV, б, а один з III, б) не мають чим заплатити оплати шкільної. Позаяк є надія, що ці ученики в II. півроці дістануть добру класу, прошу тому ласкавих добродіїв помочі бідакам і надіслати датки найдалше до 15. марта с. р. на руки підписаного, котрий кождо лепту оголосить в „Буковині“. — *Орест Гам-жик*, ц. к. П. гімназія.

Загальні збори „каси пожиткової і шкільної“, тов. зареєстрованого з необмеженою поручкою для Панки-Забави і Слободзі Комарівців Нових відбулись для 20. марта б. р. о 12. годині в полудне із сідуючим дневним порядком: 1) Звіт діяльності старшини касової за 1903 рік. 2) Перечитані і прийняті бізнесу. 3) Зміна двох членів старшини. 4) Вибір третини ради надзорчої. 5) Вибір касиєра і визначення платні для нього. 6) Вільні внесення і запитання. Всіх інтересуючих ся нашим товариством маємо честь просити о численну участь, а для гостей з Чернівців буде тої днини рано вислана фіра до сторожинецької станції залізничної. — *Іля Гаврилюк* голова.

Товариство українських академіків „Січ“ в Чернівцях. На загальних зборах товариства, які відбулись для 5. марта с. р. вибрано ось який мандат: голова Іван Гоговський студ. філь., заст. голови Ярослав Весоловський манд. прав, писар Яків Голота студ. філь., контролер Іван Рожка студ. філь., бібліотекар Левко Рудницький студ. філь., касиєр Іван Стрийський студ. прав, архівар Едвард Вальнер студ. філь., господар Остап Світлик студ. філь. Заступниками виділових: 1. Роман Цегельський студ. філь., 2. Микола Харжевський студ. філь., 3. Іван Галуцький студ. філь., 4. Володимир Костецький студ. філь. — За виділ: *І. Гоговський* голова, *Я. Голота* писар.

Драматичний кружок товар. „Зоря“ в Чернівцях, устроєне в неділю для 13. марта с. р. в сали „Народного Дому“ в честь 35-тих роковин діяльності славного нашого музика-композитора Николи В. Лисенка „Святої тачини вчор“ з отсею програмою: 1. Вступне слово — виступить Ви. п. проф. др. Стефан Смал-Стоцький; 2. Драматична вистава: „Св. тачина в Гончарівці“ народна опера в 3 актах Квітки-Основ'яненки, музика Лисенка; Ціна місць (враз з податком від карт): Крісла в перших двох рядах 1 K 76 сот., в других двох 1 K 54 сот., в дальших 1 K, партер 44 сот. Початок точно о пів до 8. вечер.

З научного кружка тов. укр. студ. „Січ“. В четвер для 10. с. м. о годині пів до 9. відбуде ся в льокалі товариства відчит т. Р. Цегельського м. т. „Як представляє ся фізична природа сонця в новочасних дослідах астрономічних?“ Вступ вільний. — За виділ научного кружка. *Іван Галуцький* голова

„Союз“. На тов. руских академіків „Союз“ пожертвували п. Дарій Пігулак 2 K, п. X. 10 K, п. K. 5 K, а п. Н. 1 K. За ці щирі датки складає виділ на найбездешнійшу подяку. — *П. Клим* студ. філь. заст. голови, *Платон Мігулак* писар.

Дівоча бурса. На дівочу бурсу тов. „Руска православна шляхта на „Буковині““ пожертвували п. Іван Голота ад'юнкт суд. 5 K і Іля Семача секр. суд. 5 K. Щирі спасибі зложує в імени виділу. — *Памт. Клим* писар.

Зарібки в Прусах. „Плоцке Еха“ пишуть, що сего року виїде із Росії до Німеччини далеко менше робітників, чим давнійше, бо російські власті заборонили їти на зарібки робітникам, які ще не вислужили у війську.

Витяг з тютюну буде можна від тепер кудувати в трафіках. Ся вістка для рішників і огородинів дуже важна, бо той витяг є найліпшим средством до знищення ростинних наслідків, а уміаю уживаний самим ростином зовсім не валять. Розпущений витяг, коли ним кроплять ся ростины, убиває рішучо і швидко каїщі, годі личинки, гусениці, павучки і инше. Витяг продає ся в близьких пушках по 4 кор. за 2 кг., а 8 кор. за 5 кг. netto. Приладжує ся его в 40°

згущенню Вєаіше-го, має отже консистенцію сиропу, а має в собі 9% чистої нікотини, тож треба его уживати в відповіднім розпущенню, взагалі треба держати той витяг в добре замкненом склянці, бо він є для людського організму вельми утрійний.

Продаж „чорта“. Віля міста Липкова в гроденський губернії живе знахар, який на людській дурноті робить знамениті інтереси. Позаздристови ему Вриш тай попросив о научене того ремесла за 50 рублів. Знахар згодив ся і пообіцяв віддати ему одного із своїх 3. чортів враз із дипломом. Одержавши гроші, перебрав знахар свого сина за чорта і післав над ріку. Вечером пішов „майстер“ із своїм учеником в те місце, свиснув на „чорта“. Сей скочив на фіру урадуваного мужика тай поїхав до своєї. Ба, але о півночі таки той динни заявив „чорт“, що він мусить їти до пекла і пішов. Ученик уважав се річню природною і став обурювати ся аж тоді, як до него не приходили ніякі пацієнти, а знахар не сховався вертати грошей за науку. Скінчило ся тим, що „ученик“ із люті підпалив учителя хату, якому не помогли й всі три чорти, а справою заняв ся слідчий судья.

Безуспішна винаходчість. Хто не подібав такого добродія, що вже щось винайшов або бодай є вже на певній дорозі до знаменитого винаходу. Є їх багато навіть між нашими Русинами. До своїх винаходів приважують они звичайно велику зміню: они будуть в стані спожиткувати найдрібнішу марницю та охоронити від всякого нещастя, що щасливим винаходчикам мають принести величезні маєтки — про те нічо й казати. Біда лиш, що ті високі замисли не сповнюють ся, винаходів ніяк довершити або опатентувати а вже продати їх, то ні суди Божа! Таке дє ся почасті і з винаходчиками в Німеччині. В 1902 р. зголошено до німецького уряду патентового аж 27.858 винаходів, а з того опатентовано ледви 10.610, отже 16.848 винаходів відкинуто або тому, що їх вже винайшов давно хто инший, або що не були цілковито переведені.

Науковий фейлетон.

Торговельна організація Бойків Синевідських.

Хто їх не бачив і не знає тих тинових торговельників овочами у всіх більших містах нашого краю? Хто не замітив по містах, а особливо у Львові тих сильних і здорових постатей в чорних або темнобурих гунях, що серед зимы в часі найбільших морозів проводять дні і ночі коло становиск своїх на уличах і площах і ноцують під своїми страганами з кудакон під головою? Всі они уроженці і члени одной громади Синевідська Вижного, в стрийськїм повіті. Одинок се того рода торговельна громада на цілій галичині Руси, одинок торговельна оаза серед широких просторів хайборобського народа.

Звідки они взялись, чи з питоменого руского коріння, чи може они потомками якого чужого племені, що осів колись під Бєсиком на стариннім угорськїм шляху — які причини аложились у них на витворенє тої довголітньої традиції, — на ті цікаві питання нехай відповість історик на основі наукових дослїдів, — я обмежу ся лише на представленю сего матеріялу, який зібрав я на основі кільканайцятїтих близьких зносин з сего громадою так з оповідань єї мешканців, як і з власних спостережень.

Село Синевідське Вижне положене в романтичній окресности на самім вступі в скільскі Карпати, там де Онір вливаєсь до Стрия, становить границю між Стрийщиною а Скільщиною і числить після послїдної конскрипції 3271 мешканців. — Нині Синевідське велика осада, найбільше село в стрийськїм повіті і богато тут вже є напильного елементу, особливо Жидів і Німців, при тартаку, складаї дерева, каменоломі, желїзничї державній і промисловій желїзничї вузакоторий, що веде з відси до Корчина і Крушельниці; нині Синевідське має вже характер місточка повного руху, особливо в літї, коли рікільки заїздять тут вже і значне число літників за дїя здорового гірського воздуха і знаменитой кушели в Опрі.

Та помімо сего корінне автохтонне населєне Синевідська представляє тут ще поважну і переважачу цифру 2700 душ, а велика мурована церков і гарний поверховий будинок головної чотироклясової школи з руским язиком викладовим, поміщені побіч себе на високім узгірїю серед села, надають ему і на внї руский характер.

Коли від сего загального числа відшнїбнути число жіноцтва, дїтий і недолїтків, одержимо число мушчан способних до заробкованя в висоті більше менше одной тисячки і се буде контингент, з котрого рекрутують ся торговельники, звїстні під назвою „Бойків Синевідських“.

Гандлюєме вже більш пятаста років, від коли стоїть Синевідське — відновість Бойко синевідський, коли его поспитати, від якого часу веде Синевідське свою торговлю. — Не знаю, як довго стоїть Синевідське і о скілько правдива тая цифра, — однак правдою єсть, що від коли сягає паміть людська і перекази з покоління на покоління, існувала в Синевідську торговлю овочами і переходила традицією з роду в рід, з одного покоління на друге.

Торгували і торгують Синевідчани головню овочами, отже черешнями, вишнями, сливками та орїхами, — а крім сего ще бриндзем, сиром, пренарованям з сира домашнього і кушного ементальського (на сей артикул покупи переважно за границею), а крім сего ще і деякими дрібнішими артикулами, як ялівцем, павиними пірїями і т. н. Організація торговельної лежить від вінів в компанїях, опертих на своєріднім праві звичаєвим.

Компанїї єуть двоякі: більші і меньші. — Більші компанїї організують дукни — богатші синевідскі газди, таких компанїй буває річно 8—10, а числять з них кожда річкородне число участників від 15 до 50, а часом і до 60. (В р. 1903 було таких компанїй 8 з загальним числом около 250 участників). — Меньших компанїй буває около 20, — числять они від 6 до 15 членів; — число шести участників становить звичайно найнижшу границю. — Таким способом стає річрічно до торговлі в Синевідську 600—700 людей. Компанїї організують ся річрічно по новім році в місяці січні. — Більші компанїї торгують всіма вишолоденими више родами овочів, меньші звичайно лише сливками і виноградом. В загальї сливки і виноград становлять головний і найважнійший предмет торговлі.

Організація компанїї наступає на основі устної умови. На письмі умови спілкової не споряджувано дося ніколи і ніхто чужий до інтересу сего ніколи не мішав ся.

Не всі спілники вкладають в спілку капітал. Взагалі лише розмірно мале число участників компанїї дає капітал, — значна більшість дає лише працю. — В компанїї приміром, котра числять 60 участників, дає п'ять або шість капіталів, процї вкладають лише працю. — Вклади капіталу не єуть звичайно великі, — найбільше по кілька тисячів корон, що єсть дуже мало в порівнянню до скількості товару і загального торговельного обороту спілки. — Зложений спілниками капітал вистає звичайно на оплату становиск торгових і перші закупки, — на дальші закупки мусить компанія позичати і для того в торговлі Бойків відграє кредит перворядну ролю. — Кредит сей, его трудність і коштовність відбивав ся через ряд літ дуже тяжко на інтересах поодиноких компанїй, — був се кредит переважно жидівський; лише більші компанїї затагали позички в Касї шадничій в Стрию або в Товаристві задатковім стрийськїм. — І се однак був кредит не вигідний і лише для малої части приступний, — бо затагала его не компанія яко така, а поодинокі члени маючи відповідний маєток особистий. — Загал весь торговельщиків мусїв користати з кредиту жидівського. Був се кредит лихварський в цілім значеню сего слова — знаю сам случаї, де плачено від 20—50%, найнижший процент був від 15—18%, — таким способом львиная часть зиску ішла в руки лихварскі. Видачи тоє, я перед трома роками намовив Синевідчан зашнїувати касу Райфайзена, а коли побачив вже на перших зборах в Синевідську велике заїагерованє справою, зрозуміне власного інтересу, приступив я безпоровочно до заснованя і введення єї в жите. На початок удалось нам узискати кредит розмірно високий, бо

10.000 кор. в Банку краєвїм, а 10.000 в Гал. Шадничї у Львові.

Каса в совїєтвих руках касиєра п. Григорія Ілюка, директора школи головної і уроженця Синевідського, розвилаєсь дуже гарно. Сего року обернула она наїталом 258.000 кор. і нині заспокоює потреби кредиту компанїй. — Що більше, Синевідчани научились вірити в свої власні сили і складають зиски до Каси на оцадність, через що сила кредитова єї росте. — Нині єуть газди, котрі мають по кілька тисячів корон оцадностей — в своїй касї.

(Далї буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Лисенкове свято в Петербурзі. В середу 2. марта пошанували 35-ювїлей Лисенкової творчости також і земляки, що мешкають далеко від своєї України в Петербурзі. Весь вечер, який відбув ся в сали „Благородного собрания“ заняли композиції славного ювілянта. Крім солї і дуєтів виконано на концерті і симфонїчні нумери: увертюри і сцени з опери „Різдвянна Ніч“ сцена із опери „Утоплєна“, а також велику кантату із солами, хорами і оркестром „Воть пороги, місяць сходить“. Виконанє продукцій спичивало в руках перших співучих ед як — царскій солїет і перший віончелїст на всю Росїю. п. А. Вержбилович, панї Подїзова, Орель, Феодоско Гловєцкая, Ларїна, Петренко, д-дї Морской, Чупринніков, Кадров, Григорович і Майборода, тож не дїво, що місцеві творці Лисенка, з якими петербургська публіка доперва в перше познайомила ся, здобули собі єї рішучо і буди причиною невгавачих овацій.

Економіст. Місячник економічно-господарський, орган стоваришенє заробкових і господарскїх. Р. 1. Ч. 2. Проєю симпатичну і так потрібну для нас часопись мали ми вже нагоду сказати від себе декілька слів. Тепер по виходї другого числа „Економіста“ вважамє за потрібне знов замїтити дещо про сей місячник, а то з тих причин, що нам дє сего часу бракувало економічного органу, на сторїнках якого порушувало бм і обговорювано б як теоретичні, так і практичні питання із сфери національної економї; отже годї не звернути уваги ширшого загалу нашої суспільности на сей поважний орган. Там більше, що „Економіст“ редагує ся як найліпше і в нїм порушає ся найживійші сучасні питання. Так пр. в 2. випуску „Економіста“ находимо дуже цікаву розвідку д-ра Евгєна Олєсницького про організацію Синевідських Бойків, які є до тепер єдиною нашою торговельною оселею. Щоби з нею познакомити і наших Вишчитачів, перепечатаю єї і в нашій часописї. Отже сподїємо ся, що судьба „Економіста“ не буде подібна до судьби попередних економічних руских органів, що цілком залежить від нашої суспільности, яка всіма силами повинна пошпирати се видавництво морально, а передовсім матеріяльно. Час нам зрозуміти всю вагу економічних чинників в нашім житю і розважійше стати до сїї справи. Друге число „Економіста“ з 29. лютого 1904 р. містить в собі: Прикрї відомїди на драждливї питання, „Ортодокс“. — Торговельна організація Бойків Синевідських, др. Евгєн Олєсницький. — Розвій селянських господарств в східній галичинї 1848—1898, др. Мосїф Олєсєєв. (Дальше). — Краєвий Союз ревізійний. — Статут Товариства „Краєвий Союз ревізійний“ у Львові. — Союз Сїлкових Крамниць в Англії. — Немає дїя без борби... др. Кость Левицький. — Господарскі обрахунки і калькуляції, Гл. (Дальше). — Про зміну статутів стоваришенє кредитових задля цілєг податкових, др. Кость Левицький. — Під розвагу нашам хайборобам з нагоди зближаючих ся весняних засївів, П. Р. — Заробкова еміграція. — Кілька уваг в справі крамниць, Ф. Г. — Помагаймо собі самі, бо ніхто нам не поможе. — Оповідєне „Краєвого Союзу Кредитового“ у Львові. — Рух товариств кредитових, належачих до „Краєвого Союзу Кредитового“ з 31. січня 1904. — Де що купувати. — Цїни збіжя і плодів господарскїх. — Оголошенє. Редакція, адміністрація і експедиція: Львів, рынок ч. 10 I. поверх. Передплата на цілий рік 5 корон. Поодинокє число 60 сот.

Належитість за Оголошення за один раз:

1 Га сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на цілий процент після скількох уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енденберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новости у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Капелюхи для панів, хлопців і дитий з фарбах. — Самостійна продаж з п. к. надвір-ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрик. — Цилиндри і кляки в найновіших фасонах.

Шали в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дитий.

Парасолі Entout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрики — шовкові і пів шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних фарбах, останньої новости. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дитий. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорозших до найдешевших. — Палички до проходу для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі апарати до гри Lawn Tennis.

Кальози Storm Stippere найліпші тукраві як і заграничні фабрики. Самостійна продаж з патентованими підшвами, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожи в найбільшій виборі.

Товари обузні. Склад з Гюдіярекої фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найславнішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreux Bokseal, Glacé, локерів чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дитий. Lawn tennis черевники, чоботи і пів-черевники

Кияпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевики домові і до виправ гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукраєвих і заграничних фабрик. Кожного місяця новости Dersina і найліпші „Genres“.

Мужеске біле, найліпшої як-сти біле і в модних барвах, англійські вестіри, піки, полотняне і в шифону. Ковнярики і маншети найновішою фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дитий, сорочки для накопленників системи Дра Лямана, сорочки і каштанки еткові до осушувания поту.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведење

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу п. к. технологічного ремесельного музею у Відни, і записаного судового знатока

поруває

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дитий.

Замовлення виготовляється ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Оповідка.

Загально знана фірма

Ілія Майнль у Відни

(Julius Meinl, in Wien)

основана в році 1862

найбільша і найстарша тор-
говля кави і какао, отворила

В ЧЕРНІВЦЯХ,

при ул. Ратушевій ч. 17

велику Філію для Буковини,
і просить умильно Вп. П. Т.
Публику о ласкаве поперте.

Жадайте цінники і брошури!

Все те доставить ся Вам даром і
оплатно під вказану адресу.

11 (1—3)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланню задатку разом з шіфкар-
тою дістане, іде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поруває
ся задатки завчасу посилати, бо тоді дешевше коштує. Всі писма
(листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 п.)

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ ВЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси
за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича
I, II, III, IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більших закупів опускає ся
значний рабат. (0—0)

Православний

МОЛИТВЕННИК!

для молодіжи,

е до набути

в Папірни „Рускої Весіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане
10 проц. рабату.Великий склад
ДРУКСОРТІВ

для

шкіл народних
урядів парохіяльних
так для гр.-ор. як і гр.-кат.
дістати можнапо дуже дешевій ціні
в друкарні

„Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

(0—0)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Концес. бюро оголошень

І. Фурмана передтим Нуссбавма
в Чернівцях ул. Нохановського ч. 5.

получило власну стацію телефонічну число 166.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим податком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ве застережене. — Рекламації неопе-
чатані відні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	„	—
„ чверть року	5	„	—
„ місяць	1	„	70

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Війна а фінанси.

Російсько-японський конфлікт буде коштувати Росію незвичайно дорого. Коли прийняти на увагу, що на війну з Турцією в 1877 і 1878 роках Росія зробила видатків на суму поверх мільярда рублів, то можна з певністю сказати, що теперішня війна цілком знищить фінанси російської держави. Річ в тім, що терен війни надзвичайно невигідний для Росії. Для повної окупації і охорони самої Манджурії потрібно не менше як пів мільйона війська. Ся армія мусить жити в безлюдних місцевостях далеко від центра Росії. Отже доставка провіанту сполучена з великими труднощами і розходами. Крім того на водах Спокійного океану мусить Росія завжди тримати сильну боеву флоту; в середній Азії мусить вона змобілізувати також значну частину свого війська в виду англійської експедиції в Тибет. На случай конфлікту з Англією Росія мусить привести свої порти на чорнім і балтійським морях в боеву готовність. Мало того, російське правительтво заявило, що не думає зрікати ся участі в розв'язанні македонського питання, отже можливо, що прийде ся і на півдні зарядити мобілізацію військ. Як бачимо, становище Росії досить критичне і їй бракує в с'їм разі не так жовнів як грошей.

Розходи Росії величезні — а де, запитаємо, жерела для покриття їх? Актива державного банку виносить 913 мільонів; коли навіть припустити, що весь той капітал мимо пасиви поверх 300 мільонів можна буде з'ужити на війні розходи, то все-ж таки стан річий і в

такім случаю не буде досить відрадіним. Після закону 1897 р. вимагає ся, аби банкноти покривали ся бодай на половину готівкою золота або срібла. Тепер в Росії циркулює банкнотів на суму 680 мільонів, отже для покриття їх потрібно із вище означеної суми в 913 мільонів відложити 340 мільонів, значить, остає ся 573 мільони, які російське правительтво може повернути на війні цілі. Але питання в тім, як повернути? Чи видавати просто золото, чи випустити відповідне число банкнотів. Те і друге не раціональне. Оплачувати війні розходи безпосередно золотом — значить випускати із своїх рук значну частину золотої готівки без жадної надії повернути її коли будь-назад. Випустити-ж банкнотів на суму 573 мільонів, тоді коли вже є на суму 680 мільонів, значить обнизити курс російських державних банкнотів.

Остає ся ще — бюджетова економія, підвищення державних податків і надзвичайний бюджет. Під першу рубрику можна підвести: зменшене видатків на будову залізних дорог і на просвіту. На будову залізних дорог призначено в прелімінари на 1904 р. 216 мільонів рублів; але при теперішнім стані річий зменшити видатки сего роду — значить викликати промислову кризу. Мало того, тепер в виду можливості конфлікту Росії з Англією є колючою будова Ташкентської залізниці, яка мала-б велике стратегічне значіння. Розходи на просвіту і на культурні цілі в Росії так незначні, що зменшити їх годі.

Що до підвищення державних податків, то мусимо сказати, що

така міра могла би часово побільшити капітали, які-б можна було повернути на війні цілі, але незабаром населене Росії, яке і так стогне під тягарем податків, вже було би не в стані платити навіть якісь державні податки. В прелімінари на 1904 рік відступлено на ріжні надзвичайні розходи — 12 мільонів, отже можна з певністю сказати, що їх з'ужиткує ся на війні розходи, але така незначна сума мало що допоможе.

Скажемо тепер дещо про надзвичайний бюджет, який виносить 212 мільонів. Треба сказати, що економічна і фінансова практика Росії показала, що будова залізниць на всякий случай в значній мірі причиняла ся до розширення сфери грошового господарства в Росії і до підвищення спосібності населення до плачення податків, отже з'ужитковане сеї суми виключно на війні цілі відоб'є ся шкідливо на промислі російської держави. Мало того, задля технічних причин мусить Росія зробити великі закупки ріжних орудий за границею, а се також вплине шкідливо на російський промисел.

Словом, коли-б навіть припустити що активи державного банку на суму 913 мільонів будуть всі видані на війну та коли прибавити 212 мільонів, які стоять в прелімінари під рубрикою: „надзвичайні розходи“ — то вийде, що в Росії до розпорядимости є лише 1.125 мільонів, а доповнити сю суму позичками у других держав безсумнісно не можна, бо яка держава схоче ризикувати свої капітали? Так, що коли Росію буде коштувати війна більше як мільярд (а вона безсумнісно буде

коштувати два рази стілько), то наступить повна фінансова криза без огляду на те, чи Росія побідить чи ні.

Вкінці цікаво приглянути ся причинам симпатій і антипатій європейських держав до воюючих сторін. Як відомо, з Росією симпатизують Франція, Німеччина і Бельгія, а з Японією — Англія і Америка. Низше подані цифри об'яснять нам походжене сих симпатій. В російські підприємства вложено капіталів французьких — 7 мільярдів марок, німецьких 3 мільярдів марок, а в руках бельгійських капіталістів знаходиться велика частина російських державних паперів. Протівно, в японські підприємства Франція і Німеччина вложили не так велику суму, а то: перша 12 мільйонів франків, а друга 85 мільйонів. Крім того, торгові інтереси названих держав також вимагають, аби вони стали по стороні Росії; так, в останніх часах вивезено до Росії товарів із Франції на суму 39 мільйонів франків, із Німеччини на 300 мільйонів франків, тоді коли до Японії Німеччина вивезла в 1902 р. товарів лише на суму 49.700.000 марок (1% всего вивозу із Німеччини), а Франція на 10 мільйонів франків (1/4% всего вивозу із Франції).

Протівно в інтересі Англії і Сп. Держав є, аби Японія побідила Росію, бо Японія являє ся добрим ринком для англійських і американських товарів. Так в 1902 р. вивезла Англія до Японії товарів на суму 96 мільйонів (ен — 2 1/2 кор.), а Америка на 129 мільйонів (1/4 всеї внішньої торгівлі Японії). Було-б однак помилкою думати, що в ся англійська еуспільність рішучо стала по сто-

Наталя з Озаркевичів Кобринська.

Хмарниця.

(Конець.)

Матія Михайлового сусіда захопила туча з кіними і возом у полі під самим лісом. Вітер мів пороком в очі, завертав віз, блискавка і громи пуджали коні. Мусів спустити ся на волю божи; відчиняв від воза коні, причепив до драбини, а сам сів під віз, аби перебути лиху годину.

Аж чую: застогнав ліс — вітер же-не, дерева гнуть ся як колосе в полі.

Шум, ломіт, лоскіт, страх хапає за груди, серце перестає бити, а грім за громом ціляє. Хмара стручає хмару, а нараз не видно стало ні хмар, ні ліса, ні поля, лиш гук, шум тай вода.

Поволи дощ ослабав, робило ся тихше, а холодний, чистий, прозорий блеск заливав воздух.

Ровами плила вода, по небі пересували ся легні, білі хмарки, сонце обтирало заплакане лице. З поля тягнуло свіжістю трави і цвітів, лани збіжа гейби купали ся у чистій воді втішні, що туча їх не доторкнула, лиш змучила і зосмішвала ліс.

Галузе поломане, обдерте листе лежало купами перемішане з ледом. Одні дерева повиривані з корінем спирали ся на міцніших своїх товаришах і привалявали їх своїм тягарем. Інші крайні лежали до гори корінем у ровах води, що

з гнівом, гуком і трудом продирали ся через покладені їй запори.

Матія довго не міг прийти до себе, оглядав ся, якби сам собі не вірив, що він живе і нічо йому не стало ся.

Зітхнув глибоко і перехрипав ся. Вокруг него було так тихо, спокійно, що якби не мокре шмате, не переполохані коні тай неполоманий не збитий перед его очима тучею ліс, то вдилюби ся ему, що лише страшний сон его мучив.

Коли се щось ударило в саме чоло. Грудка леду як голубяче яйце лежала коло его ніг.

Він підніс — і розкусив: а там було чотири листки: яворовий, клиновий, осиковий і смерековий.

Матіас Бляк.

Сьвіт і житє.

(Дрібні історії.)

І. Приятель.

Знали ся від найраншої молодости. Від хвилі, як вперше убрали сподія та з дітьми по дорозі вганяли, були оба всі разом. Як стали трохи старші й більші — сиділи разом на одній лавці шкільній. Як бродили що — то бродили разом і ділили ся обоємним горем і втіхою спільною.

А відтак у сьвіт вступили, подали собі дружні руки і йшли нім о поруч себе і однаково гляділи на все нове, що розкривало ся перед їхніми очима і так з'єдинені мов Кастор і Полукс задумували вони розпочати житєву борбу.

Аж тут прийшла жєнщина в своїй незакритій змисловості і — один приятель зраджував другого.

І так розійшли ся їхні шляхи.

II. Талант.

Час минувший:

Подовгастим, майже діточим письмом писав великими буквами на першій своїй творі, в яким змалював самого себе і свої найкрасші думки:

„Вибю ся на верх!“

При тім займали ся його великі очі серед хорого, запалого облича жадною, сьвятий поривом творчости і придбання слави та безсмертности.

Із жєвріючим зором з'їдав свій скупий обід, який складав ся лиш з кусня хліба із сиром.

Час теперішній:

Твір його покінчений вже давно, але люди його не зрозуміли, висміяли й викинули.

А однак він хотів дати їм те, що мав найкрасшого, слова описував про-вию власного серця.

Не зрозуміли!

Вечірна година. Він стоїть біля перекладної реставрації і жадними очима глядить через вікна до середини і дивить ся, як всі діють, заїдають — а він голодує. По його обличчю перебігає тиха усмішка, а уста шепчуть: майже без думки слова:

„Вибю ся на верх!“

Наче в лихорадці, валяючись із ніг, зайшов до хати, лягає на постіль і примикає очі. Радби заснути, але він такий голодний, страх голодний.

Рано найшли його в віжку мертвого. Вмер з голоду.

Час будучий:

Аж довго після його смерти зрозуміли люди значіння його творів тай стали на випередки читати той твір, над яким він помер із голоду. Про се однак люди не хотіли й слухати лиш говорили: „Дивіть ся, ми поважаєм наших письменників, ми вміємо їх оцінити й пошанувати“.

І виставили заголодованому великий пам'ятник із його портретом, а під ним вирізали слова:

„Вибю ся на верх!“

Пам'ятник зроблено із найкрасшого мармору а написе визолочено. Дали пам'ятник тому, що за життя не мав що їсти.

Переклад Я. Вес...

роні Японії. Не треба забувати, що всі європейські держави, а насамперед Англія задивляються на Азію, як на добрий кавалок землі для експлуатації в власних інтересах, тому то зріст японської торгівлі і техніки дуже неприємно вражає взагалі всю Європу а Англію з окрема.

Рада державна.

Засідання Ради державної розпочалося доперва 8. с. м. По погодженню відповідних формальностей, зложили нововибрані посли свій посольський обіт, а відтак забрав слово міністер-президент др. Кербер і запевнив, що австроугорська держава, яка завжди старає ся о удержанні миру, заховала свою нейтральність що до російсько-японської війни. Далі бесідник перейшов до відносин на Балкані і поклявся на недавню дискусію в делегаціях, в якій австрійське правительство виразно зазначило своє становище супротив подій на Балкані. Порушивши македонську справу, др. Кербер заявив, що правительство не хоче і не буде нічого тайти перед населенням про небезпеченство війни на Балкані, але поки що такої небезпеки нема.

Зазначивши потребу розпочати торговельні переговори з другими державами, міністер президент перейшов до внутрішніх справ і заявив, що просвітним домаганням Італійців правительство уже вдовольняло, тим що рішило оснувати правничий виділ на італійським університеті в Ровередо. Відтак бесідник указав, як важкі справи мусить залагодити Державна Рада.

Неполагоджена цлова тарифа, так важна для торговельних трактатів. Не полагоджено прасового закона. Нині — заявив др. Кербер — правительство просить о ухваленні контингенту рекрута, яке незвичайно потрібне задля загально-го подожження в світлі. В кінці бесідник побажав, аби в інтересі населення політики закинули радикалізм, та щоби умірковані сторонництва узяли переважачий вплив серед населення і кінчить свою промову покляком до всіх стороництв, щоби вони взяли ся до реальної праці.

На внесеніе п. Крамаржа ухвалено перевести на однім із найблизших засідань дискусію над промовою президента міністрів. Далше наступило відчитуване інтерпелляцій і внесеніе, між якими було багато нагих обструкційних внесеніе молодческого клубу. По відчитанню впливів приступлено до дискусії над наглим внесеніем Шіленого в справі експесів підчас обходу соколів в Іглаві дня 17. червня 1902 г.

В кінці засідання міністер просвіти др. Гартель виіс проект закону про заснованіе самостійного виділу правничого з італійською викладовою мовою в Ровереді, по чім засіданіе замкнено о год. 6. вечером.

Коло польське мало довшу на раду, в котрій остаточно припорушено гр. Дідушицкому в дискусії над промовою Кербера говорити іменем кола. З свого боку Дідушицкий заявив, що польські коло обіцяло попірати др. Кербера за двоюку ціну: 1. політичне поведеніе правительства в краю; 2. доведене парламенту до ладу. Перше услівіе сновнено (Поляки розпоряджають в Галичині, як хочуть. — *Ред.*), а другого услівіа хоч і не виконано, то стало ся се не з вини правительства. Бесідник закінчив заявою, що промовляючи в імені кола, він буде жадати лише окликання парламенту по святатах і зміні регуляміну.

3 угорского парламенту.

На однім із послідних засідань угорської палати послів президент міністрів гр. Тіса поставив внесеніе в справі провізоричної зміні регуляміну. Сим внесеніем гр. Тіса показав карти своєї гри і перестав на далі бавити ся в таємниці. Цікаво спізнати слова гр. Тіси сказані ним ще з початку своєї діяльності як президента міністрів,

що він використає всі можливі способи, які не виходять поза межі законів конституції, аби тільки зломити обструкцію. Але як відомо, Тісі не вдало ся так легко побороти обструкційстів, він тепер признав необхідним для здавлення обструкції перевести зміню регуляміну.

Після тої зміні, яку провектує гр. Тіса, всякі пильні справи, як бюджет, контингент рекрутів і т. п. мають бути залагоджені в найкоротший дорозі, отже потрібно буде визначати комісіям певний речинець для предложенія звіту. По впливі такого речинця не вільно булоб вже вести нарад над законами. Що до третого читання, то воно має відбувати ся зараз же по переведенню докладної дискусії. Внесеніе на відбуваніе тайних засідань і бесід, якими має ся на цілі проволікати дискусії, не допускають ся. Мало того, після проектованої гр. Тісою зміні регуляміну, президенту палати вільно послів, що відмавляють послух і нарушають спокій, видалити із салі і видати в сій справі відповідне зарядженіе. Отсе в коротких словах проектована гр. Тісою зміню регуляміну. Очевидно, як ми уже і казали, президент міністрів заміряє в сей спосіб зломити обструкцію. В послідних часах він навіть досить рішучо загрозив обструкційстам, заявляючи, що хто стоїть на перешкоді розвитку мадярського народу, той (читай обструкційсти) мусить бути силою усунений. Питаніе лиш в тому, чи дасть ся ему переперти сей внесок, але що до сего, то можна сумнівати ся. Се внесеніе ліберальна палата прийняла з одушевленіем і оплесками, а опозиція бурливими криками і протестами.

Взагалі треба сказати, що обструкційсти мимо погроз з боку правительства не думають поступити ся ані о один крок. Протипно, коли іменовано гр. Куен-Гедерварі през. міністрів а latere, то вони підняли страшну бучу і найенергійніше заперотестували проти сему цісарському іменованню.

Росія й Японія.

З поля борби.

Крім бомбардування Владивостоку, яке виконали Японці 6. с. м., на Далекім Сході не стало ся нічого дуже важного. Владивосток є портом, який побіч П. Артура має головне значінє для Росії на Сході. Здобула его Росія в 1860 р. і в послідних часах старанно уфортікувала, однак він не є такою сильною позицією, як Порт-Артур. Владивосток має 30.000 мешканців; із них одна третина — се Корейці та Хінці. Можна думати, що атак на Владивосток виконав славний японський генерал Того, бо під Порт-Артуром був в послідних часах спокій. Атак японської флоти на порт в Владивостокі все еще не сходить з публичної дискусії. Питаніе в тім, з якою ціллю робили Японці сей атак. Знаючи догадують ся, що сей крок Японців мав на цілі улепшити висаджуваніе японського війська і его концентрацію. При бомбардуванні Владивостоку Росіяни не понесли великих страт.

Телеграми.

Берлін. Доносять тут до Berliner Tagblatt-у, що японська ескадра бомбардувала знов Порт Артура від дня 5. до 8. с. м. і заподіяла в порті значні шкоди. Ретвізан має бути на ново цілком знищений, а так само мають бути знищені вартетати і військові маґазини, що лежать близько порту. Всі дома в тій часті міста мали погоріти.

Відень. Ескадра російська з під Владивостока під проводом капітана Райценштайна вишліла на новне море, щоб зійти ся з флотою японською. По дов-

гий битві японська флота мала віднести свійтау побіду.

Відень. Куропаткін виїжджає на терен війни вже в субту. Куропаткін мав висказати ся перед одним дипломатом, що війна може протигнути ся зо два роки.

Нью-Йорк. Дня 4. с. м. прийшло в північній Корей до битви між Росіянами а Корейцями. Росіяни по страті 30 людей пошули ся за Ялю.

Льондон. Dailytelegraph оповіщує, що відділи Японців стали машерувати з над ріки Ялю і заняли місто Феногвангтшені. В 70 милевім віддаленію від Нютшванг стоїть в Млауанг і Гайтшенг 35 тисяч Росіїн в сильно укріпленім таборі. Там буде зведена рішуча борба на суші. Кілька менших борб вже зведено і то з утратами для Росіїн.

Школи в Японії.

Американський сенатор Pittegren повернув недавно із подорожі по Японії і виражає ся з подивом про зріст цивілізації і народної просвіти в Японії. Він говорить, що японські публичні народні школи провадять ся на взір американських. В них окрім наук звичайних робить ся всі можливі способи до вихованія дитий в патріотичнім душі. В Японських школах іще змалку учать військових вправ, а діти, які мають 12 років, відбувають военні вправи публично. В публичних школах релігії не учать, подібно як і в Америці. Взагалі треба сказати, що нарід японський, а з ним і військо японське є виховане в душі поступу і свободи, тому не диво, що маленька Японія дає таку добру науку Росії, яка числить 140 мільонів населенія.

Бури проти Японців.

Російські часописи оповіщають, за „Самарською Газетою“, що Бури почали вже узброювати ся, щоб стати до помічи Росіянам проти Японців. 50 таких Бурів прихильників Росіїн мало уже після снів названої газети поїхати через Самару на Далекій Схід. Мало того, ся газета подає навіть опис вишнього виду Бурів, „високі, браві молодці звертали на себе увагу всіх і робили дуже приємне вражінє“. Від себе мусимо додати, що колиб тепер вірити російським часописам, то мусів би незабаром весь світ стати в ряди славних російських воляків.

Отвореніе каси в Мезі.

В неділю дня 6. с. м. відбуло ся торжественне отвореніе Каси позичкової і щадничої, товариства зареєстрованого з необмеженою порукотою для громади — Меґа. Крім тутешних громадян прибуло на се святю досить сторонних людей, так, можна було бачити тут делеґата із Черновець — Льва Когута, урядника „Селянської каси“, пароха із Лукавець О. Маланчука, п. надуч. із Мігови — Данчула, п. учит. із Мігови — Мандрика, даскала лукавецької парохії п. Лупашку, і само собою розуміє ся, що і місцевого учителя п. Шлемку, з ініціативи котрого і засновано касу в Мезі. Прибули також селяни із сусідних сел, як із Давіден-Зруб, з Волоського Ванілова із Лукавця і із Полян. О 2½ годині по полудни місцевий учитель п. Шлемко отворив загальні збори і уділив слова п. Когуту, який в довшій бесіді змалював докладно теперішній стан нашого селянства і вказав на можливі способи до визволення его від експлуатації чужими елементами. Бесідник між иньшими зазначив, що поміж масою других причин до злого економічного становища нашого селянства в дуже а дуже значній мірі причиняють ся саміж таки селяни, а то їх піянство, нерушливість і ворожнеча до шкіл. Коли бесідник починаючи з часів рабства змалював історію боротьби робучого люду за своє ествованіе і вказав на фактах, що він завжди визволяв себе своїми власними силами, отже і тепер мусить енергійніше стати до піднесенія свого власного добробиту — то се зробило таке вражінє на присутних селян, що один із них закликав: „Ветид млавим Русинам!“ Сей поклик має тим більше значіння, що до „Каси“ в Мезі пристало щось около 30 люду, тоді коли число всіх громадян виносить около 120. Відтак перейдено до пояснюванія значіння

кас, як важних чинників для економічного житя руского народу. По бесіді п. Когута забрав слово о. Маланчук, бажаючи новозаснованій касі найліпшого розвитку і остерігаючи селян перед ріжними сварками і процесами, які в сих околицях дуже численні і страшенно нищать селян. Далі говорили п. надуч. Данчул і п. уч. Мандрик покликуючи присутних членів каси і взагалі всіх селян до єдності і згоди і вказуючи на конкретних примірах вагу єднанія нашого селянства. По промовах слідували дискусії над точками дневного порядку і дотичні ухвали а то: ухвалено, що найбільша сума поодинокіе владені щадничої не сьміє більше виносити як 1000 корон, а оборот касового капіталу обмежено поки що на 10.000 корон. На внесеніе п. учит. Шлемки ухвалено аби райфайзенська каса для громади Меґа вступила в члені „Селянської каси“.

Далше слідували такі точки дневного порядку: вибір старшини ради надзорчої і касєра. Головою зівстав вибраний місцевий учитель п. Шлемко а решту членів старшини — 5 вибрано з поміж старших господарів, до ради надзорчої вишло 3 господарі, а касєром зівстав вибраним один молодий господар. Тут не можна поминути того, що коли почали були радити над там, яку платню назначити касєрови, то вибраний касєр ветав і заявив, що він зрікає ся всякої платні. На тім порядок дневний вичерпано і збори о півдо 10-ої вечером замкнено. Мусимо еще додати, що парох в Мігови а рівночасно для Меґи о. Мунтан з причин від него незалежних не прибув на збори, але за то листовно побажав членам новозаснованої каси як найліпшого розвитку і висловив свій жаль, що не міг прибути на се так торжественне і важне для громади села Меґи святю.

По замкненню загальних зборів го-стинний пая учитель Шлемко запросив сторонних гостей до столу, при янім гості в приємних розмовах провели дов-ший час.

Телеграфон.

На послідній всесвітній виставі в Парижі демонстровано телеграфон, винайдений данським інженером Пульзеном. Сей апарат викликав велике зацікавленіе не лиш серед ширшого загалу публки, але також і серед техніків-спеціалістів. Едісон приглянувши ся конструкції грамофону, заявив отверто, що не може тут бути й мови про порівнаніе его з грамофоном. Телеграфон утворює всякий голос, навіть найтихіший звуки при помічи сталєвої магнетичної пластинки. Три роки тому назад ему до досконалости ще багато бракувало; передовсім число звуків, які міг передавати, було обмежене. Тепер ся недостача усунена; в конструкції телеграфона зроблено багато улпшеніе, так що він являє ся дійсно одним із найбільших наукових винаходів послідних часів, а при тім буде він мати широке практичне приміненіе. Хочете приміром написати кому небудь довгий і докладний лист, але у вас на жаль нема часу. Для сего треба тільки сісти до телеграфону, вложити в апарат бляшку і сказати через трубку все потрібне хоч би й найшвидше. Коли бляшка вже діла списана, то про те дає знати дзвінок в апараті, але ви не звертайте на се увагу — це може наслати цілу пачку поштів! Потім треба повернути бляшку. На другий бік і мож розказувати далше. Коли все сказано, тоді бляшку сю, яка, треба сказати, незвичайно легка, відсилає ся поштою. А адресат вкладає еї в свій телеграфон і вислухує все з найдекладнішими інтонаціями вашого голосу. Але на сім практичне значінє телеграфону не обмежує ся. Ви ідете приміром із дому, а знаєте, що до вас має хто небудь прийти, тож звертаєте ся до свого апарату приміром з такими словами: „Я пішов за дідом — верну домів пізно; прошу сказати мені через телеграфон“. Ваш гість довідає ся про се через апарат і з свого боку передає вам відомости про все, чого ви бажали.

Безуслісно значінє сего винаходу не обмежить ся на таких звичайних приміненях. Тут наведено сі приміри для того, щоби показати, що телеграфон буде мати велике практичне значінє навіть в самих найзвичайніших случаях.

Телеграфон відрізняє ся від грамофону тим, що передає звуки з найбільшою ясністю, а голос з усіма інтонаціями і відтінками, а грамофони сего як раз не достає. Причина сєї різниці полягає на тім, що бляшка грамофону при помочі механічного процесу отримує так сказати матеріальні відтінки звукових хвиль; тоді коли на бляшках телеграфона утворюються сліди звуків магнетичні, цілком невидимі очей. Як чутливий телеграфон до найменшого руху в повітрі, можна бачити із слідувачого: із Дрезни аж до Копенгаги було передане через телефон зітхане; причім телеграфон, сполучений з телефоном, передав его присутнім з поразливою ясністю і довладністю.

НОВИНКИ.

Просьба. Трох учеників ц. к. II. (рускої) гімназії (один з VI. б, один з IV. б, а один з III. б) не мають чим заплатити оплати шкільної. Позаяк є надія, що сї ученики в II. півроці дістануть добру класу, прошу тому ласкавих добродіїв помочти бідняка і надіслати датки найдалше до 15. марта с. р. на руки підписаного, котрий кождо ленту оголосить в „Буковині“. — *Орест Гандяк*, ц. к. II. гімназія.

Товар. „Буковинський Боян“ устроє в суботу, 12. с. м. в великій сали „Нар. Дому“ великі сходи з богатою і дуже цікавою програмою. Зпо серед інших інших несподіванок і забав, які особний комітет забавовий призначив на сї сходи, буде становити найголовнішу точку програми „Живий Дневник“, якого уложенем і зредагованем займався найславніший літерати і редактори черновецької Русь. В „Дневнику“ сїм знайде кождий найновіший і найвірніший вісти не лише з широкої європейської політики, але і з нашої вузкої вітчизни, себто Буковини, відносини котрої піддасть „Дневник“ хоч вельми острій, але справедливий критиці, котра однак нікого не обидить ані не вразить, а викличе лише у кожного щирий, сердечний гумор. Тому-ж, хто лише хоче провести мило суботній вечір, нехай не забуде на сходи „Бояна“. — Вступ 40 сот. Початок 1/2 9 веч. — За виділ: *М. Грушкевич*, заст. голови, *Ор. Гандяк*, писар.

Загальні збори „каси поживкової і щадливої“, стоваришене зареєстроване з необмеженою порукою для громади Шиниці відбудуть ся дня 20. марта с. р. точно о годині 1. пополудни з отсєм порядком днями: 1. Звіт з діяльності старшини за 1903 р. 2. Перечитане і прийняте білансу. 3. Вільні внесення. — *Іван Міхалчук* голова, *Николай Дячук* касиєр.

Загальні збори рускої „Читальні“ в Шиницях відбудуть ся дня 13. марта точно о 1. годині по полудни в домі Івана Міхалчука. — *Василь Яричук* голова, *Николай Дячук* писар.

На оплату шкільну для бідних учеників II. гімназії аложили досі: о. Капняк з Прилици 2 К, надуч. Ілюк 1 К, п-ні Е. Галін з Бріджа 2 К і надуч. Завадок з Мілєва 2 К разом 7 кор. Сума ся на жаль так мала, що навіть за одного ученика не можливо буде заплатити оплати шкільної, а не то за трох, прошу тому дуже, не жалувати кілька крейдарів а присилати потрібні датки чим скорше, бо 15. с. м. останній річинець до заплачення. За впливувні датки сердечне „Спасибі“. — *Ор. Гандяк*.

„Руска селянська буреа“. На руску-селянську буреу пожертвувала пані Кордавська 2 К, а п-на Оля Радиківна збрала на зборах філії „Рускої Школи“ в Заставі 52 К 50 сот. Імена великодушних жертводавців подасть ся пізніше. Заряд складає за сєй пайщирішу подяку, а з осіб пані Олі Радиківні. — *Пант. Клим*.

Чесний помагач на чахотку. Венеційський лікар др. Кавационі через свої наукові досвіди ствердив рішучо велику профілактичну вартість чеснику при туберкульозних недугах. Єго перші досліди розпочинають ся 1901 роком, а коли єго захопили інші італійські лікарі, став в тім напрямі працювати далше і приступив до проб на звірятах. 3 кінцем червня 1903 року взяв Кавационі 8 кріликів під обсервацію, із них шість піддав превентивному приспосо-

бленню при помочі чесника. Через 14 днів подавав їм по 0-06 грамів чесникового соку. Після того вдунув кождому кріликові в горло споршковоаного сухитничого спутум (харкотини), а по двох днях замкнув їх до клітки, що була також імпрегнована тим порошком. Двох кріликів оставлено яко звірять контрольні. Прочих шість кріликів поділено на дві частини. Одній частині давано названу дошку чесникового соку через 3 тижні кождої днини, прочим трем кріликам давано того середства аж до кінця вересня. В останній тижні жовтня побивано всі звірятька, а при секції оказалось ся, що всі жодудкові органи і лімфатичні начиння тих кріликів, які не заживали чесникового соку, були повні туберкульозних гнізд, а між ними найдено немало бацил Коха. В органах тих кріликів, що заживали чесникового соку через місяць, було до двайцять туберкул в печінці і селезінці, але Кохових бацил годі було найти. За те тіла тих кріликів, які споживали чесникового соку аж до останнього дня, не мож було найти ні одного туберкульозного гнізда. Др. Кавационі задумує тепер повторювати свої досвіди далше, а коли їх наслідок буде у звірят все тривалий, тоді перенесе їх на тіло людське, а се може причинити ся до знісчення страшного ворога людськості — чахотки, яка лютеє найбільше між людьми робучими, отже для суспільности безперечно корисними.

Судова розправа, заряджена в справі антижидівських розривів в Заболотіві скінчила ся покаранем 11 обжалованих. Найбільша кара 5 місяців тяжкої в'язниці а найменша кара 5 днів арешту. Огже з 31 обжалованих увільнено від вини й карі 20; при чім двоє пустих трибунал на волю ще підчас розправи, а вісімнадцять увільнив вироком.

Смілий і оправданий протест. В останніх часах розійшла ся була чутка, що міністерство вже предложило до найвищої санкції ухвалений галицьким сеймом закон о бюрах посередництва праці. Ся вістка оказала ся звичайною газетною качкою, яку пустили польські часописи. Поки що про це предложение міністерством сего закону до найвищої санкції нічого не знати, а руский народ не перестає протестувати проти такого предложения. Між сими протестами, як пишуть до „Діла“ є також протест проф. д-ра Пулюя з Праги. „Кривди“ — каже проф. др. Пулюй — „заподіяні... рускому народові не вийшли на добро колишній Польщі, тож не вийдуть на добро Австрії і нові кривди, коли високе правительство забуде на девізу австрійської держави: *Justitia fundamentum regni*. Про ті нові кривди скажемо ще й словами славного історика Момзена: Народ живуть по закону Божому, по закону природи, і вся правительська мудрість тільки й в тому лежить, щоб сього закону не чинити, лущає сказавши, щоб о сей закон не розбити ся“.

Фарбовані пси. Недавно була така мода, що шиковні пані фарбували своє волосє на ясно. Тепер-же в моді волосє темне, а з того вийшов „золотоволосим королівнам“ клопіт, бо не мають, що робити із накупленими мастями й фарбами, а ще більший клопіт з того фабрикантам тих косметичних приборів. Та на своє горе найшла вже раду. Ось в Парижу увійшло вже в звичай фарбувати на ясно — своїх псів. Такий спорт коштує круглих 80 франків, для пань се не багато. І так тепер модні пані фарбують своє волосє на темно а псів на ясно. *De gustibus non est disputandum!*

Пірваний на кусні. При будові тунелю недалеко кривинського села Радманьєлор екскавували в руці наглядника Мацціоріо десять динамітових патронів і розірвали єго на кусні. Із єго тіла найдено лише дві частини із ніг і кавалок руки.

Воскресла із мертвих! В італійськмі містечку Аверза, що лежить біля Неаполя, стала ся ось така подія. Старенька інокія монастиря св. Анії, Джузеппа Христина померла. Її вбрали і поставили в отвертій домовині серед цвітів і палаючих ліхтарів. В середі отаули кругом смертної постелі прочи монахині й священники, щоб співати похоронні богослужєня. Та серед того мина умерла стала позихати, а відтак підняла ся й сіла. Переражені монахині розбігли ся по місті, розпитуючи новину про чудесне воскресєне сестри Джу-

зеппи, в що побожні безперечно й повірили. Та „воскрєсєна“ вже довго не жила: за дві години, пробудивши ся із летаргї, таки дійсно померла.

Найбільша фотографія на світі. На фотографічній виставі в Дрезні виставлено нове товариство фотографічне в Берліні-Шгегаїд величезну фотографію, яка представляє панораму неапольського заливу. Така фотографія мала 12 метрів довжини а 1-5 м. ширини. Побільшене зладжено після оригінальних негативів, які мали формат доволі назначений бо обнимаючий лиш 21 до 27 ст. Після тих знимок зладжено перші побільшені формату 15×2 м. Щоби зладити таку велику фотографію, як се бажано, розпростерто єї при утрєвалюваню на величезне колєсо із 12 метровим обємом. Пляни потрібні до того хемічного процесу поналивано до 3 рухомих кадий уміщених під колєсом. До наводнюваня служила ривна 12 м. довга а 2 м. широка. Фотографію викликувано в ночи, щоб можна працювати під голим небом. Справні ретушєри остаточно викінчили великанську фотографію. Її мають Німці перєзати на всевітну виставу в С. Луї і сподіють ся, що навіть Америцани не вєспіють похвалити ся рівно протєрою фотографією.

Науковий фейлетон.

Торговельна організація Бойків Синевідських.

(Далі.)

„Перше“ — казав мені сими днями один Синевідчан — багатий газда держав у нас гроші в скрині, а бідний платив 50% жидови, — тепер багатий вкладає гроші в касу — а бідний зичить аткаси на 5 1/2%.

В умові спілковій означуєть з гори процент участі в зиску для кождого спілчника, — так для тих, котрі вкладають капітали, як для вкладаючих працю. — Участь перших єсть значно вища, як других. Рівночасно вибирає компанія зверхників, — в малих одного, — в більших двох або трох. Зверхники становлять заряд компанії, до них належить висилати по закупки, визначати місце продажі і взагалі ціла адміністрація. — Їх прикази мусять бути безсловно сповнені — они репрезентують в компанії і власть караючу; за непослух і взагалі провини против інтерєсу компанії або невідповідне поведєне спілчників накардають карі грошеві. Умова спілкова не ограничаєть однак до фінансової сторони підприємства, она нормує також і етичну сторону життя спілчників в часі, як компанія гандлює... В кождій умові постановляють спілчники, чи і кілько вільно буде кождому з них пити горячих напиків в часі торговлі. — Знаючи добре натуру кождого, компанієти постановляють з гори, що сему вільно буде випити денно чверть літра вина, сему одну, а другому дві шпильки пива, — а суть і такі, котрим заборонено через цілий час торговлі брати до уст якого горячого напикту.

Умова довершаєть актом торжєственним, — присягою, зложеною в церкві перед євєангєликом місцевим.

В часі, коли компанія має вирушити на торговлю, збирають ся всі єї члєни в церкві, клякають в круг аналоя, на котрім лежить Євєангєліє і тут проводять євєангєликом кождому з них присягу. — Така присяга цікава; змієт єї уділений мені касаво теперішним парохом Синевідським Вир. о. Строким звучить дословно:

„Я, Н. Н. обіцюю і прирікаю перед Господом Богом всемогучим, Прєсвєнто Дїєм Марїєю, перед Ангєлом Хранитєлем моїм і всіми Євєангєлими ретєльнєсть для моєї гандлевої компанії і уживанє трунєків після вимови (тут заєвєє кождий, кілько єму вільно буде пити, — заєглядно що єму зовсєм не буде вільно пити) і що також буду старатєсь по силі моїй проводити до ретєльностє, — при тім признаю, що не тільки станує винним против Господа Бога, но також заєслужу собі ганьбу у людий, єсливм тоє мєє прирєченє, котрє тепєр добровільно дїляю, — зухвало відваживєсь нарушити або зломити. — Так мені Господи Боже допоможи!“

Так заєвєангєліє і такими кавєдєлами скріплєної умови додержують бойки з безпримірною строгостією. Що до уживаня напиктєв держать ся они строго даного прирєченя і не було случая, щоби котрий з них в часі торговлі пиничив. Обєвєзує їх се однак лише в часі, як торгують поза домом, по скінченій компанії, по повороті до села звільнені они від сего обєвєзку і тоді — особєливо як гандєль добре пішов — уживають по зможі, хоч не можна сказати, щоби тоді ішли поза приличїє границі. Обєвєангєлені з ширшим євєангєлієм стають они і під тим заєглядом бїльшє вибаєгливі, — а у деяких богачіших подібати можна по повороті дома і зовсєм приличнє тоєкаєсь.

Торговля на ширшій євєангєліє виробля у бойків не лиш спирт і рутину, але і велику соліднєсть в житю. — В торговлі ведуть они себе звїрєцєво і незвичайно морально. — Коли перед роком вставляв ся я за ними в справі заєвєангєликованій їх екзистєнції у Львові (о чім низше) в львівськмі маїєстратї, — заєвєангєликованє мені довголітній начальник бюра торгового, що не було ще у Львові случая, щоби котрий бойко допустив ся коли хочби поліційного перєстєплєня і щоби був поліційно караний.

Раз лишє заєвєангєликованє перед лїтєми у одного молодого бойка кількє золотих дукатів, — показалоєь однак, що се був дар (*donatio charitativa*) одної львівської дами...

То само лєсть ся сказати і о ретєльності в інтерєсі.

Поодинокі компанії ведуть з собою дуже часто борбу конкурєнційну і то при помочі ріжнородних средств, в котрих часто не перебирають, однак внутр компанії паєтує ретєльнєсть і добра віра. — По скінченю компанії торговельної в місєнї сїчнї кождого року перєвєдуть ся обрахунки і розділ зисєв. — При обрахунку річним мусять віддати кождий члєн компанії, котрий торгєвав на ринках, — побрані гроші після фактур товару, на сєй рынок висланого. — З доходу так обчисленого платять ся довги, належнєстє за товар, кошта становисєк, податки заробкові (власнє оподатковують кожду компанію дуже старанно) — а чистий зисєк ділять ся після норм, принятых при заєвєангєліє умови спілкової.

Найлучшим доказом взаїмної віри і ретєльностє єсть факт, що помимо так великого числа компаній і такого числа участнєків — ніколи не було ще на таї відносини компанії процесу судового між компанієтами. А належать там люди, котрі в нєшнєх відносинах часто, а деякі навіть радо любять процесуватисє.

Раз — кажуть — перед лїтєми був одна такий процес з інтерєсу спілки перед судом повітовим в Сєолїм, однак судня нїяким спосєбом не міг розібрати єкомплєкованих відносин правних спілчанєків і підягнути їх під постанови цивільного кодексу — но і скінчилось на тім, — що компанія сама мусїла єспїр між собою поєладити. Від того часу не пробували вже бїльшє компанії вєступати на судову дорогу.

Коли котрий спілчник поведєть ся некорєктно против умови, — то наєвєангєликованє ся на тоє, що на будучий рік не приймуть єго до компанії. Сєй рїгор надто важкий і має свої добрі наслідки.

З початком червня кождого року розпочинаєть в Синевідськму рух торговельний. Кожда компанія висилєє своїх людий на закупню овочів — перєдовсїм черєшенєв. З менших компаній іде звичайно по двєх, — бїльшє висилають відповіднє бїльшє число.

По закупню черєшенєв їздять на Угорщину, — найбільшє купують в Губпєгєвє в північній Угорщині і околиці, баєатїй садами черєшенєвими, котрих власнєтєлї уєвєають наших бойків своїми, постїйними, довголітними відбєратєлами *en gros*. Рівночасно розсилає кожда компанія своїх участнєків на ринки тих мієт, де мають становити торгові, так що закуплені за границєю овочі висилають ся прямо вже на ті ринки. Така сама процедура повтєряєть ся при закупнї нєшнєх овочів.

Мієсця закупни єуть ріжнородні. Бойки дбають о тоє, щоб мати все товар єщєрїй, євєангєлий і найлучший. — Черєшенї — як сказано — закуповують переважно в Угорщині, однак часто і далєше на полуднє, в полуднєвій Каринтї, в Країні, в окрєсностях *Sonnens* і в північній Італї.

(Кєнєць будє.)

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дівчат з фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надір-ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрик.

Шапки в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дівчат.

Парасолі Entout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — сохлині фабрикаті — шовкові і пів шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних фарбах, послідної повоєсти. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дівчат. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорозших до найдешевших. — Пазички до проходу для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.

Кальози Storm Stippera найліпші тукраві як і заграничні фабрикаті. Самостійна продаж з патентованими підшвами, на котрих не мож посовгнути ся.

Фільтри і Loden-y, чорні і в різних модних ної фабрики I. Heinz. Ita Відень і Josef Pich-люхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрик.

Всякі артикули до подорожи в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гоудиярської фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найкращішою фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreauх Boksealt, Glacé, лякерів чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дівчат. Lawn tennis черевики, чоботи і пів-черевики

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевики домові і до виправ гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукравих і заграничних фабрикатів. Кожного місяця новості Dervins і найліпші „Genres“.

Мужеске біле, найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські вестіри, пілки, полотняне і в шифону. Ковнярики і маншети найновішою фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дівчат, сорочки для наколівників системи Дра Лямана, сорочки і кафтаніки ситкові до осушувания поту.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютанта майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового анатома

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дівчат.

Замовлення виготовляється сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найкорше лиш через Роттер-дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланню задатку разом з шікар-тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересілення. Ціни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herra **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Бловістка.

Загально знана фірма

Ілія Майнль у Відні
(Julius Meinl, in Wien)

основана в році 1862

найбільша і найстарша тор-
говля кави і какао, отворила

В ЧЕРНІВЦЯХ,

при ул. Ратушевій ч. 17

велику Філію для Буковини,
і проєнт умильно Вп. П. Т.
Публику о ласкаве поперте.

Жадайте цінники і брошури!

Все те доставить ся Вам даром і
оплатно під вказану адресу.

11 (2—3)

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ ВЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колески
за 2 кор. 50 с.
Писаня Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшій закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

Православний

! МОЛИТВЕННИК !

для молодіжи,

в до набути

в Папірні „Рускої Весіди“ ул. Петровича 2

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане
10 проц. рабату.

Зміна льокалю.

Переплетня і склад Рам
В. Сальтеравід 1. марца с. р. находить ся при
улиці Почтовій ч. 7 в подвірю,
напротив ц. к. Почти. 10 (2—3)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Чернівці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарно.

За редакцію відповідає Іван Захарно.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция адміністр. і експедиция
при улици Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереженє. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“
разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належність за інсератів
платні в Чернівцях.

Перед европейский трибунал!

(яв) Наш парламент розпочав свої наради і вже на першій його засіданню заповіджено устами д-ра Кербера основанє італійського правничого виділу в Роверето. Той самий міністер-президент обіцяє в найблизнім часі оснувати університет словінський. Се робить ся для других народів, а про наш університет нема й чути по мимо всіх наших з'усиль, по мимо а може як раз задля того, що наша академічна молодіж, покинувши давню тактику, стала супокійно ждати доказів справедливости наших правлячих кругів. Justitia має бути fundamentum regnum та на ділі виходить ово так, що як раз постійним кривдженем одного народу на користь другого старає ся правительство найти підпору численніших кльобів державних. Так за власть над Галичиною, вислугує ся польске коло кождому міністерству. За свою службу платить собі оно, обмежуючи поступенно права руского народу, пособлюючи его економічному занепадові а що гірше держачи его в темноті а то через те, що відбирає ему можливість власної просвіти. Те робить та сама шляхта, яка уходить в европейській опінії за лицарів без скаси і змази, що з мученичою авреолею на голові не вкладаючи меча до похви до послідної краплі крови боре ся за „неподлеглосьць своєї ойчизни“ і за волю всіх народів! А як далять наш

народний рух „свободолюбиві“ Мадяри?!

У тій же самій Європі йде слава царя миротворця, за якого правління Росія не перестає бути тюрмою народів. А з осібно любязно відносять ся царске правительство до нашого народу. Що вільно Полякам, Литовцям а навіть Татарам не вільно Українцям. Трийцять мільоновий народ не може добути собі дозволу на свою часопись. Его мова прогнана із школи, церкви і уряду. Скандальні укази із 1863 і 1876 року остають ще в повній силі. Українським книжкам науковим й українським переводам навіть таких небезпечних для держави творів, як сьв. письмо, не має місця у зашитницї Славян — Росії. Справді таким указом обміркованим на задалленє мови цілого народу не може по величати ся ні одна азійска держава, тож не диво, що Росія так завзято старає ся в Азії ширити свою „культуру“. Азіят она всіє ще не одного навчити, на що они самі відай ніяк не змогли би рішити ся.

Супроти того не остає нам нічого иньшого, як старати ся о внутрішнє відродженє дорогою невсипучого труду, щоб всіля виборотц собі красні права, а з другої сторони відкликувати ся із нашими кривдами до Європи при помочи парламентарної трибуни і преси. Певне, реальних наслідків від здобутя европейских симпатий надіяти ся годі. Через навязанє таких зносин моглиб що найбільше найти збут виоби нашого промислу і літера-

турні писаня, за те осягнули би иньшу і то зовсім не маловажну користь моральну. Європа пізнала би наше правдиве положенє і наших „приятелів“. Російський ангел мира станув би перед нею не з оливною галузкою мира в руці а з кнутом, шлахотскі-ж „мученики“ й малярскі „патріоти“ явились би не зашитниками волі а з кайданами в руці, якими раді би наділити другі народи.

Інформованє Європи про наші справи розпочав незабутний Мих. Драгоманов, пишучи на ту тему статі по часописях німецких, італійских і французских. В тім же напрямі робив в останних часах не мало др. Ів. Франко, Р. Сембратович а також М. Лозинський. Та на трівкі основи станула ся справа, аж завдяки заснованю часописи „Ruth. Revue“, яка під редакцією Романа Сембратовича знаменито сповнює свою задачу; побажати-б лише щоб редакция поміщувала правильно хроніку нашого культурного житя. Через короткий час свого існованя заінтересувала „Ruth. Revue“ нашою справою широкі европейскі круги, а між ними найзнаменитших мужів Європи.

Пародом нашим, про який досі в Європі майже ніхто нічо не знав, заінтересували ся в послідних часах навіть і Французи. Із парижської дописі L'Europeen, поміщеній в 3. числі „Ruth. Revue“ довідуємо ся навіть, що в надсекванській столиці маємо приятеля в особі посла Густава Гюббарда, який є рівночасно членом міжпарламентарної ліги мирової і видавником часо-

писі „La Justice Internationale“. Він уважає обставини, серед яких нагодить ся наша школа в Галичині та тет нашої мови в Росії нарушенєм найприроднійших наших прав. Одно і другє супротивляє ся після думки А. Гюббарда міжнародному праву, тому задумує він піднести в нашій справі голос в гаагскім роз'ємнім трибуналі, який повинен берегти права усіх народів.

Вже се є наглядним доказом заслуг, які починила „Ruth. Revue“ около нашої справи, а се повинно спонукати нашу інтелігенцію до материяльного забезпеченя сеї часописи, через численну пренумерату. В першій мірі повинна зробити се буковинська інтелігенція, якій німецка мова часописі не робить преці найменшої трудности.

Рада державна.

Засіданє палати послів з дня 9. с. м. замітне бучею, яку підняли чеські радикали підчас відповіди др. Кербера на інтерпеляцію в справі демонстрацій в Празі. Злив ся був такий крик, що бесідник кілька разів переставав говорити. Др. Кербер докінчив свою відповідь з писаної картки, але серед гамору не було чути его слів. П. Кафтан зажадав був дискусії над тою відповіддю, але внесене его відкинено.

В кінці відчитано інтерпеляцію польского кола з жадаєм, аби для водних робіт як прим. регуляцій рік і т. п., утворено в Відні ц. к. генеральну дирекцію, а в поодиноких краях „ц. к. дирекції“ для водних будівель.

Засіданє з дня 10. с. м. розпочало ся в несприятности всіх Чехів, які думали в той спосіб здекомплетувати відразу дальші засіданя, але се їм не вда-

Із поезий Ілька Гаврилюка.

Марусі.

Ой нарвав я в полі братків,
Тай тройзілля тай блаватків,
Цвіт за цвітом у журбі,
Тай звинув із них віночок,
Тай зросив дощем слізочок,
І в дарі даю тобі.

Ой як вчуєш в цвітах трепіт,
Ніби листя тихий шепіт,
Не думай про рій пчілок,
То частини мого серця
Поросли в дрібонькі перця
Тай сховались в Твій вінок.

Гей коби я цар могучий,
То би силів вінець лискучий
Із алмазів, мов зірниць,
І прибрав Твою головку —
Те волосє мягче шовку,
Той небесний чар очиць.

Чогож ти сииш ся все мені?
Мов ясне сонце в гоїм дні,
Горить Твій образ в мому сні.
І чом же сииш ся Ти мені?

Що день я рву ся,
Що день я пну ся
На гору на високу,
Ой чи не вляну
Мою кохану,
Дівчину яснооку.

Ой мріють зорі
В воздушнім морі
Та хмари сповивають;
Ой ходить любка,

Мов та голубка
Та мури окужають.

По яснім сонцї
В цілій сторони
Понурі тїни звисли,
Ой по Марусі
У мому дуї
Злетілись чорні мисли.

Ой рано в ранцї
В рожевій тканцї
На сході сонце встане,
Лиш рано в ранцї
В ніжнім румянцї
Марусенька не глянє.

Ой глянуж по небосклонї:
Ясна зірка покотила ся;
Ой стануж я тай в сальонї:
Гарна любка віддалила ся.

Зорій же в горі, зірничко,
Бо без Тебе тїнь стягаєть ся;
Остань ся в дворі, горличко,
Бо без Тебе біль змагаєть ся.

Не забудь мене, Марусю,
Тих обітів не забудь,
Не забудь, що я журю ся,
Що по Тобі тужить груди!

Не забудь, що там при Тобі
Все гостить душа моя,
Що для мене й в темнім гробі
Сонцем буде стать Твоя.

Минуло безліч днів
Від перших мрій, від снів,
Від стрічи,
Нераз під бурі свист

Зривав ся жовтий лист,
Не двічі.

А чар Твій раз у раз
В очиях тих без сказ
Не гасне,
І вабить без границь,
Як сяєво зірниць,
То ясне.

Ой, ой, Твоя любов
Скувала сто оков
Урочих,
І хоть ти будь титан
Не скинеш тих кайдан
Дівочих.

Як ясний день
Весела будь,
Сімсот пісень
З грудий добудь!
Не так пісень,
Як теплих слів
Добудь лишень:
Страшний твій гнів.
Сімсот зірниць
Най блисне враз
З Твоїх очиць
Без змаз, без сказ.
Най бе любов,
Мов водо-грай,
Най чую знов
На світлі рай.
Ти біль розвій,
Ти груди огрій,
Киянь сто надій
На мій обрій.
Киянь сто надій
На небосклон
За сімсот мрій,
За кождий сон.
Відвагу ли

Ще поки час,
Бо час як змий
Розлучить нас.
Остане жаль,
Сум без границь —
Понура даль
Без Тих очиць.

Я жду Тебе, вже жду роками.
Нї! — не роками, а віками,
Здаєть ся, тужу за Тобою.
Я жду Тебе, як сонце ясне
На небосклоні дальнім гасне,
В пурпурі тоне за горою.

Я жду Тебе, як лиш жемчугом
Розсиплєсь місяць полем, дугом,
Займуть ся в небі тьменні зорі,
Я жду Тебе, як день притихне,
Як сьвіжий легіт дуне-дихне,
Роздаєть ся шепіт листя в борі.

І жду з жалем вже не від вини,
Що неразом ми в сій годині,
Що все душа моя імлиста;
Я жду тебе, бо чар природи
Без тих очиць, без тої вроди —
То щина сцена без артиста.

Марусю, мій коралю,
Прєясний мій хрустало,
Коханий без кінця,
Сльоза без стриму канє,
Серденько з туги ванє,
Як раю жду вінця.

Марусю, ясна зірко,
Голубко, красно-пїрко,
Я тужу без кінця,
Бож ти моя зірниця,
Цїлющая водиця,
Ти муза для співця!

ло ся, бо мимо того комплет найшов ся, отже Чехи мусіли увійти до салі, при чім привітали їх Німці іронічними по-здоровленнями. Розпочало ся відчитуване внесення, між якими особливо звертало на себе увагу одно внесення Чехів, аби ректора віденського університету потягнути до відповідальності за обиду чеського народу. При дальшій відчитанню одного із внесень молодочех Форманек зажадав втягнення цієї петиції до етенографічного протоколу та тайного і поіменного голосування в сій справі. Сям розпочала ся чеська обструкція а рівночасно-ж і бурливі перепалки між Чехами а Німцями. Внесення Форманка відки-нено 104 голосами против 77.

Відтак посол Пльой яко референт комісії для нагани здає справу що до окликів п. Іра обиджаючих Чехів (п. Іра мав назвати Чехів кримінальниками), при чім референт заявив, що з причини нествердження, хто сказав ці слова, комісія не ставить ніякого внесення. В тій справі отворено дискусію, яку від-так пересипувано завзятими сварками, а по жаданю п. Брайтера, аби приско-рено видачу его, жадану львівським су-дом — засідане замкнено.

(Телеграфом.)

Відень, 12. марта. Комісія для уділювання наган рішила поставити в палаті внесення на уділене нагани пос. Герцогови і Штайнови за знані оклики. Нинішній вплив обнімає багато інтер-пелляцій а передовсім чеських, крім того інтерпелляція пос. Айзенкольта в справі конофісатки передмови до Генсбреховой „Культурної діяльності напства“ і інтер-пелляція Всенімців в справі послідних подій на віденським університеті.

Офіційальні і неофіційальні російські маніфестації.

(Допис із швейцарського Берна.)

Нині майже не можна розгор-нути якої небудь часописи, щоб не стрінути там відразу висловів: „російський патріотизм“, „патріотичні маніфестації в Росії“ і т. д. Най-незначнішу подію, яка звершить ся десь у Росії і яка лиш дуже й дуже здалека нагадує якусь ма-ніфестацію, сейчас розтрубляють прислужні телеграфічні агентури перед цілим світом яко „великі події“.

Коли хтось невтаємничений в справу прочитає про усі отсі заяви, то може подумати, що й справді ціла Росія охоплена стремлінням патріотизмом і що усі почування й гадки російських „горожан“ пере-няті тепер одним бажанем: віддати за теперішній абсолютизм своє житє і кров.

Що російському урядови дуже ходить о те, щоб переконати за-гальну опінію західної Європи, що усе те щира правда, — се річ ціл-ком зрозуміла; бо-ж усім відомо, як невимовно усі благородні Роси-яни сей деспотичний уряд ненави-дять і як ним гордують.

Се-ж усім відомо, що завору-шене в усіх верствах населення стає що дня дужшим і небезпечнішим і що для десятків тисяч недоволе-них незабаром вже не стане в Росії й тюрем. А нараз серед того займає ся наглий вибух одушевлення російського народу для сего уряду! Справді се чудовий сон, і до него має ся заколисати цілий світ.

І дивна річ — усі отсі пісені-ниці приймають ся майже всею європейською і то навіть „демокра-тичною“ пресою за добру монету, так якби справді ніхто не знав, як подані „заяви народу“ уряджує ся часами навіть і в конституційних державах.

Коли вже навіть серед нормаль-них обставин позбавлює ся росій-

ского „горожанина“ усіх прав, так що не має свободи друку, слова, зборів і стоваришень і під загрозою тяжкої кари мусить здержувати ся від усякої критики урядових по-ступків, то чи-ж се можливе, щоб він мав право висловляти свої прав-диві гадки лише підчас війни?!

Той факт, що на „Червоний хрест“ збирає ся багато грошей, не має нічого спільного з заявами сим-патий для уряду. Се лиш прояви людяности супроти ранених жовня-рів, при яких партійні інтереси населення уступають на другий план.

Так звані „патріотичні“ маніфе-стації в Росії уряджує не образо-вана інтелігенція — їх уряджує ся на розказ з гори і поки що бере в них уділ товпа тай то виступає лише в роли статистів. Поза поліцією, чиновниками і товпою, яка спішить за кожним походом із військовою музикою, не йшов у тих маніфеста-ціях добровільно ніхто, а хто з ними не лучив ся, того угоджувано побоями, як се діяло ся в Києві і Москві, де не жалувано стусанів навіть і жінкам. До маніфестації спонуку-вали спершу населене ложні теле-грами, в яких оповіщувало про страшну поразку Японців, коли на ділі було під портом Артура зовсім що иншого. Тому то буде дуже цікаво пізнати правдиві гадки ро-сійських підданих про події останніх днів, коли они мають спроможність свобідно й незалежно висловити ся.

Сею свободою користають ся російські піддані емігранти, що жи-вуть в західній Європі. Там від-були ся по різних містах народні збори протестуючі проти війни й проти царату. У нашім Берні від-були ся подібні збори також, а в них прийнято в сій справі ось таку резолюцію:

Зібрані 16. лютого 1904 року робітничі організації, російські, ли-товські скликали в Берні збори, на яких було 250 людей, які на-лежать до російської держави, а з якими зсолідаризувало ся відтак ще 150 душ. На тих зборах рі-шено, що війна Росії з Японією не є війною народу російського з японським.

Що більше — війни сеї не можна навіть признати війною веденою в життєвним інтересі російської бур-жуазії.

Війну сю треба радше вважати останнім актом довгого періоду авантюричної політики, яка є цілком противна основним потребам роз-витку держави.

Деспотичний уряд бажає поко-ристувати ся сею війною для того, щоби голосом воєнних подвигів під-держати велич теперішньої системи правлення, щоби грохотом армат за-глушити голос народного промислу, щоб одурити суспільну свідомість націоналістичними й шовіністичними підбурюваннями й зломити її; бажає отже використати в той спосіб сю війну, яка коштувати ме тисячі люд-ского житя й силу народного гроша.

Війна проти сеї війни! Мобілізоване опозиційних і револю-ційних елементів проти мобілізованя шовіністичних і націоналістичних сил — се є обовязком усіх чесних ро-сійських горожан.

При такім стані річий війна ся проти війни є неминучою війною проти царату о утворене нормаль-них умови державного житя, є боротьбою за інтереси культури.

Збори висловлюють своє тверде переконанє, що усі опозиційні еле-

менти Росії революційними про-тестами почнуть правильну полі-тичну борбу, якої метою мусить бути перемінене теперішньої війни офіційальної Росії проти Японії в війну народних мас проти офіційаль-ної Росії.

Збори висловлюють свою погорду льокайским часописям і вуличним патріотам, які що йно вчера явля-лись апологетами кишинівської різні і витає інтернаціональний пролета-рият, який через свого заступника бруксельське інтернаціональне бюро ухвалило домагати ся миру. Так само витайють збори японську ро-бітничу партію, яко дійсних заступ-ників японського пролетаріату, який висловив свою братерську солідар-ність з російським пролетаріатом.

Най жие мир! Проч з царатом!

Японська поезія.

Артистична, воєнна, купецка і про-мислова Японія більше менше Європейцям вже знана, але японська література за-галі, а особливо японська поезія поки що є для нас „terra incognita“, тоді коли ся галузь японської літератури незви-чайно цікава і чаруюча. Аби познакоми-ти ся з нею не лиш через переклади, треба-би передовсім простудіювати до-сить трудну японську мову. Через те на-питанє, чи мають Японці поезію і яку іменню, довгий час не можна було знайти відповіді. Тепер вже нема сумніву, що Японці поезію незвичайно любують. На-віть серед низших верств суспільности який небудь привабливий краєвид викли-кує поетичні вражіння, які Японці зараз виливають у віршах. Щоби ліпше зро-зуміти характер японської поезії, треба вказати на замітніші події чи то в при-роді, чи то в суспільнім житю.

Коли щезне послідний сніг, а під впливом благотворного проміння мартового сонця почне оживати ціла при-рода і розцвітуть садки, розливаючи кругом ціле море аромату, тоді збирають ся Японці цілими юрбами в росянних садках, пошваючи маленькими босалями саке, виспівують там в поетичних імпро-візаціях красу природи. Не менше лю-блять Японці збирати ся до святих гір, лісів, скель, де обходять свята хризан-тема, ірис й льотує відповідно до пори року. Нема провідника по горах, керма-нича, двигаря тягарів, який би не умів продекламувати на пам'ять одного або й двох десятків віршів. Отже, як бачи-мо, головним мотивом японської народ-ної поезії є краса природи, тому то в ній найбільше елементу побутового — се ніби переклад в ритмах легких акварель-них японських малюнків.

Як всі східні народи, так і Японці, Хінці а навіть Індіяни неохотно від-слоняють порушення свого серця і душі; однак всі жаждоби питомі людські живуть і в них, а часами находять свій образ в поезії. „Опис кожного зворушення є по-езія“ — сказав се звисний поет Тзу-кунуа. Та особистих почувань не висло-влює ся прямо, тільки порівняннями на-тьками, а навіть загадками. Найзнамен-нійше проявлює ся тотя субективна й сен-тиментальна поезія в хорах.

Крім ліричних і описових пісень іще Японці вірші еротичні й сатиричні. Їхні вірші визначають ся незвичайною короткістю і передають радше вражін-ня ніж певні точні гадки; так на при-мір, оди і епіграми складають ся часто із чотирох слів.

Політичний устрій держави, редіція й маларство — все то змінило ся в Япо-нії в послідних часах радикально і при-брало вищий напрямок в своїм розвитку. Одна лиш поезія має ще ба-гато старинного як що до форми, так і що до змісту. Одна стара японська ле-генда, оповідає, як зложено першу ко-ротку пісню, що стала відтак зразком японської поезії послідних часів.

Японську поезію можна поділити на слідуєчі категорії: — 1. виключно старинні народні пісні, які заховали ще старинну мову і характеристичні при-мети народного епосу, 2. поезія міша-на, де з граціозними зворотами мови можна подібати інколи й тривіальність. Тут належить і поезія революційна, хоч

треба сказати, що ся течія в японській літературі іще доволі не значна; 3. так сказатиб вульгарна поезія а то: наро-дні, драматичні оповідання, які стали основою японського театру, масні пісні на веселі та двозначні сюжети.

Взагалі не підпадає сумнівови, що японська поезія з поразкою доклад-ністю передає вражіння відбраних чи то від живучої, чи мертвої природи, а не-зрівняно гарно описує звуки і цвіт. Мова японська дуже богата на поняття для зображення і передачі найдрібніших рухів в морі світла і звуків, — треба лиш прочитати яку небудь стару японь-ську оду, аби докладно уявити собі ше-дест вітру по ялицевих шпильках і ту-гу навіяну місячною ночью.

Вкінці скажемо, що в Японії не лиш тепер, але еще з давних часів зай-мала поезія визначне місце, так що про єї походженє склала народна фантазія багато легенд.

В часах середньовічних міжусобиць став мікадовий двір прибіжищем шток і нись-меншества, але се поруч доброго впливу повело за собою ще й шкідливі наслідки. На дворі не могли найти приюту ніякі новаторства, за те старі гадки перелавали ся одними й тими самими словами, а се остало й до тепер. Японцям закидують, що вони в області артизму завзяті кон-серватори, але їхне умінє передати най-тоньші почування і мрії заслуговує на справдішній подив.

Росія й Японія.

З поля борби.

Вістка, наче-б владивостоцька росій-ська ескадра зводила з Японцями борбу на повнім морі, оказує ся неправдивою; за те доходить через Петербург невпинні вістки про японські атаки на Порт Ар-тур. Японці заявляють, що від їх гра-натів займало ся одно передмістє Влади-востоку. Доволі горяча була борба під Портом Артура д. 10. Про неї звіщає нинішня телеграма такє:

Петербург. Адмірал Макаров до-носить із Порту Артура, що човна тор-педові російські звели з японськими в по-чи 10. марта завзяту борбу. Одно ро-сійське й японське човно торпедове по-тонули. На прочих кораблях 1 офіцр ранений тяжко, а 3. легко, 2 моряки вбиті а 18 ранених. О 9. год. рано роз-почала Японська флота бомбардованє Порту, яке трвало з год. 1-ої по пол. і починили незначні (?) шкоди. По росій-ським боці 1 мор. убитий а 1 офіц. і 4 моряків ранених. В Порті Артура 3 меш-канців убито а 1. ранено. Японський кружівник „Такасаго“ ушкоджений.

НОВИНКИ.

Нині відбуде ся заходом товариства „Зоря“ в сали „Народного Дому“ в честь 35-тих роковин діяльности сла-вного нашого музика-композитора Нико-ли В. Лисенка „Святочний ве-чір“ з отсею програмою: 1. Вступне слово, — виголосить Вп. п. проф. др. Стефан Смаль-Стопкний; 2. Драм-атична вистава: „Сватанє на Гон-чарівці“ народна опера в 3 актах Квітка-Основяненка, музика Лисенка. Ціни місць і початок оповіщено афіша-ми. Просить ся о числений уділ!

Конкурс. Староство вижницьке роз-писує під датою 6. марта 1904. Ч. 5588. конкурс на обсяду громадского лікаря для округа санітарного Вижниця з обся-дом в містечку Вижниця. Санітар-ний округ обнімає отсі громади, згля-дно двірські обшари: Багна, Черногуан, Існає, Підзахарич, Рівна, Росток, Ви-женка й Вижниця. Отсей конкурс роз-писує ся під тим услівієм, що округ са-нітарний може бути есентуально зміне-ний. Річна дотація громадского лікаря виносить 1000 кор., а виплачує ся єї місяч-ними антиципаційними ратами в ц. к. вижницьім уряді податковім. Крім сего одержує громадский лікар за службові подорожі належитости унормовані опо-віщенєм буковинського правого прави-тельства із 27. цвітня 1895 Ч. 6788 кр. зак. Петенти о ту посаду мають ці-ля § 5. названого закона вказати ся: 1. Управнєм до виконувани лікарської практики в королівствах і краях заступ-лених в раді державній. 2. австрійським

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Чверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотки за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілі проценти після скількох уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дітей з фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвір-ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрикатів. — Циліндри і кляки в найновіших фасонах.

Шапки в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дітей.

Парасолі Eutout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — союдні фабрикатів — шовкові і пів шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних фарбах, послідної новості. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дітей. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдоразлих до найдешевших. — Палички до проходу для панів і панів.

Артикули Lavn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі знаряди до гри Lavn Tennis.

Кальози Storm Stipperra найліпші тукраві як і заграничні фабрикатів. Самостійна продаж з патентованими підшвами, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожи в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гюдіярекої фабрики Ф. Л. Понпера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найелавнішою фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreaux Boksealf, Glacé, локерів чорних і в інших краках, для панів, панів, дівчат хлопців і дітей. Lavn tennis черевки, чоботи і пів-черевки.

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевки домові і до виправ гімнастичних різного роду.

Краватки. Найбільший вибір тукравих і заграничних фабрикатів. Кожного місяця новості Dersins і найліпші „Genres“.

Мужське біле, найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські зефіри, піки, полотняне і в шифону. Ковнярики і маншети найновішою фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дітей, сорочки для наколісників системи Дра Лямана, сорочки і каштаники еткові до осушувания поту.

Шерша, буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляється сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

Бловістка.

Загально знана фірма

Ілія Майнль у Відні
(Julius Meinl, in Wien)

основана в році 1862

найбільша і найстарша тор-
говля кави і какао, отворила

В ЧЕРНІВЦЯХ,

при ул. Ратушевій ч. 17

велику Філію для Буковини,
і просить умильно Вп. П. Т.
Публику о ласкаве поперте.

Жадайте цінники і брошури!

Все те доставить ся Вам даром і
оплатно під вказану адресу.

11 (3—3)

Справоздане Товариства обезпечень і взаїмного кредиту „Дністер“

за місяць січень і лютий

В товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“

видаю в місяцях січні і лютім с. р. 14003 важних поліс на суму 16,123.248 кор. обезпеченої вартості з премією 138.856 кор. 27 сот; попередного року за той сам час було 11.616 важних поліс на суму 13,861.990 К з премією 114.872 К. 45 сот., отже сего року о 2.387 поліс і 23.983 К 82 сот. премій більше.

Шкід в січні і лютім було 109 случаїв з котрих 106 вже виплачено, а виплату 3 відшкодовань (в сумі 1.152 К) на разі з причини правних вздержано.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідацій вносить загально 54.332 К 96 с., з чого по потрученю часті реасекурованої лишається на власний рахунок 26.509 кор. 67 сот.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові.
за час від 1. січня до 29. лютого 1904.

I. Вкладки щадничі:

вложило	348 сторін к.	174,330.58	89 нов. книж.
виняло	203 „ к.	68,064.43	59 сплал. цілком
Стан на початку р. 1904	— „ к.	1,444,589.92	1559 книжочок
Стан з кінцем лютого 1904	— „ к.	1,550,056.07	1589 книж.

II. Позички на скрипти і векселі:

уділено	90 нових позичок в сумі к.	57,070.—
сплачено	29 цілковито і рати к.	52,126.68
Стан на початку р. 1904 у	2505 довжник к.	1,330,822.35
Стан на кінці лютого 1904 у	2766 „ „	1,335,765.67

III. Уділи членські плачені від 2841 членів к. 110,784.67

IV. Фонд резервовий, і фонд на оплати „ „ 21,418.44
разом фонд власний кор. 132,203.51

V. Цінні папери, вкладки в банках

і Товариствах, готівка на рах.
біжучих і в касі, виносять суму кор. 392,143.54

Позички уділяють ся на 6½ % до сплати в ратах ½ річних до 15 літ, на купно землі навіть в більших сумах, що прим. при парцеляціях великих обшарів.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з антики Ріхтера в Празі,

є найліпшим загально знаним біль умирюючим натиранєм, в ціні від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набути у всіх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „якор“ з антики Ріхтера і для остоорожности приймати лише флашки з тим охронним знаком яко правдиві.

29 (26—40)

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Зміна льокалю.

Переплетня і склад Рам
В. Сальтера

від 1. марца с. р. находит ся при
улиці Почтовій ч. 7 в подвірю,
напроти ц. к. Почти. 10 (3—3)

Жанцелярія

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і свята від ½ 10 до 11 год. рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарко.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

**Рукописи звертає ся лише на поперед-
ве застережене. — Реклямації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.**

БУКОВИНА

Передплата і належитість за інсератом платні в Чернівцях.

УШИНУ.

пливе глибоким руслом — годі. В наслідок того можна надіятися розписання нових виборів до „палати громад“, хоч мандат дотеперішньої палати повинен би ще тривати 2 роки.

У Франції поруч безпосереднього заінтересованого російсько-японською війною, яку радикальні політики раді би використати для зірвання франко-російського союзу, йде консеквентне прямування до виведення шкільного виховання із під впливу монашеских конгрегацій. Шкільну науку конгрегацій, які не одержали до того уповноваження, знесено ще два роки тому, а теперішній проект правительствений, який безперечно досягне ухвали палати депутатів, заводять у цілій Франції виключно світську науку. Монашеским конгрегаціям і віроісповідним громадам не буде вільно від тепер уділяти ніяких наук. Монастирі, які займають ся тепер лише наукою, будуть до п'яти літ знесені. За той час буде французьке правительтво заводити по усій державі світські школи. Правительствений проект згадує, що на цілі публічного виховання буде треба обтяжити державний бюджет 64 мільйонами видатком на будівлю шкіл і 7 мільйонами сталим збільшуваним видатком на платню світських учителів. Видатки ті мабуть обчислені за низько, бо тим рахунком обнято лиш 4000 шкіл, які удержували конгрегації авторизовані, коли на ділі було ще з 10.000 шкіл, які удержували конгрегації неавторизовані по мимо всіх средств. Противники сих реформ замічують, що збільшаться значно також і видатки на платню учителів, які не вдоволять ся такими обставинами, як давні монахи. През. мін. Комб однак переконаний, що новий устрій шкільництва по мимо значних видатків буде вельми корисним для духового розвитку будучих горожан Франції. Закон сей не буде однак дотичити шкіл, які позаходили монахи по французьких колоніях, так як вони

значно причиняють ся до піддержання цивілізаційної місії Франції по широкім світі.

Те що усуває ся із Франції дивним робом находити приют у Німеччині, хоч не з цілковитою тотожністю. Осб 9. с. м. прийняла союзна рада ухвалу німецького парламенту, яка зносить § 2 антиезуїтського закону з 4. липня 1872 р. Цілий сей закон переведений жезіною рукою Бісмарка у часи горячого культуркампфу складав ся всего із 3 параграфів, у яких включено езуїтські і споріднені з ними стоваришення із границь німецької держави, а естуючі монастирі знесено, крім сего признано можливість виключення із Німеччини членів тих стоваришень, коли вони не є німецькими підданими, а навіть власним підданим може бути обмежений побут до певних округів і місць. Знесено сеї устави досягнуто в парламенті вже в 1894 році, але союзна рада довго супротивляла ся тій ухвалі, аж несподівано тепер на неї пристала. За знесенем сего закону заявляли ся в парламенті Поляки, Вельфи і Альзатці із за своїх ультракатолицьких почувань, а соціалдемократи із переконання, що той закон, обмежуючи місце побуту навіть німецьким підданим був ярким порушенням конституційних основ.

Причини, які спонукали союзню раду до потвердження знесення того закону, добре не знані. Догадують ся, що правительтво хотіло в той спосіб приєднати собі католицьке духовенство та втягнути его відтак в борбу проти Поляків. Не мало заважило відат і те, що правительство супроти незвичайного зросту німецького соціалізму за багло мати невимовних контрагітаторів проти нему в особі езуїтів, які ту ролю відіграють усюди. Виходило би отже на таке, що Поляки згладно соціалісти накликали собі своїми головами новий клопіт. Чи прихід езуїтів буде для Німеччини корисний, се велике питане, коли зважить ся на своєрідну організацію езуїтського ордена та їхню діяльність, яка рада-б у свої руки захопити всі нитки публічного життя. Навіть деякі католики висказують, що прихід езуїтів готов замутити мир у державі німецькій, роздуваючи віроісповідні ворожнечі, хоч правду сказати, коли як коли, а тепер у Німеччині панує не мир а завзята борба правительства з одного боку із соціалістами, а з другого боку знов із посланми польськими.

Рада державна.

На засіданню палати послів з дня 12. с. м. прийшло між Чехами і Німцями знов до бучі. Зразу при читанню інтерпеляцій, внесених німецькими сторонниками в справі університетських подій, обступили Чехи трибуну президиї і що хвилі перебивали читане всілякими замітками. По інтерпеляціях прийшли на чергу петиції і тут знов пішла звичайна історія: п. Ратай при читанню одної чеської петиції зажадав, щоби її дословно записано до протоколу; відтак розпочала ся дискусія над тим, яке має бути голосоване над сим внесеном: чи тайне, чи явне і т. д. Тоді п. Вольф звернувшись в сторону галерії крикнув: „Німці! Чи маємо ще й далі дати ся сим людям водити за ніс?“ На то Чехи відповіли глумливим сьміхом а п. Скала витягнув з кишені ністку цукру і підніс єї в гору, показуючи Вольфови (Натак на те, що нібито п. Вольф дав ся колись підкупити цукровому картелю, щоби его боронити в своїй газеті). П. Вольф кричить до президента

„Візьміть того старого лайдака до порядку“. Так тривало до 4. години по полудні. Відтак президент міністрів др. Кербер відповів на інтерпеляцію внесену п. Пацаком в справі подій на віденському університеті. Бесідник заявив, що поки славянські студенти будуть шанувати закони і заховувати публічний порядок, доти можуть бути певні повної охорони так, як і всі горожане. Тому то вони мусять уникати всіх свавільних провокацій і підбоджувань, з котрих могли би вийти порушення ладу або інші переступлення законів. Правительство мимом сумних подій в університеті полишає ему окреме становище, але зарозом постановило і там не допустити до жадних не законних вчинків.

Вкінці заявив др. Кербер, що він видає уже в сій справі дуже умірковані вказівки, але в разі потреби всякі згладно підуть на бік, коли би мало розходило ся о спокій Відня.

По тім прийшла на денний порядок справа нагаї для пп. Штайна і Герпога. Референт др. Рошковский мотивує внесення комісії, аби обом тим послам висказати нагаї за обиду цілого сторонництва парламентарного. В дискусії користаючи ся з сєї нагоди, промовляли чеські послы в цілях обструкційних і більше завертали на чесько-німецькі відносини. Особливо п. Крамаржа ззивав президент палати кілька разів, щоби не відступав від річі.

Руський клуб рішив взяти участь в обструкції. В сій справі подаємо отсей комунікат, який парламентарна провізорична комісія обструкційної коаліції помістила в німецькій і чеських двенниках: „Репрезентанти клубів чеського, Руського, Словінського, Хорватів і Італійців відбули наради над переведенням спільної тактики в напрямі обструкції. По довшій дискусії сконстатовано спільність поглядів на ситуацію. В вівторок відбудуть ся засідання поодиноких союзних клубів.“

Дотепер поставив Руський клуб отсей інтерпеляції: п. В. Яворський в справі конфіскації статий в „Гайд“, п. Кос в справі самовільних ревізій жандармів в Долиніцї, а крім того спільно з пос. Брайтером в справі ревізій переведених в інтересі російського правительства між руськими академіками у Львові, п. Дашинський разом з п. Косом в справі надужити жандармерії в Троєстянці і в справі надужити транспортних товариств при еміграції селян до Америки.

Посол Василько поставив інтерпеляцію дотично матеріального положення почтових практикантів на Буковині, яку подаємо понизше в скороченню.

Становище буковинських почтових практикантів дуже безгладне і потребує конечно поправи. Число їх вносить 21, отже як на Буковину, страшно велике. Що до шкільного образования — то між практикантами є 18 матурантів і окінчених гімназистів між тим, коли у Відні на 300 практикантів є всего 60 люда, що відповідають правним вимогам, решта-ж може вказати ся тільки окінченням двох до чотирьох клас народних шкіл, а в найліпшій разі укінчення низших клас середних шкіл. Подібні відносини панують і у пражській окрузі почтовій — так само дїє ся і по інших місцях. Проте, хоч буковинські практиканти з огляду на спосібності стоять на першій місці що до авансу і матеріального положення поєнуємо їх на останне. З нагоди іменовань у листопаді і грудні у Відні всіх матурантів і окінчених гімназистів авансували після уніабо й піврічної служби у Львові, Ісбруку і Грацу. Час практики на почті триває найбільш два роки, на Буковині треба без вгладно чекати на іменоване аж чотири роки. По інших почтових округах пересічний вік практикантів почтових вносить 20—24 літ, на Буковині 24—37 літ. Проте буковинські практиканти рішили старати ся опісля видаваних конкурсів о місця по інших коронних краях.

Інтерпелянт подає імена тих практикантів почтових, що по довших літах практики на Буковині подали ся на посади асистентів в Чехах, Моравії і т. д. і запитує Его Ексцеленцію міністра торговлі Каля, чи він схлоноє ся при обсаді місць асистентів узгладити і буковинських компетентів, а коли-б се було неможливо, то чи не отворив би він кілька місць extra statum для Чернівців.

Інтерпеляцію підписали послы Василько, Штраухер, др. Луцу, Пігуляк, Кос, Романчук, Фресль, В. Яворський, Гладішовський, др. Король, др. Скедль, Ферянтї, Плянтан, Розенцвайг, Габріш, Брайтер.

Росія й Японія.

Думки офіційних кругів.

Із приватного письма одного російського офіцера, стаціонаваного на Литві, виймаємо отсі подробиці: „що буде далі, не знаю. Говорять, що підемо на Восток або в Тибет! По другій версії будемо стояти коло Тибату обороняючи по береже від Англичан(?). Війна тепер пристала із причини лихої погоди, яка снинює похід обох військ. Підем духа у всіх страшний, асигнують „адски“ на воєнні цілі. Куропаткін вижджає, Японцям „будетъ очень плохо“. — Ях видно між російськими офіцерами панує цілковите замішане думок про воєнну ситуацію. Мара англійського нападу — не дає їм прямо спокійно відітхнути.“

З поля борби.

Куропаткін вже виїхав і 25. с. м. буде мабуть в Харбїні і зможе дати инший оборот війні. Публічна опінія, як видно, покладає на Куропаткіна величезні надії, чи справдять ся они? Атак на Порт-Артур, про який ми згадували в попереднім числі, поробив таки добрі шкоди. На дно пішли два російські човна торпедові, гранати поробили в місті значні шкоди руйнуючи будівлі і вбиваючи люда; а передовісім адвоката Сидорського. — Послїдні вісті доносять, що Росіяни в Порт-Артурі вицокали ся не могучи его удержати. Сій поголосці однак надто вірити не треба.

Історія сталевих пера.

Сталеві пера до писання винайдено властиво не так давно. Винахід їх приписують одні Французови Ариови із Руєна, а другі — американцеві Віліямсону. Цікаво, що Американці з початку, так як треба не оцінили сего винаходу, яке було відтак перехвачене Англіїями. Першу фабрику для вироблювання металевих пер побудовано в 1803 році в Лондоні, при чім були они звичайною копією гусячих пер.

Спершу конштували металеві пера дуже дорого, так що за одно перо платили 6 франків. В 1830 році Тілло і Пері із Менчестра поліпшили значно їх конструцію і надали їм форму сучасних пер.

В Франції першу фабрику сталевих пер założено доперва в 1846 р. і від сего часу вироблюване сталевих пер стало розвивати ся незвичайно скоро; впротім число всіх фабрик для вироблювання таких пер вносить і тепер лиш 16; гуртують ся они в містах: Бульоні, Берліні, Новім Йорку і в Бірмінгемі.

Щорічне вироблюване сталевих пер в послїдних часах незвичайно велике. Прим. одна Франція вироблює стільки пер, що колиб зважити їх, то мали би вагу около 300.000 кілогр., а у всіх фабриках вироблює ся що річно 3 мільярди пер, на що зуживає ся 3.000 тон жезла.

Аби уявити собі докладно, скільки то зуживає ся що-річно жезла в виді пер, досить сказати, що з жезла зужиткованого для вироблення їх в часі коротшій як 2 роки, можна би збудувати нову вежу Айфеля. Всю таку число пер в порівнянню з кількістю населення земскої кулі є за малим і колиб поділити число пер, які вироблює ся що року, через число мешканців земскої кулі, то на кожного чоловіка припадало би лише 2 пера, не рахуючи тут Хінців, які ще до тепер не уживають сталевих пер.

НОВИНКИ.

Відповідь, яку ми дали „Freie Lehrerzeitung“, не сподобала ся і „Prominevi“. Сей послїдний невдоволений тим, що домашню справу піднесено публічно. Ми тої самої гадки, та єї порушили близькі не нам дописувачі „Fr. L.“ в спосіб, на який годі було мовчати.

— Братіки! нумо, помалюймо кота! Загомонів голос Зазубрини. Звучав той голос так, як би Зазубрина предладала забаву разом із тим просив згодитись на неї.

Товпа арештантів зашуміла.

— Тах він від того здохне! сказав хтось.

— З краски? То набалакав?!

— Масти, Зазубрина! Малюй живо! Широкоплечий арештант з бороною кликнув одушевлено:

— І придумав же, сатана, таку штуку! Зазубрина вже держав котика в руках і йшов з ним до ведра з краскою.

— Подивіть ся, братя, дивіть. Сьнівав Зазубрина:

Малюєть ся рудий кіт,

А фарба зелена тота,

Нуж загуляймо гопана!

Загремів вибух сьміху і арештанти, підбираючи боки розступили ся. — Я бачив, — як Зазубрина держачи котика за хвіст викинув його у ведрі і пританцювуючи сьнівав:

Перестаєть мавкати, нуж!

Батька хрестного не муч.

Сьміх розгорів ся. Хтось вискав толеньким голосом.

— О-ой-й! Ой Юдо кривопиский.

— Ай, ба-теньки! — стогнав другий.

Заливаючи ся сьміхом, задихали ся від него; він викривляв тіла тих люда, згинав їх, стрясав і гримів у повітря

— могучо, безжурно, все зростаючи і доходячи майже до історєки. Із вікон жіночого відділу гляділи на подвірє усьміхнені лица в білих хустинах. Надзира-тель, оперши ся спиною до стїни, випа-див свій товстий живіт і піддержуючи його руками пускав з себе раз по раз басовий регіт, який прямо душив його.

(Конець буде.)

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на ціну процент після скількох уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дітей з фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвір-
ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрик.

Шапки в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дітей.

Парасолі Eutout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрикаті — шовкові і пів шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасолі білі, чорні і в різних фарбах, останньої постої. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дітей. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорозших до найдешевших. — Палички до проходів для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі апарати до гри Lawn Tennis.

Калюші Storm Stippere найліпші тукрасі як і заграничні фабрикаті. Самостійна продаж з патентованими підшвами, на котрих не мож посовнутися.

фільну і Loden-y, чорні і в різних модних ної фабрики I. Heinz. Ita Відень і Josef Pichler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрик.

Всякі артикули до подорожж в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гудиярської фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найславнішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreauх Boksealt, Glacé, ланкерів чорних і в інших краєках, для панів, панів, дівчат хлопців і дітей. Lawn tennis черевики, чоботи і пів-черевики.

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевики домашні і до виправ гімнастичних різного роду.

Краватки. Найбільший вибір тукрасів і заграничних фабрикатів. Кожного місяця новості Dersins і найліпші „Genres“.

Мужеске біле, найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські зефіри, піки, полотняне і а шифону. Ковнярики і маншети найновішою фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дітей, сорочки для наколісників системи Дра Лямана, сорочки і кафтаники ситкові до осушування поту.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе-
ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляється сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях в провінції пожадане, аби прислати в'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

До Канади

можна тепер дістатися найдешевше і найскорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланню задатку разом з шіфкар-
тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною залізницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. Харч на кораблях узятий за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі шпесма
(листи) і поштові перекази треба адресувати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 п.)

З Америки

пишуть своїм кривнякам і знако-
мим ті, котрі вже раз тую дорогу
перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть
наїлучші, і перевіз триває

лиш 6 день.

Фірма наша ґрунтується довірем за-
галним, і працює в тім напрямі,
щоби своїм пасажирам всі можливі
улегшення дати. Проте най ніхто
з дому не вибирає ся, поки не
отримає нашого проспекту і цін-
ника їзди, котрі ми висилаємо без-
платно кождому на жадане.

Falk & Co. Hamburg
Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (1—12)

Великі
НАСІННЯ ЦВІТІВ І ОГОРОВОДИНИ,
висилає найдешевше
КОФЛЕР
гуртовна спродаж насіннь
в Заліщиках.

13 (1—2)

Г. ФАЙЛЕС
усувач нагніток
Чернівці,
ул. Руска ч. 8.
8 (—)

РАМИ ДО ОБРАЗІВ І ФОТОГРАФІЙ
найдешевші
в переплетні і торгівлі образів
і рам

В. Сальтера

ул. Почтова ч. 7,
напроти ц. к. Почти.

10 (4—10)

Православний
МОЛИТВЕННИК!

для молодіжи,
є до пабуть

в Папірні „Рускої Вєсїди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане
10 проц. рабату.

В ПАПІРНІ „РУСКОЇ ВЕСІДИ“
в Чернівцях (Петровича 2)
суть на складі
слідуючі книжки:
Наша дума Ф. Колесні
за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 п.
При більшім закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

КАНЦЕЛЯРИЯ
друкарні товариства „Рускої Ради“
отворена
в неділю і свята від 1/2 10 до 11 год. рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятницю і неділю,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламні непе-
чатані відплати від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

за цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Американські Русини.

В останніх часах еміграційний рух серед нашого народу змагає ся чим раз більше. Емігрують як російські, так і австрійські Русини, причім перші переважно до Сибіру, а другі, як відомо, до Америки. Після урядових обчислень з 1899 року до одної Амурської області емігрувало Українців около 50.000. Про еміграцію австрійських Русинів подавали ми свого часу статистичні дані (Див. ч. 17), із яких можна було бачити, що еміграція Русинів до Америки прибирає досить значні розміри. Але цікаво застановити ся не тільки над числом емігрантів-Русинів, а і над їх положенням як під зглядом національно-політичним, так і економічно-культурним. Не підлягає сумніву, що російські Русини, які виїжджали до Сибіру, живуть просто таки в неможливих умовах. Про американських Русинів сего не дасть ся рішучо сказати. Правда і їм приходить ся бороти за свої релігійні і національні справи, але там є бодай можливість обстоювати за свої права і Русини мають уже значні здобутки як на національним, так і на релігійнім полі. Тут маємо ми на цілі бодай в коротких словах змалювати положення американських Русинів і зазначити їх дальші бажання, а радше положення Русинів, які мешкають в Сполучених Державах.

Порушимо передовсім їх економічне становище. Розсіяні по різних містах і містечках Русини працюють переважно в фабриках часто серед

американських робітників більше інтелігентних і успосіблених. Недостача певних інформацій про робітничі ринки задля браку відповідної організації Русинів-робітників часто і дуже часто причиняє ся до непродуктивної страти часу і до зруйнування навіть останніх середств до життя. Так наприклад, майже в кождім числі американської „Свободи“ можна подбати оголошення такого роду: „До такого то міста Русини нехай не йдуть за роботою — відсіля повернуло ся уже кілька партій робітників“. Мало того, така постійна мандрівка та до того ще непевність, де потрібна робоча сила — шкідливо відбиває ся також і на психології нашого робітника в Америці. Він робить ся з початку боягузом, непевним своїх сил, а відтак млявим, байдужним до всего. Тому то не дивно, що робітників-Русинів в Америці вважають за мало спосібних до продуктивної праці і вони немов в своїх власних інтересах називали себе і записувались ким угодно, але тільки не Русинами. Правда, не треба забувати і на те, що до сего в значній мірі причиняє ся також і малокультурність нашого робітника та брак підприємчого духу, але в кождім разі організацією американських робітників-Русинів дало ся значно поліпшити їх матеріальне становище. І ось довголітня практика видвинула потребу економічної організації, як питане першої ваги, а все-народне віче, яке відбуло ся 26 жовтня 1903 р. в Yonkers N. Y. зазначало головні точки такої організації, які мусять бути як най-скорше переведені в життя.

Віче Русинів — звучать резолюції ухвалені на тім вічу — закликає всіх руських робітників, щоби вступали до робітничих організацій та піднімали їх. Людей, котрі би виступили проти таких товариств, не буде вважати ся за Русинів. Було-б пожаданим, щоби ексекютивний комітет партії як найскоріше оснував руський еміграційний дім.

Віче закликає також, виробити план організації русько-американського банку в Сполучених Державах і заложити інститут для руських робітниць, перебуваючих в великих містах, щоби охоронити їх перед визиском і деморалізацією. Відтак ухвалено, щоби внести петицію до конгресу в Вашингтоні, аби сей визначив комісію для розслідування славянської імміграції, о скільки являють ся Славяни взагалі позитивним або шкідливим елементом для нової їх вітчизни. Вкінці звертає віче увагу всіх щирих Русинів на агітацію в користь руських асекюраційних організацій а передусім „Союза“.

Як бачимо, американські Русини зрозуміли вагу економічної організації і виробили уже відповідний план її, так що коли-б із поставлених точок виконано хоч половину, то двинули-б ся вони на сім полі значно вперед.

Перейдемо тепер до стану руського шкільництва в Америці. Положення Русинів і під сям зглядом знов таки не досить відрядне. На науку лишає ся мало часу, бо руські

діти мусять уже змалку працювати задля злого матеріального становища своїх батьків. Працює ся армія малих робітників звичайно від пів до 7-ої рано до пів до 7-ої вечером. А така праця ослаблює дитини не тільки фізично, але й морально, бо часто мусять діти працювати серед дорослих робітників і видать тут такі речі, перед якими треба як найстаранніше хоронити дитини. Брак науки взагалі, а коли який небудь народ живе серед другого більше культурного, то особливо — дає ся в знаки. А не треба забувати, що в Америці число шкільних дитин виносить 16 мільонів, над якими працює 400.000 учителів — і між такими то горожанами вільної держави мусять бороти ся темні Русини за своє встноване.

Аби докладно уявити собі, як стоїть руське шкільництво в Америці, подамо деякі статистичні дані виняті із реферату о. П. Тимкевича, виголошеного на вічу в Йонкерс.

„На яких 300 тисяч американських Русинів — заявив він — маємо ми певно 20% самих дитин, значить около 60.000; коли відрахуємо % малолітніх дитин, остане нам яких 20.000 руських дитин, які повинні би ходити до школи. Але що бачимо? З тих 20.000 дитин ходить до руських парохіяльних шкіл около 2000 учеників“. Дальше той самий референт зазначає, що хотия фреквенція руських дитин в американських школах є безперечно ліпша, то все-ж таки і тут не все в порядку. Руські діти ходять до тих шкіл за коротко, звичайно 3—4 роки. Безуслівно за

М. Горький.

Зазубрина.

З російського перекладу Ярослав Весоловський.
(Конець.)

Сміх розкидував людей на всі сторони вокруг ведра.

Винидаючи ногами дивні штуки, йшов Зазубрина присиди, підсміюючи собі:

Ай, що за веселе се життя
Стара кітка сіров жила,
Сіж рудого сина
Нова фарба вкрила,
Тепер він зелений вже!

— Досить, чортяки-би тебе брали! етовучи, закликав рудий бородач.

Але Зазубрина був у розпалі. Вокруг него гремів безумний сміх сірих людей і Зазубрина знав, що те саме він спонукує всіх до сміху. Через кождий його рух, кожде порушене блазноватого його лица пробивала ся та свідомість і все його тіло дрожало від торжественного раювання. Держав котика вже за голову і згортаючи з його шерсті злишню краску в екстазі артиста, відчувачого побіду над товпою, безупину танцював та імпровізував:

Братчикиж ви мої милі,
Роздивіть ся між сьвятими;
Якб імя йому дати,
Та як його вам звати?

Все сьміяло ся довкола овіяної безумними радощами товпи арештантів: сьміяло ся сонце в шибках вікон з решітками, усміхало ся синє небо над подвір'єм тюрми і навіть єї старі, брудні стіни немов усміхали ся усміхом сотворіння,

котрі мусять задавлювати в собі радість, якби вона в них і не розбурхала ся. Із за решіток вікон в жіночій відділі гляділи на подвір'є лица жінок; вони також сьміяли ся і зуби їх блистіли на сонці. Все довкола переродило ся, скинуло з себе сіру краску, що наводила тугу й журбу, і ожило відсвіжене тим очищуючим сьміхом, який так як сонце навіть болото робить приличнішим.

Поклавши зеленого котика на траву, якої малі островки, пробиваючи ся між каміннями, уривоманітнували тюремне подвір'є, Зазубрина побуджений, задиханий і спочений все продовжав свій дикий танець.

Та сьміх уже гас. Було його надмірно багато і він томив людей. Дехто ще вискав істерично, інші сьміяли ся ще дальше, але вже з перервами... Вкінці надійшли моменти, в яких всі мовчали, лиш Зазубрина підсміював до тапцю та котик м'яввав тихо й жалібно, повзавши по траві.

Він майже не відрізнявав ся від неї краскою і здає ся, краска осліпила его, звязала його руки — з більшою головою, слизький повзав без думки на дрожащих ніжках, задержував ся, мовби приліплював ся до травини, а все м'явкотів...

Диви ся, народе хрещений!
Шукає місяця кіг зелений
Бувше руде мишка-коте,
Для себе місця не знайде!

пояснював Зазубрина рухи котика.
— Диви ся, собака, як зручно! спазав рудий дівчак. Публика дивила ся на свого артиста пересиченими очима.

— М'якає! — заявив підросток-арештант, киваючи головою на котика і поглядав на товаришів. Вони сльдиачи за котом, мовчали.

— Що ж, чи він на весь вік останеть ся зеленим? — запитав підросток.

— А кілько йому віку? — заговорив сивий, високий арештант, присівши на поціпки коло Мишки. — От здохне на сонці, шерсть склеїть ся у нього і здохне...

А котик м'явкотів переразливо, викликаючи реакцію в настрою арештантів.

— Здохне? спитав підросток. А якби його винити?

Ніхто не відповідав йому. Маленька, зелена кулька возила ся коло ніг тих грубих людей і була підна жалю в своїм безсилі.

— Ф-ау! Зігрів ся чоловік — крикнув Зазубрина, кидаючи ся на землю. На него не звертали уваги.

Підросток підсунув ся до котика і взяв його в руки, но сейчас поклав на траву, заявивши:

— Цілий гарячий...

Потім поглянув на товаришів і жалібно промовив.

— Ось і Мишка! Тай не буде вже у нас Мишки! І за що убили сотворіне? Також...

— Ну, може поправить ся — сказав рудий. Зелене безобразне сотворіне все повзало по траві, двайцять парочий слідило за ним і не було вже ні на однім лиці навіть тіни усміху. Усі були похмурі, всі мовчали і всі етади так сумні як той котик, немов би він розиовів їм своє терпіння і вони відчували його біль.

— Поздоровіє! — усміхнувся підросток, підвешаючи голос. — А я... Був Мишка... любив його всі... за що мучите? Убитиб хіба...

— Ах, хто все? — злобно крикнув рудий арештант. Ось він чортячий вигадчик.

Ну — сказав Зазубрина примпрятуючи — таж усі згодились разом! І він нахилив ся немов би від стужи.

— Веї разом! — перекирвлював ся йому підросток. — Також! Ти один винен... так!

— А ти, телюку, не мекай, — спокійно порадив Зазубрина.

Сивий старець взяв котика на руки і докладно оглянувши його, порадив:

— Якби його викупав у нафті, то краска змиєть ся!

— А по моему взятиб його за хвіст та кинути через паркан — сказав Зазубрина і з усміхом додав:

— Дуже проста справа!

— Що-о? заревів рудий. — А якби я тебе самого так-о? Хочеш?

— Дітько! — закричав підросток і вихопивши котика із рук старика, кинув ся кудась. Старик із декілька людьми пішли за ним.

Тоді Зазубрина остана ся один в крузі людей, що гляділи на него людяни понурими очима. Вони немов ждали на щось.

— Таж я не один, братіки, проговорив сумно Зазубрина.

— Мовчи! — крикнув рудий, оглядаючи подвір'є, — не один! А хто ж ще? — Таж усі! — вирвало ся з уст весельчана.

— У, собака!

Рижий тинув йому кулаком у зуби. Артист метнувся в зад та там його стрітив удар із заду.

— Брати — молив ся він жалісно. Но його брати бачили, що оба надзирателі далеко від них і обступивши свого любимця тісною товпою, кількома ударами збили його з ніг. Здалека мож було уважати їх збиту групу за балака-

такий час годі докладно познакомити ся з тими початковими предметами, яких учать в американській публичній школі.

З огляду на такий низький стан шкільництва американські Русини рішили поціратити школи всіма силами. В сій справі на всенароднім вічу в Йонкерс рішено уділювати із „Шкільного фонду“ заповіді і нагороди не лиш для студентів університету, але також і школярі з народних шкіл; окрім того зарадком шкільного фонду поручено отворити руску бурсу в однім із більших міст в Америці і то вже з початком нового шкільного року 1904/1905.

Що до церковних справ — то на сім полі приходять ся американським Русинам боротись на два фронти, а то: з царослав'єм, яке-б раде загорнути всіх православних Русинів під крила Петербургського синода, і латинізацією. Уже в 1892 році так звана „Конгрегація для розширення віри“ або просто „Propaganda“ видала розпоряджене, в яким наказувала відлякати католицьких руских жонатих священників. Мало того, після розпорядження „Propaganda“ з 1892 року рускі священники в Америці мають підлягати також і місцевим єпископам латинським. В 1894 р. зроблено іще один крок в сім напрямі, а то: „Propaganda“ в своїм розпорядженні з 1894 р. 12. цвітня наказала, аби на будуче не вільно було прийти до Америки жадному рускому священникові, який не дістав на се дозволу через „Propaganda“ від лат. амер. єпископа, в дієцезії якого хоче бути. Та се ще не все. Кождий руский католицький священник в Америці мусить після розпорядження з 1894 р. підлягати лише латинському американському єпископові, отже виїзжаючи до Америки мусить він взяти у свого єпископа *Litterae dimissoriae*, себто посвідчене, що він більше не залежить від него. Окрім того, та ж „Propaganda“ в

ючий гурт. Окружений і схований ними Зазубрина лежав їм у ногах. Ізрідка роздавали ся глух і удари; се були ногами Зазубрину по ребрах, були без поспіху без лютости, очікуючи, аж вичий ся вужем чоловік відирне яке вигідне місце під удар ноги.

Через три мінути те продовжало ся. Втім почули гелос надзирателя.

— Ей, ви, чорти! Знай міру не переливай! Арештанти не відразу перервали катуване. Один за другим розходили ся від Зазубрини і кождий пращав ся з ним на відхіднім стусаном ноги.

Колиж усі розійшли ся, остав ся лежачи на землі. Лежав грудню до землі, його плечі дрожали, — він мабуть плакав, безумно кашляв і відхаркував. Опісля став обережно піднімати ся із землі, так немов би бояв ся розсіпати; спер ся на неї рукою, потім підняв одну ногу і завивши як хора собака, сів на землі.

— Прикидай ся — крикнув грізно рудий. Зазубрина заметушив ся на землі і бистро станув на ноги. Опісля заточуючи ся, попрямував до одної із стін тюрми. Одну руку притиснув до грудий, другу простирив наперед. Ось опер ся нею об стіну і станувши нахилив свою голову до землі. Він кашляв.

Я бачив, як на землю падали темні каплі, мож було докладно бачити, як вона пробігала по сірму тлі тюрмної стіни.

Щоб не сплямити своєю кров'ю державного заведення старав ся Зазубрина всіма силами лати кров так, щоб ні крапля не впала на стіну.

Із него сьміяли ся.

Від того часу іще котик. І Зазубрина вже з ніким не ділив уваги мешканців тюрми.

1897 р. видала таке розпоряджене: „позволяє ся вірним всхіднім народам, які живуть в північній Америці, держати ся лат. обряду, однак вільно їм назад вернути до свого обряду, коли вернуть до краю“. Се дике розпоряджене було конечною консеквенцією попередніх латинізаційних затій латинських єпископів.

Проти такому утискови на церковнім полі Русини, зібрані в кінці 1903 року на всенароднім вічу в Йонкерс, енергійно запротестували і рішили домагати ся для себе іменованя двох руских єпископів, яких вибере собі народ через своїх делегатів а також знесеня виспів названих розпоряджень „Propaganda“. Крім того ухвалило віче уложити і оголосити відповідний маніфест до загалу Русинів в старім краю, щоби вони громадно підпирали бажання американських Русинів. Сю ухвалу вже й виконано.

Що до „царослав'я“ в Америці, то про него нема чого довго розводити ся. Се явище знане нам із церковної практики на Буковині і в Галичині. Всюди має воно одно і теж походження, підтримує ся тимиж самими способами, про які знов таки нема чого розводити ся, бо відомі всім вони добре. Завважимо тільки, що зискало „царослав'я“ між американськими Русинами прихильників дуже мало, і в міру того, як пирить ся між ними національна самосвідомість, ся хвороба систематично зникає...

Скажемо ще кілька слів про національно-політичну організацію всего загалу американських Русинів. Тут треба завважити, що такі організації потрібують багато часу і не менше спільної народної праці. Тому-ж не дивно, що американські Русини розсіяні по різних місцях не мають ще міцної організації такого характеру. Все-ж таки в послідних часах замічає ся енергійна праця і в сім напрямі. Віче, про яке ми не раз вже згадували, ухвалило оснувати головну народну організацію і звертає ся в сій цілі з умильною проською до всіх руских священників, різних товариств і взагалі до всего руского народу в Америці, щоби складали жертви на „Народний фонд“. Окрім того поручено головному комітетові уложити статут народної організації і предложити его на однім із слідуєчих віч до затвердження. Отсе в коротких словах змальовано положення Русинів в американських Сполучених Державах.

Вкінці додамо, що американські Русини із всего того, що їм належить ся, мало іще здобули, але все-ж таки стоять вони на добрій дорозі і при енергійній праці зроблять ся вони по кількох десятках літ дійсно вільними горожанами вільної держави.

Рада державна.

Засідане ради державної з дня 14. с. м. заняло відчитуване петицій, інтерпелляцій і поіменні голосованя. Між иншим треба зазначити інтерпелляції п. В. Яворського в справі постанови залізничного урядника Надаховського при продажі залізничних білетів руским мужиком і в справі надужиття урядового становища старости Франца у Львові для цілий політичної агітації. Коли поминути закиди Штайна о нечесне поводжене президента палати, то засідане се нічим не визначалося.

Слідуєче засідане відбуло ся дня 15. с. м. До 4-ої години тривало знов читане інтерпелляцій при звичайних тепер поіменних голосованях. Опісля прийшла на чергу справа догани для п. Вольфа за обиду п. Скалі. По короткім рефераті п. Пльо з внесенем на уділене нагани п. Вольфови пос. Уджаль заявив, що для тих, хто обиджає нарід, місце не в парламенті, але в криміналі або в заведеню для бжежевільних. Пос. гр. Штернберґ прилучає ся до нагани пос. Вольфови і заявляє, що після его погляду такий чоловік як п. Вольф не може нікого обидати. Відтак звернув ся він до всіх славянських послів з завізванем до обструкції, заявляючи, що Чехи будуть вести дальше обструкцію, аби боронити інтереси виборців. Коли пос. Вольф перерив бесідникови якоюсь заміткою, то п. Штернберґ почав глядати по кишнях, а по тім сказав: „Не маю при собі цукру“. Настав великий сміх, а Вольф закликав: „Дістанеш в лице, хоч прийшлоб ся мені згинути!“ В кінці палата прийняла внесені комісії. Відтак приступлено до дальшої дискусії над внесенем п. Кратохвіля в справі зміни промислового закону. По бесіді п. Хоца перервано дискусію і закінчено засідане о 6. годині.

* * *

Руский клуб а обструкція. Немоżliві відносини, серед яких приходять ся жити галицким Русинам, відданим прямо на ласку і неласку польської шляхти спонукали Руский клуб перейти до обструкції, без огляду на те, з ким би ту обструкцію прийшло ся вести. Пос. Василько з огляду на те, що краєве буковинське правительство не дає причини до ворожого виступу Русинів — до обструкції не прилучив ся, а мотиви его поступку признав Руский клуб зновні оправданими.

Росія й Японія.

Жиди а війна.

Трудно припустити, аби жиди по Кішенівських подіях відносили ся до російського правительства прихильно. В м. Лодзі приміром лучив ся такий факт: поліційний комісар ходив по місті і збирав гроші на війну; між иньшими звернув ся і до одного богача-жиди, який як в насмішку дав „на натріотичні цілі“ дуже мало. На питане комісара, чому він так мало пожертвував, жид відповів: „ми сего року мали великі видатки на Кішенів“. На саму війну жиди задивляють ся як на кару Божу та се і зрозуміло. Адже недавно ходила чутка, що в Кішеневі знов заносить ся на розрухи. При теперішнім стані річий дуже легко підбурити темні маси проти жидів, а від російського правительства можна сподівати ся всего. Не треба забувати також і на те, що в Росії в послідних часах патріотичний захват потроха зникає, а революційна агітація противно змагає ся все більше і більше. Отже можливо, що в случаю потреби енергію темних має зверне російське правительство знов проти жидів.

Телеграми.

Льондон. При в'їзді до Порт-Артура лежать затоплені чотири пароходи і тому в'їзд до порту дуже вузкий. Адмірал Макаров назав фольоті станути на вні порту.

Токіо. Япанці ранені в часі послідного атак на Порт-Артура оповідають о геройствах Росиян і своїх. Коли Япанці підійшли до російського контрторпедовця Стерегучого, оден япанський матроз скокне на поміст Стерегучого і равив шаблею в голову виходячого з наюти команданта. Сей офіцер упав, а коли хотів піднести ся, Япанець вкинув его до моря. Япанці кажуть, що на двох російських торпедовцях убито 20 людей.

Петербург. Російські часописи заперечують вістку, наче Росияни мали опустити Порт Артура. Поголоска тота поветала мабуть тому, що з Порту Артура виїхали всі жінки і діти.

Берлін. Після найновіших урядових донесень стверджує ся вістка, що в послідній борбі під Портом Артура затонули два російські контрторпедовці.

Сеуль. Два тисячі корейських жовнірів вимащере на північ проти Росії.

Нючванґ. Значні російські сили з'уничинили ся в укріпленім місті Ашаган. — Тубольці заповідають, що сконцентровані військові сили російські переступили ріку Ялю.

Справа архієпископа д-ра Кона.

Із Риму напіла вістка, що оломунецкий архієпископ др. Кон чув ся спонуканий зложити свій високий уряд. Справа д-ра Кона стала голосною вже майже 2 роки тому і прибирала різні форми, здавало ся навіть, що вийде з неї побідно, аж тут вийшов конець доволі прикий для него самого і не часто повторюваний в історії католицької ерарії церковної.

Оломунецка капітула — з огляду на визначних своїх членів задержала й до нині право вибору пастиря для своєї дієцезії. І коли вибрано на те визначне становище Кона, запанувала загальна радість, бо від непамятних часів засів тепер на оломунецкій архієпископії по раз перший син мужацький. До того часу засідали на ній звичайно лиш високоуроджені кридошани. Однак своєю строгістю й негастом зумів др. Кон знівчити любов своїх „овечок“ в дуже короткім часі і то так у Німців як у Чехів, а за тим втерав усею ласку на цесарським дворі, що головне причинили ся до его уступлення. Розпочало ся від борби із ольським духовенством, яке незабаром виступило із важкими обжалуваннями проти д-ра Кона. В часописі „Posov“ заявив ся в цвітні 1902 статія із підписом „Rectus“, в якій завзято осуджувано архієпископові поступки. Др. Кон заскаржив „Posov“ перед суд, але підчас розправи одержав депешу, щоб виступив від обжалування. Кон став шукати єї автора, добув навіть ориґінал депеші і після осуду знатоків обвинуватив в тій справі о. Оцазика з Кунці, якого сейчас суспендував і всадив в святищенім домі карнім. Ся брутальність обурила цілу дієцезію, а тут зголосив ся властивий „Rectus“ — о. Гофер. І сего хотів Кон арештувати, але він утік із свого приходу в Гарбріх до Моравської Острави. Заговорили преса, пішли інтерпелляції й збори, а й із поміж духовенства оголосили оо. Своні і Досталь обжалуване проти Кона. До того виринула ще вістка, що Кон намовляв Домініканина, який був Гоферовим сповідником, до зломаня печата сповіді і до зради его авторства. Тепер пішла вже до нунціатури скарга із поміж дієцезіян і розпочав ся канонічний процес. Із закиду зломаня печата сповіді Кон очистив ся, але він у своїй дієцезії зненавиджений, що на вістку его повороту лагодили ся вже котичі музики й шибобити, тож папська столица спонукала Кона до резигнації „propter aversionem cleri et populi“.

Тепер на часі комбінаций, хто буде Коновим наступником. Говорять, що хтось із шляхотних оломунецких кридошан як кн. Гогендольге або гр. Потулиці.

НОВИНКИ.

Відчит проф. д-ра Кордуби із рускої історії відбуде ся не в суботу, але в неділю о годині 6-ій по пол.

З кружка „українських дівчат“. Дня 19. с. м. в суботу о 8½ годині вечером відбудуть ся в великій салі „Народного Дому товариські сходини „Кружка українських дівчат“ з ріжнородною програмою, в яку вийде між иньшим томбуля. Просить ся о численну участь. Вступ на сааю 20 сот. — О. Шкурнікова голова, А. Кадийска секретарка.

Руский виділ правничий. Нині 18-го марта відбуває ся на львівським університеті академічне віче в справі кресованя руского факультету правничого. Віче скликує правничий кружок львівської Академічної громади.

Сторожинець — містом. Із Відня доносять, що Сторожинець має бути піднесеним до раду міст.

Знесені першої класи. Міністерство залізних дорог завізвало політові дирекції, аби до дня 1. цвітня с. р. висказали свої погляди, що до евентуального знесеня 1. класи при особових поїздах.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщеннях опускається на цілий процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дитяч з фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвір-
ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрикатів. — Циліндри і класи в найновітших фасонах.

Шапки в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дитяч.

Парасолі Entout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрикатів — шовкові і пів шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних фарбах, послідної нової. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дитяч. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорозших до найдешевших. — Палички до проходів для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі апарати до гри Lawn Tennis.

Кальози Storm Stipperra найліпші тукраєві як і заграничні фабрикатів. Самостійна продаж з патентованими підшвами, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожи в найбільшій виборі.

Товари обувані. Склад з Гудиярекої фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найславнішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreauх Boksealt, Glacé, лакеїв чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дитяч. Lawn tennis черевики, чоботи і пів-черевики.

Кияйпа саидали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевики домові і до виправ гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукраєвих і заграничних фабрикатів. Кожного місяця новості Dersins і найліпші „Genes“.

Мужеске біле, найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські асфери, піки, полотення і з шифону. Ковнярики і манжети найновітшою фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дитяч, сорочки для наколісників системи Дра Лямана, сорочки і каштанники сїткові до осушувания поту.

Перша буковинська.

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютанта майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і записаного судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновітшого крою для панів, панів і дитяч.

Замовлена виготовляється ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях в провінції покадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланню задатку разом з шікар-
тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. Харч на кораблях узаний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посылати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма
(листки) і почтові перенази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**

209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 л.)

З Америки

пишуть своїм кривнякам і знако-
ним ті, котрі вже раз тую дорогу
перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть
наблучші, і перевіз триває

лиш 6 день.

Фірма наша тішить ся довірем за-
галним, і працює в тім напрямі,
щоби своїм пасажирам всі можливі
улекшення дати. Проте най ніхто
з дому не вибирає ся, поки не
отримає нашого проспекту і ціни-
ника їзди, котрі ми висилаємо без-
платно кождому на жадане.

Falk & Co. Hamburg
Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (2—12)

Всілякі
НАСІННЯ ЦВІТІВ І ОГОРОВОДИНИ,

висилає найдешевше

КОФЛЕР

гуртовна спродаж насіннь
в Заліщиках.

13 (2—2)

Г. ФАЙЛЕС

усувач нагніток

Черківці,

ул. Руска ч. 8.

8 (—)

РАМИ ДО ОБРАЗІВ І ФОТОГРАФІЙ
найдешевші

в переплетні і торгівлі образів
і рам

В. Сальтера

ул. Почтова ч. 7,

напроти ц. к. Почти.

10 (5—10)

**Православний
! МОЛИТВЕННИК !**

для молодіжи,

є до набути

в Папірни „Рускої Весіди“ ул. Петровича 2.

і коштує 24 с.

Хто возьме 20 молитвенників той дістане
10 проц. рабату.

В ПАПІРНИ „РУСКОЇ ВЕСІДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесси
за 2 кор. 50 с.
Писана Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4-—, 3-60, 3-— і 2-60 к.

При більшим закупні опускає ся
значний рабат. (0—0)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і свята від 1/2 10 до 11 год. рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Рекламациі неоче-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНА“
разом з „Рускою Радою“
на цілий рік 20.
„пів року 10.
„чверть року 5.
„місяць 1.
Поодинокі числа „Буковини“
Передплата і належність за
платні в Чернівцях

„Січи“.

Організацію народну мож пере-
вести успішно лише при помочі
таких товариств, які силою своєї
цілі і традицій змогли-б припасти
до народної душі і глибоко вкорі-
нити ся в его серцю. Оттакими то-
вариствами є безперечно „Січи“,
які вже своєю назвою й організа-
цією навівають спомини славної
давнини і спонукують своїх членів
до труду для рідного краю у формі
зміненій відповідно до вимогів по-
вого часу.

Ідею засновування „Січий“ треба
ще й тому назвати дуже щасливою,
що через них сотворено товариства,
в яких могла би гуртувати ся до-
растаюча молодіж, яка досі ходила
одинаком, не маючи приступу до чи-
талень. Із того був такий наслідок,
що у вихованню селянства творила
ся між школою а читальнею кіль-
кітвна прірва, яка на селянській
верстві відбивала ся незвичайно
шкідливо. Народна школа не в силі
дати стільки знань, щоб оно вистар-
чило будучому горожанинові дер-
жави й господареві. Школа старає
ся передовсім подати вихованкові
средство до здобування знань через
науку читання і писання. До тепер
вже бувало у нас і таке, що через
тих кілька пошкільних років се-
лянська молодіж, не маючи нагоди
дірвати ся до книжки, прямо за-
бувала то, що вивчила ся з таким
накладом праці у школі. Сему лиху
зарадять як раз „Січи“.

Рух січковий, вишновши із Сня-

тина, зглядно із Коломиї, обхопив
зараз ціле Покуте, а тепер ширить
ся що раз далше у східній Гали-
чині, також і в нашій Буковині.
Суховерхівська „Січ“ се вже шестий
з ряду кім січковий, що заснував
ся у нашім краю. Отсе є й за-
порукою, що січковий рух вже має
у нас право горожанства та що він
буде що раз більше кріпшати. Із
тої причини хотіли-б ми зробити
декілька уваг для провідників ест-
вючих вже „Січий“ в надії, що они
причинять ся до оживлення руху в
тих товариствах та зможуть згур-
тувати в собі усю нашу молодіж,
не виключуючи при тім господарів.

Вже основуючи „Січ“, треба для
неї вперед приготувати відповідну
почву, а що більше, треба нею відтак
щиро займатися, щоб не стало ся
з „Січами“ таке, як з деякими чи-
тальнями, із яких пооставало лише
тільки сліду, що таблиця на хаті та
спомин про дуже „величаве й свя-
точне“ отворене.

Першою ціллю „Січий“, як відомо,
є тілесні вправи і пожарництво, тож
їх треба головню плекати. Певне,
що було-б дуже пожаданим, аби
кожда „Січ“ мала вже тепер свою
сикавку, але поки що мож учити
ся при сикавці громадській, а якби
не було і сеї, то треба вчити ся тої
помочи при огні, яка можлива без
уживання сикавки, як ратоване
людей, худоби і річий, перериване
пожарної лінії, творене водного лан-
цуха й орудування душеницями. Крім
сего повинні січовики безвинно
вправляти ся в походах і оборотах,
щоб набрати справності й меткості,

яка є при огні конче потрібна. Із
тих вправ будуть мати січовики
ще й ту користь, що йдучи до вій-
ська будуть вже знати цілу муштру
і будуть свободні від побоїв різних
капралів та стануть скорше підofi-
церами. І не один може й лишити
ся на 12 літ при війську, щоб одер-
жати радше який уряд, чим вертати
на задовжений батьківський ґрунт,
який буває пераз так великий,
що без труду перекинеш его каменем.

Крім сего дбати-б старшинні
„Січи“, щоб всі єї члени займали
ся читанем часописей і книжок, а
передовсім, щоб усі уміли читати.
Інакше сказавши, треба устроювати
курси для анальфabetів. Ні один
січовик не сьміє остати неписьмен-
ним! Крім сего повинні січовики
сходити ся на спільне читане і по-
винні всі читати за чергою. Труд
інтелігентного члена старшини по-
винен обмежити ся на провіді і по-
исненях. Материялом до читання мо-
жуть служити наші часописи а від-
так оповідання і поеми і то пере-
довсім із козащини а в рівній мірі
треба би познакомлювати січовиків
із обов'язуючими тепер законами;
що по виданню руского збірника най-
цінніших законів буде річю
дуже легкою. Сьпів і то не конче
хоральний буде також успішним
средством до з'єдинення січовиків.
В тім напрямі дасть доволі матери-
ялу сьпіваник пок. Воробкевича,
розуміє ся, коли приверне ся у нїм
народні, первісні тексти пісень. Що
при науці сьпіву нїяк поминати
наші новітні національні гимни — се
очевидно, а про те, що науку сьпіву

треба зачинати від січової, то
бути не треба і згадувати вільно!

Вихідною точкою січової в до-
повинно бути виображування сьм-
ючого покоління на сьвідесі сьм-
жан, на чьмє сьспільно сьм-
дорожили своїми правами в сьм-
скими й національними, арм-
шовши школу січової від сьм-
стали, в нашій народній оть сьм-
карними ридовиками і тьм-
що вміють не лише слуха, а сьм-
але також і самі в да, сьм-
з'уміють відповідно посту, сьм-
унишний зрієт січового сьм-
запоруку, що він не заве, сьм-
які на него наш нарід пок, сьм-
й тепер стає він наглядним, сьм-
уваної народної сили. О, сьм-
що сей новий рух між на, сьм-
ляньством не міг припасти до, сьм-
нашим ворогам, які будучи, сьм-
вах нашими першими „при, сьм-
аж замирають із пересер, сьм-
бачуть, що наш нарід дви, сьм-
постуає, щоб стати в ри, сьм-
ших культурних народів, ав, сьм-
за тим не перебирають в сред, сьм-
щоб той народний рух здави, сьм-
ряді ворогів „Січи“ стали, сьм-
кацапи се не дивниці, в сьм-
ють, що із хвилею сьм-
нашого народа їхні пісні сьм-
зом і акомпанїмент до не, сьм-
звуку ріжних благородних, сьм-
металів були-б скінчені; сьм-
наймит мусить все сповню, сьм-
свого пана, а є й такі най, сьм-
вислугують ся від разу, сьм-
боки...

От і пішли в хід клевет
січовий рух. Чого вже про то

НАШ АЛЬБОМ.

Вогдан Л...

Під захід сонця.

I.

Як думаю коли
О квітках і весні,
То на гадку мені
Насуваєш ся — ти.

Як почую в саді
Соловейковий сьпів,
То твоїх годин слів
Причуваєш мені.

А як мрію у сні
Про надземське добро,
То на думку в одне
Ти приходиш мені.

Бо над квіти в саді
І над чари лісів,
Над красу райських снів
Ти дорожша мені!

II.

Відлетіли пташки, повсихали квітки,
Пришла осінь з болотом, з дощами.
Одинокий сиджу. Ах, коби хотіли листи!
Беру шанну та іду за листами.

Той клаунок відобраз, той до картин
[припав,
Тому гроші прислали в потреби,
А тамтой лист дістав, розтворив, про-

І радіє, немов в семім небі.
[читав

От, на силу і я дотиснувся до вікна
І питаю: „Нема що до мене?“
А урядник до шафи іде: „Ні, нема“.
Усміхнувся: „Навіть місце студене“.

От такі то листи! тра до дому іти,
Шкода було моєї дороги.
Дош, болото і ніч. Вітер гонить листки
І кидє жмутками під ноги.

Мов говорить мені: „Ті листочки дрібні
Колісь були пахучі й зелені
Та писали на них беззастанні дощі
І вітри їх водили студені“.

На, возьми, прочитай, що писав на них [май,

До землі вибираючись в святи!
Прочитайши спокійно до дому вертай,
[Дж вечеру, ший чай та йди спати!“

III.

Повсихали сині квіти
За водою.
Полиняли мої очі
За тобою.

Повсихали сині квіти
У городі.
Заглядаю на край сьвіта,
Але годі!

Ой, як тужить за дощами
Тая каня,
Оттак мені тяжко важко
Без кохання.

Оттак мені без кохання
Жити трудно.
Сьвіт як трумно, всюди сумно,
Всюди нудно.

IV.

До милої мені близько
Йно через ставсьєко.
Вчора дощик, нині дощик,
Завтра буде сльзьєко.

Вчора дощик, нині дощик,
Завтра виляють ріки.
Либонь ми ся дівчинонько,
Розійшли на віки...

Олекса Коваленко.

Тепер не час.

(Сонет.)

Тепер не час-би про кохання нам сьпівати,
Бо скрізь панує тільки туга і роспач.
А краще всіх братів до праці закликати,
Щоб край з неволі визволять і зменшити [плач...

І піснею вливати у серця байдужних
Завзятте і до люду рідного любов,
Зміцнять та єднати щиро в купу дужих
І хвилювати воїм сьвятим огнем їх кров...

Але чим важчі ми часи переживаєм,
Тим дужче ласки ніжної собі жадаєм,
Єдиної утіхи у скорботний час.

І завжди буде праця тих людей натхнена,
Кітрих до неї носила любов священна
Не вік тоді ніхто не переможе нас...

Скльвестер Яричевський.

Фрагменти.

I.

Ті божеством бажаєш бути
Чоловіче —

Ти сьміло зваживсь думку вті, [ма
Сонцю в вічі —

І понад зір безмежне поле
Понависли

Твого ума жаві престолі:
Легчі мисли.

Ти всьміл пусті, мертві простори
Оживити —

Не зміг лиш жизнь свою, о горе,
Продовжити... [хв
[а Іван
[одько

II.

Над хмари гет мій сьмілий леті, [д
стремить на стрічу сонця жаві, [д
У блисках лун, хмар сьрібних з тур, [д
скупатись чую я потребу — [д

Мій дух пливе. А тут вже й [д
мене якась на землю сила [д
І шепче в груди: ти не забудь: [д
земля, земля тебе родила! [д

III.

Розплину ся в хрусталь,
у блакитні простори безкрай —
Розіллєсь в асну даль,
де рожевих днів сон замирає

Розтоплю ся в той жалі,
що у піснях дріжить безконеч,
Роздроблюсь серед филь
і акордів утіхи сердечних...

Так істота моя
все остане судьбою незмита,
Невмиручий бо я
у віквічній гармонії

Чернівці, 5. — 6. мар

тва огневої сторожі „Січ“ не пано? Вперед пішла пісня, що „Січ“ о гнізда соціалізму й атеїзму. таренькій „Gazet-y Narodow-iy“ ривиділи ся вже й анархісти — брр. та страшна історія. Таку піснюку півав й „Царославная“, денунці-ючі рівночасно наших учителів, о они проводять таким товариствам. де ся піснюка вже за стара, щоб хто небудь слухав, тож затягли йшої „Січ“ — мовляв — се варства, що „мають різати Ляхів ієлів“. Нб. ціла та прикра має відбувати ся при по-равяних топорчиків! й низький закид польської силою фактів зістав вже опрокинений. Намі „Січ“ в найкрасших зносинах з твами, в яких гуртують ся млені Жиди і через те як раз спромому культурного роз-нашого краю на основі мир-ального життя усіх народно-ковини.

р з черги витягають деякі де одну армату, яка має „Січ“, але можемо заручити стрілів готово не бутинавіть гуку. Отсе маємо певні ції, що роблять ся заходи прями, щоби викликати ре-проти „Січ“ із боку прав-ругів тому, наче-б „Січ“ приготувати населене до у і бойкоту в біжучім році. ти сего констатуємо, що нї „Січ“ не лиш на Бу-ні, але й в Галичині рала нїякого уділу в ковім русі, тож згадані наших „приятелів“ основу-на лихих інформаціях, або відомій неправді і оста-сім безуспішні.

сі заходи ворожі „Січам“ знати й наша інтелігенція, з близько січового руху і всяку обережність. Ша-них зазнає кіцманська „Січ“ апеского „бургомистра“ та рости годака, які мабуть із ідїздом покінчуть ся, нічо йї ціяли. Нічо „Січам“ не вдіють і ворожі затїї, коли лиш січо-будуть стояти на строго за-ій основі, за теж серед певних ставня може пошкодити багато віть одно нерозважне слово, якого відтак волом не вернеш.

Тож треба лиш розваги, тежності і праці, а сі-рух стане тривкою підвали-шого відродження.

а державна.

іданнях палати послів так ранійше лютує обструк-ієма виглядів на санацию трішних відносин. На першім нї внутрішньої національної ко-ечі стоїть як відомо чесько-ні-ий конфлікт. Окрім того в Ав-накипіло еще багато иньших в, а то: між Німцями і Італї-ми; треба також згадати тут і ловінців, Хорватів, Поляків та нів. Іри такім стані річий німецька велика посїлість, що через острійше виконуване нїну можна ослабити обструк-той спосіб поцхнути роботу послів бодай трохи напе-и знов взяли ся мирити ми, та се їм якось тецькі послі відповіли від чотирох років хи хотять, щоби

помирити ся з Німцями, але Німці на ті жаданя не можуть пристати. Отже вигляди на привернене в Ав-стрії правильного конетитуційного життя досить непевні.

Засідане з дня 16. марта не ріжнїло ся нічим від попередних: читане інтерпеляцій, петицій, по-іменні голосованя і т. д. Між інтер-пеляціями визначала ся одна а то чеських послів в справі демонстра-цій, які в послїдних часах зроблено против „Ческого Дому“ у Відні. Після сеї інтерпеляції кілька сот німецьких студентів рушили перед „Ческий Дім“ з криками: „Кож-дому Чехови поломити ребра!“ По-тому впали до середини дому, ро-зігнали гостей і все понищили, але поліція і на гадї не мала розігнати демонстрантів. При читаню сеї інтер-пеляції почали чеські послі кричати: „Abzug Koerber!“ і домагали ся, аби президент міністрів зараз явив ся в палаті та відповів на сю інтер-пеляцію. Те-ж саме повторило ся при читаню другої інтерпеляції в справі демонстрації, яку виправили Німці в Лінцу чеському музикови Кубелїкови і не дали ему грати на концерті лише тому, що він Чех. Президент палати відповів, що обі ті інтерпеляції доручить през. мін. Керберови.

Засідане з дня 17. марта роз-почало ся відповідію през. міністрів д-ра Кербера на інтерпеляції в справі названих вище німецьких демонстра-цій проти „Ческого Дому“ і проти чеського музика п. Кубелїка. При-чїм др. Кербер заявив, що в сїй справі буде переведено строге слід-ство і демонстранти будуть покарані. Але що до закиду чеських послів, ніби то власті нічого не робили, щоби запобігти демонстрації, то бесїдник перечить тому і доказує, що демонстрацію виправлено ранїш, ніж про се могла довідати ся полі-ція. Відтак промовляв бесїдник в справі Кубелїка і заявив, що він дуже жалує з причини такого ди-кого нападу на поважного і всім знаного артисту і рішучо виступає проти перенесеня політики на ву-лицю; бесїдник висловив ся за ко-місією для розслідження сеї справи і заявив вкінці, що правительство добре знає свої обовязки.

Над сею відповідію президента міністрів ухвалили чеські послі пере-вести дебат.

Засідане з дня 18. марта роз-почало ся читанем наглого внесеня в справі предлоги військового кар-ного поступованя, відтак слїдували інтерпеляції пос. Кльофача, в яких він згадавши про подїї на площі сьв. Стефана, запитує, чи думає през. мін. охоронити чеських горожан від таких нападів, хоча би вони походили від посла. Читане впливів тревало до 1/2 години. Відтак роз-почали ся поіменні голосованя над петиціями.

* * *

Руский клуб після донесеня кореспонденційного бюра видав слї-дуючий комунікат: Причиною рус-кої обструкції є виключно по-ложене Русинів в Галичині, котре зробило ся невиносним. Крім того нема навіть надїї на дїпше, бо цен-тральне правительство взяло ся з Поляками за руку. З тої причини Руский клуб уже від давна хотїв взяти ся за обструкцію, але сам не мав на то сил, аж дня 9. с. м. ухвалив скористати з чеської об-струкції і прилучити ся до неї;

і лише пос. Н. Василько не може брати в нїй участі з огляду на від-мінні буковинські відносини. Об-струкція не звертає ся впро-чїм против Німців. Для спільного поступованя ухвалив рус-кий клуб порозуміти ся з иньшими обструкуючими сторонництвами. Пос. Романчук зложить на однім з най-близньх засідань палати послів по-яснене причин, котрі змушують Ру-синів до обструкції.

Росія й Японія.

Із поля борби.

Під Портом Артура затопив ся ро-сийський контрторпедовець „Скорий“, наї-хавши на міну (полюшену Японцями?). З залогів уратовано лише 4 людей. Япон-ці в сьмі 40 тисяч люда висядуть в по-неділок в Нючвангу.

Зміцнене естонських гарнізонів.

Із Петербурга доносять до Берліна, що справа побільшеня гарнізонів в Ре-вель і Лібау в найвищих кругах вже порішена. До Лібау відїде 27 дивізія інфантерії із Литви. Се справджує до-гада поміщені в однім із попередних чи-сел нашої часописи за листом одного російського офіцера.

Голос російської суспільности.

Свого часу подавали ми розпоряд-жене російського правительства, після якого політичним переступникам дозво-ляло ся вступати в ряди боевої армії на далекім сході, але під тим усїєм, щоби кожда така особа мала еще на се до-звіл спеціально з боку міністра вну-трішних справ і справедливости. На то відповіли деякі групи політичних пере-ступників, що вважають се розпорядже-не за хитрі аспірації російського прави-тельства, аби внести деморалізацію в ре-волюційні верстви. Одну із таких відпо-відий подаємо вповні: Бажаючи внести деморалізацію в верстви революціонерів, царське правительство звернуло ся до нас, політичних „переступників“ в м. Холмогарах (Архангельської губернії) з завізванем стати в ряди армії на да-лекім сході, обіцяючи при тім забути на наше попереднє поведене.

Ми обурені такими аспіраціями цар-ського правительства і не згоджуємо ся на таку милість правительственного роз-порядження. Звертаємо ся отже до всіх товаришів, розсіяних по всій архангель-ській губернії, з завізванем, аби й вони від-кинули предлогу правительства.

Контр-манїфестації.

В місяці лютім відбули ся в мі-сті Батумі патріотичні манїфестації. Підчас сих манїфестацій около 100 чо-ловік переважно Грузинів зі сьпівами ре-волюційних пісень вийшло назустріч ма-ніфестуючій товпі і зробили контр-ма-ніфестації. В наслідок сего, як доносить „Искра“, одна із нелегальних російських часописей заарештовано 8 чоловік і від-дано під воєнний суд, який 6 душ засудив на кару смерті через повішене, що уже й виконано. Отже як бачимо в Росії не зовсім вигідно бути непатрі-отом.

Японія і Хіни.

Після приватних донесень в Петер-бургу отримано дуже непокоїчі вісти з Хіи. Мимо урядових заперечень зі сто-рони Японії, в Петербургу єствуют до-кази, що між Японцями і Хінами фак-тично існує тайний союз і що під впли-вом Японії вислали Хіни 80.000 війська на границю Маджурії під проводом японських офіцерів. Хоч хінське військо захоує ся до тепер з резервою, однак Росія мусить поставити часть азиат-ської армії на манджурській границі. Можливо є також що вибухне повстанє боксерів в багато більших розмірах, ніж попереднє.

Хінський двір мав уже пригото-вись до утечи в глибину краю, аби да-ти позір, що повстанє є також і проти нему спрямоване.

Японія не підносить жадного про-тесту проти концентрації хінських військ на границі манджурській. Протівно, про-тести проти охороні хінських границь

через хінські війська виходить виключно зі сторони російської. В японських кру-гах така концентрація війська вважає ся за цілком оправдану і необхідну для оборони своєї неутральности, бо се є найліпшим средством до зльоналізованя війни.

Treize — sans fin.

В Монте Карльо, гніздові найгазар-довійшої гри скоїла ся тепер подїя, що виглядає прямо на казку. Ось тепер заїхав там до готелю de Paris Амери-канець Джон Брови і забажав кімнати ч. 13. В готелю такої кімнати не було, бо під таке число ніхто не заїхавби. Справу полагоджено так, що лиш для дивного чужинця повішено над его кі-мнатою табличку з ч. 13. Незабаром ви-брав ся Брови до касина чужинців і за-сїв при столі ч. 13 і почав класти при-гри в рулету на 13-ку. Грав з ріжним поведженем, але лиш на 13-treize. За кілька днів програв майже весь маєток і надїйшла хвиля, що дрожащою рукою поставив послїдну 5-франківку, але таки на treize. Кудька поточила ся по рівці і крупер закликав: Treize, noir, impair et manque!

За одним потигом виграв 175 фран-ків, але не взяв їх, — клав все ви-грає раз по раз як ставку і то все на ту саму тринайцятку і мав таке щастє, що фортуна на диво нї раз его не об-манула. За чотири ставки виграв цілий банк і вийшов із 200 тисячами франків із саль гри.

На кілька днів Американин пронав, а незабаром вернув із якоюсь пристой-ною дамою. Прийшов знов до саль гри, ставив знов на тринайцятку і програв усю кодьосальне майно до послїдного сотика.

На другий день грав в 13-тку вже до касина не прийшов. Вночі застрїлив ся. Его похоронено на цвинтари самоубїй-няків, а на могилі поставлено хрест із на-писом: Ч. 13.

Хто про сю подїю прочитає, мимо-волї пригадає собі оповіданє Достоевско-го „Грав“, в яким як раз змальовані образки із Монте Карльо, де російські емігранти також пробують щастя на ру-леті і то як раз ставлячи на те саме число і то, коли не миломо ся, на зего. Що подібна подїя, як у тім оповіданю стала ся, свідчить лиш про інтуїцію Достоевського та про его знамените зна-не людської психології, а в сїм случаю психології — гравців.

НОВИНКИ.

Учительство зібране на кон-ференції кіцманської філії „Рускої Школи“.

що відбули ся в Заставні 6. марта, вислали на руки посла Стоцького ось таку телеграму: „Учительство кіц-манського повіту зібране нині на конфе-ренції філії „Рускої школи“ висказує „Вільнодумному Союзови“, а з окрема завіжди щиро прихильним до народного учительства руским послам сердечну по-дяку за новий доказ дбалости о соціаль-не і матеріальне піднесенє учительства і запевняє, що воно завіжди стоїти ме-вірно при вас. Стратийчук. — Про збори одержали ми простору допис, але так пізно, що зможемо єї помістити аж в слї-дуючїм числї. Поки що згадаємо, що на зборах обговорювано між иньшими та-кож становище учительства до евуїцїа-цій „Freie Lehrerzeitung“ его відносини до акад. тов. „Січ“ і т. д.

На засіданю ради шкільної з дня 11. марта іменовано суплентом при серетській гімназії учит. канд. Саломона Гандля. Для письменного іспиту зріло-сти визначено в літнім терміні 1904. час від 16. до 21. мая, для вступних іспитів час від 6. до 14. мая. Іменовано сталими надучителями уч. Василя Аріїчука для Драчинець, Дмитра Олїшницю для Ропчиць на лївім боці Серету; сталими учителями іменовано Івана Кошину для Панки Забачни, стаюлою учителькою Ев-фрозину Стефанович для Молд. Ва-нилова і Весельовску для Кімполон-га; перенесено на власне бажанє підуч. Каролїну Райс із Міхальча до Люд-Гореча, із зглядів службових учит. Але-ксандра Дуняка до Преторони, учи-тельку Еєр. Діянкович до дівочої школи в Кімполонгу; вкінці висловили

Належитість за Оголошення за один раз:

Для еторона коштує 30 К. — Одна трета сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтковій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на цілий процент після скількох уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новости у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хіньського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Шпальтки для панів, хлопців і дівчат з — Самостійна продаж з ц. к. надвір-
— Шпальтки, — Великий вибір капе-
— Цилиндри і класи в найновітших фасонах.
Шпальки в найбілшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дівчат.
Парасолі Eutout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрики — шовкові і
пів шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних
барвах, послідної новости. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дівчат. Найбіл-
ший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорожших до найдешевших.
— Палички до проходу для панів і панів.
Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони
і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.
Кальози Storm Stippera найліпші тукраєві як і заграничні фабрики. Самостійна продаж
з патентованими підшвами, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожи в найбілшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гудмарекої фабрики Ф. Л. Понпера. — Самостійна продаж
черевиків живрових з найславнішої фабрики Антона Чанека. Великий вибір обуви Chevreaux
Bokseal, Glacé, лякерів чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дівчат.
Lawn tennis черевиків, чоботи і пів-черевиків

Киайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевиків домові
і до вправ гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбілшій вибір тукраєвих і заграничних фабрик. Кожного місяця по-
ности Dervins і найліпші „Genres“.

Мужеске біле. Найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські зефіри, піки, поло-
тняне і з шифону. Ковнярики і маншети найновітшого фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дівчат, сорочки для наковісників системи
Дра Лямана, сорочки і каштанки сіткові до осушувания поту.

К а н ц е л я р и я

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

створена

в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з антики Ріхтера в Празі,

є найліпшим загально знаним білш умирюючим натиранем, в ціні
від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набути у всіх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише
в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „якор“ з антики
Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим
охронним знаком яко правдиві.

29 (27—40)

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, уліця Єлисавети ч. 5.

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкар-
тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желізняцею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посылати, бо тогди дешевше коштує. Всі листи
(листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

З Америки

пишуть своїм кривням і знако-
ним ті, котрі вже раз тую дорогу
перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть
наїлучші, і перевіз триває

лиш 6 день.

Фірма наша тішить ся довірем за-
гальним, і працює в тім напрямі,
щоби своїм пасажирам всі можливі
улекшення дати. Проте най ніхто
з дому не вибирає ся, поки не
отримає нашого проспекту і цінь-
ника їзди, котрі ми висилаємо без-
платно кождому на жадане.

Falk & Co. Hamburg

Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (3—12)

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу
против огневих шкід

в одинюк рускім тов. асекураційнім

„ДНІСТЕР“

(—)

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить
звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за
р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8 проц.

Шкоди ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і деле-
гатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на
суму 4,161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1,013.691 кор. і уміщені
в пушілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощад-
ности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА знаходять ся у всіх містах, місточках і многих
селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР
уділяє агенцій господарям, де єще на більший округ нема
агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в товаристві кра-
ківськім; власну провізію від таких обезпечень дає ДНІСТЕР
на рускі добродійні ціли; тому на жите обезпечайте ся тільки
через ДНІСТЕР.

Товариство взаїмних обезпечень Дністер
у Львові, Ринок 10. в домі „Просвіти.“

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	—	„ 70

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Хто ширить анархію?

Сеї неділі святкувала народна ідея один із дальших триумфів у своїм побіднім поході. Се основано в „гнізді шершенів“, в однім із головних осідків кацапської кириї, в селі Суховерхів товариство „Січ“. Засновано єї мимо всіх ворожих затій, мимо страшного терору із сторони здеморалізованої банди бажанівських чунгузів, мимо погроз, які падали із уст о. Жалковського, який прямо профанував місце святиє із якого „проповідував“ а радше клеветав на „Січ“ та грозив всім, хто би до неї важив ся вступити. Гарний апостол християнського братолубія, нема чого казати! Не помогли нічого і сикатури, яких зазнавали організатори „Січі“ від кіцманської політичної власті!

Розуміє ся, що всі противники народного розвитку не могли мовчки знести свого поразення, і як раз форма їхньої реакції, яка носить очевидні каригідні знамена, яка свідчить прямо про завішене конституційних свобод в кіцманському повіті, спонукує нас забрати голос в тій справі тим більше, що бажанівська банда, не побільшуючи ся численно, зростає в зухвалости, викликаній безкарністю і загрожає навіть життю всім, хто не пристає до їх гурту, а все то діє ся на очах і майже під покровом дотеперішнього кіцманського годака-старости. Не подаючи докладного опису зборів, які випали дуже добре, згадаємо лише про деякі моменти проявів кацапської культури. Часть крикунів старала ся вперед крайню обидливими окликами не допустити до ведення нарад. Коли однак їхній проводир зістав усуне-

ний, не важили ся вже перепиняти і мусіли бути свідками, як на їх очах завязало ся так ненависне їм товариство. Рівночасно організували кіцманські емісарії свій подвиг, розпиваючи Суховерхівчан головно парубків, які незабаром в силі кількостної товпи станули проти школи в крайню ворожій поставі і стали лаяти сторонських січовиків і обкидати болотом січову хоругву, а відтак роззухвалені тактовною пасивністю січовиків стали кидати навіть камінем при чім розбили одному січовикови голову і все без найменшого powodu. Ситуація ставала так грізна, що під'юджені бажанівці не вагали ся добувати ножів. Лише незвичайному тактови і прямо рібачій крові напастованих треба приписати, що не поляла ся кров. Про те, що та величезна товпа прямо не переставала знімати пекельних криків і свистів, що переслідувала відходячих не лиш інзультаціями, гідними свого морального урвоня, але навіть і киданем замерзлих грудок землі в намірі чинної зневаги — мабуть не треба й додавати. Із настрою товпи видно було, що вся робота йшла з Кіцманя, бо ще й там кіцманські молодці не давали перейти дороги. До якої степені зросла бажанівська анархія видно хочби й з того, що ще в неділю вечером обпали суховерхівські парубки одного ученика, домагаючи ся від него платні горівки під загрозю побоїв, так що лиш наспіла варта перервала виконане насилья. Знаменним і те, що бажанівські посіпаки кілька днів тому побили одного чужого господаря без най-

меньшої причини, думаючи лише, що він із Шинковець, де як звісно не повела ся бажанівцям їхня кириня. Деправация темного люду у Кіцманщині зростає, а его розпиване бажанівськими посіпаками перемінняє їх у півзвірів. Як видно, тут права личной свободи, життя, майна і чести не ествуют. Всеж таки ми живемо в конституційній державі, в якій щось подібного власті не сьміють толерувати, навіть коли ту ортію зводить так милий серцю п. Свораковського „гасподін“, як котцманській дворян. Вкінці наведемо ще доказ цілковитого занепаду морального кіцманських чунгузів, які допустивши ся тільки злочинів, ще важили ся слати скарги до краевого правительства на своє покривдене і насилуване!

„Маємо повну надію, що покликані і обовязані до того власті повернуть вже раз правний лад у Кіцманщині, а сподвижникам народної ідеї повинні бути суховерхівські події наглядним доказом, що цвіткя національної свідомости може зростати навіть і серед так ворожих обставин. Треба лиш безвинної праці і ще раз праці, а з кацапської кириї не стане й сліду!

Війна проти війни.

(Допиє із швейцарського Берна.)

27. лютого відбули ся у Верні збори на пошану памяти що йно вмершого відомого письменника Миколи Михайловського, який протягом кількох десятиліть боров ся з сучасним політичним станом Росії й ширив поступові ідеї заходу. На зборах сих було понад 300 чоловік російських підданих.

По скінченню съв'ята дехто з при сутних подав слідуочу гадку: Збори мають висловити своє відношенє до виводів „Bernier Tagblatt-a“, яких той допустив ся в своїй передовиці із 26. лютого зглядом російского студентства, заявляючи, що подані мною в попередній дописі резолюції російского студентства роблять дуже прикре вражєнє; симпатії такими резолюціями у Швайцарів російскі студенти собі не здобудуть за те викличуть у Росії нові розрухи проти Жидів. Після думки „Berl. Tagbl.“ радше-б станути вічевикам до бою під прапорами своєї вітчизни, який би в ній нелад і не був. Отся статія „Berl. Tagbl.“ була очевидно інспірована російским конзулятом.

Наслідком сього збори прийняли одноголосно слідуочу резолюцію:

Ми енергично протестуємо проти вище згаданої статії „Bernier Tagblatt-a“. „Bernier Tagblatt“ гадає, що наша заява що до російско-япанської війни не викличе симпатий в швайцарській людности, а що обовязком кожного горожанина є піддержувати свій уряд в тяжку годину війни, навіть коли він і цілком не задоволений тим урядом.

Але-ж ми навпаки твердо переконані, що усі вільнолюбиві горожани усіх західноєвропейських держав віднесуть ся до нашого протесту з щирою симпатією.

Скрізь у західній Європі утворив ся такий законний лад, при якому загальна опінія могла стати сильним чинником моральним — завдяки свободі праси й правним — завдяки успішному устроєви і парламентови. В Росії нічого того не має. Суверенний швайцарський на-

Наталія з Озаркевичів Кобринська.

„Простибіг“.

— Від неволі тяжкої! Від постелі смутної! Не гідний заробити, не гідний заслужити! Неуміншати ся людкови за той крейцар меленький! За здоровечко ваше миле, за худібку вашу, за поступочки ваші любі, за душечки померші! —

Чути було від ранку до вечера жалібний голос старця змішаний з тупотом коней, тараканем коліс тай людським гамором.

Де хто від довгих років, де хто від дитини памятає на мості при гостинці каліку з грубою через плече з міховина торбою тай двома великими палицями.

Чи opiekа, чи дощ, чи вітер в очі віє, сидить він на маленькім стільчику, як на зачарованім під землею камені прикований якоюсь страшною покутою життя.

Витягає поховкву руку і жалібним голосом просить змиловани людского, щоби зглянуло ся на бідного каліку, що не гідний заробити, не гідний заслужити.

— З землі сотворений, до землі пригнєний, біг лиш думкою за тими, що по ній ходили, водив лиш оком по знаємих і незнаємих лицах: грубости, захлапності, цїнянства, скуности; — посалав против них одіте, в жебраче лахмате слово і чекав „чуда“, аж воно пробе дорогу до зледенілого серця, через грубу кору затверділого сумління порушить в

нім біль і тревогу. —

Житє біжить — і про житє дбає.

Веде богач воли на ярмарок, старець стрічає его словами: за здоровечко ваше, за худібку вашу! — Богач з першу не зважає, аж врешті щось ним яснує, сягнув до черепа, щоби крейцаром від клопоту якого відкупити ся.

Молода жінка спінхат до хати, несе дїтям колачки. „За душечки померші, чує вона із за гуркоти гостинця і нагада про двоє маленьких, котрим так само носила з міста колачки: „за Василька і Марійку“ — тепнула з тиха і дала старцеві два колачки. „За душу Николі“ — сказала друга і кинула крейцар жебракови. „Царство ему небесне — просить дїд Бога, а голос его потряс душею уже немолодого, але ще годного чоловіка і він сягнув до мошонки; думка за горами, а смерть за плечима, треба ему дорогу і на другий світ ладити.

* * *

Сонце стало западати за золоті лани, кидало погасаючим промінєм на села і дерева гостинця. Змучене своєю буденною прадею ще в посіднє кинуло пригаслим оком на калікого старця і пірнуло у води, щоби викупати ся. відпочити і завтра знов будити людей, гонити до праці, придивлявати ся їх надїям, смуткам і радощам.

Поводи затихав ярмарочний гамір гостинця. Ташина стала уповивати ся сумраками і зависла над головою старця, що лишив ся сам оден, бездомний з молебними словами на устах, що летіли у

пусту пространь. —

Нараз чутка, его ухо настроїло ся. З далека дохodia туніт кінських конит, а за ним виривали з сумраків високі клуби пороку. „Від неволі хатної, від постелі смутної“ — завів дїд захрилим голосом, коли зрівнала ся з ним чвірка з поїздом.

Вельможний пан сидів у поїзді.

Приповідка старця стрілою поцілила его в саме серце, сягнув до кишені і кинув жебракови червоного. По хвилі однак сумління его вирівнало ся, як вода коли по ній прутком ударити, жаль зробило ся ему щодрої милостині — казав обернути коні і віддати собі червоного.

—

—

А мій простибіг? питає дїд.

Пан узав кусень паперу, написав зачуті слова.

— Від неволі хатної — від постелі смутної...

— А тепер беріть червоного і переважте — каже дїд.

Пан зблід як полотно: папір переважив золото. Подумав, лишив червоного дїдови тай крикнув на фірмана. Коні рушили з конит, а старець довго дивив ся на смуги пороку, як падали у темряві сумраків.

Рожь.

— Ха, ха, ха! — лунало довгою вулицю просторого села від срібного дївочого сьміху.

Сонце заходило вже на ніч, липаючи за собою червоні гора хмар з позолоченими вершками і глибокими цовірізуваними зубами. В червоній тіни немов купало ся ціле село, довга вулиця і гурток дівчат, що йшли з кужілями в руках, голосно сьміяли ся і весело перекладали ся словами.

— Ото-ти Анна рада буде, що тільки дівок їде до неї на вечерниці.

— Чи то їй новина? У неї все багато дівок на вечерниці!

— Та бо до неї і найбільше парубків сходять ся!

— То правда: у нікого ніколи нема тільки парубків на вечерниці, що у неї.

— Певне любисток варить тай дає їм пити.

— Ат говорите, як би справді парубки задля неї приходили! Не мали би за ким ходити та за такою старою бабою! — сказала висока, білява дівка.

— А чому-ж ходять?

— Ходять за-длї дівок, що до неї сходять ся.

— Коли-бо нераз парубки волять ходити за бабами, а на дівок і дивити ся не хотять.

— Є такі дівки, що за ними не ходять, а є й такі, що ходять.

Вона ішла рівно і сьмливо, очі її весело блищали, а з під червоної платини висїли довгі, русі у червоних биндах коси.

* * *

Блакитні гори хмар укрити ся як би синим туманом диму. Синий сумрак сте

род, народ Вільгельма Теля, певно краще, ніж який инший зрозуміє наше обурення автократичним режимом, урядом, що розпочав безкористну війну, яка мати не тяжкі наслідки, не лише проти волі народу, але з явною метою паралізувати сили народу, що починає прокидатися до культурного життя, стремитися завести в себе західно-європейські державні форми й тому мусить боротися із автократизмом.

Ми знали, що мусити мем відпокутувати свою резолюцію із 16. лютого; але мимо того ми вважали своїм святим обов'язком горожанським виголосити, що війна є новим проступком царського уряду зглядом народу, проступком, за який теперішній уряд має заплатити своєю загибеллю.

Висловлюючи се, ми були твердо переконані, що висловлюємо чуття й переконання поступових верств так російського народу, як і інших націй, які терплять від цього страшного режиму.

Найліпшим доказом того, що се правда, є факт, що не зважаючи на усі погрози й переслідування, ми зважуємося привселюдно висловити наші гадки, не викликаючи тим жадного протесту своїх земляків в своїй рідній країні, тоді як царський уряд навпаки мусить уживати усіляких способів, щоб не допустити до слуху народу наших заяв, мусить за допомогою найостріїшої цензури не допускати до нашої вітчизни жадного вільного слова. Навіть консервативний „Journal de Jeneve“, як він сам оповідає в ч. із 26. лютого, терпить від строгості російської цензури, бо-ж усі його політичні статті про Росію замарують ся.

В самій Росії останніми часами відбули ся демонстрації проти війни в Києві, Одесі, Москві, Петербурзі, Рязі, Варшаві і т. і.

Російські „піддані“ не бажають сеї війни й не вірять більше сьому урядови.

Коли уряд не має досить грошей для ведення сеї війни, то причиною сього те, що він своїм безконтрольним господарюваням цілком зруйнував наш край. І коли далі позба-

влений він усякого морального авторитету, то се тому, що культурні елементи відступили від нього. Найшляхотніших і найліпших людей нашої вітчизни переслідувало ся і переслідується: Новіков і Радецький, Пушкін і Лермонтов, Белінський, Достоевський і Чернишевський, Лавров, Толстой, Максим Горький, Короленко, Чехов, Михайловський і багато інших наших учених, поетів і письменників були в неласці, у заслання або навіть і на каторзі.

Після усього сказаного, як сьмів царський уряд довести свою авантюристу політику на далекому Сході до війни! А коли вже зухвальність його зайшла так далеко, то обов'язком кожного горожанина є тепер — і він мусить мати стільки цивільної відваги — виголосити, що він веде не війну проти сеї війни.

Се об'ясняє також, чому в різних містах на великих зборах російських підданих належних до усіх націй прийнято подібні до нашої резолюції зглядом війни, в Парижу, Відні, Берліні, Лондоні, Льозанні, Женеві, Цюриху і ин. І ніде сї протестуючі збори не стрінули ся із супротивленнями.

Проти війни яко такої протестують також японські соціалісти й наше братське витане ім було лише відповіддю на їхнє витане російського пролетаріату.

Тому ще раз кличемо: най жие інтернаціональна згода! Проч з автократією! Най жие свободна Росія!

Руссофільські круги були дуже обурені резолюціями російського поступового студентства. Розійшла ся була навіть поголоска, що Швайцарія на будуче не дозволить на такі віча, бо вони буцїм то нарушують швайцарську нейтральність. Однак вісткам сим із урядової сторони рішучо заперечено. Злишним буде мабуть додавати, що „Новое Время“ заповідає тяжку кару всім, що дозволяють собі тепер висловляти ся за границею проти війни. Квестія лиш, чи по війні „Ново-Временники“ будуть в можності когось карати?...

Із Станівського повіту.

„Freie Lehrerzeitung“ помістила у своїм 12. числі з 18. марта 1904 допис під заголовком Antwort der „Bukowyna“, в котрій сказано, що при головних зборах Станівської філії „Рускої Школи“ на 3. грудня 1903 признало учительство одностайно право п. Дар. Пігулякови яко членови виділу краевого товариства учительского говорити в імені руского учительства.

До пояснення сеї справи дозволю собі яко член того товариства і яко правдивий Русин-учитель дещо сказати, а то лиш з тої причини, що й я був при тих зборах і не можу того знести, аби не познакомити всіх Русинів-учителів нашого краю із правдивим фактом, знаючи добре, що декотрі з нас можуть подібним поступованем як дописуватель до „Freie Lehrerzeitung“, нехотючи причинити ся до роздору, а тим то і до ослаблення руского учительства.

Ми розважно судячі рускі учителі знаємо дуже добре своїх провідників-патріотів, ми признаємо їх довголітню неутому працю над добром руского народу взагалі а школи і учительства з особна; ми знаємо далше, що ще тогди, коли не один з нас або був ще звичайним учеником народної школи, або не вагав ся виступати яко Русин, або таки взагалі не знав, що він Русин, сї патріоти завзято бороли ся за права руского народу; знаємо далше, що головні вони причинили ся до того, що руска школа і руске учительство поступило скорим кроком наперед.

Що п. Дарій Пігуляк против них виступає, то ще нас не збаламутить, бо ми его добре знаєм. Чи він зробив що для руского народу або для учительства, не відомо нам доси, рідко можна почути про него щось прихильного межі руским учительством.

Але вернім тепер до річи.

Отже висше згадані збори відбули ся зовсім инакше, як пише „Freie Lehrerzeitung“. П. Дарій Пігуляк прийшов также на сї збори і сидів тихо так довго, аж

прийшов час від'їзду до потягу. Нараз просить він о слово і стає говорити про свій письменний протест, який післав руским послам за їх злу політику. Вже при читанні свого протесту видко було, що велике число учасників не годило ся з его висновками і декотрі з них зачали навіть перебивати ему бесіду. Видячи, що може прийти до крутого, закінчив скоро п. Дарій Пігуляк свою бесіду і, не чекаючи, аби голова зборів зарядив голосоване, запитав ся присутних, чи годять ся на его висновки, на що можна було почути лиш тут та там голос притакнення зі сторони наймолодших товаришів. Тогди взяв п. Дарій Пігуляк чим скорше шапку і більше побіг як пішов на двір, аби потяг не спізнити, а по правді здає ся тому, аби не попросив ще хто инший о слово в тій справі, або може аби не прийшло до голосовання над сею справою в его присутності. Що над сею справою перейдено до порядку денного, значить, коли не було референта, то не треба ні голосувати, ні провадити дальшу дискусію, то найліпший доказ, що про сї одностайні ухвали, котрою „Freie Lehrerzeitung“ так ся хвалить, не було спізнено ні одним словом в дотичнім справозданню, поміщенім у „Буковині“.

Учасник-правдолюб.

В справі руского університету.

Дня 19. с. м. вечером в сали львівського університету відбуло ся віче руских студентів — правників в справі креовання правничого виділу льв. унів. з українською викладавою мовою. На віче зібрало ся около 150 руских студентів, а з професорів були присутні др. Колесса яко відпорушник сенату др. Долинський і др. Хлямтач яко делегати правничого виділу, др. Студанський і др. Дайстрийський запрошені вічевим комітетом. По отворенню віча головою „Кружка правників“ акад. Яримовичем, уділево голос референтови акад. Січинському, який змалювавши змаганя рускої молодіжи академічної від 1899 р. до основання руского університету, представив в хронологічнім порядку історію правничого виділу львівського університету від 1848 р. Референт згадав про міністерське розпоряджене з 1862 р., яким креовано дві катедри з українською викладавою мо-

лив ся селом і плів гейби ріка довгою вулицею.

На воротах стояли дві жінки.

— Ого! Вже десь біжить на вечерниці Лукіянова Марина, — завважала кума Михайлиха до куми Процихи.

— Бабі ще ноги не застигли, а внука уже на танці жене!

— Або їй баба в голові? Їй коби парубки та гуляки.

— А водить вона їх, водить! Ні одного відай нема в селі, аби за нею не ходив!

— Дай Боже, аби їй то на добре вишло!

— Як собі постелить, так ся виспить!

— Господиньку, сьвятий! — тай маму має!

— Кажім, що кажім, а з такої мамин шкіри дерти би!

— Говоріть ви, кумо, своє, а я вам кажу, що Лукіяновиха ще гонорить ся, що таку полетушу доньку має. Якось мені самій казала, що як би її Марину ланцом прив'язав, то урвала би ся тай пішла-би на танці.

— Гей, гей!

Щось щепоче вулицею? То вітер жене низом, зриває китиці бодаків, розсїває їх легким пухом, перебирає попід плоти вершками кропиви і хитає довгим гилем верб, що стоять по обох боках вулиці, ніби щось розмірковуючи у своїх великих головах. На темній блакиті блан-

суха зьвізда, як дівчина, що вибігла за ворота і виглядає милого.

Ось і він... Тихо зза гір скрадає ся ясний, веселий, виплив на чисту блакить, а з ним усе засияло, зраділо. Горби, дерева, хати ніби прибрали ся у дорогі, сріблом шиті убори і весело сьміяли ся. Сиві, чорні хмари збили ся в густі клуби і як зависні баби підслухували любу розмову закоханої пари. Задрів то збиточний вітер, пігнав за ними легким посвистом і розбивав на кусні чорні бовгани.

І знов спустив ся на землю, дунув довгою вулицею, потряс вербами, зашпелестів бур'яном і торгав і підносили крики високих капелюхів та розгортав поли одерж парубів, що йшли вулицею.

— Щось вітер нині розіграв ся, — сказав один парубок, придержуючи капелюх на голові.

— Справді розіграв ся, жене вулицею, аж порохом мете!

— Може він де зговорив ся з якою дівчиною тай квапить ся на вечерниці.

— І спішно йому, нема що казати: усе наперед вириває ся.

— Відай і між нами є такі — завважав инший парубок.

Усі голосно засьміяли ся. Не сьміяв ся лиш один, що йшов на самім переді. Хмуро насунув брови і знехотя перекинув сердак з одного плеча на друге.

— Не знати, чи буде у Анни Марини Лукіяновихи? — кинув знов по часі один з парубків, і знов усі зареготали ся.

— Хто найдовше за нею ходив, той найліпше буде знати, — промовив нарешті хмурий парубок і зиркнув боком на невеличкого, сухорлявого товариша, що йшов побіч него.

— Ходив, доки ходив, а тепер най чорт за нею ходить, я певне не буду такий дурний, — відгризав ся сухорлявий.

— Лиш не зарікай ся, не зарікай ся, бо ми і таких виділи, — кепкували парубки.

— Хто не хоче, то най не зарікає ся, а я можу заречи ся, мені вже доста того! Вона знає лиш кожного за ніс водити! Зразу прикидає ся, що ніби любить, а потому на сьміх підіймає!

— Тепер так говорив, а що було, як Василь за-дла того хотів її в танцю виганяти? Чи не ти бив ся з ним?

— Бив ся, бо ще її тоді не був добре визнав, а тепер добре вже її знаю.

— Ти гадав, що будеш найліпший, а то ліпші найшли ся, — посьмішківали ся деякі, зиркаючи на парубка, що все з насупленими бровами йшов на самім переді, а хороше його лице ще більше насупило ся.

Вулиця кінчила ся. Хмурий парубок ненадійно обернув ся до товаришів і затиснув кулаки.

— Слухайте, — сказав він придуреним голосом. — Нема тут між нами відай ні одного, аби за Лукіяновиху Марину не ходив тай аби вона його в дурні не пошла. Не шкодило би і їй

притерти носа і показати, що ніхто є її дурнем.

Парубки нащурили вуха.

— Зробім раз так, — говорив дакий парубок, — аби сегодіншнього вечера ні один з нас не говорив до неї, чинім ся, буцїм-то її нема між нами.

— Добре каже, — підхопив сухорлявий.

— Стрібуймо, ніщо не шкодить, — завважали инші.

— Стрібуймо, а будемо видіти, що з того вийде? — притакнували решта парубків.

* * *

Вони доходили до хати, що стояла край дороги на самім кінці села. Хата була велика з комином, побита гонтами, але гонти були місцями пообдирані, а стіни сьвітлили до місяця облупаною глиною. Стара дуплава грушка широко розкладала довге гілля, а до неї тудили ся купи розвіяного вітром лабузу.

Стодола стояла на розтавір, двері від колесні упали на землю, а при воротах гоїдав вітер відорваною латою. Був статок, лиш не було кому про него блати. Газда вмер, а газдиня байдуже, не розщипала ся. „Доста вже напрацювала ся та сьвіта божого не бачила“, — говорила нераз удова. Чоловік був добрий газда, але лотона, держав її в руках. Газда вмер, удова гуляла, справляла вечерниці, поїла парубків, а про газдівство не дбала.

(Колець буде.)

вою. В 1871 р. вишло розпорядження, на основі якого усунуто естувачі обмеження що до вишлого мови. В 1879 р. появилось ся міністерське розпорядження, яке заводить польську нову в урядованю на львівськ університеті і від сего року університет стає фактично польським. Описи виказує референт постуляти академічної молодіжки правничого відділу — переловсім жадає обсади катедри процедури цивільної, яка стоїть опорожнена від 1873, додаючи що кандидати на ню між Русинами знайдуть ся. Так само е відповідні кандидати на катедри римського права, політичної економії і права торговельного і векселевого. Вкінці жадає, аби міністерство уділювало приобіцяних замож на наукове виображуване доцентів Русинів. Відтак забрав слово проф. др. Колесса і запевнявав, що більшість (?) професорів Поляків — львів. унів. відноситься ся прихильно до заснованя самостійного руского університету. Др. Колесса стверджує, що постуляти поставлені на сїм вічу академічної молодіжки е бажанем цілого руского народу. По дискусії над рефератом прийнято сїдуючі резолюції:

Українсько-рус. академіч. молодіж правничого факультету львівського університету, зібрана на вічу дня 18. марця 1904 в справі попертя акції до основаня українсько-руского університету у Львові, домагає ся:

1. Креованя правничого відділу у Львові з українсько-рускою мовою вишлого, згідно доповнення українсько-руских катедр, естувачих на львівськ університеті, а в першій мірі безпосередно домагає ся креованя катедр римського права, політичної економії, права векселевого і торговельного та обсаджєня катедри цивільної процедури;

2. звертає ся до міністерства з рішучим домаганем, щоби відповідно до свого приречєня установило стипендії кандидатам, бажачим приєднати ся до обняти університетських катедр з українсько-рускою мовою вишлого;

3. установленя українсько-руских комісій іспитових до іспитів першого правничо-історичного і третого політичного.

Резолюції прийняли учасники віча через аклямацію, причім ухвалено додатково уложити відомий меморіал і разом з тими резолюціями передати его академічному сенатови львівського університету, а рівночасно вручити через двох делегатів міністерству просвіти.

Справозданє

із конференції кімчанської філії товариства „Руска Школа“ у Заставній із дня 6. березня 1904.

1. Около 12. години в полудне, на котрий час були назначені збори, явилось величавє число, бо 90 і кілька членів. Не довго по згаданій годині отворив заступник голови, товариш В. Івасюк наради зборів привітною промовою, в котрій натякнув на важність скликання конференції, дякуючи рівночасно сердечно всім присутнім, що не маловажили скликання і прибули в так імповаючій числі.

Величавість сєй конференції показала ся зараз по привітній промові, позаякголошено отсі два наглядні вєски. Тов. П. Войновський вніс, щоби вислати привітну телеграму і подяку Его Свєтлості п. президенту краю за его щєру прихильність до буковинського учительства і за его щиро-вітєвську опіку над учительськими справами взагалі, котре то вєсєне приняв збори одноголосно і з великим одушевлєнем. Так само принято одноголосно вєсєне тов. В. Кукелки, щоби вислати привітну телеграму і подяку „Вільнодумному Союзови“ на руку п. др. Стефана Омоу Стоцького за его щєру і велимє похвальне заступництво учительських справ у соїмї краєвїм.

2. Тов. І. Бажанський відчитав тему: „Про моральнорелігійне вихованє в загальнї“. Збори прийняли сєй відчит оплесками і окляком: „Славно!“ В живій дебатї над сїм відчитом, в котрій забирали слово тов.: Товариш, Омєльський, Прокопович, Недільський, Івасюк, Князький і прєлєгєнт висказали ся всі бесїдники дуже похвально про сєй відчит і рівночасно одобрєно в додатку заняти ся в кождїм сєлї закладанєм товариств молодіжки „Сїч“, а також курсів анафабетів і вибранєм комітету, котрого задачею було би устро-

ювати по селах концерти, театральні представлєня і відновлєні відчити. Свїй реферат має віддати прєлєгєнт редакції газети „Буковина“ для вишєчатаня.

Відчит тов. Д. Маринчука був: „Історія вихованя з давнїйших часів до тепєр“. Прєлєгєнт навів тут дуже інтерєсний витяг із історії вихованя минувшєсти аж до нинїшнього часу, згадав про ріжні народи і про видїйших їх педагогів, а за то одобрєли збори і его відчит окляком: „Славно!“ Над відчитом дебатували тов.: Григорович Вол., Никорак і Івасюк і висказано прєлєгєнтові подяку повстанєм із місця, а також одобрєно, щоби прєлєгєнт передав сєй відчит редакції газети „Bukowiner Schule“ для вишєчатаня.

4. Евєнтуалія. Вєсєне тов. Князького, щоби підперти гадку академічного товариства „Сїч“ дотично устроєня памятника славному і незабутньому рускому писатєлєви, Т. Шевченкови в сотні роковини его уроджєня відложено після гадки тов. Омєльського задля дїйшого обдуманя на пізнїйший час.

Тов. І. Токарюк дав під розвагу, обдумати дальші зносини з академічним товариством „Сїч“ в справі непорозумінї, які настали між згаданим товариством а учительством. Згаданий товариш прочитав дотичний лист від себе до товариства, а також три відповіді від товариства на его лист. Над сєю справою промовляли тов.: Прокопович, Омєльський, інсп. Стратичук, а збори згодили ся вибрати комітет, котрий би мав розсїдлати сєю справу з відлєм академічного товариства „Сїч“ і здати при наступуючих зборах дотичне справозданє. До комітету ввійшли тов.: П. Войновський, Ів. Прокопович, Ів. Токарюк, Ев. Понович і Дим. Маринчук.

Дальше принято одноголосно і з одушевлєнем вєсєне тов. А. Зибачиньського, щоби кімчанська філія товариства „Руска Школа“ приступила в члєни основатєлї товариства „Народний Дїм“ в Чернівцях.

Тов. Вол. Кукелка підїє потїм гадку, щоби ті товариші, котрі брали участь на довірочних зборах руского учительства у Чернівцях, заявили, чи збори мали такий перебіг, який навела газета „Freie Lehrerzeitung“ в своїй статї. По заперєчаючїм вяснєню справи тов. Івасюком, і по промовах товаришів Прокоповича, Токарюка, і інсп. Стратичука висловили збори своє обурєне проти сєй фалшивої дописи, а учасники прирєкли сирєстувати сєю статію.

Дальше поставив тов. Дим. Маринчук резолюцію, щоби центральный видїл виготовив на підставі дат до ц. к. правительства представлєне в обороні народної школи, позаяк в послїднім часї виринули від непокладаних опікунів школи огидні і безпідставні напади на народну школу і народне учительство, а збори приняв єї одоголосно. (Видїл товариства просить о як найскорше приєданє дат в тїй справі на руки підписаного писаря до Кїєводина.)

Після вєсєнє тов.: В. Івасюка і І. Токарюка має учительство заняти ся приготєвлєнем здібних учеників до гімназї у Кїмчан для шкільного року 1904/5, над чим промовляли також тов.: Дудинський, Зибачинський, Прокопович, інсп. Стратичук і Стернюк.

По сїм околє 5. години по полудни замкнув заступник голови, тов. В. Івасюк, наради зборів, подякував члєнам за живу участь в нарадах і підїє многогєтствє в чєстє нашого Найяснїйшого Царя, Франц Йосифа І., що всі з одушевлєнем трикратно повторили і відсвїтали гимн народний а потїм національнї гимн „Щє не вмерла Україна“ і „Не порай“.

По спільній перекусї у місцевї гостинниці розїхали ся всі з охотою до дальшої праці для загального добра нашого руского народу.

При сїй нагодї подає видїл вп. Члєнам до відомості, що такі в день зборів прибули на руки голови товариства, п. інсп. І. Стратичука, відповіді від Его Свєтлості п. президента краю в слїдуючих словах: „За приязні слова засилаю Вам і учительству найсердечнїйші поздравлєня і враз найгорячїйшої симпатїї. Гогєндьгоє, президент краю“.

Вол. Григорович,
писар.

НОВИНКИ.

Епископом в Станїславові іменовано о. Григорія Хомишина, ректора гр.-кат. духовної семінарії у Львові. Повідомленє офіційальне одержав о. Хомишин в пятницю з цїсарської канцелярії, де звїщено новоіменнованого епископа, що цїсар підписав вже его номїнацію. О. др. Григорій Хомишин є сїмю сєлянїна з Галинкоєць коло Гусятина і має 37 лїт. Ходив до гімназї в Тернополі, а богословські студії відбыв на львівськ а описля на відєньск університеті. По ординації в 1893 р. був кілька лїт сотрудником при катєдральній церкві в Станїславові і катєхитом в дївоцїй школі ім. кор. Софї. Описля був адмінїстратором коломийської парохїї, а від двох лїт був ректором духовної семінарії у Львові.

Промодїї. На тутєшнїм університеті на докторів прав промовано п. н. судового адїюкта М. Білїньського, кандидата адвокатского Г. Гавєліха і концентного практиканта при краєвїм правительствї Ф. Віцентовича.

Іменованє. Президія фїнансової дирекції іменовала п. концентного практиканта Георгія Константиновича фїнансовим концилієстом.

Загальні збори „Каси пожичкової і щадничої“ для громади Лукаєць н. С. відбудуть ся в шуткову недїлю, 3. чїтїня 1904 р. в парохїальнїм домї о 3. год. по полудни з таким порядком нарад: 1) Прочитанє протоколів. 2) Справозданє старшини за рік 1903, 3) Вибір старшини і начальнича старшини, 4) Вибір Ради надзорчої. — Сидір Годавський начальником.

Монарша санєція. Цїсар дня 11. с. м. санциїонував ухвалєний буковинським соїмом проект закона в справі зачислєня громадської дороги до катєгорїї порїтових, яка відїїлившись від повітового шляху — Чернівці-Новосєлиця тягнє ся на 193 кілометрів аж до Слободї-Раранє.

3 научного кружка тов. укр. студ. „Сїч“. В четвєр дня 24. с. м. о годїні 8. вечєром відбудє ся в львівск у товариства відчит тов. Ів. Галуцїнського на т. „Сусїльнї поглядї Овена, Сєн. Сїмона і Фурїєра“. — За видїл научного кружка. Іван Галуцїнський голова.

Полїтика а Штука. Тепєр подїтєкують не тільки в соїмї, але й на концертах з тою тільки ріжницєю, що замість цукру хвтають в руки камїне. От примїром в Лїану устроїли Нїмцї демонстрацію проти славного чєскому музиканту Кубєлікови, який хотїв давати там концерт. Ся проява патріотизму відбула ся так. На улицях, які провадять до салї концертної, зібрала ся велика товна людю і почала ганьбити всіх, хто їхав на концерт. Затримано навіть конї, якіми їхав містопрєзидент намїсництва п. Сїкенбург з жінкою. А коли розпочав ся концерт, то товна прорвала поліційний кордон, вдерала ся до вистїбулю і повбивала там всі шибї; відтак вилала на салю і почала кидати камїнем на естраду. Концерт перервано, а товна вийшла на вулицю і почала кидати ся на всіх, хто виходив із салї концертної. Кілька офіцїрів, котрі хотїли успокоїти товпу, мусїли поїхати ся перед єї грізною постановою. Перед готєлем, в яким замешкав Кубєліка, устроєно котячу музику.

Гарно викинені окладники до І. річника „Ruth. Revue“ вислала підписана адмінїстрація за послїднїю або за прислєнанєм належитості враз з копїями висилки. Цїна одного примірника 1 кор. 20 сот. (без порта). — Адмінїстрація „Ruth. Revue“ Wien IX/2. Hofergasse 5.

Будизм в Японїї. В Японїї окрім релїгїї Конфуца, яка займає там одно із значних місць, дуже розповсюджені також і будизм. Число будийських перков вносить 70.000 з 105.000 свєщєниками. Японський будизм належить до північної будийської системи — Mahāyāna і дїлит ся на 12 сект. Між сектами найвизначнїйше місце займає секта Sōtō-shin-seu — що значить „справедлива віра чистої країни“. Вона має околє 20.000 перков. Основатєлї сєй секти відкинули цєлїбат свєщєників і дозволили їм їсти мєсо, пити ріжні спиртєсові напїтки і взагалї відкинули аскетизм, як річ зовсїм непотрібну. Отже секту сєю можна назвати протєстантєскою серед вірних будизму.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

В справі руского музикального видавництва одержуємо отсє писємо: Появив ся 16-ий випуск „Видавництва музичного Станїславського Бояна“, містачий найновїйший твір Дєніса Сїчинського, іменю хор мужєський а сарєлла до слів Ів. Франка: „Непереглядною юрбою їдуть за днями днї мої“, цїна 60 сот. Згаданє видавництво музичнє, заснованє ще в червнї 1902 р. в цїлі публікованя творів наших композиторів і познакомлюваня з ними нашого загалу є єдиним до тепєр у нас періодичним видавництвом того рода. За короткий розмірно час сєго єстєваня пустило в свїт шїснацїть ріжнє родних музичних творів наших композиторів так галицьких, як і зза кордону, а в програмі своєї дальшої діяльності має крім видаваня музичних новостей з нашой небогатої під тим зглядом ниви, також і виданє всіх вокальних творів Михайла Вербицького, як також всіх его оркєстральних симфонїй в приступнїм фортепїановім укладї на двї руки, дальше творів Лавровського, а також і всіх творів Із. Воробкевича. Твори згаданих композиторів будуть виходити зошитами, а в короткїм часї появить ся прєєкт і ширше оповїщенє сєй справи. Думаємо, що коли удало ся нам згадану цїль осєгнути, то ми зробили би добру прислугу нашій штуцї і нашій сусїльностї, а також віддали би чєстє памятї згаданих не живючих вже композиторів, публікуючи їх твори, котрі вони творили як на їх часи певно цієля найліпшої волї, та тим способом уратували би ті твори від загину. Дальше хотїли би ми з фондів узисканих з розпродажи виданих нами музикалїй рємунєрувати праці наших молодих і дуже часто незасїбних композиторів і в тїй цїлі радїм ми розписувати конкурєн на композиції так вокальні, як інструментальні. Може в той спосіб удасть ся нам відкрити не одєн до тепєр укрїтий талант! Щоби однак вєсєне начєркнути цїль осєгнути, потрібнє нам щоби виданї нами (в 1000 примірниках) музикалїя як найширше розходили ся, що однак на жалє не дїє ся, бо більша чєстє накладу лєжить на складї, тому що загал нам за мало підїирає нашї змаганя.

Дві є дороги, щоби наше видавництво належєто розходило ся. Перша з них єє дорога перодиплати. Хто наше видавництво запрєнємує і надїєлє пєру корон на сєй рахунок, а описля точно дальші належитості з его рахунку виплаваючі оплєчує, той дієстє всі виданї нами твори зараз по появлєню оплатно, а в додатку дієстє даром додаток музичний до „Дзвінка“, княжєчку кількаркушєву, містачу популярно оброблєні пісєньки на одєн, два і більшє голосів дїточих в супроводї фортепїану. — Друга дорога — єє дорога комієсової розпродажи. Позаяк руских книгарець (крєм двох у Львові) в краю не маємо, а польскї книгари з котрих дєяні нашї виданя взяли в комїє, дуже часто відносєть ся ворожє до нашого видавництва, протє конєчнїм було би, щоби розпродаж комієсову зорганїзувати у нас в той спосіб. В кождїм найменшїм мієсточку Галичини і Буковини нехай найдє ся (а може навіть є) одєн чоловік, свєдомий Русин і щирий патріот і той най підїємєсь труду розпродавати приватно нашї виданя, хотїй би почавши від двох примірників. За сєй труд даємо відновлїний рабат і так при розпродажи із кождого випуску даємо: від 2 до 5 прим. 10 пр. рабату, від 5 до 10 прим. 15 пр., від 10 до 20 прим., 20 пр. а від 20 до 30 прим. 25 пр. а нерозпроданї примірники, о сїлїє вони не ушкодженї, приймаємо назад. З огляду отже на сє, що у нас між Русинами на провінцїї дуже много музикальних і свєпєлюбних Русинів, а дальше з огляду, що в наших музикальних домах всьєкого рода музикалїя, крєм руских, побачити можна, кличємо отсєм до нашого загалу: Понїрайте нашї змаганя та ширїтє виданя нашї де лишє дасть ся, а хто би хотїв видавництво наше будь то запрєнємувати, будь то взяти в комієсову розпродаж, зволїть зголосити писємєнно до Евгєна Ягубовича, п. н. учителя карного заведєня в Станїславові, на котрого руки також всякі писєма і гроші слати просїмо. За видавництво музичнє „Станїславського Бояна“: Евгєн Ягубович, адмінїстратор, Дєніс Сїчинський редактор.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на цілий процент після скінченості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дитини з фарбах. — Самостійна продаж в п. к. надвір-ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрик. — Циліндри і кляки в найновіших фасонах.

Шапки в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дитини.

Парасолі Entout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрики — шовкові і ців шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасолі білі, чорні і в різних барвах, послідної новості. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дитини. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорожчих до найдешевших. — Палички до проходу для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.

Кальшші Storm Stipperra найліпші тукрасні як і заграничні фабрики. Самостійна продаж з патентованими підшвами, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожж в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гудиярської фабрики Ф. Л. Понпера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найкращішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreux Boksealf, Glacé, локерів чорних і в інших краєках, для панів, панів, дівчат хлопців і дитини. Lawn tennis черевиків, чоботи і пів-черевиків

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевиків домові і до вправ гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукравих і заграничних фабрик. Кожного місяця новості Dersins і найліпші „Genres“.

Мужеске біле, найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські аєфіри, піки, полотниє і а шифону. Ковнярики і маншети найновішого фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дитини, сорочки для наколієників системи Дра Лямана, сорочки і каштанки сїткові до осушувача поту.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського куреу п. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і запросяженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дитини.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях в провінції пожадане, аби прислати а'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттер-дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шікар-тою дістане, іде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, ідуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узняний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Веї письма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn M. G. Freudberg, Rotterdam

209, Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік

Роттердам.

1 (30 п.)

З Америки і Канади

пишуть своїм кривьякам і знако-ним ті, котрі вже раз тую дорогу перебули:

Ідьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть найлучші, і перевіз триває

лиш 6 день.

Фірма наша тішить ся довірем за-галним, і працює в тім напрямі, щоби своїм пасажирам всі можливі улєкшення дати. Проте най ніхто з дому не вибирає ся, поки не отримає нашого проспекту і цін-ника їзди, котрі ми висилаємо без-платно кождому на жадане.

Falk & Co. Hamburg
Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (4—12)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отей книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка	—24
Ів. Сняжко. „Образки в природі“	—20
О. П. „Хлопці садивники“	—40
Омелян Попович „Розмови“	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“	—30
Проф. О. Єремівчук „Іван Сучавський“	—40
Ів. Бажанський „Пропаєть“	—20
Ф. Колесса „Наша дума“	2-50
Гаршин „Маларі“	—20
*** „Зерна“	—20
*** „Котюзі по заслугі“	—20
О. П. Кониський „В день сьвятої волі“	—20
Ю. О. Федькович „Прокурка“	—20
Омелян Попович „Ластівка“ (старі рочники)	2—

Видання тов. „Руска Школа“:

Барановський Мечислав „Педагогіка“	1-20
Ом. Попович „Методика“ I часть	—60
„Як бідні збогатіли“	1—
„10 казок для діточок“	—20

Ом. Попович „Збірка законів“	1—
Ів. Сняжко „Образки з життя“	—20
Шойнарівський Сергій „Руска Читанка“ для II. класи гімна.	2-80

Др. Стеф. Смаць-Стопкий „Громада“	—20
„Порадник“ як закладати каси	—40
„Буковинська Русь“	2-40
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be-	
hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“	—40
Ю. О. Федькович „Пісні жовирєки“	—20
Франко Іван „Русько-українська література“	—20
Теодот Галич „Домашній писар“	1—
Пігуляк Єртей „Верховинські загадки“	2—
О. Шпикто „Листи з некла“	—30

	К. с.
Іван Франко: „Що таке поступ?“	1-20
Франчук: „Озерна“	—20
Підеша: „Восток і захід“	2—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“	—30
Марченко: „Власна хата“	—20
Яричевський: „Серце мовить“	—60

При замовленнях книжок упрашає ся прислати на порто.

РАМИ ДО ОБРАЗІВ І ФОТОГРАФІЙ

найдешевші

в переплетні і торговлі образів і рам

В. Сальтера

ул. Почтова ч. 7,

напроти ц. к. Почти.

10 (6—10)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і сьвята від 1/2 10 до 11 год. рано.

В ДРУКАРНІ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса
за 2 кор. 50 с.
Письма Ос. Юр. Федьковича
I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4—, 3-60, 3— і 2-60 к.

При більшим закупів опускає ся значний рабат. (0—0)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ве застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати почтової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“

на цілий рік 20 К.
„ пів року 10 „
„ чверть року 5 „
„ місяць 1 „ 70

Поодинокі числа „Буковини“ 16 сотак.

Передплата і належність за інсерат
платні в Чернівцях.

Рада державна.

На засіданні палати послів з дня 19. с. м. відчитуване інтерпеляцій і внесків тривало аж до 4. години пополудни, відтак розпочали ся поіменні голосовання, так що палата послів могла приступити до дискусії над ріжними внесеннями доперва аж о пів до 5. по полудни. Передусім розпочала ся дискусія над наглим внесенням Чехів в справі лихого поміщення чеського університету і чеської політехніки в Празі а також політехніки в Берні. Внескодавець Дворжак дуже докладно обговорював ріжні недостаті в чеських вищих заведеннях наукових як під зглядом науковим, так і під зглядом уміщення, гігієни і т. д., причім бесідник застерігає ся перед тим, що ніби то внесок его мав виключно обструкційні цілі. Відтак замітив внескодавець, до якого заложена чеського університету в Празі належить виключно до культурних вимогів і ніколи політичних.

Відповідаючи на се внесенне, др. Кербер заявив, що в справі вищого шкільництва правительство руководить ся культурними зглядами а не національними. Правительство наміряє в той спосіб зробити вищі школи науковими огнищами. Національні моменти тут цілком не входять в гру, а бюджет має як для чеського так і для німецького університету відповідні квоти для усунення есткуючих браків. На тім засіданні перервано.

Слідуюче засіданне відбуло ся в понеділок дня 21. с. м. Насамперед саїдували інтерпеляції, між якими звертала на себе увагу інтерпеляція посла Брайтера до мін. през. д-ра

Кербера і до міністра краювої оборони в справі поступовання старостів і судів у східній Галичині супротив „Січії“, руских товариств гімнастичних пожарних. По поіменних голосованях над усякими петиціями приступила палата послів до другої дискусії над наглим внесенням посла Дворжака, в справі чеського університету в Празі і техніки в Берні. В дискусії перший забрав слово посол Романчук.

Голова руского клубу передовсім зазначив і вияснив становище Русинів що до обструкції. Рускі послі — сказав він — війшли до парламенту з постановою причинити ся по можності до его правильного функціонування і надіяли ся, що правительство вгляне в руску справу. Однак надія їх завела. Президент міністрів видав Русинів на жир во рога, відсилаючи їх з жалобами і постулатами до сойму саме тоді, коли сей сойм проявив супроти Русинів найбільший шовінізм. Се поведене роздратувало Русинів і привело до пристати до обструкції. Що до санації парламенту бесідник зазначає, що она не мислима так довго, доки парламент буде в такім складі як нині. Акція посередництва Поляків між Чехами і Німцями не може довести до ніякого вислідку, бо Поляки до сего не здібні, чого доказом відносини в Галичині. Пос. Романчук заявляє, що рускі послі прилучили ся до обструкції не для того, що она вимірена проти Німців, лише приневолює їх до того невідраднє положення руского народу в Галичині. Важна бесідника є, аби Чехи і Німці погодили ся без посередництва Поляків. Проби уздоровлення парламенту через зміну

регуляміну Русини будуть поборювати.

В університетській справі бесідник признає справедливим жадане відповідного вивінованя австрійських університетів, як сего вимагає сучасний стан науки, та пригадає правительству обовязок засновування нових університетів, а між ними руского. Сего вимагає культурний стан руского народу. Однак правительство отягає ся з творенем нових руских катедр на львівськیم університеті, з яких мав би повстати руский університет. Тимчасом Русини жадають, аби шановано їх права на львівськیم університеті, а не провоковано їх безпримірним способом і доведено до демонстрацій. За приміром Німців, які не хочуть допустити до творення національних університетів, йдуть Поляки і не лише не хочуть дозволити на руский університет, але навіть на рускі гімназії.

Бесідник звертає ся до правительства з зазивом, аби сповняло свої обовязки і заявляє, що рускі послі будуть голосувати за нагло-стню внесення, а в случаю голосовання лат. meritum поставити поправку, аби признане більших кредитів на вищі школи чеські не припізнало основаня інших університетів. (Оплески руских послів.)

На сїм перервано дискусію, а по запитах кількох послів до през. палати замкнено засіданне о годині 7. вечером.

Дальші засідання палати послів відбули ся дня 22. с. м. Як і на попередних засіданнях читано поза 4. годину внесення, петиції і інтерпеляції та бавлено ся поіменними голосованнями; два такі голосовання

заряджено на внесенне посла В. Яворського. Далі відчитано інтерпеляцію посла Брайтера в справі конфіскації брошури Крапоткіна „Приватна власність“ і інтерпеляцію посла Дашинського в справі нарушення тайни поштової через уряд поштовий в Кракові. Вкінці відчитав през. палати письмо през. мін. д-ра Кербера з повідомленням о відроченню сесії. Як доносять, має бути рада державна скликана по сьвятах межі 12. а 19. цвітнем.

Тепер, коли сесію ради державної перервано, цікаво застановити ся над тим, чи в палаті послів прийшло до якого небудь порозуміння, чи поліпшилось те невідраднє положення річий, яке панувало в стінах і поза стінами ради державної. На великий жаль треба признати, що справа в сїм напрямі не двинула ся в перед ані о один крок. Ческі сторонництва стоять на дотеперінім своїм становищу, що заведе чеського язика урядового і службового є обовязком правительства, а до того часу не може бути й мови про порозуміння. Німецькі послі бажають з свого боку справедливої згоди, але сему після думки Німців протриває ся Чехи. Поляки як і давніше використовують у чесько-чеський конфлікт і старають ся всіма силами ще більше скріпити своє становище в Галичині. Правда є депо і ново се руский лоб пристає до обструкції, а то з тих причин, що центральне правительство приступає до залагодження ріжних національних і культурних потреб лише тоді, коли наступають „неможливі, грізні віносини“, як се заявив сам през. мін. др. Кербер в справі італійського виділу правничого на університеті

Наталія з Озаркевичів Кобринська.

Рожа.

(Конець.)

— Слава Ісусу Христу! Боже помагай! Добрий вечір! — вигуквали парубки, входячи до хати.

— На віки слава, дякувати за слово добре! — відповідали весело дівки.

— Просимо ближше, — припрошувала газдиня.

— Не просіть так дуже, бо не знати, чи всі нам тут будуть раді!

— От як, згонорили ся! Хотять, аби дівки самі їм на шию вішали ся! Де є дівки, що би не раді були парубкам!

— Гадаєте, що всі дівки так, як ви, Анно, — бризнула словом Марина.

Дівки засміяли ся, а парубки ніби не чули того.

— Або що: неправда? — Скажіть, що неправда! А хто вам то повірить! — відгризала ся Анна.

— От! Се раз Анна, от! Баба сїм миль ізза пекла, все ріже в очі, — підлещували ся парубки.

— Як свій свого вихвалює, — вмішала ся знов Марина. — Але що правда, то правда, — привтакували дівки сьміючись. Але парубки знов чанили ся так, буцім то їй не чули.

— Не ваша правда а моя, — обставала при своїм Анна уперто.

— Так і є, Аннина правда, все на верха, — договорювали парубки.

— Се справді так є, але сїдайте, чого стоїте, — припрошувала газдиня.

— Дякувати, най все добре сїдає, постіймо!

— Може більші повиростає. — посьміювали ся дівки.

— Уже кому, кому, а Петрови не шкодило би троха підрости, — докинула знов Марина, зиркаючи знід ока на сучорлявого парубка.

Петро удав немов би не лише не чує, що вона говорить, але і не видить її.

Нарешті парубки розгостили ся, позасїдали коло дівок, сьміють ся, жартують, а на Марину ні один ані оком не поведе. Почне ся яна бесїда, а Марина вміщає ся, то всі парубки затихнуть; зажартує, то дівки сьміють ся, а парубок жаден і вусом не рушить.

— Що їм стало ся? Поглухли, чи який чинший припадок на них вийшов?

— думала зневажена дівчина; з гнівом відвернула очі від цілої компанії і вдивляла ся в шиби вікна.

На дворі було темно, вітер заводив якусь сумну пісню, шелестів у кущах лабузу, а стара грушка тужно поскрипувала.

Марина в одно дивила ся в чорні шиби вікна, в серці кипіла злість, у голові крутили ся якісь темні, пірвані думки, шуміли крильми диких птахів.

— Коби хоть чорт прийшов тай заговорив до мене! — подумала вона з серцем.

„Коби хоть чорт“ — свиснув вітер, затряс вікнами, завив дивим стогоном, загудів у комині і з лускотом отворив двері.

— Тьфу! пек тобі! — жажнули ся майже всі в хаті.

— Запирайте двері! — крикнула газдиня.

Але двері як отворили ся, так самі з лускотом заперли ся, лише щось по хаті зашуміло, а стара грушка жалібно застогнала...

Марина дивить ся: коло неї станув такий гарний панич, що аж очі забула.

Високий, стрункий, у короткїм кабатіку і маленькїм з пером капелюшку. Волосє у него чорне, як у ворона, а очі гейби чорним огнем горіли.

Він сїв коло неї, говорить, жартує. Вона і собі жартує, сьмієть ся, рада, що має з ним забавляти ся.

— До кого ти говориш? До кого сьмієш ся? — питала Анна.

Марина здвинула плечима.

— Справді, до кого ти говориш? — питали дівки.

— Чи вам очі повилазили, що не видите панича? — відповіла сердито Марина.

— Панича? Якого панича?

Усі подивили ся по собі.

Марина нічого уже більше не відповідала. Що вони всі їй обходять. Панич гарний, веселий, чим раз ближше присуваєть ся, обіймає, сьмієть ся і шепче до вуха любі, солодні слова.

Кров переливаєть ся їй у жилах, бе в висках, заливає невисказаною втіхою серце.

А він шепче стиха: — Будь моя, а будеш на мою, всі тобі кланят ся бу-

дуть, у шовках будеш ходити, поїздом їздити, на пухах снати, у всякїм добрі упливати, від золота-срібла блищати.

Вона ніби не слухає, соромить ся, відвертає ся; він ханає її за руку і закладає на палець золотий перстень.

Вона відвернула ся по веретеню — аж глип! — і вся застигла... Глигнула ще раз, а у панича кінські копита.

— Ох! Я нещаслива! — крикнула не своїм голосом, схопила ся тай простого у двері...

На воротах забігли їй парубки до рогу і хотіли задержати, але вирвала ся на силу і бігом полетіла вулицею.

Хустка їй спала з голови, сорочка розчинькала ся, а довгі носи розп'ятали ся в бігу; а він летить за нею, тупотить кінськими копитами тай питає роздираючим вуха свистом:

— Чому, чому не хочеш мене?

Вона була така легка, що не шукала дверей, а влетіла вінном до хати. Шиби за нею задзвенюгли, а з руки полила ся кров.

З тяжким стогоном кинула ся в кут хати і затулила вуха, аби не чути страшного свисту:

— Чому, чому не хочеш мене?

Якась темна, густа мрана обгорнула її непрозорим туманом, збивала ся в гору, то повзала чорними, страшними бовванами. Якійсь чоловік, ніби її батько бить ся по полах русами та вона може його пізнати, хоть як придивляється, хоть як протирає очі.

Руки її кообвивали шматками, на фартурі червоної кані крові, в голові

Ісбруку. Словом, для санації вострийського парламентаризму потрібно не зміни регулятиву, а більше рішучих кроків, як: загальне, тайне і безпосереднє голосування і узгодження національних прав кожної нації в Австрії.

3 буковинської політики.

Працане п. Свораковського із гом. Бажаном. На останньому засіданні німчанської ради громадської прийшло до дуже драматичних хвиля. Мало не розплакався г. бургомістр Бажан із жалю за старостом-годаком Свораковським а п. Свораковський за Бажаном. Ой гірко розходиться ся приятелям, коли вони живуть як брат з братом. А жалі г-на Бажана зрозумілий, не даром же п. Свораковський говорив на працаню, що він все старався задовольнити свій повіг (пб. на свій спосіб) і місто Кіцмань (пб. в особі його бургомістра). Зрозумілий і жалі п. Свораковського. Се-ж прийшло ся йому покидати старостинський уряд, на яким почував себе як кріль-візю і йти до Черновців на... референда, де буде все на оці краєвого президента. Такий аванс для старости хоч він і осолоджений ордером — зовсім прикрий аванс. Оттак то пропадає всяческа житийська сутність! Не даром же пише дописувач "Св. Allg. Ztg.", що як виїшов п. Свораковський із салі то осталий бажанівський мпаній аж серця забили ся і всюди було видно жалі за уступаючим шефом, як знаменно адміністрованого повігу. Знаменною ілюстрацією тої "жизні" адміністрації можуть служити хітьби недавні суховерхівської події. — Г-н Бажан хоч і як прослезив ся за тим що пропало — печалить ся будучиною. Ось по працаню п. Свораковського устроїв праняте, "сиріч хапатню велію" для сусідних двірників, щоб они не забули про него в виборів "тяжкую мінуту". Та даремні ваші змеганя г-е Бажан і шкода греший, що йдуть на розпиване людей. Кіцманьські селяни нащо добре розуміють свої інтереси, щоб на посла мали вибрати — павського понизача.

* * *

З Петрового дня пішло буковинським "німцям Німцям", які ратуючи від загинути (!), загубили в свою "Buk. Nachrichten" в трубу — анти-буку. З таким окликом однак на Хвизинській землі, де дальший культурний поступ можливий лише при затишнім мирі всіх народів, годі зайти далі. Ось відрекли ся антисемітизму бра-

Фірта і длі его посла Де Лож а також др. Скедль. "Buk. Nachrichten" потішають ся тим, що сила партії не в кількості але в якості голів, но з тої потіхи не велика радість бук. антисемітам, бо ось вже після неї вирік ся їх пос. Лян-генган, а зроблять се мабуть і інші німці після, бо на вибори ждати вже недовго, а під антисемітським стягом мандат здобути важко!

Виклади української літератури в Києві.

Свого часу подали ми за львівськими часописами вістку, що проф. Перетц буде читати на київському університеті виклади української літератури. "Галичанінові" така вістка про виклади української літератури під скиптром білого царя видалась прямо неімовірною, а г-н др. Яворський, мешкаючий коли не милимо ся в Ярославі, поспішив ся тій вістці заперечити на основі своїх інформацій про київський університет. Оскільки ті інформації були вірні видно із низше наведеного листу, який вислав сам проф. Перетц до д-ра Івана Франка (редактора Літ. Наук. Вістника.)

"Високоповажаний Пане Редакторе. Прошу поважану редакцію не відмовити мені можності подати ось яке пояснене з приводу звістки надрукованої також в "Галичаніні" про те, що в університеті сьв. Володимира я читаю курс історії української літератури, а також дати відправу д. Яворському, що в ч. 30 "Галичаніна" виступив з запереченням, буцім то я читаю виклади про "західно-руську літературу XVII—XVIII в., себ-то, читаю один розділ, одно огниво з загального викладу "руської" літератури. Се донесене д. Яворського неправдиве. Загального курсу рускої літератури в біжучім і в попереднім півроці в університеті сьв. Володимира не читав ніхто. Що-ж тикаєть ся слів д. Яворського "отдільних же і самостійних лекцій по "малорусской или "украинской" литературе" ни проф. В. Н. Перетц, ни

нікто другой в Київському університеті нікогда не читав, не читав і вв'ярно нікогда читати не будеть", — то було би дуже цікаво знати, з якого жерела одержав ті відомости д. Яворський, який виявляє себе пророком, та на жалі не знає навіть того, що діється в теперішньому часі. Не вдаючи ся в дрібниці, а бажаючи лише пояснити справу, вважаю потрібним заявити, що я в біжучому півроці читав курс "початкової і середньої доби малорускої літератури (до І. П. Котляревського)" в ряді інших публічних (не лише для студентів, але також для публіки) курсів, розпочатих за ініціативою голови Історичного товариства Нестора Літописця, проф. М. П. Дашкевича. А університет лише передав до розпорядження товариства поміщене і нічим іншим не доторкаєть ся до моїх викладів ані до викладів інших лекторів. — 12. ст. ст. лютого 1904. — Проф. В. Н. Перетц".

Росія й Японія.

Перебіг війни.

За останній тиждень з терену війни не наспіли ніякі вісті заслужуючі на особливу увагу. Важливіші із них є слідуєчі: дня 17. с. м. Росіяни оставили свою попередню позицію і мали уступити ся за ріку Яль. Той же дини до столиці Корей Сеулю прийав відпоручник японського цесаря Іто, який заповів, що заведе в Корей адміністрацію на японський лад. Дня 18. с. м. російське правительство після до хінського цесаря острій протест проти громадження японських військ на границі Манчжурії; а положе в Хінах справді грізне: з Пекіну донесать, що тамешні європейці ждуть з дня на день вибуху повстання проти європейців. — Капітан генеральний штабу Івкова, який видав Япанцям тайні плани організаційної російської армії, засуджено на кару смерті і повішено.

Телеграми.

Берлін. Вночі з 21. на 22. с. м. появил ся перед Порт-Артура японський торпедовіць. Російські кораблі і форти розпочали сейчас канонаду і удержували її через 20 минут. О годині 4 рано торпедовіць поновили атак. О годині 7. появил ся японська ескадра, а о год. 9. за-

чала бомбардувати внутрішній порт. В наслідок сего зі сторони Росії 5 жовнів убито і 10 ранено.

Берлін. Хінські генерали, які стоять на чолі військ в північних провінціях Хін, зносять ся без перерви з Японцями.

НОВИНКИ.

Від редакції. Неоплачених або недоплачених листів редакція не приймає. Листи без залученої марки на відповідь не будуть полагоджені.

Справа рускої гімназії в Кіцмані, яка постунає наперед ізза перепон роблених кацапами доволі пиняво прийала тепер таку форму, що громадська рада в Кіцмані на внісене др. Іербля, який грає родю Бажанового махера розкритикував "в пух і прах" міністерський проект умови з громадою рішила запроєктувати міністерству новий контракт, силою якого малаб громада зобов'язати ся лише до поставлення будинку для гімназії, світло, опал і удержане сторожа малоб правительство взяти на себе. Рівночасно порішено просити дирекцію дїбргр. пр. фонду, щоб она із своєї кишені поробила адаптації в належний до него будинку, в якій малаб гімназія спершу містити ся. За попертем в сій справі має звернути ся рада гром. до краєвого президента і митрополїти.

Весняні загальні збори рускої "Каси пожиктової і щадничої, стоваришенія зареєстрованого з необмеженою порукою" для громади Кучурів Великий, відбудуть ся на шуткову неділю, дня 3. цвітня 1904 р. в школі сьв. Марії о 2. годині по полудні з таким порядком денним: 1) Звіт діяльності старшини касової за рік 1903. 2) Перечитане білянсу. 3) Вибір одного члена до старшини. 4) Доповняючий вибір ради надзорчої. 5) Призначене платні для касиєра. 6) Вільні внесення і запитання.

Вижниця філья Рускої Школи" ухвалила на II. виділовому засіданні 13. марта 1904 слідуєчі: 1. На заповіту для "Селянської бурси" і "Бурси православних дівчат" не асигнувати з тов. каси ніякої квоти. За то прищоручити обі бурси членам з умильною просьбою, щоб заняли ся як найкраще й як найревнїше збиранем заповіт на названі бурси. 2) На оплату шкільну для бідних учеників II. гімназії зібрано сейчас 12 K і вислано їх на руки п. проф. Ор. Гандака. 3) Вислати 80 K яко дальші два паї до "Рускої Каси" в Чернівцях з запитанем, для чого вписано Вижницкій фільї за вложені три паї лише 4-80 K а не 7-20 K дивіденди. 4. На заповіту для

горить, у вухах шумить, у грудях пече. Чорна, люта мара обхопила її довгими кігтями, гейби гадюками давить і душить за шию.

Розірвали ся шнурки коралів, посипали ся по землі і змішали ся з сльозами матери, що як горох падали на землю і котили ся по ній.

Велика, груба коралина блиснула єрібним кільцем. Ні, то не коралина, то перетін, що панич хотів її на палець закласти. Він і тепер стоїть коло неї, прошибає її подумам своїй очей, скрегоче білими зубами, просить, грозить, питає: — Чому, чому не хочеш мене?

На силу відіхнула його від себе і затулила вуха, аби не чути прошибаючого душу голосу, що знов тепер знижував ся до тихого шепоту:

— Чому, чому не хочеш мене?

В розпучі ломилась рука, рвала волоссе, дерла на собі одежу. Утомлена припала кінець стола. Коло неї мати кладе її на голову вінок, на столі стоїть зелене деревце, завітчане червоною калиною, — дівчата сьвіають:

"Та як его тай рубано — дзвеніло,
Та як его тай спускано — шуміло".

І летить воно і шумить і дзвенить на старій на горбку дзвіниці. Бабу несуть до церкви: церков вадить ся, хитає ся, спадають хрести.

З самого вершка упав хрест і полів її в голову. Люде підносять его, цілують, дають і її цілувати.

Вона з криком відвернула ся і сплюнула. На чолі у неї виступили каплі злого поту, в жилах передивав ся розплене олово і розпирає груди. Перед їїма кровава п'яма, люде не люде, а якісь зв'їри з розжертими пащеками,

розпаленими язиками, а довкола глухий шум, ропіт, дивний помішаний гамір: — Приступило, приступило, приступило!

І знов як би каменем приложив її голову і нічого більше не чула, не виділа, лише тяжко хрипіла, а з грудий виривали ся страшні, незрозумілі слова.

Прокинула ся.

Грає музика, дівчата і хлопці збирають ся на вечірницю. Ось там приперта до лавиці куделя; веретено пряде, крутить ся, клубок з пражено звиває ся.

— Чекайте, чекайте, і я їду з вами, — говорять щось її голосом, — а тут і він уже стоїть і кличе її за собою.

— Ні! Не дочекаєш того!

Вона ухопила клубок і кинула за ним. Клубок скочив і упав у кишеню його короткого кабатика.

Свиснуло вітром, нитка крутить ся, біжить, протягає ся, а вона за ниткою. Перекидає ся через плоти, хати, перелази, перескакує глибокі яруги, стелить ся крутими стежками, летить манівцями.

А чим дальше, тим нитка скорше торочить ся, біжить, обсявує якісь дерева, хрести, могили.

Коло одної могили щось шуркнуло в прогалину, земля застогнала, облаки захитали ся, загуділо громами. Вона хотіла ударити п'ятою в щілину, але вітер ухопив її і поніс з шумом якимись безконечними стернями, очеретами, темними лісами.

Вітер жене, шумить, вона біжить не оглядаючи ся і не доторкаючи ся землі. За нею трясоті, гук, падуть громи, заводять сови, кракають ворони, тархкотять колеса, кидає камінем і тупотять кінськими копитами.

Лиснуло озером і понесло її понад блискучі шибі. Вода чиста як сльоза, хвилює срібними хвилями. На самій середині чоловік по шию в воді; вода наливає ся йому до рота, а він усе кричить: Пити, пити!

Надармо протягає до него руки — вітер подув і поніс її далі незміреними оком облогами. Трава стелить ся буйною зеленою, а там вівці б'ють з голоду, а в повітрі літають страчуки і просять хресту.

Заклекотіло болото, стогне bagno, а зпід него чути, як мужик воли поганяє, а дзвонять як на великдень.

І знов усе щезло, густий туман наляг довкола. Над нею і під нею чути зітхання, плачі зойки — тай гримкий тупіт кінських конит...

Далеко під темним лісом блиснула зьвізда. Майже без духу дівчина добувала останніх сил, аби добігти до блискучого сяєва.

Вітер пустив ся низом і летів як шалений. Корчі глогу і терня шарпали її волоссе, дерли лице, калічили руки і ноги.

Але най дре ся біде тіло, най тече кров! У неї лише одна гадка, одно бажане: дістати ся на ясну зьвізду.

Тупіт кінських конит був уже за нею, коли допала до сияючої золотим блиском зьвізди...

То була зовсім порожня хата, лише мертвець лежав на лаві. В головах мерця горіли свічки, а на стіні висів образ Матері Божої.

Мати Божя ціла в золоті, два ангели тримали пшину коруну, інші трубили в облаках, а вона піднесла високо руки, розложила широко своє преск'яті

ризи, під котрі ховали ся сьвятці і угодишки божі.

— Ходи і ти тут, — сказала Мати Божя до дівчини, що ледво переводила дух.

Марина притулила ся до стіни, а Мати Божя закрила її своєю прозорою шатою.

На порозі тріснуло кінським копитом, мигнуло полум'я розжевроліх очей. Іскри розсипали ся по хаті, розлітали ся на всі боки, лише темніли і гасли, як доходили до золотой шати Цариці неба.

Дикий крик затряс вуглами хати, затріщав дах, подомали ся свічки, а трупи підніс ся з лавиці.

— Шукай і ти її! — заверещав він на мерця.

І пішов шалений, невольний танець по хаті. Товкли ся по всіх кутах, човкали ся по землі, дерли ся по стінах, переглядали кожну пилину пороху, заглядали в кожну щілину.

А що раз перейшли, то зачинали в друге, в третє, без кінця і утому.

Нараз зачала находити на них якась неміч, але се ще більше дразняло їх і вони ще з більшою злістю товкли ся і шукали схованої дівчини...

Минула північ.

Когут ударив крилами і зашів. Скажений регіт замер на устах чорта, він захитав ся і розлізав ся мазкою, а трупи упав у ту маз надцесованим своїм тілом...

— Виходи! — сказала тоді до дівчини Цариця небесна.

Тремтячи як лист трепети стала Марина перед лицем Богородиці.

— Не бій ся! — каже Мати Божя. — Він уже стратив над тобою силу, але коли раз мав приступ до твоєї душі, то вона вже не буде спасена.

часописи „Промінь“ не асигнувати ніякої допомоги, а вислати редакції сей часописи піврічну предплату. 5) Закупити 100 прим. „Пів сотні байок“ О. Поповича й роздати шкільним бібліотекам по 2 примірники а решту розпродати. 6) Роздати межі членів надіслані примірники „Крайцарової бібліотеки“ на розпродаж. 7) Повідомити членів, що членські вкладки мають сплачувати ся кожного року найдалше до кінця марта. По ухваленні сего рішення нагадувати членів на їх комп. 8) Помістити в „Буковині“ стан тов. Кася і стан членів по кінці 1903 р. 9) Поручити ин. товаришам: Альботі й Гувиці, аби заучили дитий оперетку „Коза Дереза“. А коли їм се удасть ся, представити „Козу Дерезу“ по можливості під час сегорічної пов. конференції. 10) Постарати ся о відповідну шафу для товариства. Виконане шафи переняв один товариш за зворот видатків на матеріал. 11) Висигнувати відповідну квоту на уладжене касових книг. 12) Принято нових членів. Подаючи отсе до загальної відомості, просимо всіх членів, щоби старали ся всіма способами придбати як найбільше число нових членів та надіслали як найскорше так свої залеглості, як також і членську вкладку за рік 1904. Від виділу: *Іля Храшко* писар, *Никорич* голова.

Утраквізацію кіцманських народних шкіл порішено громадською радою в Кіцмани відкинула краєва рада шкільна в Чернівцях так із зглядів педагогічних, як і технічних. Щоби все таки щось виторгнувати поставив Др. Бербель внесення, аби в так званим німецькій відділі учили ся німецькі діти обовязково мови рускої а польскі польскою. Внесення отсе прийнято і порішено в тій справі звернути ся до краєвої ради шкільної.

Із желізниць державних. Міністер желізниць держ. іменував надкомісара будівельного в Чернівцях Беняміна Вайденофельда начальником консерваторської секції в Іцканах, а до теперішнього бувшого надкомісара Тита Ончула придїлено до черновецької управи руху. Офіціала і начальника станції в Радіофальві Альберта Лезоїнського придїлено до станіславівської дирекції желізниць. Управа руху в Чернівцях іменувала волонтера Боруха Шлахтера в Глібоці аспірантом ц. к. австр. жел. держав.

Почтові новини. З днем 1. цвітня вводять почта готові переписки адресові із витисненою маркою часописною за 2 сот. Переписки тоті можна набувати цілими аркушами в тих урядах почтових, які продавали досі часописні марки. Перший раз треба їх замовити на 8 днів наперед.

Як зломана дівча упала дівчина на землю і з плачем просить Матінку Богу, аби помилила її: — Не відвертай від мене, Мати Божа, пречистого твого лица! — молила вона. — А коли мала я у серці пиху чорта, то той гріх спокутує жити і смертю мовою; лише найбуди при тобі, Матінко святая!

Дивним чудовим блиском засіяло лице Цариці неба. Промінем тих блисків задрожали тіни, загоріли зорі, сонцем зайисів світ.

— „Жити і смертю“ хочеш мені служити, бідна дитино землі! — залунав голос Богородиці серед небесної тишини.

— „Жити і смертю“, — понесло ся луною в безконечний простір світа. — „Жити і смертю“, — заспівали всі ангели на небі, заграли всі дзвони на цій землі; а Мати Божа приказувала:

— Іди до тих, що тебе породили, преси, аби живем тебе у трумну поклади, тай у широкім полі на розстайній дорозі поховали!

Серед широкого поля стоїть висока могила, а під нею біла як сніг, рожева як цвіт спить молода дівчина.

Зі зложеними на-вхрест руками, у золотім вінку, з розплетеними довгими русими косами спить вона твердим, непробудженим сном.

Не чує ні співів, ні музики, не збудить її з твердого сну горячий поцілуй кохання, не відновлять сльози матери. В обіймах сирій землі, під білим покривалом легкого пуху спить вона непробуджено.

І спить вона серед німої тишини, лише курави дрібні, кришталеві іго-

Вечерниці в пам'ять XLIII. роковин смерті Тараса Шевченка відбудуть ся в Станіславові дня 28. марта 1904 в сали тов. ім. Монюшка заходом „Бояна“ і прочих місцевих товариств українсько-русских з отсею програмою: I. Goldmark: „Heimchen am Herd“ відіграє повна оркестра 24. п. п. під проводом капелмайстра п. Ф. Соучка. II. Вступне слово виголосить п. проф. Др. Кирило Студинський. III. Лисенко: Хор з опери „Втоплена“ відіспіває хор „Станіславівського Бояна“ в супроводі фортеп'яна. IV. Beriot: „VII концерт“, солю скрипки в супроводі фортеп'яна відіграють п. п. Слоневська і Гузарова. V. Д. Січинський: „Непереглядною юрбою“ відіспіває мужеский хор „Станіславівського Бояна“. VI. Шевченко: „Кавказ“, деклямація виголосить п. Смерчинський. VII. Солю тековрове, відіспіває в супроводі фортеп'яна п. Мих. Волошин. VIII. Ed. Grieg: „Peer Gunt“, Суга Nr. 1. а) піснь порання; б) смерть Ази в) танець Анттри; г) на полонинах короля гір, відіграє повна оркестра 24. п. п. під проводом капелмайстра п. Ф. Соучка. IX. Ніщинський: „Вечерниці“ відіспівають мішаний і мужеский хор „Станіславівського Бояна“ в супроводі повної оркестри 24. п. п. — Ціни місць: Льожі I.—X. по 14 К, прочі по 10 К. Фотелі по 3 К, крісла 1-рядні партерові і бальконні по 2 К 40 сот., крісла II-рядні по 1 К 40 с. Партер 60 с. Галерія 40 сот. Підчас продукцій двері амтеатру будуть зачинені. Початок точно о год. 8. вечером. По концерті відбуде ся комерс в реставрації „Royal“ ул. Собієского.

Будьте милосердні.. В понеділок веда ся в тутешнім суді повітовім розправа перед судією др. Ісическулом проти Александра Николаевича Спірідонова, який перед двома неділями замандрував до Черновець, представляв ся бароном і російск. студентом, якого сестра збожеволіла, мати строїла ся а й він сам ледви втік з під шибениці в Київ і старав ся роздобути гроші, щоб поїхати до Львова, де мала бути его знайома п-ні Орусове. Повиманювавши таким робом гроші а навіть одержавши білет вернув обжалований назад до Черновець, де гуляв по шинках, аж попав у руки поліції. По переслуханні свідків др. Менцля, студ. філь. Л. Токаріка, сотр. „Буковини“ М. Оржевского, учит. Н. Тоцуцака і складача М. Грабчука та обжалованого, який всім зізнанням заперечував оголосив судія присуд для мнимого барона і кума гр. Потоцького — яким засуджено его на місяць тяжкої вазниці за перекрочене § 1 і 2 закону о волокитстві і § 323 зак. кар., бо Спірідонова вже виключено раз із Австрії присудом сучасного суду. Осея подія

док, ніби сонні привиди перебігають широкі простори, летять білим туманом, аж поїд далекі сині гори, поїд укриті мракою село. — — — — —

Кинуло з неба снопом теплого проміння, ринула ся земля, повела довкола сонним оком і біле сиво мраки розвіяло ся від теплого духу сонця.

Спилинули води брудними потічками, прилетіли бузюки з далеких країв, закувала зазуля у зеленім гаю, задзвеніли жайворонки понад пахучими від зелені межами.

На високій могилі, у головах дівчини, виринула червона галузка з дрібними зеленими листками і розросла ся у корч полевой рожі.

І росте вона сама, одинока, під скляною банею чистої блакиті.

Ніде ні живої душі, лише сонце дивить ся ясным оком понад засновані золотом поля, понад зелені ниви, понад молоде буйне колосе.

„А рожа росте, розростає ся“.

Тихенько співзаконі пісню полевій комах у буйній шовковій траві. Виявляє зпід грудки зелена ящірка, протягне ся до теплого проміння, забрешить комар, затріпоче крильцем метелик, присяде, подумає тай пурхне у широкий простір.

„А рожа росте, розростає ся, легоньким цвітком обсянає ся“.

Дощик її змив, вітер обсушить мокрі листочки, розчеше довгі, тонкі галузки, обтрясе дрожачу сльозу ранньої роси.

А вона підноситься високо тужні, бліді цвіточки і дивить ся далеко, поза ясне сонце і синю блакить.

повинна би остудити запал всіх милосердних, які дають надувати ся дуже час-то рїжним пройдисвітм, віруючи їм, що они мученики.

Знайдено на ринку вязанку ключів і зложено на поліції. Ціннішу нахідку зроблено дня 19. с. м. в тутешнім почтовім уряді. Там загубив хтось грошову суму. Рекламувати можна в чернов. дирекції телеграфів.

Асентерунок на Буковині буде відбувати ся в 1904 р. в отсих днях: В а ш к і в ц і, 1135 покликаних до побору на 13., 14., 15., 16., 18. і 19. цвітня; В и ж н и ц я, 1230 покликаних до побору на 21., 22., 23., 25. 26. і 27. цвітня; С т о р о н е ц ь-П у т и л і в, 330 покликаних до побору на 29. і 30. цвітня; К і ц м а н ь, 2210 покликаних до побору на 7., 9., 10., 11., 13., 14., 16., 17., 18., 20. і 21. мая; Р а д і в ц і, 1475 покликаних до побору на 13., 14., 15., 16., 18., 19. і 20. цвітня; С т р а ж а, 525 покликаних до побору на 22. і 23. цвітня; С о л к а, 650 покликаних до побору на 25., 26. і 27. цвітня; Г у р а г у м о р а, 718 покликаних до побору на 29. і 30. цвітня і 2. і 3. мая; Д о р н а в а т р а, 300 покликаних до побору на 5. і 7. мая; К і м п о л ю н і, 800 покликаних до побору на 9., 10., 11. і 13. мая; С у ч а в а, 1470 покликаних до побору на 16., 17., 18., 20., 21., 24., 25. і 26. мая; С е р е т, 1600 покликаних до побору на 13., 14., 15., 16., 18., 19., 20. і 21. цвітня; С т о р о ж и н е ц ь, 1325 покликаних до побору на 23., 25., 26., 27., 28., 29. і 30. цвітня; Ч е р н і в ц і (повіт), 2363 покликаних до побору на 2., 3., 4., 5., 7., 9., 10., 11., 13., 14., 16., 17. і 18. мая; Ч е р н і в ц і (місто), 1123 покликаних до побору на 20., 21., 24., 25., 26. і 27. мая.

„Руска селянська бурса“. На „руську-селянську бурсу“ пожертвували: Хв. тов. „Днісер“ 50 кор., тов. філія „Рускої Школи“ в Станіслав 20 кор., а чан п. к. проф. Юстия Пігуляк вступив в члени з місячним датком 2 кор. Сердечну подяку складає *П. Клим*.

На бурсу „Народного Дому“ жертвували дальше Ви. п. Катерина Омельська 10 кор., др. Гердянский 6 кор., Гедимін Лисинський 3 кор., Сергій Шполярівський 1 кор., „Руска Каса“ 250 кор. 50 сот., о. Мелей Галін 5 кор. і Семен Бойчук 2 кор. — *Членські вкладки* зложили Ви. п. Володислав Кукелка 2 кор., Громада „Прилище“ 100 кор., Кость Павель 4 кор. і філія „Руска Школа“ в Кіцмани 100 кор., — За виділ „Народного Дому“ сердечне Спасибі. *Михась Івашко*.

Подяка. На іменинах п. Парфемія Казієвича датки на шкільні цілі школи св. Дмитрия в Кучурові Великим дали єднучі добродії: П. Казієвич 1 К, К. Марко 1 К, Лугінгер 1 К, М. Тамлер 1 К, Е. Гізі 1 К, А. Суминський 2 К, І. Саучук 20 с, Горюк 1 К, В. Душара 1 К, Крікель 1 К, М. Бауман 50 сот., Дубравський 50 сот., Райфнер 1 К, Н. Дзюбек 1 К, І. Сімонович 1 К, разом 14 К 60 сот., — за що складає їм сердечне „Спасибі“. *Н. Тоцуцак* учитель.

Цікаве свідство на русноїдну шляхотську пресу кидає документ, який передовив краківський „Naprząd“. Документом тим є заява гр. Миколая Рел, якою зобовязує ся через 5 літ платити почавши від 1. січня 1904, в двох піврічних ратах 250 кор. на „Gazet-y Narodow-y“, за те однак має названа часопись те писати, чого забажає „обшавательскі“ комітет зложений із гр. Л. Цініньского, бувшого гал. намістника, др. Вол. Козловского, звісного аранжера народових „вещу“ і посла Станіслава Незабітовского. Із сего видно, за чій гроші тривить ся вічно Поляків проти Русинам і хто удержує „Gazet-y Narodow-y“, яка є чулою опікуною галицьких качанів. Впрочім піддержуване качанів Поляками є не чисто галицька спеціальність; воно єстєве й на Буковині — vide — Кіцманщина.

Петербурський університет замкнено на якийсь час, бо власті добили небезпечний рух між студентми викликаний адресою професорского збору висланого до царя в імени цілого університету а без відома академічної молодіжи. Подібні заворушення між молодіжю панують також на університетах в Одесі, Києві, Москві і Дорпаті.

Жертви на цілі вихо

Дональд Кіррі жертвував на свої просвітні заведення півтре. на корон. Вагу образована знає добре, бо хоч у него є нині сотки онів, та був і такий час, коли він буду 14-літнім хлопчиком жив звичайним слугачем, але завдяки власному трудови і образованню придбав собі відтак так значне майно.

Убийники Сепягіна. Ветеринара Гершуна, що кермував заговором на жите росе. міністра Сепягіна, якого застрілив студ. Балмашов, засуджено на смерть і повішено. Вісти про те, що він просив о помилуване неправдіві. За те непорішена ще справа, другого заговорника капітана артелерії Гріговрієва, який відтак зрадив всіх заговорників. На его просьбу о помилуване відповідь ще й досі не наспіла.

Геройська смерть матери. В селі Псарске під Сремом зайняли ся двірські забудована. Жінка одного робітника збуджена пожаром винесла з палаючого дому четверо своїх дітей, а коли повернула по п'яте завалила ся на ню палаюча криша й похоронила собою дитину разом із героїською матерію.

Плягіят перед судом. І між письменниками багато таких людей, що хвалять ся чужими перама, себто підписують ся під чужими творами а головню записують на свое конто переводи з чужих літератур. Найчастійше повторяють ся такі пригоди в драматургії, бо за виставлене драматичних творів можна авторови заробити гарні гроші. Отгака історія дучила ся тепер в Будапешті. Літерат і театральний режисер Осип Бскар одержав на драматичнім конку, з 1901 р. нагороду за „свою“ драму „Я-ня“; єї грали відтак в будапештєнськом театрі. Та єї поводжене у публіку було трохи инакше чим у рецензент Критик Сікльоси закинув Бокорови п'ят, а Бокор заскаржив его до суду обиду чести. При переведенім про признано рецензента свободним від і кар, бо судові знатоки признали закиди оправданими.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА

Андрю Діксон Уайт. Розвій поглядів на лихву. Із англійського переклав Іван Петрушевич. З додатком Івана Франка. У Львові 1903. Стр. 54. 16-ки. Ціна 30 сот. У книжочці, яка є перекладом одного розділу книги Уайта, (A History of the warfare of science with theology in Christendom) перекладана еволюція церковних поглядів на лихву та на проценти, які спершу єї осуджували, а відтак супроти розвиненого економічного життя мусіли зрезигнувати із буквального викладу св. Письма. У додатку розказано про ті погляди і в рускій церкві, розуміє ся, як довго єстєвала руска держава. (Я. В.)

Музей І. Котляревского. Харківське „Историко-филологическое Общество“ постановило з нагоди недавнього свята нашого поета І. Котляревского заснувати при своїм етнографічним музею окрепий відділ присвячений его пам'яті. До того відділу, що може з ім'ям переіменити ся на самостійний музей, ає увійти все, що як небудь в'яжесть ся з іменем Котляревского отже: 1) Рукописи Котляревского і предмети, що були его власністю. 2) Його портрети. 3) Видання його творів. 4) Ріжні рисунки, що дотикають його біографії. 5) Ілюстрації до його творів. 6) Матеріали до його біографії та статі і студії про його життя і діяльність. 7) Рисунок, видання і инші предмети, що відносять ся до його свята і ин. Товариство просить усіх, кому дорога пам'ять поета, щоби прийшли йому з помічю в тім напрямі. *Л. Н. В.*

Ruthenische Revue. Число 5. Рік видання 2. Зміст: Die österreichische Centralregierung und Aspirationen der polnische Schlachta — von Reichsratsabgeordneten Basil R. v. Jaworskyi. Der demokratisch-nationale Bundesstaat Oesterreich — von Verus. Russenfreunde und eine ruthenisch-ukrainische Ode — von einem Hochschul-Professor. Sitsch — von Kl. Obach. Aus der Universität in Lemberg — von Universitätsdocent Dr. M. Zobkiw. Et Traum, Erzählung von Marko Gowsch Rundschau. Редакция: Wien, Gersthofe 32. Ціна за цілий рік 6 корон.

Належитість за Оголошення за один раз:

она коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на цілий процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хіньского срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дитий з фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвір-ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрик. — Цилиндри і кляки в найновіших фасонах.

Шопи в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дитий.

Парасолі Entout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрикаті — шовкові і пів шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних фарбах, посвідної новості. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дитий. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почали від найдорожших до найдешевших. — Палички до проходу для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.

Кальози Storm Stippera найліпші тукраві як і заграничні фабрикаті. Самостійна продаж з патентованими підписами, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожи в найбільшій виборі.

Товари обувані. Склад з Гудиярської фабрики Ф. Л. Поніера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найславнішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreux Boksealt, Glacé, лякерів чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дитий. Lawn tennis черевки, чоботи і пів-черевки

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевки домові і до виправ гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукраєвих і заграничних фабрикатів. Кожного місяця новості Dersins і найліпші „Gentes“.

Мужеске біле, найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські асфіри, піки, полотняне і з шифону. Ковнярики і маншети найновішою фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дитий, сорочки для наколеників системи Дра Лямана, сорочки і кафтанчики ситкові до осушувания поту.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе-

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерского курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і запряженого судового знатока поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дитий.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

л. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттер-дам, і то переїздово

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланню задатку разом з шіфкар-тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною залізницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні. Лівія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Веї нисьма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу вносить 25 сотинків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 п.)

З Америки і Канади

пишуть своїм кривнякам і знако-ним ті, котрі вже раз тую дорогу перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть найлуччі, і перевіз триває

лиш 6 день.

Фірма наша тішить ся довірем за-гальним, і працює в тім напрямі, щоби своїм пасажирам всі можливі улегшення дати. Проте най ніхто з дому не вибирає ся, поки не отримає нашого проспекту і цін-ника їзд, котрі ми висилаємо без-платно кождому на жадане.

Falk & Co. Hamburg

Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (5—12)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отей книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Сняжко „Образки з життя“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корніль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Важанський „Пропасть“ . . .	—20
Ф. Колесса „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин „Малари“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюзі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Коняський „В день святої вої“ . . .	—20
Ю. О. Федькович „Проксурка“ . . .	—20
Омелян Попович „Ластівка“ (старі рочкики) . . .	2—

Видання тов. Руска „Школа“.

Барановський Мечислав „Педагогіка“ . . .	1.20
Ом. Попович „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як бідні збогатіли“ . . .	1—
„ „ „10 казок для диточок“ . . .	—20

Ом. Попович „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Сняжко „Образки з життя“ . . .	—20
Шойнаровський Сергій „Руска Читанка“ для II. класи гімн. . .	2.80

Др. Стеф. Смал-Стоцкий „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради як закладати капи“ . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2.40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович „Пісні жовнярські“ . . .	—30
Франко Іван „Русько-українська література“ . . .	—30
Теодот Галіп „Домашній писар“ . . .	1—
Шігуляк Єртей „Верховинські загадки“ . . .	2—
О. Шпитко „Листи з некла“ . . .	—30

Іван Франко: „Що таке поступ?“ . . .	1.20
Франчук: „Оферма“ . . .	—20
Підеша: „Восток і запад“ . . .	2—
С. Тихий: „Як робити testament“ . . .	—30
Марченко: „Власна хата“ . . .	—20
Яричевський: „Серце мовить“ . . .	—60

При замовленнях книжок упрашає ся прислати на порто.

РАМИ ДО ОБРАЗІВ І ФОТОГРАФІЙ

найдешевші

в переплетні і торгівлі образів і рам

В. Сальтера

ул. Почтова ч. 7,

напроти ц. к. Почти.

10 (7—10)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і свята від 1/2 10 до 11 год. рано.

В ДРУКАРНІ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса
за 2 кор. 50 с.
Писання Ос. Юр. Федьковича
I, II, і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4—, 3-60, 3— і 2-60 к.

При більшій закупі опускає ся значний рабат. (0—0)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
не застереження. — Реклямації неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

По парламентарній сесії.

(Ческо-німецька угода — Усіхні д-ра
Кербер. — Рускі послы.)

Послы забрали за свої труди
около добра держави платню, вити-
снену податковою шрубою із убогого
населення і роз'їхали ся домів, готові
на новий поклик правительства, щоб
явити ся знов у парламенті і знов
робити те що й досі... За цілу перед-
святоточну сесію, яка тривала від
8. до 22. марта то є два тижні
було 13 п'ятигодинних засідань,
які відбували ся звичайно із таким
самим порядком дневним: інтер-
пеляції, поіменні голосованя а також
і наглі внесення, які звичайно від-
кидувано. Загалом зголошено 25 по-
вих нагліх внесенень, 19 звичайних,
455 інтерпеляцій і 288 петицій і
17 запитань до президента. От і по
роботі. Та надії д-ра Кербера роз-
віяні, вибору делегатів не пере-
ведено, ческо-німецький спір ще й
ліпше розгорів ся, дарма що зла-
году забажало перевести Коло
Польске, яке впрочім є зв'язне із сво-
єю „мировою“ діяльністю в Галичині.
Чехи задумують мирити ся з Нім-
цями аж тоді, коли одержуть ческу
урядову мову і бернський універ-
ситет. Без сповнення сих точок на-
віть не думають приступати до зла-
годи. У Чехів є ще й иньше за-
стереження: они лиш тоді погодять
ся з Німцями, коли до ходу нарад
не буде втручати своєї руки пра-
вительство, яке як на те лиш пере-
думує над тим, як би ту злагоду
перевести в діло. На Колі Польскім
др. Кербер завів ся таки дуже; не
помогли ні залицянки на словах, ні
обіди парламентарні, ні те, що бюро
посередництва праці вже мали одер-
жати найвищу санкцію — Коло
Польске др. Керберови нич не по-

могло, лиш змогло ся в силу і ро-
бити з гр. Голуховским заходи, щоб
повалити его, а на его місце ви-
сунути когось, хто-б з'умів красне
доплати справедливості... Отся по-
кірність д-ра Кербера супроти По-
ляків була й причиною, що до об-
струкції прилучили ся й рускі
послы з Галичини, бо-ж для них
інакшої дороги супроти польско-
пільхотских затій і не має. В на-
слідок приступлення до обструкції
також і руских послів зросло число
обструкціоністів до 119 послів, а
що до антиобструкціоністів належало
всього 271 люда, тож обструкція
вела свою справу вповні успішно
і спокійно, коли німецькі крикуни
старали ся перебороти її криками
і лайками...

З рамени руских послів промов-
ляв у минулій сесії лише посол
Романчук, виносяючи становище
Русинів супроти теперішнього поло-
ження в австрійскім парламента-
ризмі, крім сего внесли рускі послы
за час минулої сесії кіль-
канайпять інтерпеляцій, із яких на-
глядно виходить, що в Галичині все,
що почуває в своїх руках навіть таку
власть як почтовий урядник прямо
уважає своїм патріотичним обов'яз-
ком знущати ся над рускими сто-
ронами. Для нас замітніші інтер-
пеляції в справі остаточного введення
железничних білетів у трех мовах на
наших жезлїзницях та інтерпеляція
в справі народної учительки М. Тру-
севичівної, яка учителькою тепер в
Оршівцях. М. Трусевичівна, учи-
телька з іспитом зрілости і квалі-
фікаційним, дістала серед шкільного
року повідомлене з окружної ради
шкільної в Станиславові, що її по-
саду у Викторові обсаджено, а в
цілїм окрузі нема для неї другої
посади. Стало ся се без жадного

дисциплінарного слїдства, в котрім
би учительці доказано яку провину.
До того ще показало ся, що пись-
мо окружної ради шкіль-
ної казало неправду, бо
рівночасно опорожнене було місце
учительки в Залукві, котре дістала
Полька без жадної кваліфікації, та
й в самім Викторові опорожнило ся
в тім часі місце в другій школі.
На просьбу о яке небудь місце в
краю не дістала п. М. Трусевичівна
з краювої ради шкільної жадної від-
повіді, так що мусїла перевести ся
на Буковину. Інтерпелянти запыту-
ють міністра просвіти, як він ви-
правдає те поведене станицлавівської
окружної ради шкільної і як гадає
взяти руске учительство в Галичині
в оборону перед переслїдуванями із
сторони окружних рад шкільних.

Сучасна війна.

Все в світі змінє ся — змі-
няє ся і людські погляди на війну.
Тоді коли за старанних часів війну
вважали за один із необхідних спо-
собів до борби за власне естество
і до борби за власні цілі, чи то цілі на-
родів, то тепер задивляють ся на
неї як на необхідне зло, якого треба
по змозі уникати. Але дивна річ.
Війна між культурними народами не
тільки що не зменшилася, а прямо
прибрала таки епідемічний характер.
Зрозуміло, чому йшли Монголи на
Русь, але цілком незрозуміло, для
чого Росія розпочала війну з Японь-
цями, незрозуміло, для яких цілей
Англія зруйнувала свої фінанси і
стратила тисячі своїх підданих, аби
побороти Бурів. Сучасна війна від-
різняє ся від старинної іще й тим,
що там, де гинув один дикун, тепер
гине 100 культурних.

Киньмо оком на головніші війни
19. і 20. столїтя і ми прийдемо до
того сумного переконання, що тепер
війни ведуть ся лиш для того,
щоби обі ворожі сторони, повоювавши
2—3 роки — відтак десятки років
поправляли свої зруйновані фінанси.
Зло, до якого причиняє ся кожда
війна, складає ся звичайно з страт
людських, а то страт людей
і економічного зруйнованя краю.
Так на примір підчас кримської війни
загинувало від куль 20 тисяч францу-
зів, себто 6.4 процент загального чи-
сла всеї франц. армії, яка брала участь
в кримській війні, а ще більше за-
гинувало від ріжних хороб, а то : 75
тисяч (23.6 пр.). Підчас тоїж таки
війни згинуло Англійців 4 і пів
тисячі (4.7 пр.) від куль, а 17 і
пів тис. (17.9 пр.) від хороб. Під-
час француско-німецької війни по-
гибло Німців 44 і пів тис., при чім
30 і пів тис. (3.3 пр. всеї армії)
від куль, а 14 тис. від хороб.
Страти Французів були ще більші.
Як бачимо майже підчас кождої
війни більше людей гине від ріжних
хороб, ніж від куль неприятеля.
Коли-ж звернемо увагу на російско-
турецьку війну, то побачимо ще
більш поразючі результати. Там
згинуло 156 тис. російського війська,
а то : 36 і пів тис. (4.9 пр.) упало
від рук ворога, 83 і пів тис. умерло
від ріжних хороб (11.3), а 36 тис.
пропало без вісти. І все то робить
ся дуже часто без вої цілого на-
рода: російські народи, на плечі
яких ляже весь тягар війни тихо
протестують проти російско-японь-
ского конфлікту; більша частина
англійского народу була незадово-
лена війною з Бурами і все-ж таки
їде війна як і була, а з нею разом
і всі нещастя.

А кошта сучасної війни! —

Остань Луцький.

За землею.

Так, — пісню сю журба на світ зро-
дила —
туга за щастем, за житєм, любовою.
В зарані дїт, промінню весною —
на цвіт сей доля руку положила.

У лютім, довгім, безконечнім бою
замовкла пісня, в низ опали крила...
І вже нічо, ніяк в світї сила
не верне цвітїв, що росли весною.

Немов казки бабусині в дитини —
і наче мрак, що під небо синє
пливуть і кануть ранками в просторі:

так щезли ранні мої тихі мрії.
Лишив ся жаль, де сяв луч надїї, —
скотили ся з небес весняні зорі.

I.

Серед ланів широких, нив зелених
і верб старих, що йшли селом рядами
колись душа моя росла... З лїтами —
я відійшов від них. Даром до мене

шептали жито й гай слівце пещене.
Я відійшов. Не знаючи стежками
від нив у світ, де ждали вічні драми,
мов лист, що вихор по загонах жене.

Схилили ся в низ колоси на полю,
пшеничий колос, синїї блавати...
Шуміли верби, мов над сином мати —

пращали ся, тремтіли з жалю, болю...
Я відійшов. Незнаними стежками —
від нив у світ, де ждали вічні драми...

II.

Колись, бувало, пишними грядками
весняний вив ся лїтєвий цвіт...
Колись — в розмаю ясных, ранних дїт
душа моя ридала від нетями

і серед щастя сїз пїла стежками
далеко, ген, — під синїї небо звід...
Здавало ся, немов весь сїрий світ
зливавсь з небом злотими зірками

в симфонію краси, весняних втїх.
А днесь, а днесь... З над темної діброви
повів вихор ревом мести, крові!

Де мрії сяли — глум лишив ся, сміх.
Я вірю в світ — в чар широкости, любови
і се був мій найбільший злочник, грїх.

III.

Відбив ся я від вас, лани широкі
і в світ пішов далекий і зрадливий.
Чужий для мене став чар пїль, ярів, по-
тогів, погідний неба пїль і час лїтної зливи.

І не стелив ся блават по дорожї,
куди ішов я, — ні цвітїти пахучі.

Один лиш вихор вив. — В страшній трі-
[возі —
все дальше гнав мене крізь тучі.

О, і нераз, — коли в самітну днину
німа розлука сумом серце крила —
й мене зболїлого від туги з віг валила —

нераз, — нераз в гірку, важку годину
отруйний сум весняні сні морозив
і з віг моїх спивав гірні, кроваві слези...

IV.

А нині бачу, що така вже доля
менї судила ся від роду.
На все, чого лише бажала воля —
житє незмінно кидало колоду.

І так з тобою, земле моя мила,
розстав я давно — на віки.
Тоді, — коли жита розмаїні цвили
і не чужі для сїз були мої повіки.

Розстав я з тобою, рідна нене,
на провесні житя, в час райської обнови.
А днесь — немов жебрак гляджу на ті
[діброви

повишені, лани, — і — сам не знаю,
чи як останні промінї сконяють.
Ти не забудеш, землєнько на мене?

V.

Надійде час, час вічної розлуки —
Скінчить ся пісня, втихне білє...

Заграє вихор з чорних пїль —
і прийде час, — час вічної розлуки.

По довгих днях, днях жалю і днях муки —
полетєть ся дакий шум топіль...
Ударить дзвін, — скінчить ся білє, —
по довгих днях, — днях жалю і днях
[муки.

Надійде ніч незнана, незбагнута,
розвіють ся послїдні, сонні мрії:
зівалї цвітїти на весні...

Опадуть духа вічні, вічні пута, —
а з ними всі мої давні надїї
заснуть в глибокій, тихій сні...

VI.

Піду в даль тиху, світлови незнану,
у безконечні вічності простори...
Шляхами пїль, між тихі темні бори —
пїду — і в тиші смутку їх потаю.

Піду — і ще раз на сю землю гляну,
на білє колишній, на колишнє горе...
Останній раз... Здрігнєть ся серце chore, —
на віки-вічні в безвість сїру сканє.

А позад мене журавлі полонуть, —
а вперед мене чорні, чорні круки...
Коли вже мрії всі і сні загинуть, —

над тілом моїм смерть заломить руки.
І тільки ворон або крук закричє...
Нїхто над гробом моїм не заплаче

вони прямо неімовірні. Аби не горити безпідставно, наведемо деякі дані. Війна Росії з Францією 1812—1815 рр. коштувала Росію 667 і пів мільйонів рублів, тоді коли коштів кримської війни виносили уже 4000 мільйонів франків. На війну, яка вибухла в Америці з приводу невірності і яка тривала 4 роки, видано 25.000 мільйонів франків. Величезні суми видано також на франко-німецьку і російсько-турецьку війну, а то: під час першої видала Франція на різні воєнні розходи 12.667 мільйонів франків, а війна Росії з Турками коштувала около 1075 мільйонів рублів. Та се ще не все. Не треба забувати і на те, що під час війни підпадає промисел і торгівля, а се відбиває ся на життю держави ще й протягом кількох десятиліть по війні.

Тепер перейдемо до сучасної японсько-російської війни. Під час турецької війни на терені війни худоба подорожляла 25 разів, сіно 16, вугіль 5—9 разів, а платня за переправу збільшилася ся 7 і пів разів. В сусідніх губерніях подорожжю все 2—3 рази, ба навіть в місцевостях значно віддалених від терену війни ціни на різні продукти піднялися ся 1 і пів до 2 рази. Отже можна собі уявити, що незабаром буде в Росії з причини теперішньої війни; тим більше, що теперішня війна під зглядом стратегічним і географічним ставить більше вимог до Росії ніж яка небудь попередня війна. Коли ж прийняти на увагу фінансовий стан російської держави, про що ми уже писали свого часу, — то можна б з певністю сказати, що війна ся незвичайно шкідливо відоб'є ся на життю всіх народів в Росії. Уже тепер порушено питання, чи не можна було б в виду великих видатків на війну збільшити державні податки. Російська преса заявляє, що таку гадку подали самі земства, а центральному урядові остає ся лише санкціонувати її. Але кождий чоловік хоч трохи обізнаний з російськими обставинами добре знає, що в Росії земства на власну руку нічого не роблять і що коли піддають якісь „гадки“ в справі збільшення податків, то лише під натиском з гори. Цікаво також і те, що такі додаткові податки мусять лягти передовсім на хліборобські верстви, отже переважно на Українців.

Українці мусять боронити російський уряд не тільки своїми плечима але й кишечками. Може-ж ся довга школа боротьби за других навчить їх в недалекий будучині постояти за свої власні права!

Титулярна д-ра Вергуна.

У вівторок розбираю перед львівським трибуналом присяжних судій розправу, яка причинила ся до сконстатовання жерел, із яких беруть натхнене пропагатори напрусської ідеї. Через весь час розправи так і долітав дзвеніт вандрівного рубля, що має приспінити злізане славянських рік у московське море... В осени м. р. подали були „Діло“ і „Руслан“ за „Кієвлянином“ відповідно коментовану вістку, що якийсь віденський Русський „ходатайствував“ у петербургській городській думі за „пособіями“ для своєї часописи, яка має „простувати неправдиві вісти про Росію“, а знаючи добре неутомимий труд др. Вергуна на московським „поприщі“ замітила, що автором того ходатайства не може бути хто інший, як таки наш руский із під галицького містечка Городок. Тими новинками почув ся др. Вергун ненадійно обидженим, бо назване „прошення“ мав

писати якийсь Фальбійчук і заскаржив за них редакторів „Діла“ і „Руслана“ др. Ев. Левицького і Льва Лопатинського о обиду чести поновнену друком, а з окрема обвинив ще Л. Лопатинського за тигулятуру, яку ему додав „Руслан“ в виді таких привітчик як: московський наймат, гоштанлер, ренеґат, плататі московський агент і т. д. Після думки д-ра Вергуна сі титули се обиджаючи его а „незаслужені епітети“. Замітно ще, що пізніше вже підчас ходу розправи заявив др. Дим. Вергун через свого заступника, що він не чує ся обидженим словами: „ренеґат“ „народний зрадник“, бо се є річ особистого погляду обжалованих...

Розправі, яка розпочала ся вже о 9½ год. рано, проводив сов. Харак, обжалованих боронив др. Кость Левицький, а др. Вергуна, який прийшов аж з Відня боронити свою честь, заступає др. Заяц. — Знаменно, що судиями присяжними було двоє чи троє, які заявили, що по руски не розуміють і то в горді кн. Льва! Справу полагодив предс. триб. приймаючи ся пояснювати все незрозуміле. „Галичанин“ знов жалкує, чому розправу не переведжено „на літературном руском языкі“...

Першого в постановову доказовим переслухано п. Льва Лопатинського яко обжалованого на першій місци. Обжалований звернув передовсім увагу на значіне діяльності Вергуна серед Русинів і виловив, що він справді є ренеґатом і веде пропаганду народної зради від кільканадцяти літ. То є причиною, що обжалований мав всю рацию підозрівати д-ра Вергуна подане о субвенцію, а так само мав право знати его тими іменами, які подано на его адресу в „Руслані“. Він є ренеґат і русофіл і веде пропаганду русофільства — а на се є багато фактів.

Колиж виявило ся, що подане о субвенцію вносив не Вергун то „Руслан“ свій здогад що до особи автора відкинув за те титулятури „ренеґат“ і „Hochstapler“ відкинути не міг, не могучи задавати брехні живим фактам і публічній оцінці. П. Вергун сеж один з перших між тими, що відкинули весні зори, якими т. зв. староруськи хотіли давніше декорувати своє московське ставлення — себ то консерватизмом, азбукою, календарем, церковщиною, а прямо заявили себе галицькими Москалями, стали говорити і писати по московськи і поставили неґацію українського народу як угольний камінь своєї публічної діяльності. І як би назвали такого чоловіка у кождім іншому народі, яке властиво імя для него найти, як не виродка, відміни, ренеґата? В кождім славянським народі є люди, ба навіть цілі сторони, які в величчю і в силі Росії бачать опору для решти Славянства, які заявляють живі симпатії для сеї славянської, хотий під ярмом деспотизму страждуючої держави, але в жаднім певно нема і не буде таких людей, що би свою власну народність хотіли жертвувати напрусському молохови. Сего не чинив і польський москвофіл кс. Стояловський, сего не носив навіть і російський шпигун Осолінський, принагідний дописувач „Славянського Века“. Відтак наводить обжалований чужі голоси критики Вергунової діяльності і творчості, які згідно заявляють, що Вергун „ренеґат“, якого „ніхто ніколи не поважав, навіть той, кому доводило ся користувати ся з такого добродія“, а помімо того не чув ся др. Вергун тим висловами обидженим.

Що до заміту „Hochstapler-ства“ обжалований, не маючи на меті доказувати Вергунові шантажу в фінансових операціях лиш мимоходом згадує на обставину, що він будучи сином убогих селянських родичів в короткім часі добуд собі у Відні загадочні жерела до незвичайно засібного життя. За те мотивує свій закид політичного „Hochstapler-ства“, бо інакшим іменем годі назвати видаване московського політичного місячника „Славянський Век“ в державі, де нема для кого її видавати, де жите Славян нахилує їх — після вислову сербського ученого Стояновича — до Австрії і Німеччини, бо з Росією не мають Славян майже ніяких промислових і торговельних зносив. Не мож також інакше назвати змагань Вергуна, щоб всюди репрезинтувати Галичину, яко російської країни, які найшли осуд навіть на славянським з'їзді двенниварським в Дубровнику. Щож знова сказати про

поїздки Вергуна до Любляни, Софії, Бідграду і Росії, в яких або ширив напрусизм або прямо переконував Москалів, що всі Славяни мають зречи ся своїх мов; відки були у него средства на ті подорожі, що спонукувало его, галицького Русина до такої пропаганди?

Із питань, які тепер наступили виявило ся, що „Славянський Век“ орган „Подиремной Русі“ має в Галичині аж естоніканайцять предплатників, а між ними понад дев'яност не платилих, що Вергун за самі телеграми бере із „Нового Времени“ по 300 рублів на місяць, а крім того бере ще по 10 коп. за кожду стрічку дописи. Замітно, що господарина, який перед Вергуном брав рублі за телеграфовані дописи до „Нов. Врем.“ переконано публічно в шпіонажі і услугах російській агентурі. Др. К. Левицький признає се зізнане заступника приватного жалібника в користь обжалованих, бо про характер 300 рублевої платні на місяць за „телеграми“ двоє думок не може бути, а відтак визнає жалібника до специзованих обжалованих, яке є надто загально. Коли др. Заяц вчинив се, приступлено до переслухання др. Ев. Левицького, який до вина не почув ся, хоч вістки про ходатайство Вергунове не відкинув, бо після его думки тут особа підписана на поданню облатна. Головна річ, що таке подане вийшло із поміж віденської русофільської кліки, а Вергунова редакція сеж центральна московська агенція на цілу Австрію і Балкан, без відома і співділяння якої щось подібного стати ся не могло. А колиб Вергун і не старав ся о інкриміновану субвенцію той тоді не міг би домогати ся покарання обжалованих а то з отсих причин:

Г. Вергун є агентом російського правительства і побірає з Росії вже від ряду літ субсидії на ведене русофільської пропаганди, а яко такий не має права жалувати ся за одно ходатайство, коли по правді ціла его політична екзистенція полягає виключно на матеріальних субсидіях з Росії. Се можна довести також всілякими матеріальними доказами. Знаю г. Вергуна від его часів академічних — казав обжалований, і сліджу его кільканадцятьлітню публічну діяльність — а жерела, з яких г. Вергун бере средства для своєї екзистенції і пропаганди не улягають в очі моїх і всіх, що політикою займають ся, ніякому сумнівови. Уже в часах академічних було публічною тайною, що всім галицько-руським ренеґатам, проживаючи у Відні, одержують матеріальну поміч з Росії, а що до г. Вергуна, стало ся се неоспоримим і всім видимим фактом, коли по університетських студіях повернув з своєї подорожі з Росії. Від того часу бачимо г. Вергуна, котрий не мав ніяких власних грошей, в ролі звичайного російського агента, котрий заховував ся і жив так, як міг би заховувати ся лише тисячами вивезенований тайний діяч якоїсь держави. Г. Вергун в тім часі їздить з відчитами по Росії, робить висококоштовну мандрівку по Балкані а в р. 1901 засновує часопись „Сл. Век“, котрого видавництво вимагає найменше 10.000 зр. в рік. Та часопись є видимим центральним органом для добре організованої русофільської агентури цілої Австрії, де дорогою „русофільських статей“ вносил ся оферти до російського правительства, а де дебютував також зі статтю звисний шпигун Осолінський, котрому др. Вергун подав дальшу адресу головного заступника тайної русофільської пропаганди ген. Кареева. Що впрочім весь політичний світ знає і уважає др. Вергуна за платного агента Росії, се вказують події в часі з'їзду славянських журналістів і тодішні голоси частини нерусофільської преси — вказують слова чеського публіциста Черного, котрий в „Slovanskim Prehledu“ виразно каже (в зошиті з січня, котрого дотичний уступ обжалований відчитав), що Вергун зі своїм „Сл. В.“ стоїть на службі Победоносцева і Комарова та „бюрократичних російських кругів (отже правительств)“ — а звінці і послідна інтерв'ю в парламенті пос. Гаука і тов., де представлено Вергуна яко російського агента, а то з приводу его одної заяви на посліднім русофільським вічу Славян в Відні. Супротив тих всіх историчних фактів є по просту смішне, коли г. Вергун чує ся обидженим.

Впрочім побірають Німці субвенції із Німеччини, італійські ірредентисти із Італії, чомби не мав брати г. Вергун

пособій із Росії та ще й почуває ся тепер обидженим за такий закид. Вкінці протестує обжалований проти обмеження обжалована із дрібний факт писання або не писання поданія, щоби з есентуального засуду мати параван для белітки нинішніх безсумнітв поганих вчинків, супротив того домагає ся допущення доказу правди на цілу публічну діяльність Вергуна. Се жадане підіер др. К. Левицький, домагаючи ся дозволу переведення доказу правди на цілий ряд фактів незвичайно компромітуючих Вергунову діяльність, жертвуючи свідів, знатоків і документи із шпіонського процесу Осолінського у Відні. Сій немідій для свого клієнта есентуальності супротивив ся др. Заяц як найгорячіше, а трибунал узяв поступоване доказове за замкнене і розправу відрочено до год. 1/5. по подоліні.

Полуднева розправа тривала дуже коротко, а скінчила ся соромною райгарадою. Ще перед виводами сторін забрав слово др. Заяц і перебиваний председателем намагав ся подати перебіг цілої розправи, яка буцім то виказала безосновність (!) закидів чинених Вергунові, а що Вергун хотів мати лиш моральну сатисфакцію і єї вже осягнув (!), то від обжалована відступає.

Після сего обжалованих увільнено, а др. Вергуна присуджено на поношене коштів процесу.

Оттак то усталив Москаль з під Горюха свою титулятуру тай добув собі моральну сатисфакцію, а та моральна сатисфакція була дуже цікава, бо цілий хід розправи робив вражінє, що др. Вергун не обжаловує, але боронить ся перед осудом своєї погубної діяльності. Із зрозумілих причин допустити до присуду було ему годі. Можна надіятися, що др. Вергун стане тепер „телеграфувати“ ще завзятійше хочби „шмерцельду“ ради.

Бунт в німецькій Африці.

Живемо у поганих часах, навіть послуку між людьми не слідно. Тепер не сповнює ся навіть „святити“ обов'язків. Сей непослух вкрав ся навіть між волків того краю, який крім Бога не боїть ся нікого, себто Німеччини. На від'їздім німецьких відділів, що мали йти до Африки придати бунт мурийського племена Герерів, визнає кн. Генрик Прусский німецькі кулі, щоб они сповнили „свій святити обов'язок“ і добре провчили „африканських дикарів“, що то значить бунтувати ся проти Прусаків, які несуть їм „європейську“ культуру і цивілізацію. Та хоть від тої хвилі проминуло вже не мало часу, бунту ще зовсім не здавлено, а з поля борби надходять до Німеччини вісти навіть дуже печальні: губернатор Лейтвайс доносить, що дня 13. марта зближив ся майор Глязенал на чолі кількох офіцерів і 36 кавалеристів під ворожий табір. Розпочала ся борба, в якій погинуло 7 офіцерів, 19 жовнярів, а 3 офіцерів і 2 жовнярів поранено. Між убитими є капітан Франсоа, а між раненими майор Глязенал. Після сеї вістки про поразку під Овікореро оповіщають послідні телеграми, що в Камеруні вирізали тубольці цілу німецьку залозу, зложену із 40 людей.

Під впливом тих вістий порішив парламент ще перед своїм передсвятоточним відроченем додатковий кредит на воєнні цілі, а в найблизших днях відійде до Африки новий відділ війська в силі 1200 люда.

Супротив жорстокости, з якою поводить ся тепер мурийні супротиви колоністів заявляють згідно навіть так поважні часописи як „Local-Anzeiger“, „Reichsbote“ і „Kölnische Zeitung“, що єї причиною було як раз нелюдське поведене колоністів і офіцерів як кн. Аренберг із мурийнами та визискуване, якого до-

пускали ся німецькі купці. „Reichshote“ обіцяє оголосити усі подробиці тої „культурної“ місії Німців, щоб усім було звісно, через кого потерпіла тепер Німеччина так значні шкоди в грошах і людській життю. „Kölnische Zeitung“ кінчить свою статтю так: Треба безсумнівно одно тямити, що як небудь домінуюче становище білих треба уважати першим правом відповідної колоніальної політики, то з другої сторони мають і тубольці право до справедливого поведіння з ними та повинні знаходити опіку перед несправедливістю одиниць. Так не було і певно не милимо ся, додаючи в тім одну із причин сего бунту.

Росія й Японія.

Рух японських військ.

З горячковою діяльністю Японців можна засуджувати, що незабаром розпочнеться уже марш і на Манджурію. На Корею перевезено японського війська після одних інформацій 250.000, а після других 110.000. В останніх часах Японці укріпили Фен'ян. До тепер головною точкою висаджування японських військ є Чінамфо; звідтам військо і амуніцію висилають до Піняну, як до етапової станції перемаршу японської армії. Про те, як веде ся висаджування японських військ, кореспондент „Daily Mail“ подає докладні дані, в яких між иншим говорить ся, що висаджування військ іде в найбільшій порядку і легко. Вояки знаходять ся в добрім настрої і крім кількох випадків запалення легких не панують жадні недуги серед них.

Петербург. Кореспондент російської агенції доносить, що до від'їзду генерала Міценка в Манаунг наспіла 25. марта вістка про похід Японців вздовж лінії Пенг'ян до Анджу. В Анджу стоїть 3.000 Японців, в Такшен 1000, в Тшінамфо стоїть на якорі 40 японських кораблів воєнних і транспортних. Японці мають намір обійти російські війська із півночі. Японська кінниця втікає при першій стрілі з козаками, до такої стріли прийшло вже 24. марта і покінчила ся смертю 2. Японців. Росіяни не потерпіли ніякої шкоди.

Вигоди на забайкальській залізниці.

Російські часописи розписали ся були свого часу дуже широко про те, що їзда салдатів забайкальською залізницею відбуває ся дуже вигідно. Однак після донесень часописи „Забайкальє“ виходять на ділі та справа не так рожево навіть і для звичайних подорожних. Ізза високих оплат за держане буфетів властителя позамікали їх, а подорожні мусять — голодувати. Приміром на станції Карамської стояла залізниця 6 годин і серед діймової служби не мож було нігде добути навіть окропу до чаю.

Атентат на університетський будинок.

Реакція серед російської суспільності проти поліційному патріотизму змагає ся все більше та більше. Ось телеграф приніс вістку, що на одеський університет два студенти виконали динамітовий атентат. З підложених 12 бомб лише дві експлодували і розбили мур. При решті бомб погасли льонти і вони неексплодували. Причиною атентату мала бути пікета за послідні арештовані студентів з приводу контр маніфестацій в Одесі. Колиб ся вістка показала ся правдивою, то такий атентат на університетський будинок був би безсумнівно дивним, але з другого боку свідчав би він про ширяє серед російської молодіжної стихійних заворушень, з якими треба уважно числити ся особливо при теперішнім стані речей.

Досить патріотизму!

Російська ліберальна часопись „Освобождение“ подає оригінальний документ, який цікаво освітлює „патріотичні“ маніфестації в Росії. Заучить він так: Канцелярія начальника петербургського шкільного округу згідно з наказом міністра внутрішніх справ має честь повідомити пп. директорів гімназій і реальних шкіл,

що назначене на 16. лютого зібрання молодіжні середніх шкіл перед царським двірцем „Зимай“ відпочує ся до есентуального повідомлення в сій справі; крім того повідомляє ся також, що на будуче зібрання шкільної молодіжні на улицях і площах забороняє ся висною адміністрацією. — Із сего розпорядження видно, відкіля походять ті „патріотичні“ маніфестації, про які так багато пишеть в російських часописах.

НОВИНКИ.

Величавий концерт в честь Шевченка і Лисенка устроює „Буковинський Боян“ 1. мая с. р. в Чернівцях, на яким ціла сотня співачок і співачок в супроводі військової музики виконає твори Лисенкові до слів Шевченка. Звертаємо на сей концерт вже тепер увагу буковинських Русинів.

„Кіцманський Боян“ засновують тамашні і доохрестні Русини. Боже помагай їм до гарного діла, до якого повинні би взяти ся і інші повіти.

Наші „Січі“ мусять — таке приду-має п. Свораковский, — подавати щораз оштемпланим писемом о дозвіл, коли хочуть зробити похід, хочби на толкову. В Чернівцях вільно сторожі огнєвій, вєтеранам і т. п. товариствам справляти походи без ніякого повідомлення, тільки в Кіцманщині не вільно тай то лише руским „Січам“. Сю справу поручаємо нашим послам, а поки що діємо ся з нашими читачами ще й тою цікавою річю, що „покойний“ староста кіцманський дав одній Кіцманщині „Січі“ дозвіл на похід до Суховерхова, а прочим ні, бо не подали о те ділі три доби вперед, а кілька годин пізніше. Кіцманецьку „Січ“ напівнув в своїй резолюції, щоби вистерігала ся „згіршаючого поведіння“; а Бажанівський зводили вільно навіть бити „Січовиків“, про се п. староста не дбає. І якже-ж не плакати Бажанови за таким пшияцелом, почувши надто, як сурмач „Січі“ витрублявав ему прощальний марш?...

Загальні збори „Рускої каси пожичкової і щадничої“ для громади Кайовин відбудуть ся в шуткову неділю, 3. цвітня с. р. в шкільнім будинку о 2. год. по полудні з звичайним дневним порядком. — *І. Арсія* начальник.

Загальні збори „Каси пожичкової і щадничої стоваришени зареєстрованого з необмеженою порукою“ для громади Карапчів н.ч. відбудуть ся дня 3. н. ст. цвітня 1904. о 1. год. по полудні в будинку читальні „Рускої Бесіди“ з слівним дневним порядком: 1) Звіт з діяльності старшини касової за 1903 р. 2) Перечитане білансу. 3) Признане платні для касиєра. 4) Продовження речинці. 5) Резигнація начальника і члена старшини. 6) Установлене столи процентової з 6 і пів проц на 7. проц. 7. Вільні внесення і запитання. *Ейлар Лазар* начальник, *Лазар Онуф* касиєр.

Важницка філія тов. „Руска Школа“ подає до загальної відомості отсей рахунок зі сродажки Федьковичевих творів (том I): „Руска Бесіда“ в Чернівцях прислала ще перед роком до Важницкої філії 50 примірників Федьковичевих творів том I. в ціні по 6-80 кор. за примірник. Філія почасті розпродала за готові гроші а почасті роздала до грошей всі 50 примірників. А за взяті примірники до сьогодні здали по 6-80 кор. в. п. Микитюк Дмитро, Фрун-дза Олександр, Анюк п. к. секретар суд., от. Георгій Балашескул, Володимир Шматера, Стефок Василь, Кайш Василь, Лунашко Василь, Манович Омелья, Малик Теодор, Данчол Михайло, Бухгольц-Брандль Олімпія, Морозик Іван, Гавзер Ем. Огидія, Санюк Антін, Храпко Ілія, Тамкович Агала, Гарасимович Іван, Завадюк Василь, Цурканович Кость, Шул-лак Николай, Габба Николай, Стрем-ковський Йосиф, Брага Милет, Брандль Йосиф, Дольницький Атан., Костецка Марія і Никорович Гр. — Далше заплатили: Сев. Балашескул 27-20 кор., Іван Брага 7 кор., Танасійчук Гр. 1-80 кор., Сарматюк Кость 4 кор., Чаховський Василь 2 кор., Касиян Альбота 4 кор. і Тамкович Петро 6-80 кор. — Разом заплатили всі: 243-20 корон.

З львівського університету. В зимовім семестрі мав львівський університет 2747 слухачів, в тім числі зви-

чайних 2392, а надзвичайних 169 і слухачок 28 звичайних, 116 надзвичайних, госпітанток 19 і фармацевтів 23. Після віроповідання було римо-католиків 1369, греко-католиків 813, православних 3, вірменського обряду 6, євангелістів 8, менонітів 1, Жидів 543, безвіро-ісповідних 4. Після народности було: Поляків (враз із Жидами) 1933, Русинів 797, Болгарів 3. Німців 8, Американив 3, Мадирів 2, без народности 1. На правничім відділі було вписаних 1314 слухачів (з того звичайних 1292, надзвичайних 22), між ними Русинів 267; на богословськ 418 (з того 328 звичайних і 90 надзвичайних), між ними Русинів 305; на філософськ 913 (звичайних 682), між ними Русинів 216; на медичнім 102 (звичайних 90), з яких Русинів 9. Коли від загального числа Русинів 797 відтягнемо 305 богословів, то на світських відділах було 492 Русинів. Такого числа Русинів ще жадного року не було і оно свідчить найкраще про життєвість і потребу руского університету. Студентів Русинів на львівськ університеті є тепер майже о 200 більше, як всіх студентів вписаних на університет в Чернівцях.

„Руска-селяньска бурса“. На „руско-селяньску бурсу“ пожертвували: єго преосвященство митрополіт др. de Рента 10 кор., громада Вашківці за старанем пана Балашескула, начальника громадського 35 кор., а панна Стефанія Прокопович 2 кор. Сердечну подяку складає *П. Клим*.

Фабрику 20-ти коронівок нашла сими днями австрійська жандармерія в сільця Венцоне на італійській границі. У 19-літнього парубка Ріка Давида сконфісковано 18 тисяч готових фальсифікатів. За вказівкою фальсифікатора пішла комісія на шпиль гори сьв. Симеона і нашла там в печері машини і прилади, якими підроблявано гроші. Давида арештовано, а рівночасно зараджено пошукування за прочими сотрудниками неконфіскованої чекарії.

Видатки на шпіїв в Росії. В однім із послідних чисел „Vorwärts“ подано цікаві дані про видатки російського уряду на шпіїв. Передовсім в 1896 році, коли розвиток ворожих російському правительству організацій почав приберати великі розміри, видатки єї значно побільшили ся, а в 1903 році вносили вони: 1.424.437 руб. на шпіївове внутрі держави і 178.665 руб. — за границею. Після тайного проекту міністра Плевого, копія котрого попала редакції „Vorwärts“, видатки на шпіїв в сім році будуть ще побільшені, а то з тих причин, що російське правительство оказало ся не в силі здавити революційний рух „звичайними способами“ і прийшло до переконання, що „елементи ворожі урядови організували ся в імпіонуючу силу, з якою міністерство мусить числитись“.

Люди чи звірі? В Чикаго засуджено тепер на кару смерти двох Німців Нідермаєра і Маркса, які ммо свого молодечого віку мають на своїм сумлінні незвичайне число мордів, а при тім ніколи їх не викривано. Нідермаєр замордував 22 особи, а Маркс з тов. викопів потяг із Чикаго і обрабував подорожних. До чого сносівний чоловік, коли зйде вже раз із правди, а до того броще безкарно. До такого стану морального хотять мабуть дійти кіцманські Чунгузи.

Хінські та японські часописи. „Харбінський Вєстник“ скаржить ся, що із хвилини вибуху війни перестали владі восточної Азії новинки доходити до Харбіну, а „Порт-Артурський Новий Край“ із за короби головного редактора і видавника складає ся виключно із воєнних бюлетенів. Від тижня не доходять вже часописи ані з Японії, ані з Шангаю. Хінські часописи тепер іспіровані Японцями, тож не щадять закидів під адресою Росії.

Перша студентка техніки в Берні є панночка Я. Ш., що по зложеню учительського іспиту одержала винятково дозвіл слухати деяких викладів. Оя винятковість переміняє ся незабаром мабуть в звичайність, а студенток техніки буде мабуть незабаром тільки, що тепер студенток університетів. В слід за тим відчинилиб ся для дівчат школи реальні або зреорганізовані відповідно до тої ціди теперішні дівочі ліцей.

Заряд друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях взиває всіх тих Вп. Панів начальників кас райфайзенських, що минушого року (1903) побрали книги до нас, а за них до тепер не заплатили, аби зволіли ласнаво найдальше до 1-го цвітня 1904 вирівнати свої довги.

Малий фейлетон.

Образок із швайцарського життя.

Швайцарець при всій своїй уміркованості — незвичайно веселий чоловік; він знайде для всего відповідний час — для праці і для забав; а забави люблять Швайцарці незвичайно і з любовню займають ся ріжним спортом.

Ось надійшла зима — улав перший сніг — тоді на вулицях появляють ся десятки, сотні гуляючих з маленькими саночками для спусканя; і малих і великих обхоплює чад перших веселощів зими, жаждоба прорізати свіже повітре молодой зими бісценем леглом на санках. В Швайцарії звичайно не приготує ся ставів і виливів призначених виключно для ховзани — кожда улица хоч з малим збічем — є вже придатною для спусканя на санках. На таких вулицях можна завсідги чути крики: а-а-а! остерігаючі пішохідів, аби вони були більше обачливі. Діти, підростки проводять в таких розривках довгі часи і не відстрашує їх ні ніч, ні завіруха, ні те, що часто приходять ся вилігати із санок, а значить в нинішній не зовсім приємний спосіб продовжати свою подорож. Поліція даремно каже спусканя в місті — на неї не звертають уваги.

На вулицях звичайно бавлять ся тільки діти, але на офіційнім тори, мож уже подібати силу дорослої елегантської публіки обох полів, а то навіть підстаркуватих людей. Часто можна бачити таку картину.

Поважний, досить дорослий Швайцарець сїдає на санки із криком — а-а-а! летить в низ. За ним другі, треті санки. Нараз одні санки наскочують на другі і дорослий Швайцарець разом зі своєю повагою летить в купу снігу. Кругом сміх, крик прорізують нічну фантастичну тишину швайцарської природи.

Другий спорт зимовий є норвежський „ski“. Введений доперва від десятиох літ тішить ся він незвичайною популярністю. Хто пізнав тайну їзди на тих два метри довгих з легонького дерева зроблених саночках, той по найглубших снігах може сувати ся безкарно, не ризикуючи застрати в купу снігу. При тім біг на таких саночках визначає ся незвичайною швидкістю; треба тільки побільше відваги. Не легкого річчю є також призначати ся до такого бігу; для сего потрібно як найбільше вважати на те, аби кожду минуту захищувати рівновагу. Звичайно з початку дучає ся досить багато ріжних катастроф, але се не зтримує відважного Швайцарця.

Огніщем спорту „ski“ є містечко Гларус. Що року збирає ся там сила людей в чудовій долині окруженій верхами гір і розуміє ся, приймають єї забави відразу святоточний характер. Швайцарці незрівняні в вироблюваню того роду настрою уміють брати давню сердечний і розумний уділ в деяких пописах. Іх „мужичий розум“ являє ся тут незвичайно успішним. Пописують ся в Гларусе війскові, дами, молодіжні шкільні, а народ тішить ся зручністю і гнучкістю рухів, обраховуючи користь, які вийдуть із сих вирав для наступаючого покоління.

Кульмінаційною точкою попису буває так званий „великий скок“, який для непривичаних до того виду виглядає дуже страшним. Полагає він на тім, що той, що біжить, розігнавши ся мусить перескочити високий вал, який стоїть ему на порешкодї і зсунути ся із збіча, не трачати рівноваги. Розмах потрібний для поборення такої перешкоди, мусить бути незвичайно великий. Коли хто небудь розігнавши ся до сили, перед самим валом робить скок, то тіло его ве ся як птах. Страшно робить ся за такого чоловіка і тільки сміх та крики подиву свідчать про те, що самий вид такого скоку багато страшніший чим можливі его нещасні наслідки. Швайцарець віддає ся забавам цілою душею, але коли стане працювати, то уже працює в дійсній значіню сего слова. — Хто працює, той уміє і забавити ся.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на ціні процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новости у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Капелюхи для панів, хлопців і дитий з фарбах. — Самостійна продаж з ц. в. надбір-ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрикатів. — Циліндри і кляки в найновіших фасонах.

Шапки в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дитий.

Парасолі Eutout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрикаті — шовкові і пів шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних фарбах, послідної новости. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дитий. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорожших до найдешевших. — Палички до проходу для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.

Кальози Storm Stirrer найліпші тукраві як і заграничні фабрикаті. Самостійна продаж з патентованими підшивками, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожж в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гудиярекої фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найкращішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreauх Bokseal, Glacé, лажерів чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дитий. Lawn tennis черевки, чоботи і пів-черевки

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевки домові і до вирав гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукравих і заграничних фабрикатів. Кожного місяця новости Dersins і найліпші „Genres“.

Мужеске біле, найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські вовни, піки, полотняне і в шифону. Ковнярики і машети найновішою фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохі для дам і дитий, сорочки для наколєсників системи Дра Лямана, сорочки і кафтаніки сїткові до осушувания поту.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з антики Ріхтера в Празі,

є найліпшим загально знаним біль усмирюючим натиранием, в ціні від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набути у всіх аптиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „якор“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охронним знаком яко правдиві.

29 (28-40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Канцелярія

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

створена

в неділю і свята від 1/10 до 11 години рано.

З Америки і Канади

пишуть своїм кривьякам і знакомим ті, котрі вже раз тую дорогу перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть наєлучші, і перевіз триває

лиш 6 день.

Фірма наша тішить ся довірем загальним, і працює в тім напрямі, щоби своїм пасажирам всі можливі улєкшення дати. Проте най ніхто з дому не вибирає ся, поки не отримає нашого проспекту і цїнника їзди, котрі ми висилаємо безплатно кождому на жаданє.

Falk & Co. Hamburg
Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (6-12)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттердам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною желїзницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересїдани. Ціни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу послати, бо тогди дешевше коштує. Всї письма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в ДНІСТРІ від огню. Членський уділ 50 корон можна зложати в ратах; вивсове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть зятятати позички на 6 1/2 % за предложеном відповідної гіпотєки або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і иньшїм купнї землі нехай купуючі звертають ся за позичками до ДНІСТРА.

ВКЛАДКИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від удїлів а часть зиску признаєє ся на добродїйні цїли; до тепер удїлено на церкви, бурси, школи і т. п. 16.385 корон.

(—)

Стан 31. грудня 1903:

Вкладни	1,444.589 К.	Позички	1,330.822 К.
Удїли	109.835 К.	Цїнні папери, льок.	
		в банках і на рах.	
Фонди резервові .	21.318 К.	біж.	280.681 К.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністр. і експедиция
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламіці неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокі число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належність за інсератів
платні в Чернівцях.

Поляки і Австрія.

Відносини, серед яких проживає Австрія останні літа, довели до того, що наша держава держить ся — на жалі — не тим, щоб австрійські народи почували якусь охоту до єдності але лише тим, що вони взаємно параджують своєї відосередоточні змагання. Не треба бути великим політиком, щоб зрозуміти, що даліше тривання такого стану привело б державу до розпаду, тож вирінає не мало проектів, якби сему зарадити. Ось засновано недавно окремий журнал „Schwarz-Gelb“, який має боронити інтереси австрійської династії і народів та змагати до витворення якогось порозуміння між австрійськими народами, щоб не було в Австрії народів упривілежованих і покривджених тільки, щоб всі мали заспокоєні свої потреби змагали разом до здвигнення могутності спільної, для всіх австрійських народів справедливої Австрії.

В 40. числі тої часописи находимо статтю п. з. „Die Polen und Oesterreich“, в якій „австрійський політик“, згадавши вперед про поділ Польщі, заявляє, що теперішнє своє визначення становище в Австрії завдячують польські політики вірності Австрії і дбайливості про свій нарід. Між иньшим пише він:

„Оттак зробили ся Поляки через мудру політику своїх заступників — бодай в Австрії свободним і могутим чинником, на що вони впрочім внової заслужили. Вони вибрали правильну дорогу, правильний патріотизм національний, але також оказали правильне умірковане иньшим народам австрійським і показали їм, як можна свій нарід розумною політикою поратувати і піддержати навіть і в найбільшій нещастю.“

Вони ділами виказали, що своєму народови можна розумною реальною політикою далеко більше прислужити ся, як через які небудь і найбільш блискучі демагогічні та фантастичні науки і фрази, які є обмірковані на низькі інстинкти товпи, а свій власний нарід під зглядом народно-політичним лише одячують та заводять. Політика австрійських Поляків обрала собі єдино умістну дивізу: Приєднати габсбургову династію і австрійську монархію через власну переданість і без-

оглидне попирання для свободного і могутого розвитку польського народу, щоб і з могутості і величчя габсбургов-австрійської монархії мати заборону для власного народу. А отже стремління так само чесне супроти династії і монархії, як і супроти власного народу. Се є політика політичної зрілості, розважності і чесності! Після сих навіть не конче заслужених компліментів під адресом могутих Поляків, які зовсім не покидають своїх аспірацій на давню Польщу від „моржа до моржа“ робить австрійський політик даліше ось такі замітки:

„Коли ми гратуємо Полякам із приводу сей політики, позволимо собі дати їм упізнане і одну одніську найсердечнішу раду: Нехай Поляки ту розвагу, яку виказали у внутрішній політиці заховують також в політичних зносинах із своїми найближчими братами і країнами — із руским народом. Першим у словіем народу, що бореться за свою свободу і національність, щоб він був сам справедливий супроти иньших народів. Хто хоче в Австрії вести свободне національне жите, мусить его безусловно признати всім иньшим австрійським народам. В добі національного розвитку Європи, коли всі народи угрупували ся в великі державні організації, припала габсбурзькій Австрії історична задача взяти малі і помішані народи Європи під свій покров, щоб вони під ним спільними силами яко великої держави розвивали своє національне жите! Серед тих обставин може мати нинішнє часна, габсбурговська австрія лиш один національний програм: Рівне право для всіх!“

Тільки „Schwarz Gelb“, чи ої его обережні виводи переконають Поляків, яких переважна часть обхоплена тепер шовіністичними намірами супроти Русинів — се ще велике питання. Впрочім поживемо, побачимо. Руский нарід має стілько природної сили, що з'уміє собі добути свої права, колиб лиш умів серед теперішніх ворожих ему обставин настійко просвітити ся, щоб міг користати із своїх конституційних прав.

Відозва

до всіх співзлюбивих Русинів і Русинів Буковини.

Тов. „Буковинський Боян“ в Чернівцях задумує з нагоди 35-літнього ювілею композиторської діяльності найбільшого українського музиканта Миколи Лисенка устроїти великий концерт і то не 16. або 17. п'ятниці, як було перше постановлено, але мабуть аж 1. мая с. р. На програму сего концерту складаються по більшій часті самі нові, нігде ще не співані твори Лисенка, котрі при супроводі цілої оркестри вимагають передовсім великого, сильного і як найліпше вишколеного хору. Ми й запросили тому до участі у сій концертній і всіх галицьких „Боянів“ — однак хочемо передусім, щоб устроїти сей концерт головним своїми власними буквинськими силами. А з тої причини звертає ся підписаний виділ до всіх співзлюбивих Русинів і Русинів буквинських з уклінною прохотою, щоб вони зволіли також у своїй можливості взяти активну участь у нашій концертній. Ми просимо всіх співзлюбивих особливо з провінцій зголосити ся до підписаного виділу і закласти потрібних до науки нот, а виділ вишле їх сейчас під поданою адресою. Просимо зробити се особливо тепер під час свят, коли кождий має більше часу опри свою буденну працю зайняти ся і співом. Крім того почавши від 15. п'ятниці будуть знова відбувати ся концертні походи і кождої п'ятниці проби мішаного та мужеского хору в великій залі тов. „Народний Дім“. Просимо тому при спосібності скористати з евентуальної нагоди і взяти участь в тих пробах. Крім того перед самим концертом відбуде ся кілька генеральних проб, на котрі кождий співзлюбивий буде мусів явити ся. В надії, що наш поклик не мине безслідно, просимо ще раз дуже, не пожалувати труду і трохи праці а причинити ся і своїм голосом до як найкращого успіху Лисенківського концерту, устроюваного нашим товариством.

За виділ тов. „Буквинський Боян“:

Др. Ст. Смоль-Стоцький,

Максим Грушківський, Орест Гандяк.

Бюро Райтера.

Перед 50 роками прибув до Лондону Юлій Райтер, Німець з тисячкою марок в кишені і на Сіті в одній покійній заложив своє бюро. Райтер бачив, що телеграф творить нову епоху в історії преси. Лиш з початку не хотіли і не уміли послугувати ся сам новим средством комунікаційним. В цілій Європі панувала безпідставна неохота супроти телеграфу. Люди думали, що він на політичне положення даного краю швидко вплине, як лиш телеграфічний дріт буде перетинати его границі. Юлій Райтер з початку відложив на бік політику і розсилав по Лондоні ріжні відомості із царини промислу і торгівлі. З часом его інформації стали невіддільними і для політичних вістей кождодневних. Поволи понавідував Райтер зносини з ріжними країнами; в кінці став до его розпорядження цілий совітовий систем телеграфічний. Тепер агенція Райтера становить одно з найбільших бюр того роду в цілій Європі.

Такою популярністю тішити ся бюро Райтера завдяки тому, що все подавало автентичні і найсвіжіші відомості. Райтер не був першим кореспондентом з поля війни, але був першим кореспондентом телеграфічним. Він перший здивував світ телеграфічними відомостями під час кампанії під Мажентою і Сольферино. Була то перша війна, про яку європейська преса отримувала телеграфічні відомості. Райтер постарав ся о скільки кореспондентів послихати як в таборі австрійським, так і французько-італійським. Ніхто иньший як тільки — Райтер, розсилав ріжні денешні під час війни австрійсько-пруської, австрійсько-італійської і домашньої американської.

Тоді не знали ще підводних каблів. Денешні зібрані в Новім Йорку назав Райтер поміщувати в герметичних наосах, які забрав поспішним потягом поштовою і привозив до найближшого побережя Ірландії, звідти пересилано денешні до Лондону і бюро Райтера могло подавати відомості із за океану швидше, чим хто иньший в Європі. Вістку о замордованні президента Лінкольна отримав Райтер о тиждень скорішше, чим надійшов урядовий комунікат. Служба агенції була так

Лесь Гринюк.

З дневника.

Жите підкидало мною як гарбузом на драбинястім возі, нарешті закинуло до шпиталю. Я лежав на постелі „26“ в самім кутку під стіною і переживав дивні стани душі. З екстремуму попадав я в екстрем, з найбільшого гніву у плаксиву чутливість; я розумів, що то все пуста екзальтація, іритував ся задля того, але оперти ся тому не був в силі. Нераз поривала мене така лють, ненависть та погорда до світа і людей, несла на самі верхи напруження, що я бояв ся, аби мені всі нерви не потрікали. Безпосередно потім я спадав на долини надмірної сердечності. Я готов був прощати всім моїм ворогам знанням і незнанням, видчим і невидчим, готов був говорити ласкаві слова до всіх людей — я чув ся тогди щасливим як дитина. Відтак щось мені ставало ся і я перемінював ся. Я зачавував ся на постелі і ждав на кождий рух, на кожде слово людей, що лежали або ходили попри мене. Я водив за ними глумливо

усміхненими очима, старав ся захопити їх сьмішні сторони, приліпяти їм яку латку і тішив ся в душі, коли се мені удало ся. Незабавки і се мене томило, я застрягав у гнилий став байдужності і апатії. Тогди я уявляв собі таку ситуацію: земля під мною розступає ся, а я падаю в отвір на сотки миль в долину. Я чув, що якби се справді стало ся, то я падав би туди без тїни страху, навряд — з великим супокоем і вдоволенем.

Але земля не розступала ся, а я лежав на постелі як і передше. Намість того зачинала лізти мені в очи голова рудого мужика, що лежав напроти мене. Я бачив его низьке чоло і очи, маленькі сірі очи з тупим виразом. Они блукали безраді і безпомічні по людях, а мені хотіло ся тогди сьміяти і плакати.

— Чому він до дідька не говорить до нікого — лютив ся я. — Пречінь перший ліпший дурень пізнав би, що він аж молисть ласкавого слова, потїхи, розради...

— Гей, свату, — кликав я до него — не тоскно вам?

— Тоскно, проше пана, ше й як тоскно! — відповідав він покірно,

а я дивив ся на него і думав собі:

— Мусіли тебе, небоже, змалку товчи кулаками в голову тай ти пігнув ся як віл у ярмі.

— Певно за парубочьких літ, коли ти хотів раз підвести ся і зажити хоть хвилю як другі, тебе обсьміяли — а ти ще душе схилив ся долину.

— А відтак, як ти вже підстарів ся, став своїм газдою (гай, гай!), почув ти на плечах увесь тягар життя і думав певно не раз по безсонних ночах, що пречінь, пречінь повинно бути просвітлішше на землі, в ту хвилю зрозумів ти цілу свою німість і безсилу. Тогди твоє сердечне бажане розвивало ся глибоким зітханем або котило ся сльозою зпід утомлених, сонних вій...

Одної днини принесли нам до комнати сьвіжого товариша. — Що ему? питаю ся сестри Меланії. — Нога підстрілена — каже мені. Нога підстрілена... Пождіть же, я того хлопця знаю відкись... Так — то саме ніжненьке, майже дігоче лице, ті самі голубі очи з таким виразом безмежного довіри, очи, що не вміли би ніколи доглянути люд-

ської злости а йшли би на смерть на затрату за тим, кого полюбили. Такі люди коби на каміню родили ся! Але де я его бачив? Відки я его знаю?

Переходив попри мене молодий лікар і я показав ему очима на недужого.

— Та то, бачите — говорив він мені у півголос — тепер в місті великі несупокі. Роботи нема, люди голодують, бунтують ся. От вчора прийшло до грізних розрухів — драгони стріляли. Двох Жидів нині ховають, а отсему постріляли ногу висше коліна. Двадцять літ має хлопчина, син якогось радника, студент і, кажуть, найревнійший діяч партії.

Найревнійший діяч партії, по-но! Мене пірвала дика, безтямна злість. Пречінь між тими провідниками, боряться за волю чорної товпи є товсті сибарити, плосколобі флістри, надуті крикачі, люди з плохими душами а захланними очима — і отся дитина поміж ними! Чому тамтим не стане ся ніколи нічо злого, чому їм не спаде і волосок з голови? Чому? Почуте відрази і глухий, людський жалі так зімляли ся в моїй

добре зорганізована, що в часі франко-німецької війни бюро Райтера подало перше вістку про покорене Наполеона. Сю вістку передав кореспондент Райтера сам Бісмарк. Подорожі трактату в Сан Стефано оголосило бюро Райтера раніше, чим договір зістав підписаним. Англія має в цілці світі велику силу консулів. Отже коли в даній місцевості стинить ся щось важного, а агенція не має там заводного кореспондента, то консул сам або его секретар присилає сейчас інформації до бюро Райтера. Юлій Райтер перший впровадив в жите звичай виміни денеш. Агенція Гаваса, Стефаніо, Вольфа, австр. бюро кореспондентів і телеграфічна агенція російська передають свої відомості до бюро Райтера, а воно в заміні висилає тим агенціям свої власні денеші. Таке співділане приносить користі агенції англійській, але вище названі агенції мають з того безсумнісно ще більші користи. Тепер агенція є товариством акційним, на чолі якого стоїть син її оснудателя барон Герберт Райтер, який вважає себе вже Англіємцем.

В справі руского університету.

В Празі відбули ся дня 22. с. м. довірочні наради в справі оснудання руского університету, на які прибули також проф. др. Горбачевський і проф. др. Пулюй. При обговорюванню сей справи між ними речниками забрав слово проф. др. Пулюй і доказав, що заклади, буцім то між Русинами недостає наукових сил для руских катедр — зовсім неоправдані. Русини — говорив далі бесідник — мають вже тепер такі наукові сили для катедр, які, коли не є ліпші, то вже певно не гірші, як були польські підчас заснування університетів в Кракові або й у Львові. Коли не достає Русинам сил на кілька катедр, то се ще не причина, щоби відкладати оснудання руского університету ad calendas graecas. Позичили-ж від нас, Русинів, наукових сил і Поляки до Кракова і Чехи до Праги, і Болгари до Софії і Москалі для російських університетів. Відтак висловив ся проф. др. Пулюй за тим, аби рускі послы зажадали від ради державної бодай 20 стипендій по 2000 корон річно на одного кандидата.

По скінченій розмові прийнято в сій справі слідуєчу резолюцію:

„Русини з Праги звизають послів руского клубу, щоб вони, як тільки розпочне ся в парламенті сесія по Великодніх святах, ще раз підняли справу оснудання руского університету у Львові і, вказуючи на тяжкі кривди, які систематично, та без міри і вини роблять ся рускому народови в Австрії, заложили енергійний протест проти тих кривд і проти подвійної міри, якою міряють ся

у Відні культурні потреби руского і польского народу в Галичині і на Буковині, та жадали, щоб рада державна ухвалила кредити, потрібні на оснудання цілого руского університету у Львові а крім того визвала правительство зробити кроки потрібні до оснудання руского університету“.

Росія й Японія.

Із поля борби.

В останніх часах з нагоди від'їзду Куропаткіна на далекий схід вислав цар до Алексеева слідуєчу телеграму: „З огляду на вагу теперішньої війни, котра повинна забезпечити Росії переважаче становище на берегах Сибірського океану і предвижуючи, що Ви як мій намісник будете приневолені перенести свою резиденцію більше в нутро краю, як приміром до Харбіна або иншої місцевості після Вашого вибору, уважаю за потрібне визначити Вам помічників в особі генерала Куропаткіна, котрий обіймає команду над сухопутною армією з правами головного команданта і Макарова, яко команданта морської армії з правами головного команданта флоту. Я переконаний, що іменовані сих є самостійні і відповідальні співробітники забезпечать Вам як моему намісникови сповнене тяжкої історичної задачі, яку Ви маєте виконати“. Із сего видно, що з причини невдачних морських борб понав Алексеев в немілость царя. Треба також сказати, що Алексеев взагалі не тішить ся симпатією серед воєнних кругів яко полководець. — Дня 28. с. м. Японці знов виконали атак на Порт Артура. Після російських урядових оповіщень на російським торпедовцям „Сильний“ погнали: інженер Сваров і 6 підфіцерів, а команданта і 12 матросів ранено. Цілю сего нападу як і попередніх було заткати в'їзд до Порта Артура, але і ся проба не вдала ся Японцям.

Лев Н. Толстой про японську війну.

В останнім випуску періодичного видання „Свободное Слово“, яке, як звісно, є органом толстовців поміщена така вістка. Лев Толстой одержав із одної великої американської часописи, яка виходить в Філадельфії, денешу із запитом, за ким він стоїть — чи за Росіянами, чи Японцями, чи може за ніким? На те відповів Толстой: „Я не стою ані за Росією ані за Японією, а за робучий нарід обох країн, обманений і присилуванний правительством воювати проти совісти релігій і особистого добра“. Такий осуд теперішньої війни дав найкрасший сучасний син російської землі, якжеж сьмішні та пожалування гідні тоті всі, що ради якогось неумовного „славянофільства“ і „християнства“ а радше по причині

таких умовних і реальних аргументів як Вергунові „телеграми“ радіб осудити всіх, хто не танцює під лад московської воєнної оркестри.

Торговля Японії.

Японія, Америка і Англія — се є той неофіційний тридержавний союз, який тепер звертає на себе увагу цілої Європи і ізза якого вибухла війна на далекому сході. Коли взяти під розвагу статистичні дані дотично японської торгівлі з другими державами, то побачимо, що союз сей єстуже уже від давна. В цілій Японії в 1896 році було 4.596 акційних і инших товариств, річний оборот яких вносив 620 мільонів ен (ена = 2.50 кор.) В 1901 таких товариств числило ся уже 8.602 з оборотом 1.200.000.000 ен. Причину такого незвичайного зросту товариств треба бачити в зносинах Японії з Америкою і Англією, які як раз в той час почали жваво розвивати ся. В 1870 р. вивіз Японії вносив 14½ мільонів ен, а в 1902 р. досягнув він 258 мільонів. Що до ввозу в Японію, то він підняв ся за сей час (1870—1902) з 33 мільонів ен до 272. Найбільше товарів вивозить Японія до Америки. Так наприклад, в 1902 році японських товарів ввезено до Американських Сполучених Держав на 80 мільонів, до Англії на 17 мільонів, до Франції на 27 мільонів, до Німеччини на 5 мільонів, до Італії на 13 і до Росії на 1 мільон ен. Значить, вивозить Японія до Амер. Спол. Держав товарів більше ніж до Англії, Німеччини, Франції, Італії і Росії разом.

Листьма з краю.

(Отворене Січи в Суховергові).

Як звісно вже читачам „Буковини“, відбуло ся минулої неділі в Суховергові отворене шестого з ряду на Буковині товариства січового. Підчас сего торжества дучили ся події, зааранжовані кімманською ватагою Бажанівців, які дали наглядний доказ морального урочення наших противників і етики, якою кермуть ся в борбі з нами. Під виглядом брутальності, багатства лайки і проявів здичини бачили ми їх тут в повнім світлі і коли їм розходило ся про те, щоби ярко виявити ті „прикмети“ свого характеру, то треба признати, що се їм вповні повело ся — до конкуренції на сїм полі з ними ніхто не спосібний, тож задалагідь капітулюємо з побідних лаврів, які заслужено належать ся їм і сїм проповідникам слова Божого, що своїми виступами против „Січії“, дають тому всемо моральному апробату. Инша річ, чи удало ся їм осягнути другу о много важнійшу ціль і відтягнути нарід від „Січії“ і прикувати его до своєї політичної

тактики. В тім вже ренеґати такі добре перечекали ся — доказом сего може бути так теперішній настрій громадян суховерговських, як і сам перебіг зборів, які своїм поважним настроєм і переконувачими промовами бесідників, з'єднавши нашою товариству ще більше прихильників.

На зборах явилось ся много гостей як із інтелігенції так із селянства. Найчисленніше було заступлене учительство, числом понад 20 осіб. Зволив прибути рівнож посол нашого повіту п. Е. Пігуляк, котрого всі зібрані з радістю повитали. Академічне товариство „Січ“ з Черновців прислало своїх відпорочників іменно: пп. Я. Весоловського, Е. Ярошинського і І. Рожку. Заступлені були також всі існуючі на Буковині „Січії“. — „Січ“ кімманська кошовим тов. Поповичем — „Січ“ клявдинська кошовим тов. Никориком; „Січ“ з Шиниць кошовим тов. Скакуном; „Січ“ з Лашиниць в особі кошового тов. Химичука і „Січ“ з Вашковець, яку репрезентував тов. Осип Безпалко. Крім сего прибуло парубочтво з Юрківців під проводом тов. Князького і селяни з Малишинець.

Місцевий надучитель п. М. Григорович повтав зібраних кількома словами і за згодою присутних віддав провід зборів п. послови Пігулякови, яко січовому батькови. Січовою матерею вибрано п. уч. Т. Трусевичівну. На секретарів покликав п. Пігуляк пп. Весоловського і Мирона Никорика. Січовий батько у гарній промові розкрив перед зібраними теперішній невтішний стан руского мужицтва, его бідноту і зависимість, брак почуття національного і горожанської свідомості, а вказуючи способи, які могли-би сей стан поправити, на першій місци поклав організацію „Січії“, котрі повинні мов ланцюгом опоясати весь руский нарід, навчити его солідарності і витривалості в борбі з двома великими ворогами мужицтва — огнем і темнотою.

Промову посла Пігуляка витали присутні довготривалими оплесками, а кацанському делеґатови, який нещрошній вступив ся до салі та хотів переривати промову недетеними „zwischenrufen-и“, удешено вихід туди, відки прийшов. Після сего панував на зборах супокій, викликаний зацікавленням, збуджений словами бесідників, які до краю виполювали із сердець слухачів кукіль недовіри і нерозуміння задачій „Січії“, засійний рукою кацанських ренеґатів.

З черги приступив тов. Осип Безпалко до пояснення статутів. Наперед підніс значіне „Січії“, яко товариства сторожи огневої, котре має служити громаді і стеречи його майна і тим способом причиняти ся до поправки матеріального стану мужицтва, — відтак пояснив вагу гармонійного фізичного образования, зручності і поворотності, яких

душі, що я сам не годен би був розібрати, котре з них було сильніше. Я чув лиш біль, студений, майже фізичний біль...

Так лежав я, обернений до стіни, може з годину. Нараз чую, хтось прийшов і станув коло мене. Пожди-ж, блазне — думаю — не відверну ся до тебе, поки не заговорю. Жду. Тихо тай тихо. Їх, обертаю ся люто — рудий мужик стоїть. Кліпає якось дивно повіками і питає ся мене боязно:

— Проще пана, що то за оден, тот-о панич?

Я зірвав ся раптовно на постелі. З бурі думок от-от мали вилетіти слова: дурні они, лайдаки, падлюки — але я отямив ся. Увесь мій гнів і відраза обпали з серця. Якось задума обняла мене. Я почув бажане змалювати мужикови цілу душу молодого чоловіка, его жите і стремління, его труди і болі.

— То, видиш, брате — казав я вже спокійно — є такі люди, що хочуть вивернути з корінем теперішній лад на світі, хочуть дати згарованим рукам трохи відпочинку а душам сонця і волі...

Мені так подобали ся сї поетичні слова, що в їх гомоні я губив по-

малу свою первістну ціль і бажане. Заразом чув я, що мужикови треба представити справу популярніше і хоть в моїй душі вже відзивала ся з-легка струна самокритики і роздражнення, я силував ся говорити супокійно.

— Сам знаєш — казав я отже — що на світі є пани тай бідні. Пани не роблять нічого або дуже мало а мають все; бідні роблять тай роблять і не мають нічого. Но, скажи, де тут правда? Нема правди! А, як нема, то треба, аби була. „Треба правду вибороти“, сказали такі люди, що полюбили правду, „і дати єї тим, що не мають“. Але се не подобало ся панам, бо они правди не люблять. То що пани роблять? Кличуть собі могучих сьвіта сего на підмогу. Як лиш тоті люди стануть гримкіше домагати ся правди, они замикають одних до арештів, на других стріляють і пруть в могилу або кидають до шпиталів...

Я говорив се міцним але порожнім голосом і скрито тішив ся в душі, що студент певно слухає моїх слів. В ту саму хвилю, як я скінчив, прийшло мені на гадку, що він так само певно може тепер лежати зі-

млілий, в горячці і мене врізала в серце як ніж думка, що я поступаю підло. Я геть посьмириів.

— О той панич — казав я вже потихо — вступав ся за правду і за бідних тай за то его пострілили.

Послідні мої слова були вже так далеко від того жерела, з якого вийшли перші, так далеко як небо від землі. Я став пригноблений і тихий. Не знаю, чи моя бесіда зробила на мужика яке небудь вражіння, бо я не сьмів на него глянути. Не знаю також, як се було, що я встав з постелі, одяг ся і вийшов до шпитального парку. Я ходив там, ходив, дивив ся на дерева і силував ся крізь сварку якихсь баб за парканом зловити слухом сьнів пташок. Найбайдужайші і найдурнійші думки йшли через мою голову, але про рудого мужика ані про студента я не подумав ані раз.

Коли мене покликали назад до комнати, був уже вечір. Переходячи попри постіль молодого чоловіка, я завважав, що его там не було, але се мене чомусь не застановило. Я поклав ся на постіль і лежав як без душі. Отямив мене голос мужика.

— Взяли, проше пана, того па-

нички — казав він мені з своєї постелі — відав ногу будут' му рубати...

— Ногу рубати — шепнув я бездушно і звернув налякані очі на мужика. На тлі вікна бачив я его голову, его слова шелестіли коло мене, але їх ваги я добре не розумів.

— Нараз усі думи, що обійли мене, злетіли з голови як гайвороне з дерева. Я цілою свідомістю вдер ся в саме ядро сумної правди. І такий жаль, такий бездомний жаль застогнав в моїй душі, як плач по власній, занапащеній долі.

Передо мною мріяв в дали рівний, морський беріг. На західнім небі сонце сконало і червоні хмарки гасли тай гасли. Від суші, від далекого сходу пили вечірні сумерки і з тихим, ледви чутиим шепотом вливали ся в море. Повитий ними як хмарою ішов молодий каліка і сухі руки простягав за сонцем, що сконало. З уст его плила тиха пісня, слово скарги, молитва болю, пісня самотна...

Я чув якісь шепоти, що розлазили ся по комнаті, чув тихі молитви, що йшли з серця а капали в бездушні простори. Та якісь про-

так бравує нашому мужикови, а вінци вказав на просвітну ціль товариства, яке покляло собі за задачі вивести наш нарід з темноти і аналіфобізму а тим самим здобути йому ліпші умови соціальні, політичні і національні.

По виборі старшини і торжественним врученню відзнак і зложенню обіту нової старшини що до вірної служби для свого товариства промовив п. Весоловський, який передав новозаснованому товариству привіт від академічного товариства „Січ“, а відтак пояснив значіне організації народних мас, котрі лиш сею дорогою зможуть здобути собі належні а непризнані ще доси права, бо світ чистить ся лише з сильними, а злука — то сила; згадав відтак про перепони, з якими приходить ся зустрічати народному рухови а з окрема „Січам“. Крім того зазначив змагання „Січ“ до мирного покиття із усім населенням краю. Відтак промовляв іще тов. Князький від Селян з Юрківців і тов. Стернюк від читальні „Рускої Бесіди з Кадобівців. На закінчене відчитано поезію Руданського і „Довбуша“ Федьковича, які присутнім незвичайно заняли. Закликаючи збори висловив п. Пігуляк надію що „Січ“ з'єднає собі у всіх любов і пошану і буде як найкраще розвивати ся. Тепер заспівала ціла зала мов з одної груди народні гімни „Ще не вмерла“ — „Не пора“ — і „Який то вітер“, почім зібрані стали розходити ся і тут стрінули ся із звісним вже нападком п'яної товпи, підпоеної провідниками повітової кацапії. На нічо вильшого наші чунгузи не здобули ся, проте вісти ширені про суховерхівські події Царославною п'януємо яко безсовістну брехню. Із опису „Царославної“ виходить лише на яву, які злочинні пляни мали кацапські герої та на жаль ціла історія — зробила для ініціаторів великий — пшик. Та се лиш один найголосніший акт цілої борби, а всякі підпольні інтриги і перешкоди перебули ми перед тим, заки довели до сего, що в осередку кацапського багна збудували народну твердиню. Тероризовані зі всіх сторін змогли ми задержати при собі лиш невеликий гурт прихильників, який однак щораз збільшає ся і подає нам ліпшу надію на будуче бо вже тепер число наших „Січовиків“ від хвилі основання „Січ“ подвоїло ся і що раз більше зростає. Сильні вірою в побіду народної ідеї над безхарактерністю і ренеґатством сьміло глядимо в очи всім нашим ворогам чи то в мужицким серцям, чи на жаль в духовній рабї і твердо будем держати високо наш народний стяг бо: „Ми просто йдемо, у нас нема й зерна неправди за собою!“

Т.

НОВИНКИ.

Проф. унів. др. Вол. Мількович виїхав в неділю дня 27. с. м. із Чернівців до Києва задля наукових цілей. Проф. др. Мількович буде в літнім семестрі б. р. читати на тутешнім університеті виклади із історії України.

„Союз“, тов. руских студентів в Чернівцях уконститувало ся на загальних зборах 26. марта ось так: Іван Корнич Ясинецький канд. прав голова, Пантелеймон Клим канд. філософії заступник голови, Платон Мігуля студ. філософії писар, Алексей Ластовецький канд. прав архівар, Володимир Данчун канд. прав контролёр, Володимир Ганкевич канд. прав бібліотекар, Андрій Алієвський студ. прав касиєр. Яко заступники увійшли до Виділу: Лев Токарик канд. філос., Ізидор Радик студ. прав. По загальних зборах відбула ся в „Hotel Central“ кнайпа з нагоди отворення LVIII. семестра. Явилось до 50 осіб, по більшій часті „старі хати“ товариства. Грімко привитали „Союзанів“ проф. унів. др. Стоцького. Далше були присутні пани: директор Др. Филипович, надсвітний Володимир Корнич Ясинецький, дентист др. Конст. Клим, адвокат др. Дутчак, проф. о. Евг. Семака, упр. ур. рент. Іван Воробкевич, власитель більшої пошлості Сарнавський, професори гімн. Шпойнарівський, Кумановський, Ісепенко і Гандяк, авскултант: Івашко, Ганкевич і Догомиля і др. Гостей привітав як найщиріше голова тов. Іван Корнич Ясинецький. По сьм начеркнув заст. голови Пантелеймон Клим програму товариства і обіслав найновіші стремління молодіжи. Сьнівом розвеселили гостей особово тов. Грушківич і тов. авскулт. Догомиля. По сьм промовляли пани: проф. др. Стоцький, проф. гімн. Ник. Ісепенко, проф. гімн. Сергій Шпойнарівський, др. Маковей і тов. авскулт. Догомиля. Забава тревала аж до пізної ночі і пригадувала „старим хатам“ на давні веселі союзанські кнайпи. Товариство складає всім високодостойним гостям і „старим хатам“ товариства отсім як найщирішу подяку. — *Лев Ясинецький* голова, *Платон Мігуля* писар.

Опорожнену парохію в Старій Горечі надав президент краю о. Василев Маджарови, дотеперішному тамошньому адміністраторови. — Дотеперішному адміністраторови із Сучави, о. Ізидорови Бобкевичеви надало галицьке намісництво опорожнену гр. кат. парохію в Саджавці.

Желізнича управа в Чернівцях. Із 1. липнем наступить вже певно розширене черновецької управи руху желізничого. Після черновецької нової організації, яку переведено на взір подібного

ураду в Моравській Оставі буде новий управі підчинена головна желізнича лінія із Неполоківців до Іцкан і всі буковинські лінії льокальні. Нова управа буде мати готі всі відділи службові, що желізнича дирекція в Станіславові, а з огляду на те перейде окол 40 урядників теперішньої станіславівської дирекції до управи руху в Чернівцях.

Перехід на православіє, який згодились громадяни галицького села Залуча, дізнає великих перепон. Ще 8. марта зголосило 2 тисячі Залучан в святиньським старості перехід на православіє, а помімо того ще й до нині не одержали ніякої урядової резолюції. 19. марта звернули ся они в тій справі до митрополита Репти, щоби він зарядив, що потрібне, аби Залучани, не хотіючи більше вертати до гр.-кат. віроісповідання, а не маючи ще православного євєщенника не були позбавлені релігійної опіки під теперішню пору великого пошту. Та не маючи ніякої відповіді й від митрополічної консисторії, звернули ся до пос. Пігуляка, щоби він заопікував ся їхньою справою.

Загальні збори. „Каси пожичкової і щадничої“, стоваришена зареєстрованаго з необмеженою порукою для громади Корчешти відбууть ся у неділю 7. цвітня 1904 в кімнатах господаря Фоки Гудуляка о 3-й годині по полудні з слідуємим дневним порядком: 1. Справозданє касове за рік 1903; 2. Доповняючий вибір обох старшин; 3. Призначенє платіи для касиєра; 4. Установленє стони процентової з 6. і половина на 7 проц.; 5. Вільні внесення. — *Парфетей Ткачук*, заступник начальнича.

В неділю 3. цвітня 1904 відбууть ся в Раначу о 2. годині в домі читальні перші загальні збори товариства „Взаїмна Вигода“ (Konsumverein), зареєстрована спілка з обмеженою порукою з отсім дневним порядком: 1. Вибір старшини. 2. Вибір касиєра. 3. Вільні внесення. — *Дмитро Меронок* голова читальні.

Із цукрового картелю. Віденські дневники оголошують комунікат цукрового картелю, силою якого хропіньске товариство рішило зупинити рух в фабриці сирівца у Товмачі, а то з тої причини, що управа дібр товмачних домагає ся черезміру високих цін за буряки та уживанє води. Рівночасно заявляє, що в фабриці цукру в Лужанах, в якій дотепер вироблювано лише цукор хрустальний і кістковий, має бути заведене тепер фабрикуване цукру в головах і то вже в найближшій кампанії цукровій.

Подяка. Пан Іван Мінтич з Іванківців жертвував на православну буреу тов. „Руский Народний Дім“ 82½ kg кукурудзної муки і 72 kg бараболі. Сердечну подяку за сїй дар складає панови д. Ів. Мінтичови *Комітет бурси*.

Статистичні праці наукові вказали, що абетиненти мають 25% до 28% довше жите як цілки, а із всіх ремісничих занять найбільше руйнує жите і вкорочує пересічний вік процедер шинкарский. Шинкарі стоять в виказах смертності навіть перед робітниками із фабрик, де робить ся при помочи одову, фосфору і ртуті. Так відбиває ся алкоголь на здоровлю шинкарів, хоч вони перемірюють его переважно лиш калішми; щож доперва робить ся із тими, хто фільтрує горівку своїм — горлом? Центральний союз повдержности від напай в Німеччині визначив тисячу марок нагороди для того ученого, який змігби числами вказати, що алкоголь продовжує людське жите.

Жінки-адвокати. Від трох днів має Норвегія між адвокатами і жінку. Тепер імено став правосильним закон, після якого жінки будуть виконувати адвокатську практику з рівним правом як мушани. Із сего закону скористала перша канд. прав. Еліза Сем. Вона одержала управленє до виконування адвокатської практики із хвилею правосильности названого закона. А що на Християнсьім університеті вже чимало жінок зложило правничі іспити, тож за п. Сем схочуть посвятити ся мабуть і инші адвокатскому званю.

Жиди ратаями. По великодних святах відіде до Кадіорії вже 51. з черги жидівська сім'я, щоби заняти ся

там рілляництвом. Пермі жидівські емігранти виїхали до С. Франціско ще не-ред кількома місяцями і купили там 1.200 десятин землі (1 десятина = 1½ морґа), платячи готівкою лише 12 тисяч рублів; решту мають сплатити ратами. Емігранти своєю судобою дуже вдоволені.

Оповістка. Підписаний просить уклінно всіх тих Вп. Панів, котрі до тепер не заплатили ще за книжку „Чоловік чести“, аби зволили як найскорше надіслати належність 1 кор. 30 сот., заваживши, що друк, папір і переплетник і порто коштують гроші — а також щоби уникнути упімненє висланих поштою, які потягають за собою також не малі видатки. — *Евген Крушинський*, Коломия, Собіського 3.

Заряд друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях взиває всіх тих Вп. Панів начальників кас райфайзенських, що минушого року (1903) побрали книги до нас, а за них до тепер не заплатили, аби зволили ласкаво найдалше до 1-го цвітня 1904 вирівнати свої довги.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Вістник“ Союза руских хліборобських спілок на Буковині „Селянська Каса“. Число 1., 2. і 3. Виходить раз на місяць і коштує 4 корони на рік. Зміст: Яка буде користь від спілок. — Що буде, як заснує ся багато хліборобських спілок. — Чому ми так зле господарюємо. — Фонд резервовий. — Наукова література з царини народної господарки. — Уваги для касиєра. — Уваги для старшини. — Головиний Союз хліборобських спілок в Австрії. — Замкненє рахунків і конто білянеу за рік 1903 Союза руских хліборобських спілок на Буковині „Селянська Каса“. — Справозданє „Рускої Каси“ для ощадности і позичок в Чернівцях за рік 1903. — Касові справозданя за 1903 рік кас пожичкових і щадничих для громад: Бергомет над Серетом, Вашківці над Черем. Лужани, Кліводия, Роґожешти. — Як провадити книжки по касах пожичкових і щадничих на Буковині. — Видає і за редакцію відповідає Лев Когут. — Редакція і адміністрація: Чернівці, ул. Петровича ч. 2. — „Вістник“ Союза руских хліборобських спілок на Буковині „Селянська Каса“ має на цілі поширенє кас і другого рода спілок через популяризацию спілкової ідеї. Отже займає ся він обговорюванем як теоретичних, так і практичних сторін касових справ. Тому то можна сподівати ся, що всі каси а також ціла наша інтелігенція, якій добро кас лежить на серці, постарає ся о пренумерату сєї часописи. Тим більше, що, як уже видно із поданого змісту, „Вістник“ дає багато практичних вказівок, потрібних при провадженю касових рахунків.

„Учитель“. Ч. 6. (за март) містить: Що говорять числа? — Про школи елементарні від найдавніших часів. (Конець). — Будова улія на науці доповняючий. — Відозва до учителів. — Нове товариство обезпечень. — Новинки.

„Дзвінок“. Ч. 6. Р. XV. з 20. марта вже вийшов і містить: Івась і щастє. — Доля звірат. — Про сімх лебедів. (Конець). — Кіця. — Про Богуску. — Похорони у старинних Греків і Римлян. — Дума. — Добрий брат. — Злодій, що висьмівав заповіді Божі. — Праця і забава.

Послідні вісти.

Із далекого сходу.

Сеуль. Бюро Райгера доносить, що між Анджу і Тшенґішу прийшло до борби, в якій згинуло або було равених 50 Японців і 100 козаків.

Км. Шварценберг †.

Прага. Член палати вельмож, князь Кароль Шварценберг, помер нині рано в 80-тім році жита.

Величезний страйк.

Rouboix. Тут вибух величезний страйк, до якого пристало нині два тисячі робітників.

Помилуване.

Відень. Леопольда Непомуцького, якого засуджено на кару смерти через повішенє, помилював цісар, замінюючи его кару на досмертну вазницю.

клони кидані жорсткої судьбі, купані в крові сердечній...

Мені прийшов на гадку мужик. Що він тепер думає? Чи не снять ся ему якісь поля сонішні, де чоловік чує себе чоловіком? Чи не мучить его душі якесь неясне прочутє, чи він не молить ся тепер за студента?

Я був в чужім, далекім сьвітї, де не було болю ані радости, а тільки смуток і смуток.

Сьвітла горіли, як студента ввели до кімнати. Я підвів ся плічми на подушці. Его лице — дивить ся на стїну, все одно, а очі, очі! Так лиш підстрілені голуби можуть дивити ся перед сконом. Я глипнув мимоволї на мужика. Очі мав впадєні в лице студента і щось шепотїв губами. Минали довгі, довгі хвилі.

В один час хлопча зробив рух рукою, скорчив ся небогато і став мацати в долину по правій нозі. Рука спочила на постелі. Тогди его лице задрожало як земля від вибуху, а з очей потекли довго стримувані сльози. Я зсунув ся безсильно на подушку. Здавало ся мені, що щось горячого вхлинуло в мої груди. Якась сила вхопила мене і кинула під хмари. А відти я ле-

тів, летїв в якусь прірву, в бездонну пропасть і раз по раз товк головою до камінних стїн...

Сьвітла меркли, шпиталь поринав, гей корабель болю, під хвилі несупокійного сну. Я довго не міг заснути. Чув, що мужик перекидає ся на постелі, неволить ся, шепоче щось і все „Боже, Боже, Боже“. Я був рознервований до краю. Оті зітхання мужика дражнили мене як скрегіт ножа по шибі. Я ледве здержував ся, аби не крикнути на него.

В один час, може північ була, чую, мужик зірвав ся на постелі. Гляджу на него. Він сидїв як отумавілий. Незабавки ступив на підлогу, подивив ся на свого сусїда, чи спить, глипнув на мою постіль і затримав ся. Що він буде робити? думає я. Мужик підійшов ід постелї студента і знов затримав ся. Мене обвіяв страх, а цікавість підвела на постелі. Я хотїв кликнути на него, та в тій хвилині він схилив ся над студентом і поцілував его в руку. Відтак тихо, тихенько як кіт подріботїв і сховав ся на свою постіль. Я затулив лице в подушку і плакав перший раз від довгих, довгих літ...

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на ціні процент після скількох уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц.

к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дитини а фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвір-
ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрикатів. — Циліндри і кляки в найновітніших фасонах.

Шапки в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дитини.

Парасолі Eutout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрикатів — шовкові і пів шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних фарбах, послідної нової. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дитини. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорожчих до найдешевших. — Пазички до проходів для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі апарати до гри Lawn Tennis.

Кальози Storm Stippera найліпші тукрасі як і заграничні фабрикатів. Самостійна продаж з патентованими підшвами, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожжя в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гудиярської фабрики Ф. Л. Поннера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найславнішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreaux Boksaal, Glasé, лякерів чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дитини. Lawn tennis черевики, чоботи і пів-черевики.

Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевики домові і до виправ гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукрасів і заграничних фабрикатів. Кожного місяця новості Dersins і найліпші „Genres“.

Мужеске біле. Найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські зефіри, піски, полотення і в шифону. Ковнярики і маншети найновітнішою фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дитини, сорочки для наколісників системи Дра Лямана, сорочки і катанники еткові до осушування поту.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і запряженого судового знатока

поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дитини.

Замовлення виготовляють ся сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (-)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шікар-
тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма
(листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

З Америки і Канади

пишуть своїм кривням і знако-
ним ті, котрі вже раз тую дорогу
перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть
найлучші, і перевіз триває

лиш 6 день.

Фірма наша тішить ся довірем за-
гальним, і працює в тім напрямі,
щоби своїм пасажирам всі можливі
улегшення дати. Проте най ніхто
з дому не вибирає ся, поки не
отримає нашого проспекту і цін-
ника їзди, котрі ми висилаємо без-
платно кождому на жадане.

Falk & Co. Hamburg
Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (7—12)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отсі книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синоук. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корніль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умінський-Ф. Королевський „Як поветала земля і який буде її кінець“ . . .	—30
Проф. О. Еремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Бажанський. „Пропаєть“ . . .	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“ . . .	2:50
Гаршин. „Маларі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюка по заслугі“ . . .	—20
О. П. Коняський. „В день святаї воді“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Прокурка“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники) . . .	2:—

Видання тов. „Руска Школа“.

Барановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1:20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як біди збогатіли“ . . .	1:—
„ „ „10 казок для діточок“ . . .	—20

Ом. Попович. „Збірка законів“ . . .	1:—
Ів. Синоук. „Образки з життя“ . . .	—20
Шпайнарівський Сергій. „Рука Читанка“ для II. класи гімназ.	2:80

Др. Стеф. Смал-Стоцький. „Громада“ . . .	—20
„ „ „Поради“ як закладати каси . . .	—40
„ „ „Буковинська Русь“ . . .	2:40
„ „ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Нічні жовнірські“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галіп. „Домашній писар“ . . .	1:—
Пігулик Єротеї. „Верховинські загадки“ . . .	2:—
О. Шпайко. „Листи з некла“ . . .	—30

	К. с.
Евг. Жуковський. „Учебник рідництва“ . . .	4:—
Іван Франко. „Що таке поступ?“ . . .	1:20
Франчук. „Озерна“ . . .	—20
Підеша. „Восток і запад“ . . .	2:—
С. Тихий. „Як робити testament“ . . .	—30
Марченко. „Власна хата“ . . .	—20
Яричевський. „Серце мовить“ . . .	—60

При замовленнях книжок упрашає ся присилати
на порто.

РАМИ ДО ОБРАЗІВ І ФОТОГРАФІЙ

найдешевші

в переплетні і торговлі образів
і рам

В. Сальтера

ул. Почтова ч. 7,

напроти ц. к. Почти.

10 (8—10)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і свята від 1/2 10 до 11 год. рано.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середі, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
ню застереженню. — Рекламаций неопе-
чатані віддати від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	—	с.
„ пів року	10	—	„
„ чверть року	5	—	„
„ місяць	1	70	„

Поодинокое число „Буковини“ 16 сот.

Передплата і належитість за інсер-
платні в Чернівцях.

Пос. Романчук в уні- верситетській справі.

(Виймок із промови виголошеної на засі-
данні ради державної дня 21. марта 1904.
при дебаті над нашим внесеном посла
Дворжакі і тов. в справі розширення
чеського університету і політехніки в Празі.)

Що до університетів і академій-е
двоєкі домагання: одні жадають дотацій
для теперішніх університетів, другі до-
магають ся закладення нових. Я гадаю,
що й одно потрібне й друге.

Наші академії у великій часті по-
правді не є так уладжені, щоби вдово-
ляти всім теперішнім вимогам, та оста-
ють позаду рівних заведень інших дер-
жав. Так то і н. внескодавець, мотиву-
ючи своє внесення, достаточо показав, що
чеський університет в Празі і обі чеські
техніки, в Празі і Берні, потребують
більшої дотації. Алеж бо при уладжу-
ванню університетів і інших академій
треба доконче знати якусь міру, бо при
теперішнім поступі науки потреби тих
заведень можуть легко зростати до без-
конечности: треба нових катедр, нових
сезь, нових книжок, нових кабінетів, но-
вих апаратів і т. д., а все це можна
би казати, що ще чогось не стає, ще
чогось доконче потрібно. Отже треба в
тім знати якусь міру, щоби справляти
лише справді конечні річі. А при тім
належало би робити деяку різницю ме-
жи академіями: поодинокі віршеві заве-
дєня належало би ліпше уладжувати,
ніж інші.

Але ще важніша і пильніша річ
є закладення нових університетів. Коли
порівняємо число університетів в Австрії
з в сусідніх державах, то покаже ся,
що остаємо ще більше позаду наших су-
сідів, ніж що до уладження наших уні-
верситетів. В Австрії припадає один уні-
верситет на $3\frac{1}{4}$ мільонів населення, в Ні-
меччині один на $2\frac{1}{2}$ міль., в Італії один
на $1\frac{1}{4}$ міль. душ, не числячи т. зв. віль-
них університетів. Отже щоби зрівняти
ся з Німеччиною, треба би нам наймен-
ше ще трьох університетів, а щоби зрі-
вняти ся з Італією, треба би нам зало-
жити 6 нових університетів.

Взагалі число університетів не росте
у нас рівномірно з населенням, з числом
гімназій і студентів. Противники нових
університетів в Австрії вказують на те,
що Німеччина і Італія колись були роз-
дроблені, а кожний край мав свій окре-
мий університет, так що теперішнє чи-
сло університетів в Німеччині і Італії
є наслідком історичного розвитку тих
держав. Алеж бо цілком подібно має ся
річ і в Австрії, котра складає ся з різ-
них народів; а сї потребують для себе
окремих університетів з далеко більшим
правом, ніж навіть окремі держави, коли
їх населення належить до тої самої на-
родности. І сю потребу та се право при-
знало також австрійське правительство,
коли ось недавно внесло проект закона
в справі закладення окремого правничого
виділу для Італійців.

Признано повне право і потребу ін-
ших народів австрійських; отже признаю,
що належить ся університет Італійцям
і полудневим Славянам і другий універ-
ситет Чехам. Але мушу при тім указати
також на особливу потребу і вагу уні-
верситету для Русинів.

Німців є в Австрії $9\frac{1}{4}$ мільона а
мають 5 університетів; крім того мають
еще 22 університетів в Німеччині і кіль-
ка в Швайцарії. Польків є в Австрії
4 мільони і мають тут 2 університети;
 $\frac{3}{4}$ мільона австрійських Італійців не ма-
ють жадного університету, але бодай в
Італії мають 17 університетів; полудне-
ві Словани, близько 2 мільони душ, та-
кож в Австрії не мають жадного уні-
верситету, але мають его бодай в За-
гребі. А Русини, котрих в Австрії $3\frac{1}{2}$
мільона а в цілій монархії 4 мільони,
крім того що найменше 21 мільонів на
закардонній Україні, не мають жадного
університету ані в нашій монархії ані
поза її границями. Якже велика була би
вага університету для руского народу,
котрий добиває ся до світла, до куль-
тури і також спосібний є до неї!

Дивна річ, що між кєрманіччями Ав-
стрії не знає ся жаден, котрий би умів
зрозуміти і оцінити вагу сего народу
для держави і монархії. Замість глядати
в нім сильної і певної підпори, віддають
его на ласку і неласку противникам, що-
би виховати собі колись хіба клопіт.

Не хочу тепер розводити цілою спра-
ви руского університету; не буду роз-
казувати, як то Русини ще під кєнець
18. і в початках 19. століття мали кілька
катедр у львівській університеті, як опис-
ля той університет знесено, як его на-
ново отворено без руских катедр з са-
мими тільки німецькими; потому в р. 1848
дано Русинам дві катедри з тим запев-
неннем, що львівський університет при-
значений для Русинів; в р. 1862 дано
їм дві нові катедри, в р. 1871 переміне-
но той університет з німецького на поль-
сько-русний, а в 1879 р. надано ему вже
цілком польський характер. Не буду роз-
водити ся, як то заходи Русинів, щоби
дістати дальші катедри, стрінули ся з
перешкодами у польского сенату акаде-
мічного і професорів, та як описля Руси-
ни в останніх 5 роках наново заходять
ся берегти свої права в тім універси-
теті або здобути собі університет
окремий.

Все те, як рівнож і демонстрації
руских студентів та їх сесія з львів-
ского університету звіні з розправ сїї
палати з перед двох років. Крім того
правительству звіні обставини з числен-
них меморандів та звернєнь до него
інтерпеляцій.

Всі мотиви за основанем самостій-
ного руского університету; всі докази,
що конечні умовини і вистарчаюче чи-
сло студентів, научна література та по-
трібне число доцентів — вже існують
або легко можуть бути доповнені, по-
дано вичерпуючо. Однак від сего часу
зроблено нічого, щоби бодай на бу-
дуче уакшнити основане руского уні-
верситету.

Правительство відказує ся креувати
рускі катедри, заки не зголосять ся ква-
ліфіковані рускі кандидати. Но, але-ж як
можна убігати ся о щось, що цілком ще
не існує? (Притакували). Тому треба
системізувати на кожний случай бо-
дай що найконечніші катедри, хоч би
обсада їх мала наступити доперва тоді,
коли найдуть ся відповідні кандидати.
Сим робом правительство чейже нічого
не заризнує, а талановиті молоді люди
знаміж Русинів мали би ціль, до котрої
могли би стреміти. Коли-ж би з часом
обсаджено сим робом достаточне число

катедр, тоді вже можливим би було ви-
ділене їх і утворенє самостійного руско-
го факультету, зглядно університету.

Поки що однак мусимо жадати,
щоби права Русинів на львівській уні-
верситеті шановано і щоби руских сту-
дентів нетактом та буюто не провоко-
вано, чого наслідком є описля такі сумні
демонстрації, як послідня против теї
рішного ректора. Та коли подібні, або
ще дальше йдучі демонстрації інших
студентів, як приміром польских у Льво-
ві або в Кракові, трактує ся цілком
злегка та поблажливо, то супротив ру-
ских студентів пристосовує ся сечас
найострішій средства. (Слухайте!!), бо не
попристає ся на покарання їх дисциплі-
нарними способами через академічні вла-
сти, але за переступленє університет-
ского порядку ставляє ся їх перед
суд (Слухайте! Слухайте!). Од-
нак суд у Львові по вичерпую-
розправі, по зареквірованю універси-
теских протоколів і по переслуханю сь-
ків узнав мало-що не всіх обжадува-
непрічасними в згаданій демонстрації
та внові їх увільнив. А між ними бу-
ах 5 таких студентів, котрих львівсь-
кий університетський сенат покарав як
активних учасників демонстрації реле-
ванем з університету! А міністерет
освітї мимомого поспішило ся, не
свідівши ближше справи, затвердити є
присуд львівского сенату. І чи-ж мож-
супротив того говорити про неупе-
дженість, яка прещь не до лица
деміцій влади? Чи-ж не лежить
перед нами новий доказ тенденційної,
і партійного поступованя львівских вла-
стей, і що висловлює ся дуже ще лаг-
дно — незвичайно далеко сягаючої по-
датливости та пророзумности виділен-
ого правительства супротив згаданих
властей?

На жалі, противниками креованя
нових, національних університетів є і
Німці, заступники найбільшого культур-
ного народу в Австрії. Се справді ані
культурно, ані політично! Коли би ве-
ликі мужі XVIII. і XIX-ого віків, ті Гер-
дери і Гумбольди нині воскресли, то во-
ни, люди широких, всевітних ідей, со-
ромили би ся вузкоглядної політики ав-
стрійських Німців.

Всеволод Гаршин.

То, чого не було.

Із російської мови переклав Ярослав Весоловський.

Одного прекрасного червненого
дня — а прекрасний був він тому,
що було двайцять вісім степенів
Рєауміра — отже одного прекрасного
червненого дня було по всіх усядах
горячо; а на полянці в саді, де
стояла копиця недавно скошеного
сїна, було ще горячіше тому, що
місце було закрито від вітру густим,
прегустим вишняком. Майже все
спало; люди наїли ся і занимали ся
„бічними заняттями“; птиці замовкли;
навіть многі наїкомі поховали ся
перед спекою. Про домашні звірята
нема що й говорити; дрібне й ве-
лике ховало ся під піддашя; пєс,
видерши собі під коморою яму, ляг
там і на пів закривши очі, сопів
уриvisto, висолопивши рожевий
язик майже на пів аршина, деколи,
розумієть ся, від тоски, що походила
з смертної спеки, так зівав, що при
тім розлягав ся навіть тоненький
виск; свині, неня з 13-ти діточками,
помандрували на беріг і полягали
в чорну товсту грязюку, при чім

видно були з гризи лиш соплячі й
храплячі свинячі пятачки з двома
дїрочками, подовгасті, облиті гризєю
спини та величезні обвислі вуха.
Одні курки, не боячи ся спеки, сяк-
так убивали час, розгрібаючи лабами
суху землю проти кухонного ганку,
в якій, як се вони знаменито знали,
вже не було ні одного зернятка, а
вжеж і то приходило когутуви ма-
буть важко, тому що він прибирав
деколи глупу міну і кричав на все
горло: „який шкандал!“

Ось ми й вийшли з полянки, на
якій було найбільше горячо, а на
тій полянці сиділо усе товариство,
яке єдино не спало. А радше не
всі сиділи; старий гнідий приміром,
що розгріб копицю сїна з нараже-
нем своїх боків на батіг візника
Антоня, будучи конем зовсім не
умів навіть сідати; гусїаниця якогось
мотила також не сиділа а лежала
радше на животі; але справа, знай,
не стоїть на слові. Під вишнею зі-
брало ся маленьке, але дуже поважне
товариство: слимак, жук-гноївник,
ящірка та висше згадана гусїаниця;
ще прискакав до них й пильний ко-
ник. Побіля стояв і старий гнідий,
прислухуючи ся їх бесіді одним по-
вернєним д' ним гнідим вухом, із

якого сторчали темносїрі волоси;
на гнідому-ж сиділи дві мусї.

Товариство чємно, але доволі
одушевлено спорило, при чім, як се
повинно бути, ніхто з ніким не зго-
джував ся, так як кожний цїнив
независимість свого переконання і
характеру. На мою думку, говорив
жук-гноївник — повинна путня
тварюка дбати передовсім о своє
покоління. Жите се труд для буду-
чого покоління. Той, хто сповняє
свідомо свої обовязки, вложені на
него природою, той стоїть на твердій
основі; він розуміє своє діло і щоби
не стало ся, він не буде відпові-
дати. Гляньте на мене; хто працює
більш мене? Хто цілими днями ко-
тить без супочинку таку тяжку
кулю, кулю, мною самим так штучно
вироблену з навозу, з великою цілю
дати спрмогу вирости новим по-
дібним до мене жукам-гноївникам?
Але за те не думаю, щоби хто не-
будь мав так супокійну совість і
міг сказати із чистим серцем: „так,
я зробив все, що міг і повинен був
зробити“, так скажу я, коли на світ
являють ся нові жуки-гноївники.
От, що значить праця!

— Сховай ся, приятелю, з своєю
прадею! промовила мурашка, що

притащила підчас бесіди жука-гно-
ївника, дивоглядний кусень сухого
стебельця, не зважаючи на спеку.
Вона на хвилину задержала ся, при-
сїла на чотири задні ніжки, а двома
передніми отерла піт із свого уто-
мленого лица. — Вже-ж і я пра-
цюю, і більше чим ти. Але ти пра-
цюєш для себе, або все одно, для
своїх жученят; не всі так щасливі...
спробував би ти понести колоди
для скарбу ось так, як я. Я вже
й сама не знаю, що мене приневолує
працювати, вибиваючи ся із сил
навіть і в таку спеку. — Ніхто за-
те не скаже й спасибі. Ми неща-
сливі робучі мурашки, всі працюємо,
а чим гарне наше жите? Ех, доле!...

— Ви, жуку-гноївнику, через
край сухо, а ви мурашко над міру
понуру задивляєте ся на жите — від-
повів їм коник-стрибунець. Годі,
жуче, я люблю таки потріскотити і
поскакати, і нічого — совість не му-
чить! Та ви при тім зовсім не до-
торкнули ся питання поставленого
д-кою ящіркою; вона запитала: „що
то є світ?“ а ви говорите про свою
кулю із гною; то навіть нечємно!
Світ — світ на мою думку дуже
хороша річ вже тому, що в нім є
для нас молода травичка, сонце й

Нові університети, а спеціально український університет оперли би ся перед усім о німецьку науку. А се чейже було би лише славою для німецької науки маючи певного роду різнозначне потомство, а до того потомство вдячне і любяче. Вкінці годіж вам замикати ся перед переконанням, що скорше чи пізніше мусить прийти до основи іншезначних університетів, бо розвитку спосібного до науки не здержите ні ви, ні німці. Але тоді не однаково буде і вас, чи ті університети стануть з такою згодою і при вашій дружній помочі, чи може без неї і як раз мимо вашого опору. (Дуже добре!). З таким самим запитом повинен би я звернути ся і до моїх польських країн в справі основи університету руского. Однак я маю сумний досвід, що Поляки з своєї історії на жаль нічого не навчили ся і що вони ще нині в відношенню до Русинів стоять на тім самим становищі, на яким стояли їх предки з XVI-го і XVII-го віку. Бо й як-же можна надіятися на їх згоду в kwestії основи руского університету, коли вони через чотири роки спинали нас в змаганні до основи одної рускої гімназії, хоч всі умовини для основи її існують в цілості, — коли між тим рік за роком основи ся польські гімназії? Бо тоді, як польських гімназій єсть вже нині 34 чи 36, то рівні майже Полякам по числу років Русини мають до тепер в Галичині всього 4 гімназії, а всі вони так неповнені, що одна з них гімназій в сім році 870 учеників, (Слухайте!) айменьша з руских гімназій, іменом іазия тернопільська, що доведена досі до VI-ї класи, числить нині 497 учеників в 12-ох відділах. Та против юваня нової рускої гімназії витягнені всі заміти — приміром брак учеників, коли між тим руских учителів поставлено глибоко в західну Галичину, а вони вчать діти чужого а на свого роду. (Слухайте! Слухайте!)

Тому я й не звертаю ся навіть до лаяків, але звертаю ся до правитель, а, тільки не з просьбою, але за жам, щоби воно виповнило тут свій визок і зробило справедливість.

Кінчаючи мої виводи, заявляю, що я і мої партійні товариші будемо голосувати за нагальності вношення, що однак, коли нагальність зійстане прийнята, що ледви вже стане ся, і коли би наслідком того мало прийти до мериторичної дебати, поставлю тоді додаткове вношення в тім напрямі, щоби жадане випосажене чеського університету в Празі і обох чеських технік, в Празі і Берні, не стануло в дорозі або не припізнило як найскоршого основи нових не німецьких університетів, між ними і руского. (Оплески).

Вітрець. Та й великий же він! Ви тут, між сими деревами, не можете мати ніякого поняття об тім, як він великий. Коли я буваю в полі, тоді підскакую деколи, як мож лиш високо, і запевню вас, сягаю значну висоту. Із неї то я бачу, що світові нема кінця.

— Справді, потвердив гнідий, глибоко думаючи. Але всім вам все таки годі побачити й соту часть того, що бачив я на своєму віку. Шкода, що ви не можете зрозуміти, що то є таке верства. За верству відісла в село Лунарівка, а що дня їду туди з бочкою за водою. Але там не дають мені ніколи їсти. З другої сторони Ефимівка, Кисляківка; у ній є церков із дзвонами. А далі йде Святий-Троєцьке село, а відтак Богоявленське. В Богоявленську дають мені все сїна, але сїно тамошне лихе. А ось в Ніколасіві, — то таке місто — двадцять вісім верств відісла, так там вже сїно краще і вівса дають; лиш я не люблю туди їздити: туди їздить наш пан і приказує візникови поганяти, а візник стягає нас болячо батогами... Крім цього є ще Александрівка, Білозерка, Херзон — таке місто... Та ба, де ви годні те все

Із життя Корейців.

Говорячи про Корейців, треба передовсім згадати про головну цїху їх характеру — лїнивство, а дасть ся се невідкично сказати лише про мужчин; жінщини противно — завдяки своїй повній залежності від мужчин, завжди займають ся навіть такою працею, яка звичайно не входить в сферу обовязків жінчини. Мужчини в Корейцїв днями лежать по улицах і спокійно покуряють свої величезні люльки. Взагалі всяку фізичну працю Корейць вважає за річ обиджаючи. Коли корейський „інтелігент“ накурившись в смак, їде на проїзд, то его звичайно супроводжає двоє слуг; коли він їде на коні, то також двоє слуг веде его коня за поводі; коли він хоче закурити, то сам не возьме люльки — тільки слуга мусить подати і люльку і вогонь і тютюн. Приходить ся часто бачити навіть таку картину: сидить двоє поважних Корейців і грає в шахи, коло кожного з них стоїть слуга і робить ходи, яких забажає ся его панови, щоби пан не трудив ся й сею працею. Лише один раз на рік Корейць перестає бути лїнним і енергійно стає до праці — се перший місяць нового року, коли закон дозволяє на боксоване себто кулаковане і то навіть на улицах. Тоді звичайно кожний Корейць спїняє ся, щоб скористати з сего права. Вороги підводять свої старі рахунки і бють один другого, де попало, кредитори вибивають із своїх довжників довги; чоловіки навчають своїх жінок розуму і т. д. Словом сей час — то бенедикт пєстук. І бенедикт сей тягнеть ся рівно 14 днів, починаючи від народження новорічного місяця аж до того часу, коли він перестає показувати ся на небі через цілу ніч.

Столиця Корей — Сеул незвичайно брудне місто. Будинки невеликі і не чепурні, воно окружене муром висотою на 20 футів. В Сеулі як і по другіх корейських містах звичайно в той час, як почне заходити сонце, дзвонять в великий звін, сям отже оповідає ся населенню, що всі ворота замикають ся і не відкривають їх в жаднім раї аж до самого ранку. Війми можливі тільки для похоронних процесій, тому що в Корей після звичаю похорони відбувають ся лише вночі. В таких случаях відкриває ся так звані „мертві ворота“. Коли хто із мешканців міста запізниться і не прийде в час до міста, себто до заходу сонця, то его до міста вже не пустять, будь він навіть один із міродайних осіб. А так як вночі кругом міста бродять дикі звірі, то кожний, хто не попав до міста, готов почувати серед доволі неприємного товариства. А найцікавіше те, що в Корей по заході сонця не сміє ні один Корейць показати ся на вулиці. Через цілу ніч паляють там

жінщини; се час, коли вони можуть відвіджувати своїх знайомих, давати візиту. Сего звичаю тримають Корейці твердо і до того часу, поки не замешкали в Корей Европеїці, переступників сего закону, осяченого віковими традиціями, карано смертю.

Як бачимо, звичай Корейців зовсім не подібні до європейських. Европеець вважає „спортом“ погуляти вночі, а жінка має дома спати, коли муж „бавить ся“.

Росія й Японія.

З поля борби.

В останніх часах малі патрулі Японської кінноти почали беззастанно зближати ся до російських позицій; а чотири японські швадрони наближали ся до Ченчу. Довідавши ся про те, російський генерал Міценко з відділом війська вирушив дня 27. м. м. до Насану а на другий день дійшов до Ченчу і тут розпочала ся борба, яка тривала довгий час. В сій справі надіслав ген. Куропаткін до царя слїдуючу телеграму: „Наші компанії, зміцнені дальшими трома, заатакували неприятеля при помочи перестрелки. Мимо сего і мимо нашої доброї позиції, Японці держали ся дуже хоробро і доперва по цілодінній борбі здержали огонь, скрили ся за доми і висіли хоругви Червоного Хреста. Коли на дорозі з Насану появили ся Японці, я видав розказ сїдати на коні і всі наші відділи устали ся за горою в колумну. О 9. год. вечером добили ми ся до Насану. Думаю, що Японці понесли великі втрати в людях і конях. На жаль також по нашій стороні є ранених: 3 офіцерів тяжко, 2 лекше, 3 козаків убитих, 12 ранених а з тих 5 тяжко.“

В Порті Артура.

Кореспондент „Daily Mail“ доносить, що кораблі ушкоджені під Портм Артура направлено так поспішно, що їх небезпечно спускати на воду. Вісім кружівників і десять контрторпедовців зовсім не ушкоджені; виїжджають вони часто поза порт, але не дальше як поза віддалене, яке досягають пушочні стріли із фортів. В різних точках стоять без жадного порядку ушкоджені кораблі. Залогі буде із 5.000 людей; кордон між Портм-Артуром а Дальнім зїстав зменшеним а лишило ся там лише около 2.000 людю. На стації колїєвій стоїть 700 вагонів готових до увезення залогі, коли би того конче треба. Західні форти дуже ушкоджені, а із східних ушкоджені поки що лише один. Пожари дучають ся в Порті Артура дуже часто, а обломки гранатів лежать по деяких місцях, як каміне на дорозі.

Хочуть мира!

З Петербурга доносять, що оного була в царя депутація, złożена із представителів всіх клас населення, з просьбою, аби супроти економічного переселення в Росії цар вплинув на скоріє покінчене війни на далекім Сході. Коли депутація була у царя, перед царем палагою зїбрали ся величезні товни народа, аби дізнати ся про вислід депутації. Полїція думаючи, що се демонстрація, насильно розігнала товну, причім, як кажуть, убито одного студента.

Апатія російської публіки.

На скільки публіка охолола до воєнних подій, можна осудити хочби по тім, що зацікавлене газетними вістями обнизило ся до мінімуму. Також годі і сего легковажити, що приплив жертв в користь „Червоного Хреста“ значно зменшив ся. „Новости“ пояснюють сїй факт передовсім тим, що більше або менше багаті та певні вісти про події на далекім Сході надходили лише в перших днях. Описи ті вісти стають все скупіші, а вночі зовсім їх нема. Про поодинокі події публіка дізнавала ся не сейчас, але уривочно, неясно, так що коли наспівують точніші вісти, не викликають повного вір'я. Другим важним чинником, що зменшує приплив „добровільних“ жертв на воєнні цілі, є непевність публіки, куди ті жертви дівають ся і чи взагалі вони обертають ся на призначену ціль... То підозріне висказують „Новости“ очевидно дуже обережно, а вже зовсім примовчують — з огляду на цензуру — найважливішу причину, іменом факт, що ті „добровільні“ жертви на ділі є примусові, бо стягають їх іще садисо всієї влади, від кого лише можуть.

Подорож кругом північної Америки.

Перші заходи обїхати північну Америку в той спосіб переїхати через Берінгів пролив були зроблені іще в XVI столїті. В 1553. році Англичанин Ченслер поплив через Ледовий океан в напрямі Берінгового проливу, але дістав ся лише до устя північної Двини і мусів вернути назад. Відтак їде цілий ряд експедицій, які мали туз ціль, але всі кінчали ся невдачею. Зараз таки по експедиції Ченслера, іменом в 1557 році виїхав ся в дорогу Бурро і дійхав до островів Вайгача і Югорського. Голяндці Барене і Най зробили в 1594, 95 і 96 роках кілька подорожних зїзів неудачних, бо дійхали тільки до Нової землі, де Барене серед зимівлі і погиб. В 1872 році виїхав ся в дорогу Пайер і Вейпрехт, але їх корабель роздавив леді коло берегів Нової землі, а корабельна залоза ледви спасла ся при помочи так званих „шлюпок“ на острові, названі відтак краєм Франц Йосифа. Вкінці в 1878 році Н.

зрозуміти!... Ось се, як раз і свіг; не цілий, скажім, але все таки значна його часть.

І замовк гнідий, але долїшнв його губа все ще шевелїла ся, немов би він що небудь шептав. Се походило із старости; йому йшов вже 17-ий рік, а се для коня те саме, що для людини сімдесят років.

— Я не розумію ваших хитрих кінських слів, вкінці скажу правду, я й не гоню за ними — сказав слимак. Мені коли-б був лопух, і його мені досить: ось я вже чотири дні лажу й кінця йому все ще нема. А за тим лопухом є ще лопух, а на йому сидить повно також слимак. Ось вам і все. І скажати нікуди не треба — все те видумки й дурниці; от сиди собі та їж листок, на якому сидиш. Якби не лінував ся повзати, давно-б відійшов від вас із вашими розмовами; від них лиш голова болять і більш нічого.

— Ні, даруйте, від чогож? перебив коник-стрибунець — потріскає се дуже мило, передовсім про такі хороші річі як безконечність і таке иньше. Певна річ, є практичні натури, котрі дбають лише

про те, якби набити собі жолудок, як ось ви або онта принадна гусїнниця...

— Ах ні! Лїшіть мене, прошу вас, лїшіть, не займайте мене! жалїбно закликала гусїнниця; я роблю те для будучого житя, виключно для будучого житя.

— Для якого там ще будучого житя? запитав гнідий.

— Чи ж ви не знаєте, що по моїй смерті зробить ся з мене мотилик із різнобарвними крилами?

Гнідий, ящїрка і слимак того не знали, але наскомі мали яке таке понятє. Тут всі троха замовкли, а то з тої причини, що ніхто не умів сказати щось путнього про будуче житє.

— До твердих переконань треба відносити ся з пошаною, затріскотїв, вкінці коник-стрибунець. — Не схоче може ще хто сказати дещо про що небудь. Може ви? — звернув до мух. А старша з них відповіла:

— Ми не можемо сказати, щоб нам було зле. Ми лиш що із компанії панї розставила в мисках наварені смажїнки, а ми влїзли попід покрїшку і наїли ся. Ми вдоволені. Наша мамуня загрязла в смажїнках

та що діяти? Вона вже досить нажила ся на світі. А ми вдоволені.

— Панове, сказала ящїрка, я думаю, що ми всі зовсім не повинні — але з другої сторони...

Але ящїрка і не доказала, що то було з другої сторони тому, що почула, як щось сильно притиснуло єї хвіст до землі.

Се прийшов за гнідим візник Антїн, що тепер збудив ся; він несподївано наступив своїм чоботиком компанїю і роздавив єї. Одні мухи відлетїли обисати свою мертву, смажїнками обмащену мамуню, і ящїрка втїкла з обїрваним хвостом. Антїн взяв гнідого за гриву і повів його з саду, щоби запрягти до бочки і їхати за водою, при чім договорював: ну, їди, ти хвостачу! А на те відказував гнідий тільки шептанем.

А ящїрка остала ся без хвоста. Правда, через якийсь час він відріс, та все таки остав ся якимсь тупим і чорненьким. А як ящїрку питали, як вона втратила свій хвіст, то тоді відповідала вона скромно:

— Мені відорвали його за те, що я рішила ся висказати свої переконання.

І вона говорила правду.

деншельд дістав ся аж до Берингового проливу, але мусів їхати протягом двох тижнів.

Тепер підчас війни порушено знов питання, чи неможна в який спосіб удектишати подорожки через Ледовий океан і Берингов пролив до вод Спокійного океану.

Знаючи в сій справі сему рішучо заперечують. Не треба забувати на те, що в кождім році часу придатного для їзди дуже мало, так що до „Югорского шару“ годі доїхати раніше як в кінці липня і то серед прихильних обставин. По друге, дорога ся зовсім не розсаджена, так що можливі різного роду катастрофи. Найліпшим доказом сего є експедиція Англичанина Поппа в 1899 році. Їго корабель загинув в ледових горах коло західного берегу острова Вайгача; і від сего часу перестали Англичани вибирати ся в таку ризиковану подорож задля торговельних цілей.

Мало того, коли на других водах вітри тільки перешкаджають правильній навігації, або коли й причинають ся до різних корабельних катастроф — то до сьвіт рідко — на водах Ледового океану вони просто таки унеможливають правильний рух кораблів. Вітер може дуже легко загнати кораблі в область ледової лінії — і значить вони загинуть. Треба також згадати і про те, що на таку дорогу нема відкля в случаю потреби вжити камінного вугля; бо ж на правильний підвіз его годі покласти ся. Отже про сьо дорогу можна поки що тільки мріяти і ніколи говорити поважно. А про те, щоб російська флота обїхала в той спосіб Європу і з півночі напала Японію, нема й мови.

НОВИНКИ.

Московські наймити не перестають баламутити руску молодіж кацапськими мріями. Ого знов один ученик Долницький з німецького відділу П. гімназії, до якого ходять всі „благодійні ребячки“, упав жертвою московських перевертнів. Заходивши до московського „Общества“ заразив ся кацапською хворобою і став єї ширити в гімназії, захваляючи москвичину а ругаючи рідну мову. За те дістав осьмодинний карцер і consilium abeundi, при чім директор прочитав єму добру лекцію про нікчемність перевертнів. Се донеко московським агентам так, що вибили директору вікна а надго стали розпитувати учеників, що говорив директор в школі, піддаючи їм заразом таке, за що їх „господство“ могло би директора оскаржити перед судом. Та хоч московські поліційники підшивали ся під фірму батька Долницького, задля котрого інформації про переступство сина випитують учеників, то не змогли підлати їм того, чого бажали, бо діти не знають ще переданої кацапами московської засади: „Врі і мери не знай!“

„Царославна“ вередує, що в дописи із Кіцманщини про кацапську кнривню поміщений в нашій часописи „свезена ціля... гразь, всім гадости і ругательства“. Господа! чи ж можна перейти через воду сухою ногою? Якже супроти сего можна нишучи праміром про кацапів не залізти в болото? Наші „руссій“ загально щось „не тее“. От пише „Царославна“ що по „Січах“ примурує ся самі „соціалістично-радикальні газети“ (брр!) а між ними наводить (прошу лиш не сьміяти ся із кацапського „недоумія“) і колом. „Зорю“, яка як на те держить ся „праотцевской — етимології!“ „Недоуміє“ наших азбучних героїв виходить на верх ще й на інших місцях. Читаємо там „предсказаніє“, що прийде час, когда славна на аєсь свѣтъ азбука (кирилиця) наєзд до насъ вернетъ ся“ а рівночасно бачимо, що сама „Царославна“ не прихильє того неба нашій Русі, але видно також „ополачиваетъ ся“ разом із „украинонами“, бо печатає ся не кириллицю а — гражданкою! — Вкінці винує нас „Царославна“, що ми хочемо „возбудити злую кровъ“ тим що держимо з „дикарями и нехрестами“ — Японцями а то тому, що будимо не пишемо про їхні „потери“. Невже ми тому винні що Росіяни дали Японцям наробити собі тільки шкоди? Колиж „Царославна“ так болять поражи Росія най даєть наглядний доказ сво

на те, щоб різні ізвергуні нашого народу не опорожнивали російських кас із рублів за „телеграми“ etc. але щоб жертвували їх на „воєнне целі“...

З товариства українських студентів „Січ“ в Чернівцях. З найшнім даєм переносить ся товариство із дотеперішного локалю, при улиці „Новий Свѣт“ до нового просторішого помешканя, яке находитъ ся при улиці Рускій ч. 15. в партері. При сій нагоді подаємо до відомости, що на курс російської мови записало ся до тепер 18 панів і панів. Наколи би еще хто хотів користати із сего курсу, то зволить зголосити ся писемно до виділу нашого товариства найдалше до 15. с. м. Наука буде відбувати ся 2 рази на тиждень кождої середи і суботи від 20. с. м. аж до 15. липня с. р. — За виділ: Іван Гошовський голова, Яків Голота писар.

Із жєлізниць державних. Для удектишати збільшеного перевозу осіб буде по Великодних святах дня 12. цвѣтня рух особовий на лінії Іцкани—Станиславів розділений на дві часті. Відїзд із Іцкан 6:30 вечером, приїзд до Чернівців 9:34 вечером.

Буковинська почта везова. В наслідок рішеня п. к. міністерства торговлі від 17. марта 1904 ч. 7465 установлено на літний піврік 1904 (т. є. за час від 1. цвѣтня 1904 до кінця вересня 1904) для воеводства Буковини ось такі оплати за їзду: за їзду пошпінну і особну по 1 кор. 30 сот., а при їзді ераріальній по 1 кор. 58 сот. за одного коня на простір міріметра. Інші оплати остають в давній висоті.

Пожичка міста Черновець. Магістрат міста Черновець заключив із центральним банком німецьких кас шадничих в Празі, якого репрезентант дир. Крігер пробуває тепер в Чернівцях, умову в справі зятягнення черновецькою громадою пожички в висоті міліона корон. Громада возме вперед 700000 кор., а решту відтак. Процентова стопа виносить 4%, а курс наперів названого банку 99½ так що на ділі буде виносити процентова стопа 4⅓%.

На поодинокі шкільні округи визначено на р. шк. 1904 для убогих дітей, які дійсно ходять до школи, отсі квоти на безплатні шкільні книжки для Черновець (місто) 657:31 кор., Черновець (повіт) 1173:48 кор., Гурагумори 879:47 кор., Кімполюнга 648:98 кор., Кіцмани 1102:34 кор., Радівців 991:75 кор., Серету 613:72 кор., Сторожинця 642:30 кор., Сучави 627:70 кор., Вашківців 455:10 Вижниці 398:85 кор.

На конгрес шкільної гігієни в Нїрнбергу вїхали із Буковини директор вищої школи реальної Конст. Мандицький, гімн. проф. Александер Буга в Чернівцях, та Іларіон Тован в Сереті.

Пропав без вісти Григорій Зелєнчук, уч. П. кл. гімн. син пароха в Чорногузах. Пошукує за ним его господар Генрик Шубер. Пропавший був одягнений в брунатний плащ із плюшовим коввіром.

Через горівку. В Вамі найдено 14. с. м. тіло Наєтасї Чоснар, яка день перед тим напивала ся в вавієвській шинку Євроїма Табака та вже до дому не дійшла, але замерзла серед дороги.

Позір на діти! Однотітна дитина М. Шумана в Карапчеві для браку догляду упала на розжарену кухню і в наслідок важкого попарення умерла.

Ученики а учителі. В наслідок страйку, який уладили ученики V. класу гімн. лївської рускої гімназії проти учителєви математики Андрияновичови і демонстрацій проти учителєви Чайківському рішила учительська конференція оба відділи тої класи розв'язати, а по свѣточних єрвях зарядити нові вписи.

Конець дезертира. В Прутї проти села Макаретшї найдено на ромуньско-російській границі тіло саддата Теодора Алексєєва, який враз із жінкою хотів нічною порою перейти на ромуньський бік. Та Алексєєва, що нїс на руках свою дитинку, захопив серед ріки вир, який став причиною его смерті.

Студенти університету Лїгай в С.Бєтєгем мають що року ораторський „Контест“. Сего року, як пише „Свобода“, між тими, що убїгали ся о першєнство був також і Русин Мих. Курила. Він одержав „пругу нагороду“.

Адміністрація „Ruthenische Revue“ має честь повідомити своїх передплатників, що від 1. цвѣтня 1904. зміняє адресу і просить від тепер всім посилки грошеві та реклямації так адресувати: Administration der „Ruthenischen Revue“ Wien VIII/I. Winkenburggasse 10. I. 9.

Еміграція до Америки. Між 2065 емігрантами, які дня 17. м. м. прибули до Нового Йорку на кораблі Вальдерзе, було 1800 емігрантів з самої Росії. Між російськими емігрантами много дезертирів, котрі повтікали до Америки, щоб не йти на війну.

Прилюдна подяка. Всечесний от. Ігнатій Карадже, парох в Старих Мамаївцях, з поводу упокою своєї незабутної дружини, бл. п. панї Вікторїї Карадже родж. Стрішка, зложив значну суму — сто корон яко дар для рускої дівчої бурси товариства православної шляхти. За щедрий дар складає виділ товариства благородному жертводавцеві глибоко відчуту подяку. — Николай Влад де Вердеш голова, Іван Воробкевич касиєр, Памт. Клим секретар.

Жінки свѣщенниками. Унітарська громада церковна в Лейчестер надала місце проповідника Гертруді Пачольд, яка відбула свої університетські студії у Берліні і Единбургу. В Америці знов є між конгрегаціоністками 53 вповні ординаваних жінок, а 58 має право проповідування. Найбільшу славу між проповідницями в Америці має А. Шав, яка сего року має приїхати до Берліна на міжнародний жіночий конгрес. Додатково замітимо, що між тими американськими свѣщенницями є багато замужних.

Розпичханє представленє. В Радомі мав відбутися концерт на цілі „Червоного хреста“. Публики зібрало ся доволі, вже й розпочав ся перший акт вистави, аж тут розпочали люди пчихати. Вперед пчихали тут та там, а відтак загромаді пчиханєм ціла кількєсотна публіка від першого до послѣднього місця... За пчиханєм пішов і невольний сьміх та кровотоки із носа. Серед таких обставин кінчити шєвку було неможливо. Відтак вивалило ся, що причиною того пчиханя був вератрін, яким поспивав хтось цілу щєдогу.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Малий катихизис“ для православних дітей в народних школах на Буковині вийшов в наслідок інтерпєліції посла Пігуляка в бук. соїмі накладом п. к. видавництва шкільних книжок у Відні і можна его дістати у всіх книгарнях по ціні 30 сот. Цо новий наклад сего катихизму так скоро виготовлено, в тім заслуга президента краю, котрий зараз по інтерпєляції взяв ся енергично за діло.

Учебник рільництва для шкільних рільничих і споріднєних закладів а також до ужитку для практичних рільників — уложив Євгеній Жуковський, директор школи рільничої в Кіцмани на Буковині і практичний рільник. Чернівці, 1903. Сторін 360.

Під таким заголовком вийшла недавно в Чернівцях книжка, якої ще наша рільнича література доси не мала — книжка, що вже самим зверхним виглядом може зрівнати ся з найкращими німецькими виданнями того рода. Істнованє одинокої рускої рільничої школи в Кіцмани втворило потребу такого учебника рільництва і за уложєнє его взяв ся директор сєї школи, п. Е. Жуковський. Якї трудності він мав і переміг при укладаню сего учебника, се зрозуміє і нефаховий чоловік, коли тільки перегляне книжку. Учебник складає ся з чотирох частей: I. Загальна культура рослин (сторін 102); II. спеціальна культура рослин (сторін 90); III. скотарство (сторін 96) і IV. наука, як провадити сєльське господарство; рахунковість (сторін 52).

Саме зібране термінології, потрібної до названих чотирох галузей рільництва, а в потребі і придуманє нової там, де нарід єї не має, се вже праця відна всякого признає, тим більше, що в нас на полі рільництва дуже мало доси писано. П. Жуковський ужив у своїм учебнику термінології, взятої по більшій часті з уст буковинського і галицького руского народу; а де впроваджує якєсь нове технічне слово, невідоме на-

родови (т. пр. при машинах), там подає і німецьке слово для поясненя. Поки є нові технічні слова в народі приймуть ся, то така обережність автора зовсім на місці, — иншого способу на те нема.

Зміст книжки такий: В першій частині учебника є наука про складові часті землі і єї фізикальні прикмети, про обробленє і знаряди до обробленя землі і про навози звичайні і штучні; про засів, обхід і живна ростин культурних, а вкінці ще і про поправу землі.

В другій частині читаємо про управу найважливіших культурних ростин, пашних на рілі і сіножатях і наводненє або зрошуванє сіножатий.

Третя частина займає ся будовою тіла звиринного, плеканєм, годоваєм і доглядом домашних звїрат в загаль, а з особна плеканєм худоби рогової, овець, коний і свиний.

В часті четвертій іде мова про засоби до провадженя господарки або засоби продукційні, отже про капітал і его ужиток; відтак про устрій господарки, отже про вибір способу і різні родя господарки, про провід у господарцї, а вкінці про головні засади рахунковости.

Як бачимо, учебник зложений систематично і вичерпує всі головні галузи рільничої господарки у нашого народу. Притім писаний приступно і пояснений 125 прекрасно виконаними ілюстраціями в тексті і взірцями таблиць до рахунковости.

Таким способом сєй перший руский учебник рільництва заслугує на найбільше розширенє не тільки у рільничих школах, але й у приватних рільників. Треба би упоминати ся, щоб и в галицьких рільничих школах заведи єю книжку, бо там такого учебника доси не мали.

Ціна книжки 4 кор. (без пересилки). Дістати єї можна у книгарни тов. „Руска Рада“ в Чернівцях (ул. Петрова ч. 2). — М.

Послѣдні Вісти.

Чума в Індія.

Бомбай. Після послѣдних вішпритє ся в Індїях чума в страі спосіб. До тепер померло 40.527 осіб.

Заговор проти папи.

Рим. Журналї д'Італїя повторяє вістку подану англійськими часописами, що італійські емігранти в Америці головно анархісти вчинили заговор на жите папи. Ватикану стереже поліція цивільна і військова днем і ночью. Вістку про заговор одержав один кардинал в приватнім листі.

Замордованє німецького конзуля.

Берлін. Бюро Вольфа доносить, що якийсь жєбрак напав із пікєти німецького конзуля Dufaya в Сальта і замордував его. Вбійника арештовано.

Адвокат обманьцем.

Відень. За адвокатом Др. О Орловским, який утік із Відня, єслано стежні листи. Сєй панов „се один із тинів польско-шляхотського Hochstapler-ства. Карїєру євою розпочав редагованєм „Краковского Курєра“, яке покінчило ся тим, що Орловський відповідав перед судовими кратками за легкєдушну криду і фальшованє векслїв. Тепер перенїс ся Орловський до Відня, де зумів швидко зайати визначне місце між тамошньою Польшею, а навіть був осноувателем тамошньої „Ойчизни“. Живучи понад стан, допускав ся численних обманьств і спроневерєнь, які покінчили ся тепер карним слідством зарядженєм проти нему, та Орловський спас ся бігєством. Орловський був спеціалїстом від вимаюваня квот на конто посагу, а в послѣднє продав маєток якоїсь панї а гроші сховав собі. Мачав свої палїці також і в шпїонажі на користь Росії. Цукаво, що по при те все зміг жити дуже добре із католицькими достойниками, а навіть одержав перед двома роками папський ордер! Сума спроневерєня Орловским має виносити 300.000 кор.

Переписка Редакції.

Вн. С. Ч—ий. Одержали. Дякуєм за добре слово. — Вн. М—о Д—вич. Пришлїть лист до редакції, а ми п. Я—му доручимо. Більше згодом листовно.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на ціну процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хіньського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дітей з фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвір-ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрик. — Цилиндри і класи в найновіших фасонах.

Шалки в найбілшім виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дітей.

Парасолі Eutont-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрики — шовкові і пів шовкові: **Парасолі** літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних фарбах, поєднаною новою. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дітей. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорожчих до найдешевших. — Палички до проходу для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.

Кальшні Storm Stippera найліпші тукраві як і заграничні фабрики. Самостійна продаж з патентованими підшивками, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожи в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гудиярекої фабрики Ф. Л. Понпера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найславнішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreaux Boksealf, Glacé, лякерів чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дітей. Lawn tennis черевки, чоботи і пів-черевки

Княйпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевки домашні і до виправ гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукравих і заграничних фабрик. Кожного місяця новості Dersius і найліпші „Genres“.

Мужеске біле. Найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські зефіри, піки, полатняне і з шифону. Ковнярики і маншети найновішого фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дітей, сорочки для наколєників системи Дра Лямана, сорочки і кавтаньки еткові до осушувания поту.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе

ІВАНА ДІКА

абсолютента майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного музею у Відні, і запряженого судового знатока

порукає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дітей.

Замовлення виготовляється сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінції пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).

7 (—)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найкорше лиш через Роттер-дам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланню задатку разом з шіфкар-тою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жалного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні. Дінія найкоротша. Харч на кораблях узаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Веї псьма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

З Америки і Канади

пишуть своїм кривнякам і знако-
ним ті, котрі вже раз тую дорогу
перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть
ваїлучші, і перевіз триває

лиш 6 день.

Фірма наша тішить ся довірем за-
галним, і працює в тім напрямі,
щоби своїм пасажирам веї можливі
улекшення дати. Проте най ніхто
з дому не вибирає ся, поки не
отримає нашого проспекту і цін-
ника їзди, котрі ми висилаємо без-
платно кождому на жадає.

Falk & Co. Hamburg
Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (8—12)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

порукає отей книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська казка . . .	—24
Ів. Синюк. „Образки з природи“ . . .	—20
О. П. „Хлопці садівники“ . . .	—40
Омелян Попович „Розмови“ . . .	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“ . . .	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде еї кінець“ . . .	—30
Проф. О. Бремівчук „Іван Сучавський“ . . .	—40
Ів. Ваганський. „Пропав“ . . .	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“ . . .	2-50
Гаршин. „Маларі“ . . .	—20
*** „Зерна“ . . .	—20
*** „Котюзі по заслугі“ . . .	—20
О. П. Коняський. „В день святаї воді“ . . .	—20
Ю. О. Федькович. „Проксурска“ . . .	—20
Омелян Попович. „Ластівка“ (старі речники.) . . .	2—

Видання тов. „Руска Школа“.

Барановський Мечислав. „Педагогіка“ . . .	1.20
Ом. Попович. „Методика“ I часть . . .	—60
„ „ „Як бідні збогатили“ . . .	1—
„ „ „10 казок для діточок“ . . .	—20

Ом. Попович. „Збірка законів“ . . .	1—
Ів. Синюк. „Образки з життя“ . . .	—20
Шойнаровський Сергій. „Руска Читанка“ для II. класи гімн.	2-30

Др. Стеф. Смал-Стоцкий. „Громада“ . . .	—20
„ „Поради“ як закладати каси . . .	—40
„ „Вуковинська Русь“ . . .	2-40
„ „Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie“ . . .	—40
Ю. О. Федькович. „Шені жовнярекі“ . . .	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“ . . .	—20
Теодот Галін. „Домашний писар“ . . .	1—
Пігуляк Єротеї. „Верховинські згадки“ . . .	2—
О. Шпитко. „Листа з некла“ . . .	—30

К. с.	
Свг. Жуковський: „Учебник різництва“ . . .	4—
Іван Франко: „Що таке поступ?“ . . .	1.20
Франчук: „Оферма“ . . .	—20
Підеша: „Восток і запад“ . . .	2—
С. Тихий: „Як робити тестамент?“ . . .	—30
Марченко: „Власна хата“ . . .	—20
Яричевський: „Серце мовить“ . . .	—60

При замовленнях книжок упрашає ся прислати на порто.

В ДРУКАРНІ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях (Петровича 2) суть на складі елідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса за 2 кор. 50 с.
Писана Ос. Юр. Федьковича I, II і IV. том по ціні:
7-20, 6-80, 4—, 3-60, 3— і 2-60 к.

При більшім закупі опскає ся значний рабат. (0—0)

РАМИ ДО ОБРАЗІВ І ФОТОГРАФІЙ

найдешевші

в переплетні і торгівлі образів і рам

В. Сальтера

ул. Почтова ч. 7,

напроти ц. к. Почти.

10 (9—10)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і свята від 1/2 10 до 11 год. рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакція, адміністр. і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Рекламациі неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К. — с.
„ пів року	10 „ — „
„ чверть року	5 „ — „
„ місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

П. Т.

При зміні кварталу про-
симо відновити передплату
і вирівнати давні залежності.
В противнім случаю будемо
безуслівно приневолені пере-
рвати дальшу висилку часо-
писи.

Адміністрація „Буковини“.

На новий шлях.

Традиційне поступоване Вати-
кану із „заблудженою“ Францією,
якого основою було „faire bonne
mine à mauvais jeu“, себто робити,
як то кажуть, добру міну в лихій
забаві — вже мабуть на довго по-
кінчене. Знане поступоване фран-
цузкого правительства і парламен-
тарної більшості, прямує з не-
зломною консеквенцією до висво-
бодження публичного виховання від
монастирських впливів, спонукало
вкінці і папу сказати своє слово.
А тон папської промови побуджений
особистим темпераментом бесідника,
як замічують навіть в ватиканських
кругах, переступив межі холодно об-
думаного дипломатичної заяви. Від-
повідаючи на бажання кардинальської
колегії зложені в день імянини, гово-
рив папа Пій Х. між іншими про
поступоване Франції із конгрега-
ціями так: „Висказуємо наш жалі
і осуд для такої суворости, зовсім
суперечної поняттям свободи і основ-
ним постановам держави, запоруче-
ним правами католицької церкви а
навіть основами цивілізації. Бо ніяк
не можна погодити з ними кривди,
заподіяної супокійним горожанам,

що під охороною права сповнювали
педагогічні обовязки в християн-
ським напрямі, не занедбаючи при тім
ніяких інших обовязків супроти
держави і народу. І не можна по-
ступити інакше, як лише висловити
наш глибокий біль з причини заря-
дження, силою якого предложено раді
державній яко каридостойні доку-
менти лояльні листи кількох епи-
скопів а між ними 3 членів св. ко-
легії, звернені до найвишого уряд-
ника республіки, щоби звернути его
увагу на справи, що входять в об-
сяг сумління, обовязків начальника
і загального добра“.

Розуміє ся, що отся промова не
остала без відповіді. Французькі
правлячі круги заявляють, що за-
киди Ватикану є безосновні. Посту-
пованем проти конгрегацій не на-
рушила Франція конкордату, так
як в ній є мова лише про духо-
венство свѣтське. В справі еписко-
пів, яких потягнуто до відвічальності
за протиправительственні заяви,
поступлено також коректно, бо кон-
кордат не дозволяє їм грімально
виступати і критикувати поступо-
ване правительства. Підносять також
і те, що папа не мав права до такого
осуду поступків республіки. Своє
становище до згаданої промови ви-
словило французьке правительство
нотую, яку французький амбасадор
Ватикану вручив на порученіє мін.
загр. справ Делькассе секретареві
стану Méry del Val-ому із таким
текстом: „Виводи св. Отця виголо-
шені з нагоди свята св. Йосифа є пуб-
личним осудом і критикою французь-
кої політики. Критики сеї тим більше
не мож прийняти, позаяк ніодно із
средств, про які згадає папська про-
мова, не противить ся конкордатові,

який регулює відносини між св.
столицею а Францією. Для того
почуває ся французьке правительство
до обовязку в формальний спосіб
запротестувати перед Его Еміненц.
кардиналом секретарем стану проти
тієї промови, на яку правительство
не може згодити ся так що до змісту,
як і що до форми.

Наслідків сих обопільних заяв
нині предвидіти годі. Радикальніші
елементи пруть французьке прави-
тельство до зірвання конкордату а
Ватикан задумає відкликати з Па-
рижа свого нунція Льоренцелього.
Для різкішого зазначення розриву
із Францією має те відкликане на-
ступити в хвили, коли през. Любе
виїде до Італії в гості до італій-
ського короля. Про те, щоб Любе
мав бути і у Ватикані, нема тепер
і мови. Із того, що ворожа Франції
енунціяція папи наступила безпо-
середно по знесеню антиезуїтського
закона в Німеччині, та що его ви-
брано папою головно через протест
Австрії проти Рамполі, виходить,
що політика Ватикану йде на новий
шлях. Коли Лев XIII. усіма силами
старав ся удержати добрі зносини
із Францією, то Пій Х. перекинує
ся на сторону потрібного союзу.
Цікаво, яку опіку найде папський
престол у протестантської Німеччини,
яка взяла тепер на себе ролю Фран-
ції, що славила ся здавна „перво-
родною дочкою католицької церкви“.

Що читає нарід на Вкраїні?

Полтавське губернське статистичне
бюро опублікувало недавно свої роз-
сліди в справі народної освіти в

Полтавщині. Розсліди сі дають чи-
тачеві багатий хоч і сировий мате-
риал, із якого можна бачити, що
книжка в життю українського на-
рода займає все більш та більш
почетне місце і що мимо урядових
репресій, на Україні все-ж таки
ширяє ся твори своїх рідних письмен-
ників, як Шевченко, Котлярев-
ський і др. Коли лишити на боці
все, що безпосередно відноситься
до Полтавщини, то будемо мати
типичний малюнок стану народної
просвіти взагалі на цілій закордон-
ній Україні.

Поминаючи школи, які головню
зادля заборони в них української
мови стоять досить низько, скажемо
декілька слів про чинники народної
освіти поза стінами школи. Чин-
ники сі дасть ся підвести під три
категорії, а то: культурнича праця
духовенства, поліції і різні на-
родні бібліотеки і читальні, які по-
стали з ініціативи земств, різних
просвітих товариств або навіть
просто приватних осіб. Про перші
два чинники годі багато доброго а
радше хоч що небудь доброго ска-
зати. Духовенство, яке поставлено
в цілковиту залежність від уряду,
мусить уже з огляду на своє ста-
новище виконувати ролю обрусите-
лів і коли часто не робить сего, то
лише тому, що не здатне взагалі
до жадної праці і до жадного руху.
Що до „культурної“ праці поліції,
то течія ся виникла дуже і дуже
недавно і то з тих причин, аби
протиділати просвітній роботі ін-
ших інституцій, які майже завжди
не зовсім прихильно відносять ся до
уряду. Розповсюджені поліційні книжки
виключно „патріотичного“ змісту.
Отже коли можна говорити про єї

НАШ АЛЬБОМ.

Іван Буцманюк.

З мужицьких сьпівів.

Ой тебе я, дівче гоже,
Все люблю,
Але я тебе небоже
Не візьму.

Бо ти маєш тільки личко
Мов той мак.
А тамта корову сиву
Гей слимак.

Бо ти маєш тільки очі
Гей блават,
А тамта і двір і поле
Й пишний сад.

Та ще й серце, серце, пташко,
Маєш те —
Що ним вяжеш людські душі...
От — пусте!...

Що-ж нам з того? Не квітками
Стелесь сьвіт,
Але сьвітять нам шляхом тим
Сльози й піт.

І твое те личко, очі,
Серце, груди
Не розгонять нужди, горя,
Як прийдуть.

А зіване личко, серце
Мов той цвіт...
Та остануть дні тяжкі
Й зимний сьвіт...

Ой не возьму тебе, пташко,
Хоч ти плач...
Бо з тамтою забери я
Й гроші — бач!

Таже ти не пташка тая
Й я не птах —
Щоб від горя нам в підзвездний
Злинуть шлях!

Таже ти не цвітка тая
Й я не цвіт,
Щоби тільки ми гляділи
В сонця сьвіт!

Гей — бувай-же ти здорова
І прощай!
Розцвіти думками знова,
Мов той май!

А як вглянеш цвітку звалу —
То не плач!...
Не одно ще всхне — що цвило
Вчера — бач!

Олекса Коваленко.

Ідуть мої дні...

Ідуть мої дні і минають...
Минають кращі дні жити!
А з ними марно пропадають
Дорожші всі мої чуття...

Родив ся я, мені здаєть ся,
Для вчинків славних, голосних,
І кожду хвилю серце рветь ся...
Та чи-ж зробив один хоч з них?!...

І мабуть так весь вік промине,
І все, до чого рвав ся, загине,
Немов його і не було...

Навіщо-ж все те поривання,
І вчинків голосних бажання
Коли справдити ся не могло?...

П. Н. Панченко.

Пісня.

Ой випю я чарочку
Тієї,
Що дуріють парубки
Од неї,

Що дуріють парубки,
А діди —
Наживають халепи
Та бди.

Ой випю я чарочку —
Звеселюсь,
Та сам собі нищечком
Засьміюсь.

Засьмію ся нищечком
З богачів,
Що колись-то слухати
Їх хотів.

Вони мене лаяли:
„Не гуляй!“
Вони мене раяли:
„Заробляй!“

А я на тих радчиків
Подививсь, —
Та й до шинку, плянувши,
Похиливсь.

Радці бо ті правдою
Не живуть:
Вони кривду розумом
Назовуть.

Вони кривду розумом
Назовуть, —
Свого батька рідного
Обдеруть,
Обідравши бідного,
Добре пють, —
Аж під стелю з гордоців
Курпу гнуть,
Вихваляють розум свій
До неба!

Меніж того розуму
Не треба.
Як випю я чарочку
У шинку,
Та пройду ся з дівкою
У танку,
Рветь ся серце радісно
Із грудий,
Наче я щасливийший
Всіх людей.

А як часом дівчина
Позирне
Призенько, весело
На мене,
Руки так і просять ся
Всіх обнять...
На щож мені гроші ті
Зароблять?

Погуляю змолоду
Роздивлюсь,
Та за діло правее
І візьмусь.
Погуляю змолоду
Звеселюсь —
Над дуками гордим
Посьміюсь!

просвітну працю, то лише в іроничнім змісті.

Інша річ різні народні бібліотеки і читальні. Поділити можна їх на самостійні „бібліотеки-читальні для народу“, бібліотеки при школах і бібліотеки при товариствах тверезости. Із цих бібліотек і читалень матеріально найліпше стоять шкільні, але більше користи для народу приносять бібліотеки самостійні або при товариствах тверезости і то з тих причин, що послідними розпоряджаються самі селяни, а що найбільше, так се лише під проводом інтелігентних людей. Найбільше читають ся твори Шевченка, Котляревського, Гоголя; відтак ідуть Лев Толстой, Крилов, Тургенев, Короленко, Гаршин, Горький, Чехов, Достоевський. Звичайно кожда книжка релігійного змісту береть ся що року пересічно 2-9 рази, белетристичні — 2-8, популярно-научні — 2, газети і журнали — 10-8 раз. Але ці цифри ще не свідчать про дійсні потреби читача-селянина. Аби правильно оцінити їх, наведемо тут голоси самих селян в сій справі. „Не ті книжки, не ті!“ такий загальний голос. — Нам треба книжок про те, як добре господарювати. — Не треба нам казок, нам треба добрих книжок про землю, про сонце. А бувають такі случаи, що добрі книжки прямо перепродують з одних рук до других. Так наприклад, „Катерина“ Шевченка продає ся за 2 копійки, а відтак її перепродують до четвертих рук і ціна її піднімає ся аж до 10 копійок.

Годі також не згадати про так звані домашні бібліотеки. На великий жаль ся область докладно не розсліджена. Для ілюстрації наведемо статистичні дані здобуті полтавським статистичним бюро. Такі домашні бібліотеки, звичайно вони дуже малі, має 63-3 проц. населення, а решта 36-7 проц. не має у себе дома ані одної книжки. Число бібліотек домашніх, в склад яких входить від 2—10 книжок, виносить 64-2 проц. від загальної кількості всіх таких бібліотек; а решта 35-8 проц. населення має уже більші

бібліотеки, в склад яких, правда в рідких случаях, входить 50—80 томів. Число книжок, які має у себе пересічно кождий міщанин, козак і крестянин, стоїть в відношенні 17:16:3:10:6. Що до змісту і характеру книжок, які мають у себе селяни, то їх можна погрупувати в такий спосіб: 45-6 проц. книги — релігійного змісту, 18 проц. — класики, 19-7 проц. інша белетристика, 4-5 проц. — історія, 0-6 проц. географія, 1-2 проц. природознавство, 0-9 проц. — медицина і гігієна, 6-5 проц. — сільське господарство і промисел, 0-7 проц. — правничі книжки, 1-9 проц. — різні учебники, і інші другі — 0-4 проц. Як бачимо із поданих цифр, нарід мало читає науково-популярних книжок. Але се зовсім не значить, щоби він не відчував потреби таких книжок. Протинно до різних просвітних товариств дуже часто поступають зі сторони народа жалоби на брак популярно-наукових книжок. Але на жаль в українській літературі з малим виїмком брошур такого характеру бракує. Щож до російської літератури, то вона по перше не може заступити відповідно української, се раз; а по друге і російська література дуже а дуже бідна на такі популярно-наукові брошури для народа. Сі статистичні дані є точні тільки для Полтавщини, а для других губерній російської України мають вони тільки приблизне значення.

Вкінці скажемо декілька слів про книгоношів. В більшій частині являють ся вони до сіл з другими товарами, а книжки розпродують лише як додатковий товар. Провартість же цих книжок, нема дрого йговорити — лубочна література, вже й так добре всім знана. Завдяки своїй спритності і знанню народної психології розповсюднують книгоноші велику силу лубочної літератури, являють ся отже сильними конкурентами різних просвітних товариств. Тепер на Україні різні товариства особливо товариства тверезости починають організувати кольпортажу книжок через спеціальних

книгоношів, які в протилежність торговцям-книгоношам розповсюднують народні думи, народні історичні пісні і т. д. І проба ся має добрі наслідки, так що міністерство просвіти, або радше міністерство внутрішніх справ уважало потрібним наложити на таку кольпортажу української літератури іще більшу цензуру, а по деяких місцевостях її прямо заборонено.

Як бачимо, справа народної просвіти на Україні стоїть не так дуже добре. Все-ж таки годі не зазначити, що потреба книжки серед народу зростає і все більше та більше витісняє різні народні забави, часто не зовсім симпатичного характеру, як бійки, п'ятки і т. д.

Кінчимо свої замітки словами звіту полтавського статистичного бюро: Всюду нарід замість п'яньства починає признавати книжку за свого найліпшого друга і так хочеть ся вірити в ліпшу будучину велетня — народа.

Корейська мова.

Н. А. Насекін в мартовій книжці „Журнала міністерства Народного Просвіщенія“, змальовуючи жите Корейців, дає дуже цікаві інформації про корейську мову. Після думок деяких письменників належить вона до групи мов татарських. Корейське дієслово має одну оригінальну прикмету. Звичайні закінчення його часів змінюють ся часто або заступають ся зовсім иншими. Ті зміни видів можна підвести під три групи. Закінчення початні: Кореець змінює часові закінчення після того, з ким має діло чи з високою особою від себе, чи з рівною, чи може з низшою. Те змінюване закінчення іде ще даліше. Кореець уживає ще різних відтінків після того, чи він говорить з особою більше або менше високопоставленою, чи з рівною, якої він не знає, чи може з такою, яка живе з ним в дружбі, чи з низшою, якою він опікує ся, чи з такою, що для него в повній рівнодушності, або може й гідна погорди. Приміром:

дайте	{	до високого . . . цуопсе
		до рівного . . . цуо
		до низшого . . . цусе
		до високого . . . нее
слухаю	{	до рівного . . . еа
		до низшого . . . аа
		Мужчина говорить з жіною як з низшою і навідворот. Навіть гово-

рячи про третю особу, даєть до зрозуміння, чи вона стоїть на рівні з бесідником, чи вище, чи може нижче від него. Є багато закінчень для вираження потвердження, можливості, сумніву, правдоподібності, надії і докору і т. д. Вкінці є ще закінчення для означення перервання або укінчення фрази, словом для заступлення знаків переривання. Оганих укінчень є у Корейців кільканайцять тисяч.

Корейська азбука складає ся всего із 11 самозвуків і 14 шелестозвуків, між ними не мають Корейці: д, в, ж, з, ш, ч і ь. Букву р вимовляють Корейці лише тоді, коли она знаходить ся між двома самозвуками. Нїяке корейське слово не може розпочинати ся буквою і ані кінчити ся всяким шелестозвуком крім т, с.

Корейці пишуть стрічками, що йдуть з гори на дід, склад під складом в виді прямоїсної колумни. Зачинають з правого боку і йдуть на ліво так само як Хінці і Японці для відрізнєня від Манджурців, які пишуть з лівого боку на правий хоч також прямоїсними стрічками. Пагінація йде також від правої руки до лівої, так що кінець кождої корейської книжки знаходить ся, там де у нас початок. Знаків переривання у Корейців зовсім нема. Мають лиш один знак переривання о, який значить тільки, що наша точка; замість протинки оставляють пусте місце. Із заіменників особових є у них лиш два я = на ти = ме. Замість „він“ уживає ся заіменника вказуючого — той = темі.

В теперішніх часах по корейськи книжок не пишуть. Кільканайцять романів, поетичних збірок, оповідань для дітей і жінок — се ціле корейське письменство.

Росія й Японія.

Рух російських військ.

Воєнний кореспондент „Central News“ доносить, що японський штаб генеральний отримує кождого дня докладні відомости о рухах російського війська в північній Корей. Козаки і піхота, около 4.500, які в останніх днях переправили ся через Ялю машинують до Ангуңу. Залого російська в Анджу виносить 3.000 людей. Тисячний відділ прямує від устя ріки Ялю на схід, аби зайняти стратегічні позиції на японським берегу. 500 козаків і піхоти обсадили Чунґу. Російські відділи, які були раніше на терені корейським, концентрують ся тепер на північній березі ріки Анджу. Японці обсадили берег полудневий. Отже в той спосіб обі неприятельські сторони стоять напротив себе око в око.

Володимир Пезжинський.

Прикрій вечір.

Із польського переклав Ярослав Весоловський.

Як Геню вернув до хати, вже всі сиділи при вечері. В покою царювала тишина. Судия був задуманий та нахмурений немовби загніваний. Мати й доньки наглядно оминали його погляд, а наречений молодшої сестри, вже з природи досить меланхолійний, вдивлював ся того вечера перед себе з так глибоким сумом в очах, який мав завтра досвіта відбрати собі жите. Нареченого старшої сестри не було цілком. А до того ще лампа світила ся темно, а з кухні долітав чад із самовара. Геню відчув сейчас, що як він весело бавив ся в товаристві приятелів, то тут дома мусіло „щось“ зайти. Якого роду було те „щось“ — не знав і на разі се його не обходило, дійшов лиш до практичного висновку, що треба звертати на себе як найменше уваги. Тихо засів на своїм місці при столі і шепотом звернув ся до сестри!

— Едзю, налий мині гербати.

А добачивши в очах пана Казимира, її нареченого їдку насмішку дав йому знак головою, в якім було повно просьби. То значило:

— Велика річ, що я вив ся, таж і ти не раз був паний. — Нащо звертати від разу увагу?

Опісля старав ся навазати розмову. — Олеся нема?

Нїхто йому не відповів. Мати дивил ся на него переражена.

Геню був байдий як смерть, спочиний, волосе поприліплювало ся до чола і до висків, очи мав підсвинені. Заносило від него алькоголем. Сестри придивлялись йому з обуренем. Розумієть ся, Геню не міг знати, що те „щось“, яке замутило супоній домашній на цілий вечір, зродило ся із розмови про него. Але силою вродженого людським умам права анерпенції, міг те прочувати.

Нахмурив ся й замовк.

А воно й справді було так. Батько того дня не прийшов на обід, а вернув доперва вечером. Від кухарки, яка знала все, що йде ся в місточку, довідали ся, що був у Мідала торговля він і делікатесів разом з мійським будівничим, реєнтом, повітовим лікарем і поборцею. Як вернув, відразу вчений ся жінки.

Де Геню? Що то є, що того хлопчика нема ніколи дома. Колиж він приготуєть ся до того іспиту?

Судиха старала ся успокоїти мужа. — Алеж учив ся він через цілий ранок... Таж не мож його дома тримати на привязи... ванації. Не має такого здоровля.

Судия засміяв ся гірко.

— Не має здоровля... За всіма служницями в місті ганьба... Мені хотіло перед людьми. — І знов понав у гай.

— А як не здасть іспиту, не позволю другий рік сидіти в класі...

— Вігме, не позволю... Дам до шевця, бо то треба бути їдиотом, щоб не могли навчити ся кількох дурних грецьких слівок!...

Судиха замовкла. Але розгорячений сидия не міг успокоїти ся. Пригадав жінці все за рядом, що невідповідного в жатю зробила, завертаючи свою думку

в зад, аж до її дівоцьких а його парубоцьких часів.

— Той тамтогорічний виїзд до Варшави, то також було потрібне... Захотіло ся паннам і гайда... гайда, їдем... має ся розуміти!... шкода, що не хотіли поїхати до Австралії... Ти би поїхала з ними і до Австралії... Який тут може бути лад у хаті, коли кождий рядить по свому.

Вкінці подали вечерю.

Судия глянув на порожнє місце нареченого старшої сестри, розсміяв ся до пана Казимира.

— Чи пан багато нині намалював?

— Не дуже.

— Щоби ви, пане, так собі дим намалювали, мавбим бодай супоній, що буде мати де з Ядзю мешкати.

Пан Казимір прикусив губи, почервонів і не відповів нічо. Але і судия вже замовк. Виявив очи в таріль і всі сиділи неперушно, працюючи лиш руками і щокми.

Як прийшов Геню, підніс на него очи, отер уста, немов збираючи ся до промови, але швидко, в млі ока надумав ся, махнув безнадійно рукою і опустив голову. Геню поціх гербату, роздумував над тим, що могло бути причиною, таємничого „чогось“. Моргав сильно очима, думаючи, що в сей спосіб здійме з них сонну мрак, говорити не хотів, щоби не зрадив его голос і усміхав ся по черзі до матери, сестер і до нареченого, випікуючи прихильної відповіди, але всі дивили ся на него немов на клейманого розбійника і то утвердило його в прикрий переконанню, що справді він, а не хто инший був властивим героєм вечера.

Спустив очи і мовчки пив гербату. Та тут нечаяно отворили ся кухонні двері і увійшла Настя. Молода Настя мала около двадцять два роки, дуже ясне волосе, білі зуби, фіглярні очи і була дуже гарно збудована.

Як увійшла, Геню почервонів і ще більше спустив голову.

Настя поклала на креденсі купно, що принесла з міста і мовчки попрямувала до кухні. Але при дверех вже задержала ся ще і начайно залила ся сльміхом. Той щирий прояв веселости так недостроював ся до прикрого тону вечера, що всі глянули на неї здивовані, аж налякані.

— Чогож сьмієш ся? — спитала сердита судиха досить суворим голосом, але в глибині душі була рада, що на тій вечера ось зайшло щось веселішого.

— А, бо панчик Геню був нині якийсь такий дивний — говорила Настя, задавлючи сьміх. Бігав по цілїм місті, не знаю за ким. Будам у мільярди, виділам его перед вікном, потім пішла я по гвоздики і знов його бачила... все бігав... А як я йшла коло городу, задержав мене і говорив за якусь звязду. Не знаю добре.

— Но добре, добре, їди вже, їди! приказувала сльмішно судиха.

Настя вийшла, але вже було запізно.

Судия відсунув чай і встав від стола: — Геню!

— Що... прущу... тата — почав Геню, бліднючи, бо чув, що не може затамувати щокми.

— Ти паний! крикнув батько. — Завтра поговоримо. Добра ніч паньству. Вже то ви умієте осолодити жите.

Маніфестації японського парламенту.

Японський парламент в справі війни ухвалив наступну резолюцію: Виповіджене війни Росії є зі всіх зглядів оправданим і цілком відповідає честі народу і далекосягlosti політики мікада, цілюю якої є запроваджене миру в східній Азії на тривалих основах. З огляду на се ніхто із підданих не занедає свого обов'язку супротив вітчизни. Сповідуючи бажання цесарські згідні з інтересами народу, постановила палата послів ухвалити для уряду на покриття коштів воєнних так велику суму, як того треба. Мимо того, що флота наша може уже похвалити ся добрим поводженням, все-ж таки треба мати то на увазі, що війна доперва розпочала ся і що не скоро іще можна сподівати ся супротив в східній Азії. З огляду на се ухвалено палатою для уряду дальших средств до провадження війни є цілком оправданим. Така ухвала є виразом волі цілого народу японського і его довіря до уряду; свідчить вона також і про те, що для попирання цесарської політики приготувана палата на найбільші жертви, аби лише допровадити війну до пожаданого для Японії кінця.

Сесию парламенту по ухваленню урядових пропозицій воєнних і фінансових замкнуто.

Несупокій в Корей.

Після інформацій, які отримано в Лондоні, стан річий на Корей гіршає з кожним днем. Там, де нема військ японських, панує повна анархія. Навіть на головній дорозі, яка лунить столицю — Сеуль з Пенг-янґ, грозить подорожним велике небезпеченство з боку місцевого населення, яке під впливом нужди і голоду допускає ся розбій. В північній частині Корей лютує головно племя корейське Тонг-гак. Цензура японська стає що раз більше строюю. Кореспондентам газет європейських і американських не вільно доносити не тільки про рухи війська, але про все, що кидає сумне свідство на відносини в Корей. Японці не дозволили ані одному військовому аташе вдатися до Пенг-янґ.

Назва Порту Артура.

Як повстала назва славної тепер місцевості Порту Артура пояснює автор недавно виданої англійської книжки, в якій подано опис подорожі кораблем „Актеон“ в рр. 1856 і 1892. „Актеон“ брав уділ в бомбардуванні Кантоу, що розпочало ся 8 грудня 1867 підчас війни Англії і Франції з Хінами. В часі тодішніх заворушень в Східній Азії, англійська навіонірка „Альгеріна“ по довгих неповодженнях причалила до вигідного порту на подувневім кінці півострова Літанґі,

Відійшов від стола. Від дверей вернувся ще, подав руку нареченому і не дивлячи ся на нікого, пішов до свого покою.

Всі відітхнули легше, навіть Геньо.

— Бій ся Бога, хлопче... Що ти виробляєш, розпочала мати. Якже мож таким вертати до дому, таж ти зовсім паний. Батько гнівається на мене, що ти не вчив ся нічо, але щож я зроблю... Як не адам того іспиту, відбере тебе з гімназії. І щож будеш робити, як не скінчиш?

Геньо прирік мамі, що іспит зробить, признав ся, що учив ся пополу дин в корчмі за містом разом з офіціалістою з почти та сином реєнта і дуже сумний пішов спати.

Оповідання Насті в отсій розмові не порушувало.

Як Геньо віддалив ся, радість вернула до дому, відки єї лиха доля на цілий вечір прогнала. Пан Казимір розбавив сестри дотепами, а вкінці повело ся йому розрадувати й матір.

Пояснів йі, що навіть такий ученик п'ятої класи, що підчас вакацій раз уне ся і передчасно зачинає служницю — про се говорено на прихлані, як панночок не було в покою — може ще бути порядним чоловіком, що впрочім щасте чоловіка не лежить у зданій, або нездавий матурі але в людській душі.

— Во жите се такий мави, що перемелує золоте колосе ідеалів на сіру муку насущного хліба — закінчив.

Тим порівнянням так зворушив маму і дочку а передовсім панну Ядзю, що

в якій не був доси ще й один європейський корабель. Вождем навіонірки був К. Артур і він надав назву незнайї ще доси прастані.

НОВИНКИ.

Іменованя. Краєвий виділ іменував: дотеперішного ц. к. рахункового ревідента при краєвм правительстві п. Рудольфа Штрайта рахунковим совітником, а дотеперішного практиканта психіатрії при клініці в Інебруку А. Греґора секундарем краєвого заведеня для божевільних в Чернівцях.

В справі подій в Залучу пишуть нам — що там відбула ся 8 денна місія, підчас якої проповідували 3 оо. Василяни. Церков була заповнювана головно людьми стороньескими. До староства вииную до тепер 580 подань о перехід на православіє. На візване місіонарів кількадесят нумерів заявило, що піддасть ся духовній власті. Решта громади же до поладження справи через обєаджене парохії. Незабаром має приїхати до Залуча новий гр.-кат. владики станиславський о. Хомишин.

Курс садівництва для учителів відбуде ся в Чернівцях і сего року. Просьби о допущенє можна вносити до 15. с. м. до повітових рад шкільних.

Зїзд приятелів птацтва відбуде ся в Боцен в Тиролю 30. с. м. і 1. мая.

Наділенє стипендій. Президент краю надав студентам прав Сидорови Радикови і Володимирови Ганкевичови і студ. філь. Іванови Гошовському опорожнені стипендії по 210 кор. в рік, призначені для студентів руської народности університету Франц Йосифа в Чернівцях.

Арештованя на Україні. В останніх часах на Україні відбули ся масові арештованя, а то: в Одесі арештовано 115 осіб, в Києві сидить в в'язниці 142, в Харкові 56; при чім в харківській в'язниці відбула ся голодовка, яка тривала 8 днів. Причина голодовки — грубе поводженє в'язничої адміністрації. Спеціально за українську справу — арештовано 20 осіб. В Житомирі арештовано 130, Катеринодарі 2, в Лубнах 2, і в Полтаві 12 — всі за українську справу. Годі не упінути про цікавий случай арештованя в Лубнах, імено: арештовано ученика 1-шої класи, так званого „городського училища“ (щось подібне до 4 клас гімназійних) лиш за те, що він ніс в руках українську книжку.

Гарний посол. Підчас послідної парламентарної сесії очинив ся в польскім колі величезний скандал, а то не більше ні менше, як тільки те, що посол Андрей Вільк украв пачку парла-

ментарного паперу. Виякрито сю оригінальну кражу в такий спосіб. Користуючи з того, що ріжні посилки як приміром топографічні протоколи і т. д. висилані із канцелярії парламенту вільні від почтової оплати, наказав п. Вільк слугі післати на означену адресу якийсь пакунок. Слуга замітивши, що пакунок важить більше як 5 klg., хотів розділити его на три частини і післати кождо окремо. Колиж розпакував посольський пакунок, то зачудований побачив цілу пачку чистого парламентарного паперу. Не знаючи, що робити, слуга вдав ся до директора канцелярії Бауера, а сей доніс про сю скандальну подію президентови палати Петеру. Петер з свого боку вдав ся до п. Яворського і розповів ему про славний подвиг одного із членів польского кола. Тоді предсідатель польского кола страшно розгнівався і закричав на п. Вілька: „Pan ukradł papier parlamentarny! Żeby mi to ostatni raz było! odnieś pan papier zaraz na swoje miejsce! Посол покійно відніс украдений папер до кімнати призначеної для кореспонденції і положив его на своє місце. Пізнійше надійшли в сій справі іще докладнійші вісти, імено п. посол мав украсти точно 30 фунтів паперу, кілька олівців (число іще невідоме) та пишних приладів до писаня.

Колієва катастрофа. В Курську стрінули ся недавно два вагони електричного трамвая. Шістьох пасажирів потерпіло значні рани. Між ними находять ся також кн. Голіцин.

Спійманє втікача. Адаюката Орловського, який по сповненні безлічи обманьств, утік із Відня арештовано у Варшаві. Туди поїхав мабуть тому, що на дів ся помочи від дивенникара дра В. Левицького, який після ріжних невдачних політичних проб в Галичині осів від недавна на стало в Варшаві.

Утоленє підводне судно. З Лондона доносять: Англійська флота від тяжких надармо старає ся витягнути з дна моря затоплене в часі маневрів підводне судно „Al“, в якім було двоє офіцерів і 9 рядових моряків. Глубина моря виносить в тім місці 90 метрів. Під судно удало ся підсувати грубі сталеві линви, але при тягненю линви попустили. Утоленє судно, так як всі інші підводні судна, збудованє зі сталі і герметично замкнено, через що нурці не можуть дістати ся до середини. Причиною катастрофи мав бути удар о скалу, бо на одній стінї судна фарба зовсім здерта. Адміраліція англійської моринарня має поручити витягненє судна шведському товариству за винагородою 60.000 кор.

Італійські розбійники. Віденського проф. університету Фухса, що вибрав ся з дочкою і сестринькою в подорож по Італії, обінали коло Палермо розбійники і зажадали від него грошей. Професор віддав їм золотий годинник і 150 лірів, чим виратував себе. Проф. Фухс мав ще в другій кишені 15.000 лірів і ті остали при нїм.

Тунель під Гудсоном. Після трилітнього труду прокопано і викінчено тунель під Гудсоном між Мангатамом а побережем Дгерсей. Тепер розпочала прокопувати другий тунель.

Утеча дефравданта. Із Стамбулу доносять до Франкфурту, що головний касиєр міжнародної контролі публичного доугу поновив значні надужитя. До тепер стверджено брак 3000 фунтів штерлінгів. При тій касі був він зайнятий від хвилі єї основаня, а свої грошеві маніпуляції покривав тим, що підробляв чеки. За тим касиєром пронао тепер і слід.

Недовершенє купно. До одного із варшавських нотарів явив ся сами днми мужик із шведом, щоби зробити незвичайно оригінальний контракт купна і продажі. Мужик продавав шведськи свого 12 літнього сина за 25 рублів. Коли нотар ему дивувався, став мужик дуже ясно й переконуючо говорити, що тих 25 рублів треба ему на те, аби купити корову або бодай свиню. Дітий є у него дев'ятеро, тож продажа одного сина не робить ему великої ріжницї, а худобини коло хати треба конче. На жаль нотар на великий смуток і продаючого і купуючого відмовив писати такого документу. Яка вже біда мусить прийти на чоловіка, коли рішає ся продавати власну дитину та яка висота его

духовного урєвня? Для омпіюня всьих евентуальностей додаємо, що вістку сю подаємо за часописню „Варшавський Дневник“, який є правительственным органом.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Матильда Сарао і С. Крушельницька. Звісна італійська письменниця М. Сарао, якої твори були вже печатані в переводі на нашу мову, оснувала недавно в Італії власний дневник „Il Giorno“ (День), що конкурує з дневником Матильдиного мужа „Mattino“, з яким Сарао розвела ся. В другім числі Іль Джорна находить ся ось така нотатка М. Сарао про нашу славнозвісну співачку Соломею Крушельницьку, яка співала тепер в театрі Сан Карло. „Семого цвітня — пише Сарао — виїжджає звідсїля Крушельницька до иншого театру, їде до Барпельони, а відтак ще де ниде; в будучім році не будемо єї мати у себе, бо буде співати в Римі, в тім божеественнім Римі, сотворенім для краси і штуки. Виймова інтелігенція, високо артистичне почуванє, солодкість характеру — то Крушельницька, та, що нає за тиждень покине. А як душа буде оплакувати відїзд того ества так відмінного від инших, асїючого красою так індивідуальних примет, то в той сам час втрачатиме наші очі бачене обличчя повного свѣжости із гарним поглядом, гарними устами і чудовими зубами і вже не побачуть Аїди в екзотичній шатї, так приманчивий для нас! На жаль пізнаємо, як важко розлучати ся!“

„Ein slawisches Opfer des Pan-slavismus“. Під сям заголовком помістив звісний наш публіцист Р. Сембратович в 24. ч. берлінського тижневника „Die Nation“ статтю, в якій згадує енергично про ріжні почуваня, із яким зустрічає Європа події на далекім Сході, а відтак переходить до русофільських почувань славянських народів, обличує вертичну роботу панславизму, який рівнає ся тепер панрусизмови, обмірковує на зрусифікованє всіх народів, що мають щастє жити в російській імперії. Ярим приміром русифікаторської брутальности є наш народ. Тут переходить автор звязку нашу історію і згадує всі відомі вже нашому загалови давнійші і новіші репресалії російского уряду, обмірковані на те, щоб наш нарід розплив ся у московсьім морі. Отся повна зміст і незвичайно звязко писана стаття кінчить ся вісткою про найновішій арештованя між Українцями в Києві, Харкові і Одесі, при яких шукано за так небезпечними артикулами для славнолюбивої Росії, як — українські книжки, печатані в Галичині. Я. В.

Послїдні вісти.

Мобілізація.

Будапешт. Ходять знов поголоски, що стоїмо перед мобілізацією. Дирекція угорських желїзниць в Загребі зупинила пересилку приватних фрахтів на боєвацьких желїзницях з причини військових транспортів. Після урядової оповістки не будуть желїзницї до 6. цвітня приймати ніяких приватних посилок до Боснії. Мобілізація армії розпочне ся дня 15. с. м.: в тій цілі призбирали стації відповідний засіб вагонів транспортних. Арад має їх мати 300, Будапешт 1.200, Загреб 200, Триєст 200, Грац 300, Відень 400.

Балканська справа.

Рим. Між Італією, Австрією і Англійєю заключено додаткову умову в балканській квестії. Рішено, що Австрія може окупувати Аалбанію лише за згодою Італії.

Військи короля Александра.

Білгород. Урядовий дневник оголошує усуненє із двірської служби адют. короля Поповича і полковника Машіна.

Англії в Тибеті.

Лондон. Бюро Райтера доносять, що в Туме прийшло до борби між Тибетанцями а Англіїцями. Англічани мали 12 ранених і вбитих. а Тибетанці 400 до 500.

Замордованє Стамбулова.

Софія. Вчєра засуджено тут на 15 літ в'язниці Ставрава, обжалованого о вбійство Стамбулова.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількохразових уміщеннях опускають ся на цілі процент після кількості уміщень.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дітей з фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвір-
ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & C. Habig і різних інших фабрик.

Шапки в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дітей.

Парасолі Eutout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрики — шовкові і пів шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних фарбах, послідної нової. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дітей. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорожчих до найдешевших. — Палички до проходів для панів і панів.

Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.

Кальози Storm Stippa найбільшій тукрасі як і заграничні фабрики. Самостійна продаж з патентованими підписами, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожжя в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гюдирекої фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найславнішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreux Bokseal, Glacé, локерів чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дітей. Lawn tennis черевки, чоботи і пів-черевки

Княйпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Ламана. Черевки домові і до виправ гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукрасів і заграничних фабрик. Кожного місяця новості Dersins і найбільшій „Genres“.

Мужеске біле, найбільшій якості біле і в модних барвах, англійські зефіри, піки, подотвіне і з шифону. Ковнярики і манжети найновішою фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дітей, сорочки для накозників системи Дра Ламана, сорочки і каштанки сїткові до осушувания поту.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з антики Ріхтера в Празі,

є найбільшим загально знаним біль усмирюючим натиранем, в ціні від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набути у всіх апіках.

Просьмо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „Якор“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охронним знаком яко правдиві. 29 (29-40)

Аптика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, улица Єлисавети ч. 5.

Канцелярія

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

створена

в неділю і свята від 1/2 10 до 11 години рано.

З Америки і Канади

пишуть своїм кривнякам і знакомим ті, котрі вже раз тую дорогу перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть найлучші, і перевіз триває

 лиш 6 день.

Фірма наша тішить ся довірем загальним, і працює в тім напрямі, щоби своїм пасажирам всі можливі улукшеня дати. Проте най ніхто з дому не вибирає ся, поки не отримає нашого проспекту і цінника їзди, котрі ми висїлаємо безплатно кождому на жадане.

Falk & Co. Hamburg

Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (9-12)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттердам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жалного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найбільшій. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

 Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Обезпечайте будинки, движимости, збіже і пашу

против огневих шкід

в одинокім рускім тов. асекураційнім

„ДНІСТЕР“

(—)

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаємности членів, то значить звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8 проц.

Шкоди ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4,161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1,013.691 кор. і уміщені в популярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АГЕНЦІЇ ДНІСТРА знаходять ся у всіх містах, містечках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенцій господарям, де еще на більший округ нема агенцій. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в товаристві краківськ; власну провізію від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні ціли; тому на жите обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

Товариство взаїмних обезпечень Дністер

у Львові, Ринок 10. в домі „Просьвіти.“

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереженє. — Рекламациї неопе-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „Буковину“
разом з „Рускою Радою“
на цілий рік 2015
„пів року“ 10
„чверть року“ 5
„місяць“ 1

Поодинокє число „Буковини“ 10
Передплата і належитість за інсера-
ціями платні в Чернівцях.

Нарід собі!

Хоч основні закони конститутційні забороняють кождому народови рівні права і рівне вивинуванє із сторони держави, однак на ділі водить ся оно так, що найбільші користи з держави мають ті народи, що захопили в свої руки політичну власть. Они не лиш відбивають собі від держави те все, що їй дають у формі податків, але обертають на свої цілі ще й податки інших слабших народів. Приміром сего може послужити хочби наш нарід, який в Галичині своїми податками удержує польські університети, техніку, безліч гімназій, школи виділові й народні, а не може видобути собі бодай в однім місті виділову школу із рускою мовою викладовою.

Певна річ, що нашому народови треба через нестому політичну організацію стрімити до того, щоб вимоги від держави, аби заспокоїла всі наші культурні потреби. Але поки що треба самим дбати о вихованє як найкращийшої лави інтелігенції перенятої народними ідеалами, треба приватними средствами приспішувати культурний розвиток нашого народу. Приміром в тім напрямі можуть нам послужити хочби Чехи. Они вже здобули собі не лиш нисше і середнє, але й вище шкільництво у народній мові, яке удержує ся коштом держави. Та Чехи не дають видіти без своєї школи і тим частинам свого народу, які живуть яко національні меншости в суміш із німеческим населенєм. А коли не удержує для них чеських шкіл держава, то робить се сам нарід чеський із своїх приватних средств.

Справою сего займає ся чеська „Школьна Матица“. Із звіту її діяльності за 1903 р. довідуємо ся, що в тім році, який є вже 23 р. її естнованя, учило ся в школах удержуваних „Матицею“ 13 тисяч чеських дітей, в 13 тисячах діточих сердець сіяло добре зерно патріотизму і праці для рідного народу. Вже з того великого числа видно, яку важну задачу сповняє чеська „Матица“, не маючи майже ніяких певних доходів, а обмежуючи ся виключно на жертволюбів-

вості Чехів, які вже й без того складають немалі жертви на інші народно-політичні цілі. Минувшого року чеська „Матица“ крім того, що виплатила не мало заповомог для різних гімназій і шкіл реальних, удержувала ще 64 приютів і 51 шкіл із 118 відділами. З того числа припадало на Чехи 92 класи, на Моравію 10 клас, а на Шлесі 3 класи. Хто лиш трохи ознакоменений із шкільництвом, зрозуміє, із як великими видатками получене удержанє тільки шкіл, а все те, як сказано, робить ся із складок. За 23 літ естнованя „Матица“ жертвувала на всі Чехи 10,000,000 корон. Минувшого року приміром випустило на „Матицу“ 575 тисяч із самих жертв. — Майже „Матица“ — головне шкільне будівлі і інвентарі варта тепер 500,000, а се вже п'ятому майно цілого чеського народу.

Потреба чеської „Матиці“ зростаєть щораз більше. Прелімінар розходів на р. 1904. означає цифру розходів на 803,000 кор., а її сталі доходи виносять всего 89,100 кор., значить ся в слідуючім році жертвують Чехи, яких є всего 5 до 6 міль., ще 704,800 кор. Коли ж „Матица“ із такими средствами розпочинає новий рік, то се лиш доказ, як она певна жертволюбивості свого народу на народнім жертвеннику.

І як ще далеко нам до Чехів! У нас не то це не вкорінило ся в серцях широкої громади почутє жертволюбивості а навіть сповинуванє народного обовязку. Про се моглиб богато сказати викази наших нас та касові книги наших редакцій. Що до жертволюбивості на справу народного вихованя, то у нас на Буковині оно потрібне головно не так на самі школи, як на бурси. Правда і у нас впливає не мало жертв на бурси від патріотичних одиниць, але їх ще за мало відносно до потреби. А кожда жертва на бурсу та на школу верне ся колись народови із обильним процентом. Тимі жертвами складає нарід сам собі капітал, якого ему ніхто не зможе забрати, а який буде підвалиною его красної будучности; а й на те годі не тямити, що „даючєму рука не оскудіваєт“.

Вячеслав Потапешко.

Кладовище.

(Посвята моїм старшим братам в Україні і не в Україні сущим.)

„Аще кто речець, Аже лю-
битъ Бога, а брата своего не
навидитъ — ложь естъ“.

Соб. посл. ап. Іоанна гл. IV. ст. 20.

На дзвінниці собора ударено у великий дзвін; його звук повів ся широкою хвилею понад Полтавою і розійшов ся по сусідних селах, оповідаючи, що сьогодні роковина широго Українця, народнього поета Котляревського. Люди рушили на кладовище на його могилу, де вже старці, кобзарі, каліки, сліпі — вся „меньша братія“ Івана — сиділа на вколо його могили, прославляла Христа і прохала копілочку во спасеніє душі Івана. Прийшли попи, відправили заупокійну, „півческа“ (хор церковний) відспівала вічну память. Помолвивши ся — почали люди розходити ся, і могила Івана усе безлюділа, а над вечір сиділи біля неї лиш кобзарі-старці. Я також остав ся з ними на могилі. Со-
нечко сіло на спочивок, ось і вічка зпустила ся; подихнуло трохи хо-

лодом. Старці уклали ся спати. Хто підклав під голову торбу, инший кобзу, а другий кулака. У ночі стали хрести якісь величезні; вони мов повлазили з могил, і здавало ся, що вони наближали ся до нас, розставивши руки і я вбачу чую їх таємне шептанє:

— „Прійдіте до мене усі труж-
даючі і обременені, і я успокою вас“.

А на кладовищі тихо, як в усі. Іноді вітрець пробіжить по могилах, пограєть ся хустками на хрестах, долетить і до нас, мене за вуса полоскоче, зашелестить вінками, що на Івановій могилі — і знов тихо, благовійно, наче ангел обгорнув своїми крилами кладовище і тихесенько співає над мерцями: „Слава во вишних Богу“.

Вартівник ночі, срібний місяць, виринув із за хмари, усміхнув ся і поплив далі. Якесь тїни забігали поміж хрестами, мов би грали ся у піжмурки. Місяць глянув із-скося на се іграє, тай собі пустуючи, пірнув у хмару. Потемніло відразу. На небеснім просторі яснів білий шлях. Зірки миготіли якось сонливо, старці всі спали. Думки мов роєм обгорнули мою голову; мені було не до сна. Срібний ріжок місяця

Японська преса.

Форма японських дневників забрана живцем з Європи. Пів століття тому зна-
но там тільки уличних викличників, що розносять летучі листки в різних важ-
них случаях. Тепер статистика числить
около тисяч японських періодичних ви-
дань, з яких майже половина виходить
щодня.

То правда, що від тридцяти п'яти літ японська історія складає ся з самих надзвичайних подій; вона немов безне-
реривна сенсацийна хроніка! Вирочім хоч Японці цілими віками не уміли ви-
користати преси, все-ж таки сама при-
рода японської раси дала їй дневника-
рський інстинкт. Жива імагінація, інтелі-
гентна швидкість думаня в сполученю з
легкістю вислову — все те мали Японці
від давня і се являє ся головною
прикметою їхнього дневникарства. Японці
незвичайно люблять розмовляти, в пере-
конанню, що все мають щось цікавого
сказати; тож з замиценом закладають
ріжні дневники виключно для тої при-
ємности, щоб мати де вигорити ся. В
однім 1899 р. розпочало своє жите 414
періодичних видань, але в тім самім
році на жаль упало аж 260 періодичних
писем. Більша частина японських днев-
ників живе лише короткий час відтак
падають вони, але на їх місце повстає
цілий ряд нових видавництв.

Читанє в Японії досить розвинено,
бож утримує велике число різних днев-
ників; деякі з них як „Майнікі“ і „Ток-
гонарі“ естнують уже від 30 років і ро-
ходять ся в числі 120,000 до 130,000
примірників. Дневник так скоро став
звичайною річю, а навіть потребою
для Японця, як би він був одною із від-
вічних їх інституцій.

Нераз можна стрінути серед улиці
в Токіо людей, так зачитаних в лиш що
купленій часописі, неначе цілий світ
їх не обходив. На перонах залізничних
стацій дїє ся так само, як і нас, всюди
чути „Chimbun! Chimbun!“ (Газета!)
Японець не міг би ані одного дня обій-
ти ся без газети. У їхніх дневниках є
велика сила різних новинок, що вповні
вдовольняють нарід, якого найбільша по-
ема містить ся на одній картці.

Невеличкі дневники а інколи навіть
і досить значні продають ся звичайно
за півтора сена. Найдорожше коштує
кождий примірник — один су, отже 25 до
30 су місячно. Передплата, як бачимо,
коштує дешево, тож більша частина чи-
тачів — то сталі пренумератори. Не тре-
ба також забувати і на то, що гроші в
Японії мають більшу вартість, як у нас.
Робітник, що заробляє денно 50 сенів а
платить за абонамент дневника 30 се-
нів місячно, видає значне більшо на ту
приємність, чим прим. робітник французий-
ський заробляє 5 франків денно і купує
собі газету за су.

За три лярди можна мати в Японії
10 сторін битого друку з ілюстраціями.
Друкує ся звичайно при помочи рот-
ційних машин системи Маріновія. Що
до ілюстрацій то се найчастіше оди-
цеві, доривочні ескізи, але в сїм дорі-
вочнім схоплюваню кількома лінійми тла-
ри або якої небудь сцени із жита Япо-
нці незрівняні майстри.

Без анонсів однак японські видавни-
ки не далиб собі ради; анонси займають в
дневнику на 10 сторін звичайно 3 і
ніх походить половина доходу. В визна-
чайших часописах платять ся за анон-
си аж до 1 фр. 15 с. від стрічки, а го-
лимо того мають матеріялу більш
ніж можна умістити. Решта 7 сторі-
нок ділять ся звичайно так: три сто-
рінки — вступні статі, депеші і
спонсенції. Визначнійші дневники о-
жують телеграми безпосередно із
Токіо і друк міст, а також мають у
них кореспондентів в Корей, Китаї,
Голлі і Америці. Дві сторони признача-
ють ся для штуки, літератури, хроніки і
летону, який найчастіше буває ілюстро-
ваний; одна сторінка — торговля і промис-
сел а вкінці послідна призначає
для торговельних і різних інших бі-
жучих вісток. В кождім дневнику зай-
має політика звичайно перше місце. Біль-
ша часть часописей — то органі ріж-
них політичних партій; при чім провід-
ники партій звичайно лише інформують
редакторів, а самі до писаня не беруть
ся. Політична преса аж до 1897 року
не мала великої свободи; тай тепер це
приходить ся дневникам часто наражати
ся на судові розправи, які можуть їм.

— Сердешна, мабуть вона
при собі — подумав я.

Молодиця покляла на могилі
Івана калину і пішла поміж стар-
ців. Кому торбу під голову ліпше
підмостила, кого вкрила. „Сини мої
любі, сини безталані“ — чув я її
слабенкий голосочок, а потім пі-
дійшла до мене, і любо глянула
мені в очі. Лице у неї було пишне,
гарне, молоде, тільки утомлене.
Тільки біда вона була й мала за-
плакані очі. Я так і упер ся у неї
очима. — Що за знак, думав я, знайома
мені ся молодиця, я її знаю, вона
і рідня мені, а не пригадаю собі
хто вона?!..

— Ти здаєть ся не тутешняй?
спитала вона і сіла поруч мене.

— Ні!

— А відкіля-ж ти?

— Та відкіля хочеш.

— Та вже-ж не забув того
місяця, де родив ся?

— О, певне не забув, бо зовсім
його не знаю.

— Що-ж ти за чоловік?

— Як бачиш, бурлака. Шукую
по всіх усюдах роботи, а тепер їду
в Полтаву.

— Мабуть у тебе в Полтаві є
родичі, або знакомі?

вискочив із за хмари і якось то не

обережно ударив ясну зірку, що та
так і покотила ся по небосклоні і
протягнула за собою сьвітлу нитку.
Місяць засоромив ся тай знову
за хмару. Зорі замиготіли, неначе
засьміяли ся, переглянули ся між
собою ясними очимами, а через се
на кладовищі зробило ся трохи
яснійше.

— Царствіє небесне, хтось то
помер!.. Почув я позад себе жі-
ночий голос.

Я оглянув ся... Стояла убога,
обдірана молодиця, в очіпці, у ста-
ренькій плахті, боса, у лівій руці

держала вона пучечок каллини, а
правицею хрестила ся. Мене взяв
страх „Да воскреснет Бог і роз-
точать ся вражі Ёго“ — ледве про-
казав я молитву, а у самого так
і полізла шапка до гори. Глянув я
на старців, але помочи від них не
дожидай — вони всі спали.

— Во віки віков! Відповіла
молодиця!

— Амінь! сказав я і трохи за-
спокоїв ся.

Молодиця глянула на старців і
радісно усміхнула ся.

— „О, всі, всі, мої маленькі
сини тут — промовила вона.

заборону дальшого видавання. В таких случаях карає ся ре-зко гривною від 50 до 800 фран-квизницею від 2 місяців, аж до-війше знаходили в японських ре-приют найрізномордніші люди, в справі стоїть інакше, бо по-латні в ряди дневників і частійше попадають ся до освітою.

Популярні японські причиняють ся до по-мислення людей, а з другої правда дуже згідно до-казу, протидіючи вира-жуватимуть сучасної класичної. Один із таких популярних вивав на щасливий помисл дру-гому колом по англійськи, а на його прикладом. Вже від-ходить в Токіо дневник "Сіні", якого редакция складає японців, а текст є ан-глийським.

Скажемо декілька слів про-законну і найбільш розповсю-джену "Дзі-дзі". Ся величезна ча-сина розміри 20 великих сторінок і 9 корон на рік. Число пе-чатків є вийшло в мирній часі і тепер досягає одного мільона.

Вже ми уже казали, одна із-законних часописів; в перших-законних, коли розпочала ся війна на-Сході, встигла вона дати декіль-коти порад і розумних проєктів і-законних були прийняті. Тепер підчас-законних підобрюють ся вона зовсім пра-воту, противно відноситься до-законних критично і отверто дає мі-рні поради, неначе єї редак-ція сам міністром або членом тай-рда.

Росія й Японія.

Хто виграв під Ченгджу?

Проти російських комунікатів, які-законних собі побіду, заявляють із-що втрати японські абсолютно-законних більші, чим подали японські ко-мунікати.

Протикесь замішане між япон-цями не може бути й мови, японські війська свою ціль осягнули: Росія й заняли місто. Що до-казує знамен червоного хреста, яке-законних висловом того замішання, то-законних від 1886 р. належить до-законних конвенції, тож до такого по-законних є вповні управнена.

Готовлення до дальшої війни.

В Рим доносять, що Японія хотіла-законних девять для Туреччини побу-законних в Аизальдо воєнних кораблів-законних цінні, однак Італія мала не-законних на сей інтерес, яко противний

єї неутральности. З другого боку Росія-законних робить важні заходи коло зміц-нення своєї флоту. Після інформацій-берлінського дневника "Local Anzeiger" намірає вона побільшити свою флоту на велику суму коштом 300 мільонів-рублів. Має отже побудувати 15 боевих-панцирників і відповідне число торпе-довців і вже заключила умови з проми-словими товариствами в справі сего ве-личезного підприємства. — Що до ру-ху сухопутних військ, то тут не зайшло-жандних змін. Японці, як і поперед, не-перестали посувати ся до Манджурії. Заняли уже вони Ченгджу, а як послідні-дешні доносять посунули ся еще даль-ше на північ і обсадили Єнчен. Звідси-законних недалеко і до впливу ріки Ялю, тож не дивниці, що тепер виникло пи-тане, чи ті поступи Японців не означа-ють вже походу японської армії на пів-ніч до Манджурії. Колиб дійсно так бу-ло, то наймовірнійше, що Японці виру-шилиб до Манджурії на заході з Віджу-через долинний Ялю і Фенванчен, бо-другі дві дороги — а то через Кіріа до-Харбіну або в напрямі Нінгута-Харбін-є утруднені особливо в теперішню пору.

Заосмотрене російських військ в поживу.

"Kölnische Zeitung" застанає ся над справою заосмотрене російських військ в поживу підчас війни на далекім Сході. Після єї обчислень 300.000 людей і 100.000 коний потребує що дня 220 тон-муки, 110 тон мяса, 110 тон чаю, кави, цу-кру, 560 тон вівса, 600 тон сіна і со-ломи. Відтак замічає "Kölnische Zeitung", що засобів, які є на далекім сході ви-старчить для 300.000 людей і 100.000 коний найдалше як до кінця липня, а по тім треба буде вивозити різні про-дукти із європейської Росії. А такий ви-віз продуктів на далекий схід є незви-чайно утруднений, бож потрібно буде-кожного дня відправити що найменше 200 вагонів при поємности кожного на 8-тон, значить, на день 6 потягів з 30—35 вагонами.

Протидієвіські розрухи.

Супроти поголосок, які ширять ся між жидами на Україні, що до евенту-альних протидієвіських розрухів, одер-жала російська преса, як доносить Frkf. Ztg., приказ оминати все, щоб по-буджувало расові пристрасти. Місцеві-законних мають ужити найострішійших-законних, щоб лиш удержати спокій. (Спершу юдили проти жидів, а тепер дора-джують уживати найострішійших-законних, щоб удержати "мир". Прим. Ред.)

Дорожня.

Багато склепів у Харбінї позамі-кала поліція із за неможливо високих-цін, які побирали купці за товари.

"Любов".

Прочитавши сю напись, най ніхто не-не сподіває ся, що тут буде одна із не-вичерпаних розвідок про любов. Тут хо-чемо поговорити про річ далеко більше-прозаїчну, а іменно про Товариство "Лю-бов", зареєстровану за допомогову касу, яке-розпочало лише недавно свою діяльність-та задля своєї незвичайно симпатичної-цїлі повинно незабаром вибити ся на-одну із перших інституцій. Се нове то-вариство має на цїлі обезпечити вдо-вам та сиротам по своїх членах річні-ренти, а також придати для їх дітей. Коли зважемо, кільки то вдів по сьві-щенниках, учителях та інших чорних-робітниках, наколи не доведе ся їм ко-ристати з незавидного ласкавого хліба-кривих, перебирає на себе нераз своему-образованю і вихованю противну і по-нижуючу службу, — кільки то батьків-задовжує ся на те, щоби подати прида-не своїм донькам, урядити синови вар-стат, допомогти до розпочаті газдівства-або до докінчення студій, — тільки то-тисячів ремісників, закладаючи варстат, шукає помочи у чужих людей; цїлі сотні-учеників, що утративши батьків, запе-рестали на науку, аби відтак, здавшись-на ласку чужих та можних сего сьвіта,-стають просто неужитком для народу, если не его ворогом, — то зрозуміємо ва-гу тов. "Любов", його економічне значіє та культурне іславання. Однак по-при те має воно ще й цїль патріотичну, а в доказ того нехай послужить "Дні-стер", котрий, подаючи майже цїлій-сотні урядників а тисячам агентів за-певнений і незалежний бит, виробив-для нашого народного розвою велике-число сьвідомих людей, що несуть зерно-правди і народного осьвідомлення в саме-ядро нашого народу! Дальше тисячі-русского гроша лишають ся через те у-руських руках, а поверх того і тисячі-гроша придбаного з зисків повертають-ся народні цїли.

Чи ж багато між нами таких людей, які би безжурно і з легким серцем сто-яли перед хвилею вдівства та сирітства-своїх родин? Чи ж супротив того на-случай небезпеки не маємо ми обовязку-ужити на оборону коли вже не охоро-ного, то бодай лагодячого средства? — А тим средством є обезпечене. Оно є для-цїлого народу дуже важним чинником-здорового господарювання, а для кожного-чоловіка важним моральним законом, так-як зі всіх небезпек тіла найбільшою і-найпевнішою є смерть! Мало того, що-вона мусить прийти, але вона страшна-тим, що час єї приходу незвідний і не-обчислимий, а наслідки для позісталих-вдів і сиріт ще страшнійші! Тим на-слідкам запобігти, а бодай їх улегчити-поставили новозасноване товариство-"Любов". Колиж додамо до того, що те-товариство подає своїм членам такі ко-

ристи, яких ніяке друге товариство по-дати не може, бо "Любов" основана на-справжній любови передовсім до свої-сїмі а відтак і цїлого народа і до усіх-его одиниць, не має на оді ніяких кори-стей для себе, але тільки і одиноко для-своїх членів, бо для них пливають всі-евентуальні зиски, тож витяючи се нове-товариство і бажаючи йому як найкрас-шого розвою, кличемо рівночасно до всіх, щоби чим скорше приступали в члені-сего товариства. Для інформації подаємо-деякі уступи з присланого нам про-спекту:

Ціль товариства: обезпечити 1. ре-нти вдовам згідно сиротам по своїх чле-нах, 2. придати на річ третих осіб (ді-тей). Приступлене до товариства дозво-лене кожній власновільній особі, що єсть-здорова і не переступила 60 рік жити. Хто зголосить ся о прийняті, дістає фор-муляр до винювення і на разі витяг го-ловних постанов уставу о правах і обо-вязках члена і о способі обезпечення, нагдо праміри премійних тарпів. Прина-тому членови видає Товариство член-ську книжку, до якої долучений повний-устав товариства wraz з подрібними пра-мійними табличками. Неприйнятим звер-тає Товариство вступне по потрученю-нонесених потчових видатків.

Головні користи, які дає "Любов" своїм членам, суть: 1. Можливо най-низій премії, які можна виплачувати в-місячних, чверть-, пів-, або цілорічних-ратах; 2. 28-згідно 14-днєву проволочку-до виплачування премій; 3. виплату обез-печеної квоти зараз по означенім речин-ці без якого небудь потручення; 4. ви-плату рент в місячних ратах з гори; 5. збільшене від всяких стемилевих і по-даткових належитостей; 6. за членську-книжку побирає Товариство всего 1 кор., значить кошта друку; 7. вступного по-бирає Товариство раз на все від ренти-до 500 кор. 2 корони, від ренти до 1000-кор. 4 корони а від ренти 10.000 кор.-6 корон. Найнижша рента обезпечена-виносить 100 корон. За підставу до об-числення високости премій служить ви-сота рент згідно приданого і вік обез-печеного і обезпеченого.

Товариство "Любов" не обчислює на зиски: оно має цїль виключно гума-нітарну; протє повинні і можуть кори-статися з него і найбільшійші, яким лежить-на серцю будуччина їх жінок та дітей. Перший відділ: обезпечене рент, запо-внює а) вдовам по членах річну трівалу-ренту, згідно б) сиротам річні ренти-до 20 року їх жити. (Примір: а) 30-літ-ний муж хоче обезпечити своїй 25-літній-жені 300 корон річної ренти; на се обо-вязаний він оплачувати до часу своєї-смерти 6-22 корон місячно; б) 30-літній-батько хоче обезпечити своїй 2-літній-дитині на случай єї смерти річну ренту-200 корон, платну до 20 року жити; на-се обовязаний він платити лише через

— Нема у мене родичів. Які-законних родичі, або знакомі у сироти?

— Так ти бачу, такий же без-законних як і я.

— Нема у мене ні кола, ні-законних — увесь тут.

— О, братіку, добре я знаю, як-законних сиротою, що не мати меш-законних стечка, де-б голову свою прихи-законних ти. Спасибі-ж тобі, синашу, що не-законних буваєш свого брата Івана.

— Але хто вона?... Хто? Голос-законних знакомий, рідний голос! Я її знаю, але не пригадую. І людина вона-законних при собі, се мені тільки з переляку-законних інакше показувало ся. — А ти, мо-законних лодице, звідкіля?

— Я, бачиш, Іванова мати.

— А живеш у своїй хаті?

— Поки що у своїй.

— Де-ж вона? Може там, де-законних сидів Іван?

— Еге! Моя хата понад Вор-законних склом, Двипром, Вугом, причітком-законних уперла ся у Чорне Море, а дво-законних щем розкинула ся аж по той бік-законних дарпат. Хоч я родила ся тоді, як-законних ще не було московского царства, але я ще молода. Тепер пізнаєш-мене сину? І молодича, якось то-разом і боляче і радісно усміх-нула ся.

А я мов божевільний дивив ся-її в очи... Так... Так... Вона... Пі-знаю... Бурмотів я, а далі з криком-кинув ся до неї.

— "Мамо, Україно моя любя, прости мене, я не пізнав тебе. Від-ненька ти моя, вид у тебе хорий, стомлений. Прости мене!... І рида-ючи припав ся я до грудий матери і довго плакав, а мати колисала мене на руках і журливо співала:

"Ой біда, біда чайці небозі, Що вивела дїтки при битій дорогі Як не кричати, як не літати, Дїтки маленькі, а я їх мати"...

— Ох, Богдане, Богдане, nero-зумний сину, на що ти мене...

— Поховав, поховав! крикнув-пугач проти нас на хресті і перебив-материну розмову. Пугач страшенно-блищав очима, а далі божевільно-зареготав ся і полетів по кладовищу.

— Гляди, сину, казала мати, що-я тобі повідаю — ти перекажи своїм-братам, а найбільш "старшим бра-там" і перекажи їм те, що я ска-зала: "Іміючі уха слухати да сли-шати!"... Бачиш, сину, у твого-брата Івана та були дві дочки і два-сини, а мати їх була — муза. Діти-звали ся: Еней, Наталка, Москаль і Ода. Іван був ширій Українець,

довів їх до розуму і так їм сказав: "Діти мої, я увесь вік працював-задля своєї матери — ідіть же-тепер і ви до неї і працюйте чесно, навчайте своїх братів та сестер-Україну-матір шанувати. А як бу-дете чесно працювати — то й за-робіте мені памятник на могилу, як-я помру. Сей памятник буде мені — нагородою. Ідіть з Богом!"

Діти одягнули ся у той убір, який кому на долю випав. Москаль-узув ся у добрі чоботи, надяг мун-дїр з гузиками, Ода завітчала ся, убрала ся пишно, бо вона тут таки-признала ся батькови, що піде до-князя. Енееви остали ся постолои, а-Наталка, як боса родила ся, так і-пішла з двору. Як прийшли мої-внучата до мене — так і розійшли-ся по всій хаті. Еней, "як парубок-моторний" пішов до паньських хо-ромів, щоб розказати про своє ко-зацтво. Так — куди там! Тю-тю! Навіжений! Куди ти преш ся у по-столах, та ще від тебе горівки чути, геть нема твоєї тут покидьки Додони, геть до пекарні — там твоє місце! гримали на Енея. — "Та слухайте, панове, я розкажу вам про Трою!...

— Бери краще лопату та йди-до гною, а то з двору виженемо,

та йди швидше не бари ся!... Пішов-Еней похилив ся...

"Оттак колись то брат Еней, Над козаком коверзував"...

Але Еней, побувавши у пеклі — не зликав ся. Він почав балакати-про Троянців у пекарні. Кухар-реготав ся, а далі якось сказав-своїм панам про козака "Обідранця".

Покликали тоді пани Енея до-господи. Став він біля порога, під-пер плечима паньські одвірки тай-почав оповідати. Аж боки рвали-пани, так реготали ся "з гольті-паки", а далі стихли і дивували ся, що Еней щось мудре каже про своїх-козаків... — Еге, ге! Та сеж сьві-това річ, загули Українці та тут-і посадили оповідача за стіл на по-куте; прийшли сусіди — послушали-Енея і поклонили ся йому також. О тоді то Українці почали вихва-ляти ся "Енеусом", а Еней сидить-та все своє співав, що він

"Парубок моторний

На лихо вдав ся він козак!..."

Наталку й Москаля спершу та-кож невідрадна доля привитала.

Бачиш, сину, вони загадали по-казати людям, як у них по селах-гречкосії живуть, як роблять, як

В сегорічній календарі австрійських бітників поміщено на ст. 15 лю Ольги Кобилянської „Unter Himmeln“, Skizze aus dem Leben... Оповідане привабливе, ескізи чорнової ар. п. А. ской. — „Bukowinaer Post“ позисері ч. 1590 новелою Ярослава Гора „Das Begräbnis“, в пері Карбулицкого.

Юрій Брандес про „Реву“ і про Україну

Юрій Брандес, помістивши коштує данським „Politiken“, отже 25 марта с. р. простору вступити в „Ruthenen“, в котрій цитує „nische Revue“ (почавши від 1. числа річника аж до 4. числа П. річника) пше про положення Українців в Росії. Каже, що досі світ знав лише про гноблене Польків, Фінляндців, Грузинів і Вірмен в Росії. Но в державі царя живе ще один — шестий що до числа народ в Європі, іменно Українці. 25 мільонів Русинів живе в Росії, 3 мільона в Австрії і пів мільона в Угорщині. Брандес наводять дословно після 1. числа „Ruthenische Revue“ (з минулого року) царський указ з р. 1876. та переслідуючи українського слова в Росії. Посвячує коронний уступ Шевченкові і Котляревському. Відтак наводять після „Ruthenische Revue“ (ч. 10.) опис полтавського свята, відкриття пам'ятника Котляревському, згадує про реферат д. Косачової, посла Романчука і т. д. Відтак слідує опис 35-літнього ювілею М. Лисенка. Данський учений згадує про проф. дра Пулюя і про переклад святого писма на українську мову та зазначає, що в Росії дозволений переклад на татарській і монгольській мові, тільки заборонений на українській. Брандес кінчить свою простору статтю цитатом з 4. числа „Ruthenische Revue“ (статі „Rangsentum oder Rangmangel?“), а іменно словами: „Проте маємо, що побіда Японців в тій війні лаби частіше для нашої Росії, бо пняльна Росія, обидві сторони, яких істинностях, мусілаби свої народи трактувати більше по європейськи і свої азійські плани бодай на якийсь час покинути“. При тій нагоді треба зазначити, що статі про Україну з „Ruthenische Revue“ подали недавно навіть дві японські часописи. Зміст вступної статі з 2. числа за сей рік про кривди галицьких Русинів на полях шкільництва подали кілька визначних французьких часописів як „La Revue“, „Mercure“ і „и, а німецький тиждень „Die Zeit“ з дня 26. марта с. р. подав зміст статі про „и“. Вступну статтю з 3. числа передрукували всі визначніші заграничні німецькі часописи.

Промінь число 7. Зміст: Дещо пільний закон для буков. учителів (Дальше). — Народно рускі школи і рускі учителі в Галичії: Перівна міра Помагаймо самі собі. — Attalea (присєр). — В справі гігієни нашої сільської дїтвори. — Лектура нашої молоді на народних шкіль. — Писане в наших школах. — Веселля. — Надіслана. — Преписка редакції.

Економіст, місячник економіко-господарський, орган стоваришень робочих і господарських. Число 3. Зміст: Школа політичної економії, „Ортодокс“. — Розвій селянських господарств в сільській Галичині 1848—1898, др. Йосиф Овеськів (дальше). — Союз сільських громади в Англії, І. Петрушевич. (Конец). — В справі кредиту стоваришень в Імку Краєвім, К. Л. — Стіваришень модіарські і їх значіне для селянських господарств. — Лїтература сільська і економатична мораль, др. Вол. Левицький. — Товариство „Любов“, зареєстроване за допомогою каси. — Господарські обрїтунки і калькуляції, А. Гл. (Дальше). — Причина неурожайности землі. Статійний обіряк — навіз повний, Ал. Гар. — Економічна робота філії „Просвіти“ в Стрию. — Рух товариств кредитових, належачих до „Краєвого Союзу Кредитового з 29/2 1904. — Перші Загальні Збори Товариства „Краєвого Союзу Кредитового“ у Львові. — Новини. — Черіді вибіж і плодів господарських. — Слїшана. — Предплата на цілий рік 12 кор. Редакція, адміністрація і експедиція Львів, ринок ч. 10. 1. поверх.

4 роки по 2-98 кор. місячно). Другий відділ дає можливість і найбільшійшому членови Товариства забезпечити для своєї чи чужої дитини придане в висоті найвище до 2000 корон, платне по скінченні 18, 20, 22, або 24 році жити забезпеченої дитини. (Примір: 30-літній член Товариства забезпечує 3-літній дитині приданого 200 корон, платного по скінченні 20-ім році жити; в тій цілі має він місячно платити по 80 сотників).

Наволи-б сходили наші селяни та взагалі всі, що не мають ніяких вкладних грошей, скористати з сего забезпечення, могли-б вони своїм донькам заповіти віна, які відвернули би неодного лиха, що задля браку віна скоюєсь у рідних, а неодному синові запомочи до укінчення студій, заложення варстату чи розпочаття газдіства. Всякі запитання належить звертати на адресу Товариства „Любов“ у Львові, Ринок ч. 10. Хто має замір приступити до одного з нових відділів Товариства, зволить зажадати присилки „Заява до приступлення“, подаючи рівночасно, чи хоче забезпечити ренту для жени, чи для дїтий, чи придане для них.

При зміні кварталу просимо відновити передплату і вирівнати давні задегlosti. В противнім случаю будемо безсильно приневолені перервати дальшу висилку часописи.

Адміністрація „Буковини“.

НОВИНКИ.

Від редакції. З огляду на те, що в четвер і п'ятницю є свята, то слїдуюче число нашої часописи вийде аж у великодну неділю, але в значно збільшеним обемі, щоби подати Ви. нашим читачам відповідну лектуру на святі дні.

Вістник розпорядків краєвої ради шкільної, випуск IV, містить розпорядок, котрим урядиляє ся дисциплінарні слїдства проти учителів в той спосіб, що обжалованому пристойть право вглядати в акта, хочби й у анонімні доноси, котрі однак лише виймовно з дуже важких причин можуть становити акт доходування. Ся послїдня установка дуже важна, бо положить кінець безіменним доносам. Дальший розпорядок розширяє обем помешкань управителів, котрі бувають нероз дуже маленькі. Третій розпорядок наказує учительству дбати про те, щоби діти шанували пожиточні звїрята і рослини. На кінець

обливають ся крївавицею, а про те сьпіввають на злість ворогам!

Пам'ятаєш, як Іван сказав: „Нехай злії одні плачуть“.

Наталка й Москаль збудували собі хату і назвали її „театр“.

Перша вийшла Наталка, засьпівала чудовим голосом: „Віють вітри“ і почала розказувати про бідне житє на селі, а Москаль почав показувати своє глузування над простим чоловіком. Громада реготала ся, а далі й каже: „Нїчо собі — кумедно, але сьмішно, що Наталка і Москаль думають, що се театр, а — се проста та ще й обдерта, убога хата“. А Наталка і Москаль нїчого не думали, а робили те, що батько їм наказав.

Аж ось до „обдертої хати“ прийшли помігачі, що взяли з Наталки зразок житя. З'явили ся на сцену Глигай, Утоплена, Гриць, що ходє усе на вечерниці, Наймишка, Рїздвяна Ніч, Безталанна, Грішниця, Сьвітова Рїч, Блакитна Троянда і з ними прийшла пишна, народна українська музика і понаходило людий чи мало. Прийшов і Бурлака, Попад Дівпром. Коли гульє, з'явили ся люди з того сьвіту та все в червоних жуланах, при пістолях, були

заряджені, що квіти пров. учителів, котрі споріднені з управителем школи, має корамізувати голова місцевої ради шкільної.

Конкурс на місце сталого підучителя з німецькою викладовою мовою при мійській народній школі при семагородській улиці розписаний до 1. мая. Подання треба подавати до мійської ради шкільної.

Курси пчільництва для початку-ючих відбудуть ся безплатно у Відні дня 22, 25 і 30 червня, 2, 6, 9 і 13. липня і 17, 21 та 24. вересня с. р., що дня від 4—7 год. Зголошувати ся треба до 8. червня с. р. в тов. „Zentralverein für Bienenzucht, Wien, I. Schaulflegasse 6“.

Конкурс на місце учителя з рускою викладовою мовою розписаний до кінця с. м. при філіяльній школі у Вилавчу-Бережанці вижницького повіту.

Іменованя. Провізоричні адюнкти будівництва Гуго фон Резорі, Рудольф Фрек і Конрад Горецький іменовані дефінітивними. — Рахункового практиканта д-ра Моріца Блявкюфа іменовала фінансова дирекція концертним практикантом.

Райфайзенка в Чернівцях. Заходом відділу брацтва св. Апостола Тадея в Чернівцях завязала ся каса (системи Райфайзена) позичкова і шаднича для рускої міщанської громади в Чернівцях. Привітований збори основателів відбули ся 13. н. с. марта с. р. в домі брацтвім, на котрих запрошений, звістний наш дїяч і основателі многих кас на Буковині, проф. Др. Смоль-Стоцький у друге пояснив велике економічне і суспільне значіне таких кас і їх статуту, по чім виписало ся до кас до 40 членів. Ухвалено висоту поодинокого лаю на 25 кор. і вибрано старшину, до котрої ввійшли вибрані одноголосно: Михайл Коралевич, яко начальник, Йосиф Захарієвич заступник, а яко члени старшини — міщани: Йосиф Дудич, Андрій Левандовський і Йосиф Мицак. Старшина подала зараз статут до ц. к. суду краєвого до зареєстрованя, котрий ухвалено з дня 28. марта с. р. прихилив ся до сєї просьби. Зареєстроване наступить по правосильности рішеня судового. Подано сей відрадний факт до привільної відомости, заявлено разом, що небавом по святах великодних відбудуть ся перші загальні збори сєї нової інституції, тож забудь непотребна буде дальшої принуки, щоби всі наші тамучі Русини, чи міщани, чи інтелїгенція без ріжниць віри знайшли ся і на сїм важнім полі в купі, побіч себе, бо се у нас справді єще „нива не орана“ — і піднесли сю важну нашу інституцію до того значіння, яку она здобула собі вже у других народів. Вписове вносить 2 кор. а пай 25 кор. можна сплачувати місячними ратами до 6. місяців. Зголошеня приймає старшина.

тут і прості козаки, був і полковник Тарас Бульба, аж ось з'явив ся й сам Мазепа з військом запорожским. І Богдан Хміль — не втерпів — засоромлений приїхав на своїому баскому величезному коні, а на останку з'явила ся й „Осада Буши“ що показала, як дівчина померає за рідний край.

— Театр, народний театр! загула публіка, та такий театр — що у нашої сестриці „Параша Сибірчак“ нема такого народного театру! І де не взяли ся й сьпівачи й дїячі? А музика?!

А далі, як з продертої торби посинала ся українська література: Тут були і оповіданя, і вірші, і драми і наукові твори.

— Слава Івану Котляру, чудо сотворившему — Слава!

— Слава матері України — Слава!

Гула громада. А нуте, панове, до господи, до нашого Енея!

Всі зійшли ся тай засьпівали, згадуючи Івана:

„Будеш, батьку, панувати,
Поки живуть люди;
Поки сонце з неба сьє,
Тебе не забудуть!“...

(Конец буде.)

Додаток до „Проміня“ вислано з 7. числом після вої Редакції „Крейцерової Бібліотеки“ лиш на галицькі, угорські і американські адреси. Для буковинських передплатників не призначила редакція згаданого видавництва жадних примірників, тому просимо Ви. буковинських передплатників даремно не реєлювати той додаток. — Адміністрація „Проміня“ в Вашиківцях н. Ч.

Військова людяність. В першій квартилі с. р. засуджено в німецькій армії загалом 63 військових старших за людське поведєне із підчиненими жовнірами. Каря, на яку засуджено заєнергічних приложених вносить разом 11 літ 4 місяці і 26 днів, крім того 5 деградовано, 2 прогнано із служби. Немає казати, гарний лад в іраїні „страху Божого“!

Пам'ятник винахідникови годинника мають будувати сего року в его родинним місті Норенберґі. Кошта бере на себе згадане місто Норенберґія і спілка німецьких годинників.

Ориґінальне збільшуване воєнних фондів. На цілі воєнні складає тепер в Росії кожний рад не рад свою ленту. При тїм виринають дуже цікаві помисли, що мають вести до експлоатації публічної жертволюбивости. Ось у Пермі 19-літня і дуже гарна (се треба киче запримітити) сьпівачка Сахарія обивила на своїм концерті ПТ. публіці, що поїдає кожного, хто жертвує на воєнний фонд по 10 рублів. Кандидатів до поїлунків метнула ся спершу така сила, що Сахарія мусіла втечи до гардероби. Аж по кількох хвилинах вийшла і розділила своїм обожателям — разом 150 поїлуків. З того, що п. Сахарія зложила досі до воєнної каси лише 800 рублів, видно, що багато поїлуків роздала а'conto. Мабуть при „стиганю задегlosti“ рефлектє на дальший відбут свого солодкого а етеричного товару. Так то легко можна гарний дівчий стати ся патріоткою.

Злочинність в Болгарії за 1903 р. Болгарська часопись „Подкрепа“ опублікувала статистичні дані що до проступників в Болгарії за минулий рік. Із них видно, що протигом цілого 1903 року в Болгарії за ріжні переступства засуджено на вязницю 10.264 людий, із них 9.914 мужчин і 350 жєнщин. При чїм число проступників, що мали від 11 до 17 років, вносило 742, із них 728 хлопців і 14 дївчат; від 18 до 21 року — 1963, із них 1.931 мужчин і 32 жєнщини. Що до самого роду злочинів, то перше місце займали порушеня чужої власности — 6.515, відтак слїдують переступства супротив особи — 3.327, супротив властей і суспільного порядку 562. Із числа покараних переступників було: мужиків 7.684, міщан 1173, а решту проступників становили чужинці.

Корейська жінка не має ніякого імені. Не знаги, як витворив ся сей звичай. В молодечім віку деколи она має іще імє. Як сїмє більша, то одним дїтям дають імена, а другим ні. Так отже в Корей щоби означити жєнщину, треба сказати, чїя донька, чїя жінка або навіть чїя мати.

Наслїдки катастрофи. Сими днями розпочало ся в Пітєбурґу слїдство в справі страшної катастрофи в копальні Тарвік. Як звїсно, дня 25. сїчня с. р. дїучила ся там грізна експлозія газів. Погибло при тїм 178 робітників, а хоч всі знають, що причиною нещастя були властители копалень, не можна було знайти винуватиків.

З оружїем нема жартів. В Гаґенофєн вимірив тамошний учитель Антїн Фїшер із жарту стрїльбу полишену із аматорського представлення на одну дївчину. Стрїльба однак була набита, тож вистрїлила і дївчину тяжко поранила. Фїшєра, якого обхопили корчі лєдєви живого занєсєно до дому.

Величезний пожар обняв д. 2. б. м. петербурський Апраксїновий базар і наробив там одноміліонову шкоду.

Подяка. Заходом п. учит. Руснака на руску смянєску бурсє збрала чєсна громада — Дорошівці 8 кор. 4 сот. Крім того на туж бурсє жертвовала в. панна Ільницька, учителька в Садаґурі 6 лєрон, за що в. жертводавцям аз окрема п. Руснакови складає найсердечнїшу подяку П. Клим.

Належитість за Оголошення за один раз:

заборот
и. В т
або за коштів 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с.
визнається сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотики за верш. — При кількарядових уміщенях опускається
ся на цілий процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

Освітлює ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відні.

Капелюхи для панів, хлопців і дитини з
— Самостійна продаж з п. к. надвір-
— & Söhne, Graz. — Великий вибір капе-
— Циліндри і класи в найновіших фасонах.
Шапки в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дитини.
Парасолі Entout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрики — шовкові і
— Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасольки білі, чорні і в різних
— Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дитини. Найбіль-
— Палички до проходу для панів і панів.
Артикули Lawn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони
і всякі знаряди до гри Lawn Tennis.
Нальоші Storm Stippere найліпші тукраві як і заграничні фабрики. Самостійна продаж
а титентованими підшвами, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожи в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гоудиярекої фабрики Ф. Л. Понпера. — Самостійна продаж
черевиків живрових з найславнішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreaux
Bokseal, Glacé, лаврових чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дитини.
Lawn tennis черевиків, чоботи і пів-черевиків.
Кнайпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевиків домові
і до виправ гімнастичних різного рода.
Краватки. Найбільший вибір тукравих і заграничних фабрикатів. Кожного місяця по-
— Dersins і найліпші „Genres“.
Мужеске біле, найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські вестіри, піки, поло-
— в шіфону. Ковпирки і манжети найновішою фасону, хусточки до носа.
Товари паньчохові. Паньчохі для дам і дитини, сорочки для наколісників системи
Дра Лямана, сорочки і каштанки ситкові до осушування поту.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви і ортопедичне заведе- ІВАНА ДІКА

абсолютна майстерського курсу ц. к. технологічного ремесельного
музея у Відні, і записаного судового знатока
поручає

ВЕЛИКИЙ СКЛАД ОБУВИ

найновішого крою для панів, панів і дитини.

Замовлення виготовляється сейчас з заграничних шкір.

При замовленнях з провінцій пожадане, аби прислати з'ужитий черевик на міру.

Чернівці

ул. Руска II, а Філія ул. Ратушева 17. (під „золотою Грушкою“).
7 (—)

З Америки і Канади

пишуть своїм кривнякам і знако-
ним ті, котрі вже раз тую дорогу
перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть
найлучні, і перевіз триває

лиш 6 день.

Фірма наша тішить ся довірем за-
галним, і працює в тім напрямі,
щоби своїм пасажирам всі можливі
улекшення дати. Проте най ніхто
з дому не вибирає ся, поки не
отримає нашого проспекту і цін-
ника їзди, котрі ми висилаємо без-
платно кожному на жадане.

Falk & Co. Hamburg
Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (10—12)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найкорше лиш через Роттер-
дам, і то переправою

тов. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланню задатку разом з піфкар-
тою дістане, іде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади,
їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм
потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні.
Лінія найкоротша. Харч на кораблях узаний за найліпший. Поручає
ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштів. Вей письма
(листи) і почтові перекази треба адресувати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

Порто простого листу виносить 25 сотиків.

Канадіан Пацифік
Роттердам.

1 (30 ц.)

Друкарня тов. „Рускої Ради“

поручає отей книжки:

Видання тов. „Руска Бесіда“:

	К. с.
*** „Явдох“ словінська кавка	—24
Ів. Сянюк. „Образки з природи“	—20
О. П. „Хлопці садівники“	—40
Омелья Попович „Розмови“	—40
Корниль Н. Устиянович „Три цікаві загадки“	—40
В. Умійський-Ф. Королевський „Як повстала земля і який буде її кінець“	—30
Проф. О. Єремівчук „Іван Сучавський“	—40
Ів. Бажанський. „Пропасть“	—20
Ф. Колесса. „Наша дума“	2-50
Гаршич. „Малари“	—20
*** „Зерна“	—20
*** „Котюзи по заслугі“	—20
О. П. Кошівський. „В день святої воли“	—20
Ю. О. Федькович. „Проскурка“	—20
Омелья Попович. „Ластівка“ (старі речення)	2—

Видання тов. „Руска Школа“:

Барановський Мечислав. „Педагогіка“	1-20
Ом. Попович. „Методика“ I част.	—60
„Як бідні збагатили“	1—
„10 казок для диточок“	—20

Ом. Попович. „Збірка законів“	1—
Ів. Сянюк. „Образки з життя“	—20
Шпайнровський Сергій. „Руска Читанка“ для II. класу гімна.	2-80

Др. Стеф. Смаць-Стоцький. „Громада“	—20
„Порадник“ як закладати капи	—40
„Буковинська Русь“	2-10
„Minoritätsvotum“ in der vom k. k. Bukowinaer Landesschulrathe be- hufs Regelung der ruthenischen Schulorthographie	—40
Ю. О. Федькович. „Пісні жовнярські“	—20
Франко Іван. „Русько-українська література“	—20
Теодот Галіп. „Домашній писар“	1—
Пігуляк Єврей. „Верховинські загадки“	2—
О. Шнитко. „Листи з некла“	—30

Евг. Жуковський. „Учебник рільництва“	4—
Іван Франко. „Що таке поступ“	1-20
Франчук. „Оверна“	—20
Підеса. „Восток і захід“	2—
С. Тихий. „Як робити тестамент“	—30
Марченко. „Власна хата“	—20
Яричевський. „Серце мовить“	—60

При замовленнях книжок упрасує ся присилати
на порто.

РАМИ ДО ОБРАЗІВ І ФОТОГРАФІЙ

найдешевші

в переплетні і торгівлі образів
і рам

В. Сальтера

ул. Почтова ч. 7,

напроти ц. к. Почти.

10 (10—10)

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і свята від 1/2 10 до 11 год. рано.

В ДРУКАРНІ „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях (Петровича 2)

суть на складі

слідуючі книжки:

Наша дума Ф. Колесса за 2 кор. 50 с.	
Писання Ос. Юр. Федьковича I, II, і IV. том по ціні: 7-20, 6-80, 4—, 3-60, 3— і 2-60 к.	

При більшим закупі опускає ся
значний рабат. (0—0)

ВИХОДИТЬ в ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на поперед-
нє застереженє. — Редакції непе-
чатані вілні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:
на цілий рік 20 К. — с.
„пів року 10 „ — „
„чверть року 5 „ — „
„місяць 1 „ 70 „

Поодинокє число „Буковини“ 16 сотиків.

Передплата і належитість за інсерат
платні в Чернівцях.

Сильвестер Яричевський.

Пісня воскресеня.

В безсмертнім блиску сили-самоцвітту,
тебе приносить поворотна фіяла,
щоб приладати змійболому світу,
яка ціль всього людського зусилля —
о, Воскресене!...

Щоб воскресене серця приладати
і слід забутий в яских правд пороги —
тебе-ж бо мусить вічно обновляти,
душе людства, серед віків дороги
лиш — воскресене!...

* * *

В безсмертнім блиску, в слави авреолі
прибуди до нас, о воскресене силло,
бо ми взнали лихоліття болі
ти падемо завчасно в забути могили,
з крилом голодним йде до нас загибля,
а в нас душа ще жити, жити рада...

Прибуди до нас під знаменем обнови,
щоб стали инші, як були віками —
щоб мали серце повнее любови —
щоб душі в нас палали дїл огнями —
щоб ми не згинули як житі ті лози
і зміли кров за люд проливи, не —
[сльози...]

Христос воскресє!

(яв) „...Первого-ж дня тижня
приходить Марія Магдалина в
ранці, як ще було темно, до гробу
і бачить, що камінь відвалений
від гробу“...

Се-ж чудо велике стало ся.
Затрясла ся земля і ангел Гос-
подній, зійшовши із небес, від-
котив камінь людської невдячно-
сти і злоби, що великим тяга-
рем придавив могилу Чоловіче-
ского Сина, який голосив нове
слово, слово царства не от міра
сего, слово, що картало дукарів

і фарисеїв і книжників, а було
бальзамом для втомлених душ
людей простих сердцем і пра-
цюючих в кровавім поті чола
свого.

Христос воскресє!

І тисячі літ вже пройшли
від хвилі тої, слова-ж Його не
„мимоїдуть“ і не мимоїде пам'ять
страшної трагедії на Голгофті
а враз і світлої побіди духа над
пугами і кайданами.

„Христос воскресє!“

залунає нині по всій землі, де
лиш гомонить наше рідне слово.
Та не загомонить воно звуком
побіди, лиш хвилю радісним спо-
мином і тугою за хвилиною, в
якій воскресє і наш народ!

„Христос воскресє!“

загомонять дзвони із сільських
дзвіниць похилих, а на землі
короля Данила будуть сходити
чички і мурава на могилах му-
жиків, що бороли ся при вибо-
рах за своє право і від куль у
землю полягали. І будуть в ту
хвилю в сльозах згадувати рідну
землю заточені на Мазурщині
за те, що бороли ся за право
своє.

І в тую-ж хвилю з сумом
згадають сини зеленої Буковини,
що мова їх занепащена в храмі
Господа їх та що виполений
кукіль Юдиної зради починає
знов сходити на колосистій на-
родній ниві.

І в ту хвилю полине гомін
великодних дзвонів понад Дніп-
ром-Славутицею і привитають
його сини України із важких
тюрем за те лиш, що бороли ся
за свою мову, за право своє.

І в ту хвилю полине той ве-

ликодний гомін і до тих, що
конають по сибірських каторгах
і змішаєть ся із ревом гармат,
що на далекому сході змитає си-
нів України, які пішли на чужу
роботу...

І в ту хвилю хрестосувати
ся буде наш народ і під пал-
ким небом бразилійським у землі
Вашінгтона і в пустарах кана-
дійських, він же кинув край рід-
ний, не могучи найти в нім
права свого!

І Україна роспнята на хресті
важких терпінь своїх і кормлена
жовчею зрадливих синів закриче:
„Ілі, Ілі Ляма Савафтані!“ Але
голос великодних дзвонів не вга-
вати ме, лиш безупинно гомо-
ніти буде, в серця віру впою-
вати буде, що всяк, що хоче
жити, а душі свої братньою
кровію не замавав, жити буде,
а хочби завмер, то воскресє, як
воскрес Великий Учитель.

Тверда віра передвигає гори,
вона-ж віддвигне і той важкий
камінь неволі, яким привалена
доля України і тоді вся наша
земля від Сяну аж до Кавказу
неділена ціла загомонить по-
бідно єдиними устами: „Хри-
стос воскресє!“

Писанки.

Хоча яйце мало своє символічно-
релігійне значінє вже в найдавні-
шій старині і у найрізномордніших
народів і відіграє в різних містах
і переказах визначну ролю, писанки,
себ-то яйця розкрашені рисунком,
зв'язані тісно з християнством. Як
народний звичай зустрічаємо

приладжуване писанок лишє на
славянській території, а у чужих на-
родів лишє на пограниччї зі сла-
вянськими; в тім посліднім случаю
вказують рисунки технічні і назви,
що звичай той перенятий від су-
сіднього славянського народу. В сей
спосіб обмежили ми приладжуване
писанок що до часу і що до тери-
торії. Дуже можливо, що сей зви-
чай сягає ще й поганьських часів,
але всі народні перекази про по-
чаток писанок вилізуть его з хри-
стіанством. Осє кілька таких на-
родних оповідань:

Як Юда зрадив Ісуса Христа
і вернув домів, прийняла мати его
вареними яйцями і почала картати
за його поступок, при чім сказала:
„Ти продав свого пана, а він тим-
часом воскресє“. На се Юда за-
сьміяв ся і відповів. „Мій пан тоді
воскресє, як з тих яєць вилізуть
курчата“. Але ледви се вимовив, як
з варених яєць дійсно вибігли кур-
чата. На сє пам'ятку красять яйця.

Подекуда розказують: Пречиста
Діва писала писанки цілу нічку без
місяця і без свічки і рано понесла
до Пілата викупити Ісуса. Однак
по дорозі дізнала ся, що Ісус вже
вбитий, таї упала, а писанки роз-
котили ся по усенькому світу.

Про звичай писати і красити
яйця дасть ся загально сказати
такє: Як взагалі всі народні зви-
чай, упадає той звичай, особливо
по місточках і подекуди навіть вже
й гадки про него нема. Найліпше
держить ся він ще на галицькій
Волині, російськїм Поділю і в Гу-
цульщині. За ціху такого упадку
треба вважати що раз менше ужи-
ване писанок (яєць з рисунком) а
сильніше розповсюженє крашанок

Анатоль Франс.

Великоднє оповіданє.

Гортер, оснєватель дневника „d'Etoile“, політичний і літературний кер-
маніч „Revue Nationale“ і „Nouveau
Siècle Illustré“ сказав мені з висоти
свого редакційного трону:

„Мій коханий Марто, будьте так
добрі і напишіть мені невеличке опові-
данє для великодного числа „Nouveau
Siècle“. Триста стрічок схоплених із
життя із вістрєм проти аристокрації.

Я відповів Гортерови, що я не є
таким добрим, як йому видить ся, але
оповіданє напишу йому дуже радо.

„Знаєте таке оповіданє“ — казав
він — „яке можна назвати „історією
для багатих“.

„Мені припалаб більше до вподоби:
історія для вбогих“.

„Се як раз те, про що я думаю:
історія, якаб впоювала в багатих ми-
лосердє до вбогих“.

„Так, але я знов зовсім не бажаю
собі того, щоб багаті почували милосер-
дє до вбогих“.

„Дивно!“

„Ні не дивно, але логічно! Я вва-
жаю милосердє багатих до вбогих оби-
дливим і противним загальній людській
любви. Коли ви бажаєте, щоби я заго-
ворив до багатих, то я їм скажу: увіль-
ніть вбогих від свого милосердя. З ним
нічого їм робити. Чому милосердє?
Чому не справедливість? Ви маєте з ни-

ми рахунки. Поладнайте їх. Тут чутє
зовсім ні при чім, бо се справа ділова. Коли
те, що ви їм даєте, причиняєть ся до
того, щоб їх удержати в їхнім убоже-
стві, а вас у ваших достатках, то ваш
даток є злом, а ваші сльози не зроблять
його ліпшим. Тут розходить ся о вирів-
нюючу віддачу, а ви даєте милостиню,
місто того, щоб звернути все. Ви даєте
мало, щоб задержати багатого, а відтак
вмавляєте щось в себе. Так само кидав
самоський тиран свій перстїнь у море.
Але Немеїс богів тої жертви не при-
няла. Рибалка приніс тиранови його
перстїнь в рибачому жолудку. І Полі-
крата обрабовано із уєйх його маєтків“.

„Ви стрієте жарті?“

„Ні, я не жартую. Я хочу зробити
багачам понятним, що їх добродїйність
і великодушність не варга нічо, щоб они
спиняють вірителя частковими сїлатами
та що таким робом не робить ся чесних
інтересів. Се їм може лиш допомогти, коли
їм се вже раз скажеть ся“.

„І такі ідеї хочете висловлювати в
„Nouveau Siècle“, щоб часом ся зруй-
нувати? Мені се й не снить ся“.

„З якоїж речі має багатий поводи-
ди ся з бідним на основі вїдних прин-
ципів як з багатими й могучими? Бо
їм платить він, як їм що вїнен, а не
дає їм нічого, коли їм нічого не довжний.
Се називає чесною. Колиж він чесний,
то най так само поводити ся з убогим.
І не говоріть мені, що він убогим ні
чого не вїнен. Я вірю, що в се не вірять
ні один багач. Лиш про велич довгу не
мають вони ясного поняття. І ніхто не

спінять ся, щоб з тої неясности вила-
будати ся. Радше остають в стадї не-
означености. Знають, що вїнні, не зна-
ють лишє, кілько вїнні і вдовольють
ся тим, що від часу до часу виконують
дрїбну виплату. Се називаєть ся добро-
дїйностю, а воно є лиш барїшівною
роботою“.

„Алеж те, що ви мені розказуєте,
не має ні рук ні ніг. Мої переконання
може більш соціалїстичні як ваші, але
я чоловік практичний, який розуміє ін-
терес. Чи се не значить нічо, як заспо-
коїть ся бодай один бід, продовжить
ся одно жите, коли поправить ся бодай
одна дрібна суспільної несправедливости?
Хоч як ми й не багато можемо зробити,
однак, що зробити ся, буде вже зроблене.
Коли не може бути багатого, то най буде
хоч троха. Коли малє оповіданє, яке ви
мені хочете написати, зворушить сотню
багатих людей і спонукає їх до мило-
сердя, то через те зробили ми вже
на всяк случай дещо для усмирення тер-
пінь. А таким робом все така робимо
положенє вбогих стерпнїйшим“.

„То ви вважаєте річю доброю
робити положенє вбогих стерпнїм? Убо-
жєство є необхідне для багатства, а
без багатства не має й убожєства. Оті
два лиха повстають одно з другого і
одно піддержує друге. Вбогим не треба
робити їхної долї стерпною, вбогих тре-
баби вичити. Я не буду багатих намо-
вляти до милостини, бо їхня милостиня
затроєна, бо з милостини має користь
той, хто єї дає, а хто єї бере, то вона
йому шкодить, а вкінці тому, бо твер-

дє й безжалїсне по своїй сути багатство
же повинно прибрати ся облудним пла-
щиком ласкавости. Коли ви хочете від
мене оповіданє, то я скажу багатим:
Ваші убогі, се ваші пси, яких годуете
на те, щоб не кусали. Ті, що беруть
милостиню, се череда, яка боронить бо-
гатих, а лає на пролетаріїв. Багаті
дають лишє тому милостиню, хто єї до-
магаєть ся. Робітники не бажають нічого.
Тому не дістають нічого“.

„А спроти, каліки, старці?“

„Вони мають право жити. Для них
не буду я вихитрювати милосердє, але
зажадаю справедливости“.

„Все те гарні історії. Ми дбаймо
про дійсність. Напишіть мені малє ве-
ликоднє оповіданє і вложіть в него зер-
нятко соціалїзму. Соціалїзм тепер в
моді. Очевидно, що я не говорю про
соціалїзм соціал-демократів. Я маю на
думі добрий соціалїзм, який заступаєть
ся по визначних сальонах бистрими до-
тенами проти колективїзму. Особи ва-
шого оповіданя повинні бути молоді і
гарні. Воно іменно має бути ілюстроване,
а читачі не люблять образів, на яких
фігурують люди обридліві або старі.
Возьміть приманчиву, молоду дівчину.
Таж се справді не така важка історія!“

„Ні, се не важко“.

„Можеб ви зужиткували до того ще
малого комїярчука? Я маю до того вже
готову ілюстрацію, дуже пишнїй обра-
зок, який представляє молоду дівчину,
як вона дає на степенях церкви св. Маг-
далини молодому комїярчукови милости-
ню. При тій нагоді міг би я той обра-

(яєць закрашених одною краскою). Поводи писане вважає ся чимсь люксовим, ним займає ся лиш кілька жінок, вкінці лиш одна бабуса, а з її смертю никне той звичай в селі.

Обрядове значіне писанок зв'язане з Великоднем, тому й час, коли виготовлюють писанки, припадає в ту пору. Декуда починає ся він вже в другій половині великого посту, декуда від цвітної неділі, декуда доперва аж у страстний четвер. Кінчають писати або у велику суботу, або у Хомину (Томину) неділю, або аж коло зелених свят.

Застосоване писанок при обрядах і забавах дуже широке. Особливо важну роль відіграє писанка у відносинах між дівчиною а парубком. Дівчата обдаровують ними парубків і вірять, що писанка в силі викликати любов. Декуда є звичай, що в „пущене“ (карнавал) парубки спроваджують музику, танцюють і платять дівчатам пиво. За се мусить дівчина парубкови, що з нею гуляв, дати на Великдень писанку. Звіси й помовка: Не крутила ся спідничка — не вкрасила ся й писаночка. В Київщині і на цій Волині дають дівки парубкам писанки, щоб викупити ся від обливання водою на другий день Великодня.

Писанкам приписують надприродну силу. Рано на Великдень уливають ся водою, в яку вложено писанку або крашанку. Лице вмити такою водою — буде кругле, гладеньке як яйце, червоне як крашанка. Писанки переховують подекуда в хаті для охорони від пропасти. В брідскім пов. закопують крашанку у землю на Великдень і держать там аж до Юрія. В той день викопують і беруть в поле. Де збіже не хороше, особливо де потворили ся „пліхи“, качають крашанкою, вірючи, що збіже поправить ся.

Писанки і крашанки відіграють велику роль й при великодніх забавах. При грі в „цоканку“ держить одна особа писанку в руці так, щоб лиш сам носок яйця був видний, а друга бе по йому своєю писанкою. Відтак пробують відвотними кінцями яйця. Чия писанка

видержала пробу і остала ціла, той забирає ще й збиту противника. Гра та відома також на Україні під назвою „набитки“, але єй грають тут лиш крашанками.

О много інтересніша гра се „катки“ або „навкотка“ звана лиш на Україні і Московщині. Від кожного учасника гри беруть по писанці, кладуть в шапку, виймають відсіля по одному, віддають властителям і так устанавлюють порядок катаня. Потім ставлять жолобок, по котрім можна би котити яйця. Той жолобок ставлять скісно. Перед жолобком кладуть для гри по одній або по дві писанці від кожного грача в певнім віддалені від жолобка і одну від другої. Потім грачі підходять по черзі до жолобка, спускають тудя писанки, даючи їм напрям на котру будь з лежачих перед жолобком писанок. Коли поцідять котру з лежачих, то та писанка числить ся виграною і грач бере єй собі та котить своєю знова так довго, доки не промахне ся. По сїм приходить черга на другого, а яйце, що скотило ся а не попало, остає. Коли грачі зручні, то ті, яких черга подальше, не приходять вже звичайно до гри, бо писанки за той час розберуть.

Др. Мирон Кордуба.

Росія й Японія.

Із поля борби.

Дневники подають поголоску, що дня 3 с. м. Японці виконали новий атак на Порт Артура і затопили два кораблі у в'їзді до порту, так що сей в'їзд є тепер лиш на 156 метрів широкий а 30 метрів глибокий. Вісти сеї поки що не стверджено. Колиби вона okazała ся правдивою, то значилоб се, що Японці зробили значний крок вперед в справі замкнення Порта-Артура, яке є ціллю всіх японських атаків на сей порт. Що до руху сухопутних військ, то не зайшли тут ніякі важкі зміни. Японці як і раніше прямують на північ Кореї, при чім Росіяни мали цофнути ся з під Віджу, бо японська патруля не знайшла їх там. Але за те обсадили Росіяни всі гори на правім березі Ялю від Антуна аж до Тянтсекину і укріпили свої позиції окопами і полевю артилерією. Антун, під яким стоїть около 30.000 ро-

сійського війська, є операційною підставою для військ, які мають загородити Японцям перехід через Ялю.

Організація шпійонства в Японії.

В одній із російських часописей „Русь“ розповідає ся про цікаву пригоду російського офіцера — Орловцева, яка докладно характеризує організацію воєнного шпійонства в Японії.

Приймавши до міста Красноярська, вдав ся Орловцев до гостиниці і зажадав кімнати. Незабаром заявив ся до него властитель гостиниці і заявив, що з ним хоче познакомитись один японський генерал. Здивований Орловцев згодив ся і тойж таки хвиля побачив перед собою чоловіка середнього росту в воєковім мундурі з двома званнями на грудях. „Японський генерал“ представив ся доктором медицини і запропонував Орловцеву спільну подорож. Сей доктор медицини говорив добре по німечки, був заосмотрений потрібними документами, виданими ему російським міністерством, мав карту Сибірі і такі книжки, як: „Die Russische Armee“, „Die russischen Kosaken“ і т. д. Після его власних слів, звернувшись він до російського офіцера тому, що не знав добре подорожжю по Сибірі, отже хотів мати більш досвідного товариша. В такий спосіб п. Орловцев і „японський генерал“ почали разом подорожувати.

Оглядаючи військові шпиталі, різні місцевості, при чім „доктор медицини“ мав велику охоту подивити ся і на російські касарні, але се ему майже нігде не вдавало ся. Коли приїжджали до якого небудь міста, то до Японця тойж таки хвиля являла ся велика сила знайомих: між ними були й голярі, й робітники з різних фабрик а навіть властители домів роспусти. При чім говорили всі вони про щось з великим захватом. Таку ріжнорідність своїх знайомих оправдував японський доктор медицини своїми звичаями. Що до поведінки Японця підчас їзди залізницею, то воно також досить оригінальне. В вагоні скидав він звичайно верхню одіжку, чим виганяв із свого вагону всіх жінок, лягав на лавку виймав карту Сибірі і старанно студював єї, роблячи замітки в своїй записній книжці. Коли така поза і заняття Японця звертали на него увагу якого будь російського поліція і сей підозріло зиркав, то не робив собі „доктор медицини“ з сего нічого і спокійно працював далі. Взагалі заховував повну рівновагу і повний супокій.

Безумовно сей доктор медицини, чи там „японський генерал“ — був не хто инший, як воєнний японський шпійон, який під проводом російського офіцера обглядав якраз ту місцевість, яка відтак стала тереном російсько-японської війни.

Корейська монета.

Відомий учений, подорожник В. Серошевський подає цікаві замітки про корейські гроші. Корейська монета — пише він — гірша від японської, але подібна до неї навіть в подробках. Корейський срібний долар вносить тількиж, як японський ен. Старинна китайська монета курсує іще в багатьох місцях Кореї, а в Гензані приміром найбільше вживає ся грошій старинного китайського тияу. Завдяки тому, що курс їх низший ніж вартість металю, із якого вони зроблені, являють ся єй гроші вигідним товаром. Японські купці старанно збирають і згоплюють їх. В 1899 році вивезено таких грошій через один Фунзан на суму 450.000 ен.

Дрібна корейська монета із пікелю афуґ важить 3-4 грама, а 500 таких пікунів можна прирівняти японському ен-ови (ен = 2:50 K). Звичайно єй гроші нализують Корейці на мотузку, найчастіше по 100 штук. Така визка грошій називає ся — *чжюґ*. За 50 корон можна здобути собі цілу купу таких ан-ів і чжюґ-ів — іменно 10.000 монет подібних до кругленьких гудзіків, які вагнуть разом 30 кг. Часто можна стрінути купця, окруженого кількома двигарами, які аж приють під тиснем грошій, що несуть на плечах — а *чжюґ* так кождай із них несе не більше ан-ів як 80 корон. За 250 корон можна купити таку силу грошій сего тияу, що їх ледве потягне добрий кінь.

Тає оригінальний винахід Китайців! Він невіддільний для злодіїв, бо не можуть украсти велику суму. Але такі гроші мають безумовно багато невіддільних сторін. Щоб проїхати Кореєю 100—200 миль, требаб везти з собою значний тигар — гроші. Аби запобігти сему, тримають ся ріжні корейські заведення, а передовсім властители гостиниць особливої практики. Так приміром приїжджає хто небудь до корми і тут платить значну суму грошій, яку гостинник виказує в поквитованню. По визнанню сего поквитовання можна в кожній кормі одержати все, чого тільки забажаєш. Колиж ви хочете почитати свої гроші назад, то кождей гостинник з охотою видасть вам суму, яку визнано в поквитованню, а его забере собі. Така практика по гостинницях можлива тільки завдяки цеховій організації їх властителей.

Фальшива монета — се чиста кара Бога для Кореї. В Гензані прим. дали Серошевському при розміні грошій половину фальшивих монет. Корейці обвинувачують в фальшованню грошій Японців і Китайців. І такий закид цілком оправданий, бо самі Корейці не спосібні до підроблювання грошових стемплів. Корейське правительство чекає свою мо-

зок використати. Студено, на де сніг, чужа молода дівчина подає чорному молодцеві золоту монету, розумієте?

„Розумію“.

„Розведіть ся ширше на ту тему.“

„Добрея розведусь: молодий комінярчук захоплений вдячностю кидаєт ся на груди молодій пані, яка є не хто инший, як рідна дочка графа із Лінотт. Він цілує єї і витискає на ніжному обличчю чудової дитини маленьке „о“ із саджі, гарне мале „о“, цілком кругле й цілком чорне. Він любить єї. Едмеє, бо вона зветь ся Едмеєю — остає супроти сего найвишого і чесного признання також нерівнодушна. Як мені видить ся, се дуже гарна ідея?“

„Справді, з сего можете щось зробити“.

„Ваша похвала заохоче мене до дальшого оповідання. Повернувши до свого величавого помешканя при бульварі *Mallesherbes*, почував Едмея вперше неохоту до мивання. Вонаб хотіла на свійому обличчю задержати відтиск чорних уст. Тимчасом слідував за нею комінярчук аж до хатних дверей. Він ставув зглибоній екстазі на улиці під вікном молоді дівчини. Буде так добре?“

„А чому би ні?“

„Отже даліше. На другий ранок Едмея, спочиваючи в своїм малім ліжочку, спостерігла ненадійно комінярчука виїзжаючого із кімнати. Він кидаєт ся із найвим захватом на приманчиву дівчину і обсіпує єї малими, чорними „о“.

Я забув вам сказати, що він був чудово гарним хлопцем. Графиня Лінотт заскочує його при тій привітній роботі. Вона кличе й кричить на него, але він так заглиблений, що ані не бачить, ані не чує.

„Мій коханий Марто!“

„Він так заглиблений, що ані не бачить ані не чує. Надбігає граф. Ловить малого комінярчука за ту горішню частину довшнього убрання, яка йому перша попала під руку і викидає його через вікно“.

„Мій коханий Марто!“

„Я висловлю ся коротенько. — Деять місяців після того оженив ся малій комінярчук із молодією аристократичною дамою, і на те була як раз пора. Тут видно наслідки розумної добродійності“.

„Мій коханий Марто, ви тепер вже доволі собі з мене напчили.“

„Алеж про те нема й мови. Дайте, най доведу своє оповідане до кінця. Після подружжя із панночною де Лінотт став комінярчук панським графом і втратив посагові гроші на перегонах. Тепер є він комінярчем улиці *de la Gaité* в Монтпарнас. Цого жінка веде крамницю і продає жезліні груби по вісімнадцять франків за штуку, платних у вісьми місяцях“.

„Мій коханий Марто, не возміть мені сього за зле, але ваша історія справді варта не багато“.

„Уважайте, мій любий Гортер. Те, що я вам оповів, є в основі нічо ин-

шого, як „La Chute d'un Ange“ Лямартина і „Eloa“ Альфредо де Біва. А коли придивити ся при світлі, то отся історія є все таки ліпша чим ваші сентиментальні анекдоти, які людий вбильють, вкладаючи їм у груди добре серце, коли воно в дійсності є лише, розказуючи, що вони роблять багато доброго, коли на ділі не роблять нічо доброго, та що се дуже легко бути добродійним, колиж воно в практиці є найтяжшою річю на світі. Моє оповідане моральне. Воно також оптимістичне і добре кінчить ся. Бо Едмея найшла в свелені при ул. *de la Gaité* шасте, якого даром би шукала в розривках і святах, колиб була віддала ся за диявольматю або офіцера. Мій любий пане редактор, скажіть мені отверто, чи приймаєт „Едмею“ або „добре примінену милостиню“ до „*Revue du Siècle Illustré*“?“

„Ви справді так говорите, як би се було серію?“

„Я таки говорю зовсім серіозно. Коли ви мого оповідання не хочете, то я випечатаю його де инде“.

„Де? В буржуазній часописі“.

„Хотів би я тоту буржуазійну часопись бачити!“

„Ви єї таки і побачите!“

Переклад: Яр. Вес.

Вячеслав Потапенко.

Кладовище.

(Посвята моїм старшим братам в Україні і в Україні сущим.)

(Конець.)

— Мамо, мамо, закричав я, а дивись но — ондечки йдуть Наталка, Еяей, Москаль і Ода, а за ними... Мамо! — Ціле військо за ними йде. Глянь, на конях, у зброї Запорожці... Везуть гармати... Хоругви несуть... Блищить булава. Скільки око сягає — усе військо. Чуєш сьвіт, бють у литаври — мов по мертвому, мабуть когось-то ховають. Глянь, мамо. — Чудо, чудо! Хрести хитають ся... Провалили ся... Могили пороскривали ся... Мамо! Мертві Запорожці — повставали!... Страшно!... Страшно!...

— Не лякай ся, сину. Се все твої брати.

— Мамо, глянь, нема вже могил, а з них повиходили хаги, та якіж убогі, зруйновані!... Боже, яка біднота!... Сади погоріли, мов пожежа тут була... Сонце почорніло від диму... Дихати нема чим. Замість річок — калюжі. Не вже, мамо, се твоя хата така убога?! Се не Україна — се кладовище!...

нету все гірше та гірше і цілком не звертає уваги на те, чи грошій дійсно потрібно. Тож не дивно, що курс корейських грошей упадає що раз нижче.

Надзвичайні загальні збори Наукового тов. ім. Шевченка у Львові.

Се вже четверті з ряду збори нашого наукового товариства, які займають ся справою зміни статута. Непорозуміння і незгоди, які виродились останніми часами між членами товариства, а навіть між зарядами поодиноких секцій, які довели на жаль до особистих криз, утруднили поладження сеї справи. Для поладження цих незгод і особистих справ відбула ся в понеділок, 4 го с. м. довірочна нарада о годині 9-й раню. На нараду тревала до 12-ої години, по чім голова товариства професор Грушевський отворив загальні збори. На денний порядок стояли дві справи: 1. іменювання почетних членів, 2. зміна статутів. Почетними членами іменовано Миколу Лисенка за его заслуги на полі національної музики, др. Івана Франка за наукову і літературну діяльність і проз. Сидора Тромбицького за заслуги коло адміністративної товариства. Відтак подав професор Грушевський короткий начерк дотеперішніх змагань в справі зміни статута. Проект нового статута було два: один складений др-ом Франком, другий др-ом Дністрянським. Відповідно до сего зазначили ся при генеральній дебаті дві партії, які себе взаємно поборювали: партія теперішнього відлугу і опозиція. В генеральній дебаті забирали слово крім обох референтів ще проф. Грушевський, п. Павлик, др. Шухевич, професор Верхоракний і др. Коли внесене посла Романчука, щоби справу статутарну відослати до комісії зложеної із заступників обох партій унало, замкнено генеральну дискусію обрано проект др. Франка. Сей проект відтак остаточно ухвалено з деякими дрібними поправками. Він мало ріжнить ся від статуту, який був досі в ужитю; важливіша ріжниця лиш та, що виділових вибирають на два роки, а не на рік, як досі. Друга важна зміна, обмежити круг діяльності товариства виключно на чисто теоретичні науки, отже введіти право і медицину, не удержалась. Так само не удержали ся далекодучі зміни організації товариства проєктовані т. зв. опозицією. Серед оживленої дискусії протягнули ся збори аж поза 11-ту годину вночі з короткою лише перервою на обід. Учасників було поверх 70, особливо численно була заступлена провінція. Навіть з України приїхало кілька членів, а Буковину репрезентували др. Маковей і др. Кордуба. За се уділ місцевих у зборах був на жаль доволі слабкий. М. К.

— Моя, сину, моя!.. і мати завила ся важкими сльозами. — З моєї хати зроблено кладовище!

Військо наблизило ся тай зупинило ся край Іванової могили... Аж ось могила колихнула ся, загула, пам'ятник провалив ся, а замість його стояв Іван. Мати, Еней, Наталка, Москаль і Ода — підійшли до него і стали з ним поруч. Військо скинуло шапки, стало на вколінки і прихилило хоругви до ніг Івана. Іван стояв у червоному жупані, а у руці держав ту бандуру, яку подарувала йому Божа воля, при котрій співав він своє „Українське солов'їне щибетане“. Над його головою туманила ся мармурова краса Миру — Муза; її чоло було завітчане лавровим вінком. На чолі горіла зоря, завішена чорним смертним серпанком. Муза плакала і її сльози падали на Іванову бандуру, якої сльвів вона так любила. Настала тишина, як у могилі. Іван окинув оком військо і почав:

„Брати мої! У мене тепер нема серця — бо я його віддав вам — те серце — се любов до України. Те серце — Наталка, Москаль, Еней і Ода. Вони мої діти; в них

Великодні дзвони.

Гей, як дзвонять нині дзвони
гучно, дзвінко, мило, чисто,
таємничо, урочисто!
Сеж бо нині міліони
призбули болю, стони —
гей, як дзвонять нині дзвони!

Ах, як дзвони ті дзвонили,
як мали мене бувало
Воскресне те витало,
як вливали в мої груди
любов чисту без бладу —
ах, як дзвони ті дзвонили!...

С. Яр...

НОВИНКИ.

Христос воскрес! Веєм нашим Ви. співробітникам, передлатинкам і читачам і вей широкій Русь-Україні бажаємо з нагоди Світлого празника Воскресіння Веселих свят! — Редакция Вуковини.

Відзначене. Его п. к. Величество найвищим рішенням з дня 2. с. м. надав надучителєви в Орошчах (Кімацький повіт) п. Олексимови Поповичеві хрест за службу з короною.

„...gemeine Lügen-Zeitung“, бреше неперестанно на посла Пігуляка, то що він обетає за уніятами в Залучу то знов, що він агітує проти унії, то відтак що „Січ“ антисемітєк і т. п. Але Менчель et comp. бреше, а вітер несе...

Замкнено старого будинку театрального. Рішенням краевого правительства з дня 4. цвітня с. р., пересланим черновецькому магістратові, на основі огляди знатоків признано старий будинок театральний не пригодним до представлень; в наслідок сего заборонено даліше уживати его на підставі §§ 1 і 4 театр. поряд. з дня 25. жовтня 1850 р.

Запомога. На загальних зборах Щадничої Каси в Чернівцях, які відбули ся дня 5. с. м. під проводом Е. Експ. принца Гогенльогого, ухвалено на внесене дирекції одноразову запомogu в сумі 100 кор. для рускої бурси при рускім „Народнім Домі“.

Куконя „Дештептаря“ плаче, що в школах за Прутом не вчать волоської мови, як колись, коли то ще ціла Буковина уходила за край волоський так що навіть в Лужанах ба й у Заставній вчили рускі діти по волоски. Румунізатори гадають ще і в 20. віку, що ніс для табаків, отже що й школи не для руских дітей а що рускі діти є задля волоської школи. Далі куконя бреше, що в Кучурові великим не вчать волоської мови, наколи там веі рускі діти сидють вчити ся волоської мови ба навіть іменовано осібногo учителя лиш для во-

лоської мови, щоби румунізував рускі діти, для котрих відтак отворять волоську школу. Звертаємо на сю румунізацію увагу краєвої ради шкільної, щоби положила ей конець. Русини не потребують кількох кучурівських волоських дітей в рускій школі, але й протестують проти штучної фабрикації Волохів з руских дітей.

Великдень в давній Венеції. В давній венеційській республіці обходжено великодні свята вельми величаво. Від досвітку збирала ся на площі св. Марка незчислима юрба народу, дожидаючи дождю. Очікуване переходило з години в нетерпелєвість, аж ось являв ся із падали дожді святаочний похід, в яким ступали дождя, прокуратори, сенатори і послы чужих держав, і примував до церкви св. Марка і тричі повторював слова: „Surrexit Christus! Alleluja“, якими вигав его від церкви єпископ. Відтак цілував духовник дождю, а сей обмінював ся поцілуями із своїм почотом. На Великдень, як замічує хронікар Самудо, цілували ся також послы чужих держав, хоч би були випроші найзавзятішими ворогами. Після побуту в катедрі йшов похід до церкви св. Захарія, куди несено також в процесії дожеву шапку, прикрашену дорогоцінними діамантами. По правій руці дожді ступали сенатори і послы; по лівій прокуратори катедрі св. Марка і шляхта. Після богослужєня дарив начальник держави церкві одного дуката. Дождя давав і приймав дарунки так само, як в часі карнавалю або різдвних свят. В Великодний понеділок приймав із оствора Повеліа чотири риби-дупачі; громада Паренцо дарувала ему двайцять ягнят, монастирі посипали тісточка і вино; одна частина міста жертвовала дожді покров на ліжко, иньша 9 літрів і 6 сольдів, щоби він купив собі за них рукавички. Дождя роздавав також подарунки, які не богато ріжнили ся від тих, які одержував. Не треба додавати, що все кінчило ся обильним пиром.

Заведене лічницє для офіцерів, і урядників. Заходом акційного комітету повело ся заповнити фонд, потрібний для вкінчення лічницего будинку для офіцерів і урядників в Дорна-Ватрі, а через те іосагненє гаранції, що сей добродійний інститут буде вже отворений з початком ливня с. р.

Нова читальня. Перті загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ в Неполоківцях відбудуть ся у великодний вікторок о 3. годині по обіді. Основателі просять всіх прихильників народної просвіти на отворене читальні.

Головні весняні збори каси пожичкової і щадничої, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Камена відбудуть ся в неділю 17. цвітня о 11. годині перед полуднем

в шкільнім будинку з сідуючим денним порядком: 1. Справозданє касове за рік 1903. 2. Доповняючий вибір обох старшин. 3. Установленє платні касирова. — **Юрій Шербановський,** начальник, **Іван Цурман,** заступник

Загальні збори пожичкової і щадничої для громади Юрківці, стоваришеня зареєстрованого з необмеженою порукою відбудуть ся в неділю, дня 17го цвітня 1904, о годині 10. перед полуднем в шкільнім будинку. Порядок нарад сідуючий: 1. Установленє стану наів, вкладок і позив, установленє, як найбільшу і як найменшу суму дозволяє ся одному чоловікови вложити на щадницю до каси, установленє речиниці платности відсотків від вкладок щадничих, установленє, як найбільшу пожичку можна одному членови дати, установленє егони процентової для вкладок щадничих і для пожичок. 2. Ухваленє, що робити з лишинами в касі грішми і як роздобути потрібних для каси грошей. 3. Ухваленє в справі запомоги краєвої. 4. Вибір кувєра і значенє платні до него. 5. Ухваленє, кілько має бути членів в раді надзорчій і вибір ей. — **Петро Войновський,** **Юрій Клязький.**

Культура і економія.

Проф. Вроцл. унів. Веркера Сомбарта.

Житє сусільности стало ся проблематичне. Що давнійше перевивало ся із самопонятною рівномірністю, те спонукує тепер до журби і сумнівів а зовсім природно також і до роздумування. Нема нічо зрозумілішого, як те, що потреби і страєння, які дослулюють нам тепер наново кожної днини, спонукують нас до питання: чому так дієть ся? Чи се все неминує? Чи нема ніякого виходу? Спершу питають ся заінтересовані, а відтак і видці. І так розбуджуєть ся інтерес спершу до практичного а відтак і до наукового прослідження сусільности політичних проблемів. Його вислікала в першій мірі практична потреба. Але він переступив швидко межі безпосереді спонук. Прийшло розумінє теперішніх часів, яке помогло значно більше до глибокого переконання про значінє сусільности наукових студій, чим би се могли були коли небудь вчинити щоденні клопоти.

Може найбільше наслідків повів за собою вплив сучасного капіталізму на наше духове житє, який довів нас до переконання про величезне значінє, яке має економічне житє для нашого загального культурного ествованя. Се свідомість виявила в наш ум двома шляхами; через заприаміченє сили, яку мають економічні інтереси в наших часах, а також через заприаміченє зависимости всако

була матірю, моя бандура всім снівала. Але є між вами такі, що напине штуку і держить у себе і сам її тільки грає, а другому не дає. Хто се зробить, не брат мій і не син своєї України — а крамар! Крамарювати можна товаром, а не українським словом. І не можна було того сказати: „Хто більше дасть — тому і віддам всеї твори до вистави в театрі. — Пишіть для всіх, грайте для всіх, як я і всі мої померші брати робили“. Мені Богом подарована отся бандура, нате її, візьміть від мене і учітесь всеї на ній грати! Сказавши се — Іван жбурнув бандуру між своє військо. Бандура полетіла і зупинила ся у воздуху, над військом, а над нею також видніла — Муза; її вже не було над головою Івана. Брати! любіть свою матір Україну, не забувайте її біду, пам'ятайте: „Хто матір свою забуває, того Бог карає!“ Обійміть менших братів, обійміть ся між собою — побратайте ся усі на Україні — тоді усміхнеть ся заплакана матір і тоді буде те, що я раніш вам сказав:

*) Для поясненя замітимо, що отей слова викликали сумні часи, які переживав український театр з кінця 90 рр., так як сей твір написано ще 1898 р.

„Де згода в семействі,
Де мир і тишина,
Щасливі там люди,
Блажена сторона!“...

Благословляю вас на се. Іван перехрестив своє військо.

Амінь! загуло військо і кинуло ся до ніг матері і почали її ноги цілувати, відтак почали обіймати старців, обіймали ся між собою — цілували ся, братали ся. Заплакана мати радісно усміхнула ся і все відразу змінило ся. Старці стояли одягнуті у жупани й чистенькі сорочки. Я глянув на Україну і здивовав ся. Убогі хати стали пишними хоромами, садки розпустили ся, пташки защебетали, заблищали річки і озера, широкополі лани золотіли житом. Сонце засіяло, як ніколи ще не сіяло. Глянув я на матір і не пізнав: молода, прегарна, у пишному уборі, у дорогім кунтуши, у червоних саянцях. Боже милий — се рай, який я бачу у перве. На душі так весело, так хорошо, що у мене з радощів сльози потекли. Військо уклонило ся Івану і рушило, піднявши матір і дітей Іванових високо на хоругви. Бандура сама заграла — і з музою пішла над матірю і військом, котре все йшло

політичної, культурної і духової егіз-
стенції від економічних умов.

І сльмий мусів остаточно переко-
нати ся про правильність вислову дале-
козорих соціалістів з перед пів сотні літ,
що всі ми в публічній і приватній жи-
ттю мусимо танцювати під такт капіта-
лістичної дутни. Капіталістичні ін-
тереси витворили собі силою пра-
ва або звичаю форми, які були найбільш
пригожі для їхнього розвитку і тільки
могутчий зріст протизволевних інтересів
вспів захвати людські бодай перед
найгіршими спустошеннями, які бувби
спровадив за собою капіталізм, не ма-
ючи ніякої перепони в своїй роботі.

Те однак, як дуже ціле на-
ше культурне естество, е
условлене через економічні
основи, на яких воно спочиває мусі-
мо вийти різко на яву в хвили, коли ті
основи, як ми се бачили, нараз осушено,
так що без труду мож було виказати
зависимість рівночасно доконуваних змін
в устрою нашої культури від змін, які
зайшли в економічній життю. Я хочу
лише згадати про деякі звязи, між еко-
номічною і духовою культурою, які при-
бирають незвичайно різкі черти, коли
ми перебіжимо духовим оком економі-
чну революцію останнього століття.

Зростає число населення і що раз
збільшуваня кількості багатств уможли-
вили передовсім таке розширене
культурного підкладу, якому рів-
ного що до простору не досягнуто ще
ні в однім давнішій столітті. Інтензив-
ний розвиток культури досягнув через те
почуване скріплене. Передовсім багаті
народи, якими стали Європейці протя-
гом останнього століття, можуть удержу-
вати тих всіх учених, артистів, поетів
і музиків, що засипують нас нині своїми
духовими плодами. Справді, збільше-
не літературної і артистичної продукції
є в наших часах прямо незвичайне. В
Німеччині появляло ся на початку де-
вятнадцятого століття річно 3 до 4 ти-
сячі нових книжок, а нині більше чим
25 тисяч. Коли означити пересічну
висоту накладу з перед сотні літ на 500
примірників а теперішнього на 1000, то
бачимо, що тоді зладжувало річно при-
мірник книжки для що шістнадцятого чо-
ловика, а нині для чого другого чоловіка.
Треба при тім і на те тямити, що із
збільшенням витворюванем наступало на
многих царинах продукції літератури
і мистецтва також і здешевінє тих ви-
творів. Десяти-, 20-, 25- і 50-ти феникові
збірники, дешеві видання класиків є рівно
наглядним доказом того, як безвинно
удосконалювані і щораз дешевші в на-
ших часах репродукції образів: фото-
графії, фотографури, геліографури і всі
інші здобутки модерної техніки, як
вони там і називають ся, всі вони викида-
ють нині навіть і до найбільшій хати
дешеві (а часами навіть і добрі) репро-

і робилось все менше, та менше,
а Іван все стояв і хрестив їх ру-
кою.

„Гей, хто матір забуває, того
Бог карає!“ — ледви чув я пісню
бандури Івана. Далеко горіла зірка
над війском, але вже ясна, хоч не-
величка.

А я так упив ся щастем, що
чую — ще хвиля і воно мене за-
давить. Райске повітря в кінець
потопило моє серце; воно вже пере-
ставало бити ся у грудях. Мені
робить ся млісно, я хитаю ся, хочу
крикнути і не можу. Очи у мене
закрили ся і я вже нічого не бачу.
Голова взяла ся вогнем — я падаю
і... відкриваю очи...

Де я? Що се? Теж кладовище,
таж могила, той же сьпів: „Гей
хто матір забуває“ — сьпівають
кобзарі...

Сонце сьвітить, у мене сльози
ринуть... Я обвів очима довколо: —
Кладовище, кладовище! Я як ша-
лений, ухопив ся за голову і ри-
даючи простогнав:

„Боже! Не вже се був тільки
сон?!...“

На віщо-ж я — прокинув ся?!...

дукції якого небудь явища природи або
штуки.

Відтак треба передовсім уважати
на те, що наші доперва часи побіч ма-
сової продукції зумили відповідно розви-
нути методи масового розповсюдження
образованя. Взьмим під розвагу хочби
часописи, які являють ся найкласичні-
шою дитиною модерної економії і техні-
ки. Чиж булбб они можливі без епохаль-
них винаходів безконечного паперу, ро-
таційної машини, телеграфу і телефону?
В 1824 році було в Прусах ледви 845
часописів, які певно являлись в невелич-
ких накладах, а з кінцем девятна-
дцятого століття перевезла німецька почта
півтора мільярда часописних чисел!

Але також і суцїні черти на-
шої внутрішньої культури одержали
через зміну економічних відносин
своє знамя. Я старав ся в моїй „Німеч-
ній народній господарності девятнадця-
того століття“ виложити, що передовсім
явища масовості і змінності характеру
зують наше модерне жите і як можна,
зовсім прямо пояснити ті явища на
основі перемін економічного життя. В
першій мірі надає нашій культурі знамя
що раз зростаюча маса матеріального
багатства. Ми заможні в добра сего
сьвіта, ми стали так багаті, як ніяка
епоха перед нами. Але як раз ті багат-
ства зробили нас невеличкими своїх по-
треб. Коли зростала спроможність, щоби
наше заповневане річових дїбб заспо-
коїти, то рівночасно тоті потреби пере-
ганяли средства спосібні до того заспо-
коєня таки добре. Багато витворило ба-
жане ще чогось більшого. Незаспокоєне
пожаданє вишніх дїбб загніздоє ся в
людській груді і розширає єї що раз
більше. Прикладанє високої вартости
а незабом і перецінюванє матеріальних
дїбб виступило на перше місце і побу-
дило в високих й в низьких верствах
стремління до посіданя, погоню за ужи-
ванєм. Оттак витворює з себе багатство
той основний настрій, який ми привикли
називати матеріалістичним, а який є
так питомай як раз нашій добі.

Що раз більше зростаючий засіб
матеріальних дїбб змінює також основно
наші відносини до живучої природи пе-
редовсім, коли де доводив до спільного
житя в містах. Ось виросло штучне по-
коління позбавлене природної вражливості,
насталла нова культурна епоха, яку
я назву епохою зміслово-штучної куль-
тури.

Яко вплив місцевого нового увер-
стованя і вандрівництва, про яке була
перше мова як про важне явище новіт-
нього житя економічного, можна однак
також виказати впрівнанє колиш-
них культурних своєрідно-
сти й, поодиноких частий краю так ви-
твірних як і вишніх. Місцева ноща,
народні пісні, означені звичайні обичаї
поодиноких околиць звикають що раз
більше і роблять місце звичаєм заведе-
ним із великих міст. Великоміський дїм
конвенційний приниєє моду на одїня
для сїя так само, як великоміський тін-
гель-тангель видає брукові пісольки, які
сьпівають ся по сільських дорогах. Насту-
пило далекосягле і загальне нове улад-
женє думок і почувань. На місце корін-
ного, конкретного краєва виступає що
раз більше бездомний, абстрактний чо-
ловік всесьвітний. Як вилило однак еко-
номічне жите на загальний стан людей,
видно в першій ліній наглядно хочби із
нововитворених клас суспільних. Буржуа
і джентельмен, пролетар і ремісник або
мужик старої дати: які різкі контрасти
обнямають отої ріжні класи!

Деб ми не глянули, над якою цар-
ною культурного житя ми-б і не розва-
жували, за якою подїєю серед нашої
суспільности ми-б і не слїдили: з всіх
усюдів натискаєть ся із непереможною
силою спостереженє, що економічний
процес впливає, глибокосяжно формує
все, що дїєть ся. Нехай філософи історії
опреділюють рід сего впливу, як захо-
чуть: досять, що він є і що довше за-
перечувати його годї. Через се отже
набуло заінтересованє проявами еко-
номічного житя далеко ширшу основу. Те-
пер мусів тими проявами інтересувати
ся не лїш той, кого на дїлі поцілиє
удар фортуни економічного житя, щоби
довідати ся, як те все так дивно зло-
жило ся, що йому так доскулює та чи
нема вже ніякого виходу із того кло-
поту, але також і кожний, кому взагалі
не обаятна доля людського роду та усло-
вини естования культури. Він же мусів
пізнати, що все людське і культурне

естование стоїть на якорі економічних
інтересів. Про внутрішню звязь культур-
ного житя не довідає ся такий чоловік
нічо, коли не вгляне в суть економіч-
них явищ.

Переклад Ярослав Весоловський.

Забути!... А по щож являєш ся у снах?
Пощо живиши в моїй уяві?
І чом тебе одну у мріях і в думках
Так ясно виджу, мре на яві?

Таж, кільки образів час шорохом прикрив
І кільки рам зойло ся в спокою! —
Чомуж той час тебе до нині не сповив
Розлуки сірою імлою?

Лиш в міру, як росте між нами той простір,
Що ділить нас, моя ти мила,
Росте уяви міць, душі вірливий зір,
Туди великі, білі крила.

Спинає ся я колісь на гір стрімкі верхи,
Пускає ся чайною на море,
До правди ясних брэм крізь темні йшов
[сьвіти,
За мною йшло моє горе.

Думав, що серед скіль і серед морських від,
Посеред корми жмар і трому
Забуду я тебе і страчу з ока слїд,
Той, що веде до твого дому...

Гірські вітри ревуць і проми бють а бють,
Над філями чайка киоче —
З ярів, з поміж скіль, і з блискавиць,
[і з филь
Глядять на мене твої очи.

Бо в міру, як росте між нами той простір,
Що ділить нас, моя ти мила,
Росте уяви міць, душі вірливий зір,
Туди великі, білі крила.

Богдан Ленкий.

Два ювілей.

Недавно відбули ся в Росії два юві-
лей, що що до змісту і форми дуже рі-
жнили ся між собою. А що люди, яких
ювілей святковано, знані нашій пу-
бліці бодай по називацям, то нехай мені
буде можна сказати дещо про них
в отих кількох рядках. Перший із них,
професор „славистики“ на київській уні-
верситеті, Т. Д. Флорінський, завзя-
тий славянофіл і оборонець напруси-
му та „єдинства“ руского народу від
Карпат по Камчатку, спеціаліст від т. з.
под'аремної чи зарубешної Руси, уроже-
нець Петербурга, ученик Ламанського,
із приходом на київський університет по-
ставив собі за задачу викоринити до на-
щаду українсько-руський „сепаратизм“
і можна сказати, цілих двадцять п'ять літ
робив єю роботу, пропагуючи свої ідеї
із катедри і на стовпцях Київлянина та
львівського Галічаніна. За се і при-
клонники згаданих часописів справили
йому ювілей „за 25. літню професор-
ську діяльність“. Як чоловік науки — Фло-
рінський сїла зовсім не велика. Його
„Лекції по славянському языкознавію“ —
в двох томах — праця невидна, а коли
згадати про час її повстаня (ісіля Мі-
кальска) — то вона ако підручник не має
вартости. Про вартість і наукову стійність
його брошури: „Нѣсколько словъ о ма-
лорусскомъ языкѣ“ — нема що й гово-
рити. Свого часу на неї появилось ся дві
відповіді у „Київській Старині“ Науменка
і проф. Антоновича, з яких перший впа-
казав її безосновність із філологічного,
другий із історичного і фактичного бону.
В згаданій брошурі проф. Флорінський
силькуєть ся звести українську мову до
степеня т. зв. наріччя і описи на кіль-
кох сторонах стараєть ся виказати, що
наукова і літературна мова австрій-
ських Українців-Русинів... мова польська.
Ось і тут як на долоні виявила ся учо-
вість проф. Флорінського, як слависта.

Показало ся, що „учений“ славист
київського університету не то що не знає
зовсім українсько-руської мови, але й у
польській він не дуже битий! Вей сї сло-
ва і закиди були колїсь передруковані
з „Київлянина“ у львівських часописях
а відправу Флорінському дав раз на за-
всїд д. Spectator у Літ.-наук. Вістнику.
Том X., 1900. стор. 145 і дальша. Все
тако Флорінський, де тільки може, всюди
на слух веде пропаганду обрусїня. Тут
треба ще додати, що головню за стара-
нем Флорінського не донущено читая ре-

фератів в українсько-руській мові на XII.
археологічній з'їзді в Києві 1899 р.; то-
ді то й учений славист кидав громами
на проф. Грушевського за невідчужність
для „общеруской“ мови, вітчизни і т. д.

І як професор, Флорінський не вели-
ке сьвітло київського університету. Його
виклади сухі і не цікаві. Що п'ять минут
„ощерусский народ, общерусский язык,
общеруская отчизна, европейская Русь,
азиатская Русь, поддренная, зарубежная
Русь, Великая, Малая, Бѣлая, Черная
і т. д.“ — то й не диво, що його викла-
дова сїла, навіть на практичних впра-
вах, сьвітить пустками. Загал студентів
філологів не долюблює „досмертного“
декана філологічного відіау і не хо-
дить на виклади, то так Флорінський ви-
кладає якомусь надзвичайному слухаче-
ви, колишньому студентуви духовної
академії і двоим-трєм завзятим націона-
лам-общеруссам і вони уважають за свій
сьвятый обовязок по кожнім скінченім
викладі надгородити провідника київських
славянофілів горькими оплесками. Загал
студентів волиять за той час захоплювати
ся, слухаючи викладів проф. Железнова
або Челпанова, ніж нудити ся до не-
схочу та з'їзати, прислухуючи ся ще й не-
зрозумілому викладови*).

Не диво одже, що ювілей Флорін-
ського проминує тихо, безомінно. Вла-
стиво справляли його наші москвофіли в
дуже тісненій своїм кружку і київські
віденські, (Славянскій Вѣк) пражські
і всякі інші славянофіли чи то пав-
русисти. Навіть таке „Новое Время“ зга-
дуючи в 10.025 ч. про ювілей, виражає
ся дуже обережно, словами: „каж
слышно і т. д., а про ученість його сло-
вами: авторитетъ въ нѣкоторыхъ об-
ластяхъ науки, нельзя не отмѣтить не-
малую его заслугу і т. д. і т. д. Для
нас, розумієть ся, зовсім рівнодушно, чи
Флорінський „працює“ двацять п'ять, чи
п'ятьдесят літ...

За те величаво, і то зовсім зрозу-
міло, випав ювілей професора петербур-
жського університету і дійсного члена
Академії Наук, Алексея І. Соболевського,
який серед руських філологів займає
дуже визначне місце. Його діяльність, як
ученого, почала ся на київській універ-
ситеті, де він був спершу доцентом русь-
кої філології а від 1884 р. звичайним
професором. Як проф. Ягіч 1888 відїхав
до Відня, Соболевського покликали на
петербуржський університет. Петербур-
жська Академія Наук вибрала його чле-
ном у відділі російської мови і літера-
тури. І на час перебуваня його в Пе-
тербурзі, припадає його головна робота.
Вже з 1879 р. стали появляти ся у вар-
шавськїм „Филологическом Вѣстнику“
його статї із обсягу грамматики п. з.
„Очерки из исторіи русскаго языка“, які
були субстратом до низиїше виданих
„Лекцій по исторіи русскаго языка“. Пе-
рше виданє сїй найважнійшої праці Со-
белевського, що припадає на рік 1888,
викликало дещо остру критику проф.
Ягіча, п. зв. „Критическія замѣтки по
исторіи русскаго языка“ 1889; в якій ав-
тор на 150 сторінках виказує недостаті
книжки, признаючи їй більш дидактичне,
чим наукове значінє. Другим виданєм
появили ся ся „Лекції“ 1891 р., а в
1903 р. вийшли вони в третє, значно пе-
ремінені і збільшені новими матеріа-
лами та новими дослідями. „Лекції“ Со-
белевського — то проба історичної гра-
матики руських мов. Він стараєть ся істо-
ричною дорогою пояснити багато явищ
на тлі фонетики і морфології, подаючи
приблизно час переміни поодиноких фо-
нетичних і морфологічних нов, для по-
ясненя корисують ся часто нинішніма
говорами всіх руських мов. Що до укра-
їнсько-руської мови — він стоїть на тім
становищі, що вона разом із велико-
руською і білоруською творять якусь
одну фінтйивну общеруську мову і ось в
тім як раз лежить велика хіба в цілій
книжці. В історії звуків він обговорює
майже всі прикмети укр.-руської мови,
але в історії відмінюваня їде нема у него
згадки про ріжницю доріг, якими
йшов розвій певних форм в велико-русь-
ких і українських мовах. — річ дуже
важна для досліджувача історичного роз-
вою мови як доказ самостійности обох
мов. Дальша хіба, що й лежить у тім
анріористичнім погляді на руські мови,
в — брак перегляду — річ знов важна
для тих, що студіюють історичну гра-

*) Проф. Флорінський не вимовляє бо-
гато звуків (д, ч, р, л) то й страшно
трудно зрозуміти, що він говорить.

матерію — а для таких як раз призначені „Лекції“. Все таки Соболевський використав весь можливий матеріал до своєї справи, а спеціально — що важне для нас — використав галицько-волінські тексти з XIV—XV. в. заховані по архівах, до його виступу неznані дослідувачам.

Замітити ще треба, що пр. Соболевський в „Лекціях“ дуже мало згадує про письмову мову України XVI.—XVIII. в.; загалом цей період дитинення дуже злоска і матеріал за той час дуже мало використаний. Доповненням до „Лекцій“ можна уважати статі його п. з. „Очерки русской диалектологии: Велико-русское нарѣчѣ“ (Живая Старина 1892 р.). Тут іще раз подає він історію звуків і форм руських мов і подає пояснення на поодинокі явища. (Основний розбір своєї праці що до укр. русь. мови подав у Київській Старині в 72 томі д. Махальчук). Що до української звучності, то він подає тут історію (ѣ) = і (ѣ, ѓ) = і, і, (ѣ, и) = и, отвердѣна е, и, і т. д. В сьм творі Соболевський старає ся на основі говорів подати етнографічні границі руських мов і їх наріччій — але, що до українсько-русської мови, бачимо багато помилок, які вийшли із недокладного оброблення українських говорів. Автор мав, здаєть ся, під рукою працю Огоновського і Житецького, в яких дуже поверховно зачіплена наша диалектологія, і тому ся праця Соболевського не сказала в тім напрямі останнього слова.

Крім наведених творів Соболевський видає іще „Фонетику“ церковно-славянської мови, де придержуєть ся порівняної методи західно-європейських граматиків, а в останніх часах кинув ся на поле палеографії, Р. 1901. р. вийшла перша частина його палеографічних курсів а в 1903 р. видав він враз із д. Шташницьким фототипом руські грам. з XIV. в., між якими подаємо багато пам'яток із Чернигова, Луцька, Галичини і Вільна. На конєць можна додати, що велику заслугу в російській науці здобув собі Соболевський виданем великоруських пісень. [7 томів] і твором: „Переводная литература Московской Руси XIV—XVII. в.“

Про його відношенє до самостійності українсько-русської мови ми сказали вище. Тут не завадило б додати, що Соболевський на засіданні археографічної комісії одиникий протестував проти допущення української мови на археографічному з'їзді в Харкові 1903 р. Із його іменем лучить ся ще справа т. з. погодинівської теорії що до колонізації Київщини нашельцями з Галичини і Воллині.

Та теорія що до великоруського характеру Києва в добу дотатарську, хоч її тримають ся все ще таки Соболевський і славний російський дінгвіст Шахматов, не має вже тепер значіння (Про се докладніше Грушевський: Історія України-Руси Том I. стор. 116 і примітки.)

Будь-що-будь праця і заслуга Соболевського на полі дослідів руських мов дуже велика — проте не диво, що ювілеєм його заняла ся петербургська Академія Наук і в відповідній адресі для ювілянта висказала признание своєму дійсному членови за його дотеперішню діяльність.

В. Сімович.

Остань Луцький.

Фрагмент.

Ти граєш...

...Звуки чарами спливають на мої хорі груди. Заграй — заграй мені, кохана, а може краще буде!

Грай довго — довго. Най ріками ся звуків струя летить ся — аж поки серце моє з твоїм на віки не зіллеть ся.

Най доброта твоя безмірна в тій музиці витає і най мій смуток незабутий в останнє заряде...

Нехай колишні сні присняться ся сильні, налі, хоробрі. На хвиличку хоч щирі будьмо, хоч хвилику будьмо добрі!

Ти знаєш... я так страшно люблю, як ти що небудь граєш... Відроджуюсь, живу наново, — ти знаєш се, — ти знаєш...

Якісь незнані, добрі, тихі Слова у душу кавуть, — весна минеть і сон мине ся, — вони одні остануть.

В найгірший час в душі озвуть ся, прочують ся наново. Душа нічого так не тямить, як добре, щире слово.

Зневіра — найстрашніша хвиля — засловить нам повіки, — а хвилі ясні, щирі, добрі остануть ся на віки.

Прійдуть осінні ночі сірі, думки і сні вщасні — вони нам мрії нагадають погідні, тихі, ясні.

І хоч останній звук розвієсь і всьо пройде в безсилі — весь чар життя, краса і вартість — се власне — яснї жвиї.

О, грай, — так, грай мені, кохана, най серце в груди беть ся... Погідним чаром цвітів ранніх мелодія поллеть ся.

Най в безмірах душі озвуть ся тоті чарівні тони... Весна мені давня приснить ся, поля, луги, загони...

Тоті вечірні дзвонів жалі у перкви, на дзвінниці... Най раз слезами ще заллють ся сумні мої зіниці!...

Меланхолійно, тужно, сумно шумлять ліси, діброви... Я все самотньо жив на світі без сонця, без любови...

Без музики, людий, любови я вічно — вічно видів — і хоч нераз ридав і плакав, то сліз ніхто не видів.

Нераз, бувало, ходжу, ходжу, — а потім мовчки ляжу... Ти грай, — а я тобі всю долю, мій жалі цілий розкажу!

Є смуток, що найкрасні душі в терпіню виробляє, — є смуток, що найкрасні мрії на віки — забиває.

Суть жалі й туги до спасення, до сонця нас ведучі, і є терпіння як грань ясна — огненні і некучі.

Суть слези радости і щастя погідні, не лукаві, — і є як лід холодні, зимні — холодні і кроваві...

Є білі, що бурею і громом на душу нашу лине — і є терпіння довгі — довгі, як срібні павутин'я.

Суть душі горді, недоступні для гора і для жалів, — а другі в смутку цоринають все да, далі, далі...

Я до життя, до сонця рвав ся, що там на небі — сяло... За щирістю тужив, а потім — а потім — сил не стало.

Вся молодість моя — се туга, що рвала душу мою, за щастем, за життям, за чаром, за сонцем, за красою!

А живі бачу — туча висить над моїм тихим домом... Гармонія, краса — се мрій, — всьо сном було, фантомом!...

...І натерпів ся я в життю могому, перетужив — без міри... Чергою сонця мрії гасли — і я остав без віри...

Чарівне сонце лів весняних померкло і поблідло, —

душа з вершин давних спалада так прикро, сумно, підло...

А потім в пропасть бруду впала, як ярмарочна кукла... Остання цвітка в ній зіяла, остання струна — пукла.

Сумні похилені від вітру — стоять самотні лози... В душі незгінний жалі палає, невиплакані слези...

Жалі за розкішним сном весняним, за всьм, що вже минуло... А предсі, — предсі — вір, кохана, — колись инакше було...

Житє всміхало ся до мене, як ті весняні цвіткы, — а ти їх в зароді зморозив, звалив їх — сьвіте, сьвіте!...

Ніхто жити їм не поверне, нічо їм не допоможе... Шляхом самотнім йду, невидним — і блуджу — Боже, Боже!...

Іду самотньо... З ніг спалаю, як перозумні діти... А ти всміхав ся так до мене, проклятий, підлий сьвіте!...

Де той роскішний сад цвітнєтий, широке, ясне поле? Де сон мій, де мій сон дитячий, — де сон мій — доле, доле?...

Сьвіт в мраці темній потанав і місяць в хмарах гине, — по хрусталих, зимних філах самотній човен лине...

Ти плачеш... Люба, добра! Я слези твої бачу... Кохана! Я — Я вже давно не плачу...

Я тільки сліз пролив даремних — а сонця мав — так мало... Не плач, кохана, — сон не верне, — минуло ся, пропало.

Сі слези оловом спадають на хорі мої груди... Не плач, — заграй мені, кохана, — а може — краще буде!...

Грай довго-довго... Щирість твоя загойть великі рани... Всь жалі, — всю душу мою виграй, дитя моє кохана!...

Гімнастика у звірят і птиць.

(Після А. Куцєна).

Коли задивляти ся на гімнастику, як на цілий ряд ріжнородних рухів, то треба признати, що такого роду вправи незвичайно розноскюднені в царстві звірят і птиць. Звірата вправляють ся тоді, коли хочуть трохи побавити ся, або збути надлишок зібраної енергії. Із усьх звірят найбільше люблять гімнастику малпи. Щоби переконатися про те, треба тільки пійти до якого небудь зоологічного саду, де є малпи. Малпи із породи ателій часто займають ся незвичайно оригінальними вправами. Сприт і швидкість, з якими прескакують з одного дерева на друге поражають. В їх рухах велику роль відіграє хвіст, який деякі природники не без основи вважають нятою рукою малпи. Така малпа раніше ніж перескочить з одного дерева на друге, з початку шукає вперед при помочи свого хвоста точки опору. В лісах, де є малпи живуть величезними гуртами, можна часто стрінути таку картину — велика сила малп одна поруч коло другої повисли хвостом на галузі дерева висить вниз головою і поволи колішуть ся.

Один англійський капітан описує малпу із породи ателій, яка довгий час лила на его кораблі, ось так: Вона визначала ся незвичайною рухливістю і в сунопійнім стані мож було єї бачити дуже рідко. З особливим задоволенням лаяла вона по маштах, а коли була в особливо добрім настрою, то не переставала танцювати на ливні; при чім перовертала ся вона на ливні з такою швидкістю, що годі було відрізнити єї

хвіст від ніг. Від часу до часу робила навиз, хитаючи з задоволенням головою, оглядала ся на всі боки і ніжно ницала.

Гіббони після слів Дюванселя з поражаючою швидкістю лазять по деревах і без ніякого напруження роблять скоки великі на 12—13 метрів. Такого роду скоки роблять Гіббони виключно для власного задоволення, бо вони для них зовсім не потрібні. Роблячи скоки багато менші, моглиб рівнож осягнути ту саму ціль, при чім тратилиб менше енергії.

Природник Фалькенштайн видів одного разу молодого горилу, який шалено танцював, при чім без перестанку перевертав ся через голову, крутив ся на одній нозі, ставав на задні лаби, перохлюючи ся з боку на бік. Очевидні рішлї, що малпу хита хто напоїв. В дійсности було воно инакше: малпа мала прямо добрий гумор і тратила надлишок енергії на так оригінальні рухи. Тойже натураліст розповідає про одну малпу із породи Генонів, яка зладила сама собі гойданку. Зробила вона се так: взяла шнур, привязала его кінці до галузей дерева і потім спокійно колішала ся.

Серни також люблять вправи такого роду. Коли серни — розповідає Брем — надбавляють літню порою в високих горах збіче покриті снігом, то часто забавляють ся в такий спосіб: лягають на спину і сунуть ся вниз нераз через 100—150 метровий простір. Таку забаву повторюють вони кілька разів — звичайно 4—5. Іноколи спускають ся вони із збіча гусаком і маємо картину незвичайно подібну до того, як малі хлопці спускають ся з гори на санках.

Звірі і птиці, які живуть в неволі займають ся часто на перший погляд дивними вправами. Куніци приміром бавить ся в такий спосіб: кидає ся на стіну клітки, бе ся усьма чотирма лабам, відтак відскакує назад, при чім перовернувши ся в воздух, падає в низ і т. д. Лісниці також кидають ся на стіни своєї клітки, описують в воздуху круг і вертають назад на своє місце. Веселе бриканє ягнят, телят, козенят відомі кождому. Навіть зайці люблять побавити ся, а іноколи виробляючи свої оригінальні „на“, захоплюють ся так, що забувають на все окружаюче. Досить подивити ся на тюленів, яких тримають по зоологічних городах, аби переконатися, що створіли єї більшу частину свого життя проводять в забавах. Як на свободі, такі і в неволі забавляють ся вони в той спосіб, що кидають ся з вершини скель в воду і там весело перевертають ся.

Птиці також роблять свободні рухи: вони перескакують з галузки на галузку, або бавлять ся в воздуху. Зяблик прим. описує в воздуху криву лінію довгу на 15—20 метрів, відтак знов описує криву лінію в відворотнім напрямі, так що робить ся похожим на маєтник, завішений в воздуху невидимою ниткою. Журавлі, знов досить ексцентричні в виражуваню своїх почувань. Брем описує танець журавлів так: Підскакувши високо на 1 метр, журавель присідає і починає хутко перевертати своїми тонкими ногами. Можна ще багато сказати про ріжні танці птахів, але ми обмежимо ся на тім, що згадаємо лиш про чибісів, котрі танцюють в трійку. Сі маленькі пташки живуть звичайно парами, із котрих кожда має своє окреме житло. Певного дня явивсь ся в се кубло гість — другий чибіс і поводить ся з господарями так, неначе б він був у себе дома. Гостинні господарі сим зовсім не ображають ся, противно, витають его дуже прихильно. Гість і господарі починають разом хутко ходити, при чім старанно тримають ся такту, чим дальше тим скоріше, по тім розпочинають свистати, при чім гість кричить крикливим голосом, а господарі — самка і самець гудять басами, акомконуючи гостеві — сьпівакови. Вкінці всі троє нахилиють низенько свої голови, як би працюючи, відтак гість іде до мів, а парочка вертає ся „во своєс“.

Не менше оригінально танцюють так звані „камінні когутини“. Звичайно збирає ся велика сила таких когутинів, творить колесо; по тім виходить один із зібраної компанії на середину і починає танцювати. З початку танцює поволи, а відтак все швидше і швидше, аж поки не впаде в шалений азарт, тоді починає крутити ся на однім місці, обезсилений падає на землю і уступає місце другому танцюристі. На сьм кінчимо коротенькі образки із життя звірів і птиць.

Належитість за Оголошення за один раз:

Ціла сторона коштує 30 К. — Одна третя сторони через цілу ширину 10 К. — Пів сторони 15 К. — Четверть сторони 7 К. 50 с. — Одна восьма сторони 3 К. 75 с. — Одна шістьнадцята сторони 1 К. 88 с. — Дрібні оголошення (в шпальтовій ширині стрічок) по 4 сотини за верш. — При кількарядових уміщенях опускається на ціні процент після кількості уміщення.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодого

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Осьміляє ся повідомити, що надійшли весняні новості у всяких артикулах і суть до вибору.

Склад товарів з альпаки і хінського срібла з ц. к. фабрики срібних виробів В. Бахмана і Спілки у Відни.

Капелюхи для панів, хлопців і дитий з фарбах. — Самостійна продаж з ц. к. надвір-ler & Söhne, Graz. — Великий вибір капелюхів з фабрики P. & S. Habig і різних інших фабрик. — Циліндри і кляки в найновітших фасонах.

Шапки в найбільшій виборі, для панів, панів, дівчат, хлопців і дитий.

Парасолі Eutout-Cas, чорні, темні, в модних барвах — солідні фабрики — шовкові і шовкові: Парасолі літні гладкі і мережані як також і парасолі білі, чорні і в різних фарбах, послідної новості. Парасолі від сонця і дощу для дівчат, хлопців і дитий. Найбільший вибір парасолів від дощу для панів і панів, почавши від найдорожших до найдешевших. — Палички до проходу для панів і панів.

Артикули Lavn-Tennis. Ракети до гри з фабрики і складу Slazinger-a і Thonet-a, бальони і всякі апарати до гри Lavn Tennis.

Кальози Storm Stippera найліпші тукраєві як і заграничні фабрики. Самостійна продаж з патентованими підшвами, на котрих не мож посовгнути ся.

Всякі артикули до подорожж в найбільшій виборі.

Товари обувні. Склад з Гудиярської фабрики Ф. Л. Поппера. — Самостійна продаж черевиків живрових з найславнішої фабрики Антона Чапека. Великий вибір обуви Chevreaux Bokseal, Glacé, лякерів чорних і в інших красках, для панів, панів, дівчат хлопців і дитий. Lavn tennis черевники, чоботи і пів-черевники.

Княйпа сандали. Самостійна продаж черевиків системи Дра Лямана. Черевики домові і до вправ гімнастичних різного рода.

Краватки. Найбільший вибір тукраєвих і заграничних фабрик. Кожного місяця новості Dersins і найліпші „Genres“.

Мужеске біле, найліпшої якості біле і в модних барвах, англійські зефіри, піки, полотняне і з шіфону. Ковнярики і маншети найновітшою фасону, хусточки до носа.

Товари паньчохові. Паньчохи для дам і дитий, сорочки для наколеників системи Дра Лямана, сорочки і каштанники еткові до осушувания поту.

Марка охоронна: Якор.

Liniment. Caps. comp.

з антики Ріхтера в Празі,

е найліпшим загально знаним біль усмирюючим натиранем, в ціні від 80 сот., 1.40 кор. і 2 кор. до набути у всіх антиках.

Просимо жадати сей загально улюблений лік все лише в оригінальних флашках з нашим охронним знаком „якор“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охронним знаком яко правдиві. 29 (30—40)

Антика Ріхтера

„під золотим львом“ у Празі, уліця Єлисавети ч. 5.

К а н ц е л я р и я

друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях

створена

в неділю і свята від 1/2 10 до 11 години рано.

З Америки і Канади

пишуть своїм кривнякам і знакомим ті, котрі вже раз тую дорогу перебули:

Їдьте лишень через Гамбург!

Кораблі нашого товариства суть найлучші, і перевіз триває

лиш 6 день.

Фірма наша тішить ся довірем загальним, і працює в тім напрямі, щоби своїм пасажирам всі можливі улекшення дати. Проте най ніхто з дому не вибирає ся, поки не отримає нашого проспекту і цітника їзди, котрі ми висилаємо безплатно кождому на жаданє.

Falk & Co. Hamburg
Amerikahaus 27. Raboisen.

12 (11—12)

До Канади

можна тепер дістати ся найдешевше і найскорше лиш через Роттердам, і то переправою

ТОВ. „КАНАДІАН ПАЦИФІК“.

З поученем, котре кождий по відосланю задатку разом з шіфкартою дістане, їде цілу дорогу дешево, вигідно і скоро. Із берега Канади, їдуть люди власною желізницею сего товариства на місце, куди їм потрібно — без жадного пересідання. Ціни перевозу кождому доступні. Лінія найкоротша. Харч на кораблях узнаний за найліпший. Поручає ся задатки завчасу посилати, бо тогди дешевше коштує. Всі письма (листи) і почтові перекази треба адресовати так:

An Herrn **M. G. Freudberg, Rotterdam**
209. Leuvehaven.

✉ Порто простого листу виносить 25 сотиків. ✉

Канадіан Пацифік
Роттердам.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

Львів, Ринок ч. 10 (дім „Просвіти“.)

ЧЛЕНАМИ ТОВАРИСТВА можуть бути тільки обезпечені тревало в ДНІСТРІ від огню. Членський уділ 50 корон можна зложити в ратах; вписове 2 кор.

ЧЛЕНИ ТОВАРИСТВА можуть зятягати позички на 6 1/2 % за предложем відовідної гіпотeki або поруки; сплату більших позичок розкладає ся на 10 літ.

ПРИ ПАРЦЕЛЯЦИЯХ і інших купні землі нехай купуючі звертають ся за позичками до ДНІСТРА.

ВКЛАДНИ ЩАДНИЧІ приймає Товариство на 4 %.

З ЧИСТОГО ЗИСКУ дістають члени дивіденду від уділів а часть зиску призначує ся на добродійні цілі; до тепер уділено на церкви, бурси, школи і т. н. 16.385 корон.

(—)

Стан 31. грудня 1903:

Вклади	1,444.589 К.	Позички	1,330.822 К.
Уділи	109.835 К.	Цінні папери, льок.	
		в банках і на рах.	
Фонди резервові .	21.318 К.	біж.	280.681 К.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає Іван Захарко.